

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Харківська державна академія культури

До 90-річчя з дня заснування

Монографія

Харків, ХДАК, 2019

УДК 378.600.8(477.54-25)(091)
Х21

Рекомендовано до друку вченою радою
Харківської державної академії культури
(протокол № 11 від 26 червня 2019 р.)

Авторський колектив:

В. Шейко, Н. Кушнарєнко, Ю. Лошков, І. Сташєвська, М. Скрицька, З. Алфьорова,
Т. Большакова, І. Борис, О. Кравченко, Б. Колногузенко, А. Соляник, І. Давидова,
В. Степанов, А. Рижанова, Л. Кузнецова, С. Гордєєв, Л. Суконько та ін.

Х21 Харківська державна академія культури. До 90-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко
(та ін.) – Харків : ХДАК, 2019. – 254 с.

ISBN 978-966-8308-64-2

Ювілейне видання присвячене 90-річчю з дня заснування Харківської державної академії культури –
фундатора бібліотечної та культурологічної освіти в Україні. Висвітлюються історія становлення та
розвитку, основні напрями освітньої, наукової, методичної, культурно-творчої діяльності.

Для викладачів, студентів, науковців, працівників бібліотечно-інформаційних та культурологічних
установ.

УДК 378.600.8(477.54-25)(091)

90 РОКІВ СИСТЕМНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Щиро вітаю науково-педагогічний склад, співробітників, студентів, випускників, ветеранів академії, науковців, працівників культурно-мистецьких, бібліотечно-інформаційних, документально-комунікаційних установ України, всю світову професійну спільноту зі славною подією — 90-річчям з дня заснування Харківської державної академії культури.

Дев'яносто років — достатньо тривалий час, щоб озирнутися назад, осмислити, оцінити пройдений шлях, окреслити пріоритети та стратегії подальшого розвитку. Минулі десятиліття — це періоди становлення, системного, інноваційного розвитку, зростання наукових, творчих і педагогічних звершень ХДАК. З дня створення Харківського інституту політичної освіти в 1929 р. розпочалася історія державної вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні. Високий авторитет ХДАК як фундатора і лідера цього освітньо-наукового напрямку творили щоденна наполеглива праця та спільне прагнення до нових звершень усього творчого колективу академії — від професора до студента!

Рік за роком разом з усією країною літописалася славна історія ХДАК, у якій були і щасливі, і драматичні сторінки. Незважаючи ні на що, завдяки творчому натхненню, відданості улюбленій справі, креативному мисленню, конструктивним діям згуртованого колективу, академія успішно долала всі труднощі і підкоряла нові вершини. Сьогодні Харківська державна академія культури — потужний, авторитетний, інноваційний, елітний, унікальний заклад вищої освіти, визнаний центр духовності, культури, мистецтва, науки й освіти, відомий своїми вагомими здобутками далеко за межами країни.

Викладачів ХДАК завжди вирізняли не лише високий професіоналізм, а й творчий, інноваційний підхід до наукової, творчо-виконавської, педагогічної діяльності. Тут сформувалися унікальні науково-педагогічні школи і творчі колективи.

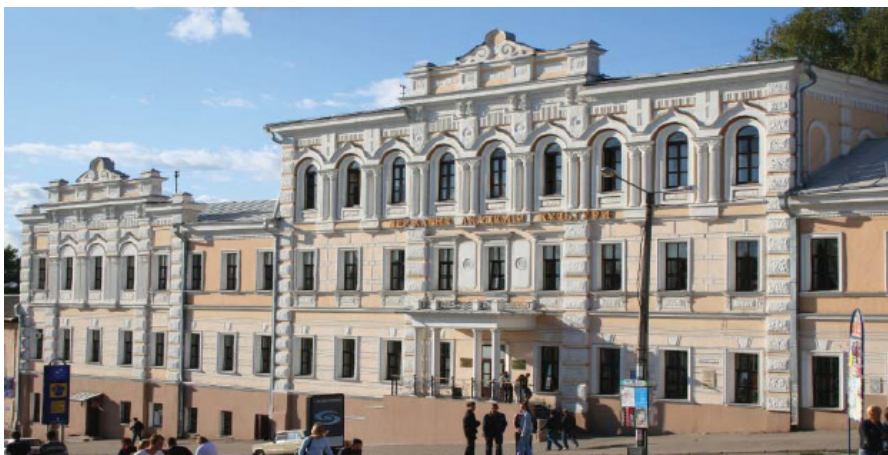
Зберігаючи свої кращі традиції, академія постійно підвищує якість освітніх послуг, вдосконалює освітні й освітньо-наукові програми підготовки бакалаврів, магістрів, докторів філософії, опановує новітні методики викладання. Тут успішно функціонують аспірантура, докторантура з чотирьох спеціальностей; дві спеціалізовані вчені ради з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій з двох наукових галузей та трьох спеціальностей: теорія та історія культури, українська культура, книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; виходять друком два фахові збірники наукових праць: «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури»; щорічно проводяться десятки міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, творчих конкурсів і фестивалів, на яких щорічно понад 100 студентів посідають призові місця. Багаторічна громадська діяльність колективу ХДАК, турбота про збереження, освоєння і просування неоціненної вітчизняної та світової культурної спадщини, реалізація різноманітних творчих проектів та ініціатив у цій царині отримали широке суспільне визнання. Сьогодні, дев'яносто років потому, славні традиції не лише збережено, а й суттєво примножено.

В історії ХДАК було і є багато яскравих особистостей. Головне багатство академії — це люди, котрі в ній працюють, навчаються, роблять відкриття і рухають заклад вищої освіти вперед. Особливе надбання — це вихованці академії. Під керівництвом професіоналів-наставників в академії виховано не одне покоління висококваліфікованих фахівців нової генерації, котрі знайшли своє покликання в сучасній сфері культури і мистецтва, стали видатними діячами, успішними керівниками, вченими, педагогами.

Книга, яку ви тримаєте в руках, повністю присвячена 90-річному ювілею Харківської державної академії культури. У ній відбито основні віхи історії академії від витоків до сьогодення, вагомий внесок у розвиток вітчизняної культури, мистецтва, освіти і науки. Висвітлено діяльність факультетів, кафедр, інших структурних підрозділів ЗВО, розкрито життєвий і професійний шлях провідних викладачів-учених-докторів наук, професорів, яскравих представників харківської освітньо-наукової школи; подано основні публікації про ХДАК; монографії, підручники, навчальні посібники, опубліковані її педагогами впродовж 2015–2019 рр.; наведено перелік біобібліографічних посібників унікальної серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури» та ін.

Харківська державна академія культури впевнено крокує до свого 100-річного ювілею. Попереду — нові звершення! Здоров'я, творчого натхнення, успішного продовження багаторічної плідної професійної діяльності колективу академії, її студентам, випускникам і партнерам, — усім, хто віддає свої сили її ренесансу!

*Ректор Харківської державної академії культури,
доктор історичних наук, професор,
дійсний член Національної академії мистецтв України,
заслужений діяч мистецтв України
Василь Шейко*

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ: 90 РОКІВ В ОСВІТНЬО-НАУКОВОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ (1929–2019)

Харківська державна академія культури (ХДАК) виникла на підвалинах реорганізованої в 1921 р. Академії теоретичних знань, у складі якої функціонував Харківський інститут народної освіти, де діяв один із головних його факультетів — політосвіти (1925 р.), який у 1929 р. за постановою Раднаркому України було перетворено на Харківський інститут політичної освіти з трьома факультетами: бібліотечним, музейно-екскурсійним і шкільної роботи. Першими викладачами нового єдиного освітньо-культурного навчального закладу в Україні були всесвітньо відомі вчені: історики-академіки Д. Багалій, В. Бузескул, професор М. Редін, філологи: академік О. Білецький, професор О. Ветухов, мистецтвознавець С. Таранушенко, музикознавець Л. Полферов, краєзнавець П. Ковалевський та ін. Восени 1931 р. для підготовки науковців бібліотечного профілю у Всеукраїнському інституті комуністичної освіти (ВУІКО) створено аспірантуру при кафедрі бібліотекознавства. Суттєвий внесок у створення харківської наукової та освітньої школи бібліотекознавства здійснила Н. Я. Фрідьева. У 1935 р. інститут набув статусу Українського бібліотечного, а в 1964 р. — Харківського державного інституту культури. 8 червня 1998 р., згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 818, на базі ліквідованого Харківського державного інституту культури (ХДІК) було створено Харківську державну академію культури (ХДАК). 10 вересня 2019 р. ХДАК святкує свій 90-річний ювілей. За цей час академія стала не лише першопрохідцем у розбудові історії державної вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні, а й лідером цієї освітньо-наукової сфери. Її викладачі закладали підвалини, визначали стратегічні шляхи розвитку багатьох освітніх, наукових напрямів, спеціальностей, навчальних дисциплін. Це — плеяда видатних вітчизняних науковців, визнаних учених, чий знання, досвід, талант та наукові досягнення зміцнювали науковий потенціал держави, фундували основи подальшого розвитку освіти, культури, мистецтва, суспільства.

Сьогодні академія — це потужний, сучасний, елітний, інноваційний заклад вищої освіти культурологічно-мистецького та гуманітарно-інформаційного спрямування, відомий своїми освітніми, науковими і мистецькими здобутками далеко за межами України. Головне кредо ХДАК — духовність, освіта, наука, творчість, інновації.

Залишаючись упродовж тривалого часу єдиним в Україні закладом вищої освіти, який забезпечував сферу культури й мистецтва висококваліфікованими кадрами, ХДАК стала фундатором вищої бібліотечної і культурологічної освіти в Україні. Тут здійснювалась підготовка культурно-освітніх, бібліотечних, музейних, інформаційних фахівців, котрі успішно працювали в культурних і мистецьких закладах усіх регіонів України та в багатьох союзних республіках СРСР. Функціонували консультативні пункти в Києві, Львові, Одесі, Сімферополі. На базі її філії виник Київський державний інститут культури (нині — Київський національний університет культури і мистецтв). ХДАК перебувала у витоків ще одного інституту культури України — Рівненського. Сьогодні майже половина працівників сфери культури України — це випускники академії.

Закладені в перші роки існування ЗВО традиції освітньої і наукової діяльності сприяли розквіту яскравих особистостей викладачів, педагогів-наставників, учених, котрі звеличили академію, зробили

значний унесок не лише в її освітньо-науковий потенціал, а й у розбудову підвалин галузевої науки і вищої освіти України загалом.

ХДАК першою в Україні створила надійне теоретичне підґрунтя та розпочала підготовку документознавців — менеджерів інформаційних систем, соціальних педагогів, менеджерів культурно-дозвілдової діяльності, культурологів, викладачів історії та теорії культури, істориків-музезнавців. В академії було створено перший в Україні факультет підвищення кваліфікації працівників культури, за роки існування якого тут підвищили кваліфікацію майже 5 тис. викладачів училищ культури України, Молдови, Середньої Азії.

Високий авторитет академії творила щоденна цілеспрямована праця та спільне прагнення до нових звершень усього її творчого колективу — від професора до студента.

За роки існування академія підготувала майже 50 тисяч висококваліфікованих фахівців, зокрема понад 500 іноземних громадян з більше ніж 40 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Її випускники — головна гордість академії, вони успішно працюють за фахом не лише в нашій країні, а й за кордоном. Кожний другий працівник сфери культури і мистецтв — це вихованець ХДАК.

Понад одна тисяча випускників ХДАК удостоєна урядових нагород, двоє — Г. Балицький та І. Філіповський — звання Героя Радянського Союзу. Близько 150 випускників мають державні почесні звання, серед яких: дійсний член Національної академії мистецтв України В. Шейко; народні артисти України А. Мамченко, Ю. Чемеровський, Д. Остапенко, Н. Шестакова, В. Рожок; заслужені артисти України М. Рачинський, В. Плескунов, Т. Толейчук, О. Сокіл, Ф. Лостовський, В. Цицирєв, С. Орлова та ін.; заслужені діячі мистецтв України В. Шейко, Ю. Старченко, Є. Бортник, В. Ірха, В. Білецька, Л. Корольова, М. Линник, О. Настаченко та ін.; заслужені працівники культури України Н. Кушнарєнко, О. Літвінов, Т. Логінова, К. Островська, В. Бугайова, В. Хільченко, В. Ракитянська, Т. Семистяга, В. Целінський, В. Медведєва, В. Загумєнна, К. Шердиць, Л. Незнамова, В. Ярошик та ін.; заслужений художник України В. Грицанєнко; поетеса, член Спілки письменників України Н. Супрунєнко тощо.

В академії працювали відомі діячі культури і мистецтв: народні артисти України В. Лукашов, О. Літвінов, Ю. Чемеровський; заслужені артисти України М. Терещєнко, С. Кошачєвський, В. Сухарєва, заслужені діячі мистецтв Д. Остапенко, Л. Скибнєвський, В. Курисько, Є. Стунгурова, Є. Конопльова, Я. Скибинський, І. Польський, М. Ентін, О. Шишкіна, М. Розін, В. Цветков та ін.; заслужений працівник культури України М. Каністратєнко та ін. Маючи значний досвід практичної і наукової діяльності, вони доклали значних зусиль у розбудову вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти України.

Славу і надбання будь-якого ЗВО визначають особистості, професіонали. Кадрова політика — один із стратегічно важливих напрямів діяльності ХДАК. Сьогодні тут сформовано потужний склад науково-педагогічних працівників.

30 років очолює ХДАК ректор В. Шейко — доктор історичних наук, професор, дійсний член Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України, повний кавалєр ордєна «За заслуги», один із найавторитєтніших і найпродуктивніших учених-культурологів, праці якого мають найвищий рівєнь цитування. Ще в 1989 р. на альтєрнативних засадах його вперше було обрано керманічем ХДАК, у травні 2017 р. відбулися чергові вибори, де він знову отримав повну підтримку колективу. Учений ініціював уведення у 2006 р. в Україні двох наукових галузей — культурології та соціальних комунікацій, організував та взяв безпосередню участь у розробці номенклатури наукових спеціальностей, їх паспортів, формул і напрямів наукових досліджень, програм вступних і кандидатських іспитів, які високо оцінила наукова громадськість нашої країни, затверджені Кабінєтом Міністрів України, МОН України. Він є головою експертної ради з культурології та мистецтвознавства МОН України, першим президентом Української асоціації культурологів.

Особистий талант В. Шейка, помножений на вміння об'єднати навколо себе для досягнення поставленої мети колег-однорумців, забезпечили високу результативність використання його потенційних можливостей, стратегічного мислення для якісного рівня розвитку ХДАК щодо підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних на вітчизняному і світовому ринках праці фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів галузевого профілю.

Потужним є ректорський корпус академії: перший проректор — Ю. Лошков, професор, доктор мистецтвознавства; проректор з навчальної роботи — І. Сташєвська, професор, доктор педагогічних наук, заслужений діяч мистецтв України; проректор з наукової роботи — Н. Кушнарєнко, професор, доктор педагогічних наук, заслужений працівник культури України; проректор з науково-педагогічної роботи та

міжнародних зв'язків — О. Білик, доцент, доктор педагогічних наук; проректор з господарської роботи — М. Скрицька.

Високу якість освітньо-наукового, творчо-виконавського та виховного процесу в академії забезпечують 7 факультетів, 26 кафедр, Центр міжнародної освіти і співробітництва, Центр безперервної освіти, підготовчі курси, бібліотека.

Деканами факультетів є висококваліфіковані фахівці, відомі своїми науковими і творчими здобутками далеко за межами нашої країни: факультет культурології очолює О. Кравченко, професор, доктор культурології; соціальних комунікацій — А. Соляник, професор, доктор педагогічних наук; кіно-, теле-мистецтва — З. Алфьорова, професор, доктор мистецтвознавства; музичного мистецтва — Т. Большакова, професор, заслужений діяч мистецтв України; хореографічного мистецтва — Б. Колногузенко, професор, народний артист України; театрального мистецтва — І. Борис, доцент, заслужений діяч мистецтв України; управління та бізнесу — В. Степанов, професор, доктор наук з державного управління.

Потужним також є кадровий потенціал завідувачів кафедр ХДАК, який складають 15 докторів наук, професорів та 9 кандидатів наук, доцентів, що становить 92,3 % від їх складу. Так, кафедру менеджменту і адміністрування очолює А. Дегтяр, доктор наук з державного управління, професор; інформаційних технологій — Г. Асеев, доктор технічних наук, професор; журналістики — В. Маркова, доктор наук із соціальних комунікацій, професор; інформаційної, бібліотечної та архівної справи — І. Давидова, доктор наук із соціальних комунікацій, професор; психології — А. Большакова, доктор психологічних наук, професор; туристичного бізнесу — С. Лиман, доктор історичних наук, професор; теорії та історії музики — О. Рощенко, доктор мистецтвознавства, професор; фортепіано — О. Склярів, професор, заслужений діяч мистецтв України; соціальної педагогіки — А. Рижанова, доктор педагогічних наук, професор; історії, музеєзнавства та пам'яткознавства — А. Щербань, доктор культурології; народних інструментів — А. Сташевський, доктор мистецтвознавства, професор; майстерності актора — А. Кікоть, доктор культурології, професор; мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства — С. Рибалко, доктор мистецтвознавства, професор; філософії та політології — В. Лисенкова, доктор філософських наук; режисури — С. Гордєєв, професор, заслужений діяч мистецтв України.

Тут працюють 130 кандидатів наук, доцентів, 58 докторів наук, професорів, а саме: З. Алфьорова, А. Артеменко, Г. Асеев, О. Білик, Л. Божко, А. Большакова, Т. Большакова, Т. Булах, Ю. Воскобойнікова, С. Гордєєв, І. Гулеско, І. Давидова, А. Дегтяр, М. Дяченко, І. Зборовець, І. Іванова, В. Калініченко, К. Кислюк, А. Кікоть, О. Кобелєв, Б. Колногузенко, І. Коновалова, О. Кравченко, Н. Кушнаренко, С. Лиман, В. Лисенкова, Ю. Лошков, Н. Максимовська, О. Мар'їна, В. Маркова, В. Миславський, В. Осадча, В. Откидач, Г. Панков, І. Польська, С. Потрашков, С. Рибалко, А. Рижанова, О. Романюк, О. Рощенко, Н. Рябуха, О. Склярів, А. Соляник, А. Сошніков, І. Сташевська, А. Сташевський, В. Степанов, М. Тортіка, Л. Філіпова, О. Чепалов, В. Шандра, К. Шаша, Г. Шемаєва, А. Щедрін, В. Щепакін, А. Щербань, О. Щербань. Науковий ценз науково-педагогічних працівників ХДАК складає понад 70 %, що значно вище середнього показника по Україні.

На штатних засадах в академії працюють близько 30 викладачів, котрі мають почесні звання: народні артисти України — Б. Колногузенко, К. Шаша; заслужені діячі мистецтв України — В. Шейко, Т. Большакова, І. Борис, В. Осадча, С. Гордєєв, О. Склярів, Ю. Алжнєв, І. Сташевська, А. Сташевський, Ю. Персидський; заслужені артисти України — В. Цицирев, Л. Кудрич, Л. Красовська, М. Колодочка, П. Кучин, В. Осипенко; заслужені працівники культури України — М. Дяченко, Н. Кушнаренко, Л. Космін, К. Островська, Т. Логінова, В. Бугайова; заслужений художник України — В. Грицаненко; заслужений діяч науки та техніки України — А. Дегтяр; заслужений журналіст України — Є. Маслов. 8 викладачів і 14 студентів ХДАК є членами харківського відділення Національної спілки журналістів, З. Алфьорова, А. Алфьоров, В. Миславський — члени Національної спілки кінематографістів України та ін.

Сотні викладачів та студентів академії стали лауреатами міжнародних і державних конкурсів, фестивалів.

Вагомі освітні і наукові здобутки дозволили ЗВО в 1998 р. набути статусу академії. Це надало можливість активно реалізувати стратегію формування гнучкої інноваційної освітньо-наукової системи для підготовки професіоналів, особистісного розвитку, наукових досліджень та мистецьких заходів, системи, адекватної вимогам інформаційного суспільства, яке потребує технологічно розвинутої інтелектуальної еліти України, що відповідає потребам національного і міжнародного ринків праці, інтегрованої у світовий освітньо-науковий простір та орієнтованої на демократичні цінності. На той час в академії діяли 6 факультетів і 22 кафедри.

З набуттям нового статусу ХДАК значно розширює спектр освітньої діяльності, підвищує якість освітніх послуг. У другому десятиріччі ХХ ст. відбувся перехід на багаторівневу підготовку фахівців за

програмами бакалаврів, спеціалістів, магістрів, аспірантури, докторантури, з'явилися нові напрями наукових досліджень, змінилася організація освітньо-виховної роботи, розвивається студентське самоврядування.

У наступні десятиріччя здійснюється підготовка фахівців вищої кваліфікації (бакалаврів і магістрів) за 16 напрямами і спеціальностями 7 галузей знань: соціальна педагогіка, культурологія, музейна справа та охорона пам'яток історії та культури, народна художня творчість, документознавство та інформаційна діяльність, менеджмент соціокультурної діяльності, театральне мистецтво, хореографія, кіно-, телемистецтво, музичне мистецтво, реклама та зв'язки з громадськістю, менеджмент, туризм, медіа-комунікації, управління інноваційною діяльністю. Харківські вчені працюють над новими концепціями вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти, в основу яких покладено розширення професійної сфери та використання випускників академії, якісне та змістовне оновлення навчальних планів та програм, запровадження новітніх інформаційних технологій.

Суттєвим поштовхом для вдосконалення всіх напрямів діяльності ХДАК стало набуття чинності законів України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2016 р.), «Про освіту» (2017 р.), постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» та ін.

Це спонукало ХДАК дещо скорегувати основні напрями освітньо-наукової діяльності, провести ліцензування й акредитацію як традиційних для академії, так і нових спеціальностей. Нині освітньо-науковий процес проводиться за 8 галузями знань: 02 «Культура і мистецтво», 03 «Гуманітарні науки», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 06 «Журналістика», 07 «Управління та адміністрування», 12 «Інформаційні технології», 23 «Соціальна робота», 24 «Сфера обслуговування» та за 14 спеціальностями: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», 024 «Хореографія», 025 «Музичне мистецтво», 026 «Сценічне мистецтво», 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 126 «Інформаційні системи та технології», 034 «Культурологія», 053 «Психологія», 061 «Журналістика», 073 «Менеджмент», 231 «Соціальна робота», 242 «Туризм». Навчання студентів здійснюється за 25 освітньо-професійними програмами: фундаментальна та прикладна культурологія; менеджмент культури; реклама та зв'язки з громадськістю в соціокультурній сфері; соціальна та культурна журналістика; менеджмент і бізнес-адміністрування; туризмознавство; бібліотекознавство та інформаційно-аналітична діяльність; інформаційна та документаційна діяльність; інфокомунікації в документно-інформаційній діяльності; культурна спадщина та пам'яткоохоронна діяльність; психологія; оркестрові, духові та ударні інструменти; народний спів; народні інструменти; хорове диригування; музичне мистецтво естради; естрадний спів; режисура естради та масових свят; акторське мистецтво драматичного театру і кіно; режисура телебачення; телерепортерство; оператор телебачення; народна хореографія; сучасна хореографія; бальна хореографія.

ХДАК з 2016 р. здійснює підготовку кадрів на третьому (освітньо-науковому) рівні докторів філософії з 4-х наукових галузей і спеціальностей: галузь знань 03 – «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 – «Культурологія»; галузь знань 02 – «Культура і мистецтво» за спеціальностями 029 – «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» і 025 – «Музичне мистецтво»; галузь знань 23 – «Соціальна робота» за спеціальністю 231 – «Соціальна робота». Зосереджено увагу на розробленні кафедрами якісно нових навчальних планів, навчально-методичних комплексів, забезпеченні вільного доступу до них студентів. Особливу увагу приділяється об'єктивному і прозорому оцінюванню знань, моніторингу якості освіти. Модернізація змісту освіти базується на зміні парадигми – від кваліфікаційної до компетентнісної моделі підготовки фахівців, інтеграції системи вищої школи України в європейський освітній простір. Здійснюється процес розширення можливостей студентами вибору спеціалізацій і навчальних дисциплін. Важливим фактором позитивної динаміки є затребуваність випускників ХДАК, їхнє швидке адаптування до вимог ринку й успішне професійне зростання.

У ХДАК системно, послідовно і неформально здійснюється наукова діяльність, результати якої перевіряються в студентських аудиторіях, оприлюднюються в наукових монографіях, статтях, доповідях на наукових конференціях, в авторських програмах, підручниках, навчальних посібниках, інноваційних наукових та освітніх методиках тощо. Забезпечується доступ усіх суб'єктів освітньо-наукового процесу до наукового контенту в усіх його форматах: нонелектронному та електронному. Освітня й наукова діяльність у ХДАК – це взаємопов'язані системи. Академія має громадське визнання результатів досліджень, високий освітнянський та науковий авторитет, який об'єднує творчу ініціативу науковців відповідних наукових напрямів.

Серед стратегічних завдань наукової діяльності ХДАК слід назвати такі: генерування нових наукових ідей; забезпечення високої ефективності наукових досліджень у визначеному науковому напрямі; створення відповідної наукової інфраструктури; сприяння впровадженню результатів наукових досліджень в освітній процес; активізація науково-дослідницької роботи студентів і молодих учених; посилення співпраці з галузевими академіями і ЗВО культурологічно-мистецького та інформаційно-бібліотечного профілю щодо спільних наукових досліджень через укладання угод; забезпечення академічної доброчесності; запровадження рейтингової системи оцінювання результативності науково-дослідницької діяльності як ХДАК загалом, її структурних підрозділів, так і окремих викладачів.

В академії створено міцну наукову інфраструктуру. Тут успішно діють аспірантура, докторантура, дві спеціалізовані вчені ради з правом захисту докторських (кандидатських) дисертацій; виходять друком два збірники наукових праць «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури», визнані МОН України як фахові наукові видання з культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій; розробляються дві фундаментальні та більше десяти прикладних НДР; науково-педагогічними працівниками активно студіюються докторські, кандидатські дисертації, монографії, підручники, навчальні посібники; зростає публікаційна активність та індекс цитувань їхніх праць; підвищується авторитет міжнародних і всеукраїнських наукових форумів, які проводяться на базі ХДАК; функціонують авторитетні наукові і мистецькі школи; здійснюється підтримка наукових досліджень бібліотекою, електронною читальною залом, редакційно-видавничим відділом, комп'ютерним центром та ін.

Наукова інфраструктура ХДАК створює належні умови для ефективного функціонування системи наукових досліджень, орієнтування на успішне розроблення її вченими та молодими науковцями довгострокових фундаментальних і прикладних досліджень, що відбивають сучасні напрями розвитку науки, забезпечують розвиток наукового потенціалу академії. Нині в ХДАК успішно студіюють дві фундаментальні державні НДР: «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (наук. кер. — В. Шейко) та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (наук. кер. — А. Соляник), зареєстровані в УкрІНТЕІ.

Для забезпечення підготовки молодих науковців у ХДАК сформовано якісне консолідоване освітньо-наукове середовище, яке гарантує найповніше розкриття їхніх здібностей. Академія має багаторічний плідний досвід підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в аспірантурі й докторантурі. Ще восени 1931 р. вперше в Україні на базі ВУІКО було відкрито аспірантуру при кафедрі бібліотекознавства. У 1936 р. розширено кількість спеціальностей: методика роботи з читачем, література для дітей і бібліографія. Наказом Наркомосу УРСР від 7 грудня 1938 р. «Про бібліотекознавчу аспірантуру» при Українському бібліотечному інституті поновлено аспірантуру з проблем бібліотекознавства. Таким чином, ХДАК є піонером підготовки наукових кадрів галузевого напрямку через аспірантуру. Набутий досвід було використано в наступні роки: у 1994 р. у ХДІК відкрито аспірантуру з теорії та історії культури; бібліотекознавства та бібліографії; інформаційних систем і процесів; музеєзнавства, консервації, зберігання культурних цінностей; економічної теорії та історії економічної думки; соціальної педагогіки. У 1995 р. започатковано докторантуру з теорії та історії культури; бібліотекознавства та бібліографії; інформаційних систем і процесів.

На початку 2015 р. у ХДАК діє аспірантура з 9-ти наукових спеціальностей: 26.00.01 — «Теорія та історія культури», 26.00.04 — «Українська культура», 26.00.05 — «Музеєзнавство. Пам'яткознавство», 27.00.02 — «Документознавство, архівознавство», 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 17.00.03 — «Музичне мистецтво», 17.00.02 — «Театральне мистецтво», 13.00.05 — «Соціальна педагогіка», 08.00.01 — «Економічна теорія та історія економічної думки»; докторантура — з 5-ти спеціальностей: 26.00.01 — «Теорія та історія культури», 26.00.04 — «Українська культура», 27.00.02 — «Документознавство, архівознавство», 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 17.00.03 — «Музичне мистецтво».

Згідно з наказами МОН України від 18.05.2016 р. № 523 та 26.10.2017 р. № 216-л «Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні», роботу аспірантури ХДАК було ліцензовано за новими спеціальностями: 034 — «Культурологія»; 029 — «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; 231 — «Соціальна робота»; 025 — «Музичне мистецтво».

За роки існування аспірантури і докторантури тут навчалося понад 500 аспірантів і 60 докторантів, більшість з яких (85 %) захистили кандидатські і докторські дисертації. Лише за останні 5 років тут підвищили свою кваліфікацію 122 аспіранти (зокрема 28 іноземних громадян) та 16 докторантів, суттєво посиливши науковий потенціал України.

За профілем академії функціонують дві спеціалізовані вчені ради:

Д 64.807.01 за спеціальностями «Теорія та історія культури», «Українська культура» (терміном на три роки) (2016 р.).

Д 64.807.02 за спеціальністю «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» (терміном на три роки) (2017 р.).

Спеціалізовані вчені ради в ХДІК було створено ще в 1990-і рр. Постановою ВАКУ України від 07.04.1994 р. затверджено першу спецраду для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.08 — «Теорія та історія культури». 04.07.1994 р. було затверджено другу спецраду, якій дозволено проводити захисти докторських дисертацій зі спеціальності 05.25.05 — «Інформаційні системи і процеси (технічні науки)». Коло спеціальностей згодом розширювалося. Так, 29.12.1997 р. створено спецраду з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук за спеціальностями 05.13.06 — «Автоматизовані системи управління та прогресивні інформаційні технології (у галузі технічних наук)»; 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство та бібліографознавство (у галузі педагогічних наук)». Кожні 2–3 роки спецради успішно перереєстровувалися в МОН України. За роки їх дії тут було захищено 42 докторських і 183 кандидатських дисертації.

Вагомим індикатором наукової продуктивності викладачів є непинне зростання кількості захищених під їхнім керівництвом докторських і кандидатських дисертацій, публікаційна активність аспірантів, докторантів, студентів. За останнє п'ятиріччя викладачами академії захищено 20 докторських і понад 30 кандидатських дисертацій. За цей період було опубліковано 50 монографій, 1,5 тис. наукових статей, 35 наукових збірок, понад 70 підручників та навчальних посібників. Підготовлено та видано майже 600 науково-методичних розробок і програм навчальних курсів, що активно використовуються в освітньо-науковому процесі. Спостерігається суттєве зростання потоку наукових публікацій, поглиблення фундаментальності досліджень, розширення їх тематичного діапазону, висока продуктивність генерування нового наукового знання з багатьох невирішених проблем культурології, мистецтвознавства, соціальних комунікацій, менеджменту та ін., відкриття нових наукових напрямів. Аналіз найбільш фундаментальних публікацій викладачів за останні 5 років підтверджує актуальність, інноваційність і спадкоємність тематики їх наукових студій, вихід на якісно новий рівень теоретичних узагальнень. Принципово важливо, що в нових навчальних виданнях відбито всі ключові інновації, пов'язані з засвоєнням інформаційно-комп'ютерних технологій.

Важливою умовою результативності науково-дослідної роботи є участь викладачів та молодих науковців у рейтингових конференціях, публікація статей у журналах і наукових збірниках із високим імпаکت-фактором. Одна третина публікацій викладачів друкується на терені наукових і освітніх установ Європи та США культурологічно-мистецького та інформаційного профілю.

Щорічно в академії проводяться десятки міжнародних, всеукраїнських наукових конференцій, конкурсів, фестивалів, круглих столів, майстер-класів, тренінгів тощо. Серед найавторитетніших можна назвати: міжнародні конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини», всеукраїнські — «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття», «Герменевтика в науках про дух», «Туризм і глобальні проблеми сучасності», «Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті» та ін. У травні 2013 р. на базі ХДАК уперше в Україні було проведено міжнародний симпозіум з питань культурно-мистецької освіти, який зібрав понад 100 професіоналів з 8-ми країн світу: США, Франції, Німеччини, Данії, Китаю, Литви, Польщі, Росії.

На базі ХДАК сформувались і успішно розвиваються наукові, науково-педагогічні і творчо-мистецькі школи. Перші наукові школи (НШ), ушановані колективи фахівців, котрі працюють в одному напрямі досліджень під керівництвом відомого вченого, яких об'єднує спільність підходів до вирішення наукових проблем, стиль роботи, мислення, ідеї та методи їх реалізації, з'явилися ще в 1930-і рр. Однак найбільш активний період їхнього становлення та розвитку припадає на другу половину ХХ ст. Серед сучасних наукових об'єднань ХДАК найрезультативнішими є НШ В. Шейка, М. Дяченка, Н. Кушнарєнко, А. Рижанової, Л. Філіпової, А. Соляник, І. Польської, А. Дегтяря, О. Рощенко, І. Давидової та ін.

Науково-педагогічні і творчо-виконавські школи ХДАК продовжують свій розвиток, зберігаючи традиції, закладені попередниками, відкриваючи та інтегруючи в кластери нові напрями досліджень, розробок, починань. Сьогодні це школи: культурології, теорії та історії культури, української і світової культури; мистецтвознавства, театрального, музичного, хореографічного, аудіовізуального мистецтва; бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документології, соціальних комунікацій, соціальної педагогіки та ін. Наукова робота в академії тісно пов'язана з творчістю. Харківська мистецька школа посідає достойне місце в художньо-творчому просторі України. У ХДАК упродовж тривалого часу сформувалися

численні мистецькі школи за напрямками: хореографічний, музичний, сценічний, аудіовізуальний та ін., які очолюють визнані митці, що мають особисті вагомі творчі досягнення, почесні звання («Народний артист України», «Заслужений діяч мистецтв України», «Заслужений артист України», «Заслужений працівник культури України»), об'єднують когорту учнів і послідовників. Серед них: народні артисти України Б. Колногузенко, К. Шаша; заслужені діячі мистецтв України І. Борис, С. Гордєєв, О. Склярів; заслужена артистка України Л. Кудрич та ін.

У ХДАК упродовж 90-річного функціонування склалися сталі традиції організації науково-дослідницької діяльності студентів як у межах випускових кафедр, факультетів, так і в академії загалом, яка здійснюється за чотирма основними напрямками: освітньо-дослідницька робота, що є невід'ємним елементом освітнього процесу і входить до навчальних планів, освітніх програм як обов'язкова для всіх студентів; науково-дослідницька робота, яка здійснюється поза освітнім процесом — у гуртках, проблемних групах (лабораторіях), перекладацьких та інформаційно-аналітичних студіях, фольклорних експедиціях та ін.; творчо-наукова робота студентів мистецьких факультетів (кафедр), що має переважно творчо-виконавське спрямування; науково-організаційні заходи: конференції, конкурси, фестивалі та ін.

Основою наукової роботи зі студентами на випускових кафедрах є методика наскрізного виконання курсових, дипломних і магістерських робіт. Суть її полягає в тому, що студенти, котрі виявили високий рівень знань за своїми спеціальностями, виконують курсові, а згодом і магістерську роботу з однієї теми, спрямованої на вирішення певного науково-практичного завдання.

Наукова робота студентів пов'язана з основними науковими напрямками кафедр, факультетів, залученням їх до участі в опрацюванні двох вищезазначених фундаментальних загальноакадемічних НДР, що надає їм можливість безпосередньо працювати зі своїми науковими наставниками, долучатися до наукової школи свого керівника та його учнів. Це підвищує ефективність наукової підготовки студентів, сприяє формуванню наукової спрямованості, стимулює до якісного виконання наукових досліджень.

Студенти ХДАК беруть активну участь у щорічних внутрішньоакадемічних, всеукраїнських олімпіадах за основними напрямками підготовки, у всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук з таких галузей: культурологія; мистецтвознавство; соціальні комунікації; видавнича справа та редагування; документознавство, архівознавство; педагогічна та вікова психологія; корекція та соціальна педагогіка; туризм; адміністративне право, фінансове право, інформаційне право; державне управління та ін. Упродовж тривалого часу ХДАК була базовим закладом вищої освіти конкурсу в галузі документознавства та інформаційної діяльності. Про високий рівень підготовки студентів свідчать призові місця, які вони регулярно посідають на всеукраїнських олімпіадах і конкурсах студентських наукових робіт.

У студентській науці чільне місце відводиться творчо-виконавській роботі. В академії функціонують понад 20 творчих колективів за професійним спрямуванням студентів, клубів, гуртків за інтересами: всесвітньовідомий театр народного танцю «Заповіт», театр сучасного танцю «ЕСТЕТ», ансамбль бального танцю, театр-студія «ЕКМАТЕДОС», Учбовий театр «Академія», театр естрадної пісні «СТЕП»; оркестри: естрадно-симфонічний, оркестр камерної музики «ACADEMUS», оркестр народних інструментів «Vivo», духових інструментів; хори — академічний, український народний; ансамбль скрипалів «Vivat, Akademia!», ансамбль народної музики «Стожари», інструментальне тріо «Цим-Бан-До»; фольклористичний гурт «Фарби»; джазовий оркестр «Біг Бенд», ансамбль народних інструментів «Посіпаки», фольклорний ансамбль «Лада», «Магніфіка», ансамбль гітаристів, ансамбль «SYMBOL STREAM»; студентська репортерська майстерня, фотоклуб та ін. Понад 300 студентів академії стали переможцями міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсів і фестивалів. Творчі колективи академії відомі не лише в місті і країні, а й у багатьох країнах світу.

Студенти академії беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференціях, круглих столах, тренінгах, постійно діючих науково-методологічних семінарах тощо. Популярними серед студентської молоді є щорічні наукові конференції, що проводяться на базі ХДАК: міжнародна науково-практична конференція молодих учених «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини», всеукраїнська науково-теоретична конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» та ін. Студенти є членами редколегії та активними дописувачами газети ХДАК «Бурсацький узвіз». Щорічно вихованці академії друкують понад 300 публікацій.

Керманичем наукової діяльності студентів є наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК, створене на базі студентського науково-творчого товариства та ради молодих учених, мета якого — сприяння науковій і творчій діяльності, підготовка кадрів для науки й освітнього процесу, виконання наукових досліджень, упровадження нових досягнень у роботу студентської молоді,

відображення, захист, реалізація професійних та інтелектуальних інтересів і прав молодих учених та студентів (голова — О. Косачова, кандидат наук із соціальних комунікацій).

Кращі студенти-випускники, котрі вирішили присвятити своє життя науковій чи викладацькій діяльності, мають можливість вступити в аспірантуру, а згодом і в докторантуру ХДАК. Тобто для студентської молоді створені всі умови щодо успішного наукового поступу як нині, так і в перспективі.

Ще одним із вагомих досягнень ХДАК є фундування в Україні професійної періодики бібліотечно-інформаційного та культурологічно-мистецького спрямування. На її базі виходили друком такі перші збірники наукових праць: «Політосвітник» (1929–1930 рр., вип. 1–2), «Труди Харьковского государственного библиотечного института» (1940 р.), «Ученые записки» (1956 р.), «Учені записки» (1957–1960 рр.), «Наукові записки» (1962 р.), «Бібліотекознавство і бібліографія» (1964–1992 рр.), «Культурно-освітня робота» (1964–1989 рр.), «Культура України» (з 1993 р. і понині), «Вісник Харківської державної академії культури» (з 1999 р. і понині). У 2016 р. ХДАК стала співзасновницею разом з державною установою «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» професійного науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати».

Збірник наукових праць «Культура України» затверджено МОН України як фахове видання з культурології та мистецтвознавства, «Вісник Харківської державної академії культури» — як фахове видання з соціальних комунікацій. Зазначені фахові збірники розміщено на порталі Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України», в реферативних базах «Україніка наукова» та «Джерело». Індексуються в міжнародних наукометричних базах «Worldcat», «Index Copernicus», «РІНЦ» та в пошукових системах «Google Scholar», «BASE». ХДАК є представленим учасником РІА. Статті перевіряються за допомогою онлайн-сервісу пошуку плагіату Unicheck. Готуються матеріали до входження фахових збірників ХДАК до наукометричної бази даних «Web of Science». Щорічно здійснюється підготовка та опублікування 4-х фахових збірників наукових праць «Культура України» та 2-х збірників «Вісник Харківської державної академії культури».

ХДАК постійно й цілеспрямовано працює над вдосконаленням і реалізацією своєї видавничої політики. Метою було створити збірники наукових праць «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури» з високим науковим статусом, підвищити його до рівня провідних періодичних видань, визнаних науковою спільнотою в галузі культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій. Це спонукало до подвійного анонімного рецензування, залучення відомих українських і зарубіжних учених як авторів і членів редакційної колегії, забезпечення відбору статей з актуальних проблем, надання можливості молодим науковцям публікувати результати власних досліджень тощо. Означені заходи, авторитет засновника — Харківської державної академії культури як ЗВО вищого гатунку, що відповідає всім вимогам сучасної вищої школи, забезпечили те, що нині збірники наукових праць «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури» є одними з найавторитетніших видань культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного спрямувань на вітчизняному й світовому науково-освітньому просторі.

Одним із показників високого рівня науково-дослідницької діяльності є активна участь ХДАК у створенні єдиного культурологічно-мистецького й інформаційного науково-освітнього простору як в Україні, так і за її межами. ХДАК має розвинуті зв'язки з багатьма українськими та зарубіжними ЗВО з окремих напрямів культурології, мистецтвознавства, соціальних комунікацій, що свідчить про високу конкурентоспроможність ексклюзивної наукової продукції закладу. Яскравий приклад співробітництва — творча співпраця ХДАК з Національною академією мистецтв України (НАМУ). Це розроблення, спільно з Інститутом культурології НАМУ, фундаментальної НДР «Українська культура: історико-культурологічні виміри». ХДАК разом з НАМУ успішно реалізують інші наукові проекти — численні наукові конференції, симпозіуми, круглі столи, майстер-класи. Між цими інституціями здійснюється взаємний обмін науковою інформацією, координація тематики дисертаційних досліджень тощо.

Для дослідження структури, динаміки, закономірностей, результативності наукової діяльності, моніторингу, експертного оцінювання та прогнозування дослідницької роботи в ХДАК використовується інструментарій наукометрії та бібліометрії, що базується на такому показникові, як індекс наукового цитування. На базі сервісу Google Scholar (Google Академія) представлено профілі ХДАК, збірників її наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури», «Культура України», провідних учених академії. Використано також можливості інформаційно-аналітичної системи «Бібліометрика української науки», базованої в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського, призначеної для надання суспільству цілісного уявлення про вітчизняне наукове середовище. Аналіз профілю ХДАК, створеного у 2012 р., засвідчив, що кількість цитувань праць її викладачів і співробітників становить понад 7 тис. одиниць, індекс

Гірша — 29. Це високий показник. Серед 15 профільних наукових журналів і збірників України індекс Гірша «Вісника Харківської державної академії культури» становить 8, в українському рейтингу він посідає сьоме місце. Збірник наукових праць «Культура України» має індекс Гірша 5. Провідні вчені ХДАК мають індекс Гірша від 10 і вище.

Академія значну увагу приділяє формуванню системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових і навчальних працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти. У цих питаннях у ХДАК є чималі успіхи: розроблено та реалізовано «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури»; «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчальних працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури»; укладено угоду про співпрацю з українською компанією «Антиплагіат», українськими виробниками сервісу перевірки академічних текстів на плагіат Unicheck, а також польською компанією ТОВ «Плагіат» та ін. Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої і наукової діяльності ХДАК, включає комплекс заходів: а) із формування етосу, який не сприймає академічну нечесність; б) створення умов, що не уможливають академічний плагіат; в) виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, дисертаціях, підручниках, навчальних виданнях, магістерських і дипломних роботах; г) притягнення до відповідальності за академічний плагіат усіх учасників науково-освітнього процесу.

До послуг студентів академії бібліотека — одна з найстаріших серед ЗВО культури і мистецтв України, фонд якої становить понад 300 тис. прим., електронна читальна зала, музей, комп'ютеризовані аудиторії, інтернет-центр, телевізійна лабораторія, студія звукозапису, навчальний театр, два гуртожитки, їдальня, кафе.

Нині в бібліотеці впроваджено комплексну автоматизацію основних бібліотечно-інформаційних процесів на базі програмного забезпечення «УФД/Бібліотека», вона активно працює над створенням інституційного репозитарію академії. Тут сформовано систему бібліографічних та біобібліографічних посібників, наймасштабнішими серед яких є: бібліографічний покажчик «Праці викладачів та співробітників ХДАК», що виходить друком з 2000 р. кожні 5 років; дайджест «Віват, Академіє!», вперше виданий у 1995 р., віддзеркалює результати моніторингу публікацій всеукраїнських і харківських газет про діяльність колективу ХДАК за кожні 2 роки; біобібліографічні покажчики серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури», заснованої у 2002 р., присвячені життю, педагогічній, науковій, творчій та управлінській діяльності кращих представників харківської освітньо-наукової школи; анотований бібліографічний покажчик «Дисертації, захищені в спеціалізованих учених радах Харківської державної академії культури», який кумулює 228 докторських і кандидатських дисертацій, починаючи з дати затвердження першої спецради на базі академії та ін. Ці видання формують імідж академії, презентують доробок учених, наукових та мистецьких шкіл, сприяють оприлюдненню результатів діяльності ХДАК в освітньо-науковому просторі України та світу.

Провідні викладачі ХДАК беруть активну участь у концептуалізації, модернізації, розробленні та в подальшому запровадженні державних стандартів України для всіх рівнів вищої освіти, які базуються на компетентнісному підході, філософії визначення вимог до фахівця, покладених в основу Болонського процесу. Ще у 2003 р. В. Шейко в м. Болонья першим серед галузевих ЗВО України підписав Велику Хартію університетів, що підтвердило входження академії в європейський освітньо-науковий простір. А. Соляник — заступник голови Науково-методичної ради МОН України, член підкомісії 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; З. Алфьорова — член підкомісії 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»; Б. Колногузенко — член підкомісії 024 «Хореографія»; Н. Рябуха — член підкомісії 025 «Музичне мистецтво»; С. Гордєєв — член підкомісії 026 «Сценічне мистецтво»; І. Шандра — член підкомісії 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»; Г. Афенченко — член підкомісії 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»; О. Кравченко — член підкомісії 034 «Культурологія». Фахівці ХДАК запропонували нові моделі вищої галузевої освіти, що дозволило вивести її на рівень світових освітніх стандартів, водночас зберегти кращі традиції вітчизняної вищої школи.

Відомі вчені академії є головними редакторами (В. Шейко), заступниками головного редактора (М. Дяченко, Н. Кушнарєнко, І. Давидова), членами редколегій (Г. Асєєв, Т. Булах, О. Кобелєв, С. Лиман, В. Маркова, С. Потрашков, А. Рижанова, А. Соляник, Л. Філіпова, Г. Шемаєва, З. Алфьорова, І. Зборовець, Ю. Лошков, В. Откидач, І. Польська, О. Рощенко, Н. Рябуха, І. Коновалова, В. Степанов та ін.) провідних професійних журналів і збірників наукових праць України й інших країн. Багато з них є членами Державної акредитаційної комісії України, що є ще одним свідченням високого авторитету харківської освітньо-наукової школи.

Завдяки своїй багаторічній масштабній діяльності ХДАК набула вагомого авторитету не лише на вітчизняному, а й на європейському та світовому професійному просторі. Її міжнародна діяльність спрямована на розвиток плідної спільної освітньої, науково-дослідницької, художньо-творчої діяльності із зарубіжними партнерами.

Академія — дійсний член Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА), Організації Європейської співдружності в галузі бібліотечно-інформаційної освіти (БОБКАТССС), Європейської асоціації бібліотечно-інформаційної освіти та наукових досліджень (ЕВКЛІД). Вона має міцні освітні та наукові зв'язки з Університетом Роберта Гордона (Велика Британія), Університетом штату Іллінойс (США), Вищою Королівською школою бібліотекознавства (Данія), Амстердамським університетом і Вищою політехнічною школою (Нідерланди), Вищою школою бібліотекознавства та інформатики й Українським Вільним Університетом (Німеччина), Харбінським університетом та Харбінським інститутом просвіти (КНР), Вищою гуманітарно-економічною школою (Польща), Лішуйським університетом, Сіанським Гапуї університетом, Інститутом кіно та телебачення «Хедянь» провінції Чжецзян (КНР), Білоруським державним університетом культури та мистецтв та ін. Згідно з укладеними угодами, академія здійснює міжнародний обмін викладачами, науковцями, студентами, надає можливість своїм студентам продовжувати навчання за кордоном. Провідні вчені академії (В. Шейко, С. Частник, А. Артеменко, Л. Філіпова та ін.) неодноразово запрошувалися у ЗВО Європи та світу для читання лекцій, участі в наукових конференціях тощо.

Свідченням високого професіоналізму колективу академії є участь багатьох студентів і викладачів у престижних міжнародних конкурсах і фестивалях. Щорічно близько 300 студентів стають переможцями мистецьких форумів. У різні роки титул переможця щорічного регіонального конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» отримували провідні викладачі ХДАК — Г. Асєєв, А. Большакова, С. Гордєєв, Б. Колногузенко, Н. Кушнарєнко, К. Островська, Л. Семенєнко, А. Соляник, Л. Стародубцева, Г. Шемаєва та ін.

За вагомий внесок у розвиток української культури і мистецтва, підготовку висококваліфікованих фахівців академія була нагороджена Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Верховної Ради України, Золотою медаллю Національної академії мистецтв України та ін.

90-річний історичний шлях Харківської державної академії культури свідчить про її унікальність, феноменальну особливість системного поєднання гуманітарно-інформаційної, культурологічної та мистецької освіти, що дозволило їй стати не тільки провідним освітнім, науковим, а й соціально-культурним центром, відомим не лише в Україні, а й далеко за її межами.

Підводячи підсумки 90-річного розвитку академії, можна констатувати, що вона здійснює інноваційну освітню діяльність за різними галузями знань та ступенями вищої освіти (зокрема докторів філософії), проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру освітніх, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність. Академія є винятковим зразком творчого синтезу найкращих традицій і сміливих новаторських ідей, фундатором численних наукових, науково-педагогічних і мистецьких шкіл, посідає провідне місце у впровадженні сучасних інформаційних технологій та інноваційних форм навчання, продовжує залишатися лідером культурологічно-мистецької та інформаційно-бібліотечної освіти, невід'ємною потужною складовою освітньо-наукового простору і культурно-мистецького життя Харкова й України, інтеграційним чинником їх успішного входження до європейської і світової професійної спільноти.

За кадровим потенціалом, масштабами освітньої і наукової діяльності, здійснюваної в інноваційному руслі, ХДАК має всі підстави, щоб долучитися до лав вітчизняних дослідницьких університетів, набути ширшої автономії на освітньо-науковому просторі України. Подальші стратегії поступу Харківської державної академії культури залежать від консолідованих зусиль усіх зацікавлених у її успішному розвитку — викладачів, співробітників, студентів, випускників, партнерів.

*Ректор,
доктор історичних наук, професор,
дійсний член Національної академії мистецтв
України, заслужений діяч мистецтв України
Василь Шейко*

*Проректор з наукової роботи,
доктор педагогічних наук,
професор, заслужений працівник культури
України
Наталья Кушнарєнко*

ОСНОВНІ ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ

1925

Засновано факультет політичної освіти при Харківському інституті народної освіти з міським і сільським відділами.

1927

На базі ліквідованих міського і сільського відділів організовано шкільно-курсове і бібліотечне відділення.

Створено антирелігійний відділ, що готував організаторів-методистів і лекторів-пропагандистів.

1929

Факультет політичної освіти Харківського інституту народної освіти реорганізовано в самостійний вищий навчальний заклад — Харківський інститут політичної освіти, в структурі якого було чотири відділення:

- шкільно-курсове, яке готувало організаторів-методистів шкільно-курсової роботи;
- бібліотечне, здійснювало підготовку завідувачів відділами окружних бібліотек;
- антирелігійне, яке готувало інструкторів-пропагандистів антирелігійної роботи, зокрема для культвідділів профспілок;
- музейно-екскурсійне, здійснювало підготовку завідувачів відділів окружних музеїв, екскурсійних баз і екскурсиводів.

Створено кафедру історії СРСР і загальної історії.

Започатковано збірник «Політосвітник» (1929-1930 рр., вип. 1-2).

1930

Харківський інститут політичної освіти реформовано в Харківський інститут комуністичної освіти.

1931

Харківський інститут комуністичної освіти перейменовано на Всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУІКО).

Створено сім факультетів:

- бібліотечний;
- книгопоширення;
- шкільно-курсівий;
- музейний;
- екскурсійний (туристичний);
- атеїстичний;
- агітмасовий з профспілковим і колгоспним відділами.

Відкрито аспірантуру при кафедрі бібліотекознавства.

1932

Створено факультет книгорозповсюдження.

Шкільно-курсівий факультет перейменовано на педагогічний.

1933

Організовано три факультети: пропагандистський, клубний, бібліотечний (денна та вечірня форми навчання).

1934

Пропагандистський факультет реорганізовано в соціально-економічний.

Створено національний педагогічний факультет з двома відділами: польським і німецьким.

Створено вечірній бібліотечний факультет.

Створено вечірній бібліотечний факультет як філіал ВУІКО в Києві.

1935

Всеукраїнський інститут комуністичної освіти реорганізовано в Український бібліотечний інститут.

1936

Відкрито аспірантуру зі спеціальностей: методика роботи з читачем, література для дітей і бібліографія.

1937

Створено кафедру фізичного виховання.

1939

Український бібліотечний інститут перейменовано на Харківський державний бібліотечний інститут (ХДБІ).

Запроваджено підготовку кадрів без відриву від виробництва (заочне та вечірнє навчання).

Створено три факультети: бібліотекознавства, бібліографії, дитячих та юнацьких бібліотек.

Ліквідовано факультет перепідготовки кадрів без відриву від виробництва.

Відкрито заочний бібліотечний факультет.

1940

Вийшов друком перший том «Трудов Харьковского государственного библиотечного института».

1941

На період воєнного часу у зв'язку з необхідністю евакуації в м. Кизил-Орда Казахської РСР і в перші повоєнні роки працює на правах факультету Харківського державного педагогічного інституту.

1943

У Харківському педагогічному інституті відкрито бібліотечний факультет, який готував працівників масових бібліотек.

1944

У педінституті створено кафедру бібліотекознавства.

Організовано бібліотечний кабінет.

1946

Відновлено діяльність заочного відділення.

1947

Поновлено діяльність Харківського державного бібліотечного інституту, у складі трьох факультетів: бібліотекознавства, бібліографії, дитячих та юнацьких бібліотек. Тут функціонувало п'ять кафедр.

1950

Створено факультет культурно-освітньої роботи з підготовки організаторів-методистів клубної роботи і викладачів клубної справи для спеціальних технікумів.

Створено кафедру книжкових фондів і каталогів.

1951

Створено кафедру культурно-освітньої роботи та педагогіки.

Обладнано радіотрансляційний вузол для місцевого мовлення, радіофіковано всі великі аудиторії.

1953

Створено окремі кафедри:

- культурно-освітньої роботи;

- педагогіки.

1954

Об'єднано факультети бібліотекознавства і бібліографії в єдиний бібліотечний факультет.

1955

Запроваджено підготовку фахівців вищої кваліфікації для книжкової торгівлі.

Факультет дитячих та юнацьких бібліотек об'єднано з бібліотечним факультетом.

1956

Вийшов друком науковий збірник «Учёные записки» (вип. 2).

Бібліотечний факультет діє двома відділеннями: дитячих та масових і наукових бібліотек.

1957

Видано науковий збірник «Учёные записки» (1957 — 1960 рр., вип. 3-5).

У ХДБІ функціонувало одинадцять кафедр: марксизму-ленінізму, історії, літератури, іноземних мов, педагогіки та психології, культурно-освітньої роботи, бібліотекознавства, бібліографії, бібліотечних фондів і каталогів, літератури для дітей і бібліотечної роботи з дітьми, фізичного виховання. Діяли два факультети — бібліотечний та культурно-освітньої роботи.

Уперше започатковано щорічну звітну конференцію, присвячену підсумкам наукової роботи ЗВО.

1958

Проведено першу науково-методичну конференцію випускників ХДБІ.

1959

Розпочато підготовку клубних працівників за спеціалізаціями: режисер самодіяльного театрального колективу; диригент самодіяльного хору; диригент оркестру народних інструментів. Пізніше до цих спеціальностей додано нові: диригент оркестру духових інструментів; режисер масових клубних видовищ; організатор-методист культурно-освітньої діяльності.

Створено кафедру хорового диригування.

Створено кафедру режисури (театральної підготовки).

1960

У Києві створено заочне відділення ХДБІ.

На вечірньому відділенні розпочато підготовку фахівців для науково-технічних і спеціальних бібліотек.

Створено кафедру народних інструментів.

Створено підготовчі курси для вступу до ХДБІ.

1962

Видано науковий збірник «Наукові записки» (вип. 6).

1964

Харківський державний бібліотечний інститут реорганізовано в Харківський державний інститут культури (ХДІК).

Створено кафедру музикознавства (теорії музики та фортепіано).

Вийшло перше число республіканського міжвідомчого науково-методичного збірника «Бібліотекознавство та бібліографія» (1964-1992 рр., вип. 1-31).

Вийшло перше число республіканського міжвідомчого збірника наукових праць «Культурно-освітня робота» (1964-1972 рр., вип. 1-7).

Інститут отримав гуртожиток для студентів.

1965

На бібліотечному факультеті створено стаціонарне заочне відділення книгознавства з метою підготовки книгознавців-бібліографів для системи книжкової торгівлі України.

1966

Розпочато підготовку фахівців для технічних бібліотек.

Створено кафедру технічних бібліотек і наукової інформації.

У структурі бібліотечного факультету (стаціонар) діють такі відділення: масових і наукових бібліотек, дитячих бібліотек, технічних бібліотек, книгознавства.

Кафедрою культурно-освітньої роботи ліцензовано підготовку та проведення першої республіканської науково-практичної конференції з питань ефективності культурно-освітньої роботи.

1968

На базі заочного відділення ХДІК створено Київський державний інститут культури (нині — Київський національний університет культури і мистецтв).

1969

Створено кафедру філософії та політології.

Створено підготовче відділення.

1977

На базі ХДІК організовано другий у Радянському Союзі факультет підвищення кваліфікації викладачів спеціальних дисциплін.

Кафедру музикознавства розділено на дві самостійні: теоретичну та фортепіанну.
Кафедру культурно-освітньої роботи перейменовано на кафедру клубознавства.

1979

ХДІК нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

На базі кафедри бібліографії створено дві самостійні кафедри: загального бібліографознавства та книгознавства і галузевого бібліографознавства.

1983

Створено кафедру педагогіки і психології.

Ліквідовано кафедру клубознавства, реорганізовано в кафедру організації та методики культурно-освітньої роботи.

1986

Створено кафедру історії та теорії культурно-освітньої роботи.

1987

Теоретичну та фортепіанну кафедри об'єднали в кафедру музикознавства.

1988

Ліквідовано кафедру дитячої літератури.

1989

Створено хореографічне відділення на кафедрі режисури.

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури».

1990

Кафедру історії та теорії культурно-освітньої роботи реорганізовано в кафедру історії та теорії культури.

1991

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Соціальна педагогіка».

Факультет культурно-освітньої роботи перейменовано на факультет культурології й народної художньої творчості.

Створено кафедру українського народного хору та музичного фольклору.

Перейменовано кафедру організації та методики культурно-освітньої роботи на кафедру культури дозвілля.

Перейменовано кафедру політичної історії на кафедру політології.

Створено кафедру мовної майстерності.

Створено кафедру хореографії.

Відкрито підготовче відділення для іноземних громадян.

1992

На базі факультету культурології й народної художньої творчості створено факультети:

– культурології;

– народної художньої творчості.

1993

Вийшов друком перший випуск збірника наукових праць ХДІК «Культура України».

Кафедру історії СРСР і загальної історії перейменовано на кафедру загальної історії.

Кафедру бібліотечних фондів і каталогів реорганізовано в кафедру документознавства.

Кафедру економічної історії і теорії перейменовано на кафедру економічної теорії й економіки соціально-культурної сфери.

Кафедру музикознавства перейменовано на кафедру теорії музики та фортепіано.

На базі секції народного хору кафедри хорового диригування створено кафедру українського народного співу та музичного фольклору.

Кафедру загальної історії перейменовано на кафедру загальної історії і музеєзнавства.

Кафедру музикознавства реорганізовано на кафедру теорії музики та фортепіано.

Кафедру духових інструментів перейменовано на кафедру духових та естрадних оркестрів.

1994

Уперше створено спеціалізовану вчену раду Д 02.21.01 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.08 — Теорія та історія культури.

Уперше створено спеціалізовану вчену раду Д.02.21.02 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 05.25.05 — Інформаційні системи і процеси (технічні науки).

Уперше відкрито аспірантуру з теорії та історії культури, бібліотекознавства та бібліографії, інформаційних систем і процесів, музеєзнавства, консервації, реставрації, зберігання культурних цінностей, економічної теорії та історії економічної думки, соціальної педагогіки.

Бібліотечний факультет перейменовано на факультет бібліотекознавства та інформатики.

Кафедру економічної теорії та економіки соціально-культурної сфери перейменовано на кафедру економічної теорії і менеджменту.

Кафедру інформатики і ТЗБР перейменовано на кафедру інформатики, інформаційних процесів та систем.

Кафедру фізичного виховання перейменовано на кафедру фізичної культури та здоров'я.

Кафедри галузевого бібліографознавства та загального бібліографознавства та книгознавства об'єднано в кафедру бібліографознавства та книгознавства.

1995

Уперше відкрито докторантуру з теорії та історії культури, бібліотекознавства та інформаційних систем і процесів, бібліографії.

Створено відділ міжнародних зв'язків.

Кафедру економічної теорії і менеджменту перейменовано на кафедру економічної історії, теорії та менеджменту.

Створено дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій з теорії та історії культури та книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства.

Вийшов друком дайджест, підготовлений співробітниками бібліотеки ХДАК, під назвою «Що написано пером...», який уперше групує публікації про діяльність Харківської державної академії культури, оприлюднені у всеукраїнських та харківських газетах. У виданні відображено 66 газетних публікацій, що вийшли друком упродовж 1991 — 1994 рр.

Кафедру бібліотечних фондів та каталогів перейменовано на кафедру документознавства.

Кафедру бібліографознавства та книгознавства перейменовано на кафедру бібліографознавства.

1996

На базі ліквідованої кафедри педагогіки і психології створено дві кафедри: соціальної педагогіки, соціальної психології.

1997

Харківський державний інститут культури — член Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА), Організації Європейської співдружності в галузі бібліотечно-інформаційної освіти (БОБ-КАТССС), Європейської асоціації бібліотечно-інформаційної освіти та наукових досліджень (ЕВКЛІД).

У зв'язку з розширенням номенклатури освітніх спеціальностей створено факультети:

- документознавства та інформаційної діяльності;
- бібліотекознавства та інформатики;
- культурології;
- народного музичного мистецтва;
- режисерсько-хореографічний;
- довузівської підготовки та післядипломної освіти.

Створено спеціалізовану вчену раду Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук за спеціальностями 05.13.06 — «Автоматизовані системи управління та прогресивні інформаційні технології (технічні науки)»; 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (педагогічні науки)».

Кафедру інформатики, інформаційних систем та процесів перейменовано на кафедру інформаційних технологій.

1998

На базі ліквідованого Харківського державного інституту культури створено Харківську державну академію культури (ХДАК).

Створено факультет по роботі з іноземними громадянами.

Кафедру документознавства перейменовано на кафедру книгознавства та фондознавства.

Кафедра бібліотекознавства продовжила своє функціонування як кафедра інформатики.

Кафедру технічних бібліотек і наукової інформації реорганізовано в кафедру інформаційних технологій.

Кафедру загальної історії і музеєзнавства перейменовано на кафедру історії України і музеєзнавства.

В академії функціонують 6 факультетів та 22 кафедри.

Учена рада ХДАК прийняла рішення щодо зміни назви дайджест-видання «Що написано пером...» на «Віват, Академіє!». Дайджест набув статусу продовжуваного видання.

1999

Академію нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

Створено спеціалізовану вчену раду К64.807.02 зі спеціальності 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (педагогічні науки)».

Вийшов друком перший випуск збірника наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури».

Вийшов друком перший випуск дайджесту «Віват, Академіє!», який містить матеріали про діяльність Харківської державної академії культури, опубліковані у всеукраїнських та харківських газетах за період з 1995 по 1998 рр. Видання містить 154 публікації.

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою ВАК України затверджено як фахове видання з історичних наук.

Кафедру інформатики реорганізовано в кафедру соціальних комунікацій.

Організовано кафедру мистецтвознавства.

2000

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою ВАК України затверджено як фахове видання з педагогічних наук.

Збірник наукових праць «Культура України» постановою ВАК України затверджено як наукове фахове видання з мистецтвознавства.

Вийшла друком перша частина бібліографічного покажчика «Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури» (1947-1998). Видання містить 6340 бібліографічних описів.

Створено редакційно-видавничий відділ.

Об'єднано кафедри бібліотекознавства та бібліографознавства в єдину кафедру бібліографознавства.

Кафедру документознавства перейменовано на кафедру книгознавства та фондознавства.

Створено кафедри інформаційно-документних систем, телебачення.

У зв'язку з розширенням спектра музичних спеціальностей створено факультет музичного мистецтва.

Відкрито навчально-консультаційний пункт у м. Сімферополь.

2001

Створено кафедру естрадного співу.

Створено кафедру сучасної та бальної хореографії.

Створено кафедру народної хореографії.

Створено навчально-консультаційний пункт на базі Мелітопольського училища культури.

2002

Розширено номенклатуру спеціальностей в аспірантурі і докторантурі ХДАК.

Продовжено термін повноважень спеціалізованої вченої ради К64.807.02 зі спеціальності 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (педагогічні науки)».

Рішенням ученої ради ХДАК засновано серію бібліографічних покажчиків «Видатні педагоги Харківської державної академії культури», яку розпочав бібліографічний покажчик «Василь Миколайович Шейко: до 60-річчя від дня народження».

2003

У зв'язку з розширенням спектра творчо-виконавських спеціальностей створено факультети:

- театрального та кіно-, телемистецтва;
- хореографічного мистецтва.

Створено кафедру менеджменту соціально-культурної діяльності.

Створено кафедру сучасної хореографії.

Створено кафедру бальної хореографії.

Створено кафедру майстерності актора.

Створено кафедру економічної історії, теорії та менеджменту.

2004

Академію нагороджено Почесною грамотою Верховної Ради України і Золотою медаллю Академії мистецтв України.

Збірник наукових праць «Культура України» постановою ВАК України затверджено як наукове фахове видання з філософських наук.

Видано другу частину бібліографічного покажчика «Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури» (1947-1998). Видання містить 1384 бібліографічних описи.

Кафедру бібліотекознавства та бібліографії розділено на кафедру бібліотекознавства і соціальної інформатики й кафедру бібліографознавства та інформаційно-бібліографічної діяльності.

Кафедру соціальних комунікацій перейменовано на кафедру бібліотекознавства та соціальних комунікацій.

2005

Ректором підписано Велику Хартію університетів (м. Болонья).

На базі кафедри мистецтвознавства організовано кафедру мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства.

Створено кафедру телерепортерської майстерності.

Факультет культурології змінив назву на факультет культурології та менеджменту.

Кафедра духових та естрадних інструментів змінила назву на кафедру інструментів духового та естрадного оркестрів.

2006

Кафедру економічної історії, теорії та менеджменту перейменовано на кафедру менеджменту організації.

Результатом багаторічної плідної роботи провідних учених ХДАК стало впровадження в Україні двох наукових галузей — «культурологія» та «соціальні комунікації» (затв. Постановою Кабінету Міністрів України 13 грудня 2006 р., № 1718).

2007

Відкрито аспірантуру зі спеціальностей: книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (історичні науки), економічна теорія та історія економічної думки, соціальна педагогіка, теорія та історія культури (філософські науки), теорія та історія культури (мистецтвознавство), музеєзнавство, пам'яткознавство (історичні науки).

Відкрито докторантуру зі спеціальностей: книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (історичні науки), теорія та історія культури (історичні науки), теорія та історія культури (філософські науки), теорія та історія культури (мистецтвознавство).

Реорганізовано факультет культурології та менеджменту, створено на його базі факультети:

– культурології;

– менеджменту.

Кафедру історії та теорії культури перейменовано на кафедру культурології.

2008

Створено дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій Д 64.807.01 за двома спеціальностями 26.00.01 — «Теорія та історія культури (в галузі культурології, філософських наук та мистецтвознавства)», 26.00.04 — «Українська культура (в галузі культурології, мистецтвознавства)»; Д 64.807.02 за двома спеціальностями 27.00.01 — «Теорія та історія соціальних комунікацій (у галузі соціальних комунікацій)», 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (в галузі соціальних комунікацій)».

Відкрито в аспірантурі такі спеціальності: теорія та історія культури (культурологія), документознавство, архівознавство (соціальні комунікації), книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (соціальні комунікації).

Відкрито в докторантурі такі спеціальності: теорія та історія культури (культурологія), документознавство, архівознавство (соціальні комунікації), книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (соціальні комунікації).

Кафедру історії України та музеєзнавства розділено на кафедру історії України та всесвітньої історії, а також кафедру музеєзнавства і пам'яткознавства.

Створено факультет управління та бізнесу.

Факультет театрального та кіно-, телемистецтва реорганізовано, на його базі створено факультети:

- театрального мистецтва;
- кіно-, телемистецтва.

2009

В УкрІНТЕІ України зареєстровано дві фундаментальні НДР «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (державний реєстраційний номер 0109U00511) та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (державний реєстраційний номер 0109U00).

Збірник наукових праць «Культура України» постановою ВАК України затверджено як наукове фахове видання з культурології та мистецтвознавства.

2010

В аспірантурі відкрито такі спеціальності: театральне мистецтво, музичне мистецтво.

У докторантурі відкрито спеціальність з музичного мистецтва.

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою ВАК України затверджено як фахове видання із соціальних комунікацій.

Факультет по роботі з іноземними громадянами реорганізовано у центр міжнародної освіти і співробітництва.

2011

Розширено номенклатуру спеціальностей в аспірантурі і докторантурі ХДАК. Набір у докторантуру здійснюється з 5-ти наукових спеціальностей: 26.00.01 – «Теорія та історія культури»; 26.00.02 – «Українська культура»; 27.00.02 – «Документознавство, архівознавство»; 27.00.03 – «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство». Набір в аспірантуру – з 9-ти наукових спеціальностей: 26.00.01 – «Теорія та історія культури (культурологія, мистецтвознавство)»; 26.00.02 – «Українська культура (культурологія, мистецтвознавство)»; 27.00.02 – документознавство, архівознавство»; 27.00.03 – «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (соціальні комунікації)»; 08.00.01 – «Економічна теорія та історія економічної думки»; 13.00.05 – «Соціальна педагогіка»; 26.00.05 – «Музеєзнавство. Пам'яткознавство (мистецтвознавство)»; 17.00.02 – «Театральне мистецтво (мистецтвознавство)»; 17.00.03 – «Музичне мистецтво (мистецтвознавство)».

2012

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Медіа-комунікації».

Реорганізовано факультет довузівської підготовки та післядипломної освіти на Центр безперервної освіти.

Змінено назву кафедри менеджмент організацій на кафедру менеджмент і адміністрування та туризму.

Змінено назву кафедри культурології на кафедру культурології та медіа-комунікацій.

2013

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Реклама та зв'язки з громадськістю».

Змінено назву факультету менеджменту на факультет управління та бізнесу.

Створено на факультеті управління та бізнесу випускову кафедру туристичного бізнесу.

Змінено назву кафедри менеджменту і адміністрування та туризму на кафедру менеджменту і адміністрування.

2014

Реорганізовано факультети бібліотекознавства та інформатики, документознавства та інформаційної діяльності, створено на їх основі факультет соціальних комунікацій.

2015

Збірник наукових праць «Культура України» постановою МОН України затверджено як фахове видання з культурології та мистецтвознавства.

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою МОН України затверджено як фахове видання із соціальних комунікацій.

2016

Уперше ліцензовано підготовку в аспірантурі докторів філософії зі спеціальностей: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 034 «Культурологія», 231 «Соціальна робота».

Перереєстровано спеціалізовану вчену раду Д 64.807.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата наук) з культурології та мистецтвознавства за спеціальностями 26.00.01 «Теорія та історія культури» та 26.00.04 «Українська культура».

Академія разом з державною науковою установою «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» стала співзасновником професійного науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати».

На базі трьох існуючих кафедр створено кафедру документознавства та книгознавства; кафедру бібліотекознавства та інформаційно-аналітичної діяльності.

Кафедру соціальної психології перейменовано на кафедру психології.

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Журналістика».

2017

Уперше ліцензовано підготовку в аспірантурі докторів філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Перереєстровано спеціалізовану вчену раду Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук з соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

На базі двох існуючих кафедр документознавства та книгознавства, бібліотекознавства та інформаційно-аналітичної діяльності створено кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

На базі кафедри менеджменту соціокультурної діяльності створено кафедри:

- менеджменту культури та соціальних технологій;
- журналістики.

Ліквідовано кафедру культурології та медіа-комунікацій.

Створено кафедру культурології.

На базі кафедри теорії музики та фортепіано створено кафедри:

- теорії та історії музики;
- фортепіано.

На базі двох існуючих кафедр естрадного співу та українського народного співу створено кафедру естрадного та народного співу.

2018

Розширено провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні з підготовки докторів філософії в аспірантурі за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

На базі двох існуючих кафедр сучасної хореографії та бальної хореографії створено одну кафедру сучасної та бальної хореографії.

На базі двох існуючих кафедр музеєзнавства і пам'яткознавства та історії України і всесвітньої історії створено кафедру історії, музеєзнавства та пам'яткознавства.

На базі двох кафедр інформаційно-документних систем та інформаційних технологій створено кафедру інформаційних технологій.

Змінено назву канцелярії на відділ діловодства та архіву.

2019

В академії функціонують 7 факультетів: культурології; соціальних комунікацій; музичного мистецтва; театального мистецтва; кіно-, телемистецтва; хореографічного мистецтва; управління та бізнесу.

В академії діють 26 кафедр: культурології; журналістики; менеджменту культури та соціальних технологій; менеджменту і адміністрування; філософії та політології; іноземних мов; туристичного бізнесу; інформаційної, бібліотечної та архівної справи; психології; інформаційних технологій; соціальної педагогіки; історії, музеєзнавства та пам'яткознавства; телерепортерської майстерності; телебачення; мистецтвознавства, літературознавства, мовознавства; режисури; майстерності актора; народної хореографії; сучасної та бальної хореографії; фізичної культури та здоров'я; народних інструментів; хорознавства та хорового диригування; інструментів духових та естрадних оркестрів; теорії та історії музики; фортепіано; естрадного та народного співу.

РЕКТОРАТ АКАДЕМІЇ

Ректор, доктор історичних наук, професор, дійсний член Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України
Василь Миколайович Шейко

Перший проректор, доктор мистецтвознавства, професор Юрій Іванович Лошков

Проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник культури України
Наталя Миколаївна Кушнарєнко

Проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків
Олена Миколаївна Білик

Проректор з навчальної роботи, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України
Інна Олегівна Шашевська

Проректор з господарської роботи
Марина Віталіївна Скрицька

Помічник ректора з кадрових питань
Людмила Григорівна Кузнецова

Начальник
навчального відділу
Олена Володимирівна
Лук'янчикова

Директор бібліотеки
Тетяна Олександрівна
Шикаленко

Начальник редакційно-
видавничого відділу
Арсеній Анатолійович
Троян

Головний бухгалтер
Людмила Василівна
Суконько

Завідувач центру
міжнародної освіти
і співробітництва
Ірина Анатоліївна
Куриленко

Завідувач центру
безперервної освіти
Оксана Сергіївна Синько

Завідувач аспірантури
Юлія Михайлівна
Заклінська

Учений секретар
Любов Іванівна Курило

Голова первинної
профспілкової організації
Людмила Іванівна
Колесник

ПРОФЕСОРСЬКИЙ СКЛАД АКАДЕМІЇ

Зоя Іванівна Алфьорова

Народилася 25.02.1959 р. в м. Харків. Закінчила Харківський державний інститут культури, відділення культурно-освітньої роботи (1980 р.). Кандидат історичних наук (1989 р.), доктор мистецтвознавства (2008 р.), професор (2013 р.), голова Харківського відділення Національної Спілки кінематографістів України (2001 р.), голова Харківського відділення Асоціації діячів кіноосвіти України (нині – Асоціації діячів кіноосвіти і медіа-педагогіки України) (1990 р.).

Працює в Харківській державній академії культури з 1986 р.; з 2008 р. по 2014 р. – завідувач кафедри телебачення, з 2008 р. – декан факультету кіно-, телемистецтва Харківської державної академії культури.

Докторська дисертація: «Візуальне мистецтво кінця ХХ – початку ХХІ століття». Обґрунтувала концепцію становлення, розвитку й функціонування візуального мистецтва як складової морфологічної моделі сфери візуального, заклала теоретичні основи для подальшого дослідження розвитку галузі аудіовізуального мистецтва. Дослідила основні типи та субтипи новітнього мислення в галузі аудіовізуального мистецтва й навела їх класифікації. Зробила теоретичний внесок в осмислення новітньої історії кінематографа, телебачення, відео-арту тощо, розвиток практичної медіа-критики та освіти.

Автор понад 250 наукових і науково-методичних праць, 3 монографій (2 – у співавторстві) з проблем мистецтвознавства, аудіовізуального мистецтва та виробництва, арт-критики тощо.

Модератор та учасник навчальних семінарів, тренінгів, майстер-класів з проблем розвитку аудіовізуального мистецтва на сучасному етапі (м. Харків, Дніпропетровськ, Київ та ін.).

Співпрацювала як з міжнародною Асоціацією медіа-освіти, так і з вітчизняними освітянськими керівними структурами й закладами в галузі аудіовізуального мистецтва, виробництва, освіти (Академією української преси, Національною Радою з питань телебачення та радіомовлення, Департаментом науки та освіти ХОДА, Департаментом масових комунікацій ХОДА, КВЗ «Харківська академія неперервної освіти» та ін.).

Голова оргкомітету Відкритого міжнародного фестивалю-конкурсу екранного, фото- та медіа-мистецтва «Золотий кадр» (м. Харків), член оргкомітету міжнародного дитячого телевізійного фестивалю під егідою Харківської обласної ради «Дитятко», голова журі Відкритого конкурсу театральньо-сценічного мистецтва малих форм серед шкіл естетичного виховання «Лети!» (м. Харків), конкурсу відео- та фоторобіт про волонтерський рух «Філософія серця», член журі міжнародного фестивалю «*Kharkiv MeetDocs Eastern Ukrainian Film Festival*», міжнародного фестивалю екранних мистецтв «Дніпро-sinema» імені Данила Сахненка (м. Дніпро) та ін.

Автор НМК, навчальних планів зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», 2 підручників з історії та теорії аудіовізуального мистецтва й освіти; запрошувалася як експерт (голова та член) державних галузевих комісій Міністерства освіти і науки України з проведення акредитаційної та ліцензійної експертизи підготовки фахівців зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» (колишня спеціальність «Кіно-, телемистецтво»).

Голова Харківського осередку Національної спілки кінематографістів України.

Голова Харківського осередку Асоціації діячів медіа-освіти України.

Заступник голови спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 ХДАК, член спеціалізованої вченої ради К 64.109.01 ХДАДМ.

Голова і член кількох акредитаційних комісій МОН України.

Секретар галузевої підкомісії НК МОН України з підготовки Держстандарту вищої освіти зі спеціальності 021 – «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Нагороджена Почесною грамотою Президії Академії мистецтв України, Почесними грамотами Харківської державної адміністрації та Харківської обласної ради.

Основні опубліковані праці

1. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва : монографія / З. І. Алфьорова ; Харк. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2008. — 267 с.
2. Історія кінематографа і телебачення : підручник / Зоя Алфьорова, Ганна Старкова ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2016. — 270 с.
3. Стратегії еволюції нарративних форм в аудіовізуальному мистецтві під впливом процесуального світобуття / Зоя Алфьорова // Студії мистецтвознавчі / Нац. акад. наук України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. — Київ, 2016. — № 3. — С. 40–47.
4. Художній рендерінг як інструмент перетворення зображального простору / Алфьорова З. І. // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2016. — № 1. — С. 6–8.
5. Екранна форма новітньої доби: стратегії трансформації / Алфьорова З. І. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2017. — Вип. 4. — С. 65–69.
6. Повернення до нелокальності: про методологічні «зсуви» в культурології і мистецтвознавстві // З. І. Алфьорова, А. М. Алфьоров // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 55. — С. 8–16.
7. Жанрові метаморфози в контексті дії принципу нелокальності в практиці та теорії мистецтва (на основі аудіовізуального мистецтва) // З. І. Алфьорова, А. М. Алфьоров // Культура України. Серія : Мистецтвознавство: зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 61. — С. 352–359.
8. Реалізація творчого потенціалу особистості в процесі аудіовізуальної освіти (на прикладі факультету кіно-, телемистецтва ХДАК) // З. І. Алфьорова // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 99–109.

Андрій Павлович Артеменко

Народився у 1971 р. в м. Харків. Доктор філософських наук, професор, професор кафедри менеджменту культури та соціальних технологій.

У 1995 р. закінчив Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (історичний факультет), спеціальність «Історія». Потім працював викладачем, старшим викладачем, доцентом кафедри філософії і політології Харківського національного університету внутрішніх справ (ХНУВД), доцентом та професором кафедри філософії і соціології Національної фармацевтичної академії. У 2002 р. захистив кандидатську дисертацію за спеціальністю 09.00.03 «Соціальна філософія та філософія історії» з теми «Проблема історичного факту у філософії історії», у 2014 р. — докторську дисертацію з теми «Топологія соціальної ідентичності». У 2006 р. здобув учене звання доцент, у 2015 р. — професор.

За 24 роки наукової та викладацької роботи в різних закладах вищої освіти м. Харків були розроблені та впроваджені 19 навчальних курсів з філософії, релігієзнавства, філософії мистецтва, соціології, міжкультурної взаємодії та культурної ідентичності, політології, теорії мистецтва, візуальної соціології, філософії права, філософії науки, риторики тощо. У 2018 р. розроблений та проведений курс з 22 лекцій у Стамбульському Шехір-університеті «Urban studies: contemporary approaches».

Учасник IV міжнародних науково-дослідних проектів (українсько-канадські проекти «Основа демократії» (2002) і «Демократична освіта» (університет Квінз, Канада) (2004–2006), CASE «Програма соціальних трансформацій у прикордонних регіонах: Білорусь, Україна, Молдова» (2007), «Урбаністичні дослідження Інституту Кеннана» (США) (2007–2008)) TUBITAK 2221-Fellowships for visiting scientists programme «Urban studies» «Spatial Identity Typology of Istanbul» (Шехір-університет, Туреччина) (2018).

2015–2017 рр. — член редколегії наукового журналу «Вісник Академії дизайну і мистецтв». З 2018 р. — член редакційної ради наукового журналу «Соціодинаміка».

Сфера наукових інтересів — соціальна філософія, дослідження міської культури, дослідження міжкультурної взаємодії, топологічний аналіз культурних об'єктів.

Автор 90 наукових та методичних публікацій, з них — 4 підручників та 4 монографій.

Основні опубліковані праці

1. Топологія Я в мережевих структурах соціуму : монографія / А. П. Артеменко. — Харків : Цифрова друкарня № 1, 2013. — 344 с.
2. Від глобалізації до індивідуалізації: топологія міжкультурної взаємодії : монографія / А. П. Артеменко, О. Ю. Бобловський. — Харків : Щедра садиба плюс, 2014. — 216 с.
3. Исторический факт как философская проблема : монографія / А. П. Артеменко. — Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. — 204 с.
4. Актуальные проблемы философской антропологии и философии культуры. Понятие субъект в отечественных и зарубежных правовых концепциях свободы : [раздел седьмой] / Артеменко А. П., Артеменко Я. И. // Актуальные политико-правовые и социально-психологические исследования в традициях ведущих научных школ : [Международ. кол. моногр.] : в 2 т. / [Коллектив авторов]. — Донецк : Донбасс, 2013 — Т. 1 — С. 570–600.
5. От репрезентации пространства к пространству репрезентации: современные визуальные исследования / А. П. Артеменко, Я. И. Артеменко // Вестн. Томск. гос. ун-та. Серия: Философия. Социология. Политология. — Томск, 2018. — № 44. — С. 61–69.
6. Гуманизация, или Технологии «мягкой власти» в городском пространстве: семиотика лофта / А. П. Артеменко, Я. И. Артеменко // Вестн. Санкт-Петербург. ун-та. [Серия]: Социология. — СПб., 2018. — Т. 11. — Вып. 3. — С. 319–331.
7. Одиссей и Полифем: парадигмы истины и справедливости в индивидуализированном обществе / Артеменко А. П. // Вестн. Томск. гос. ун-та. Серия: Философия. Социология. Политология. — Томск, 2014. — № 2 (26). — С. 76–83.
8. Региональная идентичность как форма политического протеста / Артеменко А. П. // Перекрестки. — Вильнюс : Европей. гуманитар. ун-т, 2014. — № 1/2. — С. 66–72.
9. Топология социального Я / А. П. Артеменко // Топос. — Вильнюс : Европей. гуманитар. ун-т, 2015. — № 1. — С. 24–40.
10. Characteristics of the Borderland Legal Conscience: Ukrainian Variant of the Idea of Federalism / Artemenko A. // Crossroads. — Vilnius : European Humanities University, 2008. — № 2. — P. 64–79.
11. Existential foundations of the city mental image / Artemenko A., Artemenko Ya. // Ankara. Modern Türklük Araştırmaları Dergisi. — 2018. — № 15 (2). — P. 239–256.
12. Inclusion of Islamic Factor into Topology of Modern Western Identity / Artemenko A. // World Journal of Islamic History and Civilization. — Amman, 2013. — № 3 (1). — P. 43–48.
13. Mental Image of The City / Artemenko A., Artemenko Ya. // Humanities Bulletin – London. — Academic Publishing, 2018. — Vol. 1, No. 1. — P. 82–90.
14. Principles of visual representation of dynamic objects / Artemenko A., Artemenko Ya. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну та мистецтв. — Харків, 2015. — № 6. — С. 118–121.

Георгій Георгійович Асєєв

Народився 9.06.1943 р. в м. Кролевець, Сумської обл. Закінчив факультет радіофізики та електроніки Харківського державного університету (1972 р.), кандидат технічних наук (1986 р.), старший науковий співробітник (1988 р.), доктор технічних наук за фахом інформаційні системи і процеси (1994 р.), професор (1996 р.), дійсний член Міжнародної академії інформатизації при ООН (1995 р.) та Української академії наук (2000 р.).

Працював старшим техніком, інженером, старшим інженером у Державному проектному інституті харчової промисловості (ДІПРхарчопром, 1965–1974 рр.); старшим інженером, керівником групи, завідувачем сектора, завідувачем відділу в науково-дослідному та проектному інституті основної хімії (НІОХІМ, 1974–1994 рр.) З 1994 р. — завідувач кафедри інформаційних технологій Харківської державної академії культури (ХДАК).

Асєєв Г. Г. — відомий учений світового рівня, котрий у своїх працях активно представляє Харківську наукову школу як в Україні, країнах СНД, так і за кордоном. Публікації мають широке міжнародне визнання, окремі наукові положення, що відображені в численних надрукованих працях, запитувалися вченими відомих університетів світу: *Манітоба, Вінніпег, Канада; Національний університет Йогогама, Японія;*

відділення електроніки університету Сарагоса, Іспанія; університет Комбра, Португалія; імені Коперніка, Варшава, Польща; імені Мартіна-Лютера, Віттенберг, Німеччина та ін. У 1990 р. відоме видавництво наукової літератури «CRC Press» (США) запропонувало Г. Г. Асееву опублікувати його праці (нині друком вийшло 10 монографій для англomовних країн). Відомості про розповсюдження праць Г. Г. Асеева у світі наочно відбиті в мережі Інтернет і засвідчують їх придбання найбільшими бібліотеками світу: *Конгресу США, Британська, Італійська, Японська* тощо. Творча і практична діяльність спрямована на вирішення проблем, пов'язаних з новими принципами оброблення інформації. Усе це дозволило розробити проблемно-орієнтовані інтелектуальні системи, що були застосовані в різноманітних структурах *автоматизованих систем наукових досліджень, управління, електронного документообігу* та ін., наукових і проектних організаціях (м. Харків, Київ, Новомосковськ, Северодонецьк, Суми тощо). Він дослідив та розробив математичні моделі моделювання різноманітних технологічних процесів, які втілені на різних підприємствах хімічної промисловості як в Україні (Крим, м. Слов'янськ, Лисичанськ), так і в інших країнах (Болгарія, Ефіопія, Росія). Результати науково-практичної діяльності неодноразово залучали до повідомлень найважливіших науково-дослідних розробок організацій та підприємств УРСР наукової ради з проблеми «Кібернетика» АН УРСР. Наукова та практична діяльність у цій сфері надала змоги провести в ХДАК поглиблену комп'ютеризацію навчального процесу, створити локальні інформаційно-комп'ютерні мережі, опанувати Інтернет і підвищити якість підготовки у ХДАК майбутніх спеціалістів документно-комунікаційної сфери.

Г. Г. Асеев є автором близько 300 наукових праць, з яких понад 30 монографій за різноманітними напрямками наукової діяльності та 20 підручників і навчальних посібників, здійснює також і педагогічну діяльність. За результатами наукової діяльності впроваджені різноманітні курси та розділи курсів у навчальні процеси Київського національного технічного університету, Харківського національного технічного університету «ХПІ», Одеського національного політехнічного університету та Харківської державної академії культури. Його педагогічна та наукова діяльність відбита в біографічному словникові: «*Видаються педагоги вищої школи г. Харькова*» (Харьков: Глобус, 1998. — С. 38); «*Енциклопедії сучасної України*» (Київ: НАН України, 2001. — С. 740); енциклопедичному довіднику «*Сумщина в іменах*»; енциклопедії «*Національної парламентської бібліотеки України*». У 2013 р. у серії «*Видатні педагоги Харківської академії культури*» вийшов друком його біобібліографічний покажчик. Навчально-методичні роботи відзначені грамотою виставки-ярмарки «*Освіта Харківщини*», дипломом оргкомітету виставки «*Наука Харківщини 2000*». Дипломант обласних конкурсів «*Вища школа Харківщини — країці імена*» — 2000 р., 2002 р. в номінації «*Завідувач кафедри*». Брав активну участь у заснуванні аспірантури й докторантури у ХДАК. Був головою спеціалізованої вченої ради (1995-1999 рр.) із захисту докторських дисертацій у галузі технічних і педагогічних наук, у якій були захищені та затверджені ВАК України докторські та кандидатські дисертації, й експертом (1997-1999 рр.) фахової ради Міністерства освіти за спеціальністю «*Документознавство та інформаційна діяльність*». Член редакційної колегії з технічних наук «*Вісника книжкової палати*». Член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 Харківської державної академії культури. Голова комісії (експерт) Харківської державної академії культури з експертизи публікацій з технічних наук і дозволу на їх опублікування у відкритому друку. Бере участь в атестації наукових кадрів як офіційний опонент (Національні університети: ХНУРЕ, ХПІ, міського господарства імені О. М. Бекетова).

Основні опубліковані праці

1. Электронный документооборот : учеб. для ин-тов культуры и искусств / Г. Г. Асеев. — Киев : Кондор, 2007. — 498 с.
2. Дискретная математика : учебник / Г. Г. Асеев, О. М. Абрамов, Д. Э. Ситников. — Киев : Кондор, 2008. — 162 с.
3. Высшая математика : учеб. пособие для иностр. студентов / [авт.: Г. Г. Асеев, В. М. Демина] ; М-во культуры и туризма Украины, Харьк. гос. акад. культуры, Каф. информ. технологий. — Харьков : ХДАК, 2010. — 123 с.
4. Нейросетевой анализ непрерывных потоков данных из электронных хранилищ / Г. Г. Асеев // Системи обробки інформації : [зб. наук. пр.] / М-во оборони України. — Харків, 2013. — Вип. 4. — С. 52–56.
5. Методы интеллектуальной обработки потоков интернет-документов / Г. Г. Асеев // Системи обробки інформації : [зб. наук. пр.] / М-во оборони України. — Харків, 2014. — Вип. 8. — С. 59–64.
6. Інформетрія або інфометрія? / Георгій Асеев // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 5. — С. 26–28.
7. Совершенствование метода многокритериальной оптимизации в электронном документообороте, основанного на локальной геометрии множества Парето / Г. Г. Асеев // Бионика интеллекта. — 2015. — № 2. — С. 58–61.

8. Оптимальные по Парето решения многокритериальной оптимизации задач управления производством и логистики / Г. Г. Асеев // Бионика интеллекта. — 2017. — № 1. — С. 55–60.
9. Соотношение различных метрических исследований в наукометрии / Г. Г. Асеев // Системи обробки інформації : [зб. наук. пр.] / М-во оборони України, Харків. нац. ун-т Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба. — Харків, 2017. — Вип. 1. — С. 119–126.
10. Концепція сфери інфокомунікацій у документних структурах суспільства / Георгій Асеев // Вісн. Кн. палати. — 2019. — № 2. — С. 33–37.
11. ELECTROLYTES: Methods for Calculation of the Physicochemical Parameters of Multicomponent Systems : [monograph] / G. G. Aseyev. — New York–Wallingford (UK) : Begell House, Inc., 2001. — 368 p.
12. ELEKTROLYTES: Supramolecular Interaction and Non-Equilibrium Phenomena in Concentrated Solutions : [monograph] / Georgii Georgievich Aseyev. — Boca Raton, London, New York : CRC Press, 2015. — 345 p.

Олена Миколаївна Білик

Народилася 25.07.1967 р. в м. Харків. Закінчила з відзнакою Харківський державний університет імені О. М. Горького (1989 р.) (нині — Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) за спеціальністю «Російська мова та література», кваліфікація «Філолог. Викладач російської мови та літератури», факультет перепідготовки Харківського обласного інституту вдосконалення вчителів (1998 р.) за спеціальністю «Українська мова та література», кваліфікація — «Учитель української мови та літератури», аспірантуру Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (1995 р.). Працювала вчителем (1989–1991 рр.) Харківської середньої школи № 163, викладачем сектора мовознавства (1995–1997 рр.) Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Доцент (2003 р.), доктор педагогічних наук (2018 р.). Завідувач Центру міжнародної освіти і співробітництва (2010 р.).

У Харківській державній академії культури працює з 1997 р., обіймаючи посади викладача, старшого викладача, доцента, завідувача кафедри, декана, завідувача центру міжнародної освіти і співробітництва.

У 1998 р. захистила кандидатську дисертацію «Факультативний курс «Вступ до слов'янських мов» як засіб підвищення рівня мовної компетенції учнів старших класів». У 2003 р. здобула вчене звання доцента кафедри літератури. Закінчила докторантуру Харківської державної академії культури (2013 — 2016 рр.). У 2018 р. захистила докторську дисертацію «Теорія та методика соціалізації іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу» за спеціальністю 13.00.05 — «Соціальна педагогіка».

Викладає курси: українська мова (за професійним спрямуванням), українська мова як іноземна, теорія та практика наукового редагування.

Сфера наукових інтересів: методика викладання лінгвістичних дисциплін, викладання української мови як іноземної, соціалізація іноземних студентів, інтернаціоналізація сучасної вищої освіти.

Бере активну участь у різноманітних заходах, пов'язаних з актуальними проблемами підготовки іноземних громадян у закладах вищої освіти України. Є неодноразовим членом журі обласного етапу конкурсу «Учитель року», обласної учнівської олімпіади з української мови.

Автор понад 150 наукових і навчально-методичних праць, серед яких — одна наукова монографія, публікації в колективних монографіях в Україні та за кордоном.

Основні опубліковані праці

1. Культурно-мистецька підготовка іноземних громадян у Харківській державній академії культури: сучасний стан та перспективи / О. М. Білик // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 213–222.
2. Бібліотека вищого навчального закладу як складова освітньо-культурного середовища соціалізації іноземних студентів / Білик Олена // British Journal of Science, Education and Culture. — 2014. — Vol. 5, № 1 (january–june). — С. 153–161.
3. Освітньо-культурне середовище вищого навчального закладу як основа соціалізаційного простору для іноземних студентів / О. М. Білик // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 268–275.

4. Соціалізація іноземних студентів як педагогічна проблема / О. М. Білик // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 43. — С. 281–289.
5. Використання медіаосвіти у процесі соціалізації іноземних студентів у освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу / О. М. Білик // Pedagogy and Psychology. — 2015. — III (28), Iss. 55. — С. 21–24.
6. Мистецька підготовка іноземних громадян у Харківській державній академії культури / Олена Білик, Олена Єрошенко // Зб. наук. пр. Уман. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини. — Умань, 2015. — Вип. 2, ч. 2. — С. 35–42.
7. Структурно-функціональна модель соціально-педагогічного супроводу соціалізації іноземних студентів у освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу / О. М. Білик // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. — 2015. — III (35), Iss. 71. — С. 26–29.
8. Забезпечення якості професійної підготовки іноземних студентів у контексті інтернаціоналізації вищої освіти України / Білик О. М. // Проблеми емпіричних досліджень у психології : зб. наук. пр. / Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Григорія Сковороди. — Переяслав-Хмельницький, 2016. — Вип. 13. — С. 275–282.
9. Підвищення якості підготовки іноземних студентів у контексті професійної соціалізації в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу / О. М. Білик // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. [Серія]: Педагогічні науки : зб. наук. пр. — [Старобільськ], 2016. — № 3, ч. 2. — С. 6–14.
10. Розвиток соціальності іноземних студентів у процесі соціально-педагогічного супроводу соціалізації в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу / О. М. Білик // Pedagogy and Psychology: Science and Education a New Dimension. — 2016. — IV (48), Iss. 102. — С. 7–10.
11. Соціалізація іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу України : монографія / О. М. Білик ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Майдан, 2016. — 334 с.
12. Соціально-педагогічний супровід соціалізації іноземних студентів: досвід практичної реалізації в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу [Електронний ресурс] / О. М. Білик // ScienceRise: Pedagogical Education. — 2017. — № 4. — С. 30–37. — URL: http://journals.uran.ua/sr_edu/article/view/100404/95949.
13. Features of socialization of foreign students in the educational and cultural environment of Higher Education Institution / Bilyk O. M. // Youth Science. — 2014. — № 8. — P. 214–216.
14. The Forming of Cross-Cultural Literacy and Intercultural Competence of Foreign Students in the Process of Socialization in the Educational and Cultural Environment of a Higher Educational Institution / Elena N. Bilyk // Eastern European Scientific Journal. — 2015. — № 4. — P. 145–153.

Любов Дмитрівна Божко

Народилася 24.04.1960 р. в с. Козача Лопань, Харківської області. Закінчила Харківський державний університет ім. О. М. Горького (нині Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна) (1983 р.), кандидат історичних наук (2005 р.), доцент (2011 р.), доктор культурології (2019 р.). Доцент кафедри менеджменту культури та соціальних технологій Харківської державної академії культури.

В 1983 р. закінчила Харківський державний університет ім. О.М. Горького (спеціальність — геологічна зйомка. Пошук і розвідка родовищ корисних копалин, інженер-геолог). З 2002 р. працює в Харківській державній академії культури на посаді викладача кафедри економічної історії, теорії та менеджменту; з 2003 р. — викладачем кафедри менеджменту соціокультурної діяльності. У 2005 р. захистила дисертацію «Становлення та розвиток географічної науки на Харківщині (друга половина XIX — перша половина XX ст.)» та здобула науковий ступінь кандидата історичних наук за спеціальністю 07.00.07 — історія науки і техніки. В 2011 р. отримала вчене звання доцента кафедри менеджменту соціокультурної діяльності. З 2012 р. по 2015 р. навчалася в докторантурі ХДАК за спеціальністю 26.00.01 — «Теорія та історія культури». В 2019 р. захистила докторську дисертацію на тему «Туризм у контексті глобалізаційних процесів: історико-культурологічний аспект» і отримала науковий ступінь доктора культурології. З 2011 р. обіймає посаду доцента кафедри менеджменту соціально-культурної діяльності, з 2017 р. — менеджменту культури та соціальних технологій Харківської державної академії культури.

Викладає курси: соціокультурна діяльність: теорія та практика, спонсорінг та фандрайзинг, теорія та практика перемовин, комунікаційний менеджмент, організація зв'язків з органами влади, культурні індустрії.

Сфера наукових інтересів: теорія та історія культури, туризм як соціокультурний феномен, менеджмент соціокультурних практик.

Загальна кількість публікацій — понад 90.

Основні опубліковані праці

1. Література подорожей XVIII–XIX ст. та її вплив на формування культурних змістів свого часу / Божко Л. Д. // Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. — Budapest, 2014. — II (6), Iss. 36. — С. 53–57.
2. Індустріальний туризм на Україні / Л. Д. Божко // Известия Уральського федерального университета. Серія 1: Проблемы образования, науки и культуры. — 2015. — № 4. — С. 155–161.
3. Бекпекінг: генезис та еволюція / Божко Любов Дмитрівна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2015. — Вип. 2 (5). — С. 25–32.
4. Нові напрями в туризмі як культурні наслідки глобалізації / Божко Любов Дмитрівна // Вісн. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2015. — № 4. — С. 3–9.
5. Індустріальний туризм: світовий досвід / Божко Любов Дмитрівна // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2015. — Вип. 35. — С. 30–41.
6. Туризм та формування нової ідентичності / Божко Любов Дмитрівна // Культура і сучасність. — 2015. — № 2. — С. 35–41.
7. Культурний туризм: від старого змісту до нової концепції / Л. Д. Божко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 52. — С. 90–102.
8. Каучсерфінг як особлива філософія мандрівок / Божко Любов Дмитрівна // Вісн. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2016. — № 2. — С. 8–13.
9. Наукометричний аналіз українських дисертацій із туризму (1991–2014) / Божко Любов Дмитрівна // Міжнародний вісник : Культурологія. Філологія. Музикознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2016. — Вип. 1 (6). — С. 11–20.
10. Культурологічні аспекти розвитку правових основ туризму в Україні / Л. Д. Божко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 55. — С. 255–266.
11. Віртуальна культура в епоху постмодерну: туристські практики / Божко Любов Дмитрівна // Вісн. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2016. — № 4. — С. 11–15.
12. Молодіжний та студентський туризм: сучасні тенденції розвитку / Л. Д. Божко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 58. — С. 175–186.
13. Туризм як соціокультурний феномен: історія і сучасність (середина XIX — початок XXI ст.) : монографія / Л. Д. Божко. — Харків : Лідер, 2017. — 344 с..

Анастасія Миколаївна Большакова

Народилася 15.08.1977 р. в м. Харків. Професійний психолог. Закінчила Харківський національний університет внутрішніх справ за спеціальністю «Практична психологія». Член Української спілки психотерапевтів (УСП), сертифікований консультант у напрямі позитивної психотерапії (сертифікат WAPP, УПП, УСП), сертифікований арт-терапевт, коуч, майстер-ведуча психологічних трансформаційних ігор. Кандидат психологічних наук (2000 р.), доцент (2003 р.), доктор психологічних наук (2011 р.), професор (2013 р.), завідувач кафедри соціальної психології (2013 р.), завідувач кафедри психології (2017 р.) У 2000 р. захистила кандидатську дисертацію з теми «Фрустраційна толерантність як складова психологічної готовності пожежних до професійної діяльності в особливих умовах» на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.09 «Психологія діяльності

в особливих умовах». У 2003 р. здобула вчене звання доцента кафедри соціальної психології. У 2011 р. захистила докторську дисертацію з теми «Особистісна реалізованість людини в онтогенезі» на здобуття наукового ступеня доктора психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». У 2013 р. здобула вчене звання професора кафедри соціальної психології. У 2012 р. здобула диплом стипендіата Харківської обласної державної адміністрації в галузі науки імені В. Н. Каразіна (з гуманітарних наук) за значні досягнення в галузі науки. У Харківській державній академії культури працює з 1999 р., обіймаючи посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри, декана, професора кафедри. З 2013 р. — завідувач кафедри соціальної психології, з 2017 р. — завідувач кафедри психології.

Викладає дисципліни: вступ до спеціальності, загальна психологія, соціальна психологія, психологічне консультування, основи психотерапії, експериментальна психологія, психодіагностика, патопсихологія з основами дефектології, патопсихологічна діагностика, техніки соціально-психологічного тренінгу, психологія спілкування, психологія впливу, конфліктологія, психологія управління, психологія кризи управління.

Практична діяльність. Надає психологічну допомогу з таких проблем:

- знижений настрій, апатія, незадоволення, втрата сенсу життя;
- гнів, дратівливість;
- невпевненість у собі, занижена самоцінність, слабка мотивація, низький самоконтроль;
- тривожні й депресивні стани, страхи, фобії, панічні атаки;
- кризи та психічні травми, гостре і пролонговане горе;
- порушення харчової поведінки (переїдання, анорексія, булімія);
- формування міцних, гармонійних стосунків у різних сферах життя (сім'я, друзі, професійна діяльність, бізнес);
- сімейні кризи, нерозуміння, дисгармонії, збереження родини;
- переривання руйнівних стосунків, переживання розлучення;
- позбавлення психологічних залежностей;
- особове та професійне зростання, реалізація особистісного потенціалу;
- обрання професії й досягнення успішної кар'єри.

Сфера наукових інтересів: соціально-психологічні проблеми життєтворчості, актуалізації особистісного потенціалу, самореалізації та самоздійснення особистості на життєвому шляху.

Основні опубліковані праці

1. Психологія особистісної реалізованості суб'єкта життєвого шляху : монографія / А. М. Большакова. — Запоріжжя : КПУ, 2011. — 312 с.
2. Технології життєтворчості та самореалізації особистості / А. М. Большакова // Соціальні технології: заради чого? Яким чином? З яким результатом? : монографія / Одеськ. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2014. — С. 430–432.
3. Трансформація картини світу у процесі психологічного супроводу міжкультурної адаптації студентів-іноземців у країні навчання : монографія / А. О. Борисова, А. М. Большакова, О. М. Білик. — Харків : Лідер, 2017. — 178 с.
4. Інноваційний потенціал та оптимістичність атрибутивного стилю в юнацькому віці / Большакова А. М. // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія: Психологічні науки. — 2018. — Вип. 1, т. 2. — С. 9–14.
5. Розвиток життєтворчих здібностей як фактор подолання суб'єктивної вичерпаності особистісного потенціалу / А. М. Большакова // Теорія і практика сучасної психології : зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т. — Запоріжжя, 2018. — № 2. — С. 103–108.
6. Features of subjective vision of life journey as predictors of personal potential exhaustion / A. Bolshakova // Наука і освіта. — 2018. — № 5. — С. 79–84. — DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2018-5-12>
7. Відповідальність як особистісний корелят соціального інтелекту студентів // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія: Психологічні науки. — 2018. — Вип. 3, т. 2. — С. 14–19.
8. До питання дослідження специфіки оцінювання дійсності в структурі ставлення до світу в осіб зі специфічними розладами особистості / Большакова, А. М., Перевозна Т. О., Віденєєв І. О. // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія: Психологічні науки. — 2018. — Вип. 3, т. 2. — С. 210–214.
9. Ціннісно-сміслові кореляти неузгодженості усвідомлюваних та неусвідомлюваних аспектів ставлення до майбутнього в юнацькому віці // Теорія і практика сучасної психології. — 2018. — № 5. — С. 91–95.
10. Професійні самоекспектації та мотивація досягнення студентів музично-виконавських спеціалізацій / Т. В. Большакова, А. М. Большакова // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія: Психологічні науки. — 2018. — № 5. — С. 77–82.

Тетяна В'ячеславівна Большакова

Народилася 28.05.1951 р. в сел. Південне, Харківської обл. Відома українська баяністка. Доцент (1991 р.), професор (2008 р.) кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури (ХДАК), заслужений діяч мистецтв України (2004 р.).

Закінчила з відзнакою Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1975 р.) за спеціальністю «Баян», кваліфікація — «Концертний виконавець, викладач, диригент оркестру народних інструментів» за класами баяна Л. М. Горенка, диригування В. О. Гризодуба. Нині — декан факультету музичного мистецтва.

Лауреат Всеукраїнського конкурсу професійних виконавців на народних інструментах (Київ, 1977 р., II премія); багаторазовий лауреат Міжнародного фестивалю «Веселковий світ народних мелодій» (1999–2006 рр.); дипломант

обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — країні імена» в номінації «Педагогічна династія» (2004 р., разом із донькою, А. М. Большаковою — нині доктором психологічних наук, професором, завідувачем кафедри психології ХДАК).

З 1975 р. — на викладацькій роботі: викладач (1975–1980 рр.), старший викладач (1980–1989 рр.), доцент (1989–1999 рр.), професор (з 2007 р.), завідувач кафедри народних інструментів (1999–2015 рр.), декан факультету музичного мистецтва ХДАК (з 2003 р.). Окрім науково-педагогічної та творчо-виконавської діяльності, обіймала керівні громадські й адміністративні посади: голова профкому ХДАК, секретар Президії Харківського обкому профспілок працівників культури, відповідальний секретар приймальної комісії, декан факультету довузівської підготовки та післядипломної освіти ХДАК.

Веде активну виконавську діяльність, має більше 90 афіш. Концертний репертуар становить понад 100 музичних творів. Основні творчі роботи — сольні виступи й концертні програми: «Творча зустріч з лауреатом республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах Большаковою Т. В.», «Творчий звіт Зразкового оркестру народних інструментів Будинку культури Зміївської ГРЕС», «Весняна елегія». «Концерт естрадно-симфонічного оркестру», «Концерт лауреата Республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах Большакової Т. В.», «Вечір народної музики» (III Міжнародний фестиваль традиційної народної культури «Покуть — 2000»), «Концерт народної музики» та ін.

Була учасником ансамблю народних інструментів викладачів кафедри народних інструментів (1975–1984 рр.), який активно концертував, мав записи на обласному телебаченні й радіо. Як солістка брала участь у концертах на сценах Харківської обласної філармонії, Харківського академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка, ХДАК тощо. Записи музичних творів у її виконанні неодноразово звучали на телебаченні (цикли передач «Вечірні зорі», «Камертон», «Звучать народні інструменти»), зберігаються у фондах Харківської обласної телерадіокомпанії. Значне місце у творчій діяльності посідає співпраця з багатьма оркестрами народних інструментів Харкова, Харківської та Луганської областей. Сольні виступи з ними, а також методична допомога в організації репетиційної та концертної діяльності сприяли творчому зростанню оркестрів і досягненню ними значних успіхів. Її виконавському стилю притаманні яскравий артистизм, віртуозність, глибоке проникнення в авторський задум композиторів.

Вона є ініціатором організації та проведення на базі ХДАК усеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (з 2004 р.), заступником голови оргкомітету конкурсу і його художнім керівником. За ініціативи та підтримки на кафедрі народних інструментів ХДАК створені відомі в Україні ансамблі народної музики — лауреати республіканських та міжнародних конкурсів і фестивалів: гурт «Хоткевичі» (1994); ансамбль народної музики «Стожари» (2000 р.); ансамбль народної музики «Цим-Бан-До» (2005 р.).

Як провідного спеціаліста в галузі підготовки фахівців з музичного виконавства Міністерство культури України постійно призначає її головою державних екзаменаційних комісій закладів освіти України I–II рівнів акредитації, членом експертної комісії з ліцензування та акредитаційної експертизи на право здійснення освітньої діяльності з підготовки бакалаврів та магістрів за спеціальностями «Музичне мистецтво», «Народна художня творчість» в Сумському вищому училищі мистецтв і культури імені Д. С. Бортянського, Ніжинському училищі культури і мистецтв імені Марії Заньковецької, Полтавському музичному училищі імені М. В. Лисенка, Артемівському музичному училищі імені Івана Карабиця, Київському коледжі культури і мистецтв.

За період своєї педагогічної діяльності підготувала більше 100 випускників, серед яких 19 — дипломанти й лауреати міжнародних, усеукраїнських і регіональних конкурсів виконавців, фестивалів народної творчості. Із середини 1980 рр. — постійний член журі міжнародних, усеукраїнських, обласних конкурсів і фестивалів, серед яких — Усеукраїнський конкурс молодих виконавців «Слобожанський вернісаж», Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс «DANCESONGFEST — 2018» (у номінації «Інструментальне виконавство»), 31 Всеукраїнського фестивалю народної музики «Райдужний світ народних мелодій».

Постійний член оргкомітетів міжнародних та всеукраїнських конференцій, які проводяться на базі ХДАК: Міжнародної наукової конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку»; Всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство ХХІ ст.»; Всеукраїнської науково-практичної конференції «Герменевтика в науках про дух» (Харків, ХДАК, 2017–2018 рр.).

Автор близько 50 наукових і навчально-методичних публікацій.

Вибрані статті та рецензії про виконавську та педагогічну діяльність Т. В. Большакової:

Поздоровляємо переможців! (редакцій. ст.) // Культура і життя. — 1977. — 13 лют. (№ 12). — С. 2;
Басурманов А. П. Справочник баяниста / А. П. Басурманов. — Москва : Совет. композитор, 1982. — С. 43, 146.

Беленькая В. Мастерство оркестра / В. Беленькая // Энергетик. — 1990. — 23 марта (№ 11). — С. 2.

Оверчук Р. Музыка, молодість, краса / Оверчук Р., Синьоокий Р. // Слобода. — 2000. — 18 січ. — С. 3.

Козак О. І. «Не тільки звіт, але й світ» / О. І. Козак // Слобода. — 2004. — 3 січ. — С. 2.

Давидов М. А. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник / М. А. Давидов. — Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. — С. 116, 402.

Основні опубліковані праці

1. Концертні твори для баяна А. Гайдена : посіб. для студ. та викл. вищ. муз. навч. закл. / Т. В. Большакова ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2007. — 118 с.
2. Міжнародні дитячо-юнацькі фестивалі-конкурси в сучасному мистецькому ландшафті Харкова / Т. В. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2007. — Вип. 20 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 183–191.
3. Музична компетентність особистості та функціональне використання музики / Т. В. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2007. — Вип. 18 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 138–144.
4. Проблеми освітньої євроінтеграції України: компетентнісний підхід у професійному навчанні фахівців музичного мистецтва / Т. В. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2005. — Вип. 16 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 11–20.
5. Харків як осередок професійного музичного виконавства: історія та сучасність / Т. В. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2006. — Вип. 17 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 175–179.
6. Взаємодія аматорського руху та професійного виконавства в розвитку народно-оркестрового мистецтва на Харківщині / В. М. Осадча, Т. В. Большакова // Традиційна культура в умовах глобалізації: регіональні особливості та розвиток туризму : матеріали наук.-практ. конф., 24–25 трав. 2013 р. / Департамент культури і туризму, Харк. обл. держ. адмін., Обл. орг.-метод. центр культури і мистецтва ; [редкол.: Т. В. Іщенко та ін.]. — Харків, 2013. — С. 149–159.
7. Мистецькі зв'язки академічного народного виконавства Харкова і Полтави: історія і сучасність / Т. В. Большакова, В. М. Осадча // Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть : зб. наук. пр. : до 70-ліття від дня народж. Березини укр. пісні / М-во освіти і науки України, Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Ф-т філології та журналістики, Каф. журналістики, Музей Раїси Кириченко. — Полтава, 2013. — С. 97–105.
8. Міжнародні дитячо-юнацькі фестивалі-конкурси в сучасному мистецькому ландшафті Харкова / Т. В. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 43 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 183–191.
9. Факультет музичного мистецтва ХДАК: традиції, здобутки, перспективи / Т. В. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 25–33.

10. Сучасні умови фахової діяльності викладачів інструментально-виконавських спеціалізацій у закладах вищої освіти України / Т. В. Большакова, Н. О. Рябуха // *Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 19–30.
11. Компетентнісна модель фахівця музичного мистецтва та напрями її реалізації в сучасних закладах вищої музичної освіти / Т. В. Большакова // *Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 31–41.

Тетяна Дмитрівна Булах

Народилася 16.10.1976 р. в м. Миргород, Полтавської обл. Закінчила факультет бібліотекознавства та інформатики Харківського інституту культури в 1998 р. Кандидат педагогічних наук (2006 р.), доцент (2010 р.), доктор наук із соціальних комунікацій (2018 р.).

З 1998 р. трудова діяльність пов'язана з Харківською державною академією культури. З 1998 по 2011 р. працювала редактором редакційно-видавничого відділу ХДАК.

З 2004 р. — викладач, старший викладач, доцент кафедри документознавства та книгознавства ХДАК.

У 2006 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Бібліотечна селекція документів в умовах інформатизації» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

З 2006 р. є відповідальним секретарем «Вісника ХДАК», членом Ради молодих науковців ХДАК.

У 2010 р. здобула вчене звання доцента кафедри книгознавства та фондознавства.

У 2018 р. захистила докторську дисертацію «Рекламна комунікація в книжковій галузі: теоретико-методологічний аспект» на здобуття наукового ступеня доктора наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

Сфера наукових інтересів: рекламна комунікація в галузі книговидання та книгорозповсюдження, психологія продажу видавничої продукції та послуг, електронні технології в галузі книговидання та книгорозповсюдження.

Загальна кількість публікацій — понад 80.

Основні опубліковані праці

1. Реклама у видавничій справі : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Т. Д. Булах ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : [Б.в.], 2011. — 223 с.
2. Сенсорний маркетинг як інструмент продажу книг / Т. Д. Булах // *Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр.* — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 244–251.
3. Система критеріїв оцінювання якості книжкової продукції / Тетяна Булах // *Вісн. Кн. палати.* — 2013. — № 8. — С. 3–8.
4. Інноваційні технології в організації збуту видавничої продукції та послуг / Тетяна Булах // *Вісн. Кн. палати.* — 2014. — № 10. — С. 6–9.
5. Психологія продажу в книжковій галузі : навч. посіб. / Т. Д. Булах ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Лідер, 2015. — 215 с.
6. Основні етапи розвитку рекламної комунікації в книжковій галузі / Т. Д. Булах // *Science and Education a new Dimension. Humanities and Social Sciences.* — 2016. — Iss. 89, № 4 (14). — С. 15–19.
7. Особенности рекламной коммуникации в книготорговой отрасли / Т. Д. Булах // *Paradigmata Poznani.* — 2017. — № 1. — С. 53–57.
8. Рекламна комунікація в книжковій галузі : монографія / Т. Д. Булах ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2017. — 231 с.
9. Рекламна комунікація як невід'ємна складова діяльності бібліотек / Т. Д. Булах // *Science and Education a New Dimension Humanities and Social Sciences.* — 2017. — Vol. 19, Iss. 1. — С. 36–40.
10. Стратегии развития рекламно-коммуникативной сферы книжной отрасли / Т. Д. Булах // *Paradigmata Poznani.* — 2017. — № 2. — С. 45–50.

Юлія Василівна Воскобойнікова

Народилася 13.12.1974 р. в м. Москва (Росія). Закінчила хоровий відділ Харківського музичного училища (1993 р., з відзнакою), Харківський державний інститут культури (1998 р., з відзнакою) за спеціальністю «Керівник академічного хору, викладач хорових дисциплін», аспірантуру Харківської державної академії культури (2001 р.). Кандидат мистецтвознавства за спеціальністю «Теорія та історія культури» (2003 р.). Доктор мистецтвознавства (2018 р.). Нині — доцент кафедри хорознавства та хорового диригування ХДАК.

З 1993 р. її життя пов'язане з ХДАК. Саме тут здобула вищу освіту в класі доцента кафедри хорознавства та хорового диригування В. Кутлуєва, почала свою наукову діяльність за ініціативи проф. кафедри І. І. Гулеско, здійснювала перші кроки як хормейстер академічного хору під керівництвом завідувача кафедри, проф. В. І. Ірхи. Має значний досвід виконавської роботи як артистки хору (працювала в камерному хорі Харківської обласної філармонії) і диригента (понад 17 років керує одним із провідних церковно-хорових колективів Харківщини). Лауреат міжнародного фестивалю «Chorus inside» (Москва, 2012 р.), усеукраїнських фестивалів «Від Різдва до Різдва» (м. Дніпропетровськ, 2005, 2006, 2013 рр.), учасник міжнародних фестивалів «Державний глас» (м. Мінськ, 2013, 2018 рр.). Під її орудою хором Священномученика Олександра, архієпископа Харківського храму записані два CD-диски.

У 2003 р. захистила кандидатську дисертацію з теми «Театралізація хорових творів як метод художньої інтерпретації», яка відбиває не лише сферу хорових інтересів автора, але й зацікавленість візуальним мистецтвом. Випускниця курсів телевізійної журналістики при Харківській обласній державній телерадіокомпанії (1998 р.) під керуванням режисера С. Розанова, вона ніколи не втрачала інтересу до цього виду мистецтва.

У 2018 р. захистила докторську дисертацію з теми «Регентська діяльність як системне явище сучасної православної культури». У межах цього наукового дослідження як сценарист і режисер створила документальний фільм «Єдиним серцем» про діяльність Святого Єлизаветинського монастиря (м. Мінськ), який отримав приз глядацьких симпатій та диплом за кращу музику на міжнародному кінофестивалі «Покров» (м. Київ, 2015 р.). У співпраці з фондом «Unicef» створила документальну трилогію, присвячену методам реабілітації дітей з обмеженими можливостями («Музикотерапія», «Ігротерапія», «Позитивна динаміка», 2017 р.).

Ю. В. Воскобойнікова — активний діяч музично-просвітницького життя м. Харків. З 2007 р. веде волонтерську діяльність у складі оргкомітету фестивалів «Різдвяночки» та «Хорова Пасхалія», благодійних хорових концертів «Діти — дітям» на користь онкохворих дітей, а також Великопісних хорових концертів. У 2017 р. започаткувала освітній проект «Школа регентського мистецтва», який здійснюється на благодійній основі та має на меті культурний обмін між фахівцями різних регіонів України та зарубіжжя у сфері духовної хорової музики.

За час роботи на кафедрі викладала такі дисципліни: «Диригування», «Хорове аранжування», «Хорове сольфеджіо», «Методика роботи з хором», «Основи вокалу»; розробила авторський курс «Основи диригентської майстерності», програми дисциплін «Теорія хорового виконавства», «Історія хорового мистецтва», «Диригентсько-хорова практика»; здійснює підготовку магістрів, бере активну участь у наукових конференціях.

Ю. В. Воскобойнікова — автор понад 60 публікацій.

Основні опубліковані праці

1. Регентська діяльність у сучасній православній культурі : [монографія] / Ю. В. Воскобойнікова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2016. — 303 с.
2. Театральність в сучасному хоровому мистецтві / Ю. В. Мостова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 1999. — Вип. 5 : Мистецтвознавство. — С. 99–106.
3. Категорії «час», «простір» та «рух» у структурі поняття театралізації хорових творів / Ю. В. Мостова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2000. — Вип. 6 : Мистецтвознавство. — С. 134–140.
4. Використання групових тренінгів у підготовці майбутніх диригентів / Воскобойнікова Ю. В. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2011. — № 10. — С. 143–147.

5. Літургія в китайських тонах: культуротворчий експеримент регента Ніни Старостіної / Ю. В. Воскобойнікова // *Культура України. Серія: Мистецтвознавство* : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури — Харків, 2016. — Вип. 53. — С. 116–126.
6. «Stabat mater» Франсиса Пуленка: о парадоксах музикальної драматургії / Воскобойнікова Ю. В. // *Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство* : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2012. — № 13. — С. 132–136.
7. О хоровом творчестве монахини Иулиании (Денисовой) в контексте современной церковно-певческой культуры / Ю. В. Воскобойнікова // *Весці Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі*. — 2013. — № 22. — С. 99–106.
8. Регентська діяльність у системно-діяльнісному вимірі / Юлія Воскобойнікова // *Аркадія*. — 2015. — № 1. — С. 76–80.
9. Провідні церковно-хорові колективи Харкова: сучасний стан та перспективи / Юлія Воскобойнікова // *Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство* : [зб. наук. пр.]. — Тернопіль, 2016. — № 1, вип. 34. — С. 63–73.
10. Регентська репертуарна політика в сучасній церковно-хоровій практиці / Воскобойнікова Ю. В. // *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті* : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2016. — Вип. 1. — С. 22–27.
11. Типологія регентської діяльності / Воскобойнікова Ю. В. // *Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Серія : Мистецтвознавство* : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2016. — № 3. — С. 107–112.
12. Типологія сучасної регентської освіти / Воскобойнікова Ю. В. // *Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство* : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2016. — № 1. — С. 109–115.
13. Функціональна структура церковного хору / Юлія Воскобойнікова // *Аркадія*. — 2016. — № 1. — С. 178–184.

Сергій Іванович Гордєєв

Народився 14.02.1948 р. в м. Ярославль (Росія). Закінчив акторський факультет Ярославського театрального училища (1967 р.), режисерський факультет Харківського інституту мистецтв (1972 р.). Член НСТДУ (1973 р.). Закінчив аспірантуру ІМФЕ імені М. Т. Рильського НАН України (1982 р.). Доцент (1990 р.), завідувач кафедри режисури (1996 р.), заслужений діяч мистецтв України (1998 р.), кандидат мистецтвознавства (2005 р.), професор (2005 р.). Нині — завідувач кафедри режисури.

Працює в ХДАК з 1976 р. Талановитий режисер і мистецтвознавець, досвідчений театральний педагог. Як режисер-постановник створив близько 150 театральних вистав, обласних, районних, міських театралізованих заходів, тематичних концертів, вечорів, свят, культурно-мистецьких програм; брав активну участь у підготовці та проведенні театральних фестивалів міжнародного та всеукраїнського рівнів.

Розробив авторські курси: «Режисура та майстерність актора», «Режисура естради та масових свят», «Методика викладання спецдисциплін», «Методика організації масових свят та вистав», «Режисерсько-педагогічна майстерність», «Магістерський семінар» тощо. Долучився до відкриття у ХДАК аспірантури зі спеціальності «Театральне мистецтво», успішно здійснює підготовку бакалаврів, спеціалістів, магістрів і аспірантів. Основні наукові інтереси пов'язані з розробленням проблем театральної педагогіки, дослідженням надбань театральної школи Леся Курбаса й акторського мистецтва народної артистки України Валентини Чистякової.

Нагороджений знаком «Відмінник освіти України» (2003 р.), Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну плідну працю в галузі культури» (2003 р.), Почесною відзнакою Харківської обласної Ради «Слобожанська слава» (2013 р.); має звання лауреата премії імені Ю. Меженка НСТДУ (2007 р.), лауреата премії імені О. Пермякова в галузі театрального мистецтва МДЦК «Золотий ключик» (2006, 2008 рр.); лауреата творчої премії імені Г. Квітки-Основ'яненка харківського

міськвиконкому (2012 р.); відзначений дипломами лауреата міжнародних театральних фестивалів: «Березіль-93» (1993 р.), «Земля. Театр. Діти» (1999–2013 рр.), «Боспорські Агони» (2010–2011 рр.), «Берег Мельпомени» (2011 р.), «Театральний дебют» (2012 р.), «Класика на сцені» (2016 р.) тощо. За високий професіоналізм і особистий внесок у підготовку фахівців з театального мистецтва та проведення обласних заходів вищої школи Харківщини нагороджений грамотами: Почесною грамотою Головного управління освіти та науки Харківської обласної державної адміністрації (2001 р.), Почесною грамотою Обласної державної адміністрації та Харківської міської ради (2004, 2008, 2013, 2018 рр.); за творчі та педагогічні досягнення – дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» в номінації «завідувач кафедри» (2003 р.). Почесними грамотами Національної спілки театральних діячів України (2003, 2004, 2010, 2018 рр.), Почесною грамотою Міністерства культури АР Крим (2011 р.), почесними грамотами Харківської державної академії культури (2008, 2018 рр.), отримав подяки ректорату Київського національного університету культури і мистецтв та президії Харківського університетського консорціуму (2018 р.), нагороджений дипломом переможця XIX обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» в номінації «За високі досягнення у творчій та культурно-просвітницькій діяльності» (2017 р.).

Визнаний митець і громадський діяч м. Харків, голова первинного осередку ХДАК та член правління Харківського міжобласного відділення Національної спілки театральних діячів України. Один із засновників I Українського Міжнародного фестивалю «Березіль-93», який став значним явищем у культурному житті України, один з ініціаторів спорудження пам'ятного знака Лесю Курбасу, пантеону-могили його сім'ї, постановник мистецьких свят: «Дні Леся Курбаса і Мар'яна Крушельницького в Харкові» (1997 р.), «І. Мар'яненко – видатний діяч українського театру» (1999 р.); обласних заходів вищої школи Харківщини: «Слобожанське родинне свято» (2001–2008 рр.), VII Всеукраїнської студентської універсиади (2003 р.), спортивного свята «Спорт протягом життя» (2003–2006 р.), свята «Освітнянська скарбниця Харківщини» (2004 р.), фольклорних свят «Мама, тато, я – українська сім'я» (2006, 2008 рр.); святкових заходів Дзержинського району: «З Новим Роком, харків'яни!» (2012 р.), «Широка масляна» (2013–2014 рр.), театралізований вечір-портрет «Я вибираю Березіль» (2016 р.), гала-концерт XIII міжнародного фестивалю іноземних студентів «З коханням до Харкова» (2017 р.), «Вища школа Харківщини – кращі імена» (2001–2018 рр.) та ін.

Високопрофесійний викладач, умілий керівник, створив власну методiku підготовки режисерів-постановників масових видовищ, педагогів закладів культури й мистецтва, виховав декілька поколінь учнів, багато з котрих стали дипломантами та лауреатами міських, державних, міжнародних фестивалів театального мистецтва й художньої творчості, успішно працюють керівниками державних мистецьких установ, театральних колективів, творчих об'єднань, педагогами. Серед них – заслужені діячі мистецтв України О. Настаченко, Н. Супруненко, заслужений працівник культури України В. Саган, заслужений працівник культури АР Крим О. Калашникова; заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства В. Бугайова, кандидат мистецтвознавства Г. Курінна, кандидат мистецтвознавства О. Апчел, кандидат педагогічних наук О. Кабула, доктор культурології, професор А. Кікоть та ін.

Успішно поєднує педагогічну й науково-дослідницьку діяльність, створив на базі ХДАК стаціонарний навчальний театр (2000 р.), студентський художній театр «Академія» (1999 р.) – дипломант і лауреат багатьох міжнародних та всеукраїнських театральних фестивалів.

Упродовж багатьох років його як відомого фахівця в галузі театальної освіти Міністерство освіти і науки України залучає до роботи в експертних комісіях з ліцензування та акредитації ЗВО I–II та III–IV рівнів акредитації та роботи в методичній комісії за спеціальністю «Сценічне мистецтво».

Автор більше 170 наукових і навчально-методичних праць з мистецтвознавства, теорії та методики викладання фахових дисциплін, публікацій, присвячених творчій і педагогічній діяльності Леся Курбаса та В. Чистякової. Організатор і учасник міжнародних, усеукраїнських наукових конференцій, семінарів, «круглих столів», тематичних виставок, вечорів пам'яті на честь видатних митців української сцени: «Леся Курбас і світова театральна культура» (1993 р.), «Леся Курбас, Мар'ян Крушельницький, «Березіль»» (1997 р.), «Валентина Чистякова – актриса школи Курбаса» (2000 р.), «Час людини – час історії» (до 70-річчя залишення Лесем Курбасом театру «Березіль», 2003 р.), «Леся Курбас – Людина театру» (2007 р.), «Леся Курбас у контексті світової театальної культури» (2012 р.), «Я вибираю «Березіль»» (2017 р.), «Курбас у Харкові» (2018 р.) та ін.

Відомості про плідну творчу та науково-педагогічну діяльність С. І. Гордєєва відбиті в довідникові «Вами гордиться Харків», виданому до 350-річчя міста, «Енциклопедії сучасної України» (Т.6. — Київ : ІЕД НАН України, 2006. — С. 237), бібліографічних покажчиках «Сергій Іванович Гордєєв» (Харків : ХДАК, 2008, 2018. — Серія: «Видатні педагоги Харківської державної академії культури»), у довідково-біографічному виданні «Почесні імена України — еліта держави» (Київ : ТОВ «Видавництво Логос Україна», 2019).

Основні опубліковані праці

1. Валентина Чистякова — легенда української сцени : [монографія] / С. І. Гордєєв ; Харків. держ. акад. культури. — 2-ге вид., доп. — Харків : ХДАК, 2003. — 100 с.
2. Валентина Чистякова / Сергей Гордеев // Театр. — 1982. — № 1. — С. 24–35.
3. З книжкової колекції Леся Курбаса : каталог / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: С. І. Гордєєв, В. В. Сєдих, І. М. Фоменко ; за ред. С. І. Гордєєва]. — 2-ге вид., випр. і допов. — Харків : ХДАК, 2007. — 123 с.
4. Майстерність режисера. Евристичні завдання по управлінню творчим процесом : навч.-метод. посіб. для студентів ХДІК / В. І. Цветков, С. І. Гордєєв, І. О. Борис ; Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1997. — 41 с.
5. Постановочний план вистави : метод. рек. за спец. «Театр. мистецтво» (спец. «Режисура драм. театру») / Харків. держ. акад. культури, Каф. режисури ; [уклад. Гордєєв С. І.]. — Харків : ХДАК, 2003. — 19 с.
6. Режисура й акторська майстерність : (спец. «Театр. мистецтво», спеціалізація «Режисура драм. театру») : метод. вказівки / Харків. держ. акад. культури, Каф. режисури ; [уклад. Гордєєв С. І.]. — Харків : ХДАК, 2003. — 32 с.
7. Творчий спадок Леся Курбаса у ХХІ столітті : бібліогр. покажч. (до 125-річчя від дня народж.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, С. І. Гордєєв, О. М. Левченко ; наук. ред. О. І. Чепалов]. — Харків : ХДАК, 2012. — 220 с.
8. Фирс Ефимович Шишигин: размышления о режиссерско-педагогическом методе / С. И. Гордеев // Театр. Живопись. Кино. Музыка. — 2013. — № 1. — С. 59–70.
9. Роль театральной школы в обучении актерской и режиссерской профессии (к проблеме поисков инновационных технологий в театральной педагогике) / Сергей Гордеев // Театр и мультикультурализм : [материалы] IV Бакинской междунар. театр. конф., 7–8 нояб. 2016 г. — Баку, 2016. — С. 455–457.
10. Акторські пошуки Валентини Чистякової в театрі «Березіль» (1922–1933) / Сергій Гордєєв // Студії мистецтвознавчі. — 2017. — № 1. — С. 65–72.
11. Магістерська робота : метод. рек. до підгот. та захисту магістер. роботи для магістрантів, галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спец. 021 «Сценічне мистецтво» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т театр. мистецтва, Каф. режисури; [розроб.: С. І. Гордєєв, С. М. Шумакова]. — Харків, 2017. — 34 с.
12. Взаємозв'язки театрального мистецтва й театральної освіти та їх роль у розвитку культурних традицій України / С. І. Гордєєв // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (23–24 листоп. 2017 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2017. — С. 245–246.
13. Творческое, педагогическое и духовное наследие Леся Курбаса / С. И. Гордеев // Театр. Время. Герой : сб. науч. ст. по материалам IV Междунар. науч.-практ. конф. / М-во культуры Рос. Федерации, Уфим. гос. ин-т искусств им. Загира Исмаилова. — Уфа, 2017. — С. 37–49.
14. Роль педагога в формировании личности актера в театральной школе / Гордеев С. И. // Інноваційні підходи і сучасна наука : [зб. ст.] за матеріалами IV міжнар. конф. (м. Київ, 30 берез. 2018 р.) / Центр наук. публікацій «Велес». — Київ, 2018. — Ч. 1. — С. 16–22.
15. Пошуки нової виразності в сучасному українському театральномистецькому просторі в контексті новітніх сценічних трансформацій / С. І. Гордєєв // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2018 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2018. — С. 183–184.

Інесса Іванівна Гулеско

Народилася 15.02.1941 р. в м. Харків. Закінчила Харківську державну консерваторію (1963 р.). Кандидат мистецтвознавства (1980 р.), професор (1995 р.).

Закінчила Харківську державну консерваторію (1963 р.) за спеціальністю «Хорове диригування», отримала диплом з відзнакою. З 1968 р. понині працює на кафедрі хорознавства та хорового диригування Харківської державної академії культури. У 1980 р. захистила кандидатську дисертацію «Хор в кантатно-ораториальних произведениях Г. Свиридова (принципы хорового мышления)» за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво» (науковий керівник — доктор мистецтвознавства, професор В. В. Задерацький). У 1987 р. обрано на посаду доцента кафедри хорознавства й хорового диригування, а в 1989 р. присвоєне вчене звання доцента. З 1994 р. — професор кафедри хорознавства і хорового диригування, у 1995 р. отримала вчене звання професора. Стаж науково-педагогічної роботи становить понад 50 років.

Автор багатьох публікацій, серед яких — монографія «Музично-художня типологія реквієму в європейському культурному контексті» (2003), навчальні посібники «Національний хоровий стиль» у двох редакціях (1994, 2011), «Хоровая литература: новые жанрово-стилевые процессы в хоровой музыке 60–80 гг.» (перший посібник для інститутів культури), численна кількість наукових статей, опублікованих у фахових, наукометричних та інших наукових виданнях, тез доповідей і матеріалів конференцій, а також навчально-методичні праці з курсів «Інтонаційно-стильовий аналіз», «Хорова література», «Сучасна українська хорова література». У 1998 р. І. І. Гулеско розробила перші в Україні програми та навчально-методичні матеріали з курсів «Інтонаційно-стильовий аналіз» і «Хорова література», теорію хорового стилю (стилі авторський, епохальний, національний, стильова орієнтація тощо). Інтонаційно-стильовий аналіз творів є центром програм авторського курсу «Хорова література», що читається з 1968 р. Напрями наукових досліджень — музична естетика, музична культурологія, теорія стилів і жанрів, хорознавче музикознавство.

Науково-педагогічна діяльність професора І. І. Гулеско стала важливим джерелом розвитку Харківської диригентсько-хорової школи. І. І. Гулеско — автор понад 120 науково-методичних праць, навчальних посібників, монографій. Розроблена цілісна наукова концепція курсів для закладів вищої освіти «Хорова література» та «Інтонаційно-стильовий аналіз», що впроваджено в навчальний процес. Розроблений нею метод інтонаційно-стильового аналізу хорових творів не має аналогів у сучасній практиці мистецьких закладів вищої освіти ні в Україні, ні поза її межами. Навчальні посібники та монографія І. І. Гулеско рекомендовані вченою радою ХДАК.

За роки роботи в ХДАК, як професор кафедри хорознавства та хорового диригування, підготувала чимало фахівців, котрі працюють за спеціальністю в різних містах України та країнах Європи. Здійснювалася підготовка магістрів, аспірантів, здобувачів з різних проблем музичної культурології, хорознавства. Наукову школу І. І. Гулеско представляють науковці, котрі захистили кандидатські дисертації: Ю. М. Іванова, А. К. Мартинюк, В. М. Міхно, Ю. В. Мостова, О. В. Цехмістро, а також понад 20 магістрів кафедри хорознавства та хорового диригування й інших кафедр факультету музичного мистецтва. Досягнення І. І. Гулеско описані в статті А. Мартинюка «Наукова парадигма хорової школи професора Інесси Гулеско (до 75-річчя від дня народження)».

І. І. Гулеско бере активну участь у міжнародних конференціях з питань музичної культурології, сучасної науки закладів вищої освіти, в організації понад 49 наукових конференцій молодих учених, магістрів, аспірантів (конференція «Культура та інформаційне суспільство XXI століття»), є науковим консультантом та керівником секції «Хорова культура: традиції та сучасність». І. І. Гулеско видала друком чимало тез наукових доповідей магістрів, бакалаврів у фахових виданнях України.

Під її керівництвом упродовж півстоліття плідно працювало студентське науково-творче товариство факультету музичного мистецтва. Є керівником постійно діючого студентського наукового гуртка (проблемної групи). Керувала студентами, котрі брали участь у конференціях молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI ст.»: О. І. Сергієні, В. С. Борисенко, А. А. Кожемякіною, Р. В. Гребіняка, К. В. Качур, І. О. Лісніченко, О. О. Осадчим, Д. Шаріповою, нагороджених грамотами Ректорату ХДАК. У дослідницькій групі товариства під керівництвом проф. І. І. Гулеско пройшли справжню школу наукового

пошуку доктор мистецтвознавства, проф. В. І. Рожок, доктор педагогічних наук, проф. В. В. Кірсанов, доктор філософських наук, проф. О. М. Юркевич, народна артистка України А. І. Мамченко, заслужений діяч мистецтв О. В. Переверзєв, заслужений працівник культури Л. Г. Гурак.

У 1990 р. нагороджено медаллю «Ветеран праці». У 1999 р. професор Харківської державної академії культури І. І. Гулеско визнана Американським біографічним інститутом «Людиною року» в номінації «Видатні вчені світу». У 2009 р. нагороджено Почесною грамотою Міністерства культури й туризму України «За вагомий особистий внесок у створення духовних цінностей та високу професійну майстерність» (міністр В. В. Вовкун). У цьому році нагороджено Почесною відзнакою «Орден за видатні досягнення в музичному мистецтві» — рішення вченої ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (протокол № 3 від 10.12.2009 р. № 083).

Основні опубліковані праці

1. Музично-художня типологія реквієму в європейському культурному контексті : монографія / І. І. Гулеско ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2003. — 76 с.
2. Національний хоровий стиль : навч. посіб. з курсу «Хор. література» для студентів ін-тів культури і мистецтва / І. І. Гулеско; Харків. держ. ін-т культури. — Харків : ХДІК, 1994. — 107 с.
3. Національний хоровий стиль (на матеріалі України та Росії) : навч. посіб. / І. І. Гулеско ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Харків : ХДАК, 2011. — 90 с.
4. Хоровая литература: новые жанрово-стилевые процессы в хоровой музыке 60–80-х гг. : учеб. пособие для студентов ин-та культуры / И. И. Гулеско ; Харк. гос. ин-т культуры. — Харьков : ХГИК, 1991. — 89 с.
5. До поетики хорового стилю Георгія Свиридова: новий тип художнього мислення / І. І. Гулеско // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 61. — С. 32–40.
6. Из поколения шестидесятников : [Владимир Иванович Рожок] / Гулеско И. И. // Часопис Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — 2016. — № 3. — С. 199–200.
7. Культурологічно-освітні виміри сучасної інформаційно-музичної освіти / Гулеско І. І. // Художня культура і освіта : традиції, сучасність, перспективи: до 90-річчя утворення Мелітоп. держ. пед. ун-ту ім. Б. Хмельницького : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Мелітополь, 24–25 жовт. 2013 р.) / Мелітоп. держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького [та ін.]. — Мелітополь, 2013. — С. 38–40.
8. Романтизм в українській хоровій музиці (кінець 20-х — початок 90-х рр. ХХ ст.) / І. І. Гулеско // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2000. — Вип. 7 : Мистецтвознавство. — С. 122–127.
9. Г. Свиридов и Харьков / И. И. Гулеско // Творческое наследие Г. В. Свиридова в контексте русской истории и культуры : сб. докл. XI Междунар. студенч. науч.-практ. конф. «Свиридовские чтения» (к 100-летию со дня рождения Г. В. Свиридова), 28–29 окт. 2015 г. — Курск, 2016. — С. 144–148.
10. Современные принципы воплощения фольклора в хоровом композиторском творчестве / А. М. Виханская, И. И. Гулеско // Русская хоровая культура : История. Традиции. Современные проблемы : сб. науч. тр. / С.-Петерб. акад. культуры. — СПб., 1995. — С. 88–104.
11. Теоретико-методологічні проблеми сучасної музичної освіти / І. І. Гулеско // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (24–25 листоп. 2016 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2016. — С. 241–242.
12. Феномен Юрія Кулика в хоровій культурі України (60–80-ті рр. ХХ ст.) / І. І. Гулеско // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 21–22 квіт. 2016 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2016. — С. 101–102.
13. Хоровая поэтика Георгия Свиридова и современный историко-культурный контекст / И. И. Гулеско // ХХ век: изломы русской истории и русское искусство : Свиридовские чтения : сб. науч. ст. по материалам X Всерос. студенч. науч.-практ. конф. — Курск, 2015. — С. 75–78.
14. Хорова література : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни, спец. 025 «Муз. мистецтво», спеціалізація «Хор. диригування», ф-т муз. мистецтва / Харків. держ. акад. культури, Каф. хорознавства та хор. диригування ; [розроб. І. І. Гулеско]. — Харків : ХДАК, 2017. — 31 с.

Ірина Олександрівна Давидова

Народилася 24.08.1962 р. в м. Харків. Закінчила Харківський державний інститут культури (1985 р.), аспірантуру Московського державного інституту культури (1993 р.). Педагог-дослідник (1993 р.). Кандидат педагогічних наук Російської Федерації (1994 р.) Кандидат педагогічних наук України (1997 р.), доктор наук із соціальних комунікацій (2009 р.), професор (2010 р.). Нині – завідувач кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Починаючи з 1979 р., вся трудова діяльність пов'язана з ХДАК. З 1994 р. – старший викладач кафедри бібліографознавства, з 1998 р. – старший викладач кафедри інформатики, з 1999 р. – доцент кафедри соціальних комунікацій, з 2008 р. очолює кафедру бібліотекознавства та соціальних комунікацій, яка в 2017 р. перейменована на кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Наукова й викладацька діяльність здійснюються в напрямках висвітлення теоретико-методологічних проблем соціальних комунікацій, розвитку теорії парадигмальних змін в інформаційній сфері, місця й ролі бібліотеки як провідної соціокомунікаційної установи інформаційного суспільства та суспільства знань. Автор понад 150 наукових і навчально-методичних праць, серед них: монографія та 4 навчальні посібники. У 2008 р. захистила докторську дисертацію «Інноваційна політика бібліотек України: зміст та стратегії розвитку в інформаційному суспільстві». Брала безпосередню участь у розробленні номенклатури наукових спеціальностей, їх паспортів, напрямів наукових досліджень з нової наукової галузі «соціальні комунікації», є заступником голови спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 з правом прийняття до захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальності 27.00.03 – книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство. Під науковим керівництвом І. О. Давидової захищено 1 докторську та 8 кандидатських дисертацій. Здійснює експериментальну апробацію результатів наукових досліджень, проводить тренінги викладачів і студентів з опанування новітніх технологій інформаційної взаємодії в умовах функціонування соціокомунікаційного середовища. Розробила авторські курси «Інформаційний менеджмент і маркетинг», «Ринок інформаційних продуктів та послуг», «Бібліотечно-інформаційне виробництво», «Соціальні комунікації», «Прикладні соціально-комунікаційні технології», «Менеджмент знань».

І. О. Давидова є членом редакційних колегій наукових видань України: «Вісник Книжкової палати», «Вісник Харківської державної академії культури», «Бібліотекознавство. Бібліографознавство, Інформологія», «Бібліотечний Вісник», «Вісник Харківського Національного університету», «Вісник Львівського університету», «Образ», «Український журнал із бібліотекознавства та інформаційних наук.

Основні опубліковані праці

1. Інформаційний ринок: організація, маркетинг, управління : навч. посіб. / І. О. Давидова ; Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2001. – 136 с.
2. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві : монографія / І. О. Давидова ; Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2005. – 295 с.
3. Библиотечно-информационное производство : науч.-метод. пособие / И. А. Давыдова. – М. : Либерей-Библинформ, 2008. – 167 с. – (Библиотекарь и время. XXI век ; № 96).
4. Ринок інформаційних продуктів та послуг : навч. посіб. / І. О. Давидова ; М-во культури України, М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури. – Харків : НТМТ, 2012. – 157 с.
5. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві / І. О. Давидова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. – Харків, 2013. – Вип. 40. – С. 60–69.
6. Аналітична діяльність як напрям розвитку когнітивної функції документно-інформаційних установ / І. О. Давидова // Україна: події, факти, коментарі. – 2015. – № 15. – С. 84–86.
7. Знання та організаційна пам'ять у системі інформаційного менеджменту / І. О. Давидова // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 9. – С. 35–37.
8. Інформаційний менеджмент : навч. посібник / І. О. Давидова. – Харків : Друкарня Мадрид, 2015. – 328 с.
9. Патерни інформаційних потреб управлінців у системі інформаційного менеджменту / І. О. Давидова // Вісн. Кн. палати. – 2015. – № 2. – С. 39–42.

10. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку / І. О. Давидова // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 1. — С. 51–52.
11. Професійна інформаційна діяльність: подальші шляхи когнітивно-комунікаційного розвитку / І. О. Давидова // Вісн. Кн. палати. — 2017. — № 7. — С. 39–42.
12. Комунікативна складова концепції управління знаннями // Вісн. Кн. палати. — 2018. — № 1. — С. 11–14.
13. Роль знання в процесі організації бібліотечної діяльності // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. праць. — Харків : ХДАК, 2018. — Вип. 53. — С. 39–48.

Андрій Олегович Дегтяр

Народився 5.02.1957 р. в м. Москва (Росія). Український науковець у галузі державного управління. Закінчив у 1979 р. Пензенський політехнічний інститут (нині — Пензенський державний університет) за спеціальністю «Автоматизовані системи управління» й здобув кваліфікацію інженер-системотехнік. Кандидат економічних наук зі спеціальності 08.00.21 «Економіка, організація управління промисловістю та її галузями» (1987 р.), доцент (1994 р.), доктор наук з державного управління зі спеціальності 25.00.02 — механізми державного управління з 2005 р., професор (2006 р.), відмінник освіти України (2005 р.), завідувач кафедри менеджменту й адміністрування Харківської державної академії культури (ХДАК). Заслужений діяч науки і техніки України (2017 р.).

Після закінчення Пензенського політехнічного інституту працював там інженером. Аспірант, молодший науковий співробітник у Харківському інженерно-економічному інституті. У 1986 р. захистив кандидатську дисертацію в галузі економіки. З 1988 р. по 1990 р. — лектор Харківського обкому компартії України. У 1990–1999 рр. працював у Харківському політехнічному університеті на посадах старшого викладача та доцента. У 1994 р. присвоєно вчене звання доцента кафедри економіки та організації хімічної та електробудівної промисловості. З січня 1999 р. по серпень 2013 р. працював у Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України: доцент кафедри економіки та фінансів (1999–2001), докторант (2001–2004), завідувач кафедри економічної теорії та фінансів (з листопада 2004 р. по серпень 2013 р.). З 2005 р. за сумісництвом, а з 28 серпня 2013 р. на постійній основі очолював кафедру менеджменту й адміністрування Харківської державної академії культури.

Член спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій з державного управління в Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президентові України й Національному університеті цивільного захисту України (м. Харків).

Член редколегій наукових журналів «Актуальні проблеми державного управління», «Публічне управління: теорія та практика», «Інвестиції: теорія та практика», «Держава та регіони. Серія: Державне управління», «Право та державне управління», «Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління».

Основні напрями наукових досліджень: організаційне та аналітичне забезпечення прийняття та реалізації державно-управлінських рішень, державне регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в Україні, статистичні методи в державному управлінні.

Автор понад 280 опублікованих праць, зокрема монографії «Державно-управлінські рішення: інформаційно-аналітичне та організаційне забезпечення» (2004), кількох наукових статей у фахових виданнях з державного управління, серед яких — «Використання системного аналізу в процесі прийняття та реалізації державно-управлінських рішень» (2002), «Соціологічні оцінки механізмів прийняття та реалізації державно-управлінських рішень» (2004), «Інформація як атрибут державно-управлінської діяльності» (2010), «Основні напрями державної економічної політики України щодо подолання наслідків світової фінансової кризи 2008 року» (2011), «Інформатизація державного управління: сучасні проблеми та вектор розвитку» (2011). Є співавтором монографій «Фінансовий лізинг як механізм інвестування аграрного виробництва» (2009), «Управлінські рішення в органах державної влади» (2011), «Прийняття

державно-управлінських рішень у соціальній сфері» (2014), «Державне та регіональне управління в соціальній сфері» (2015), «Державне регулювання фінансових ринків» (2017), підручників та навчальних посібників «Податки та податкова система» (2005), «Стратегічне управління» (2007), «Статистичні методи в державному управлінні» (2010), «Публічні фінанси» (2011), «Статистика» (2012), «Основи корпоративного управління» (2012).

Підготував 6 докторів наук з державного управління, 39 кандидатів наук з державного управління та 1 кандидата економічних наук.

Указом Президента України № 135/2017 від 18 травня 2017 р. за вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки, зміцнення науково-технічного потенціалу України, багаторічну сумлінну працю та високий професіоналізм Дегтяру Андрію Олеговичу присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Відомості про А. О. Дегтяря відбиті в Енциклопедії сучасної України (Т. 7 – Ді. – К.: Ін-т енцикл. досліджень, 2007. – 707 с.).

Основні опубліковані праці

1. Статистичні методи в державному управлінні : навч. посіб. / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. – 3-тє вид., випр. і допов. – Харків : Магістр, 2015. – 175 с. – (Бібліотечка магістра).
2. Концептуальные основы взаимодействия власти и бизнеса: экономико-управленческий аспект / Андрей Дегтярь // Власть и общество: история, теория, практика. – 2015. – № 3. – С. 118–131.
3. Основні складові механізми державного управління соціально-культурною сферою / А. О. Дегтяр, О. Д. Бородин // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 7. – С. 109–113.
4. Статистика [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. О. Дегтяр, Н. В. Лисенкова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування. – Харків : ХДАК, 2016. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
5. Західноєвропейські принципи організації та регулювання ринку страхових послуг / Дегтяр А. О., Соболь Р. Г. // Вісн. Нац. ун-ту цивільного захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. – Харків, 2016. – Вип. 2 (5). – С. 87–93.
6. Особливості формування стратегії розвитку залізничного транспорту України / А. О. Дегтяр // Сучасні проблеми державного управління в умовах системних змін. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. / Донец. держ. ун-т управління. – Маріуполь, 2016. – Т. 17, вип. 298. – С. 5–11.
7. Державне регулювання фінансових ринків : [монографія] / Дегтяр А. О., Дегтяр О. А., Калюга О. О., Непомнящий О. М., Соболь Р. Г. – Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2017. – 291 с.
8. Управління проектами : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. О. Дегтяр, В. І. Сотніков ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування. – Харків : ХДАК, 2017. – 172 с.
9. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. О. Дегтяр, Н. В. Лисенкова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування. – Харків : ХДАК, 2017. – 131 с.
10. Моделі формування промислової політики в умовах сучасної економіки / Дегтяр А. О. // Вісн. Нац. ун-ту цивіл. захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. / Нац. ун-т цивіл. захисту України. – Харків, 2017. – Вип. 2 (7). – С. 98–105.
11. Управління трудовими ресурсами : навч. посіб. / А. О. Дегтяр, М. П. Бублій, Г. В. Пшинка ; Харків. держ. акад. культури, Ф-т упр. та бізнесу, Каф. менеджменту і адміністрування. – Харків : ХДАК, 2017. – 242 с.
12. Страхування як елемент зменшення ризиків в процесі управління економічною безпекою / Дегтяр А. О., Соболь Р. Г. // Вісн. Нац. ун-ту цивільного захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. – Харків, 2018. – Вип. 1. – С. 22–30.
13. Methodological studies of public mechanisms of management for changes in the system of health protection / Vovk Valentina, Degtyar Andrii, Tokareva Valentina // Science Review. – 2018. – № 5, vol. 1. – P. 25–28. – Авт. передназв.: Dsetiar. - DOI: https://doi.org/10.31435/rsglola_sr/01062018/5618.
14. Theoretical aspects of management of development of social infrastructure in the region / Diegtiar Andrii Olegovich, Serohina-Berestovska Oksana Victorivna // Public management = Публічне урядування : [зб. наук. пр.] / Всеукр. асамблея д-рів наук з держ. упр., Міжрегіон. акад. упр. персоналом. – Київ, 2018. – № 5. – P. 225–235.

Микола Васильович Дяченко

Народився 01.11.1941 р. в с. Московське, Сумської області. Закінчив Ленінградський державний університет, філософський факультет (1968 р.). Кандидат філософських наук (1975 р.), доцент (1980 р.), професор (1992 р.), доктор філософських наук (1994 р.), заслужений працівник культури України (2004 р.). Викладач, старший викладач Харківського інституту мистецтв (1968–1972 рр.), старший викладач, доцент, професор Харківської державної академії культури, проректор з наукової роботи (1980–1987 рр., 1994–2006 рр.), завідувач кафедри філософії та політології (1990–2017). Нині професор цієї кафедри.

Працюючи в Харківській державній академії культури протягом 44 років, значну увагу приділяє вирішенню питань підготовки кадрів у галузі культури, організації науково-дослідницької роботи в академії, проведенню міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференцій, симпозіумів, семінарів з проблем розвитку культури та мистецтва. Один із організаторів докторантури й аспірантури, спеціалізованих учених рад академії із захисту докторських і кандидатських дисертацій культурологічного, філософського та мистецтвознавчого напрямів.

Упродовж багатьох років є відповідальним редактором, заступником відповідального редактора наукового фахового збірника «Культура України». Має понад 170 наукових праць, 6 монографій. Автор та співавтор 8 підручників і навчальних посібників з філософії, соціології, теорії та історії культури, більше 50 науково-методичних розробок, оригінальних авторських програм із філософських і мистецтвознавчих дисциплін.

Особливе місце у творчому доробку вченого належать літературно-художнім працям, серед них: «Хатній космос» (2009 р.), «Магія пізнання: нариси, есе» (2010 р.), «Временное и вечное: философская поэтика (эссе, фрагменты, миниатюры)» (2012 р.), «Просто жить: философские очерки, эссе» (2017 р.).

Відомий український фахівець у галузі теорії та історії культури, очолює наукову школу з напряму «Соціально-філософські виміри культури»; здійснює наукове консультування докторантів, наукове керівництво аспірантами; протягом 20 років був членом спеціалізованої вченої ради з філософських наук у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна; з 2007 р. очолює спеціалізовану вчену раду Д 64.807.01 за двома науковими спеціальностями: 26.00.01 — теорія та історія культури (в галузі культурології та мистецтвознавства); 26.00.04 — українська культура (в галузі культурології та мистецтвознавства) у Харківській державній академії культури.

За особисті досягнення в галузі науки та внесок у вирішення науково-технічних та соціально-економічних проблем Харківської області йому призначено стипендію Харківської облдержадміністрації ім. В. Н. Каразіна (з гуманітарних наук). За вагомих особистих внесок у розвиток української культури й мистецтва, підготовку висококваліфікованих фахівців та з нагоди 75-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України» (2004).

Основні опубліковані праці

1. Наступність як специфічний зв'язок / М. В. Дяченко // Філософ. думка. — 1973. — № 5. — С. 52–59.
2. Отрицание и полагание: [монография] / М. А. Парнюк, В. В. Кизима, С. Н. Логвинов, Н. В. Дьяченко. — Киев: Наук. думка, 1990. — 296 с.
3. Отрицание и преемственность в развитии культуры: [монография] / Н. В. Дьяченко. — Харьков: Основа, 1992. — 169 с.
4. Філософія : підручник / М. В. Дяченко [та ін.]; за заг. ред. М. І. Горлача, В. Г. Кременя, В. К. Рыбалка. — Київ ; Харків : Консум, 2000. — 672 с.
5. История философии : учеб. для высш. шк. / Н. В. Дьяченко [и др.]; под общ. ред. Н. И. Горлана, В. Г. Кременя, В. К. Рыбалка. — Харьков : Консум, 2002. — 752 с.
6. Філософські виміри культури: [монографія] / М. В. Дяченко. — Харків: ХДАК, 2007. — 204 с.
7. Хатній космос: нариси, есе / Микола Дяченко. — Харків : Майдан, 2009. — 120 с.
8. Временное и вечное: философская поэтика: эссе, фрагменты, миниатюры / Николай Дьяченко. — Харьков : Майдан, 2012. — 360 с.
9. Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий. Опыт прочтения / Николай Дьяченко: монография. — Харьков : Издатель Савчук О. О., 2014. — 156 с.
10. Просто жить (философские очерки, эссе) / Николай Дьяченко. — Харьков : Издатель А. Савчук, 2017. — 244 с.

Іполит Васильович Зборовець

Народився 7.10.1939 р. в м. Бердянськ, Запорізької області в сім'ї відомого українського мовознавця Василя Степановича Зборовця, професора Бердянського учительського інституту.

У 1964 р. закінчив Харківський державний бібліотечний інститут, у 1969 р. — Белгородський державний педагогічний інститут. Протягом 1978-1982 рр. навчався в аспірантурі при Інституті літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Кандидат філологічних наук (1983 р.), доцент (1987 р.), доктор мистецтвознавства (1966 р.), професор (2005 р.).

У Харківській державній академії культури працює з 1964 р. лаборантом, старшим лаборантом, викладачем, старшим викладачем, доцентом, професором кафедри мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства. З 1974 р. викладає історію світової літератури та історію української літератури.

Досліджує історію світової драматургії та історію кіно. Наукові статті публікує у збірках «Культура України», «Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв», «Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті», «Просценіум» та ін. Автор 10-ти монографій. Постійний член спеціалізованої вченої ради зі спеціальності теорія та історія культури. У 1999-2001 рр. очолював діяльність цієї ради.

Основні опубліковані праці

1. Искусство театрализации художественной прозы : монография / И. В. Зборовец. — Харьков : Форт, 2013. — 139 с.
2. Доля українського мовознавця Василя Зборовця : монографія / І. В. Зборовець. — Харків : Форт, 2014. — 143 с.
3. Александра Монтвид в Харьковском институте благородных девиц : монография / И. В. Зборовец. — Харьков : Форт, 2015. — 138 с.
4. Одиночество Мирона Степняка : монография / Иполит Зборовец. — Харьков : Форт, 2015. — 121 с.
5. Киномелодрама XX века как явление мировой культуры : монография / Иполит Зборовец. — Харьков : Лидер, 2016. — 312 с.

Ірина Борисівна Іванова

Народилася 29.02.1972 р. в м. Харків. Закінчила Харківський університет імені М. Горького, філологічний факультет (1994 р.). З 2007 р. — аспірант при кафедрі стилістики української мови Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доцент (2015 р.). У 2018 р. захистила докторську дисертацію за спеціальністю «Українська мова».

У Харківській державній академії культури працює з 2006 р. викладачем, старшим викладачем, доцентом кафедри журналістики. Викладає цикл дисциплін з історії реклами, основ реклами, комунікативних технологій, риторики та спічрайтингу. Наукові інтереси пов'язані з історією реклами, стилістикою рекламного тексту, соціолінгвістикою, лінгвістичною прагматикою, а також сучасними маніпулятивними технологіями. Має понад 90 наукових і методичних праць. Закінчила докторантуру на кафедрі стилістики української мови факультету філології та літературної творчості імені Андрія Малишка Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Докторська дисертація присвячена лінгвістичним аспектам історії українськомовної реклами, еволюції жанрів реклами.

Досвідчений педагог і талановитий учений. Очолює Методичну раду факультету. Багато уваги приділяє взаємодії між закладами вищої освіти та міжнародним зв'язкам кафедри, програмам обміну студентами. Організовує творчі зустрічі студентів академії з відомими журналістами, редакторами, письменниками, керівниками медійної галузі.

Основні опубліковані праці

1. Ефективність рекламного тексту: наука, мистецтво або виробнича технологія / Іванова І. Б. // Science and Education a New Dimension. Philology. — 2013. — № 1 (2), iss. 11. — С. 105–107.

2. Стиль і стилізація в сучасній українській рекламі / Ірина Іванова // Slavica Nitriensia. — 2014. — Rocnik 3, № 2. — С. 50–58.
3. Проблемы и перспективы лингвистических исследований рекламы / Ирина Борисовна Иванова // Austrian Journal of Humanities and Social Sciences. — 2014. — № 1, vol. 1. — С. 95–98.
4. Історія української реклами: мовностилістичний аспект : монографія / І. Б. Іванова ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова. — Харків : Юрайт, 2016. — 371 с.
5. Модель мовної особистості в українськомовній рекламі ХХІ століття / Ірина Іванова // Intercultural Communication, 2017. — Vol. 1/2. — С. 88–97.
6. Журналістика і реклама в сучасній Україні: лінгвокомунікативний аспект / Ірина Іванова // Українське мовознавство : міжвідом. наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ, 2017. — Вип. 47/2. — С. 25–29.
7. Українськомовна реклама в Україні (кінець ХІХ — початок ХХ ст.) / І. Б. Іванова // Молодий вчений. — 2017. — № 2, ч. 3. — С. 383–386.
8. Медіаілюзія: стилістичні маркери в сучасному рекламному тексті (на матеріалі текстів болгарської і української реклами) / Ірина Іванова // Українське мовознавство : міжвідом. наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — 2018. — Вип. 2. — С. 44–49. — Бібліогр.: 9 назв.
9. “Акварій у морі”: мовотворчий доробок авторів Нью-Йоркської групи / Iryna Ivanova // Intercultural Communication. — 2019. — vol. 6 (1). — С. 9–19. — DOI: <https://doi.org/10.13166/inco/105236>.
10. Лінгвокреативний потенціал прикметника в межах поетичного дискурсу (на матеріалах творів Нью-Йоркської групи) // І. Б. Іванова, О. М. Геращенко // Science and Education a New Dimension. Philology. — 2019. — № 1 (2), iss. 58. — С. 55–68.

В'ячеслав Володимирович Калініченко

Народився 23.01.1975 р. в м. Харків. Закінчив Харківський державний університет за спеціальністю «Історія» (1997 р.), Харківський національний економічний університет за спеціальністю «Фінанси» (2005 р.), кандидат історичних наук (2001 р.), доцент (2011 р.), доктор історичних наук (2016 р.).

Після завершення з відзнакою історичного факультету Харківського державного університету (далі ХДУ) у 1997–2000 рр. навчався в аспірантурі на кафедрі українознавства ХДУ. У 2001 р. у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна захистив кандидатську дисертацію з теми «Повоєнний голод в Україні (друга половина 40 рр. ХХ ст.)» за спеціальністю 07.00.01 «Історія України».

До приходу в Харківську державну академію культури працював у Харківському національному економічному університеті імені С. Кузнеця, Українському державному університеті залізничного транспорту, Харківській гуманітарно-педагогічній академії, Харківському національному університеті внутрішніх справ, Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія».

У Харківській державній академії культури (далі — ХДАК) почав працювати з 2006 р. за сумісництвом, а в 2007 р. був прийнятий на повний робочий день на посаду доцента кафедри історії України та музеєзнавства, 2009 р. — доцент кафедри історії України і всесвітньої історії.

У 2009–2012 рр. навчався в докторантурі ХДАК за спеціальністю 26.00.01 «Теорія та історія культури».

Захистив докторську дисертацію у 2015 р. в Одеському національному університеті імені І. І. Мечнікова з теми «Інститут земельної громади в доколгоспному селі Наддніпрянської України (1917–1930 рр.)» за спеціальністю 07.00.01 — історія України.

У 2018 р. — доцент кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства.

За час науково-педагогічної діяльності підготував і викладав курси: «Історія України», «Історія зарубіжних слов'ян», «Сучасна історія зарубіжних країн (історія сучасного світу)», «Економічна історія», «Етика та естетика», «Політологія», «Історія науки та техніки», «Методи та методика використання історичної спадщини», «Технічні засоби в музейній справі».

До кола наукових інтересів належить історія України ХХ–ХХІ ст. Брав участь у майже 50 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях і форумах. Автор та співавтор близько 100 наукових,

науково-методичних і навчальних праць, зокрема двох монографій, двох підручників (один підручник з грифом МОН України), навчальних посібників.

Основні опубліковані праці

1. На межі століть : нариси з історії ВАТ «Насінневе–Цукрове» в смт. Чапаєве Кегичівського району Харківської області (1991–2001 рр.) / Калініченко Вол. В., Калініченко В. В., Олянич В. В. [та ін.]. — Харків : Око, 2002. — 320 с.
2. Економічна історія : конспект лекцій / М. Є. Вдовиченко, Т. Є. Калашнік, В. В. Калініченко та ін. — Харків : Вид. ХДЕУ, 2003. — 120 с.
3. Історія України : навч. посіб. / М. Є. Вдовиченко, Л. Е. Добрунова, В. В. Калініченко [та ін.]. — Харків : Вид. ХДЕУ, 2003. — 276 с.
4. Історія України від найдавніших часів до сьогодення : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Калініченко В. В., Воронянський О. В., Калініченко В. В. — Харків : Оберіг, 2011. — 431 с.
5. На зламі епох: земельна громада в Наддніпрянській Україні (1917–1930 рр.) : монографія / В. В. Калініченко. — Харків : Савчук О. О., 2013. — 656 с.
6. Земельное общество как альтернатива колхозам в деревне УССР (1922–1930 гг.) / Калиниченко Вячеслав Владимирович // Europäische Fachhochschule : European Applied Sciences. — 2014. — № 6. — С. 17–19.
7. До питання про альтернативу колгоспам в українському селі в 1920-х рр. / Калініченко В. В. // Science and Education a New Dimension: Humanities and Social Sciences. — 2014. — II (4), Iss. 23. — С. 20–22.
8. Земельное общество УССР (1922–1930 гг.) : классификация форм землепользования / Калиниченко В. В. // Norwegian Journal of development of the International Science. — 2017. — № 5, Vol. 1. — С. 36–40.
9. Земельное общество в деревне УССР (1922–1930 гг.) / Калиниченко Вячеслав Владимирович // Eurasian Academic Research Journal. — 2017. — № 4 (10). — С. 29–36.
10. Трансформація сільської громади в земельну на Наддніпрянщині в 1917–1922 рр. / Калініченко В. В. // Sharing the Results of Research Towards Closer Global Convergence of Scientists : Results of the XIII International Conference : Collection of Research Papers (April 24, 2018). — Montreal, Canada, 2018. — С. 4–7.

Костянтин Володимирович Кислюк

Народився 20.10.1972 р. в м. Харків. Закінчив Харківський державний університет (1995 р.). Кандидат філософських наук (1999 р.), доктор культурології (2009 р.), професор (2012).

Трудову біографію К. В. Кислюк розпочав після закінчення спеціалізованої середньої школи № 108 учнем слюсаря-інструментальника у в/о «Харківський завод електроапаратури» в 1989 р.

Наступного року вступив до Харківського державного університету, який закінчив у 1995 р. за спеціальностями «Історія»; «Французька мова та література». У 1995–1998 рр. навчався в аспірантурі кафедри філософії Харківського державного університету за спеціальністю 09.00.03 — соціальна філософія та філософія історії. Поєднував навчання в аспірантурі з викладанням на кафедрі.

У 1999 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук на тему «Філософія історії в історії філософії: проблема початку та кінця». За цією темою прочитав спецкурс для студентів-культурологів Харківської державної академії культури.

У 1998–2006 рр. працював у Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія». Обіймав посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри філософії та гуманітарних дисциплін. Водночас викладав на кафедрі теорії культури та філософії науки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, був ученим секретарем спецради Д 64.051.06. У 2002 р. йому присвоєно вчене звання доцента за цією кафедрою.

У 2006–2009 рр. — докторант Харківської державної академії культури. Продовжував працювати у ЗВО м. Харків. У 2009 р. одним із перших в Україні достроково захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора культурології за спеціальністю 26.00.04 — українська культура на тему «Українська історіософія як феномен культурної пам'яті».

З вересня 2009 р. і понині працює на кафедрі культурології на посадах доцента, професора. Учене звання професора кафедри йому присвоєно у 2012 р.

К. В. Кислюк є дипломантом конкурсу «Освіта Харківщини – кращі імена». У 2002 р. він отримував стипендію обласної адміністрації в номінації «молодий науковець».

У 1993–2006 рр. – постійний співробітник міжнародної археологічної експедиції «Бельськ».

З 2000 р. активно задіяний у видавничій діяльності. Науковий редактор серії навчальної літератури «Переходимо до Болонської системи» (Торсінг, Харків).

За час науково-викладацької діяльності підготував і прочитав навчальні курси та спецкурси з філософії, релігієзнавства, культурології, документознавства.

К. В. Кислюк – автор і співавтор понад 150 наукових і навчально-методичних праць, зокрема 2 одноосібних і 1 колективної монографії, 2 підручників, 4 навчальних посібників з грифами МОНМС України, 70 наукових статей, перекладів французькою мовою.

Є членом редколегії двох наукових фахових видань України, а також сертифікованим reviewer в «International Journal of Education, Culture and Society (IJECES)».

Професор К. В. Кислюк підготував одного кандидата наук (доктора філософії).

Основні опубліковані праці

1. Історія української філософії : підручник / В. С. Горський, К. В. Кислюк. – Київ : Либідь, 2004. – 488 с.
2. Історіософія в українській культурі: від концепту до концепції : монографія / К. В. Кислюк. – Харків : ХДАК, 2008. – 288 с.
3. Релігієзнавство : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / К. В. Кислюк, О. М. Кучер. – 5-е вид., випр. і допов. – Київ : Кондор, 2009. – 636 с.
4. Філософія : модульний курс : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / К. В. Кислюк. – 2-ге вид., випр. – Харків : Торсінг плюс, 2009. – 416 с. – (Переходимо до Болонської системи).
5. Спеціальне документознавство : модульний курс : навч. посіб. / К. В. Кислюк. – Київ : Кондор, 2011. – 192 с.
6. Україна: національно-культурна пам'ять / К. В. Кислюк // Філософ. думка. – 2011. – № 6. – С. 74–89.
7. Історія української культури : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / В. А. Греченко, К. В. Кислюк. – Київ : Кондор, 2013. – 352 с.
8. Сучасна українська культура: межовість чи мережовість? / Костянтин Кислюк // Філософ. думка. – 2014. – № 4. – С. 38–50.
9. Сучасна культурологія : навч. посіб. / за заг. ред. К. В. Кислюка. – Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 342 с.
10. Меморіальний ландшафт української культури: минуле та сучасність / Костянтин Кислюк // Філософ. думка. – 2016. – № 3. – С. 90–105.
11. Культурологія : хрестоматія : навч. посіб. для самост. роботи та семінар. занять / К. В. Кислюк, Г. Д. Панков. – Київ : Кондор, 2017. – 184 с.
12. Українська культура I чверті ХХІ ст.: повороти модернізаційних перетворень : монографія / К. В. Кислюк. – 2-е вид., стереотип. – Київ : Кондор, 2018. – 196 с.
13. Українська ідентичність: історико-культурні ретроспективи та сучасні перспективи / Костянтин Кислюк // Філософ. думка. – 2018. – № 3. – С. 48–65.

Антоніна Андріївна Кікоть

Народилася в 1956 р. Має вищу освіту. Закінчила Харківський державний інститут культури в 1978 р. З 1981 р. працює викладачем Харківської державної академії культури. Завідувач кафедри майстерності актора, доктор культурології, професор, стаж науково-педагогічної роботи – 33 роки.

У 1992 р. захистила дисертацію за темою «Художньо-масова діяльність як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів» та отримала науковий ступінь кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» у спеціалізованій вченій раді Київського державного педагогічного інституту імені М. П. Драгоманова.

Працює на кафедрі режисури ХДАК з 1993 р., з 2003 р. — доцент кафедри режисури Харківської державної академії культури, у 2005 р. рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України отримала вчене звання доцента.

Навчалася в докторантурі з 2007 р., у 2010 р. захистила дисертацію «Костюм в українській культурі: гендерні репрезентації» на здобуття наукового ступеня доктора культурології за спеціальністю 26.00.04 «Українська культура» у спеціалізованій вченій раді Д 64.807.01 Харківської державної академії культури (диплом ДД № 008630 від 06 жовтня 2010 р.).

У 2015 р. одержала звання професора (диплом 12 ПР № 010740 від 30 червня 2015 р.).

З 2016 р. виконує обов'язки завідувача кафедри майстерності актора.

Діяльність А. А. Кікоть не обмежується вітчизняним простором. Так, у 2006 р. вона успішно закінчила програму науково-дослідницького стажування в Центральному Європейському університеті в Будапешті. Стажування проводилося під керівництвом Офісу Спеціальних проектів ЦЄУ, факультету гендерних і культурних досліджень і Центру мистецтв. Під час стажування А. А. Кікоть брала участь у наукових дискусіях з мистецтвознавцями та культурологами з Югославії, Болгарії, Чехословаччини, Канади, Іраку та інших країн світу, у зйомках нової кінострічки Майкла Роуза «Вознесіння», а також здійснила дослідницький проект про роль жінки в українській культурі та ознайомила з практиками викладання в Центрі мистецтв ЦЄУ.

У 2009 р. брала участь у Міжнародному семінарі «Філософія мас-медіа: новий погляд», у межах якого здійснила репрезентацію монографії «Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації», яка була схвалена зарубіжними вченими з Німеччини та Америки.

А. А. Кікоть багато років досліджує структуру та функції костюма, його семіотику, сучасні концепції моди, тілесності, гендера, знає всі тонкощі костюмної репрезентації, створення художнього образу. Її внесок як ученого в костюмологію поза сумнівом.

Викладає такі дисципліни: Історія костюма; Театральне мистецтво в науково-дослідницькій діяльності; Магістерський семінар.

Здійснює керівництво роботами магістрів, здобувачів, аспірантів.

Під науковим керівництвом проф. А. А. Кікоть захищено 3 кандидатські дисертації.

Багато років була членом редколегії наукового журналу «Міжнародний вісник» Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (м. Київ).

Лауреат премії Національної спілки театральних діячів України у сфері театральної критики. Член Харківської спілки театральних діячів.

Член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій у Харківській державній академії культури.

Автор понад 50 наукових і методичних праць.

Основні опубліковані праці

1. Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації : монографія / Антоніна Кікоть ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2010. — 299 с.
2. Театралізація костюма на сцені й у житті / А. А. Кікоть // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 165–173.
3. Костюмна репрезентація літніх людей в соціокультурному контексті України / Кікоть Антоніна Андріївна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2013. — Вип. 1 (1). — С. 23–28.
4. Образ козака в українській культурі / Кікоть Антоніна Андріївна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2014. — Вип. 2 (1). — С. 34–39.
5. Крос-дресінг театрального костюма ренесансної доби / А. А. Кікоть // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 55. — С. 90–98.
6. Костюм на гендерному дисплеї в історичній ретроспекції / А. А. Кікоть // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 60. — С. 40–49.

Олексій Миколайович Кобелєв

Народився 16.03.1972 р. в сел. Покотилівка, Харківського району, Харківської обл. Закінчив Харківський державний інститут культури з відзнакою (1994 р.), Міжгалузевий ІПК кадрів при Харківському державному політехнічному університеті (1995 р.). Кандидат педагогічних наук (2002 р.), доцент (2008 р.), доктор із соціальних комунікацій (2013 р.). Нині – доцент кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій.

У 1994–1997 рр. працював у відділі масової роботи Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка на посаді методиста.

У 1997–2000 рр. навчався в аспірантурі (з відривом від виробництва) Харківської державної академії культури.

У 2001 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Бібліометричний аналіз розвитку українського бібліотекознавства в 1970–1990-ті рр.».

Основні наукові інтереси пов'язані з проблемами інформаційної аналітики, соціальної інформатики, бібліотекознавства, аналітики тексту, організації діяльності інформаційно-аналітичних служб, інтелектуальної власності, економіки бібліотечної діяльності. Автор понад 70 наукових і навчально-методичних праць, серед яких – монографія та конспект лекцій. У 2013 р. захистив докторську дисертацію «Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек України: теоретико-методологічні засади розвитку».

О. М. Кобелєв є членом редколегії збірника наукових праць «Вісник ХДАК».

Основні опубліковані праці

1. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія / О. М. Кобелєв ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2012. – 245 с.
2. «Інформаційна аналітика» як дисципліна для підготовки магістрів зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографознавство» / Олексій Кобелєв // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського : [зб. наук. пр.] / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – Київ, 2012. – Вип. 33. – С. 106–111.
3. «Аналітика тексту» як навчальний курс для бакалаврів зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографознавство» / О. М. Кобелєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2012. – Вип. 37. – С. 128–136.
4. «Організація діяльності інформаційно-аналітичних служб» у комплексі дисциплін для підготовки документознавців / Кобелєв О. М. // Світ соціальних комунікацій. – 2012. – Т. 7. – С. 39–42.
5. «Інформаційний аналіз і консалтинг» у системі підготовки спеціалістів бібліотечно-інформаційної сфери [Текст] / Олексій Кобелєв, Олена Мар'їна // Бібл. вісн. – 2016. – № 3. – С. 18–22.
6. Організаційно-функціональні трансформації системи соціальних комунікацій як фактор розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек / О. М. Кобелєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. – Харків, 2016. – Вип. 48. – С. 8–18.
7. Університетська бібліотека: нова сфера інформаційної взаємодії : монографія / [кол. авторів] ; М-во освіти і науки України, Дніпропетр. нац. ун-т заліз. транспорту імені акад. В. Лазаряна ; за заг. ред.: В. О. Ільганаєвої, Т. О. Колесникової. – Дніпропетровськ : [Б.в.], 2016. – 203 с. – Серед авторів: Кобелєв О. М.
8. Методологія сучасного бібліотекознавства: стан та напрями розвитку / О. М. Кобелєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. – Харків, 2017. – Вип. 50. – С. 88–100.
9. Інформаційно-аналітичний сервіс як вектор розвитку сучасних бібліотек / О. М. Кобелєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. – Харків, 2019. – Вип. 54. – С. 62–72.

Борис Миколайович Колногузенко

Народився 10.07.1948 р. в с. Верхня Тарайка, Сахалінської області. Закінчив балетмейстерське відділення Краснодарського державного інституту культури (1971 р.). Професор (1994 р.), народний артист України (1999 р.), дійсний член Української академії наук (2004 р.), Почесний громадянин Харківської області (2011 р.). Декан факультету хореографічного мистецтва, професор кафедри народної хореографії, директор і головний балетмейстер театру народного танцю «Заповіт» Харківської державної академії культури. Член президії Національної хореографічної спілки України та голова її Харківського обласного осередку.

З 1971 по 1988 рр. працював на посадах артиста балету, педагога, балетмейстера-постановника в державному заслуженому академічному Кубанському козацькому хорі, ансамблях пісні і танцю Чорноморського та Тихоокеанського флотів, Харківському національному академічному театрі опери та балету імені М. В. Лисенка, Полтавському музично-драматичному театрі імені М. В. Гоголя, народному ансамблі танцю «Жайворонок» ЦПК Південної залізниці.

У Харківській державній академії культури почав працювати з 1988 р. За його ініціативи в 1989 р. відкрито кафедру народної хореографії, згодом факультет хореографічного мистецтва, створено театр народного танцю «Заповіт», які за останні 20 років є провідними в Україні.

Під його керівництвом колектив театру досяг важливих творчих успіхів. Серед досягнень є сенс назвати успіх на всіх фестивалях-конкурсах народної хореографії імені П. Вірського: перші місця в «ансамблях» і «малих формах» на I, II, V та гран-прі на III конкурсі.

Успіху театру танцю сприяв той факт, що всі конкурсні номери є авторськими творами Бориса Миколайовича, одного з найталановитіших хореографів України.

У 2003 р. колектив «Заповіту» посів перше місце, а у 2004 та 2006 рр. завоював гран-прі Міжнародного конкурсу танцю народів світу «Веселкова Тепсіхора». У 2007 р. на єдиному у світі Міжнародному конкурсі професійних виконавців народного танцю «Лідер року» в Москві солісти «Заповіту» здобули 2 премії: II премія в номінації «Жіночий сольний танець», III премія в номінації «Дуетний танець» (для українського танцювального мистецтва таке досягнення вперше).

На Міжнародному фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Одеські перлини» у 2007 та 2009 рр. театр «Заповіт» став переможцем і двічі здобув гран-прі. Спеціальний приз і диплом фестивалю-конкурсу за кращу хореографію було вручено Б. М. Колногузенку.

Майже тридцятирічне творче життя театру «Заповіт» насичене постійною цікавою роботою та важливими здобутками. Серед найцікавіших можна назвати такі:

- участь у ювілейних концертах, присвячених століттю видатних хореографів Василя Авраменка, Павла Вірського та вісімдесятиліттю Мирослава Вантуха на головних сценах України – Національний палац мистецтв «Україна», Національна опера України;
- участь в урядовому концерті на честь століття злуки Українських земель у січні 2019 р. в Івано-Франківську;
- у серпні 2008 р. став переможцем найбільшого в Європі Міжнародного фестивалю-конкурсу «Фольклорне літо Іспанії – 2008» у Мадриді;
- переміг на I Всеукраїнському конкурсі народної хореографії імені Героя України Мирослава Вантуха (Львів 2008 р.);
- виступи у таких країнах: Австрія (Відень), Білорусь (Гомель), Болгарія (Селістра, Пловдив), Греція (Ханіоті), Грузія (Батумі), Іспанія (Барселона, Мадрид, Алектанте, Сарагоса, Хайєн, Тудела, Куенка, Альменара), Македонія (Охрид), Німеччина (Штутгарт), Бельгія (Холайн), Польща (Познань), Португалія (Лісабон, Порто, Віла Нова де Гаїа, Віла де Ботікаш, Серначе де Бонжардім);
- отримав звання лауреата та став володарем гран-прі міжнародних конкурсів і фестивалів у Російській Федерації (Красноярськ), Турції (Едірне, Текін), Угорщині (Будапешт), Франції (Париж, Лілль).

Б. М. Колногузенко протягом 45 років був балетмейстером-постановником урядових концертів і святкових програм у Харкові, Києві, Полтаві, Севастополі, Луцьку, Львові, Кам'янці-Подільському, головним

балетмейстером усіх творчих звітів Харківщини в Києві. За його навчальними планами та посібниками викладають на хореографічних кафедрах багатьох мистецьких закладів вищої освіти Східної та Південної України.

Уперше за всю історію Слобідського краю у 2011 р. у Харкові Б. М. Колногузенко створив професійний колектив – Великий Слобожанський ансамбль пісні й танцю, став його художнім керівником, автором усіх концертних програм, вокально-хореографічних композицій і танцювальних номерів. Рівень цього ансамблю виявився таким потужним, що вперше в історії творчих професійних колективів він через два роки отримав звання академічного та переміг у найпрестижнішому творчому змаганні професійних ансамблів України – V Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського. Важливу роль у плідній праці ВАСАПТа відіграє той факт, що всі артисти танцювальної групи та хореографи – випускники кафедри народної хореографії ХДАК.

Б. М. Колногузенко – єдиний в Україні хореограф з досягненнями найвищого рівня:

- його твори протягом 30 років перемагають у всіх головних виконавських і балетмейстерських конкурсах України;
- він був членом постановчої групи Всесвітнього фестивалю молоді та студентів у м. Москва;
- постановник культурної програми «Ігор доброї волі» (Сіетл, США);
- єдиний на Слобожанщині професор хореографії;
- дійсний член Української академії наук;
- народний артист України;
- дев'ятнадцятиразовий лауреат міжнародних конкурсів різних країн світу;
- виховав 54 лауреати міжнародних конкурсів і фестивалів танцю.

Протягом багатьох років Б. М. Колногузенко був членом колегії Міністерства культури України та входив до комісії з розроблення державних стандартів мистецької освіти Міністерства освіти та науки України.

Він очолює міжнародні конкурси танцю й мистецькі фестивалі в Україні, Азербайджані, Болгарії, Польщі, Угорщині; сприяє популяризації української національної культури (майстер-класи з українського народного танцю, постановки українських народних танців у Білорусі, Болгарії, Італії, Німеччині, Польщі, США). Уперше в історії Борис Миколайович як балетмейстер брав участь у створенні концертних програм державного рівня у В'єтнамі (Ханой – 2014 р., Хошимін – 2016 р.).

У 1999 та в 2003 рр. його нагороджено Почесними грамотами Кабінету Міністрів України. У 2002 р. став лауреатом Державної премії Слобожанщини імені М. С. Масельського; у 2004, 2007, 2008, 2009, 2010 рр. – переможцем рейтингового конкурсу «Харків'янин року», у 2008 р. – переможцем Всеукраїнського рейтингового конкурсу та Міжнародної іміджевої програми «Лідери XXI століття», нагороджено дипломом і нагрудним знаком «Лідер України». У 2013 р. йому вручено орденський знак «Визнання Вітчизни» за кращі сценічні твори. У 2015 р. на врученні танцювальних премій України став переможцем у номінації «Хореограф року». Цього ж року йому вручено національний сертифікат «Золота зірка» та визнано переможцем Всеукраїнського рейтингового конкурсу «Спеціаліст року – 2015». У 2018 р. єдиному на всій Лівобережній Україні вручено Золоту зірку Героя українського народу.

Б. М. Колногузенка нагороджено орденами України, Української православної церкви та Українського козацтва: «За заслуги» III ступеня; «Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого» I, II, III ступенів; «Патріот України»; «Лицар України»; «За розбудову України»; «Георгія Побідоносця»; «Архистратига Михаїла»; «Івана Богуна». Єдиний в Україні хореограф, котрого нагороджено міжнародним орденом «International worker of art ISPI».

Діяльність Бориса Миколайовича також відзначена орденським знаком Харківської обласної ради «Слобожанська слава» (2004, 2008 рр.); почесною грамотою Харківської облдержадміністрації (2008 р.); почесними грамотами Харківської міської ради (2005, 2008 рр.); почесним знаком ЦК ВЛКСМ і Радянського підготовчого комітету «За активну участь у підготовці та проведенні XII Всесвітнього фестивалю молоді та студентів у Москві»; почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну плідну працю в галузі культури» (2004 р.); почесними відзнаками Національної хореографічної спілки України – медаллю Павла Вірського, медалями Мирослава Вантуха (2008 та 2013 рр.); почесною відзнакою Міністерства освіти КНР (Пекін, 2005); Іспанської асоціації танцю «LOLA TORRES» (Хаен, 1996 р.); спеціальним призом ЮНЕСКО «За вагомий внесок у міжнародний фестивальний рух» (2001 р.); Премією Харківської міської ради в галузі культури та мистецтва (2018 р.).

Основні опубліковані праці

1. Балетмейстерська школа ХДАК / Б. М. Колногузенко // *Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків, 2004. — Вип. 14 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 102–109.
2. *Види мистецтв і хореографії : [метод. посіб.] / Б. М. Колногузенко ; М-во культури України, Нац. хореогр. спілка України.* — 2-ге вид., допов. — Харків, 2014. — 319 с.
3. *Гастроли — путь к познанию. (Мой Париж) / Б. Н. Колногузенко ; М-во культуры и туризма Украины, Харьк. обл. центр нар. творчества.* — Харьков : ХОЦНТ, 2007. — 99 с.
4. *Методика роботи з хореографічним колективом. Ч. 1. Хореографічна робота з дітьми : навч. посіб. / Б. М. Колногузенко ; Харків. держ. акад. культури.* — Харків : ХДАК, 2004. — 153 с.
5. *Методика роботи з хореографічним колективом : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни, галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спец. 024 «Хореогр.», спеціалізація «Нар. хореогр.», «Сучас. хореогр.», «Бальна хореогр.», ступінь «Бакалавр» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Б. М. Колногузенко, Р. Ю. Браїловський].* — Харків: ХДАК, 2018. — 45 с.
6. *Народно-сценічний танець та методика його викладання : конспект лекцій з курсу для інозем. студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікац. рівнем «Бакалавр» напряму 6.020202 «Хореогр.» / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад. Б. М. Колногузенко].* — Харків : ХДАК, 2010. — 180 с.
7. *Народно-сценічний танець : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни галузь знань: 02 «Культура і мистецтво», спец.: 024 «Хореогр.», спеціалізація: «Сучасна хореогр.», ступінь: «Бакалавр» / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Б. М. Колногузенко, О. М. Курдупова].* — Харків : ХДАК, 2017. — 32 с.
8. *Основи танцювальної композиції : навч. посіб. з курсу «Постановка танцю в спектаклі» / [авт.-упоряд. Б. М. Колногузенко] ; М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків : ХДАК, 1997. — 49 с.
9. *Охорона праці в мистецтві танцю : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спец. 024 «Хореогр.» спеціалізація «Нар. хореогр.», «Суч. хореогр.», «Бальна хореогр.», ступінь «Бакалавр» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [розроб.: Б. М. Колногузенко, Р. Ю. Браїловський].* — Харків : ХДАК, 2018. — 14 с.
10. *Современная тема в искусстве хореографии : метод. пособие к изучению курса «Искусство балетмейстера» для студентов специализации «Рук. самодеят. танцев. коллектива» и «Рук. самодеят. хореогр. коллективов» / Харьк. гос. ин-т культуры ; [авт.-сост. Б. Н. Колногузенко].* — Харьков : ХГИК, 1991. — 48 с.
11. *Сольный танец : метод. разработка по курсу «Искусство балетмейстера» / Б. Н. Колногузенко ; М-во культуры и туризма Украины, Харьк. гос. акад. культуры.* — Изд. 2-е, доп. — Харьков : ХГАК, 2007. — 52 с.
12. *Сучасний танець та методика його викладання : конспект лекцій для студентів хореогр. від-нь мистец. та пед. вищ. навч. закл. II–IV рівня акредитації / Б. М. Колногузенко, І. І. Макарова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. осередок Нац. хореогр. спілки України.* — Харків : Слово, 2015. — 136 с.
13. *Традиции украинского народного танца : учеб. пособие к изучению курса «Укр. нар. танец» для студентов специализации «Рук. самодеят. танцев. коллектива» и «Рук. самодеят. коллективов нар. танца» / Харьк. гос. ин-т культуры ; авт.-сост. Б. Н. Колногузенко.* — Харьков : ХГИК, 1991. — 138 с.
14. *Хореографічна композиція : [метод. посіб. з курсу «Мистецтво балетмейстера»] / Б. М. Колногузенко ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. осередок Нац. хореогр. спілки України.* — Харків : ХДАК, 2018. — 207 с.
15. *Хореографічна сюїта : метод. матеріали з курсу «Мистецтво балетмейстера» / Б. М. Колногузенко ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків : ХДАК, 2007. — 95 с.
16. *Хореографічне мистецтво : зб. ст. / Б. М. Колногузенко ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури.* — Харків : ХДАК, 2008. — 222 с.

Основні хореографічні твори

1. «Вітає Україна» — вокально-хореографічна композиція.
2. «Вітає театр танцю «Заповіт» — хореографічна сюїта.
3. «Закликання весни» — вокально-хореографічна композиція.
4. «Весна в Карпатах» — хореографічна композиція гуцульського краю.
5. «Буде весілля» — вокально-хореографічна сюїта за мотивами народних обрядів Слобожанщини.
6. «Незвичайні заручини» — хореографічна композиція.
7. «Степом, степом...» — вокально-хореографічна композиція.
8. «Український святковий» — гопак-сюїта.
9. «Розваги парубків» — український жартівливий танець.
10. «Ой, летіли дикі гуси...» — вокально-хореографічна композиція.
11. «На винограднику» — хореографічна композиція.
12. «Вийду на вулицю...» — народно-сценічний танець.
13. «Біля корчми» — танець угорців Закарпаття.
14. «Чобеняска» — танець молдавських пастухів.
15. «Ой, при лужку, при лужку...» — вокально-хореографічна композиція.
16. «На галявині» — гуцульський танець.
17. «Засвіт встали козаченьки» — вокально-хореографічна сюїта.
18. «Сусідка» — угорський вокально-хореографічний концертний номер.
19. «Вишиванка» — хореографічна композиція.
20. Танці у виставах: «Весілля в Малинівці», «Енеїда», «Серце балтійця», «Циганка Аза», «Ой, не ходи Грицю...», «Сорочинський ярмарок».

Олександр Васильович Кравченко

Народився 27.06.1962 р. в м. Ромни, Сумської обл. Закінчив Харківський державний університет імені О. М. Горького (1984 р.) (нині — Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) за спеціальністю «Історія». Кандидат історичних наук (1988 р.), доктор культурології (2012 р.), професор (2014 р.).

Має тридцятип'ятирічний стаж педагогічної діяльності, зокрема понад 30 років — у закладах вищої освіти. Педагогічну діяльність розпочав у 1984 р. вчителем історії та суспільствознавства в середній школі № 1 м. Люботин Харківської обл. У 1984–1987 рр. навчався в аспірантурі історичного факультету ХДУ (нині — Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). У 1988 р. захистив кандидатську дисертацію.

Викладацьку діяльність у Харківській державній академії культури (на той час — Харківському державному інституті культури) розпочав з кінця 1987 р. У 1987–1993 р. — старший викладач кафедри теорії та історії культурно-просвітницької роботи. У 1993–2012 рр. — доцент кафедри історії та теорії культури. У 1993–2009 р. — декан факультету культурології ХДАК. У 2005–2008 рр. та 2013–2015 рр. — завідувач кафедри менеджменту соціокультурної діяльності. У 2008–2011 р. — докторант кафедри культурології. З 2013 р. понині — професор кафедри культурології. З 2014 р. — декан факультету культурології.

У 1994–2001 рр. О. В. Кравченко брав участь у роботі Фахової ради з питань культури і мистецтв при Міністерстві освіти і науки України. З 2001 р. по 2015 р. — член методичної комісії з питань культури, мистецтва та туризму МОН України, експерт департаменту ліцензування, акредитації та нострифікації, член експертної ради Державної акредитаційної комісії МОН України.

О. В. Кравченко брав участь у розробленні тимчасових освітніх стандартів, зокрема освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм та навчальних планів зі спеціальностей «Культурологія», «Менеджмент соціокультурної діяльності», «Медіа-комунікації», «Музейна справа та охорона пам'яток історії і культури», «Соціальна педагогіка». З 2015 р. є членом науково-методичної комісії МОН, у складі якої брав участь у розробленні державного стандарту за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями освіти зі спеціальності 34 «Культурологія».

Сферою викладацьких інтересів є історія культури, культурологія етнічності, культурологія традиції, сучасні культурні стратегії. За змістом дисциплін, які викладає О. В. Кравченко, у співавторстві написав 12 навчальних посібників та підручників, зокрема перший в Україні навчальний посібник для культурологів «Історія художньої культури» (1992 р.) «Історія світової культури» (видавництво «Кондор», 2006 р.), рекомендований МОН України як навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти.

У 2008 р. О. В. Кравченко брав участь у розробленні паспортів, робочих програм і програм кандидатських іспитів зі спеціальностей наукової галузі «Культурологія»: 26.00.01 «Теорія та історія культури»; 26.00.02 «Світова культура і міжнародні культурні зв'язки»; 26.00.04 «Українська культура». Член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 Харківської державної академії культури. Здійснює наукове керівництво аспірантами та здобувачами ХДАК. Під науковим керівництвом О. В. Кравченка захищені 3 кандидатські дисертації.

У 1994–1995 рр. долучався до розроблення одного з варіантів концепції національної культурної політики України та державної програми «Культура, просвітництво, дозвілля». У 2000 р. у складі робочої групи брав участь у створенні проекту регіональної програми «Харківщина-2010». З 2012 р. по 2014 р. О. В. Кравченко очолював ГО «Східний інститут українознавства імені Ковальських» (м. Харків). Забезпечує реалізацію наукового проекту «Національні та регіональні ідентичності Слобожанщини в історичній перспективі». Брав участь в організації конкурсів студентських наукових праць на здобуття премії імені Ковальських, кількох міжнародних конференцій та виданні наукових монографій.

У 1998–2015 рр. О. В. Кравченко працював у редколегії міжнародного історико-культурологічного часопису «Схід-Захід», який видає друком Канадський інститут українознавства, електронного спеціалізованого наукового видання «Таврійські студії». Є членом редколегій наукових журналів «Культура України», «Наукові записки Києво-Могилянської академії. Історія та теорія культури».

Має біля 120 публікацій, з них — 1 монографію, понад 90 наукових статей. Брав участь приблизно в 50 наукових конференціях. Сфера наукових інтересів: методологія культурології, історія та теорія культурної політики, культурна та соціальна антропологія.

Основні опубліковані праці

1. История художественной культуры : учеб. пособие / А. А. Гаврюшенко, А. В. Кравченко ; под ред. В. Н. Шейко ; Харьк. гос. ин-т культуры. — Харьков : ХГИК, 1992. — 276 с.
2. Історія світової культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Київ : Кондор, 2006. — 408 с.
3. Культурологія як ідентифікаційна матриця наукової культури / Олександр Васильович Кравченко // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ, 2011. — Вип. 27. — С. 112–119.
4. Стратегічний вимір культурної політики України в контексті сучасного дискурсу націй / О. В. Кравченко // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зап. Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту : у 2 т. : зб. наук. пр. — Рівне, 2013. — Вип. 18, т. 2. — С. 100–105.
5. Постмодерністський контекст теоретичного моделювання сучасної культурної політики / О. В. Кравченко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 25–33.
6. Постколоніальний дискурс національної культури та політики / О. В. Кравченко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 45. — С. 15–25.
7. Концептуальні моделі ідентифікації національно-культурного простору України в сучасному публічному інтелектуальному дискурсі / О. В. Кравченко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 47. — С. 13–23.
8. Ідеологічні стратегії державної культурної політики України / О. В. Кравченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 48. — С. 184–195.
9. Ключові проблеми сучасної культурної політики України: культурологічний контекст / О. В. Кравченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 49. — С. 188–199.
10. Культурологія в пострадянському освітньому дискурсі / О. В. Кравченко, О. В. Кравченко // Дриновський збірник / Болгар. акад. наук [та ін.]. — Софія ; Харків, 2018. — Т. 11. — С. 440–449.

Наталя Миколаївна Кушнарєнко

Народилася 21.10.1950 р. в м. Інгупець, Дніпропетровської обл. Закінчила Харківський державний інститут культури (1972 р.). Доктор педагогічних наук Російської Федерації (1994 р.), доктор педагогічних наук України (1998 р.), професор (1996 р.), заслужений працівник культури України (1999 р.), дійсний член Міжнародної академії інформатизації при ООН (1994 р.). Нині — проректор з наукової роботи, професор кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Закінчила Харківський державний інститут культури (1972 р.), аспірантуру (1979 р.) і докторантуру (1993 р.) Московського державного інституту культури, захистила кандидатську дисертацію на тему «Координація комплектування фондів в умовах централізації мережі державних масових бібліотек» (1979 р.), докторську дисертацію «Бібліотечне краєзнавство: теоретико-методологічний аспект» (1993 р.).

Уся професійна діяльність пов'язана з Харківською державною академією культури. У 1986–1989 рр. — завідувач кафедри бібліотечних фондів і каталогів, 1994–1997 рр. — документознавства, 1997–2010 рр. — книгознавства та фондознавства, 2010 р. — червень 2015 р. — документознавства та книгознавства. З 1994 по 2002 рр. — декан факультету бібліотекознавства та інформатики, з 2002 по 2006 рр. — проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, з 2006 р. і понині — проректор з наукової роботи.

Автор понад 350 наукових і навчально-методичних праць, серед них — 11 підручників і навчальних посібників з грифом МОН України та Міністерства культури України, які неодноразово перевидувалися, 4 монографії. Публікації відомі не лише в Україні, але й далеко за її межами. Свідченням високого наукового потенціалу Н. М. Кушнарєнко, виняткової значущості її доробку для наукового загалу є загальна кількість посилань та індекс цитувань її наукових праць вітчизняним і світовим науковим співтовариством. Сьогодні її h-індекс = 11. Це один із найвищих показників цитованості в галузевій науці України.

Основні наукові інтереси пов'язані з розробленням проблем документології, фондознавства, бібліотечного краєзнавства, бібліотечно-інформаційної діяльності й освіти. Доклала значних зусиль щодо введення в Україні нової наукової галузі 27 «Соціальні комунікації»; взяла безпосередню участь у розробленні номенклатури наукових спеціальностей «Теорія та історія соціальних комунікацій», «Документознавство, архівознавство», «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», «Теорія та історія журналістики», «Теорія та історія видавничої справи та редагування», «Прикладні соціально-комунікаційні технології», «Соціальна інформатика», обґрунтуванні їх формул, паспортів, напрямів наукових досліджень, програм вступних і кандидатських іспитів, які високо оцінила наукова громадськість, затверджених Кабінетом Міністрів України (2002 р.) та МОН України (2011 р.). Н. М. Кушнарєнко долучилася до відкриття в ХДАК аспірантури з 9 і докторантури з 5 спеціальностей. Організувала та взяла безпосередню участь у ліцензуванні у 2016 р. підготовки докторів філософії в аспірантурі та третьому освітньо-науковому рівні з 4 наукових галузей і спеціальностей: галузь знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 «Культурологія»; галузь знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; галузь знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»; галузь знань 23 «Соціальна робота» за спеціальністю 231 «Соціальна робота». Сприяла відродженню єдиного свого часу в Україні республіканського міжвідомчого науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія» під новою назвою «Вісник Харківської державної академії культури», який нині має статус наукового фахового видання, затвердженого МОН України, поданий на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в науковому ресурсі «Наукова періодика України», у реферативних базах «Україніка наукова» та «Джерело». Наукові фахові видання «Культура України» та «Вісник ХДАК» індексуються в аналітичних сервісах «Google Scholar», міжнародних наукометричних базах «РІНЦ» та «ICI Journals Master List» («Index Copernicus»). З 2016 р. ХДАК разом з державною науковою установою «Книжкова палата України імені Івана Федорова» є співзасновником професійного науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати». Вона успішно здійснює підготовку докторів і кандидатів наук зі спеціальності 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство». Засновник та лідер авторитетної наукової школи з проблем документології й бібліотечного краєзнавства на терені України. Під її керівництвом захищено 13 дисертацій: 3 докторські, 10 кандидатських. Організатор і активний учасник численних наукових форумів: голова секції щорічної міжнародної Кримської конференції (2006–2010 рр.), член оргкомітетів щорічних конференцій ХДАК — міжнародної наукової конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», всеукраїнської науково-теоретичної конференції

молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» (2015–2019 рр.) та ін. Ініціювала й організувала у 2013 р. на базі ХДАК перший в Україні міжнародний симпозіум з питань культурно-мистецької освіти.

З 1999 по 2010 рр. — голова спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук із соціальних комунікацій зі спеціальностей 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій»; 2010–2011 рр. — голова галузевої конкурсної комісії всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Документознавство, архівознавство»; з 1999 по 2007 рр. — відповідальний редактор, нині — заступник головного редактора фахового збірника наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури»; у різні роки — член редколегій українських професійних журналів «Вища школа», «Нові технології навчання», «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечна планета», «Бібліотечна освіта, наука, практика» та ін. Тривалий час була членом Комісії з акредитації та ліцензування МОН України; членом науково-методичної комісії Міністерства культури України; членом експертної ради з культури, мистецтва і туризму Державної акредитаційної комісії України, головою підкомісії з документознавства та інформаційної діяльності Науково-методичної ради з питань освіти МОН України. Нині — член комісії МОН з акредитаційної експертизи підготовки фахівців у закладах вищої освіти України; Координаційної ради з експертизи тематики кандидатських і докторських дисертацій Національної академії мистецтв України; спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 зі спеціальності 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство». Розробила такі авторські курси: «Документознавство», «Документологія», «Методологічні проблеми документології», «Бібліотечне краєзнавство», «Організація та методика науково-дослідницької діяльності», «Методика викладання спеціалізованих дисциплін», «Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем», «Інноваційні методи викладання у вищій школі» та ін., новітні програми й інші науково-методичні матеріали згідно з сучасними вітчизняними та європейськими стандартами освіти. Її підручники й навчальні посібники неодноразово перевидавалися, мають великий попит у студентів та викладачів. Приділяє значну увагу вихованню студентської молоді, залученню її до наукової діяльності.

За значний особистий внесок у розвиток української культури й мистецтва, підготовку висококваліфікованих кадрів Указом Президента України в 1999 р. присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України». За рішенням Всесвітнього бібліографічного інституту (США) з 1999–2002 рр. визнана кращою жінкою-професіоналом. У 1998 р. як автор підручника «Документоведение» нагороджена премією й дипломом виставки-ярмарку науково-педагогічних ідей «Освіта Харківщини» в номінації «Кращий підручник року»; у 1999 р. — Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації, а також дипломом І обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Кращий декан»; у 2003 р. — Почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації; у 2004 р. — Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну плідну працю в галузі культури»; у 2008 р. — дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Кращий викладач професійно-орієнтованих дисциплін»; у 2013 р. — Відзнакою Міністерства культури України «За досягнення в розвитку культури і мистецтва» та ін.

Наукова й педагогічна діяльність відбита в книзі «Выдающиеся педагоги высшей школы г. Харькова» (1998), у довідниках «Кто есть кто в библиотечно-информационном мире России и СНГ» (2001, 2003, 2004), «Кто есть кто на академическом Олимпе» (2005), в «Библиотечной энциклопедии» (2007), «Українській бібліотечній енциклопедії» (2015), «Енциклопедії сучасної України» (2016), численних статтях та ін. До її 50-річчя, 55-річчя та 60-річчя від дня народження (2000, 2005, 2010 рр.) вийшли друком біобібліографічні покажчики «Наталя Миколаївна Кушнарєнко» під егідою Відділення бібліотекознавства Міжнародної академії інформатизації (2000 р.) та в серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури» (2005 р., 2010 р.).

Основні опубліковані праці

1. Бібліотечне краєзнавство : підручник / Н. М. Кушнарєнко. — Київ : Знання, 2007. — 502 с. — (Вища освіта XXI століття).
2. Бібліотечні фонди : навч. посіб. з дисципліни «Орг. бібл. фондів і каталогів» для підгот. молодих спеціалістів вищ. навч. закл. / М. П. Васильченко, Н. М. Кушнарєнко, В. А. Мільман. — Харків : Основа, 1993. — 152 с.
3. Документоведение : учебник / Н. М. Кушнарєнко. — 8-е изд., стер. — Киев : Знання, 2008. — 459 с. — (Высшее образование XXI века).

4. Історія бібліотечного краєзнавства в Україні : навч. посіб. для студентів вузів та уч-щ культури / Н. М. Кушнарєнко ; Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1993. — 112 с.
5. Краеведческая деятельность библиотеки : учеб. пособие / Н. Н. Кушнарєнко ; Моск. гос. ин-т культуры. — М., 1993. — 89 с.
6. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. — 4-те вид., перероб. і допов. — Київ : Знання, 2006. — 334 с.
7. Еволюція бібліотечного фондоведення / Ю. Н. Столяров, Н. Н. Кушнарєнко, А. А. Соляник ; под ред. Ю. Н. Столярова. — М. : ФАИР, 2007. — 688 с. — (Спеціальний видавельський проект для бібліотек).
8. Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко [та ін.]. — Харків : ХДАК, 2009. — 196 с.
9. Спеціальне документознавство : посібник / Н. М. Кушнарєнко, Т. В. Нікітіна, І. В. Захарова, П. П. Панченко. — Черкаси : СУЕМ, 2009. — 244 с.
10. Спеціальне документознавство : навч. посіб. для дистанц. навчання / Н. М. Кушнарєнко, Ю. В. Трач ; за наук. ред. Г. М. Швецової-Водки ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». — Київ : Ун-т «Україна», 2010. — 280 с.
11. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — 7-ме вид., перероб. і допов. — Київ : Знання, 2011. — 310 с.
12. Харківська державна академія культури: до 85-річчя з дня заснування : до 85-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко [та ін.]. — Харків : ХДАК, 2015. — 200 с.
13. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богущкий, Н. М. Кушнарєнко ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2016. — 329 с.
14. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 43. — С. 69–78.
15. Документология как фундаментальная наука: факт институционализации / Н. Н. Кушнарєнко, А. А. Соляник // Науч. и техн. б-ки. — 2014. — № 1. — С. 71–77. — Рец. на кн.: Документология : учеб. пособие / Ю. Н. Столяров. — Орел : Горизонт, 2013. — 370 с.
16. Надія Яківна Фрідьєва – видатний український бібліотекознавець, фундатор вищої бібліотечної освіти в Україні / Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 55–63.
17. Гендерний підхід у бібліотекознавстві: теоретико-методологічний дискурс / Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — Вип. 46. — С. 4–15.
18. З історії бібліотечної періодики: фахові видання Харківської державної академії культури / Наталя Кушнарєнко // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 11. — С. 38–41.
19. Надія Яківна Фрідьєва – бібліотекознавець, педагог, фундатор вищої бібліотечної освіти в Україні / Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник, Н. М. Березюк // Фрідьєва Надія Яківна : (до 120-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури, Б-ка, Міжнар. акад. інформатизації при ООН, Від-ня «Бібліотекознавство» ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Н. М. Березюк ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків, 2015. — С. 14–19. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури) (К биобиблиографии деятелей библиотековедения).
20. Біобібліографічні покажчики як засіб формування позитивного іміджу освітньо-наукового закладу / Наталя Кушнарєнко, Світлана Євсеєнко // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 9. — С. 48–52.
21. Харківська державна академія культури: науково-періодична конотація / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — Вип. 49. — С. 8–25.
22. Е-бібліометричний портрет лідера культурологічної школи України / Н. М. Кушнарєнко, С. В. Євсеєнко // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 20–21 квіт. 2017 р. / Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2017. — С. 235–237.
23. Інтеграція бібліотек до цифрового інформаційного простору / Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2017. — Вип. 51. — С. 188–191. — Рец. на кн.: Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна. — Харків : ХДАК, 2017. — 326 с.

24. Портрет ученого в публікаціях: бібліометричний аналіз наукового доробку В. Шейка (до 75-річчя від дня народження) / Наталя Кушнарєнко, Світлана Євсеєнко // Вісн. Кн. палати. — 2017. — № 4. — С. 37–43.
25. Харківська державна академія культури: етапи трансформації / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2017. — Вип. 50. — С. 8–23.
26. Знана постать в історії бібліотечної науки й освіти України : (до 100-річчя від дня народження Є. Тамма) / Наталя Кушнарєнко, Віктор Сєдих // Вісн. Кн. палати. — 2018. — № 9. — С. 47–52.
27. Концепти науково-освітньої й управлінської діяльності закладів вищої освіти культури і мистецтв / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 53. — С. 16–28.
28. Неисчерпаемый источник документологического знания / Н. Н. Кушнарєнко, А. А. Соляник // Науч. и техн. б-ки. — 2018. — № 8. — С. 92–100. — Рец. на кн.: Истоки книжной культуры : монография / Ю. Н. Столяров. — Челябинск : ЧГИК, 2017. — 500 с.
29. Новые рекорды научной продуктивности. (К 80-летию Ю. Н. Столярова) / Н. Н. Кушнарєнко, А. А. Соляник // Науч. и техн. б-ки. — 2018. — № 10. — С. 89–97.
30. Принципи і пріоритети наукової діяльності ВНЗ культурологічно-мистецького профілю / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 52. — С. 61–70.

Сергій Іванович Лиман

Народився 22.05.1966 р. в с. Міндерла, Сухобузимського району, Красноярського краю в родині військового. Історик-медієвіст, фахівець з історії медієвістики в Україні в ХІХ — на початку ХХ ст.; історик міжнародного туризму. Доктор історичних наук (2010), професор (2010). Працювати почав лаборантом СШ № 1 (м. Омськ, 1983–1984 рр.). Також у цих роках був студентом заочного відділення історичного факультету Омського державного університету. 1984–1986 рр. — служив у прикордонних військах. У 1986–1990 рр. — студент історичного факультету Харківського державного університету імені О. М. Горького (нині — Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). Після закінчення з відзнакою ХДУ в 1990–1993 рр. навчався в аспірантурі цього університету.

1993–1994 — старший викладач кафедри всесвітньої історії Харківського державного педагогічного інституту (нині — Харківський національний педагогічний університет) імені Г. С. Сковороди. У 1994 р. у Дніпропетровському державному університеті захистив кандидатську дисертацію на тему: «Медієвістика в Україні в кінці ХІХ — на початку ХХ ст.» (наук. керівник — канд. іст. наук., доц. А. І. Митряєв). У 2010 р. в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна захистив докторську дисертацію з теми: «Середньовічні цивілізації Західної, Центральної та Південно-Східної Європи: досвід досліджень в українських землях Російської імперії (1804 — перша половина 1880 рр.)» (наук. консультант — доктор іст. наук., проф. С. Б. Сорочан).

З 1994 р. працює в Харківському державному інституті культури (з 1997 р. — Харківська державна академія культури): старший викладач, з 1997 р. — доцент кафедри всесвітньої історії й музеології (з 1998 р. — кафедри історії України та музеєзнавства, з 2009 р. — кафедри музеєзнавства та пам'яткознавства), у 2006–2009 — докторант, у 2010 р. — професор. З 2013 р. — завідувач кафедри туристичного бізнесу ХДАК.

Викладає курси: «Історія туризму», «Міжнародний туризм», «Символіка народів світу», «Історія Середніх віків», «Сучасна історія зарубіжних країн». За роки праці в ХДАК викладав також такі курси: «Історія зарубіжних слов'ян», «Побут та менталітет європейців у добу Хрестових походів», «Соціальна історія», «Вступ до спеціальності (музейна справа)», «Економіка, організація та правове регулювання музеїв», «Історія України», «Етнографія України».

Член редакційних колегій періодичних наукових видань та збірників наукових праць: «Вісник Харківської державної академії культури», «Науковий вісник Дипломатичної академії України» (Київ),

«Питання стародавньої та середньовічної історії, археології й етнології» (Чернівці, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича), «Нартекс. ByzantinaUkrainensis» (Харків) та ін.

Член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій Д 64.051.10 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна зі спеціальності «Історія України, всесвітня історія». Член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій Чернігівського національного педагогічного університету К 78.053.01 зі спеціальності «Історія України, всесвітня історія». Член Координаційної ради з питань туризму при Харківській обласній державній адміністрації.

За досягнення та внесок у розвиток туризму проф. С. І. Лимана відзначено Почесною грамотою Департаменту з питань культури й туризму Харківської обласної державної адміністрації (2016 р.).

Коло наукових інтересів — історія міжнародного туризму, історія Середніх віків, розвиток вітчизняної медієвістики в ХІХ — на початку ХХ ст.; брав участь у майже 70 міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, конгресах і симпозіумах. Автор та співавтор близько 200 наукових, науково-методичних і навчальних праць, серед яких — 1 монографія, 3 курси лекцій (монографії — 1, статей — 141, тез доповідей — 32, курсів лекцій — 3, навчально-методичних праць — 21).

Відомості про С. І. Лимана відображені в енциклопедичних статтях, ювілейних збірниках та біографічно-бібліографічних довідниках, зокрема:

Олашин М. Лиман Сергій Іванович // Українські історики: Біобібліографічний довідник. — К., 2010. — Вип. 3. — С. 165–166;

Сергій Іванович Лиман // Харківська державна академія культури: до 85-річчя з дня заснування: монографія / В. М. Шейко та ін. — Х., 2015. — С. 40–41;

Лиман Сергій Іванович // Праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2009–2013) : бібліографічний покажч. : Уклад.: С. В. Євсєєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна. — Х., 2015. — С. 150–153;

Лиман Сергій Іванович // Історики-медієвісти сучасної України : довідник / Уклад. О. Б. Головка. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. — С. 39;

Каністратенко М. М. Лиман Сергій Іванович // Енциклопедія сучасної України. — К., 2016. — Т. 17. — С. 160;

Лиман Сергій Іванович // Візантиністика у Харківському університеті (середина ХІХ — початок ХХ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад., вступ. ст. М. Є. Домановська, А. М. Домановський. — Харків, 2017. — С. 89–95.

Лиман Сергій Іванович // Головка О. Б. Історики-медієвісти сучасної України : довідник / О. Б. Головка; [відп. ред. С. А. Копилов]. — 2-е вид., перероб. і доп. — Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. С. 41.

Основні опубліковані праці

1. Історичні погляди медієвістів України в кінці ХІХ — на початку ХХ ст. (1880–1917 рр.) / Лиман С. І. // Наук. вісн. Харків. держ. пед. ун-ту : Історичні науки : зб. наук. пр. — Харків, 1999. — Вип. 2. — С. 29–36.
2. Історія західних і південних слов'ян (з давніх часів до ХХ ст.) : курс лекцій : навч. посіб. для студентів іст. спец. вищ. навч. закл. / [В. І. Яровий, І. І. Ілюшин, С. І. Лиман та ін. ; за ред. В. І. Ярового]. — Київ : Либідь, 2001. — 630 с.
3. Історія західних і південних слов'ян : з давніх часів до ХХ ст. : навч. посіб. для студентів іст. спец. вищ. навч. закл. / [В. І. Яровий, І. І. Ілюшин, С. І. Лиман та ін. ; за ред. В. І. Ярового]. — Київ, 2003. — 630 с.
4. Идеи в латах: Запад или Восток? Средневековье в оценках медиевистов Украины (1804 — первая половина 1880-х гг.) : монографія / С. И. Лиман ; М-во культуры и туризма Украины, Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков, 2009. — 688 с.
5. Историјата на първото Българско царство в трудове и учебни курсове на украински изследователи (ХІХ — началото на ХХ в.) / Сергей Лиман // Списание на Българската академия на науките. — София, 2010. — № 5. — С. 8–17.
6. З історії вітчизняного туризму та медієвістики: наукове відрядження ад'юнкта Харківського університету М. Н. Петрова до Франції (1858–1860 рр.) / С. І. Лиман // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 45. — С. 15–23.

7. Ф. Я. Фортинський у Франції: з історії його зарубіжної подорожі 1874–1876 рр. / Сергій Лиман // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Серія: Історичні науки. — Кам'янець-Подільський, 2015. — Т. 25 : На пошану професора І. С. Винокура. — С. 109–117.
8. «Звіт про подорож Західною Європою в 1858–1859 рр.» професора Харківського університету Д. І. Каченовського як джерело з історії вітчизняного туризму / Лиман С. І. // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія: Історія : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Ужгород. нац. ун-т, Іст. ф-т. — Ужгород, 2016. — Вип. 1. — С. 126–130.
9. Из истории международного туризма: Англия начала 1860-х гг. глазами адъюнкта Киевского университета Св. Владимира А. В. Романовича-Славатинского (1832–1910) / Лиман С. И. // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту. Серія: Історія. — Ужгород, 2016. — Вип. 2. — С. 109–114.
10. Крестonosцы и Византия: железом по мрамору. История противостояния и ее отражение в творчестве В. К. Надлера / С. И. Лиман // Византийская мозаика : сб. публич. лекций Элліно-византийского лектория при Свято-Пантелеймоновском храме / М-во образования и науки, Харьк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна [и др.]. — Харьков, 2017. — Вып. 5, лекция 40 — С. 99–132.
11. Історія туризму : навч. посіб. (для студентів спец. «Туризм») / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко, І. С. Посохов ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. — Суми : Унів. кн., 2018. — 371 с.
12. Internal audit as a tool of effective management of tourist enterprise: history and current / Zaitseva M. M., Lyman S. I., Diegtiar O. A. // Наук. вісн. Полісся. — 2018. — № 4. — Р. 79–84.

Владлена Віталіївна Лисенкова

Народилася 07.05.1970 р. в м. Харків. Закінчила Київський університет імені Т. Г. Шевченка, філософський факультет (1994 р.). З 1994 по 1997 рр. була аспіранткою при кафедрі філософії та політології Харківського державного автомобільно-дорожнього технічного університету. Кандидат філософських наук (1999 р.), доцент (2004 р.). У 2013 р. захистила докторську дисертацію з філософії. Нині — завідувач кафедри філософії та політології.

У Харківській державній академії культури працює з 2000 р. старшим викладачем, а потім — доцентом кафедри філософії та політології. Викладає цикл філософських дисциплін. Наукові інтереси пов'язані з проблемами філософії культури, етики та естетики, соціальної філософії. Автор більше 100 наукових та методичних праць. Закінчила докторантуру при кафедрі культурології Харківської державної академії культури. Докторська дисертація присвячена розгляду проблеми сутності філософського способу життя.

Досвідчений педагог, працьовитий учений. Очолювала методичну раду академії, кілька років була членом спеціалізованої вченої ради ХДАК зі спеціальності «Теорія та історія культури». Багато уваги приділяє організації студентської наукової роботи на кафедрі. Виконує обов'язки завідувача секції філософії при кафедрі.

Основні опубліковані праці

1. Культуросозидающая сущность философского образа жизни : монография / В. В. Лысенкова ; М-во культуры Украины, Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков : ХГАК, 2011. — 295 с.
2. Рівні філософської культури / В. В. Лисенкова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2010. — Вип. 30. — С. 56–68.
3. Першокатегоріальність поняття «людина» / В. В. Лисенкова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2006. — Вип. 17 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 4–9.
4. Философский и художественный образы жизни / Лысенкова В. В. // Гуманітар. часопис : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». — Харків, 2010. — № 1. — С. 105–113.
5. Философский образ жизни и интеллект мыслителя / Лысенкова В. В. // Гуманітар. часопис : [зб. наук. пр.] / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». — Харків, 2009. — № 4. — С. 37–44.

6. Философский образ и философский стиль жизни / Лысенкова В. В. // Гуманітар. часопис : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т». — Харків, 2010. — № 2. — С. 32–41.
7. Творческий потенциал философского образа жизни / Лысенкова В. В. // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України. — Харків, 2010. — № 888, вип. 37. — С. 103–109.
8. Интеллект, философский образ жизни и процессы философизации / Лысенкова В. В. // Интеллект. Особистість. Цивілізація : темат. зб. наук. пр. із соц.-філос. проблем / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. — Донецьк, 2010. — Вип. 8. — С. 259–269.
9. Философия : конспективный курс : для студентов 1–3 курсов всех специальностей / А. А. Великих, В. В. Лысенкова. — Харьков : ХНАГХ, 2004. — 98 с.
10. Історія філософії : програма курсу та навч.-метод. матеріали / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. філософії та політології ; [уклад.: М. В. Дяченко, А. Т. Щедрін, Г. Я. Мамалуй, В. В. Лысенкова]. — Харків : ХДАК, 2011. — 109 с.
11. Трансформации субъективности: изменение мышления / В. В. Лысенкова // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України. — Харків, 2018. — Вип. 58. — С. 69–73.

Юрій Іванович Лошков

Народився 29.05.1964 р. в м. Рубіжне, Ворошиловградської (нині — Луганської) обл. Закінчив Харківський державний інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1990 р.), доктор мистецтвознавства (2008 р.), професор (2011 р.).

Має понад двадцятип'ятирічний стаж педагогічної діяльності. З 1990 до 1998 рр. працював у Харківському державному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди: 1990–1992 — викладач кафедри музики, 1992–1994 — в. о. завідувача кафедри українських народних інструментів, 1993–1998 — старший викладач сектора музично-інструментальної підготовки вчителя. З грудня 1998 р. працює в Харківській державній академії культури: 1998–2001 — старший викладач кафедри народних інструментів, 2001–2010 — доцент кафедри народних інструментів, 2002–2004 — заступник декана факультету музичного мистецтва, 2004–2007 — докторант, 2010 — 2017 — професор кафедри народних інструментів, 2017 — понині — проректор з навчальної роботи.

З 2002 р. виконує обов'язки вченого секретаря спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 (до 2007 р. — К 64.807.01). Здійснює наукове керівництво аспірантами та здобувачами ХДАК. Під науковим керівництвом Ю. І. Лошкова захищені 2 докторські та 4 кандидатські дисертації.

Ю. І. Лошков нагороджений Почесним дипломом Академії мистецтв України (2009 р.) за наукову та творчу діяльність і виховання мистецьких кадрів та Подякою Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради (2013 р.) за вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки, значні трудові здобутки, високий рівень професійної майстерності.

Бере активну участь у різноманітних культурних заходах. Є членом журі мистецьких оглядів, фестивалів, конкурсів. Протягом 2017–2018 рр. очолював/був головою журі всеукраїнського конкурсу фольклорних колективів, інструментально-виконавської та диригентської майстерності «Грай, музико» (м. Мелітополь). Брав участь в організації та проведенні міжнародних фестивалів «Сонцеворот», «Толока», фестивалю-конкурсу дитячої народної хореографії «Зелен світ», які традиційно проводяться в м. Харків. За творчі досягнення нагороджений Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради (2004 р.), Подякою Харківського міського голови (2009 р.), увійшов до харківського альманаху «Вами гордиться Харьков» (2004 р.).

Основні опубліковані праці

1. Соціально-педагогічна діяльність зі студентською молоддю у сфері дозвілля: анімаційний підхід : монографія / Максимовська Н. О. ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Тім Пабліш Груп, 2015. — 366 с.
2. Анимация в сфере досуга как механизм социального воспитания / Максимовская Наталия Александровна // European Applied Sciences. — 2013. — № 2, Vol. 1. — С. 94–97.

3. Анімація в сучасних зарубіжних дослідженнях: соціально-виховний аспект / Н. О. Максимовська // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 41. — С. 261–269.
4. Анімаційна діяльність як соціально-педагогічна інновація / Natalija Maksimovska // Zamojskie Studia i Materialy. Ser. Pedagogika / Wyzsza szkola, Zarzadzania i Administracji, w. Zamosciu. — Zamosc, 2013. — Т. 15, з. 1. — С. 157–164.
5. Історія студентського дозвілля: соціально-виховний аспект / Н. О. Максимовська, М. І. Максимовський // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Педагогічні науки : [зб. наук. пр.]. — Луганськ, 2014. — № 5, ч. 1. — С. 6–16.
6. Соціальна педагогіка дозвілля студентської молоді в інформаційному суспільстві / Н. О. Максимовська // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2015. — Вип. 48. — С. 119–29.
7. Модель анімаційної соціально-педагогічної діяльності зі студентською молоддю у сфері дозвілля / Н. О. Максимовська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2015. — № 3. — С. 468–480.
8. Анімаційна соціально-педагогічна діяльність у сфері соціальної роботи / Н. О. Максимовська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Педагогічні науки : зб. наук. пр. — [Старобільськ], 2017. — № 1. — С. 155–163.
9. Система анімаційної соціально-педагогічної діяльності: інноваційний вимір / Наталія Максимовська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2017. — № 5. — С. 121–131.
10. Ефективність запровадження технології розвитку соціальної культури студентської молоді засобами анімаційної діяльності / Максимовська Н. // Social Work and Education. — 2018. — Vol. 5, № 3. — С. 35–43.

Наталія Олександрівна Максимовська

Народилася 16.10.1969 р. в м. Харків. Закінчила Харківську державну академію культури, факультет культурології за спеціальністю «Соціальна педагогіка» (2002 р.), кандидат педагогічних наук (2009), доцент (2012), доктор педагогічних наук (2015). Нині — доцент кафедри соціальної педагогіки ХДАК.

Викладач Харківської державної академії культури (2008), старший викладач (2009), доцент кафедри соціальної педагогіки (2012).

Як голова Методичної ради академії, ініціює оптимізацію навчально-методичного забезпечення кафедр, організовує та проводить заняття Школи педагогічної майстерності. Активно сприяє запровадженню інтерактивних форм освітньої й виховної роботи серед студентів різних спеціальностей. Серед наукових інтересів — соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля, анімаційний підхід у соціально-культурній сфері, соціальний розвиток студентської молоді в інформаційному суспільстві.

Автор понад 120 наукових та науково-методичних праць, зокрема монографії, авторських програм із соціальної педагогіки дозвілля, актуальних проблем і сучасних технологій соціальної роботи за кордоном, технологій анімаційної діяльності у сфері дозвілля й інших навчальних дисциплін. Здійснює наукове керівництво аспірантами.

Основні опубліковані праці

1. Максимовська Н. О. Соціально-педагогічна діяльність зі студентською молоддю у сфері дозвілля: анімаційний підхід : монографія / Н. О. Максимовська. — Харків : Друк ТОВ «Тім Пабліш Груп», 2015. — 368 с.
2. Максимовская Н. А. Анимация в сфере досуга как механизм социального воспитания / Н. А. Максимовская // European Applied Sciences (Stuttgart). — 2013. — № 2. — Р. 94–97.
3. Максимовська Н. О. Анімація в сучасних зарубіжних дослідженнях: соціально-виховний аспект / Н. О. Максимовська // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, 2013. — Вип. 41. — С. 261–269.
4. Максимовська Н. О. Анімаційна діяльність як соціально-педагогічна інновація / Н. О. Максимовська // Zamojskie Studia I Materialy. Ser. Pedagogika. — 2013. — Т. 15, zeszyt 1. — Р. 157–164.

5. Максимовська Н. О. Історія студентського дозвілля: соціально-виховний аспект / Н. О. Максимовська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. — Луганськ, 2014. — № 5, ч. 1. — С. 6–16.
6. Максимовська Н. О. Соціальна педагогіка дозвілля студентської молоді в інформаційному суспільстві / Н. О. Максимовська // Педагогіка та психологія: зб. наук. пр. / за заг. ред. акад. І. Ф. Прокопенка, проф. С. Т. Золотухіної. — Харків : Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2015. — Вип. 48. — С. 119–129.
7. Максимовська Н. О. Модель анімаційної соціально-педагогічної діяльності зі студентською молоддю у сфері дозвілля / Н. О. Максимовська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал / голов. ред. А. А. Сбруєва. — Суми : Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. — № 3. — С. 468–480.
8. Максимовська Н. О. Анімаційна соціально-педагогічна діяльність у сфері соціальної роботи / Н. О. Максимовська // Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. — Старобільськ, 2017. — № 1 (306). — Ч І. — С. 155–163.
9. Максимовська Н. О. Система анімаційної соціально-педагогічної діяльності: інноваційний вимір / Н. О. Максимовська // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — Суми, Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2017. — № 5 (69). — С. 121–131.
10. Maksymovska, N. (2018). Ефективність запровадження технології розвитку соціальної культури студентської молоді засобами анімаційної діяльності. — *Social Work and Education*. — Vol. 5. — No. 3. — Pp.17–27.

Олена Юрївна Мар'їна

Народилася 26 вересня 1981 р. в м. Чугуїв, Харківської обл. Закінчила Харківську державну академію культури (2002 р.), аспірантуру Харківської державної академії культури (2010 р.). Кандидат наук із соціальних комунікацій (2011 р.). Доктор наук із соціальних комунікацій (2018 р.). Нині — доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

У Харківській державній академії культури працює з 2011 р., після закінчення аспірантури (2007–2010 рр.) та захисту кандидатської дисертації з теми «Інформаційно-комунікаційна взаємодія як фактор розвитку регіональних бібліотечних систем». Обіймала посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій (нині — кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи). Водночас працювала за сумісництвом старшим викладачем кафедри бібліографії та бібліографічно-інформаційної діяльності.

2016–2018 рр. — докторантура Харківської державної академії культури. У 2018 р. захистила докторську дисертацію з теми «Бібліотеки України в цифровому медіапросторі: теоретико-методологічні засади розвитку».

Брала участь у розробленні освітньо-професійної програми зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». За її ініціативи впроваджено нові дисципліни: «Контент-менеджмент», «Веб-технології в науковій дослідній діяльності». Автор понад 70 наукових публікацій та оригінальних навчально-методичних матеріалів.

Основні наукові інтереси пов'язані з проблемами еволюції веб-технологій, технологізації та впровадження соціокомунікаційних технологій у бібліотечно-інформаційну сферу діяльності.

Основні опубліковані праці

1. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2017. — 326 с.
2. Особенности потребления информации в цифровом пространстве / Е. Ю. Мар'їна // Молодий вчений. — 2017. — № 12 (52). — С. 139–142.
3. Сучасний стан цифрової модернізації бібліотек України / Давидова І. О., Мар'їна О. Ю. // Молодий вчений. — 2018. — № 11 (63). — С. 1001–1005.
4. Цифровое пространство: противоречия становления и развития / Е. Ю. Мар'їна // Молодий вчений. — 2016. — № 9 (36). — С. 335–339.
5. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі / О. Ю. Мар'їна // Бібл. вісн. — 2016. — № 4. — С. 8–12.

6. Организация взаимодействия пользователей с порталом электронной библиотеки / Е. Ю. Марьина // Сборники Президентской библиотеки. Сер. Электронная библиотека / науч. ред. Е. Д. Жабко ; Президент. б-ка им. Б. Н. Ельцина. — СПб., 2016. — Вып. 7 : Научные основы и практика реализации цифровых проектов в сфере культуры и образования : сб. науч. тр. — С. 125–133.
7. Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек в контексті еволюції веб-технологій / О. Ю. Мар'їна // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 10. — С. 24–27.
8. Бібліотека в епоху розвитку технологій Web 3.0 / О. Ю. Мар'їна // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 7. — С. 18–20.
9. Возможности и перспективы библиотечного краудсорсинга / Е. Марьина // Современная библиотека. — 2014. — № 3. — С. 30–34.
10. Бібліотека у процесах формування цифрового контенту / О. Ю. Мар'їна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2012. — № 2. — С. 41–46.

Вікторія Анатоліївна Маркова

Народилася 2.01.1969 р. в сел. Куп'янськ-Вузловий, Харківської обл. Закінчила з відзнакою Харківський державний інститут культури в 1992 р. Кандидат педагогічних наук (1999 р.), доцент (2004 р.), доктор наук із соціальних комунікацій (2011 р.). Нині — завідувач кафедри журналістики.

Після закінчення інституту працювала в Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка на посадах бібліотекаря, завідувача сектора.

У 1994–1998 рр. навчалася в аспірантурі Харківського державного інституту культури. З 1998 р. працює в Харківській державній академії культури.

Наукові інтереси пов'язані з проблемами історії книги як комунікативного явища і явища культури, теорією соціальних комунікацій. Автор понад 100 наукових, навчально-методичних праць, монографій. У 2011 р. захистила докторську дисертацію «Книжкова комунікація: теорія, історія та перспективи розвитку». Член редакційної колегії фахових видань «Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації», «Вісник Книжкової палати», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія». Учений секретар спеціалізованої вченої ради Д64.807.02 Харківської державної академії культури з правом прийняття до захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальності 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

Основні опубліковані праці

1. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / Вікторія Маркова ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2010. — 251 с.
2. Медіологія Режі Дебре у дискурсі наук соціально-комунікаційного циклу / Вікторія Маркова, Олександр Суховій // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 1. — С. 3–5.
3. Перспективи розвитку книжкової комунікації / Вікторія Маркова // Бібл. вісн. — 2016. — № 4. — С. 3–8.
4. Авторская деятельность как книговедческая проблема / В. А. Маркова // Книга. Исследования и материалы : сборник / Рос. акад. наук. — М., 2016. — Вып. 1 (106). — С. 42–54.
5. Філософія збереження у контексті взаємовпливу книжкової і електронної комунікацій / Вікторія Маркова // Вісн. Кн. палати. — 2017. — № 8. — С. 33–35.
6. Теоретичний доробок Н. Лумана як методологічне підґрунтя медіадосліджень / В. А. Маркова // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Соціальні комунікації : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2017. — Вип. 12. — С. 14–18.
7. Мас-медіа в теорії комунікації Н. Лумана / Вікторія Маркова, Олександр Суховій // Вісн. Кн. палати. — 2018. — № 3. — С. 24–27.
8. Театральний плакат В. Куликова в контексте рекламной коммуникации / Маркова В. А., Суховой А. Н. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2018. — № 3. — С. 73–79.

Володимир Наумович Миславський

Народився 25.05.1960 р. в м. Харків. Кінознавець, кандидат мистецтвознавства (2012); доктор мистецтвознавства (2019). Член асоціації кінокритиків України (1996), член Національного союзу кінематографістів України (2005), академік Української кіноакадемії (2017). З 2010 — член Ради експертів конкурсу професійної журналістики «Честь професії»; з 2017 — член редакційної колегії наукового видання, «Вісник КНУКіМ. Серія: “Аудіовізуальне мистецтво і виробництво”». В Енциклопедії сучасної України надрукована стаття про В. Миславського (Т. 20. К., 2019. С. 512). Публікується з 1984 р. Автор 35 монографій і понад 150 статей у періодичних виданнях України, Росії, Польщі, Чехії, Німеччини, Франції.

Закінчив сценарно-кінознавчий факультет Всеросійського державного інституту кінематографії (1992), аспірантуру Київського національного університету театру кіно і телебачення ім. І. К. Карпенко-Карого (2011), докторантуру Харківської державної академії культури (2017).

У 1978-1989 рр. працював кіномеханіком у кінотеатрі «1-й комсомольський», у 1989-1990 рр. — викладач Харківського училища кіномеханіків. З 1990 р. працював у засобах масової інформації. 1990-1992 — редактор телекомпанії «Тоніс-центр»; в 1992-1996 рр. — редактор редакції кінопрограм телерадіокомпанії «Оріон»; в 1997 рр. — керівник кінопрограм у компанії «ХАДО-Інвест»; в 1998-1999 рр. — редактор програми в ООО «Агентство Телевидения Новости»; у 2000-2008 рр. — редактор телерадіокомпанії «Simon»; у 2008–2009 рр. — редактор програми телекомпанії «АТН».

У 2009-2014 — викладач, ст. викладач, доцент кафедри історія і теорія світової та української культури Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського. У 2009-2016 рр. — викладач, ст. викладач, доцент кафедри медіакомунікацій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. З 2016 — викладач, ст. викладач кафедри телебачення Харківської державної академії культури.

Лауреат премії журналу «Киноведческие записки» «За дипломную работу ВГИКа» (1992), нагороджений грамотою Національного союзу кінематографістів України і Асоціації діячів кіноосвіти України «За професійну майстерність у пропаганді українського кіномистецтва, за активну, плідну участь у кіноосвіті молоді засобами телебачення і преси» (1997), лауреат Всеукраїнського телевізійного конкурсу «Золота хвиля» (1999), лауреат Регіонального рейтингу «Харьковчанин года — 2001» (2002), дипломант III Міжнародного правозахисного кінофестивалю «Ступени» (2009). Голова журі міжнародних кінофестивалів «Expromt» (2006), «Воммер» (2010), «Кипарисы Партенита» (2011); член журі міжнародних кінофестивалів «Харьковская сирень» (2009-2013), «Ступени» (2009), «Дитятко» (2015).

Як кінознавець був акредитований на міжнародних кінофестивалях: «Кінофестиваль німого кіно» («Le Giornate del Cinema Muto», Порденоне, Італія, 1994, 1997), «Московський міжнародний кінофестиваль» (1995, 1999, 2000), «Міжнародний кінофестиваль “Молодість”» (Київ, 1996, 1997), «Канський міжнародний кінофестиваль» (1997, 1998, 1999), «Берлінський міжнародний кінофестиваль» (1998, 1999), «Міжнародна кінопремія “Гаряче золото”» («Hot d’Or», Канни, 1999), «Міжнародна кінопремія “Теді”» (Teddy Award, Берлін, 1999), «Кінофестиваль східного кіно» (Far East Film Festival, Удіно, Італія, 2001), кінофестиваль «Французьке кіно сьогодні» (Le Cinema Francais, Москва, 2001, 2002, 2003).

Основні опубліковані праці

1. Кінословник: терміни, визначення, жаргонізми / Володимир Миславський ; Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків : Харків. частний музей город. усадьби, 2007. — 327 с.
2. Альфред Федецький поет фотографії / Володимир Миславський ; Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків : Фактор, 2010. — 216 с. : іл.
3. Олександр Довженко: маловідомі сторінки / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Соціол. ф-т, Каф. медіа-комунікацій ; [передм., упоряд. В. Н. Миславський]. — Харків : [Дім Реклами], 2015. — 258 с.
4. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 1. Биографический справочник / В. Н. Миславский ; Харьк. нац. ун-т искусств им. И. П. Котляревского. — Изд. 2-е, испр. и доп. — Харьков : Дім Реклами, 2016. — 463 с.
5. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 2. Фильмографический справочник / В. Н. Миславский ; Харьк. нац. ун-т искусств им. И. П. Котляревского. — Изд. 2-е, испр. и доп. — Харьков : Дім Реклами, 2016. — 495 с.

6. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 3. Ч. 1 : монографія / В. Н. Миславский ; Нац. центр А. Довженко. — Харьков : Дім реклами, 2017. — 675 с.
7. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 3. Ч. 2 : монографія / В. Н. Миславский ; Нац. центр А. Довженко. — Харьков : Дім реклами, 2017. — 679 с.
8. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 4. Приложения / В. Н. Миславский ; Нац. центр А. Довженко. — Харьков : Дім реклами, 2017. — 195 с.
9. Історія українського кіно, 1896–1930: факти і документи. Т. 1 : монографія / В. Н. Миславський. — Харків : Дім реклами, 2018. — 679 с.
10. Історія українського кіно, 1896–1930: факти і документи. Т. 2 : монографія / В. Н. Миславський. — Харків : Дім реклами, 2018. — 527 с.

Віра Миколаївна Осадча

Народилася 21.04.1952 р. в м. Харків. Закінчила з відзнакою Харківське музичне училище (1971 р.), Ленінградську (нині — Санкт-Петербурзьку) консерваторію як музикознавець-фольклорист (1976 р.). Кандидат мистецтвознавства (2000 р.), доцент (2004 р.), професор (2013 р.), Заслужений діяч мистецтв України (2004 р.). Нагороджена Орденом княгині Ольги III ступеня за вагомий особистий внесок у справу консолідації українського суспільства, розбудову демократичної, соціальної та правової держави та з нагоди Дня Соборності України (2010 р.). Завідувач кафедри українського народного співу та музичного фольклору (2001–2017 рр.). Професор кафедри теорії та історії музики (2016 р.) і кафедри естрадного та народного співу (2017 р.).

Викладала в Белгородському музичному училищі (1976–1978 рр.), Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди (1983–1986 рр.).

В. М. Осадча викладає в Харківській державній академії культури з 1992 р., створила лабораторії фольклору в ХОЦНТ (1992 р.), ХДАК (1994 р.). З 2001 по 2017 рр. завідувала кафедрою українського народного співу та музичного фольклору ХДАК, разом із колективом кафедри розробила теоретично-методичні засади спеціалізації «народний спів» для розвитку професійного вокального виконавства народного напрямку. У 1997–2006 рр. вела клас вокального ансамблю, виступала зі студентським творчим колективом «Гільце» на міжнародних фестивалях та фольклорних святах, зокрема в Любліні (Польща, 2001), Києві (2000, 2002).

Викладає такі дисципліни, як: «Етномузикологія», «Аналіз музичних творів», «Сольфеджіо», «Поліфонія». Науковий керівник 14 магістерських праць зі спеціальності «музичне мистецтво» (на кафедрі теорії та історії музики); «Українська народна музична творчість», «Транскрипція народної музики», «Музична культура Слобожанщини», «Музична культура української діаспори» (2005–2017 рр.) (додатково на кафедрі естрадного та народного співу).

В. М. Осадча досліджує жанрову систему та музичний діалект фольклору Слобожанщини, проблеми побутування пісенної культури усної традиції в сучасному культурному середовищі, наукової та виконавської реконструкції фольклорного тексту у творчості українських композиторів.

Брала участь у 30 міжнародних та всеукраїнських симпозіумах і науково-практичних конференціях, зокрема в Дубаї, ОАЕ, (2018 р.), Рибакі-на-Нареві (2002 р.), Варшаві (2018 р.), (Польща), Мінську (Білорусь) (2014, 2018 рр.), Калузі, Коломні, Москві (1993–2001 рр.), Санкт-Петербурзі (2015 р.), Белгороді (2009–2015 рр.) (Росія), Києві, Львові, Луцьку, Рівному, Полтаві. У 1980–1992 рр. брала участь у студійних, польових записах на Харківщині та підготовці програм Всеукраїнського радіоконкурсу «Золоті ключі» (1980–1992 рр.). Учасник проекту мистецької агенції Арт-Велес «Берви» (м. Київ), зокрема укладач та автор статті до частини проекту «Українська традиційна музика. Слобожанщина» (2010–2017 рр.). Виступає в теле- та радіопрограмах з пропагування традиційної культури краю (з 1979 р.).

Збирач і виконавець народної пісенності Сходу України. З 1972 р. бере участь у фольклорних експедиціях, зокрема з вивчення пісенності Вологодської, Архангельської та Белгородської областей (Росія, 1972–1978 рр.), традицій українських і російських поселень історичної Слобожанщини (з 1978 р.). Здійснила експедиції у Вінницьку, Волинську, Львівську, Полтавську, Херсонську області. Власний фонд фонових записів становить 2,5 тис. зразків, частково зберігається у фондах лабораторії нематеріальної культурної спадщини ХООЦКіМ. Організатор системи фольклорної роботи з відновлення і пропагування традиційної

музичної спадщини у структурі Харківського обласного центру народної творчості (1978–2010 рр.). Засновник фестивального фольклорного руху на Харківщині: «Фольклорна толока» (1994 р.), «Покуть» (1996–2012 рр.), «Крокове коло» (1999–2019 рр.).

Етноспівачка, створила перший на Сході України фольклористичний гурт «Слобожани» (1983 р.), фольклорист Миського театру народної музики України «Обереги», керівник фольклорного гурту (з 1992 р.). Лауреат міжнародного конкурсу вокального виконавства імені Н. Плевницької (2009 р., Курськ, Росія).

В. М. Осадча представляє ХДАК як член експертної комісії з присудження премій імені В. М. Гнатюка за збереження та охорону нематеріальної культурної спадщини і Національної ради зі збереження нематеріальної культурної спадщини Міністерства культури України (м. Київ, 2006–2013 рр.). Член правління Харківського регіонального відділення секції джерелознавства НАН України, Співки етнографів та фольклористів м. Харків (з 1999 р.). Голова комісії з присудження премій та стипендій Харківської обласної ради за збереження нематеріальної культурної спадщини (з 2005 р.), член постійно діючої Обласної атестаційної комісії з підтвердження (присвоєння) звання «народний» («сразковий») аматорським колективам області Управління культури і туризму Харківської облдержадміністрації (з 2011 р.).

Наукова та педагогічна діяльність В. М. Осадчої відбита у виданнях:

Державні нагороди України. Кавалери та лауреати: Довідково-енциклопедичне та біографічне видання / Уклад.: Болгов В. В., Болгов І. В. — Київ : Українська конфедерація журналістів, 2014. — С. 184–185.

Почесні імена України — еліта держави. — Том III. — Київ : ВИДАВНИЦТВО ЛОГОС Україна, 2015. — С. 152.

Основні опубліковані праці

1. Обряди та звичаї фольклорних осередків межиріччя Орелі та Сіверського Дінця : матеріали фольклор.-етногр. експедиції селами Близнюківського та Барвінківського р-нів Харків. обл. / Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. [та ін.] ; [упоряд. В. М. Осадча]. — Харків : Майдан, 2007. — 167 с.
2. Магістерські, дипломні та курсові роботи з етномузикології студентів харківських вищих навчальних закладів культури і мистецтв 1993–2010 років / Віра Осадча, Наталя Харченко // Наук. зб. Львів. нац. муз. акад. ім. М. Лисенка : зб. ст. та матеріалів до 100-ліття теорії муз.-етногр. транскрипції / М-во культури України, Львів. нац. муз. акад. ім. М. Лисенка, Каф. муз. фольклористики, Проблемна наук.-дослід. лаб. муз. етнології. — Львів, 2010. — Вип. 25, [число] 6 : Етномузика. — С. 152–179.
3. Обрядова пісенність Слобожанщини : навч. посіб. / В. М. Осадча ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Савчук О. О., 2011. — 182 с. — (Слобожанський світ).
4. Класифікація локальних фольклорних традицій у сучасній культурології та етномузикології: міждисциплінарний підхід / В. М. Осадча // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 226–235.
5. Принципи розрізнення пісенних парадигм у позаобрядовій ліриці Слобожанщини / Віра Осадча // Музична україністика: сучасний вимір : зб. наук. ст. на пошану чл.-кор. АМУ, д-ра мистецтвознавства, проф. Софії Грици / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. — Київ, 2013. — Вип. 8. — С. 236–246.
6. Регіональний аспект збереження та мистецького втілення традиційної музичної культури на Слобожанщині / Осадча Віра Миколаївна // Народознавчі студії пам'яті В. Т. Скуратівського. Традиційна народна культура українців: спадкоємність і новаторство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Укр. центр. культур. дослідж., Нац. центр. нар. культури «Музей Івана Гончара». — Київ, 2013. — С. 83–91.
7. Методологічні засади та практика підготовки співаків народного спрямування / В. М. Осадча, В. В. Осипенко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 87–97.
8. Фольклорний світ Полтавщини та феномен Раїси Кириченко / Віра Миколаївна Осадча // Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні ХХ–ХХІ століть : зб. наук. пр. : до 70-ліття від дня народж. Березини укр. пісні / М-во освіти і науки України, Полтав. нац. пед. ун-т ім. В. Г. Короленка, Ф-т філології та журналістики, Каф. журналістики, Музей Раїси Кириченко. — Полтава, 2013. — С. 46–53.
9. Комплексное научно-методическое освоение этномузыкалогии в подготовке специализации «Народное пение» на Украине / В. Н. Осадчая // Музыкальное искусство и образование в современном

- соціокультурном просторі : матеріали Междунар. науч.-практ. конф., БГІІК, 13–14 марта 2014 г. / Упр. культури Белгород. обл. [и др.]. — Белгород, 2014. — Ч. 1. — С. 157–166.
10. Обрядовый контекст музыкального фольклора в традиции позднего компактного заселения / Осадчая В. Н. // Традиції і сучасні стан культури і мистецтва : матеріали V Міжнар. наук.-практ. канф. (20–21 листопада, 2014 г., м. Мінськ / Нац. акад. наук Беларусі, Цэнтр даслед. беларус. культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі, Ін-т мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору імя Кандрата Крапівы. — Мінськ, 2014. — С. 373–375.
 11. Звукообраз традиційного музикування в сучасному народноінструментальному виконавстві / Ю. Б. Алжнев, В. М. Осадча // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 51. — С. 14–24.
 12. «Двуязычные» песни в традиции этноконтактного региона Слобожанщины / Вера Осадчая // Единство и многообразие славянского мира: наука, культура, искусство : материалы Междунар. науч.-практ. конф. (Санкт-Петербург, 19–20 окт. 2015 г.) / М-во культуры Рос. Федерации, Рос. ин-т истории искусств. — СПб., 2015. — С. 26–28.
 13. Роль міжетнічних взаємовпливів у розвитку народно-оркестрового виконавства / Алжнев Ю. Б., Осадча В. М. / Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2016. — Вип. 1. — С. 5–12.
 14. Ритмика обрядових святочних напелов Слобожанщины / В. Н. Осадчая // Русский фольклор : материалы и исследования : [сб. ст.] / РАН, Ин-т рус. лит. (Пушкинский дом). — СПб., 2016. — Т. 35. — С. 489–497.
 15. Мистецьке осмислення знакових образів української культури засобами музичної драматургії (на прикладі поетично-музичної сцени «Не може бути, щоб таке було» за поезією Л. Костенко, для оркестру та гурту співаків театру народної музики України «Обереги» / Алжнев Ю. Б., Осадча В. М. // International Journal of Innovative Technologies in Social Science. — 2018. — № 3, Vol. 3. — С. 41–45.
 16. Деякі особливості використання музичних обрядових архетипів в творах сучасних композиторів (на прикладі музичної сцени «Зустріч весни» для оркестру та гурту співаків театру народної музики України «Обереги» / Алжнев Ю. Б., Осадча В. М. // World Science. — 2018. — № 2, Vol. 5. — С. 38–42.

Володимир Миколайович Откидач

Народився 20.04.1948 р. в м. Харків. Закінчив Харківське музичне училище (клас скрипки, 1967 р.), Харківський державний інститут культури (1976 р., кафедра духових інструментів). Кандидат мистецтвознавства (1997 р.), доцент (1999 р.), доктор мистецтвознавства (2008 р.), професор (2012 р.).

З 1980 р. — викладач Харківської державної академії культури, старший викладач, завідувач кафедри духових інструментів, доцент кафедри духових та естрадних оркестрів, заступник декана факультету музичного мистецтва. Нині — професор кафедри інструментів духового та естрадного оркестрів.

Протягом багатьох років опікується підготовкою фахівців у галузі духового й естрадного виконавства. За ці роки диригентський клас професора В. М. Откидача закінчили понад 170 випускників, котрі працюють на різних керівних посадах у галузі культури, керівниками духових та естрадних колективів, артистами оркестрів, окремими виконавцями.

Автор наукової монографії, підручників, енциклопедичних словників з музичної естради, 50 наукових статей, співавтор підручника, численних методичних розробок і програм. Відомий фахівець у галузі історії музичної естради, член різноманітних міжнародних журі, оглядів, фестивалів і конкурсів (Україна, Росія, Білорусь, Молдова). Наукові інтереси В. М. Откидача пов'язані з теорією та історією музичної естради, рок-музики. Цій проблематиці присвячена докторська дисертація.

Нагороджений Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації за значний особистий внесок у розвиток української пісенної творчості, культури і мистецтва, багаторічну сумлінну працю та високий рівень професійної майстерності (2008 р.). Має сертифікат Дергачівської райдержадміністрації та районної ради «Гордість культури» (2012 р.).

Основні опубліковані праці

1. Советские эстрадные певцы : метод. рекомендации в помощь методистам по вокал.-инструм. жанру и диск-жокеям / сост. В. Н. Откидач. — Сумы : Мрия, 1991. — 88 с.
2. Естрада. Рок-музика. Джаз : термінол. слов. : метод. матеріали по впровадженню та використанню спец. термінології / уклад. В. Откидач. — Суми, 1993. — 24 с.
3. Рок-музика як частка світового художнього процесу / В. М. Откидач // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — Вип. 10 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 138–146.
4. Взаємовідносини рок-музики із соціокультурним середовищем / В. М. Откидач // Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — 2004. — № 4. — С. 58–64.
5. Музична естрада : словник / Харків. обл. центр нар. творчості ; [уклад. В. М. Откидач]. — Харків : Вид. І. В. Якубенко, 2004. — 445 с.
6. Рок-культура — нова константа світової художньої культури / Откидач В. М. // Методологічні особливості формування професійних якостей студентів : зб. наук. пр. / М-во культури і мистецтв України, Луган. держ. ін-т культури і мистецтв, Обл. метод. каб. учб. закл. культури і мистецтв [м. Харкова]. — Харків, 2004. — С. 118–125. — (Проблеми сучасності: культура, мистецтво, педагогіка).
7. Соціально-психологічні аспекти функціонування рок-музики / В. Откидач // Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2004. — Вип. 13. — С. 266–277.
8. Деякі культурологічні аспекти функціонування сучасної рок-музики / В. Откидач // Вісн. Міжнар. Слов'ян. ун-ту. Серія: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2005. — Т. 8, № 1. — С. 57–60.
9. Передумови виникнення рок-музики в молодіжному середовищі / В. М. Откидач // Культура України: зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2005. — Вип. 15 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 185–192.
10. Рок-музика і світовий художній процес : монографія / Откидач В. М. ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2005. — 293 с.
11. Рок-музика як соціокультурне явище та її місце в сучасній художній культурі / Откидач В. М. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія] Мистецтвознавство. Архітектура : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2006. — № 1. — С. 91–100.
12. Естрадний спів : метод. рек. для керівників і виконавців / В. Откидач ; Упр. культури і туризму, Харків. облдержадмін., Харків. обл. центр нар. творчості. — Харків : АТОС, 2009. — 123 с. — (Нові технології культурно-дозвільної діяльності ; вип. 1).
13. Естрада : бібліогр. покажч. для студентів спец. «Муз. мистецтво» спеціалізацій «Естрад. спів» і «Муз. мистецтво естради» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. інструментів дух. та естрад. оркестрів ; [уклад. Откидач В. М.]. — Харків : ХДАК, 2011. — 101 с.
14. Естрадний спів і шоу-бізнес : навч.-метод. посіб. / Володимир Откидач. — Вінниця : Нова Кн., 2013. — 367 с.
15. Популярна музика : енциклопед. слов. / [авт.-уклад. В. М. Откидач]. — Харків : Лідер, 2018. — 893 с.
16. Методика роботи з оркестром : навч.-метод. посіб. / В. Откидач ; [Харків. держ. акад. культури]. — Харків : ХДАК, 2019. — 127 с.

Георгій Дмитрович Панков

Народився 27 липня 1956 р. в м. Мерефа, Харківської обл. Закінчив Харківський державний університет ім. О. М. Горького (1983 р.). Кандидат філософських наук (1991 р.), доктор філософських наук (2006 р.), професор кафедри культурології.

У 1983 р. закінчив історичний факультет Харківського державного університету імені О. М. Горького. У 1987–1990 рр. навчався в аспірантурі філософського факультету Московського державного університету імені М. В. Ломоносова, а з 1998 до 2001 рр. — у докторантурі Харківського державного університету. У 1991 р. захистив кандидатську дисертацію, у 2006 р. — докторську дисертацію («Православно-академічна філософія релігії в Росії (XIX - поч. XX ст. »)). Працював на посадах викладача, старшого викладача й доцента в Харківському медичному інституті (1983–1987, 1991–1994) та в Харківському державному (пізніше — національному) університеті

(1994–2003 рр.). У 2014 р. обраний дійсним членом (академіком) Міжнародної академії культури безпеки, екології та здоров'я «Макбез».

У 1986 р. брав участь у ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, за що нагороджений двома державними нагородами — медалями «За відзнаку у військовій службі» 2 ступеня (1986 р.) і «Захиснику Вітчизни» (2006 р.).

Науковий напрям — культурологічне та філософське релігієзнавство. Автор 140 наукових праць (з них — 1 монографія і 90 статей).

Основні опубліковані праці

1. Философская апологетика религии. Из истории православно-академической мысли XIX — начала XX столетия: опыт философско-теологического обоснования религии : монография / Панков Г. Д. ; Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков : ХГАК, 2005. — 298 с.
2. Образ трансцендирующей личности в прологе сковородиновского «Наркиса» / Георгий Панков // Гуманізм. Людина. Ідеальне : матеріали Міжнар. людинознав. філос. читань (постійнодіючий філос. семінар) (Дрогобич, жовтень 2016 р.) / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії ім. проф. В. Г. Скотного. — Дрогобич, 2016. — С. 206–213.
3. Учение о молитве преп. Исаака Сирина / Г. Д. Панков // Византийская мозаика : сб. публич. лекций Эллино-византийского лектория при Свято-Пантелеимоновском храме / М-во образования и науки Украины, Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина [и др.]. — Харьков, 2016. — Вып. 4, лекция 30. — С. 92–112.
4. Покаянная молитва в интерпретации «философии жизни» как герменевтического проекта / Г. Д. Панков // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, 2017. — Вип. 58. — С. 42–51.
5. Испытания св. Антония Великого в контексте аскетического восхождения к святости: к 1720-летию со времени рождения преподобного Антония Великого / Г. Д. Панков // Віра і розум. — 2017. — № 10. — С. 177–183.
6. Вразумление в диалогах Г. Сковороды / Георгий Панков // Філософ — співрозмовник світу: діалог, комунікація, консенсус : матеріали ХХV Харків. міжнар. сковородинів. читань, присвяч. 295-річчю з дня народж. Г. С. Сковороди, 30 верес. — 1 жовт. 2017 р., Сковородинівка–Харків / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди [та ін.]. — Харків, 2017. — С. 43–52.
7. Учение св. Макария Великого о душе / Г. Д. Панков // Византийская мозаика : сб. публич. лекций Эллино-византийского лектория при Свято-Пантелеймоновском храме / М-во образования и науки Украины, Харьк. нац. ун-т им. В. Н. Каразина [и др.]. — Харьков, 2017. — Вып. 5, лекция 41. — С. 134–150.
8. Культурологія : хрестоматія : навч. посіб. для самост. роботи та семінар. занять / К. В. Кислюк, Г. Д. Панков. — Київ : Кондор, 2017. — 184 с.
9. Чудесные видения в аскетическом дискурсе Киево-Печерского патерика / Георгий Панков // Історія релігій в Україні : наук. щорічник / Львів. музей історії релігії, Нац. акад. наук України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди. — Львів, 2018. — Вип. 28, ч. 2. — С. 334–350.
10. Ценностно-смысловые аспекты академического религиоведения в свете современной гуманитарной ситуации / Георгий Панков // Актуальні проблеми філософії освіти: загальнофілософські, психолого-педагогічні та організаційні виміри : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. до 70-річчя від дня народж. проф. В. Г. Скотного / М-во освіти і науки України, Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка [та ін.]. — Дрогобич, 2018. — С. 151–161.

Ірина Іллівна Польська

Народилася в 1954 р. в м. Харків. Закінчила із золотою медаллю Харківську середню спеціальну музичну школу-інтернат за спеціальністю «Фортепіано» (1973 р.), з відзнакою фортепіанний факультет Харківського інституту мистецтв імені І. П. Котляревського (1978 р.) (кваліфікація — концертний виконавець, соліст камерного ансамблю, викладач, концертмейстер). Кандидат мистецтвознавства (1992 р.), доцент (1997 р.). Закінчила докторантуру Харківської державної академії культури (2001 р.). Доктор мистецтвознавства (2003 р.), професор (2005 р.).

З 1992 р. працює в ХДАК на кафедрі теорії музики та фортепіано (з 1996 р. — на посаді доцента, з 2004 р. — професора). У різний час викладала

в музичних школах м. Харків (1977–1992 рр.), а також (за сумісництвом) у Харківському державному (нині – національному) педагогічному інституті імені Г. С. Сковороди (1983–1984 рр., 2005–2009 рр.), Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (1990–1995 рр.), Національній юридичній академії України імені Ярослава Мудрого (2004–2006 рр.); Харківському гуманітарно-педагогічному інституті (нині – Харківська гуманітарно-педагогічна академія) (2007–2013 рр.).

Нагороджена Почесною грамотою управління культури виконкому Харківської обласної ради народних депутатів (1982), Почесною грамотою Харківського обласного відділення Музичного товариства УРСР (1983), Почесною грамотою виконкому Харківської міської ради (2009), Почесним дипломом Академії мистецтв України (2009). Дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» в номінації «викладач професійно-орієнтованих дисциплін» (2009). Неодноразово була головою ДЕКУ у ХНУМ імені І. П. Котляревського, ХНПУ імені Г. С. Сковороди, ХГПА; членом експертної комісії обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець Харківщини» тощо.

Упродовж понад 40 років постійно веде значну наукову, педагогічну, виконавську, музично-публіцистичну й лекційно-просвітницьку діяльність.

Є відомим в Україні та за її межами музикантом-науковцем. Спеціалізується у сфері теорії й історії музичного ансамблю (камерного і фортепіанного), музичної естетики та культурології, філософії і психології мистецтва, теорії й історії музичного виконавства, музичної культури м. Харків. Фундатор нового напрямку в сучасному музикознавстві – теорії та історії ансамблю. Її наукова концепція має численних послідовників, котрі працюють у закладах вищої освіти й науково-дослідницьких культурно-мистецьких закладах України, Росії, Білорусі тощо.

Постійно веде значну роботу з підготовки й атестації наукових кадрів, керує докторантами, аспірантами і здобувачами, надає опонентські та експертні відгуки й рецензії на численні наукові та науково-методичні праці (докторські і кандидатські дисертації, монографії, автореферати, підручники, навчальні й навчально-методичні посібники, наукові статті, методичні розробки тощо), підготовлені науковцями України та інших держав. Під її науковим керівництвом захищено 9 кандидатських дисертацій (О. О. Тарасова, І. Ю. Коновалова, В. Г. Бойко, О. В. Єрошенко, А. Ю. Рум'янцева, Я. М. Котенко, А. В. Тихонравова, В. В. Воскобойнікова, Г. М. Бреславець) та 2 докторські (О. І. Козак, В. М. Щепакін).

Розробник концепції розвитку аспірантури, докторантури та магістратури за спеціальністю «Музичне мистецтво», які існують на факультеті музичного мистецтва ХДАК. Брала активну участь у створенні та акредитації аспірантури за спеціальністю «Музичне мистецтво». Упродовж 2005–2017 рр. очолювала загальний процес підготовки магістерських праць зі спеціальності «Музичне мистецтво», що здійснювався на базі кафедри теорії музики та фортепіано ХДАК. Неодноразово здійснювала керівництво науково-методичних стажувань у ХДАК викладачів ХНУМ імені І. П. Котляревського та інших музичних навчальних закладів.

Розробник 10 лекційних курсів для аспірантів («Проблеми виконавського музикознавства», «Історія та теорія музичного виконавства», «Інноваційні методи викладання у вищій школі»), магістрів («Методологія сучасної музичної педагогіки», «Педагогічна майстерність», «Магістерський семінар», «Новітні системи музичного виховання») та бакалаврів («Музична естетика», «Музична психологія», «Музична педагогіка») зі спеціальності «Музичне мистецтво». Веде також практичний курс «Фортепіано» для бакалаврів зі спеціальності «Музичне мистецтво».

Брала участь у понад 100 міжнародних наукових конференціях, конгресах, симпозіумах в Україні, Росії, Білорусі, Молдові. Ініціатор та організатор багатьох міжнародних і регіональних культурних проєктів (наукові конференції, цикли тематичних лекцій-концертів з історії музичного мистецтва, вечори пам'яті видатних музикантів).

Науковий редактор журналу «Вісник Міжнародного Слов'янського університету» (Серія: Мистецтвознавство) (2000–2013 рр.), член редакційної колегії наукового збірника ХДАК «Культура України». Член спеціалізованої вченої ради Харківської державної академії культури із захисту кандидатських та докторських дисертацій. Член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій Харківського державного університету мистецтв імені І. П. Котляревського (2004–2007 рр. та з 2015 р.). З 2008 по 2011 рр. – член експертної ради ВАК України з мистецтвознавства та культурології.

Концертувала в Україні та Росії як піаністка-солістка (у сольних і симфонічних концертах) й ансамблістка (фортепіанний дует та інші камерні склади). Протягом десятиліть співпрацювала як піаністка і музикознавець із Харківською організацією Національної спілки композиторів України, виступала в концертах на пленумах та з'їздах НСКУ, у музичних програмах телебачення та радіо. Постійна учасниця концертних і наукових програм міжнародних фестивалів «Харківські асамблеї». Перша виконавиця

багатьох фортепіанних, камерно-інструментальних, камерно-вокальних і концертних творів харківських композиторів. Член Міжнародної асоціації фортепіанних дуєтів. Засновниця і президент Асоціації фортепіанних ансамблів у м. Харків. Член харківського Шубертівського товариства; науковий співробітник Інституту музикознавства.

Має понад 230 друкованих наукових і науково-методичних праць, серед яких — 3 монографії, понад 90 статей у вітчизняних і зарубіжних наукових збірниках, програми лекційних курсів для бакалаврів, магістрів та аспірантів; програми кандидатських іспитів, методичні розробки тощо.

Наукова і творчо-виконавська діяльність відбита у виданнях Міжнародного фестивалю «Харківські Асамблеї» (1993, 1994, 1995), в енциклопедіях «Ученые России» (2013, 2014, 2015), «Российские научные школы» (2013, 2014, 2015), енциклопедії «Пианисты-концертмейстеры, артисты камерного и фортепианного ансамбля» (2015), Малій енциклопедії «Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського: 1917 — 2017» (2017), «Українській музичній енциклопедії» (2018), численних статтях у наукових виданнях та вітчизняній пресі тощо.

Основні опубліковані праці

1. Камерный ансамбль: история, теория, эстетика : монография / И. И. Польская ; Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков, 2001. — 296 с.
2. Поэтика фортепианных дуэтов Ф. Шуберта : монография / И. И. Польская ; Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков, 1998. — 80 с.
3. К вопросу об этико-космологической концепции музыки / И. И. Польская // Дух і космос : Наука і культура на шляху до нетрадиційного світосприйняття / Харків. наук.-освіт. асоц. «Цілісність», Харків. держ. ун-т. — Харків, 1995. — С. 166–174.
4. Камерний ансамбль в системі музично-виконавських жанрів (історичні та систематичні аспекти визначення) / І. Польська // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2001. — Вип. 18 : Музичне виконавство, кн. 7. — С. 179–190.
6. Ансамблева культура Харкова останньої чверті ХХ сторіччя (фортепіанні ансамблі) / І. І. Польська // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — Вип. 10 : Мистецтвознавство. Філософія — С. 129–137.
7. Этнос ансамбля как фактор выживания культуры (история и современность) / И. Польская // Музыка и музыкант в меняющемся социокультурном пространстве : сб. ст. / Федер. агентство по культуре и кинематографии, М-во образования Ростов. обл., Ростов. гос. консерватория (акад.) им. С. В. Рахманинова. — Ростов н/Д, 2005. — С. 342–355.
8. Становлення історіографії з питань музичного ансамблю / І. І. Польська // Українське музикознавство : наук.-метод. зб. — Київ, 2005. — Вип. 33. — С. 108–116.
9. М. И. Глинка и ансамблевая культура России первой половины XIX века / Ирина Польская // М. И. Глинка : к 200-летию со дня рождения : материалы науч. конф. / Моск. гос. консерватория им. П. И. Чайковского, С.-Петербург. консерватория им. Н. А. Римского-Корсакова. — М., 2006. — Т. 2. — С. 283–292.
10. Камерный ансамбль как жанр и культурный феномен // Вісн. Міжнар. Слов'ян. ун-ту. Серія: Мистецтвознавство. — 2008. — Т. 11, № 1. — С. 3–8.
11. Музыкальная эстетика немецкого и австрийского романтизма в зеркале ментальных и хронотопических различий / И. И. Польская // Вісн. Міжнар. Слов'ян. ун-ту. Серія: Мистецтвознавство. — 2009. — Т. 12, № 1 — С. 3–7.
12. Парадоксы об ансамбле / И. Польская // Современные аспекты художественного синтеза в музыкальном искусстве : сб. ст. / Ростов. гос. консерватория (академия) им. С. В. Рахманинова. — Ростов н/Д, 2009. — С. 419–429.
13. Камерний ансамбль : феноменологія жанру / Ирина Польська // Наук. зб. Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка : зб. ст. — Львів, 2010. — Вип. 24 : Камерно-інструментальний ансамбль : історія, теорія, практика. — С. 4–14. — (Виконавське мистецтво ; кн. 1).
14. Парадоксальність ансамблевої культури: соціально-семантичні амплуа / Ирина Польська // Мистецькі обрії ' 2010 / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. — Київ, 2010. — Вип. 3 : Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. — С. 165–172.
15. Художній хронотоп фортепіанного чотириручного дуєту в дзеркалі романізації жанру / Ирина Польська // Наукові збірки Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка : [зб. ст.]. — Львів, 2011. — Вип. 25 : Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика : до 60-річчя каф. камерного ансамблю та квартету ЛНМА ім. М. В. Лисенка. — С. 30–44.

16. Камерний ансамбль / І. І. Польська // Енциклопедія Сучасної України / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. ; [голов. редкол.: Дзюба І. М. та ін.]. — Київ, 2012. — Т. 12. — С. 112–114.
17. Музыкант и его время (из неопубликованных писем С. С. Богатырёва к Л. И. Фаненштилю) / Ирина Польская // Проблемы взаимодействия искусства, педагогики та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2012. — Вип. 35 : Професія «музикант» у часопросторі : історико-культурні метаморфози. — С. 246–258.
18. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві / І. І. Польська // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 46. — С. 267–275.
19. Белорусская музыкальная культура в жизни и творчестве композитора И. С. Польского / И. И. Польская // Научные работы Белорусской государственной академии музыки. Серия 1, Белорусская музыкальная культура. — Минск, 2014. — Вып. 31 : Музыкальная культура Беларуси і свету у науковим асэсанванні. — С. 140–148.
20. Камерно-ансамблеве мистецтво України: шляхи музикознавчих розвідок / Ирина Польская // Наукові збірки Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. — Львів, 2015. — Вип. 34 : Виконавське мистецтво. Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика. — С. 29–47.
21. Система ансамблевых жанров и ее структура / Польская И. И. // Весці Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. — 2015. — Вип. 27. — С. 47–54.
22. Историчні модуси камерного ансамблю в дзеркалі музичної герменевтики / І. І. Польська // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 57. — С. 119–128.
23. Музыкально-исполнительское пространство ансамбля: структура и функции / Польская И. И. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2017. — Вип. 4. — С. 214–218.
24. Генезис и эволюция камерно-ансамблевых жанров / И. И. Польская // Исторические пути белорусской и мировой музыкальной науки и образования : науч. тр. Белорус. гос. акад. музыки / М-во культуры Республики Беларусь, Белорус. гос. акад. музыки. — Минск, 2017. — Вып. 42. — С. 61–81.
25. Фортепіанний дует у системі фортепіанного ансамблю: жанрово-типологічні аспекти / І. І. Польська // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 61. — С. 167–178.
26. Коммуникативно-психологическая специфика ансамблевого исполнительства / И. И. Польская // Весці Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. — 2018. — № 32. — С. 154–162.

Сергій Васильович Потрашков

Народився 22.10.1956 р. в м. Харків. Закінчив Харківський державний університет (1978 р.). Кандидат історичних наук (1989 р.), доцент (1994 р.), доктор історичних наук (2006 р.), професор (2012 р.).

Трудовий шлях розпочав у 1978 р. вчителем історії середньої школи № 129 м. Харків. З 1980 по 1985 рр. працював інструктором відділу учнівської молоді Харківського обкому комсомолу. У 1986–1993 рр. — викладач, старший викладач на кафедрі суспільних наук Харківського медичного інституту. З 1993 р. працює в Харківському інституті культури на посадах старшого викладача, доцента кафедри всесвітньої історії та музеології; у ХДАК — на посадах доцента і професора кафедри історії України та музеєзнавства, кафедри історії України та всесвітньої історії; історії, музеєзнавства та пам'яткознавства. З 2009 по 2018 рр. очолював кафедру історії України та всесвітньої історії.

Автор понад 260 наукових, науково-популярних і навчально-методичних праць з історії України, Росії, Болгарії, серед яких — 4 монографії, навчальний посібник, програми навчальних курсів і кандидатських іспитів.

Член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 у Харківській державній академії культури та спеціалізованої вченої ради Д 64.051.10 у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна; член редакційних колегій «Дриновського збірника», журналу «Імператор», «Вісника ХДАК». Член асоціації болгаристів України.

Відомості про С. В. Потрашкова відбиті в біографічних довідниках «Кто есть кто: Русское издание» та «Историческата българистика в чужбина».

Основні опубліковані праці

1. Антигитлеровская коалиция и Болгария 1941–1944 гг. : [монография] / С. В. Потрашков. — Харьков : ХГАК, 2005. — 283 с.
2. Иллюстрированный военно-исторический словарь : всеобщая энциклопедия военного дела / Сергей Потрашков, Андрей Потрашков. — М. : ЭКСМО, 2007. — 1087 с.
3. Награды Второй мировой войны / С. В. Потрашков, И. И. Лившиц. — М. : ЭКСМО, 2015. — 240 с.
4. Ордена и медали стран мира / С. В. Потрашков. — М. : ЭКСМО, 2007. — 304 с. : ил.
5. Харьковские полки: Три века истории / Потрашков С. В. — Харьков : Око, 1998. — 151 с.
6. Награды СССР, России и Украины / С. В. Потрашков — Харьков; Белгород : Клуб семейного досуга, 2011. — 414 с.

Світлана Борисівна Рибалко

Народилася 9 листопада 1962 р. в м. Донецьк. Доктор мистецтвознавства, професор. Науково-педагогічний стаж – 17 років.

У 1982 р. закінчила Донецьке державне художнє училище за спеціальністю «художнє оформлення», у 1990 р. — Інститут живопису, скульптури та архітектури імені І. Ю. Рєпіна в м. Ленінград (нині — Санкт-Петербург) за спеціальністю «Мистецтвознавство» (наукові керівники — сходознавці В. Б. Блек, М. В. Успенський; медієвіст Ц. Г. Нессельштраус). У 2001 р. захистила дисертацію з теми «Культурно-естетичні універсалії класичної Японії та їх відбиття в образотворчому мистецтві доби Токугава (живопис, графіка)» (науковий керівник — Л. Д. Соколюк), здобула науковий ступінь кандидата мистецтвознавства. У 2003 р. отримала вчене звання доцента.

У 2013 р. захистила дисертацію з теми «Традиційне вбрання як репрезентативна модель японської культури» (науковий консультант — О. К. Федорук), здобула науковий ступінь доктора мистецтвознавства. У 2015 р. отримала вчене звання професора. Нині — завідувач кафедри мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства ХДАК.

Професійну діяльність розпочала з викладання у дитячій художній школі (малюнок, живопис, композиція, історія мистецтва). Паралельно працювала художником-постановником у народному театрі. З 1990 р. і понині — викладач вищої школи. Поєднує викладацьку діяльність із практичною: наукове редагування фахових видань з питань мистецтва, дизайну та архітектури, кураторські виставкові проекти та арт-критика, експертиза творів мистецтва Східної Азії.

Наукові інтереси сформувалися під час навчання в м. Санкт-Петербург: семіотика мистецтва, мистецтво Сходу та сучасні світові мистецькі процеси. Активну науково-творчу діяльність у галузі арт-орієнталістики веде з 2002 р., коли разом зі сходознавцем Є. Котляром започаткувала Центр сходознавчих студій при Харківській державній академії дизайну і мистецтв. У Харківській державній академії культури започаткувала роботу секцій японістики та синології.

Автор понад 200 наукових та науково-популярних публікацій, серед яких — монографії, каталоги виставок, статті.

Є учасником міжнародних наукових конференцій в Україні та за її межами (США, країни ЄС, Східної Азії). Під її науковим керівництвом успішно захищено 5 кандидатських та 12 магістерських дисертацій за сходознавчою проблематикою; розроблено наукову концепцію й організовано понад 20 кураторських проектів, пов'язаних з культурою та мистецтвом Китаю та Японії (художні музеї й галереї м. Харків, Київ, Львів, Черкаси, Москва, Нінбо (Китай)).

Теоретичні пошуки поєднує з польовими дослідженнями: провела близько десяти експедицій у Китаї та Японії, вивчала чайну церемонію, брала майстер-класи з мистецтва Содо, стажувалася в театральній школі Но.

Як досвідчений фахівець є членом двох спеціалізованих учених рад (ХДАК та ХДАДМ), працює у складі експертних комісій з питань акредитації закладів вищої освіти, запрошується до участі в роботі журі різноманітних мистецьких конкурсів.

С. Б. Рибалко є членом таких авторитетних професійних товариств, як: Харківська організація Національної спілки художників України (з 2000 р.), Міжнародна асоціація арт-критиків (з 2006 р., АІСА), Європейська асоціація японознавчих досліджень (з 2010 р., ЕАJS), Міжнародна асоціація японознавчих досліджень (з 2011 р., ІАJS).

Основні опубліковані праці

1. Традиційне вбрання в семантичному просторі японської культури : монографія / С. Б. Рибалко ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2013. — 299 с.
2. Зі Сходу на Захід: японська мініатюрна пластика з колекції О. Фельдмана / С. Б. Рибалко. — Харків : Фолио, 2009. — 192 с.
3. Страна Амаэрасу: нэцкэ, кимоно, аквапейзаж: каталог виставки / авт. текста и сост. С. Б. Рыбалко. — Харьков : Крок, 2006. — 100 с.
4. Улыбка богов: японская миниатюрная пластика / С. Б. Рыбалко. — Харьков : Фолио, 2006. — 128 с.
5. Театр Но у ритуальних та мистецьких практиках сучасної Японії / Світлана Рибалко // Народознавчі зошити. — 2017. — № 6. — С. 1591–1600.
6. Японські сеннінбарі : нотатки до етнографії війни / Світлана Рибалко // Народознавчі зошити. — 2017. — № 2. — С. 427–433.
7. Українська скульптура малих форм у контексті нової хвилі японізму / С. Б. Рибалко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 54. — С. 342–351.
8. Творчість Комада Рюші: український контекст / Світлана Рибалко // Народознавчі зошити. — 2016. — № 6. — С. 1436–1441.
9. Польська школа плаката (на матеріалах колекції театральної афіші Генерального консульства Республіки Польща у Харкові) / Рибалко С. Б. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — № 4. — С. 98–104.
10. «Білий період» в японському різбленні з кістки / Рибалко С. Б. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2015. — № 6. — С. 97–101.
11. «Патріотичний дизайн»: японський костюм першої половини ХХ століття / Рибалко С. Б. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2014. — № 7. — С. 28–33.
12. Жанр «ню» в японському мистецтві кінця ХІХ — першої половини ХХ століття / Світлана Рибалко // Художня культура. Актуальні проблеми : наук. вісн. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. — Київ, 2014. — Вип. 10. — С. 283–300.
13. «Женщины островов» в искусстве Японии первой трети ХХ в. / С. Б. Рыбалко // История и культура традиционной Японии : [сб. ст.] / Рос. гуманит. ун-т. — М., 2014. — [Вып. 7]. — С. 351–363.
14. Японське мистецтво у дзеркалі культури модерн / С. Рибалко // Мистецтвознавство. — 2010. — № 10. — С. 106–110.
15. Японське традиційне вбрання в контексті писемної культури / С. Б. Рибалко // Схід. світ. — 2006. — № 3. — С. 131–138.
16. Костюм та костюмна поведінка у класичній Японії / С. Рибалко // Схід. світ. — 2004. — № 2. — С. 90–97.
17. Japanism in Ukrainian art of the late XX-early XXI century: sculpture and plastic objects / Svitlana Rybalko, Alla Ozhoho-Maslovska // Humanities and Social Sciences Review. — 2017. — Vol. 6, № 2. — P. 325–330.
18. The National movement in the interpretation of Ukrainian artists of XIX — the beginning of the XXI century / Andrii Korniev, Svitlana Rybalko // The International Journal of Arts and Sciences. — Barcelona, 2016. — P. 95–100.
19. Japanese Traditional Raiment in the Era of Modernization (конец ХІХ — первая половина ХХ ст.) / Svitlana Rybalko // Asian Journal of Social Sciences & Humanities (AJSSH). — 2013. — Vol. 2, No. 1. — P. 260–266.
20. Japanese Fine Arts Private and Museum Collections in Kharkiv, Ukraine / Svitlana Rybalko // European Journal of Arts and Humanities. — 2013. — Vol. 1, Iss. 1. — P. 17–25.
21. Japanese Traditional Raiment as a Modus of Japanese Culture / S. Rybalko // Art of Japan, Japanism and Polish Japanese Art Relations : Conferences Proceedings / ed. by Agnieszka Kluczevska-Wójcik, Jerzy Malinowski. — Toruń, 2012. — P. 97–101.

22. Japanese Traditional Raiment in the Context of Emergent Cultural Paradigms / S. Rybalko // Cogito. — 2012. — Vol. 2, No 2. — P. 112–123.
23. Lost Pages in Japan`s Art History / Svitlana Rybalko // Asian Journal of Social Sciences & Humanities (AJSSH). — 2012. — Vol. 1, No 2. — P. 124–133.
24. Okimono : a Dialogue between East and West / Svitlana Rybalko // The Asian Conference on Arts and Humanities, 2012 : Official Conferences Proceedings. — Osaka, 2012. — P. 82–94.
25. The Kimono in the Mirror of European Orientalism / S. Rybalko // The Asian Conference on Cultural Studies 2011. Conferences Proceedings. — Osaka , 2011. — P. 231–254.

Алла Олександрівна Рижанова

Народилася 22.07.1960 р. в м. Ухта (Росія). Закінчила Харківський державний інститут культури, бібліотечний факультет (1983), кандидат педагогічних наук (1995), доцент (2001), доктор педагогічних наук (2006), професор (2011). Нині — завідувач кафедри соціальної педагогіки.

Викладач Харківської державної академії культури з 1985 р., працювала на кафедрах дитячої літератури та бібліотечної роботи з дітьми, бібліотекознавства. З 1992 по 1995 рр. навчалася в аспірантурі Київського державного інституту культури, захистила дисертацію «Концепція розбудови шкільної бібліотеки в контексті інформатизацій суспільства» (1995). З 1995 р. працювала на кафедрі соціальної педагогіки (реорганізованої в 1996 р. з кафедри педагогіки та психології) на посадах викладача, старшого викладача, доцента, професора, а з 2010 р. і донині — завідувача. Закінчила докторантуру в Харківській державній академії культури (1999–2002 рр.). Захистила докторську дисертацію «Розвиток соціальної педагогіки в соціокультурному контексті» (2005) зі спеціальності 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Працювала проректором з науково-педагогічної та виховної роботи (2007–2014 рр.). У 2011 р. здобула вчене звання професора кафедри соціальної педагогіки. Підвищувала кваліфікацію з теми «Професійна підготовка соціальних педагогів у Словенії» у Люблянському університеті на факультеті педагогіки (2016).

Відомий в Україні фахівець у галузі соціальної педагогіки. Автор понад 120 наукових та науково-методичних праць, монографій, навчальних посібників, енциклопедій, авторських програм із соціальної педагогіки, актуальних проблем методології соціальної педагогіки, теорії та історії соціального виховання, інноваційних методів викладання у вищій школі й інших навчальних дисциплін. А. О. Рижанова очолює наукову школу за напрямом «Культурологічні основи соціальної педагогіки в інформаційному суспільстві», здійснює наукове керівництво докторантами, аспірантами, серед яких захистили 11 кандидатських, 2 докторські дисертації. Вона є членом спеціалізованих учених рад: Д 29.053.01 при Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка (з 2007 р.), Д 64.807.02 в Харківській державній академії культури. Була членом експертної комісії з педагогіки Департаменту атестації науково-педагогічних кадрів Міносвіти України (2010–2014 рр.). Член журі всеукраїнської студентської олімпіади із соціальної педагогіки (Харків, 2017–2019 рр.), голова журі секції Педагогіка II етапу всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України (2016–2019 рр.).

Основні опубліковані праці

1. Розвиток соціальної суб'єктності та принцип субсидіарності соціально-педагогічної діяльності / А. О. Рижанова // Педагогіка та психологія : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2015. — Вип. 48. — С. 130–141.
2. Вдосконалення професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів: культурологічний підхід / А. О. Рижанова // Багатоманітність культур як педагогічна проблема : [зб. наук. ст.] / М-во освіти і науки України, Бердян. держ. пед. ун-т. — Бердянськ, 2015. — С. 88–95.
3. Тенденції соціально-педагогічної діяльності із сім'єю в умовах інформаційного суспільства: культурологічний підхід / А. О. Рижанова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2015. — № 8. — С. 395–402.
4. Актуальні проблеми підготовки фахівців до соціально-педагогічного супроводу в умовах інформаційного суспільства / А. О. Рижанова // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Педагогічні науки : [зб. наук. пр.]. — [Старобільськ], 2016. — № 6, ч. 1. — С. 105–117.

5. Соціокультурні технології та соціально-педагогічна діяльність в умовах інформаційного суспільства / Алла Рижанова // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. — 2017. — № 5. — С. 166–175.
6. Медіаосвіта як складова вищої освіти для інноваційного розвитку України / А. О. Рижанова // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Педагогічні науки : [зб. наук. пр.]. — [Старобільськ], 2017. — № 8, ч. 1. — С. 215–223.
7. Актуалізація соціального виховання як умова прискорення суспільного розвитку України / А. О. Рижанова // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : Педагогічні науки : [зб. наук. пр.]. — [Старобільськ], 2018. — № 1, ч. 1. — С. 123–132.
8. Соціально-педагогічна діяльність у закладах освіти : [навч. посіб.] / О. М. Василенко, А. О. Малько ; Харків. облдержадмін., Упр. у справах сім'ї та молоді [та ін.] — Харків : Крок, 2003. — 83 с.
9. Теоретико-методологічні основи розвитку соціальної педагогіки : монографія / А. О. Малько ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2004. — 279 с.
10. Гармонізація ; Гармонійний розвиток особистості ; Засоби масової інформації ; Культура ; Позашкільні навчальні заклади ; Соціальність ; Стереотипи ; Традиції / Рижанова А. О. // Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І. Д. Звереві. — Київ ; Сімферополь, 2012. — С. 98–101; 131–133; 385–394; 398–401; 407–410.

Олександр Іванович Романюк

Народився 25.04.1952 р. в м. Харків. Закінчив Харківський державний університет ім. О. М. Горького (нині — Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна), історичний факультет (1978 р.).

Олександр Іванович Романюк — доктор політичних наук, професор, професор кафедри філософії та політології.

Відомий в Україні та поза її межами фахівець з посткомуністичних трансформацій та політичних транзитів. Автор більше 150 наукових праць з політичних наук, серед яких найвідомішими є монографія «Від тоталітаризму до демократії та національної державності: системний аналіз посткомуністичних трансформацій» (2011), статті «Суспільно-політичні трансформації в новоутворених посткомуністичних країнах: спроба системного аналізу» (2003), «Посткомуністичні революції» (2005), «Моделі посткомуністичних трансформацій» (2006), «Defective Democracies — is it Bad or Good?» (2016), «Про цивілізаційний вибір розвитку України» (2016).

Професор О. І. Романюк є співавтором україномовної та російськомовної версій навчального посібника «Політологія» за редакцією академіка УАПН М. В. Сазонова (1998 та 2001 рр.), двох видань підручника «Історія політичної думки» за загальною редакцією доктора політичних наук Н. М. Хоми (2016 р. та 2017 р.), I тому Великої української юридичної енциклопедії (2016 р.), двох видань «Політологічного енциклопедичного словника», підготовленого Інститутом держави і права імені В. М. Корецького НАН України та Українською асоціацією політологів (1997 р. та 2004 р.), «Політологічного енциклопедичного словника», підготовленого Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого (2015 р.), біографічної енциклопедії «Американський президенціалізм: інститут глави держави в США в персоналіях від зародження до сьогодення» (2018 р.), науково-довідкових видань «Державні, політичні та громадські діячі України: політичні портрети» (2002 р.), «Новітня політична лексика (неологізми, okazіоналізми та інші новотвори)» (2015 р.), «Сучасна політична лексика: енциклопедичний словник-довідник» (2015 р.), «Політична лексика сучасного українського політика і громадянина» (2017 р.), також є автором більше трьох десятків інших науково- та навчально-методичних публікацій, зокрема однієї з перших навчальних програм з політології в Україні (1991 р.), яка з відповідними доповненнями зазнала чотири перевидання (1993, 1998, 2004, 2011 рр.), та програми з політичної транзитології (2004 р. й доповнене перевидання 2014 р.).

Працює в ХДАК з листопада 1993 р. У 1993–1994 рр. був проректором з навчально-методичної роботи академії, нині є заступником завідувача кафедри філософії та політології, керівником секції соціально-політичних і правових наук. Читає навчальний курс «Політологія», авторський спецкурс «Політична транзитологія» та спецкурси для студентів, котрі навчаються за спеціальністю «Соціальна робота»:

«Соціальна політика», «Соціальна молодіжна політика», «Політика у сфері культури». У 2015 р. в межах XVII обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» визнаний переможцем у номінації «Викладач гуманітарних дисциплін» і нагороджений дипломом Харківської обласної державної адміністрації.

Професор О. І. Романюк є членом редакційних колегій часописів, долучених до переліку наукових видань України: «Вісника Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» (серія: політологія); збірника наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Сучасне суспільство» та рецензованого спільного українсько-болгарського видання «Дриновський збірник / Дриновски сборник» (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна та інститут історії Болгарської академії наук).

Бере участь в атестації наукових і науково-педагогічних кадрів: є членом спеціалізованої вченої ради з політичних наук К 64.051.22 у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна; у 2015–2017 рр. був головою атестаційної комісії з прийому державних іспитів та захисту дипломів у студентів, котрі навчаються за спеціальністю «Політологія» на соціологічному факультеті Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Поєднує науково-педагогічну роботу з громадською діяльністю: є членом президії Харківської асоціації політологів (з 1993 р.), експертом з політичної проблематики кількох газет та телепрограм.

Основні опубліковані праці

1. Від тоталітаризму до демократії та національної державності: системний аналіз посткомуністичних трансформацій : [монографія] / О. І. Романюк ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2011. — 375 с.
2. Посттоталітаризм як соціально-політичний феномен : концептуальні підходи та критерії / Олександр Романюк // Нова політика. — 2001. — № 6. — С. 45–49.
3. Суспільно-політичні трансформації в новоутворених посткомуністичних країнах: спроба системного аналізу / Олександр Романюк // Людина і політика. — 2003. — № 5. — С. 3–11.
4. Посткомуністичні революції / Олександр Романюк // Політ. менеджмент. — 2005. — № 4. — С. 16–28.
5. «Кінець транзитології» чи криза її первинної парадигми? / Олександр Романюк // Політ. менеджмент. — 2007. — № 3. — С. 3–15.
6. Про визначення кінцевої позиції посткомуністичних трансформацій: методологічний та емпіричний аспекти / Романюк О. І. // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології : [зб. наук. пр.] / М-во освіти і науки України. — Харків, 2013. — № 1073, вип. 24. — С. 11–19.
7. Про характер сучасного політичного режиму Росії / О. І. Романюк // Вісн. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2014. — № 4. — С. 152–159.
8. Про цивілізаційний вибір розвитку України / О. І. Романюк // Дриновський збірник / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Центр болгаристики та балкан. дослідж. ім. М. Дринова [та ін.]. — Харків ; Софія, 2016. — Т. 9. — С. 347–356.
9. Defective democracies — is it bad or good? / Romanuyuk Oleksandr // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — Вип. 30. — Р. 41–46.
10. When is postcommunism over? / Romanuyuk O. // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Питання політології : зб. наук. пр. — Харків, 2017. — Вип. 32. — Р. 5–9.
11. Транзитологія як галузь наукових студій / О. І. Романюк // Сучасне суспільство : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2018. — Вип. 2. — С. 208–220.
12. Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасина, І. О. Поліщук, О. І. Романюк [та ін.] ; за ред. М. П. Требіна. — Харків : Право, 2015.— 816 с.
13. Помаранчева революція / О. І. Романюк // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. — Харків, 2016. — Т. 1 : Історія держави і права України. — С. 591–592.
14. Революція гідності / О. І. Романюк // Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. — Харків, 2016. — Т. 1 : Історія держави і права України. — С. 618–619.
15. Джонсон Ендрю / О. Романюк // Американський президенціалізм: інститут глави держави в США у персоналіях від зародження до сьогодення : біогр. енциклопедія / за наук. ред. Хоми Н. М. — Львів, 2018. — С. 132–140.

Олена Георгіївна Рощенко

Народилася 03.12.1958 р. в м. Харків. Закінчила Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1982 р.). Кандидат мистецтвознавства (1988 р.), доцент (2001 р.), доктор мистецтвознавства (2006 р.), професор (2008 р.).

Походить із родини видатних музикантів (батько — відомий віолончеліст-виконавець і педагог, професор, ректор ХІМ імені І. П. Котляревського Г. Б. Авер'янов, мати — музикознавець, одна із засновниць сучасної музикознавчої регіоналістики, кандидат мистецтвознавства, доцент З. Б. Юфєрова).

Після закінчення Харківського інституту мистецтв імені І. П. Котляревського за спеціальністю «Музикознавство» працювала викладачем на кафедрі музикознавства в Харківському державному інституті культури (1982–1990 рр.). У 1988 р. захистила кандидатську дисертацію «Історико-соціальні типи функціонування музично-культурної спадщини в композиторській творчості». У 1990–2015 рр. працювала в Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського на посадах старшого викладача, доцента (2001 р.) кафедри історії музики, завідувача кафедри історії та теорії світової та української культури (2004–2014), кафедри теорії музики (2014–2015 рр.). У 2006 р. захистила докторську дисертацію «Діалектика міфологеми і нова міфологія музичного романтизму».

Є лауреатом творчої премії Харківського міськвиконкому імені І. І. Слатіна «За визначний внесок у розвиток музикознавства» (2004 р.). Член Харківської організації НСКУ (музикознавча секція).

Протягом понад двох десятиліть як музикознавець-ведуча співпрацювала з Молодіжним симфонічним оркестром «Слобожанський», провела близько 400 концертів цього колективу.

О. Г. Рощенко кілька років працювала заступником голови та головою експертної ради з культурології та мистецтвознавства департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації МОН України (до 2015 р.), входила до складу спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій у ХНУМ імені І. П. Котляревського за спеціальністю 17.00.03 — «музичне мистецтво», нині є членом спеціалізованої вченої ради ХДАК із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальностями 26.00.01 — історія і теорія культури та 26.00.04 — українська культура, членом редколегії наукового видання «Культура України» (ХДАК), долученого до переліку наукових фахових видань України.

Постійно опонує на захистах кандидатських і докторських дисертацій у провідних навчальних закладах України.

У 2015–2017 рр. обіймала посаду проректора ХДАК з науково-методичної та творчо-виконавської роботи. З 2017 р. очолює кафедру теорії та історії музики, спеціально створену для освітньо-наукової підготовки аспірантів і докторантів за спеціальністю «музичне мистецтво».

Здійснює наукове керівництво аспірантами та здобувачами, 14 з котрих отримали дипломи кандидатів мистецтвознавства й нині викладають у ХДАК, ХНУМ імені І. П. Котляревського, інших закладах вищої освіти м. Харків та інших міст України. Є автором близько 80 наукових праць, зокрема двох монографій.

Основні опубліковані праці

1. Новая мифология романтизма и музыка : (Проблемы энцикл. анализа музыки) : монография / Е. Г. Рощенко (Аверьянова) ; Нац. муз. акад. Украины им. П. И. Чайковского. — Харьков : ХНУРЭ, 2004. — 286 с.
2. Число и имя в новой мифологии музыкального романтизма : (нумерол. и ономотол. методы анализа музыки) : монография / Е. Г. Рощенко (Аверьянова) ; Харьк. гос. ун-т искусств им. И. П. Котляревского. — Харьков : ХНУРЭ, 2007. — 126 с.
3. Вергилий и Пёрселл / Е. Г. Рощенко // Поліфонія діалогу в постсучасній культурі : зб. наук. пр. — Київ, 2013. — С. 141–153.
4. Жанровые черты новеллы в опере Р. Вагнера «Летучий голландец» / Елена Рощенко // Аспекти історичного музикознавства : зб. наук. ст. / М-во культури України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського, Каф. історії музики. — Харків, 2013. — Вип. 6 : Музика і театр в історичному часі та просторі — С. 115–120.

5. Шуман и Жан-Поль. Фрагменты жизнетворчества. Методологические искания / Е. Г. Рощенко (Аверьянова) // Таврійські студії. Мистецтвознавство. — 2013. — № 4. — С. 49–55.
6. Національний оперний міф у творі М. Лисенка «Тарас Бульба» / Олена Рощенко // Записки Товариства імені Шевченка. — Львів, 2014. — Т. 267 : Праці Музикознавчої комісії : [100-річчю львівського музикознавства присвячується] — С. 119–143.
7. Поетика шевченкового «Заповіту» в опері М. Лисенка — М. Старицького «Тарас Бульба» / Рощенко Олена Георгіївна // Мистецтвознавчі записки : [зб. наук. пр.] / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2014. — Вип. 25. — С. 3–13.
8. Українська симфонія пам'яті мучеників Бабиного Яру: доля автора та його твору / О. Г. Рощенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 56. — С. 215–224.

Наталія Олександрівна Рябуха

Народилася 12.05.1977 р. в м. Харків. Закінчила фортепіанний відділ Харківського музичного училища імені Б. М. Лятошинського (1996 р., з відзнакою), Харківський державний інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (2001 р., клас заслуженого артиста України, професора С. Ю. Юшкевича) за спеціальністю «Фортепіано», отримала кваліфікацію «викладач, концертмейстер, артист камерного ансамблю». Кандидат мистецтвознавства за спеціальністю «Теорія та історія культури» (2004 р.), доцент (2010), доктор мистецтвознавства (2017 р.). Нині — заступник декана факультету музичного мистецтва, доцент кафедри фортепіано ХДАК.

У Харківській державній академії культури працює з 2001 р. Після закінчення аспірантури ХДАК у 2004 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Мініатюра як феномен музичної культури (на матеріалі фортепіанних творів українських композиторів кінця XIX — XX століть)» під науковим керівництвом доктора філософських наук, професора М. В. Дяченка. Продовжила науково-педагогічну діяльність на кафедрі теорії музики та фортепіано, викладала курси «Фортепіано», «Музична естетика», «Музична інтерпретація». У 2010 р. отримала вчене звання доцента кафедри теорії музики та фортепіано.

Після закінчення докторантури в ХДАК захистила докторську дисертацію за темою «Трансформація звукового образу світу у фортепіанній культурі: онто-сонологічний підхід» (науковий консультант — доктор мистецтвознавства, професор Л. В. Шаповалова, 2017 р.) та отримала науковий ступінь доктора мистецтвознавства за спеціальністю 26.00.01 «Теорія та історія культури (мистецтвознавство)». Була членом Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК (2010 – 2018 рр.), є активною учасницею оргкомітетів міжнародних і всеукраїнських конференцій ХДАК.

З 2017 р. Н. О. Рябуха обіймає посаду заступника декана факультету музичного мистецтва ХДАК, викладає на кафедрі фортепіано такі дисципліни: «Фортепіано» (для студентів різних спеціалізацій музичного мистецтва), «Спецінструмент» (для спеціалізації «Музичне мистецтво естради»). Працює за сумісництвом на кафедрі теорії та історії музики, викладає для аспірантів дисципліни «Філософія музики» та «Методологія теоретичного музикознавства». Н. О. Рябуха здійснює наукове керівництво магістрами, аспірантами факультету музичного мистецтва ХДАК зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Н. О. Рябуха є автором понад 70 наукових і навчально-методичних праць, серед яких — посібник «Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації» з грифом МОН України (2010), монографія «Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва XX століття» (2016), більше 40 наукових статей, опублікованих у фахових, наукометричних та інших наукових виданнях, 30 тез доповідей і матеріалів конференцій, а також методичні рекомендації до курсів. Н. О. Рябуха є учасницею міжнародних конференцій, симпозіумів, цікавиться творчими процесами та мистецькими подіями, що відбуваються в Україні.

Сфера наукових інтересів пов'язана з культурологічною специфікою музикознавчого дослідження, розробленням онто-сонологічного підходу до вивчення музичної, зокрема фортепіанної, культури, проблемами виконавської інтерпретації фортепіанних творів, теорії та історії української фортепіанної культури. Особливу увагу дослідниця приділяє вивченню трансформації звукового образу світу в музичній культурі XX — початку XXI ст., зорієнтованому на осмислення звукоцентричної парадигми музичного мистецтва Новітнього часу. У докторському дисертаційному дослідженні Н. О. Рябуха розробила онто-сонологічну

концепцію звукообразного моделювання світу в системі «ontos — sonos — logos» (буття — звук/звучання — смисл), розкрила поетику звукообразного мислення митців, відображену в художньо-акустичній концепції фортепіано.

Основні опубліковані праці

1. Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації : навч. посіб. / Н. О. Рябуха ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Вид-во Бровін О. В., 2010. — 257 с.
2. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ — початку ХХІ ст. : монографія / Н. О. Рябуха ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Бровін О. В., 2016. — 334 с.
3. Звукообраз как философско-эстетическая категория в музыке / Рябуха Н. А. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2012. — № 1. — С. 154–157.
4. Инструментальный образ мира в фортепианных транскрипциях С. Ю. Юшкевича / Наталья Рябуха // Проблемы взаимодействия мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / М-во культури України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2012. — Вип. 37 : Шлях до майстерності в реаліях мистецької практики та освіти. — С. 37–46.
5. Звукообраз як категорія метафізики музики: смислові виміри творчості / Н. О. Рябуха // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 39. — С. 234–242.
6. Семантико-аксіологічні основи звукообразу в сучасній музиці / Н. О. Рябуха // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 264–275.
7. Звукообраз фортепіано у камерно-інструментальній творчості В. Сильвестрова / Рябуха Н. О. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія] Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2012. — № 3. — С. 129–133.
8. Звукообразна семантика як феномен сучасної композиторської творчості / Рябуха Н. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2012. — № 3. — С. 47–50.
9. Звукообраз в исполнительском искусстве (этимологический дискурс) / Наталья Рябуха // Проблемы взаимодействия мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2014. — Вип. 40 : Когнітивне музикознавство: назустріч 100-річчю Харків. нац. ун-ту мистецтв ім. І. П. Котляревського. — С. 72–85.
10. Специфіка виконавської інтерпретації в системі трансформації культурних парадигм постмодернізму / Н. О. Рябуха // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 111–120.
11. Фортепианные сонаты А. Шнитке как классическое наследие современной культуры / Н. Рябуха // Проблемы взаимодействия мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. — Харків, 2014. — Вип. 41 : Класика в сучасній культурі. — С. 328–339.
12. Фортепианные сонаты А. Шнитке как классическое наследие современной музыкальной культуры / Наталья Рябуха // Проблемы взаимодействия мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / М-во культури України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2014. — Вип. 41 : Класика в сучасній культурі. — С. 328–339.
13. Звуковой образ как феномен культуры: опыт междисциплинарного синтеза / Рябуха Наталья Александровна // Культура і сучасність. — 2014. — № 2. — С. 112–119.
14. Звукообраз фортепіано в динаміці історико-культурних змін / Рябуха Наталія Олександрівна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2014. — Вип. 2 (3). — С. 229–236.
15. Поэтика звукообразов в творчестве В. Сильвестрова / Н. А. Рябуха // Научные работы Белоруской дзяржаўнай акадэміі музыкі. Серыя 1, Беларуская музычная культура. — Мінск, 2014. — Вип. 31 : Музыкальная культура Беларусі і свету у навуковым асэнсаванні. — С. 178–188.
16. Звукообраз у фокусі сонологічного методу дослідження музичної культури / Рябуха Наталія Олександрівна // Культура і сучасність. — 2015. — № 2. — С. 98–106.

17. Звукообраз как концепт в позднем фортепианном творчестве Л. Бетховена / Наталья Рябуха // Проблемы взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / М-во культури України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2015. — Вип. 45 : Бетховен — terra incognita. — С. 171–186.
18. Просторовість як параметр звукообразного мислення виконавця: теоретико-методологічний аспект / Наталія Рябуха // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Тернопіль, 2015. — № 1, вип. 33. — С. 46–57.
19. Звукообраз як категорія музичного мислення: онтологічний та гносеологічний аспекти / Рябуха Наталія Олександрівна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2015. — Вип. 2 (5). — С. 181–187.
20. Концептуалізм позднего фортепианного творчества А. Шнитке (на примере цикла «Пять афоризмов») / Н. Рябуха // Научные труды Белорус. гос. акад. музыки. Сер. 5, Вопросы истории и теории исполнительского искусства. Музыкальная педагогика. — Минск, 2015. — Вип. 36 : Вопросы музыкального исполнительства. — С. 177–188.
21. Онтологическая специфика музыкального звука как исполнительской категории / Н. А. Рябуха // Южно-Российский музыкальный альманах. — 2015. — № 1. — С. 40–46.
22. Поетика звукового образу світу Б. Лятошинського (на прикладі фортепіанної творчості) / Н. О. Рябуха // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 51. — С. 26–39.
23. Відображення романтичного звуковідчуття у фортепіанних творах Ф. Шопена і Ф. Ліста / Н. О. Рябуха // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 53. — С. 18–28.
24. Онто-сонологія звукообразного мислення Дж. Кейджа / Н. О. Рябуха // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 54. — С. 202–213.

Олександр Давидович Склярів

Народився 7.11.1947 р. в м. Харків. Закінчив Харківський державний інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1971 р.), завідувач кафедри теорії музики і фортепіано (1994 – 2017 рр.), завідувач кафедри фортепіано (з 2017 р.), професор (2003 р.), заслужений діяч мистецтв України (1998 р.).

Трудова діяльність упродовж майже сорока років пов'язана з Харківською державною академією культури: викладач кафедри історії музики і фортепіано (1973 р.), старший викладач, доцент, завідувач кафедри теорії музики і фортепіано (1994 – 2017 рр.), завідувач кафедри фортепіано (з 2017 р.), професор (2003 р.).

За вагомий особистий внесок у розвиток культури і мистецтва та високі творчі здобутки О. Д. Склярову в 1998 р. присвоєно державне почесне звання «заслужений діяч мистецтв України». У 2007 р. — дипломант конкурсу «Вища

школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Завідувач кафедри», отримав відзнаку Міністерства культури і туризму України за багаторічну плідну працю в галузі культури.

Досвідчений педагог, серед його учнів — десятки лауреатів і дипломантів міжнародних та національних фестивалів і конкурсів, заслужені працівники культури України, відмінники освіти. Постійно надає кваліфіковані навчально-методичні консультації, проводить майстер-класи для викладачів закладів освіти I–II та III–IV рівнів акредитації, які проходять стажування на кафедрі.

Більше 40 років активно займається концертно-виконавською діяльністю. Його виступи відомі шанувальникам фортепіанного мистецтва не тільки в Харкові, але й у Києві, де він неодноразово демонстрував свою виконавську майстерність на сцені Національної філармонії України. Постійно бере участь у проведенні міжнародних конкурсів естрадної пісні імені К. І. Шульженко як головний концертмейстер. Провідний соліст-концертмейстер вищої кваліфікації Харківської обласної філармонії. Його концертмейстерська діяльність неодноразово отримувала високу оцінку в рецензіях у періодичних виданнях України.

О. Д. Скляров відомий в Україні як один із провідних фахівців у галузі фортепіанної педагогіки. Запропонував оригінальний підхід до сучасної методики викладання курсу фортепіано в закладах вищої освіти культури, що базується на розгляді загальних методологічних засад формування художнього мислення та технічного вдосконалення виконавських навичок студентів у процесі їх творчої активізації в педагогічній практиці фортепіанних кафедр. О. Д. Скляров є автором навчального посібника «Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавських навичок студентів», а також наукових статей і методичних розробок.

Професор О. Д. Скляров — член Національної всеукраїнської музичної спілки, висококваліфікований фахівець та концертуючий музикант. За його безпосередньої участі на факультеті музичного мистецтва академії впроваджено нову спеціалізацію — «Музичне мистецтво» для піаністів. Має багатий педагогічний досвід, який вдосконалює не тільки в практичній, але й у науково-методичній роботі. Досліджує проблеми музичного виконавства, формування національного педагогічного репертуару, вплив музичного виконавства на художньо-естетичне формування особистості та ін.

Досвідчений педагог. Серед студентів, котрі пройшли підготовку з курсу «Фортепіано» в класі О. Д. Склярова, є лауреати й дипломанти міжнародних і національних фестивалів і конкурсів, заслужені працівники культури України, відмінники освіти. Протягом багатьох років він надає постійні консультації та проводить майстер-класи для викладачів, котрі проходять стажування при кафедрі. Понад сорок п'ять років активно займається концертно-виконавською діяльністю. Його виступи добре знайомі шанувальникам фортепіанного мистецтва не тільки в Харкові, але й у Києві, де він неодноразово демонстрував свою виконавську майстерність на сцені Національної філармонії України. Під його акомпанемент виступали провідні майстри-виконавці України. Народна артистка України Є. С. Мірошніченко назвала О. Д. Склярова своїм найулюбленішим концертмейстером. Про нього із захопленням відзивався найкращий альтист світу Ю. Башмет.

У його репертуарі — кілька концертних програм, з якими він успішно виступає на сцені Харківської обласної філармонії. Має фондові записи на державному радіо та телебаченні (загальний час звучання — понад 4 години), компакт-диски. Кожний ефір Харківського обласного радіо вже понад тридцять років розпочинається музичними позивними з «Пісні про Харків» І. Ковача у виконанні О. Д. Склярова.

Постійно бере участь у проведенні міжнародних конкурсів естрадної пісні імені К. І. Шульженко як головний концертмейстер. Провідний соліст-концертмейстер вищої кваліфікації Харківської обласної філармонії. Його концертмейстерська діяльність неодноразово отримувала високу оцінку в рецензіях у періодичних виданнях України.

Основні опубліковані праці

1. Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавських навичок студентів : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв / О. Д. Скляров ; Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — 79 с.
2. Проблеми виконання інструктивних та концертних етюдів: історико-стильовий аспект / О. Д. Скляров // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2002. — Вип. 9. — С. 60–69.
3. Проблеми виконання старовинних та класичних сонат / О. Д. Скляров // Соціально-педагогічні аспекти професійного навчання : зб. наук. пр. / Обл. метод. каб. учб. закл. мистецтв та культури. — Київ, 2002. — С. 106–112. — (Проблеми сучасного мистецтва і культури).
4. Проблеми формування поліфонічного мислення студентів фортепіанних виконавців / О. Д. Скляров // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — Вип. 10 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 147–155.
5. Розвиток принципів технічного вдосконалення в історії фортепіанної педагогіки / О. Д. Скляров // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і мистецтв, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — Вип. 9 : Мистецтвознавство. — С. 198–205.
6. Сонати російських та українських композиторів (виконавсько-стильові проблеми) / О. Д. Скляров // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2002. — Вип. 10. — С. 39–46.
7. Специфіка викладання курсу «Фортепіано» у вищих навчальних закладах культури / О. Д. Скляров // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2005. — Вип. 16 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 200–209.
8. Исторические этапы развития фортепианной техники / Скляров А. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2009. — Вип. 6. — С. 50–53.

9. Стилевые особенности фортепианной фактуры в концертмейстерском искусстве / Скляр А. // Традиції та новачі у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2011. — Вип. 2. — С. 50–53.
10. Драматургическая роль фортепианной фактуры в русском классическом романсе (на примере творчества С. В. Рахманинова) / Скляр А. Д. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2011. — № 8. — С. 164–167.
11. Музично-слухові уявлення та їх сутність у контексті фортепианної педагогіки та виконавства / Скляр О. Д. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2012. — С. 160–163.
12. Романс М. Зубова «Не йди, побудь зі мною» в часопросторі виконавських інтерпретацій / О. Д. Скляр // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 54. — С. 223–231.

Записані компакт-диски

1. Песни Вергинского. — NN Studio Records. — 1999.
2. Благословляю все, что было... — NN Studio Records. — 2001.
3. Любимый романс. — NN Studio Records. — 2002.
4. Песни Вергинского. — NN Studio Records. — 2004.
5. Песни сердца. — NN Studio Records. — 2004.

Алла Анатоліївна Соляник

Народилася 17 червня 1964 р. в м. Смоленськ (Російська Федерація). Декан факультету соціальних комунікацій, доктор педагогічних наук, професор

У 1985 р. закінчила з відзнакою Харківський державний інститут культури. Доктор педагогічних наук (2006 р.), професор (2007 р.). Нині — декан факультету соціальних комунікацій ХДАК.

Починаючи з 1985 р., уся трудова діяльність пов'язана з Харківською державною академією культури. З 1999 по 2004 рр. — заступник декана факультету бібліотекознавства та інформатики, з 2000 по 2006 р. — секретар фахового наукового збірника України «Вісник Харківської державної академії культури», з 2002 по 2006 рр. — учений секретар спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських

(кандидатських) дисертацій зі спеціальності 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство»; з 2007 по 2010 рр. — заступник, а з 2010 по 2017 рр. — голова спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальностей 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій, 27.00.02 — документознавство, архівознавство», 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (у галузі соціальних комунікацій)»; з 2017 р. — заступник голови спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальності 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (у галузі соціальних комунікацій)».

Коло основних наукових інтересів пов'язано з розробленням проблем бібліотечного фондознавства, документознавства, методологічних проблем документології та теорії соціальних комунікацій, організації й методики науково-дослідної діяльності, бібліотечно-інформаційної освіти. Науковий керівник комплексної науково-дослідної теми ХДАК «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (Державний реєстраційний номер 0109U000512), член редколегії фахового наукового збірника «Вісник ХДАК», науковий керівник докторських і кандидатських дисертацій з теорії та історії соціальних комунікацій, сучасних проблем книгознавства та бібліотекознавства, активно формує власну наукову школу: під її керівництвом захищено дві докторські та шість кандидатських дисертацій.

З 2016 р. — заступник голови Науково-методичної комісії в галузі культури і мистецтва Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, член підкомісії 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», у складі якої брала активну участь у розробленні стандартів вищої освіти з означеної спеціальності для першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (доктор філософії) рівнів

вищої освіти. Неодноразово залучалася Міністерством освіти і науки України як голова експертних комісій під час проведення акредитаційної експертизи підготовки в закладах вищої освіти бакалаврів та магістрів зі спеціальностей «Документознавство та інформаційна діяльність», «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

З 2016 по 2019 рр. — член президії Української бібліотечної асоціації, очолювала напрям розвитку бібліотечної освіти і науки, організатор та активний учасник багатьох міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, зокрема міжнародних наукових конференцій: «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» (2010–2018 рр.), «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: європейські орієнтири» (2016–2018 рр.), «Інформація, комунікація, суспільство (2017–2018 рр.)», «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації» (2016–18 рр.) та ін.

Вона є автором більше 250 наукових і науково-методичних праць, серед них — 3 монографії, 2 навчальні посібники.

У 2006 р. нагороджена Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації і дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Науковець».

Основні опубліковані праці

1. Документні потоки та масиви : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв / А. А. Соляник ; Харк. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2000. — 111 с.
2. Система документопостачання бібліотечних фондів: закономірності розвитку : монографія / А. А. Соляник. — Харків : ХДАК, 2005. — 230 с.
3. Эволюция библиотечного фондирования : монография / Ю. Н. Столяров, Н. Н. Кушнарченко, А. А. Соляник. — М. : Гранд-Фаир, 2007. — 688 с.
4. Документоснабжение библиотечных фондов : учеб.-метод. пособие / А. А. Соляник. — М. : Либерия-Библиформ, 2007. — 128 с.
5. Підготовка фахівців для книжкової галузі України: змістовні та організаційні трансформації / А. А. Соляник // Поліграфія і видавнича справа. — 2011. — Вип. 2. — С. 3–9.
6. Этап начальной институционализации научных исследований в отрасли социальных коммуникаций: опыт Украины / Н. Н. Кушнарченко, А. А. Соляник // Науч. и техн б-ки. — 2011. — № 6. — С. 49–55.
7. Культурологическая модель модернизации высшего библиотечно-информационного образования / А. А. Соляник // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 31–41.
8. Фонды электронных книг в публичных библиотеках Украины: состояние, проблемы, перспективы развития / Алла Соляник // Бібл. форум: історія, теорія і практика. — 2017. — № 1. — С. 24–26.
9. Сучасні тренди модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти України / Алла Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2017. — № 1. — С. 22–26.
10. Харьковская школа библиотечного фондирования : к 100-летию Е. П. Тамма / Наталья Николаевна Кушнарченко, Виктор Васильевич Седых, Алла Анатольевна Соляник // Вестн. БАЕ. — 2019. — № 1. — С. 87–91.

Андрій Олександрович Сошніков

Народився 11.11.1972 р. в м. Курськ (РРФСР, Російська Федерація). Закінчив Харківський державний інститут культури (1995 р.), кандидат філософських наук (2000 р.), доцент (2002 р.), доктор філософських наук (2014 р.). Нині — доцент кафедри історії, музєзнавства та пам'яткознавства.

У 1995–2006 рр. працював у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди на посадах старшого лаборанта, старшого викладача та доцента, у 2006–2016 рр. — у Харківському національному університеті внутрішніх справ на посадах доцента та професора, з 2016 р. — у Харківській державній академії культури. У 1996 — 1999 рр. навчався в аспірантурі (з відривом від виробництва) Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. У 2000 р. захистив кандидатську дисертацію з теми «Репрезентація української ментальності у соціокультурних синтезах», у 2014 р. — докторську дисертацію з теми «Модерні і постмодерні практики музеалізації культурної традиції» (філософсько-антропологічний аналіз). Основні наукові інтереси пов'язані з філософською антропологією та філософією культури, науковим комплектуванням, обліком і зберіганням музейних фондів, експозиційною діяльністю музеїв, основами

пам'яткознавства, екскурсознавством. Автор 90 наукових і навчально-методичних праць, серед них — 3 монографії (одна з них — у співавторстві), 2 навчальні посібники (один з них у співавторстві).

Основні опубліковані праці

1. Ментальне покликання української філософії в контексті соціокультурної репрезентації збережених смислів : монографія / Сошніков А. О. — Харків, 2003. — 140 с.
2. Політологія : навч. посіб. для вищ. навч. закладів. У 2 ч. Ч. 1 / [О. В. Тягло, А. О. Сошніков, М. В. Шаповаленко та ін.]; за ред. П. В. Цимбала; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків : ХНУВС, 2009. — 136 с.
3. Український націоналізм як соціокультурна міфотворчість : монографія / А. О. Сошніков ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків : Майдан, 2013. — 789 с.
4. Історія філософії : навч. посіб. для студентів усіх спец. / А. О. Сошніков ; М-во внутр. справ ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків : Майдан, 2016. — 162 с.
5. Філософсько-концептуальне осмислення сутності музею як соціокультурної інститутції в епоху постмодерну / А. О. Сошніков // Вісн. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. [Серія]: Філософія : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2017. — Вип. 48, ч. 1. — С. 3–7.
6. Річ як опредмечена інформація: критерії музеалізаційного відбору культурних артефактів / А. О. Сошніков // Вісн. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. [Серія]: Філософія : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2017. — Вип. 49. — С. 251–254.
7. Семіотична мова музейної експозиції / А. О. Сошніков // Вісн. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. [Серія]: Філософія. — Харків, 2018. — Вип. 50. — С. 17–22.

Інна Олегівна Сташевська

Народилася 6.11.1971 р. в м. Горлівка, Донецької обл. Скрипалька, науковець, педагог. Доктор педагогічних наук (2011 р.), професор (2012 р.), академік Міжнародної академії наук педагогічної освіти (2012 р.), заслужений діяч мистецтв України (2015 р.), відмінник освіти України (2018 р.).

Закінчила Донецьку державну консерваторію імені С. С. Прокоф'єва (кл. скрипки доц. С. А. Євдокимова та проф. А. М. Каравацького, 1995 р.); асистентуру-стажування Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (кл. скрипки проф. І. М. Андрієвського, 2005 р.); докторантуру Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (2011 р.). Крім музичної освіти, набула освітнього досвіду і в інших галузях: навчалася в Ганноверському університеті імені Г. В. Лейбніца (Німеччина) за фахом «історія, філософія» (1996–1999 рр.), закінчила магістратуру Луганського національного університету імені Тараса Шевченка за фахом «німецька філологія» (2019 р.).

Викладацьку діяльність розпочала в 1999 р. в Луганському коледжі культури і мистецтв. З 2000 по 2018 рр. працювала в Інституті культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка на посадах викладача, доцента, професора, завідувача кафедри теорії, історії музики та інструментальної підготовки, директора інституту. З 2018 р. працює на посаді професора кафедри інструментів естрадного і духового оркестрів ХДАК. У 2004 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Музичне виховання дітей дошкільного віку в Німеччині (друга половина ХХ століття)», а у 2011 р. — докторську дисертацію на тему «Розвиток музичної педагогіки в Німеччині (ХХ століття)» у спеціалізованій раді ЛНУ імені Тараса Шевченка.

Лауреат міжнародного конкурсу в номінації «камерний ансамбль» (у дуеті з А. Я. Сташевським) в м. Нью-Йорк (США) 2002 р. Протягом багатьох років була художнім керівником і солістом камерного ансамблю «Ренесанс» Інституту культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. У складі цього колективу, а також в дуеті з баяністом А. Я. Сташевським виступала в містах України, Німеччини, Польщі.

За час своєї педагогічної роботи підготувала значну кількість фахівців-музикантів, 15 з котрих стали лауреатами й дипломантами міжнародних і всеукраїнських виконавських конкурсів. Виступала з доповідями, проводила лекції та майстер-класи в закладах вищої освіти України, Росії, Польщі, Сербії, Боснії і Герцеговини. Була членом журі всеукраїнських і міжнародних конкурсів (м. Харків, Одеса, Ялта, Луганськ, Полтава, Дрогобич та ін.). З 2014 р. була організатором щорічного всеукраїнського конкурсу-фестивалю «Обдарована молодь» (м. Полтава, Северодонецьк, Старобільськ). Виконувала обов'язки голови державних екзаменаційних комісій мистецьких навчальних закладів I–II рівнів акредитації.

Автор понад 90 наукових і науково-методичних публікацій у галузі музичної педагогіки та скрипкового виконавства, зокрема кількох монографій та навчально-методичних посібників. Член науково-методичної комісії сектора вищої освіти Науково-методичної ради МОН України. Член двох спеціалізованих рад із захисту дисертацій. Відповідальний редактор серії «Мистецька освіта: історія, теорія, практика» наукового збірника «Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». Організатор міжнародних науково-практичних конференцій «Мистецька освіта в контексті глобалізації та полікультурності» (м. Луганськ, Полтава). Керує аспірантами, здійснює експертизу та опонування дисертаційних досліджень.

З 2005 р. є членом Правління Луганської обласної організації Національної всеукраїнської музичної спілки. Нагороджена почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, Департаменту освіти і науки Луганської облдержадміністрації, Управління культури, національностей та релігій Луганської облдержадміністрації, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Національної всеукраїнської музичної спілки.

Основні опубліковані праці

1. Музична педагогіка Німеччини: історія, теорія, практика : монографія / І. О. Сташевська. — Луганськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2010. — 565 с.
2. Музичне виховання дітей дошкільного віку в Німеччині : монографія / І. О. Сташевська. — Луганськ : Поліграфресурс, 2006. — 215 с.
3. Музичне виховання дітей дошкільного віку засобами навчання скрипкової гри : навч. посіб. / І. О. Сташевська. — Луганськ : Поліграфресурс, 2006. — 182 с.
4. Методологічні засади педагогічного дослідження : монографія / Є. М. Хриков, О. В. Адаменко, В. С. Курило, С. В. Савченко, Л. Ц. Ваховський, С. М. Лобода, І. О. Сташевська. — Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. — 248 с.
5. Методологічні основи порівняльної музичної педагогіки / І. О. Сташевська // Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авт. кол. — Київ : Пед. думка, 2015. — С. 151–164.
6. К вопросу об альтернативных формах обучения детей дошкольного возраста игре на скрипке / И. О. Сташевская // «Arsinter Culturas». — Slupsk, 2014. — № 3. — Р. 95–103.
7. Сутність, структура і взаємозв'язки музичної педагогіки як наукової системи та музично-освітньої практики / І. О. Сташевська // Education and Pedagogical Sciences (Освіта та педагогічна наука). — 2016. — № 1 (164). — С. 13–23.
8. Функціональне значення мистецької освіти в сучасному суспільстві: соціокультурний аспект / І. О. Сташевська // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. — Кропивницький, 2017 — Вип. 157. — С. 19–23.
9. Проблеми методології наукового дослідження в галузі мистецької освіти / І. О. Сташевська // Музичне мистецтво ХХІ століття – історія, теорія, практика : зб. наук. пр. / Ін-т музич. мистецтва Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка / [заг. ред. та упоряд. А. Душного]. — Дрогобич ; Кельце ; Каунас ; Алмати : Посвіт, 2017. — Вип. 3. — С. 143–156.
10. Трансформація наукових уявлень про сутність музичної педагогіки в Німеччині ХІХ – початку ХХ століття / І. О. Сташевська // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. — Кропивницький, 2019. — Вип. 176. — С. 23–28.

Андрій Якович Сташевський

Народився 1.05.1969 р. в м. Рубіжне, Луганська обл.. Баяніст, композитор, науковець, педагог, громадський діяч. Доктор мистецтвознавства (2014 р.), професор (2015 р.), академік Міжнародної академії інформатизації при ООН (2007 р.), голова Луганської обласної організації Національної всеукраїнської музичної спілки, член Правління Асоціації баяністів та акордеоністів України, член Національної спілки композиторів України, заслужений діяч мистецтв України (2015 р.), завідувач кафедри народних інструментів ХДАК.

Закінчив Донецьку державну консерваторію імені С. С. Прокоф'єва (кл. баяна – проф. О. І. Шевченка, 1993 р.; кл. композиції – проф. О. В. Скрипника, 1995 р.) та Вищу школу музики і театру м. Ганновер, Німеччина (виконавська магістратура, кл. баяна – проф. Е. Мозер, 1998 р.).

Викладацьку діяльність розпочав у 1998 р. у музичній школі «Tschaikowsky muzik institut» (м. Берлін). З 1999 по 2018 рр. працював в Інституті культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка на посадах викладача, доцента, професора, завідувача кафедри музичного мистецтва. З 2018 р. працює в ХДАК на посаді завідувача кафедри народних інструментів. У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Баянне мистецтво України: тенденції розвитку оригінальної музики та індивідуальне втілення жанрово-стильового аспекту у творчості Володимира Рунчака», а в 2014 р. — докторську дисертацію на тему «Специфіка виражальних засобів в українській музиці для баяна (остання чверть ХХ — перше десятиріччя ХХІ ст.)» у спеціалізованій раді НМАУ імені П. Чайковського.

Лауреат і дипломант багатьох усеукраїнських і міжнародних конкурсів як баяніст-виконавець (Донецьк, 1991 р., I премія; Кісслег, Німеччина, 1994 р., I премія; Бенсахйм, Німеччина, 1996 р., II премія; Райнах, Швейцарія, 1997 р., дипломант; Нью-Йорк, США, 2002 р., II премія та III премія в дуеті зі скрипалькою І. О. Сташевською) та композитор (Київ, 1993 р., дипломант; Київ, 1995 р., спеціальна премія, Смедерево, Сербія, 2006 р., II премія). Із сольними концертами виступав у містах України, Німеччини, Польщі.

Автор творів для баяна, камерно-інструментальної та симфонічної музики (симфонічна сюїта «Давньокиївські фрески», Концерт для баяна з оркестром, «Монолог», камерна сюїта «Images», Капричіо та ін.). Серед виконавців музики А. Я. Сташевського — відомі українські баяністи (квартет імені М. Різолья Національної філармонії України, П. Фенюк, К. Бур'ян, К. Жуков, В. Заєць, Д. Жаріков та ін.), симфонічні й камерні оркестри Харкова, Луганська, Полтави (диригенти — К. Шмідт (Австрія), Ю. Янко, В. Жадько, В. Скакун, Н. Яцків та ін.). У 2016 та 2018 рр. оркестрова музика А. Сташевського була представлена на міжнародному фестивалі «Київ Музик Фест».

А. Я. Сташевський у різні роки був організатором і художнім керівником багатьох мистецьких і наукових проєктів, зокрема 6 міжнародних фестивалів «Грудневі вечори баянної музики» та 2 молодіжних фестивалів «Акко-дебют» (м. Луганськ), міжнародних науково-практичних конференцій «Актуальні питання баянно-акордеонного мистецтва і педагогіки в мистецьких навчальних закладах» (м. Луганськ) та ін. Регулярно виступає з лекціями та майстер-класами в навчальних закладах України і зарубіжжя, є постійним членом журі різних усеукраїнських та міжнародних конкурсів в Україні, Польщі, Сербії, Словенії, Боснії та Герцеговині, Росії. У 2014 р. представляв Україну на Зимовому конгресі Всесвітньої конфедерації акордеоністів (м. Сараєво, Боснія і Герцеговина). За період своєї педагогічної діяльності А. Я. Сташевський підготував велику кількість спеціалістів, 20 з котрих стали лауреатами й дипломантами різних усеукраїнських і міжнародних виконавських конкурсів (в Україні, США, Польщі, Словенії, Сербії тощо) та здобули понад 70 різних нагород (з них — більше 20 перших премій і Гран-прі).

А. Я. Сташевський є автором 150 наукових, науково-методичних, музично-критичних публікацій, зокрема 4 монографій та 2 навчальних посібників; членом редколегій наукових фахових видань тощо. Основні напрями науково-дослідницької діяльності: жанрово-стильові тенденції баянної творчості українських композиторів; специфіка виражальних засобів у сучасній баянній музиці; історико-культурологічні та мистецько-педагогічні аспекти баянно-акордеонного виконавства.

Нагороджений почесними грамотами Міністерства культури України, Луганської облдержадміністрації та Луганської облради, Управління культури, національностей та релігій Луганської облдержадміністрації, Луганського національного університету імені Тараса Шевченка, Національної всеукраїнської музичної спілки. У 2017 р. А. Я. Сташевського відзначено стипендією Президента України в галузі культури і мистецтв.

Основні опубліковані праці

1. Володимир Рунчак. «Музика про життя...» Аналітичні есе баянної творчості : монографія / Андрій Сташевський. — Луцьк : Волинська обласна друкарня, 2004. — 199 с.
2. Нариси з історії української музики для баяна : навч. посіб. / Андрій Сташевський. — Луганськ : Поліграфресурс, 2006. — 152 с.
3. Великі жанри в українській музиці для баяна (тенденції розвитку в останній чверті ХХ та на початку ХХІ ст.) : монографія / Андрій Сташевський. — Луганськ : Поліграфресурс, 2007. — 159 с.
4. Славний шлях кременських майстрів. Дослідження виробництва музичних інструментів на Кременщині : науковий нарис / А. Я. Сташевський, О. С. Резнік. — Луганськ-Кременна, 2011. — 231 с.
5. Сучасна українська музики для баяна: виражальні засоби, композиційні технології, інструментальний стиль : монографія / Андрій Сташевський. — Луганськ : Янтар, 2013. — 466 с.

6. Музично-інструментальні виражальні засоби в баянному мистецтві : навч. посіб. для студентів спеціальності «Муз. мистецтво». — Старобільськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2015. — 121 с.
7. Концертні твори для баяна / Андрій Шашевський // Концертно-педагогічний репертуар для студентів ВНЗ мистецтв і освіти. — Луганськ : Поліграфресурс, 2008. — Вип. 1 : [Образи, Монолог-хід, Капричіо]. — 33 с.
8. Концертні твори для баяна / Андрій Шашевський // Концертно-педагогічний репертуар для студентів ВНЗ мистецтв і освіти. — Луганськ : Поліграфресурс, 2008. — Вип. 2 : [Давньокиївські фрески]. — 34 с.
9. Концертні твори для баяна / Андрій Шашевський // Концертно-педагогічний репертуар для студентів ВНЗ мистецтв і освіти. — Луганськ : Поліграфресурс, 2008. — Вип. 3 : [Концерт для баяна з оркестром]. — 70 с.

Віктор Юрійович Степанов

Народився 02.04.1951 р. в м. Артемівськ, Донецької обл. Закінчив Калінінський політехнічний інститут (1973 р.), Університет при МО СРСР (1976), Українську юридичну академію імені Ф. Е. Дзержинського (1991 р.).

Після закінчення політехнічного інституту служив в армії (1973–1975 рр.) та в УМВС України Донецької обл. (1983–1989 рр.). Член Міжнародної поліцейської асоціації. Має численні нагороди. Працював на керівних посадах у народному господарстві (1976–1983 рр., 1990–2000 рр.).

Трудову діяльність у закладі вищої освіти розпочав на посаді начальника юридичного відділу Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (ХНАДУ) (2000–2004 рр.). Педагогічну та наукову діяльність розпочав у ХНАДУ на посадах викладач кафедри економічної теорії і права (2000–2004 рр.), старший викладач кафедри технології машинобудування та ремонту машин (2004–2006 рр.), доцент кафедри технології машинобудування та ремонту машин (2006–2007 рр.). За час роботи в ХНАДУ — кандидат технічних наук (2006 р.), доцент (2007 р.).

У Харківській державній академії культури працює з 2007 р. по теперішній час на посаді декана новоствореного на той час факультету «Менеджмент». У зв'язку з розширенням науково-педагогічної діяльності кафедр, які входили до складу факультету, у січні 2013 р. назву факультету змінено на факультет «Управління та бізнесу».

Як фундатор факультету, розробив багаторічну концепцію його розвитку, яка успішно втілюється в життя. Безпосередньо брав участь у розробленні нових спеціальностей галузей знань: «Менеджмент», «Сфера обслуговування», «Специфічні категорії», «Соціально-політичні науки».

Для підтвердження свого науково-педагогічного рівня у 2012 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління з теми «Теоретико-методологічні засади формування та реалізації державної інформаційної політики» за спеціальністю 25.00.02 «Механізми державного управління». У 2013 р. отримав вчене звання професора кафедри менеджменту і адміністрування ХДАК.

За час роботи у ХДАК опублікував близько 200 наукових і навчально-методичних праць, серед яких — 10 наукових монографій, 2 навчальні посібники. Автор кількох наукових статей у зарубіжних наукових виданнях. Основні напрями наукових досліджень — менеджмент і адміністрування, державна інформаційна політика, інформаційна безпека.

За високий професіоналізм, внесок у справу навчання й виховання підростаючого покоління нагороджений дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Декан факультету» (2012 р.). За особисті досягнення в галузі науки, вагомий внесок у вирішення науково-технічних і соціально-економічних проблем Харківської області як «видатному науковцеві року» в галузі науки в номінації «гуманітарні науки» була призначена іменна стипендія Харківської облдержадміністрації імені В. Н. Каразіна (2013 р.).

Член редколегії фахового наукового журналу «Державне управління: теорія та практика» Національної академії державного управління при Президентові України та Міжнародного наукового журналу «Інтернаука». Є членом спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій з державного управління в Національному університеті цивільного захисту України (Д 64.707.03) м. Харків.

За вагомий внесок у справу навчання й виховання підростаючого покоління має подяку від Харківського міського голови.

Основні опубліковані праці

1. Сучасний інформаційний простір: особливості та тенденції розвитку : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С. А. М., 2010. — 278 с.
2. Концептуальні засади формування та розвитку інформаційного суспільства: державно-управлінський аспект : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С. А. М., 2010. — 415 с.
3. Державна інформаційна політика: проблеми та перспективи : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С. А. М., 2011. — 546 с.
4. Державна інформаційна політика: формування та реалізація : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С. А. М., 2013. — 486 с.
5. Інформаційний простір: державно-управлінський аспект : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С. А. М., 2015. — 567 с.
6. Менеджмент у сфері культури / В. Ю. Степанов // Культура України : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 14–20.
7. Інформаційно-комунікативний маркетинг як соціальна технологія / В. Ю. Степанов // Вестн. Нац. техн. ун-та «ХПИ» : сб. науч. тр. — Харьков, 2009. — № 35–1 : Технический прогресс и эффективность производства : темат. вып. — С. 18–26.
8. Державна інформаційна політика: концепція інформаційної безпеки / Степанов В. Ю. // Держава та регіони. Серія: Державне управління. — 2010. — № 4. — С. 86–91.
9. Інформаційні системи управління в менеджменті / В. Ю. Степанов // Менеджер : вісн. Донец. держ. ун-ту упр. — 2012. — № 4. — С. 149–154.
10. Інформаційний маркетинг у сфері культури / В. Ю. Степанов // Культура України: зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 39. — С. 39–46.
11. Informatization of regional management / Stepanov Viktor // Nauka i Studia. Pedagogiczne nauki. Historia. Panstwowy zarzad. Przemysl. — 2015. — № 6. — S. 46–50.
12. Socio cultural aspects of information society / Stepanov V. Yu. // Теорія і практика державного управління : зб. наук. пр. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. — Харків, 2016. — № 2. — Р. 85–89.
13. Державна політика у сфері культури та культурної спадщини [Електронний ресурс] / В. Ю. Степанов // Державне будівництво. — 2016. — № 1. — URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2016-1/doc/1/02.pdf>. (дата звернення: 02.07.2019).
14. Інформаційна безпека як атрибут національної безпеки / Степанов В. Ю. // Вісн. Нац. ун-ту цивіл. захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 1. — С. 61–67. — DOI: 10/5281/zenovo.1240859.

Марія Валеріївна Тортіка

Народилася 23.04.1972 р. в м. Харків. Закінчила Харківську державну академію культури (1994 р.). Кандидат історичних наук (1998 р.), доцент (2001 р.), доктор історичних наук (2017 р.), нині — доцент кафедри історії, музеєзнавства і пам'яткознавства.

Педагогічну діяльність розпочала в грудні 1997 р., коли була прийнята на посаду викладача кафедри всесвітньої історії, із цього часу є співробітником Харківської державної академії культури (ХДАК). З 1998 р. переведена на посаду старшого викладача. З 2001 р. працює на посаді доцента кафедри історії України та музеєзнавства, нині — доцент кафедри історії, музеєзнавства і пам'яткознавства.

У січні 1998 р. захистила кандидатську дисертацію з теми «К. Раковський в болгарському соціал-демократичному русі 1903 — 1912 рр.». У червні 2017 р. захистила докторську дисертацію за темою «Центризм у соціал-демократичному русі Болгарії в контексті східноєвропейської соціалістичної практики (кін. XIX — поч. XX ст.)» зі спеціальності 07.00.02 «Всесвітня історія». Науково-дослідницька робота пов'язана з діяльністю «Центру болгаристики та балканських досліджень імені М. Дринова», а також з «Центром наукових працівників та викладачів юдаїки у закладах вищої освіти» («Сефер»). Особливою сферою науково-практичної діяльності є музейний менеджмент (галузь — «зелений туризм») та музейно-комунікаційні проекти в галузі роботи з дітьми з обмеженими фізичними можливостями.

Сфера наукових інтересів — вивчення дослідження в галузі соціальних музейних комунікацій, нової та новітньої історії Балкан (Болгарії), Туреччини та Росії, філософії історії, історичної політології та культурології.

М. В. Тортика розробила та викладає такі навчальні курси, як: «Вступ до фаху», «Система соціальних музейних комунікацій», «Спеціальні історичні дисципліни», «Сучасна історія зарубіжних країн», «Нумізматика в музейництві», «Джерелознавство та історіографія музейництва», «Науково-дослідна робота в музеї». За всіма курсами розроблені програми та навчально-методичні матеріали.

Нині є автором понад 80 наукових праць, що вийшли друком у науково-академічних виданнях України, Росії, Болгарії та Франції. Результати наукових досліджень представлені на понад 30 наукових конференціях.

Основні опубліковані праці

1. Между молотом европейской модернизации и наковальной евразийских империй: миражи центризма в социал-демократической практике Болгарии и России (конец XIX — начало XX ст.): монография / М. В. Тортика (Лобанова) ; М-во культуры Украины, Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков : ХГАК, 2015. — 793 с.
2. Жизненный путь Христиана Раковского, 1873–1941. Европеизм и большевизм: неоконченная дуэль : [монография] / Георгий Чернявский, Михаил Станчев, Мария Тортика (Лобанова). — М. : Центрполиграф, 2014. — 556 с.
3. Балканские социал-демократические конференции 1909 и 1911 годов и вопрос об объединении левых сил в Болгарии / М. В. Лобанова // Славяноведение. — 2002. — № 3. — С. 3–12. — Библиогр.: 21 назв.
4. Соціал-демократичний рух у новітні часи: Проблема персоніфікації історії (Х. Г. Раковський в українській історіографії) / М. В. Лобанова // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки : міжвідом. зб. наук. пр. — Київ : Ін-т історії України НАН України, 2004. — Вип. 10. — С. 41–49.
5. Й. В. Сталін про ідею культурно-національної автономії: на тлі дискусій у РСДРП та в контексті відповідних проектів австрійської соціал-демократії / М. В. Лобанова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2006. — Вип. 18. — С. 52–62.
6. Социально-политические условия «погромного движения» в Российской империи и их интерпретация идеологами марксизма (кон. XIX – нач. XX вв.) / М. В. Лобанова // Проблеми вивчення та викладання історії Росії в класичних університетах : матеріали круглого столу, присвяч. 200-річчю каф. історії Росії та 190-річчю з дня народж. М. І. Костомарова / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Іст. ф-т. — Харків, 2007. — С. 122–134.
7. Османский и Восточнохристианский традиционализм народов Балкан в условиях западной модернизации кон. XIX–XX в. / М. В. Лобанова // Схід. світ. — 2009. — № 2. — С. 103–112.
8. Принципы национальной стратегии левоцентристских фракций в Болгарии и России (на примере конфедеративной концепции болгарской «левицы» и проекта культурно-национальной автономии Бунда) / М. В. Тортика // Дриновський збірник / Болгар. акад. наук, Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Центр болгаристики та балкан. дослідж. ім. Марина Дринова. — Софія ; Харків, 2016. — Т. 9. — С. 195–201.
9. Музейна комунікація: культурна профанація або складова гуманітарного тренда доби постмодерну / Тортика М. В. // Вісн. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. [Серія]: Філософія. — Харків, 2018. — С. 45–52.
10. Khristian Rakovsky et les premieres conferences social-democrates dans les Balkans (1909 et 1911) / M. V. Lobanova // Cahiers Leon Trotsky. — 1999. — № 68 (Decembre). — P. 5–24.

Людмила Яківна Філіпова

Народилася 13.03.1952 р. в м. Харків. Закінчила Харківський державний інститут культури (1973 р.) з бібліотечно-бібліографічної спеціальності, кваліфікація: бібліотекар-бібліограф технічних бібліотек вищої кваліфікації. Кандидат педагогічних наук (1992 р.); доцент (1995 р.). Доктор педагогічних наук (2000 р.), професор кафедри інформаційно-документних систем, професор кафедри інформаційних технологій ХДАК.

Штатний викладач, стаж науково-педагогічної роботи — 35 років.

У Харківській державній академії культури (ХДАК) працює з 1980 р. Обіймала посади викладача, старшого викладача, доцента, професора таких кафедр: інформатики, інформаційних технологій, інформаційно-документних

систем. З 1999 р. по 2014 р. працювала деканом факультету документознавства та інформаційної діяльності, з 2014 р. по 2017 р. — деканом факультету соціальних комунікацій ХДАК, з 2017 по 2018 рр. — завідувачем кафедри інформаційно-документних систем, з 2018 р. — професор кафедри інформаційних технологій.

Працюючи викладачем, у 1992 р. захистила кандидатську дисертацію; доцент — з 1995 р. У 1999 р. закінчила докторантуру ХДАК і захистила докторську дисертацію з теми «Бібліографічні системи України в інформаційно-комп'ютерному просторі: теорія, організація, технологія», за якою опубліковано 2 монографії: з автоматизованих бібліографічних БД та з інформаційно-бібліотечних ресурсів Інтернету.

Отримала грант на чотиримісячне наукове стажування в США, Чикаго, Іллінойському університеті (2000) за міжнародною програмою USIA RSEP (Регіональна програма обміну вченими) Американської Ради з міжнародної освіти ACTR/ACCELS за темою «Впровадження Інтернет-технологій у бібліотеках України»; одержала сертифікат. В Україні, з метою підтримки підвищення кваліфікації працівників культури та мистецтва, проводила численні навчальні семінари та тренінги з «Основ Інтернет для бібліотечних та інформаційних працівників», співпрацюючи з міжнародною програмою IREX/IATR. Розробила й апробувала авторську навчальну програму післядипломної освіти «Інтернет та бібліотеки. Інформаційний сервіс» (2002), проект практичного курсу дистанційного навчання «Інформаційно-бібліотечні ресурси Інтернет». Підготувала електронне навчальне видання з основ роботи в Інтернеті для підвищення кваліфікації бібліотекарів і тренерів (2010).

У 2003 р. отримала наукове звання професора кафедри інформаційно-документних систем, де працювала за сумісництвом до 2017 р. Вона є ініціатором розроблення та впровадження кафедральних навчальних дисциплін «Теоретична інформатика», «Інформаційний сервіс Інтернет», «Комп'ютерна етика» (за досвідом американського університетського навчання), за якими розробила комплекс навчально-методичних матеріалів та навчальні посібники. Підготувала навчальний посібник (у співавторстві), з грифом МОНУ, «Основи інформаційно-аналітичної діяльності» (2013 р.).

Читає курси лекцій з дисциплін «Теоретична інформатика», «Комп'ютерна етика», «Магістерський семінар», проводить семінарські та практичні заняття.

Є науковим керівником дипломних і магістерських праць студентів, серед котрих брали участь у всеукраїнських конкурсах студентських наукових праць:

– у 2017 р. студентка-магістр К. Піхурович — у Кременчуцькому національному університеті імені М. Остроградського посіла призове 3 місце в II етапі конкурсу студентських наукових праць з природничих, технічних і гуманітарних наук з «Інформаційної, бібліотечної та архівної справи»;

– у 2018 р. студенти-магістри Л. Сергієнко і Ж. Яцун — в Одеському національному політехнічному університеті стали номінантами у II етапі всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» за спеціалізацією «Документознавство та інформаційна діяльність».

Студенти дипломники та магістри, під керівництвом проф. Л. Я. Філіпової, беруть участь у засіданнях профільної секції «Інформаційно-документні системи в галузі культури, мистецтва та освіти» на всеукраїнській науково-теоретичній конференції молодих учених ХДАК, де вона є науковим консультантом.

Очолює секцію «Інформаційно-комунікаційні технології глобального соціокультурного простору» на міжнародній науковій конференції ХДАК «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку».

Очолювала та брала участь у підготовці та проведенні акредитації й ліцензування документів факультету соціальних комунікацій:

– у 2015 р. очолила підготовку пакета документів для акредитації напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» і спеціальності 7.02010501, 8.02010501 «Документознавство та інформаційна діяльність» освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр;

– у 2016 р. очолила проектну групу з підготовки ліцензійної справи щодо розширення освітньої діяльності у сфері вищої освіти — за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за другим (магістерським) рівнем;

– у 2016 р. ініціювала підготовку освітньо-професійної програми зі спеціалізації «Інформаційна та документаційна діяльність» (попередня назва — «Документознавство та інформаційна діяльність»), спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за першим (бакалаврським) рівнем.

Л. Я. Філіпова є автором понад 200 наукових та науково-методичних публікацій, серед яких монографії та навчальні посібники. Брала участь у багатьох міжнародних наукових конференціях і семінарах України та зарубіжжя.

Наукометричні дані Л. Я. Філіпової є в Google Academy (індекс Гірша = 10).

Започаткувала наукову школу з вивчення користувацького підходу до інформатизації та комп'ютеризації інформаційно-документної сфери. Під її науковим керівництвом захистили 11 кандидатських та 2 докторські дисертації аспіранти та здобувачі — громадяни України, Йорданії, Китаю.

Член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 у ХДАК з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03.

Член експертних комісій МОН з акредитації підготовки молодших спеціалістів, бакалаврів і магістрів за інформаційно-документним фахом у закладах вищої освіти.

Член редакційних колегій наукових видань України: збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації»; наукового видання матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна); наукового видання матеріалів міжнародних науково-практичних конференцій Одеського національного політехнічного університету «Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття».

Регулярно підвищує свою професійну кваліфікацію, останнє стажування здійснила без відриву від навчального процесу у 2018 р. у Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» на кафедрі систем інформації за темою «Інформаційно-документні системи та комп'ютерні технології».

Основні опубліковані праці

1. Автоматизированные библиографические базы данных: пользовательский подход : кн. для работников электрон. б-к и информ. служб., имеющих гуманитар. образование / Л. Я. Филиппова. — Киев : Интеграл Кин, 1998. — 191 с.
2. Информационный сервис в Интернет (для пользователей) : учеб. пособие / Л. Я. Филиппова ; Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков : ХГАК, 2004. — 150 с. — (Культура та освіта).
3. Компьютерная этика: морально-этические и правовые нормы для пользователей компьютерных сетей : учеб. пособие / Л. Я. Филиппова, В. С. Зеленецкий ; Харьк. гос. акад. культуры [и др.]. — Харьков : Кроссруд, 2006. — 209 с.
4. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова. — Київ : Центр учб. л-ри, 2013. — 335 с.
5. Інтерактивні комунікації в структурі дистанційного навчання / Л. Я. Філіпова, О. В. Олійник // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2008. — № 4. — С. 59–63.
6. Аналітична складова інформаційної діяльності: уточнення сутності, ознак і процесів / Л. Я. Філіпова, І. В. Захарова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 28. — С. 44–52.
7. Професійні компетенції фахівців з документальних комунікацій: освітній аспект / Людмила Філіпова // Вісн. Кн. палати. — 2009. — № 1. — С. 25–28.
8. Інформаційно-комунікативні прояви ресурсного потенціалу інтернету / Л. Я. Філіпова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2010. — № 2. — С. 44–48.
9. Історія розвитку факультету документознавства та інформаційної діяльності в Харківській державній академії культури / Л. Я. Філіпова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 58–66.
10. Медіа-простір та документальні комунікації: інформаційно-технологічний підхід / Л. Я. Філіпова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2012. — № 2. — С. 57–60.
11. Інформаційна парадигма соціальної комунікації (огляд наукових підходів і концепцій) / Л. Я. Філіпова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2013. — Вип. 39. — С. 79–86.
12. Вебметричні дослідження університетської науки та веб-сайт як засіб її репрезентування в інтернет-просторі / Л. Я. Філіпова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 42. — С. 90–99.
13. Сучасні дисертаційні дослідження зі спеціальності Документознавство. Архівознавство в Україні: деякі підсумки / Л. Я. Філіпова // Вісн. Кн. палати. — 2014. — № 6. — С. 48–52.
14. Наукові школи соціальної інформатики та напрями її розвитку в Україні / Л. Я. Філіпова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 43. — С. 80–87.

15. Наукові підходи комунікативістики для досліджень інтернет-документних комунікацій / Л. Я Філіпова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2014. — № 4. — С.76–79.
16. Вебметричні дослідження університетської науки та веб-сайт як засіб її репрезентування в інтернет-просторі / Л. Я. Філіпова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 42. — С. 90–99.
17. US Library and Information Schools: training and accreditation issues / L. Ya. Filipova, O.V. Oliinyk // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — Вип. 46. — Р. 44–52 (англ. мовою).
18. Магістерські освітні програми бібліотечно-інформаційного профілю в університетах США: досвід організації та змісту навчання / Л. Я Філіпова // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 3. — С. 49–52.
19. Trends of Distance Learning progression in the Educational System in the United States: Pedagogical Aspect / Filipova L.Ya., Oliinyk O.V. // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2017. — Вип. 50. — С. 216–224 (англ. мовою).
20. Цифрові архіви в сучасному суспільстві: термінологічний та змістовний аспект / Л. Я. Філіпова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2018. — № 2. — С. 6–11.

Ірина Олександрівна Шандра

Народилася 24.04.1982 р. в с. Павлівка, Луганської обл. Закінчила Луганський національний університет імені Т. Шевченка, історичний факультет (2004 р.). З 2004 по 2007 рр. навчалася в аспірантурі ЛНУ імені Т. Шевченка, а далі — викладач того ж університету. З 2017 р. працює у ХДАК. Доктор історичних наук (2016 р.), доцент (2013 р.). Нині — завідувач кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства.

Закінчила аспірантуру (2007 р.) Луганського національного університету імені Т. Шевченка, докторантуру (2016 р.) Донецького національного університету (м. Вінниця). Захистила кандидатську дисертацію з теми «З'їзди гірничопромисловців Півдня Росії в системі державних та громадських установ (1874–1918 рр.)» (2007 р.), докторську дисертацію — «Представницькі організації буржуазії українських губерній (1861–1919 рр.)» (2016 р.).

З 2007 р. — старший викладач кафедри історії України Луганського національного університету, з вересня 2011 р. — доцент кафедри історії України ЛНУ. З 2016 р. працює в Харківській державній академії культури: 2016 р. — доцент кафедри культурології та медіа-комунікацій, 2016–2018 рр. — доцент кафедри історії України та всесвітньої історії, з 2018 р. і понині — завідувач кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства. З 2010 р. — член Національної спілки краєзнавців України.

Автор понад 80 наукових і навчально-методичних праць, серед них — 2 одноосібні монографії (2011 р. і 2016 р.), 1 колективна (2018 р.), 2 навчально-методичні посібники, статті в наукових фахових виданнях України, Білорусі, Росії, Казахстану та Польщі. У складі авторського колективу трьох енциклопедій: «Россия в Первой мировой войне. 1914 — 1918: В 3 т.» (Москва: РОССПЭН, 2014), «Большая Российская энциклопедия: Т. 31» (Москва: Большая Российская энциклопедия, 2016), «Россия в 1917 году» (Москва: Политическая энциклопедия, 2017).

Сфера наукових інтересів — соціально-економічна історія України XIX — початку XX ст., історія підприємництва та меценатства. Досліджує історію промисловості, транспортної та банківсько-фінансової систем пореформеної доби; займається пошуком та введенням до наукового обігу матеріалів роботи підприємницьких організацій XIX — початку XX ст., державних постанов, що регламентували їх діяльність, та інших джерел з економічної історії.

Основні опубліковані праці

1. З'їзди гірничопромисловців Півдня Росії: створення та діяльність (1874–1918 рр.) : монографія / І. О. Шандра ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». — Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2011. — 299 с.
2. Представницькі організації буржуазії українських губерній (1861–1919 рр.) : монографія / І. О. Шандра ; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т (м. Вінниця). — Харків : Майдан, 2016. — 315 с.
3. Сучасні західні теорії у вивченні представницьких організацій підприємців пореформеного періоду / І. О. Шандра // Українська історична наука в сучасному освітньому та інформаційному просторі : [колект. моногр.] ; наук. ред. О. О. Салата ; Київ ун-т ім. Бориса Грінченка. — Вінниця, 2018. — С. 8–21.

4. Биржи как форма представительства интересов предпринимателей пореформенного периода (на примере украинских и белорусских губерний) / Шандра И. А. // Ученые записки УО «ВГУ им. П. М. Машерова»: сб. науч. тр. — Витебск, 2015. — Т. 20. — С. 59–66.
5. Деятельность представительных организаций предпринимателей в социально-культурной сфере (вторая половина XIX – начало XX вв.) / Шандра И. А. // Л. Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршы = Вестн. Евразий. нац. ун-та им. Л. Н. Гумилева. — Астана, 2015. — № 3 (106). — С. 424–431.
6. Представницький напрям діяльності сільськогосподарських товариств українських губерній (друга половина XIX – початок XX ст.) / Ірина Шандра // Współczesne trendy rozwoju edukacji i nauki w kontekście interdyscyplinarnym: Materiały II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej, 24–25 marca 2016 roku = Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті: матеріали II-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 берез. 2016 р. / [ред.-упоряд.: І. Зимомря, В. Ільницький]. — Ченстохова; Ужгород; Дрогобич: Посвіт, 2016. — С. 72–74.
7. Представительство интересов предпринимателей украинских и белорусских губерний посредством бирж (вторая половина XIX – начало XX века) / И. Шандра // Працы Цэнтра вывучэння гісторыі гандлю. — Мінск, 2017. — Вып. 2. — С. 64–71.
8. Підготовчі заходи представницьких організацій підприємців українських губерній щодо укладення нового торгового договору з Німеччиною на початку XX ст. / Ірина Шандра // Емінак. — 2017. — № 2, т. 3. — С. 34–39.
9. Союз промисловості, торгівлі, фінансів і сільського господарства України: спроба взаємодії з урядом гетьмана П. П. Скоропадського / І. О. Шандра // Український селянин: зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т історії України НАН України, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2017. — С. 72–75.
10. Прибалтійський паливний ринок: спроби його завоювання донецьким вугіллям на початку XX ст. / Шандра Ірина // Історичні і політологічні дослідження. — 2018. — № 1 (62). — С. 69–88.

Костянтин Григорович Шаша

Народився 8.01.1929 р. в м. Мелітополь, Запорізької обл. Закінчив Харківський автомобільно-дорожній інститут (1954 р.), Харківську державну консерваторію (1962 р.). Професор (1995 р.), заслужений артист України (1980 р.), народний артист України (2007 р.).

Розпочав творчу діяльність солістом Харківського академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка (1962–1988 рр.). Протягом 27 років виконував провідні партії тенорового репертуару. Загальна кількість виконаних спектаклів на сцені понад 974, на телебаченні — 32.

Педагогічну діяльність розпочав викладачем вокалу на кафедрі музики Харківського державного педагогічного інституту ім. Г. С. Сковороди (1983–1986 рр.).

З 1988 р. працює старшим викладачем у Харківській державній академії культури. Нині — професор кафедри хорознавства та хорового диригування.

Постійна творча, відмінна вокальна форма сприяє його успішним виступам на кращих театральних сценах Харкова, Києва та за кордоном. Серед важливих творчих здобутків: виступ у заключному концерті, присвяченому III з'їзду Федерації профспілок України (Київ, Жовтневий Палац, 1997 р.); виступ з художніми колективами інституту культури з нагоди присвоєння йому статусу академії (Колонний зал ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України, 1997 р.); участь у концерті для ветеранів війни і праці м. Київ з естрадно-симфонічним оркестром й академічним хором академії культури (Колонний зал Національної філармонії України, 1998 р.); участь у концерті пам'яті Народного артиста СРСР А. Солов'яненка з Національним оркестром народних інструментів України (Колонний зал Національної філармонії України, 1999 р.); концертні виступи в Німеччині в складі Заслуженої хорової капели України «Дружба» (1996 р., 2001 р.); поїздка до м. Марбург й участь у концерті, присвяченому 15-річчю поліцейського хору (Stadthalle — Великий зал м. Марбург 1999 р.); виступ у складі делегації Харківщини на творчому звіті майстрів мистецтв і художніх колективів (Національний Палац України, 2001 р.).

У 2004 р. до 75-річчя з дня народження виконав на сцені ХАТОБу (нині ХНАТОБу) ім. М. В. Лисенка партію Ленського з опери П. І. Чайковського «Євгеній Онегін».

У 2009 р. в залі обласної філармонії під керівництвом головного диригента, заслуженого діяча мистецтв України Ю. В. Янка й академічного симфонічного оркестру відбулися урочистості з приводу 80-річчя К. Г. Шаші. Ним були виконані арії з опер російських і західноєвропейських композиторів, італійські, народні пісні та ін. У другому відділенні в супроводі народного ансамблю «2+3» під керівництвом І. Снеткова виконані твори українських композиторів та народні пісні. К. Г. Шаші вручено посвідчення до знаку «Почесний професор ХНАДУ (ХАДІ)».

У 2011 р. взяв участь у ювілейних заходах, присвячених 80-річчю від дня народження народного артиста України А. В. Калабухіна. Виконав декілька арій з академічним оркестром обласної філармонії.

Його творча діяльність щодо пропаганди та розвитку української вокальної школи здобуває в пресі схвальні відгуки провідних учених, відомих музичних діячів України.

Член Національної спілки театральних діячів України.

Має державні нагороди України: медалі — «Ветеран праці» (1984 р.), «50-річчя Перемоги у ВВВ» (1995 р.), «Захиснику Вітчизни» (1999 р.), «60-річчя Перемоги у ВВВ» (2005 р.), «60 років визволення Харкова» (2003 р.). Нагороджений грамотами і подякою голови облдержадміністрації й обласного управління культури (2005 р.), дипломом до призу «Маестро» Харківського академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка, відзнакою за шефство над «Збройними силами України (1977 р.)».

Основні опубліковані праці

1. До питання про особливості виховання дитячого голосу / К. Г. Шаша ; Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1994. — 16 с. — Деп. в ДНТБ України 07.02.95, № 274–Ук95.
2. Історія українського вокального мистецтва : конспект лекцій / Харків. держ. акад. культури, Каф. хоровознавства та хор. диригування ; [уклад. К. Г. Шаша]. — Харків. : ХДАК, 2003. — 53 с.
3. О преподавании курса постановки голоса в институтах культуры / К. Г. Шаша ; Харьк. гос. ин-т культуры. — Харьков, 1991. — 21 с. — Деп. в НИО Информкультура Рос. гос. б-ки, 12.02.92, № 2568.
4. Работа дирижера и солиста над вокально-сценическим образом в оперных спектаклях (из опыта работы с дирижером Харьк. гос. акад. театра оперы и балета им. М. В. Лысенко, засл. артистом УССР И. С. Штейманом) / К. Г. Шаша ; Харьк. гос. ин-т культуры. — Харьков, 1991. — 25 с. — Деп. в НИО Информкультура Рос. гос. б-ки, 12.02.92, № 2569.
5. Спогад про артиста: [проф. Харк. ін-ту мистецтв., нар. артист СРСР, соліст ХАТОБу ім. М. В. Лисенка Є. І. Червонюк] / К. Г. Шаша // Березіль. — 1994. — № 7. — С. 153–156.
6. Творчий портрет народного артиста СРСР, соліста ХАТОБу ім. М. В. Лисенка Миколи Федоровича Манойла / К. Г. Шаша // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2007. — Вип. 19 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 70–72.

Василь Миколайович Шейко

Народився 9.05.1942 р. в м. Охтирка, Сумської обл. Навчався в Белгородському музичному училищі (1959–1963 рр.) — диригент оркестру народних інструментів; Харківському державному інституті культури (1964–1968 рр.), де набув вищої кваліфікації «культурно-освітній працівник вищої кваліфікації»; аспірантурі Інституту історії АН СРСР (1968–1971 рр.). Доктор історичних наук (2002 р.), професор (1991 р.), академік Міжнародної академії інформатизації при ООН (1995 р.), член-кореспондент Національної академії мистецтв України; академік-секретар Української академії наук (2004 р.), Міжнародної кадрової академії (1996 р.), Російської гуманітарної академії (1995 р.); заслужений діяч мистецтв України (1999 р.); дійсний член Національної академії мистецтв України (2017 р.); нагороджений кількома медалями, відзнаками: Срібною та Золотою медалями Національної академії мистецтв України (2009, 2012 рр.), Почесною грамотою Верховної Ради України, є повним кавалером ордена «За заслуги».

Професійну діяльність розпочав у 1960 р. викладачем музичної школи, диригентом оркестру і солістом-баяністом. У ХДАК працює з 1968 р. Обіймав посади лаборанта, викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, декана, проректора. У 1989 р. на альтернативних засадах його обрано на посаду ректора.

У травні 2017 р. переважною більшістю голосів його знову обрано на посаду ректора. 28 листопада 2019 р. виповнюється 30 років відтоді, як В. М. Шейко очолює ХДАК. За цей час зроблено надзвичайно багато для створення й розвитку потужного, сучасного, елітного, інноваційного закладу вищої освіти культурологічно-мистецького та гуманітарно-інформаційного спрямування, відомого своїми освітніми, науковими та мистецькими здобутками далеко за межами України. Заклад вищої освіти докорінно змінився, набув статусу Академії і IV найвищого рівня акредитації, став одним із провідних освітніх, наукових, творчих центрів мистецько-культурологічного та документно-інформаційного профілю в Україні. Тут створено перші в Україні кафедри культурології та документознавства, аспірантуру з 9 наукових спеціальностей, докторантуру з 4 наукових спеціальностей, 2 спеціалізовані вчені ради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій у галузях культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій, у яких захищено 38 докторських і 180 кандидатських дисертацій; виходять друком два збірники наукових праць: «Вісник Харківської державної академії культури», «Культура України», — затверджені МОН України як наукові фахові видання. З 2016 р. ХДАК разом із Державною науковою установою «Книжкова палата України імені Івана Федорова» є співзасновником професійного науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати».

За його ініціативи ХДАК значно розширює спектр освітніх послуг. Нині освітньо-науковий процес здійснюється за 8 галузями знань: 02 «Культура і мистецтво», 03 «Гуманітарні науки», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 06 «Журналістика», 07 «Управління та адміністрування», 12 «Інформаційні технології», 23 «Соціальна робота», 24 «Сфера обслуговування» та 13 спеціальностями: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», 024 «Хореографія», 025 «Музичне мистецтво», 026 «Сценічне мистецтво», 027 «Музезнавство, пам'яткознавство», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 034 «Культурологія», 053 «Психологія», 061 «Журналістика», 073 «Менеджмент», 231 «Соціальна робота», 242 «Туризм». Навчання студентів здійснюється за 25 освітніми програмами: фундаментальна та прикладна культурологія, менеджмент культури, реклама та зв'язки з громадськістю в соціокультурній сфері, соціальна та культурна журналістика, менеджмент і бізнес-адміністрування, туризмознавство, бібліотекознавство та інформаційно-аналітична діяльність, інформаційна та документальна діяльність, інфокомунікації в документно-інформаційній діяльності, культурна спадщина та пам'яткоохоронна діяльність, психологія, оркестрові духові та ударні інструменти, народний спів, народні інструменти, хорове диригування, музичне мистецтво естради, естрадний спів, режисура естради та масових свят, акторське мистецтво драматичного театру і кіно, режисура телебачення, телерепортерство, оператор телебачення, народна хореографія, сучасна хореографія, бальна хореографія.

ХДАК здійснює підготовку кадрів на третьому (освітньо-науковому) рівні докторів філософії з 4 наукових галузей і спеціальностей: галузь знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 «Культурологія»; галузь знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; галузь знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»; галузь знань 23 «Соціальна робота» за спеціальністю 231 «Соціальна робота».

Мистецько-культурологічна та бібліотечно-інформаційна науково-освітня школа академії тільки за останні п'ять років підготувала для України та інших країн світу сотні бакалаврів, спеціалістів, магістрів, кандидатів, докторів наук, доцентів і професорів, відомих діячів науки й культури. Сотні викладачів і студентів ХДАК стали переможцями міжнародних і всеукраїнських конкурсів і фестивалів.

За безпосередньої участі В. М. Шейка в академії організовані й успішно функціонують такі мистецькі колективи: естрадно-симфонічний оркестр, академічний та народний хори, оркестри духових і народних інструментів, навчальний театр та телевізійні студії, ансамбль народної музики «Стожари», естрадний ансамбль «Кредо», фольклорні гурти «Гільце», «Фарби», театр народного танцю «Заповіт», студентський театр естрадної пісні «СТЕП» тощо. Реалізуючи державні та регіональні мистецько-культурологічні програми, вони неодноразово демонстрували своє мистецтво в Україні й далеко за її межами.

В. М. Шейко у 2002 р. ініціював уведення в Україні двох нових наукових галузей: «культурологія» та «соціальні комунікації», організував та взяв безпосередню участь у розробленні номенклатури наукових спеціальностей, їх паспортів, формул і напрямів наукових досліджень, програм вступних і кандидатських іспитів, які високо оцінила наукова громадськість, затверджених Кабінетом Міністрів України, МОН України. Він є позаштатним радником Комітету з питань освіти і науки Верховної Ради України; головою експертної ради з культурології та мистецтвознавства МОН України; першим Президентом Української асоціації культурологів тощо.

В. М. Шейко — провідний учений у галузі теорії та історії культури, фундатор і загальноновизнаний лідер мистецько-культурологічної школи України. У його науковому доробкові близько 800 праць з питань

теорії та історії культури, інформаційної культури, серед яких – 50 монографій, підручників, навчальних посібників тощо. Він – розробник фундаментальної НДР «Українська культура: історико-культурологічні виміри», яку ХДАК здійснює разом з Інститутом культурології Національної академії мистецтв України, науковий керівник загальноакадемічної НДР «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти». Він ініціює й очолює численні наукові симпозиуми, конференції, круглі столи, майстер-класи. Серед найпопулярніших – міжнародні та всеукраїнські наукові конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», «Культура та інноваційне суспільство ХХІ століття», «Герменевтика в науках про дух», «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини» та ін.

Важливим свідченням авторитетності вченого-лідера, високого наукового потенціалу, дослідницької продуктивності, критерієм оцінювання ефективності наукової діяльності В. М. Шейка є показник цитованості його праць вітчизняним і світовим науковим співтовариством. Сьогодні його h-індекс = 13 - це найвищий показник цитованості. Науковець посідає перше місце серед 150 зареєстрованих в Інтернеті вітчизняних культурологів, випереджає за кількістю посилань за відомчою ознакою, займаючи перше місце серед колег-культурологів (27 осіб), котрі працюють в установах та закладах, підпорядкованих Міністерству культури України. За інституціональною ознакою очолює рейтинг викладачів-культурологів Харківської державної академії культури тощо. Тобто В. М. Шейко – беззаперечний лідер наукового культурологічного простору України.

В. М. Шейко – лідер потужної наукової школи в галузі культурології, очолює колектив дослідників, яких об'єднує спільність підходів до вирішення наукових проблем, стиль роботи, спільне мислення, ідеї та методи їх реалізації. Під його науковим керівництвом захищено 17 дисертацій: 4 докторські, 13 кандидатських. Сотні докторантів, аспірантів, студентів уважають себе його учнями, послідовниками та прибічниками ідей керівника.

Досягнення ХДАК в освітньо-науковій і творчо-виконавській діяльності набули міжнародного визнання. Академія стала членом кількох міжнародних освітніх організацій, зокрема ЄВКЛІД, ІФЛА, БОБКАТССС, а у 2003 р. В. М. Шейко в м. Болонья підписав Велику хартію університетів, що підтвердило долучення академії до європейського освітньо-наукового простору. Сам Василь Миколайович є дійсним членом багатьох міжнародних академій, неодноразово запрошувався до участі в міжнародних симпозиумах та читання лекцій у США, Великій Британії, Німеччині, Нідерландах, Данії, Болгарії, Польщі, Словаччині, Угорщині, Китаї.

Визнанням організаційних та наукових заслуг В. М. Шейка є обрання його у 2017 р. дійсним членом Національної академії мистецтв України, а також багатьох міжнародних академій наук.

Наукові та творчі досягнення В. М. Шейка відбиті в таких виданнях: Шейко Василь Миколайович – ректор Харківської державної академії культури // Ректор третього тисячоліття : довід.-біогр. видання. – Київ : Болгов, 2002. – С. 113; Шейко Василь Миколайович // Сумщина в іменах : енциклопед. довідник. – Суми, 2003. – С. 502; Шейко Василь Миколайович // 500 впливових особистостей / Схід.-Укр. біогр. ін-т. – Харків, 2004. – С. 333; В контексте мировой цивилизации : Шейко Василий Николаевич // Служение Отечеству и долгу: очерки о жизни и деятельности ректоров харьковских вузов (1805–2004 годы). – Харьков : Изд-во НУА : Золотые страницы, 2004. – С. 664–666; Основатель культурологической школы: Шейко Василий Николаевич // Деловая жизнь. – 2007. – № 9/10. – С. 28–29; Шейко Василий Николаевич // Образование и наука Украины. Персоналии: Украина, 2007. – Харьков : Известные имена, 2007. – С. 62–63; Шейко Василь Миколайович // Хто є хто в Україні : біогр. довідник. – Київ : К.І.С., 2007. – С. 1079–1080; Пионеры третьего тысячелетия // Губерния. – 2008. – Февраль. – С. 22–23; Шейко Василий Николаевич – основатель культурологической школы // Имена и лица. – Харьков, 2008. – С. 154–155; Шейко Василь Миколайович: Харківська державна академія культури // Нова ділова Україна : всеукр. зб. – Київ, 2009. – С. 34–35; Шейко Василь Миколайович // Лідери України : інформ.-біогр. каталог. – Харків, 2011. – С. 341; Шейко Василь Миколайович // Почесні імена України: еліта держави. – Київ : Логос Україна, 2011. – С. 237; Шейко Василь Миколайович // Науково-освітній потенціал України: наукові установи, підприємства та організації, навчальні заклади, відомі імена в освіті і науці. – Київ : Укр. рейтинг, 2013. – С. 96–97; Кушнарєнко Н. М. Шейко Василь Миколайович [Електронний ресурс] / Н. М. Кушнарєнко // Українська бібліотечна енциклопедія. – Режим доступу: <http://ube.nplu.org/article/Шейко%20Василь%20Миколайович>; Elbeshausen Н. Навчальний посібник нового покоління // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. – Харків, 2016. – Вип. 54. – С. 361–363; Наука Харківщини : щоріч. інформ.-аналіт. вид. / Харків. облдержадмін., Департамент науки і освіти та ін. – Харків, 2016. – 48 с.; Каністратенко М. М. Авторитетна постать інтелектуального простору України : (до 75-річчя від дня народж. В. М. Шейка) / М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко

// Шейко Василь Миколайович : (до 75-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків, 2017. — С. 7–11. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури); Кушнарєнко Н. М. Бібліометричний профіль провідного культуролога України / Н. М. Кушнарєнко, С. В. Євсеєнко // Шейко Василь Миколайович : (до 75-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків, 2017. — С. 13–22. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури); Кушнарєнко Н. Портрет ученого в публікаціях: бібліометричний аналіз наукового доробку В. Шейка (до 75-річчя від дня народження) / Наталя Кушнарєнко, Світлана Євсеєнко // Вісн. Кн. палати. — 2017. — № 4. — С. 37–43; Пионеры третьего тысячелетия : рейтинг информ. и деловой активности // Губерния. — 2015–2018.

До його ювілеїв вийшли друком такі біобібліографічні покажчики: «Василь Миколайович Шейко: біобібліогр. покажч. (до 60-річчя від дня народження)»; «Шейко Василь Миколайович: біобібліогр. покажч. (до 70-річчя від дня народження)», «Шейко Василь Миколайович: біобібліогр. покажч. (до 75-річчя від дня народження)».

Основні опубліковані праці

1. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти : монографія / В. М. Шейко. — Харків : ХДАК, 1999. — 152 с.
2. Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір : монографія / Ганна Романенко, Василь Шейко. — Київ : Ін-т культурології Акад. мистецтв України, 2008. — 207 с. : іл.
3. Історико-культурологічні аспекти психоаналізу : монографія / В. М. Шейко. — Харків : Основа, 2001. — 151 с.
4. Історія світової культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Київ : Кондор, 2006. — 407 с.
5. Історія української культури : монографія / В. М. Шейко. — Харків : ХДАК, 2001. — 400 с.
6. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — Київ : Кондор, 2006. — 258 с.
7. Історія української художньої культури : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтв і культури / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — Харків : ХДАК, 1999. — 194 с. : іл.
8. Історія художньої культури. Візантія. Арабо-мусульманський світ. Китай. Японія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтв і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Харків : ХДАК, 2001. — 181 с.
9. Історія художньої культури. Західна Європа. XVII і XVIII ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтв і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Харків : ХДАК, 2001. — 183 с. : іл.
10. Історія художньої культури. Західна Європа. XIX–XX ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтв і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Харків : ХДАК, 2001. — 205 с. : іл.
11. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ : підруч. для студентів вищ. учб. закл. мистецтв і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Харків : ХДАК, 1999. — 210 с. : іл.
12. Історія художньої культури. Середньовіччя. Відродження : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтв і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Харків : ХДАК, 2001. — 189 с. : іл.
13. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX — початок XXI ст.) : у 2 т. : монографія. — Харків : Основа, 2001. — Т. 1. — 518 с. ; Т. 2. — 399 с.
14. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — 6-те вид., перероб. і допов. — Київ : Знання, 2008. — 310 с.
15. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX — початок XXI ст.) : монографія / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький. — Київ : Генеза, 2005. — 592 с.
16. Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко та ін.]. — Харків : ХДАК, 2009. — 195 с.

17. Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації : монографія / Василь Шейко, Марина Александрова. — Київ : Ін-т культурології Акад. мистецтв України, 2009. — 311 с.
18. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — Київ : Знання, 2009. — 413 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
19. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 2-е вид., випр. — Київ : Знання, 2010. — 271 с.
20. Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект : монографія / Василь Шейко, Валерія Левіна. — Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2010. — 207 с. : іл.
21. Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія / Василь Шейко. — Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2011. — 623 с.
22. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. — 7-е вид., стер. — Київ : Знання, 2011. — 310 с.
23. Історія української культури : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. — Київ : Кондор, 2011. — 258 с.
24. Історія культури Слобідської України : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — Харків : ХДАК, 2011. — 181 с.
25. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 3-є вид., стер. — Київ : Знання, 2011. — 271 с.
26. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 4-те вид., стер. — Київ : Знання, 2012. — 271 с.
27. Історія культури Слобідської України : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — 2-ге вид., випр. і допов. — Харків : ХДАК, 2012. — 223 с.
28. Культурологія : навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богущкий, Е. В. Германова Де Діас. — Київ : Знання, 2012. — 494 с.
29. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 5-е вид., стер. — Київ : Знання, 2013. — 271 с.
30. Харківська державна академія культури: до 85-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко та ін.]. — Харків : ХДАК, 2015. — 199 с.
31. Discourse Analysis Methods in the Study of Social Processes / V. M. Sheyko // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — Вип. 46. — Р. 154–160.
32. Формування креативної системи освіти як умова функціонування сучасної глобалізаційної цивілізації / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 49. — С. 4–20.
33. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богущкий, Н. М. Кушнарченко ; Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2016. — 329 с.
34. Трансформація моделі культурологічного простору в добу цивілізаційної глобалізації / Василь Шейко // Культурологічна думка : щорічник наук. пр. / Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ, 2016. — № 9. — С. 18–23.
35. Динаміка демографічних трансформацій міграційних потоків біженців у світовому співтоваристві / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — Вип. 48. — С. 182–203.
36. Еволюція змістових та функціональних парадигм освіти в контексті сучасних соціальних та культурно-мистецьких трансформацій / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 53. — С. 262–276.
37. Культура та цивілізація: аналіз джерел та літератури / В. М. Шейко // Культурологічна думка : щорічник наук. пр. / Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ, 2016. — № 10. — С. 45–51.
38. Морфологія компаративістської культурології та діалог культур / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 52. — С. 8–18.
39. Історико-джерелознавчий аналіз еволюції культурно-мистецьких та художньо-літературних об'єднань України: культурологічний аспект / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 55. — С. 172–194.
40. Трансформація відносин старої інтелігенції і влади під час Української революції 1917–1921 рр. / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 52. — С. 9–39.

Ганна Василівна Шемаєва

Народилася 22.09.1953 р. в с. Дробішеве, Донецької обл. Закінчила Харківський державний інститут культури (1977 р.). Кандидат історичних наук (2000 р.), доцент (2008 р.), доктор наук із соціальних комунікацій (2009 р.), професор (2013 р.).

Після закінчення бібліотечного факультету Харківського державного інституту культури працювала бібліотекарем, завідувачем сектора в бібліотеках Харківського політехнічного й Українського заочного політехнічного інститутів; завідувачем бібліотеки, начальником наукового інформаційно-бібліотечного центру в науково-дослідному Інституті експериментальної та клінічної ветеринарної медицини; директором навчально-методичного інформаційно-бібліотечного центру з функцією проректора з інформатизації в Харківській державній академії культури.

Була керівником і брала участь у підготовці й реалізації локальних та міжнародних проектів за підтримки міжнародних фондів «Відродження» (1995 р., 1997 р.), IREX (1997, 1999 рр.), DAAD (2003 р.), TEMPUS/TASIS EU (2001–2004 рр.).

З 2004 р. — доцент, з 2011 р. — професор кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій, нині — кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи Харківської державної академії культури.

Автор біля 140 публікацій, серед яких — 2 навчальні посібники, 1 монографія. Усесторонньо презентує результати науково-викладацької діяльності на численних наукових і науково-практичних конференціях національного та міжнародного рівнів, на яких її доповіді відзначали дипломами й подяками. Суттєво оновила зміст професійно-орієнтованих дисциплін, зокрема «Мультимедійні технології в бібліотеках», «Система електронних бібліотек та баз даних», «Інтелектуальна власність», курсів за вибором: «Комунікації в науці», «Теорія соціокультурного проектування», «Інноваційний менеджмент».

Засновник нового наукового напрямку з коєволюційних процесів розвитку бібліотек у системі наукової комунікації. Під її науковим керівництвом захищено 5 кандидатських дисертацій.

Була заступником голови спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02. Нині — голова спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з правом розгляду та прийняття до захисту дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук зі спеціальності 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство в галузі соціальних комунікацій та член спеціалізованої вченої ради К 26.807.04 КНУКіМ. Виступала офіційним опонентом на захисті 6 кандидатських та 5 докторських дисертацій.

Член редколегії українських наукових журналів: «Вісник Книжкової палати», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Вісник Харківської державної академії культури».

Установила та підтримує системні міжнародні науково-освітні зв'язки факультету та кафедри з європейськими закладами вищої освіти Великої Британії, Болгарії, Данії, Італії, Латвії, Литви, Німеччини, Франції, Швеції. Результатом є Меморандум про співпрацю ХДАК з Королівською школою бібліотекознавства та інформатики, Данія (2012 р.), договори з французьким (Альянс Франсез) та німецьким (Дім Нюрнберга) культурними центрами (2017 р.).

Член правління Асоціації сучасних інформаційно-бібліотечних технологій; член Української бібліотечної асоціації та член Європейської асоціації бібліотечних та інформаційних працівників VetLib–L.

За внесок у розбудову бібліотечної справи, впровадження інноваційних технологій у розвиток науки й освіти неодноразово нагороджена грамотами Української академії аграрних наук, Харківської обласної державної адміністрації, Міністерства культури України, почесним знаком «Відмінник аграрної освіти і науки» III ступеня (2003 р.); дипломами обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» (2003 р.; 2013 р.).

Основні опубліковані праці

1. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : монографія / Г. В. Шемаєва ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2008. — 288 с.
2. Трансфер інновацій і його організація у бібліотеках України : навч. посіб. для студентів бібл. спец. вищ. навч. закл. освіти III–IV рівнів акредитації / В. А. Вергунов, В. В. Дерлеменко, Г. В. Шемаєва. — Харків : ХДАК, 2011. — 121 с.
3. Система електронних бібліотек та баз даних; теоретико-прикладні аспекти : навч. посіб. / Г. В. Шемаєва. — Харків : ХДАК, 2014. — 156 с.

4. Модель публічної бібліотеки в сучасній системі соціальних комунікацій / Ганна Шемаєва, Ханс Ель-бесхаузен // Вісн. Кн. палати. — 2012. — № 8. — С. 12–15.
5. Тенденції розширення взаємозв'язків бібліотеки у системі соціальних комунікацій / Г. В. Шемаєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2012. — № 2. — С. 60–65.
6. Інноваційна модель бібліотечної освіти: перспектива реалізації / Г. В. Шемаєва // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 42–49.
7. Управління якістю бібліотечно-інформаційних електронних ресурсів як умова розвитку національного інформаційного простору / Г. В. Шемаєва // Наукові праці НБУВ. — 2015. — Вип. 42. — С. 339–349.
8. Коеволюційні стратегії розвитку бібліотек / Г. В. Шемаєва // Бібл. вісн. — 2017. — № 5. — С. 15–19.
9. Місце культурної дипломатії в міжнародних відносинах / Г. В. Шемаєва // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 52. — С. 71–79.

Анатолій Трофимович Щедрін

Народився 7.09.1953 р. в м. Харків. Закінчив з відзнакою історичний факультет Харківського державного університету імені О. М. Горького (1976 р.). Кандидат філософських наук (1990 р.), доцент (1995 р.), доктор культурології (2008 р.), професор (2010 р.).

Викладач кафедри філософії Харківського інституту механізації та електрифікації сільського господарства; старший викладач, доцент кафедри філософії Національного технічного університету «ХПІ». Нині — професор кафедри філософії та політології Харківської державної академії культури.

Працюючи протягом понад тридцяти років у системі вищої освіти, у різний час викладав навчальні курси «Філософія», «Соціальна філософія», «Вступ до філософії», «Теоретична філософія», «Історія філософії», «Релігієзнавство», «Українська та зарубіжна культура», «Етика», «Етика та естетика», «Соціологія», «Логіка», «Основи соціальної політики», спецкурси з питань розвитку науки, техніки, культури. Започаткував авторські курси «Історія науки і техніки», «Історія інженерної діяльності».

Систематично бере участь у міжнародних, усеукраїнських, регіональних наукових конференціях, симпозіумах з проблем релігієзнавства, філософських питань розвитку науки і техніки, проблем розвитку культури. А. Т. Щедрін є одним із фундаторів Слобожанських культурологічних читань.

Сфера наукових інтересів — методологічні питання культурології, філософія та історія релігії і науки, філософія техніки, філософія культури, історія філософії, соціокультурні виміри науково-технічного прогресу.

Автор понад 200 публікацій, серед них — монографія, статті в часописах «Філософська думка», «Вопросы философии». Він започаткував вивчення вторинної міфотворчості як комплексної проблеми культурології й академічного релігієзнавства, феномену парадоксографії, що є універсальним елементом соціокультурного простору різних епох, зв'язків парадоксографічного сектора культури постмодерну з феноменами «нової» релігійності.

Відомий фахівець у галузі релігієзнавства, дослідженні нових релігійних течій і рухів, позадоктринальної релігійності. У 1994–1995 рр. брав участь у реалізації Програми Кабінету міністрів України «Нові релігійні течії та культури в період соціально-економічної кризи посткомуністичного суспільства в Україні (міждисциплінарна експлікація)». (Науковий керівник проекту — А. М. Колодний, д-р філос. наук, завідувач відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди).

А. Т. Щедрін бере участь в організації наукової діяльності. Був членом експертної ради з культурології та мистецтвознавства ВАК України, а потім ДАК Міністерства освіти та науки України. Він є заступником голови спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 із захисту докторських дисертацій з культурології та мистецтвознавства при Харківській державній академії культури, членом редакційної колегії збірника «Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство» (м. Київ), «Культура України» (м. Харків).

А. Т. Щедрін підготував доктора наук з культурології, двох кандидатів наук, керує роботою двох аспірантів.

У Харківській державній академії культури започаткував нові напрями культурологічних досліджень: культурологічне релігієзнавство та соціокультурні виміри постнекласичного природознавства.

За підсумками 2010–2011 навчального року А. Т. Щедрін визнаний переможцем XIII обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Викладач гуманітарних дисциплін».

Основні опубліковані праці

1. Академічне релігієзнавство : підручник / А. Т. Щедрін [та ін.] ; за наук. ред. А. Колодного. — Київ : Світ знань, 2000. — 826 с.
2. «Вторинна» міфотворчість як соціокультурний феномен (проблеми релігієзнавчо-культурологічного аналізу) : монографія / А. Т. Щедрін ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2007. — 429 с.
3. Релігієзнавчий словник / А. Т. Щедрін [та ін.] ; за ред. А. Колодного, Б. Лобовика. — Київ : Четверта хвиля, 1996. — 392 с.
4. Марновірство як позатрадиційна релігійність / [А. Т. Щедрін] // Історія релігії в Україні : [у 10 т.] / [редкол.: А. Колодний (голова) та ін.]. — Київ, 2010. — Т. 8 : Нові релігії України, ч. 1, розд.1, п. 5. — С. 70–81.
5. Натуралістичні міфи — феномен нової неорелігійності / [А. Т. Щедрін] // Історія релігії в Україні : [у 10 т.] / [редкол.: А. Колодний (голова) та ін.]. — Київ, 2010. — Т. 8 : Нові релігії України, ч. 1, розд.1, п. 4. — С. 59–70.
6. Наука в контексті нетрадиційних вірувань / [А. Т. Щедрін] // Історія релігії в Україні : [у 10 т.] / [редкол.: А. Колодний (голова) та ін.]. — Київ, 2010. — Т. 8 : Нові релігії України, ч. 1, розд.1, п. 3. — С. 49–59.
7. Феномен «Мовчання Неба» / Анатолій Щедрін // Філософ. думка. — 2008. — № 3. — С. 47–61.
8. Фен-шуй в соціокультурному просторі постмодерну: (українські контексти) / Анатолій Щедрін // Історія релігії в Україні : наук. щорічник / Львів. музей історії релігії [та ін.]. — Львів, 2011. — Кн. 2. — С. 279–288.
9. Альтернативное будущее, которое не наступило: социокультурные измерения повести А. и Б. Стругацких «Страна багровых туч» / А. Т. Щедрин // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — № 980, вип. 45. — С. 174–185.
10. Традиціоналізм Рене Генона як світоглядна парадигма: (соціокультурні контексти) / А. Т. Щедрін // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 112–124.
11. Изучение философии Востока как составная профессиональной подготовки студентов-культурологов / А. Т. Щедрин // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 97–107.
12. Ченнелінг: пошуки розуму у всесвіті в контексті постмодернової релігійності (культурологічні виміри) / Щедрін Анатолій Трофимович // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2013. — Вип. 1 (1). — С. 29–40.
13. Философско-антропологические аспекты проблемы поиска внеземных цивилизаций / А. Т. Щедрин // Антропологічні виміри філос. дослідж. : зб. наук. пр. / Дніпропетр. нац. ун-т залізнич. трансп. — Дніпропетровськ, 2013. — Вип. 3. — С. 30–41.

Василь Михайлович Щепакін

Народився 25.09.1962 р. в м. Харків. Закінчив Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1986 р.). Кандидат мистецтвознавства (2001 р.), доцент (2004 р.), доктор мистецтвознавства (2018 р.).

Після закінчення Харківського інституту мистецтв імені І. П. Котляревського за спеціальністю «Фортепіано» та отримання кваліфікацій «викладач», «концертмейстер», «соліст камерного ансамблю» і строкової служби в армії розпочав роботу в Харківському державному інституті культури (1988 р) на посаді викладача кафедри музикознавства, реорганізованої в 1993 р. у кафедрі теорії музики та фортепіано, з 2017 р. — на кафедрі теорії та історії музики і на кафедрі фортепіано. У 2001 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Чеські музиканти в музичній культурі України кінця XVIII – початку

XX ст.», у 2004 р. отримав учене звання доцента, у 2018 р. захистив докторську дисертацію «Формування музичної культури Сходу та Півдня України в контексті західноєвропейських мистецьких впливів (друга половина XIX — початок XX ст.)».

Сферами наукових інтересів є історія музичної культури України XVIII – початку XX ст. у міжнародних музичних контактах, еволюція вітчизняної музично-критичної думки XIX – XXI ст. Автор більше 70 публікацій, серед яких – біобібліографічний словник «Чеські музиканти в Україні», монографія «Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX – початку XX століть: європейські виміри», близька 50 статей з проблем західноєвропейських мистецьких впливів на музичну культуру України XVIII – початку XX ст., статті в енциклопедичних виданнях «Українська музична енциклопедія», «Енциклопедія сучасної України», кілька навчально-методичних праць.

Викладає практичні дисципліни: «Фортепіано», «Спецінструмент (фортепіано)», лекційні курси: «Музична естетика», «Музична педагогіка», «Музична журналістика», «Інформаційне забезпечення музичної діяльності». У минулі роки викладав також курси «Музична психологія», «Музична критика».

Має багатий досвід педагогічної роботи в усіх ланках музичної освіти – від початкової до вищої, адже водночас із роботою в ХДАК за сумісництвом працював у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди (2004–2007 рр.), Харківському педагогічному коледжі (1991–1998 рр.), а також у музичній студії при загальноосвітній школі № 124 (1989–2001 рр.) і в дитячій музичній школі № 13 імені М. Т. Коляди (1996–2010 рр.), де протягом 21 року керував двома дитячими оркестрами ударних і шумових інструментів. Ці колективи неодноразово ставали лауреатами й дипломантами різних міжнародних і всеукраїнських конкурсів і фестивалів. З оркестром «Тіко-Тіко» ЗОШ № 124 має записи на національному й харківському телебаченні, гастролював з великими програмами в Полтаві (1996 р.), Києві (1997 р.), Балатонфюреді (Угорщина, Гран-прі фестивалю «Балатон – Мистецтво – Молодість», 2001 р.).

Входив до складу оргкомітетів кількох усеукраїнських наукових конференцій, конкурсів «Слобожанський вернісаж», що проходили в ХДАК, журі всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів мистецтв «Майстер-Maestro», «Слобожанський вернісаж», російської класичної та сучасної музики «Ландыш», польської та української музики імені К. Шимановського, «Grand Music Fest».

Неодноразово обіймав посаду заступника відповідального секретаря приймальної комісії ХДАК (1996 – 2009 рр., з перервами), у 2003–2010 рр. входив до редколегії збірника наукових статей «Культура України» (відповідальний секретар). У 2007–2009 і у 2015–2016 рр. працював на посаді заступника декана факультету музичного мистецтва, є секретарем ради факультету музичного мистецтва ХДАК. З 2016 р. входить до складу підкомісії Науково-методичної комісії з культури й мистецтва сектору вищої освіти Науково-методичної ради МОН України зі стандартизації вищої освіти зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Запрошувався до складу експертних комісій з ліцензування спеціальності «Музичне мистецтво» в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя та в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (2018 р.).

За роки роботи у ХДАК як викладач спецінструмента (фортепіано) і керівник магістерських кваліфікаційних робіт підготував понад 40 фахівців, котрі працюють за спеціальністю в різних містах України, країнах Європи та Азії.

Основні опубліковані праці

1. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX – початку XX століть: європейські виміри : монографія / В. М. Щепакін. – Харків : ФОП Панов А. М., 2017. – 479 с.
2. Чеські музиканти в Україні : біобібліогр. слов. / Харків. держ. акад. культури ; уклад. В. М. Щепакін. – Харків : ХДАК, 2005. – 248 с.
3. «Смычок его длинен, певуч и выразителен» : (к 120-летию со дня смерти скрипача, педагога, дирижёра, композитора, музыкально-общественного деятеля С. В. Неметца) / В. М. Щепакін // Проблемы взаимодействия мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; [ред.-упоряд. Л. В. Русакова]. – Харків, 2012. – Вип. 37 : Шлях до майстерності в реаліях мистецької практики та освіти. – С. 126–141.
4. Западноевропейские музыканты-исполнители в русских оперных антрепризах Харькова и Одессы последней трети XIX – начала XX века / В. Щепакін // Музыкальный театр: история и современность : науч. тр. Белорус. гос. акад. музыки / [сост. Н. О. Арутюнова]. – Минск, 2015. – Вип. 34. – С. 201–214.
5. Западноевропейские традиции в музыкальной культуре Украины конца XIX – начала XX века / В. М. Щепакін // Музыкальная культура Беларуси і свету ў навуковым асэнсаванні : навуковыя працы Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі. Серыя 1, Беларуская музычная культура / [склад. В. У. Дадзімава]. – Мінск, 2014. – Вип. 31. – С. 202–214.

6. Итальянские музыканты-инструменталисты в концертной жизни Одессы (1860–1872) / В. М. Щепакін // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; ред.-упоряд. Г. І. Ганзбург. — Харків, 2013. — Вип. 38. — С. 336–352.
7. Музыкальная критика Юга Российской империи 1860–1880-х годов / В. М. Щепакін // Актуальные проблемы высшего музыкального образования : науч.-аналит. и науч.-образоват. журн. / Нижегород. гос. консерватория (акад.) им. М. И. Глинки. — Нижний Новгород, 2013. — № 2 (28). — С. 3–7.
8. «...Міцно тисну твою руку, люб'язний Фельдау...» : (феномен творчих стосунків одеського музиканта Рудольфа Фельдау та Генріха Венявського) / В. Щепакін // Укр. музикознавство : наук.-метод. зб. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, Центр муз. україністики. — Київ, 2012. — Вип. 38 : Пам'яті Ігоря Пясковського. — С. 326–346.
9. Західноєвропейські народні музичні інструменти (гітара, цитра, мандоліна) на культурних теренах України середини ХІХ – початку ХХ ст. / В. М. Щепакін // Міжнародний вісник : Культурологія. Філологія. Музикознавство. — Київ, 2014. — Вип. 2 (1). — С. 211–218.
10. Камерне виконавство в Одесі наприкінці 1860-х – початку 1870-х рр. як приклад творчої взаємодії представників різних культур / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 276–288.
11. Музиканти єврейського походження в музичній культурі України ХІХ – початку ХХ ст. / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 275–284.
12. Неправославні духовні концерти в Україні на початку ХХ ст. в контексті становлення професійної музично-виконавської культури / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2011. — Вип. 35. — С. 224–236.
13. Німецькі капельмейстери в музичній культурі України останньої третини ХІХ ст. / В. М. Щепакін // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — № 10 : Мистецтвознавство. — С. 156–161.
14. Професійне камерне виконавство в Миколаєві, Полтаві та Херсоні на початку ХХ століття / В. М. Щепакін // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. пр. / Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистецтв. — Київ, 2015. — Вип. 28. — С. 88–98.
15. Синагогальна музика в Україні другої половини ХІХ – початку ХХ ст. у контексті європеїзації єврейської духовної музики культур / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 272–283.
16. Традиції проведення неправославних духовних концертів в Україні в середині – другій половині ХІХ ст. в контексті становлення професійної музично-виконавської культури / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2011. — Вип. 34. — С. 282–290.
17. Харківський період Федеріко Алессандро Бугамеллі / В. М. Щепакін // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 6–20.
18. Чеський музичний Харків ХІХ – початку ХХ ст. / В. М. Щепакін // Україна–Чехія : історія та сьогодення : [колектив. моногр. : за матеріалами ІV міжнар. наук.-практ. конф. «Гусівські читання», 9–10 листоп. 2012 р.] / Посольство Чеської Республіки в Україні [та ін.]. — Одеса, 2013. — С. 318–345.

Анатолій Леонідович Щербань

Народився 1978 р. в с. Диканька, Полтавської обл. Закінчив Полтавський політехнічний коледж (1997), Полтавський державний педагогічний університет імені Володимира Короленка (2001). Кандидат історичних наук (2005), доктор культурології (2018).

Працював на посадах вчителя історії та правознавства Диканської середньої школи № 2 (2000–2001 рр.); спеціаліста І категорії Відділу технології та спеціальних методів дослідження кераміки Інституту керамології — відділення Інституту народознавства НАН України (2001–2002 рр.); старшого наукового співробітника Відділу археології Національного музею-заповідника

українського гончарства в Опішному (2002–2012 рр.); завідувача науково-дослідного відділу палеогончарства Відділення керамології Інституту народознавства НАН України (2005–2013 рр.); старшого викладача кафедри образотворчого мистецтва і культурології (за сумісництвом) Полтавського державного педагогічного університету імені Володимира Короленка (2006–2007 н. р.); викладача Спеціалізованої школи-інтернату «Колегіум мистецтв в Опішні» (за сумісництвом, 2001–2012, 2005–2013 навчальні роки); доцента Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (м. Кременчук) (за сумісництвом) (2013–2014 навчальний рік); провідного наукового співробітника Музею історії Десятинної церкви (м. Київ) (2013).

Закінчив аспірантуру Інституту археології НАН України (м. Київ) (2005) та докторантуру Харківської державної академії культури (2016). Стажувався в Лабораторії «Історія кераміки» Інституту археології Російської академії наук під керівництвом доктора історичних наук Олександра Бобринського (2005) та в постійно діючій експериментальній експедиції Самарського державного педагогічного університету під керівництвом кандидатів історичних наук Ірини Васильєвої та Наталі Салугіної.

У Харківській державній академії культури працює з 2014 р. Упродовж 2014–2015 років – на посаді старшого викладача кафедри культурології та медіа-комунікацій, з лютого 2015 р. – старшого викладача кафедри історії, музеєзнавства і пам'яткознавства.

Автор понад 130 наукових та науково-популярних праць, зокрема трьох монографій. Основні наукові інтереси пов'язані з дослідженням орнаменталістики кераміки доби неоліту – XIX ст. та прядіння і ткацтва Лівобережної України, гончарства Середнього Подніпров'я, історії та археології (зокрема підземних споруд) Диканьки й Опішні (Полтавська обл.).

Брав участь в 11 археологічних, етнографічних, керамологічних експедиціях, близько 70 симпозіумах, конференціях та семінарах, був куратором 5 наукових керамологічних форумів. З 2014 р. керує польовою археологічною практикою студентів Харківської державної академії культури, що відбувається на базі Національного історико-культурного заповідника «Ольвія».

Нагороджений похвальними грамотами Міністерства культури і туризму України та Управління освіти Полтавської обласної державної адміністрації. Неодноразово перемагав на Національному конкурсі публікацій з тем керамології, гончарства, кераміки в Україні «KeGoKe».

Основні опубліковані праці

1. Про виготовлення глиняного посуду в Каневі / Анатолій Щербань, Олена Щербань // Укр. керамологіч. журн. – 2004. – № 4. – С. 27–38.
2. Прядіння і ткацтво у населення Лівобережного Лісостепу України VII – початку III століття до н. е. (за глиняними виробами) / Щербань Анатолій. – Київ : Молодь, 2007. – 256 с.
3. Історія селітроваріння в Опішному / Анатолій Щербань // Київська старовина. – 2009. – № 5/6. – С. 20–47.
4. Искусственные подземелья Полтавщины / А. Л. Щербань // Спелеология и спелестология : сб. материалов II междунар. науч. заоч. конф. – Набережные Челны : НИСПТР, 2011. – С. 188–191.
5. Декор глиняних виробів Лівобережної України : від неоліту до середньовіччя : монографія / Анатолій Щербань ; Нац. акад. наук України, Ін-т керамології - від-ня Ін-ту народознавства НАН України, М-во культури України, Нац. музей-заповідник укр. гончарства в Опішному. – Полтава : АСМІ, 2011. – 247 с. – (Академічна серія «Українські керамологічні студії» ; вип. 5).
6. Атрибуція куманця (мистецтвознавчий ляпсус) / Щербань А. // Українська керамологія : нац. наук. щорічник : за рік 2007. – Опішне, 2011. – Кн. 3, т. 2 : Атрибуція кераміки в Україні. – С. 234–238.
7. Глиняні світильники Опішного XX століття : традиції й новачі / Щербань А. // Українська керамологія : нац. наук. щорічник. – Опішне, 2011. – Кн. 3, т. 2 : Атрибуція кераміки в Україні. – С. 305–316.
8. Творення модерної гончарної культури Лівобережної України : бароковий концепт // Сучасні дослідження української культури = Współczesne badania nad ukraińską kulturą. Серія: У колі мови, літератури і культури = W kręgu języka, literatury i kultury. – Варшава ; Івано-Франківськ, 2015. – Т. 10. – С. 286–304.
9. Семантика кольору в декорі давніх глиняних виробів Дніпровського Лівобережжя / Щербань А. Л. // Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології та музеєзнавства / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т. – Рівне, 2017. – Вип. 17. – С. 123–128.
10. Трансформації орнаментування кераміки в традиційній культурі Лівобережної України (кінець VII тис. н.е. – XIX століття) : монографія / А. Л. Щербань ; [відп. за вип. В. М. Шейко]. – Харків : Олександр Савчук, 2017. – 327 с.

11. Струнне виробництво в Опішні – успішний проект 1911 року [Електронний ресурс] / Щербань Анастасія Леонівна // Історія науки і біографістика. – 2018. – № 2. – С. 285–303. – Режим доступу: inb.dnsgb.com.ua/2018-2/17.pdf. – Дата звернення: 01.07.2019.

Олена Василівна Щербань

Народилася 27.06.1980 р. в с. Мала Данилівка, Дергачівського р-ну, Харківської обл. Закінчила історичний факультет Полтавського державного педагогічного університету імені Володимира Короленка за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Історія та основи економіки» (2002 р.), аспірантуру Інституту народознавства НАН України за спеціальністю «Етнологія» (2007 р.).

Упродовж 2001–2002 рр. працювала вчителем історії та економіки в Державній спеціалізованій художній школі-інтернаті I–III ступенів «Колегіум мистецтв в Опішному». Молодший науковий співробітник Відділу керамології новітнього часу Інституту керамології – відділення Інституту народознавства НАН України (2002–2012 рр.). Молодший науковий співробітник Відділу археології, старший науковий співробітник Відділу етнографії гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (2002–2012 рр.). Викладач історії України та всесвітньої історії, історії української культури, історії економіки економічної думки, філософії Кременчуцького льотного коледжу НАУ (2012–2013 рр.). Провідний науковий співробітник Наукового відділу екскурсійно-масової роботи Музею історії Десятинної церкви, Наукового відділу історико-археологічних досліджень (м. Київ) (2012–2013 рр.). Старший науковий співробітник I науково-експозиційного відділу Харківського історичного музею (листопад 2014 р. – серпень 2015 р.), старший науковий співробітник науково-методичного відділу (з вересня 2015 р. – 31 серпня 2016 р.). Докторант Харківської державної академії культури (2016–2018 рр.), старший викладач кафедри історії України та всесвітньої історії (2016–2017 рр.), кафедри музеєзнавства та пам'яткознавства ХДАК (2017 – донині).

Експерт з української традиційної гастрономічної культури українців, сільського зеленого туризму; етнолог, етнограф, історик, керамолог, менеджер культурної індустрії, музеолог, краєзнавець; телеведуча, активна суспільно-громадська діячка. Амбасадор Міжнародної амбасадки жінок-підприємців.

Доктор історичних наук (2018 р.). Тема докторської дисертації – *«Еволюція традицій використання глиняного посуду в народній культурі харчування українців Наддніпрянщини другої половини XIX – початку XXI століття»*.

Автор монографії *«Глиняний посуд в народній культурі харчування українців Наддніпрянщини (друга половина XIX – початок XXI століття)»* (2017 р.) та понад 200 публікацій з проблематики етнології, керамології, історії, етнопедагогіки, гончарної освіти, народного мистецтва, традиційно-побутової культури українців, музеєзнавства, рецензій, відгуків на дисертаційні дослідження, радіопередач на місцевому та обласному радіомовленні.

Сфера наукових інтересів – методологія та історія етнологічних, історичних і антропологічних досліджень, бібліографія етнологічної науки, духовна й матеріальна культура українців; регіональні етнологічні студії, українське та світове музеєзнавство.

Напрями наукових досліджень – матеріальна культура мешканців України, насамперед Наддніпрянщини; форми, декор, призначення глиняного посуду; етнокультурні особливості розвитку промислів і ремесел Наддніпрянщини; слобожанське гончарство; народна кулінарія та її регіональні особливості; народна звичаєво-обрядова культура, зокрема весільний обряд Полтавщини; весільний обряд Слобожанщини; етнопедагогіка, етнопсихологія; гончарне шкільництво; історія Опішні, історія Полтавщини; українська традиційна тканинна лялька-мотанка.

Постійний учасник міжнародних та всеукраїнських наукових конгресів, конференцій, семінарів, симпозіумів з проблем української етнології, культурології, історії, керамології (понад 120).

Лауреат Премії імені Василя Скуратівського за кращий народознавчий матеріал (2008).

Член Харківського історико-філологічного товариства (з 2015 р.).

Член редколегії київського часопису «Берегиня» (2010–2011 рр.), «Наша Берегиня» (2012 р.).

Член Національної спілки краєзнавців України (від 2010 р.).

Член Всеукраїнської спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні (з 2014 р.),

Член Національної спілки майстрів народної творчості (з 2015 р.).

Один із засновників громадської організації «Туристичне село Полтавщини» (23 грудня 2013 р.), заступник голови. Голова громадської організації з жовтня 2015 р.

Ведуча телепрограми «Перший на Селі» (Перший UA) (2017–2019 рр.).

Основні опубліковані праці

1. Глиняний посуд в культурі харчування українців кінця 1860-х – початку 1870-х років (за матеріалами, зібраними Павлом Чубинським) / Олена Щербань // Україна в етнокультурному вимірі століть: до 175-річчя з дня народження видатного українського етнографа Павла Чубинського : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; відп. ред. П. М. Чернега. – Київ, 2014. – С. 92–98.
2. Шевченкіана в глиняних виробах / Щербань А. Л., Щербань О. В. // VII Кирилло-Мефодієвские чтения : в 2-х частях : матеріали Междунар. науч.-практ. конф. – Уфа : Изд-во Уфим. филиала ФГБОУ ВПО «МГГУ им. М. А. Шолохова», 2014. – Ч. 1 : Материальная и духовная культура славян. – С. 83–93.
3. Глиняний посуд у традиційній культурі харчування українців через призму дослідження Варвари Щелоковської / Олена Щербань // Нар. творчість та етнологія. – 2014. – № 5. – С. 28–34.
4. Проблеми експонування обрядового глиняного посуду в сучасній музейній практиці / Щербань О. В. // VI Луньовські читання. Сучасна музейна експозиція: вимоги часу та нові можливості (до 60-річчя заснування Пархомівського художнього музею імені А. Ф. Луньова) : матеріали наук.-практ. семінару 27 берез. 2015 р. / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2016. – С. 75–82.
5. Етностратегія розвитку сільського зеленого туризму у Полтавщині (на прикладі етнофестивалів «Борщик у глиняному горщику») / Олена Щербань // Розвиток українського етнотуризму: проблеми та перспективи : зб. матеріалів IV Всеукр. науч.-практ. конф. молодих вчених (Львів, 25 лют. 2016 р.) / М-во освіти і науки України, Львів. ін-т економіки і туризму. – Львів, 2016. – С. 285–291.
6. Як то було: польові етнографічні матеріали, зібрані під час етнографічної експедиції в селах Зінківського району Полтавської області / Олена Щербань // Укр. Родина. – 2016. – № 1. – С. 21–23.
7. Про призму наукових студій Миколи Федоровича Сумцова / Олена Щербань // Народознавчі Зошити. – 2016. – № 1 (127). – С. 99–104.
8. Екоагросадиба «Лялина Світлиця» запрошує долучитися до етнокультурного простору Полтавщини через майстер-класи / Олена Щербань // Укр. родина. – 2016. – № 2. – С. 41–44.
9. Глиняний посуд Наддніпрянщини як складова традиційної культури харчування українців / Олена Щербань // Народознавчі зошити. Серія мистецтвознавча. – 2016. – № 2. – С. 389–397.
10. Опішнянський досвід проведення етнофестивалів: з досвіду проведення етнофестивалів у роботі заповідників та приватних підприємців / А. Л. Щербань, О. В. Щербань // Феномен Більського городища – 2016 : до 95-річчя від дня народження визначного укр. археолога проф. Б. А. Шрамка (1921–2012) та 110-річчя від початку археол. дослідж. Більського городища : зб. наук. пр. і матеріалів конф. / Центр пам'яткознав. НАН України і укр. т-ва охорони пам'яток історії та культури [та ін.]. – Київ ; Полтава, 2016. – С. 264–267.
11. Глиняний посуд Наддніпрянщини і технологія приготування страв у варистій печі (XIX–XX ст.) / Олена Щербань // Наук. зошити іст. ф-ту Львів. ун-ту : зб. наук. пр. / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Іст. ф-т. – Львів, 2016. – Вип. 17. – С. 124–134.
12. Слобожанська народна кераміка XIX століття : проблеми атрибуції (на прикладі мисок із фондів Харківського історичного музею імені Миколи Сумцова) / Анатолій Щербань, Олена Щербань // Народознавчі Зошити. Серія мистецтвознавча. – 2016. – № 4. – С. 263–305.
13. Глиняний посуд в народній культурі харчування українців Наддніпрянщини (друга половина XIX – початок XXI століття) : монографія / О. В. Щербань ; Нац. акад. наук України, Ін-т народознавства НАН України. – Харків : Олександр Савчук, 2017. – 270 с.

ФАКУЛЬТЕТИ

Факультет культурології

*Декан факультету,
доктор культурології,
професор Олександр
Васильович Кравченко*

Факультет культурології ХДАК є унікальним центром спеціалізованої підготовки фахівців для соціокультурної сфери, який не має аналогів у системі вищої освіти України. Його історія — це пошук способів модернізації вітчизняної гуманітарної освіти на межі XX–XXI ст.

Фундація факультету пов'язана з бурхливими змінами кін. 80 — поч. 90 рр. XX ст. в інтелектуальному середовищі СРСР. Ознакою часу стало очищення освіти від ідеології, яке почалося з реабілітації напівзабутих ідей та інтенсивного опанування раніше недоступної інформації. Критика сталих наукових й освітніх канонів спричинила переосмислення методології пізнання загалом. Саме тоді в зіткненні світоглядів і ментальностей виявилася актуальною ідея культурології.

У 60–80 рр. XX ст. культурологія існувала як своєрідний андеграунд радянської науки. То був інтелектуальний притулок для тих, кого не влаштовувала політична ангажованість й ідейна консервативність офіційного суспільствознавства. Зміни в ієрархії суспільних цінностей, які відбулися на початку 90 рр. XX ст., зумовили підвищення статусу культурології до рівня загальнонаукової дисципліни в закладах середньої та вищої освіти України. Тоді сформувався соціальний запит на культурологію як спеціальність.

Факультет культурології, створений у 1992 р. внаслідок реорганізації факультету культурно-освітньої роботи, став пілотним проектом нової освітньої та наукової стратегії ХДАК, реалізація якої згодом дозволила трансформувати інститут в академію. Тут започатковані кілька нових для української вищої освіти спеціальностей: музейна справа та охорона пам'яток історії й культури — у 1989–1990 рр., соціальна педагогіка — у 1991 р. ХДАК є одним із перших закладів вищої освіти в Україні, де з 1992 р. розпочато практичну підготовку фахівців-культурологів. Упродовж 90 рр. XX ст. на факультеті реалізовано перші експериментальні програми з підготовки менеджерів соціокультурної діяльності, а згодом — менеджерів міжнародного туризму, менеджерів реклами та PR.

Завдяки концентрації багатьох спеціальностей на факультеті ХДАК став єдиним в Україні навчальним закладом, у якому впродовж останніх десятиліть впроваджується концепція культурологічної освіти. Вона спрямована на поєднання фундаментальної складової підготовки фахівців вищої кваліфікації зі спеціальними складовими освітніх програм. Підтвердженням правильності обраної стратегії розвитку факультету є кількісне зростання контингенту студентів упродовж 90 рр. XX ст. На початку 2000 рр. факультет забезпечував навчання близько 1,5 тис. студентів денної та заочної форм навчання.

Основні етапи історії факультету позначені структурними реорганізаціями. Упродовж 1990 рр. XX ст. факультет у складі семи кафедр: філософії й політології, культурології, соціальної педагогіки, соціальної психології, музеєзнавства (музеєзнавства та історії України), менеджменту організацій, менеджменту соціокультурної діяльності забезпечував навчальний процес за п'ятьма спеціальностями: «Культурологія», «Музейна справа та охорона пам'яток історії і культури» (згодом — «Музеєзнавство, пам'яткознавство»), «Соціальна педагогіка», «Менеджмент організацій», «Менеджмент соціокультурної діяльності».

У 2008 р. на основі спеціальностей «Менеджмент організацій» та «Соціальна педагогіка» й відповідних випускових кафедр створено окремий факультет «Управління та бізнесу». З 2013 р. по 2019 р. факультет забезпечував підготовку фахівців за спеціальністю «Реклама та зв'язки з громадськістю». Упродовж 2012–2015 рр. на факультеті здійснювалося навчання за спеціальністю «Медіакомунікації», а з 2016 р. розпочалася підготовка фахівців за спеціальністю «Журналістика». Упродовж 2017–2018 р. у складі факультету перебувала кафедра іноземних мов. У тому ж навчальному році спеціальність «Музеєзнавство, пам'яткознавство» з профільною кафедрою стали складовою факультету соціальних комунікацій.

Нині факультет забезпечує підготовку бакалаврів і магістрів за трьома спеціальностями:

034 «Культурологія» за бакалаврською освітньою програмою «Фундаментальна та прикладна культурологія» та магістерською — «Культурні дослідження».

028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» за бакалаврською освітньою програмою «Менеджмент культури та соціальний маркетинг» і магістерською — Менеджмент соціокультурних проєктів.

061 «Журналістика» за бакалаврськими освітніми програмами: «Соціальна та культурна журналістика», «Реклама та зв'язки з громадськістю у соціокультурній сфері» й магістерською — «Журналістика».

До складу факультету входять 3 кафедри: культурології; журналістики, менеджменту соціокультурної діяльності. Реалізацію освітніх програм забезпечують понад 60 викладачів академії, з котрих — близько 40 штатних викладачів факультету, зокрема 1 академік Академії мистецтв, 8 докторів наук. Ще понад 20 фахівців залучені до навчального процесу як запрошені викладачі.

Факультет культурології є інноваційним осередком академії, де культивується дух експериментальності в навчальному процесі, вшановується наукова оригінальність, фахова спеціалізація органічно поєднується з фундаментальною гуманітарною освітою.

Факультет підтримує університетські традиції неформального об'єднання близьких за світоглядом професіоналів. Від початку кадрова політика деканату факультету спрямована на залучення професіоналів, готових до вирішення нестандартних завдань. Серед них — визнані фахівці у галузі філософії й теорії культури, історії культури, візуальних досліджень, соціології культури та культурної антропології, а також практики — представники культурних індустрій.

У своїй діяльності факультет орієнтується на сучасну освітню модель, у якій викладачі є експертами, організаторами та учасниками науково-дослідних програм і культурних проєктів. У творчому активі факультету — перші підручники з історії української художньої культури, світової художньої культури, культурології, культури Слобідської України, народної художньої творчості.

Важлива роль в організації професійного середовища належить деканату факультету культурології. У 1992 р. його очолював доцент, кандидат історичних наук Микола Миколайович Каністратенко. Із 1993 р. по 2008 р. деканом факультету був доцент, кандидат історичних наук Олександр Васильович Кравченко; у 2008–2014 рр. — доцент, кандидат історичних наук Олександр Анатолійович Гаврюшенко. З 2014 р. по нині факультет очолює професор, доктор культурології Олександр Васильович Кравченко.

Від заснування факультету й упродовж тривалого часу заступником декана є доцент, кандидат педагогічних наук Тетяна Валентинівна Босенко. З кінця 90 рр. XX ст. ще одним заступником декана працює старший викладач кафедри культурології Любов Григорівна Тишевська.

Належний організаційний і методичний супровід навчального процесу впродовж існування факультету здійснювали методисти деканату: Вікторія Володимирівна Фаніна, Олена Володимирівна Лук'янчикова, Марина Володимирівна Ніколова, Ельвіра Валеріївна Пугач, Наталя Валеріївна Писар.

Нині факультет культурології є одним із тих підрозділів ХДАК, який за динамікою розвитку відповідає сучасним темпам змін в освітній сфері, тому перелік освітніх пропозицій факультету не обмежується спеціальностями та спеціалізаціями, що вже набули соціального значення. Щороку виникають навчальні проєкти, які визначатимуть ситуацію на ринку праці в соціокультурній сфері на перспективу.

Навчання на факультеті надає можливості здобути не тільки популярну спеціальність, а й сучасну та змістовну гуманітарну освіту. Зусилля викладацького складу спрямовані на підготовку фахівців, здатних створювати й реалізовувати культурні проєкти, максимально використовуючи соціальні можливості.

Деканат факультету культурології

Кафедра культурології

Історія кафедри пов'язана із започаткуванням й апробацією першої в Україні концепції вищої культурологічної освіти, фундацією наукової спеціальності «Культурологія», реалізацією перших культурологічних проектів практичного спрямування.

До середини 70 рр. ХХ ст. у СРСР одним із небагатьох освітніх напрямів, дотичних до формування підвалин культурології, була культурно-освітня робота. Передісторія кафедри відображає трансформацію змісту підготовки фахівців просвітницького спрямування. У ХДІК кафедру культурно-освітньої роботи очолювали історик Микола Федорович Шевченко, відомий краєзнавець Микола Тимофійович Дяченко, а з 1975 р. – фахівець з методики культурно-освітньої роботи Петро Митрофанович Курячий. У 1977 р. назву підрозділу змінено на кафедру клубознавства. На межі 70–80 рр. на її основі виникли дві нові кафедри: історії та теорії культурно-освітньої роботи (на чолі з Любов'ю Василівною Анучіною, згодом – Валерієм Павловичем Крестьяновим) і кафедра організації та методики культурно-освітньої роботи (завідувач – Петро Митрофанович Курячий, згодом – Адольф Фалейович Воловик).

У 1987 р. кафедру історії та теорії культурно-освітньої роботи очолив В. М. Шейко, котрий кардинально оновив педагогічний колектив і суттєво змінив напрям наукової та освітньої діяльності колективу. Початок новітнього етапу розбудови кафедри пов'язаний з інтенсивним пошуком нової стратегії підготовки фахівців-культурологів. Прикметою часу було зростання суспільного значення гуманітарних наук, зокрема культурології, яка на той час стала альтернативою ідеологічно ангажованим нормативним дисциплінам, які вивчали у вітчизняній вищій школі.

Етапи реалізації нової стратегії відбилися в її назвах: у 1990 р. кафедра історії та теорії культурно-освітньої роботи перейменована на кафедру історії та теорії культури, у 2007–2012 рр. – на кафедру культурології, у 2012–2017 рр. підрозділ мав назву «Кафедра культурології та медіа-комунікацій», а з 2017 р. – по теперішній час – «Кафедра культурології».

Започаткування кафедри нового типу передбачало створення в інституті інноваційного освітнього осередку. У 1986–1987 рр. поряд із викладачами інституту Т. В. Босенко (з 1986), А. П. Заздравновим (у 1986–2000), З. І. Алфьоровою (у 1986–2008), В. Г. Грицаненком (з 1987 р.), І. Р. Хлюпіною (у 1991–2005 рр.) до складу ввійшли фахівці, запрошені В. М. Шейком з інших навчальних закладів: Г. В. Згурський (у 1987–2002 рр.), С. І. Савченко (у 1987–2003 рр.), О. В. Кравченко (з 1987 р.). Згодом до викладання історії та теорії культури долучилися Л. С. Азарцева (у 1988–2015 рр.), О. А. Гаврюшенко (з 1988 р.), Л. В. Стародубцева (у 1994–2009 рр.), Л. Г. Тишевська (з 1997 р.), С. В. Євтушенко (у 1994–1997 рр.), П. О. Ніколов (у 1997–2006 рр.), А. Г. Сафронов (у 2003–2009 рр.), Г. Д. Панков (з 2003 р.), Т. В. Брагіна (з 2006 р.), К. В. Кислюк (з 2009 р.). Поступово навколо реалізації проекту культурологічної освіти сформувався колектив викладачів, здатних долати стереотипи й інерцію тогочасної освітньої системи. Так само відбувалося формування студентського середовища, в якому культивувався дух творчого пошуку та нешаблонного

мислення. З початку 2000 рр. кафедру поповнюють випускники-культурологи ХДАК: Е. В. Германова де Діас (з 2000 р.), В. Г. Александрова (з 2003 р.), В. Г. Левіна (з 2004 р.), К. В. Пашков (у 2006–2014 рр.), К. Ю. Насонова (у 2010–2014 рр.), Г. П. Ковальова (з 2010 р.), Ю. І. Марційчук (з 2014 р.).

На початку 90 рр. XX ст. апробована у ХДАК модель культурологічної освіти набула визнання в професійному середовищі. Її впровадження надало змоги радикально змінити систему гуманітарної підготовки фахівців вищої кваліфікації та відкрило перспективу нових напрямів наукової діяльності. Цьому сприяла нова для тогочасної системи вищої освіти концепція навчання, котра відображала унікальність спеціальності та передбачала впровадження принципів «відкритого університету». Упродовж останніх двох десятиліть понад 40 фахівців як запрошені лектори змогли реалізувати авторські освітні проекти на відділенні культурології ХДАК. У другій половині 90 рр. XX ст. у навчальному процесі брав участь відомий харківський рок-критик і журналіст С. О. Коротков, котрий певний час викладав спецкурс із масової культури. У навчальному процесі вдалося об'єднати двох відомих філософів-полемістів: проф. В. В. Шкоду та проф. О. О. Мамалуя. Спецкурси з філософії права, філософії літератури, риторичної філософії проф. В. В. Шкоди стали експериментальним майданчиком для нового формату популяризації філософського знання. Курс, розроблений проф. О. О. Мамалуєм, спрямований на адаптацію методології філософського пізнання в культурології. Наприкінці 90 рр. XX ст. — початку XXI ст. викладання на відділенні культурології ХДАК дало поштовх відомому нині українському філософу та популяризатору богослов'я доц. О. С. Філоненку для розроблення кількох освітньо-наукових проектів з патристики, культурології науки, парадигм сучасної культурології.

Згодом до навчального процесу долучилися: проф. В. А. Суковата — дослідниця гендерних аспектів сучасної культури, проф. О. М. Перепелиця, котрий запропонував власне бачення філософії історії та історико-культурних аспектів постмодернізму, проф. О. О. Мусієздов — спеціаліст із соціології культури та проблем соціальної ідентичності, проф. А. П. Артеменко — фахівець з урбаністики, візуальної соціології, філософських проблем соціальних і культурних комунікацій.

Упродовж 90 — початку 2000 рр. з кафедрою співробітничали харківські історики: відомий український фахівець з історії Античності та Візантії проф. С. Б. Сорочан з курсами: «Культура античних міст Північного Причорномор'я», «Повсякденне життя Візантії VII–IX ст.», «Побут та суспільна свідомість західноєвропейців XIV–XV ст.»; дослідники античної археології: доц. О. П. Мартем'янов — з курсами «Джерелознавство історії культури Античності», «Археологія античного Криму» та доц. О. А. Ручинська — «Давньогрецька мова», «Художня культура Античності». Специфічною адаптацією історичної проблематики в площині культурології стали спецкурси доц. С. Ю. Страшнюка — «Міжнародні культурні відносини», доц. М. В. Чугуєнка — «Історична антропологія», «Методологічні проблеми культурно-історичної антропології», «Філософія національної ідеї», «Соціальна антропологія». У навчальному процесі культурологів апробовані спецкурси доц. Д. В. Ченчика «Європейська ідея та історія євроінтеграції», доц. Д. В. Миколенка «Сучасні моделі культурної політики».

Оригінальне бачення міждисциплінарних аспектів культурологічного знання у спецкурсах виклали відомі харківські архітектори: О. Л. Розвадовський «Історія архітектури м. Харкова», проф. О. П. Буряк — «Архітектурні канони православ'я», «Основи теорії та історії архітектури», «Історія православного мистецтва», П. Г. Чечельницький «Історія містобудування та матеріальної культури міст». Оригінальні мистецтвознавчі проблеми представлені у спецкурсах проф. С. В. Рибалко: «Історія культури народів Далекого Сходу», «Мистецтво народів Далекого Сходу», «Образотворчі традиції Європи», «Відродження як феномен культури», «Художні традиції Далекого Сходу», «Повсякденне життя японців XVII–XX ст.»; доц. А. Ю. Корнева «Методи мистецтвознавчого аналізу художніх творів»; Я. В. Порталі «Історія українського театру», проф. О. Ю. Оленіної, доц. В. В. Турчина — «Основи дизайну та проектно-художньої культури», «Дизайн реклами».

Відповідно до власних наукових інтересів розробляли освітні проекти філологи — доц. М. М. Красіков («Сучасні міські субкультури», «Практична етнологія»); доц. О. М. Суховій («Історія ментальностей», «Буддизм у європейській культурі», «Теорія символу», «Герменевтика поезії»); біологи проф. Л. О. Атраментова та проф. О. М. Утевська («Культурна антропологія»). Отже, кафедра культурології Харківської державної академії культури є одним з авторитетних осередків розроблення міждисциплінарної методології культурологічної освіти в Україні.

Нині колектив кафедри становлять 18 викладачів: Василь Миколайович Шейко — доктор історичних наук, професор, Марина В'ячеславівна Александрова — кандидат філософських наук, старший викладач; Тетяна Валентинівна Босенко — кандидат педагогічних наук, доцент; Олександр Анатолійович Гаврюшенко — кандидат історичних наук, доцент; Валентин Георгійович Грицаненко — доцент, заслужений

художник України; Елеонора Владиславівна Германова де Діас — кандидат філософських наук, доцент; Олександр Васильович Кравченко — доктор культурології, професор; Валерія Григорівна Левіна — кандидат філософських наук, старший викладач; Георгій Дмитрович Панков — доктор філософських наук, професор; Костянтин Володимирович Кислюк — доктор культурології, професор; Світлана Борисівна Рибалко — доктор мистецтвознавства, професор; Любов Григорівна Тишевська — старший викладач, заступник декана факультету культурології; Галина Павлівна Ковальова — кандидат культурології, старший викладач; Юлія Іванівна Марційчук — кандидат культурології, старший викладач.

Організаційно-методичні аспекти діяльності кафедри впродовж її існування забезпечували старші лаборанти: Ніна Данилівна Сапаріна (у 1986–1996 рр.), Вікторія Володимирівна Фаніна (у 1997–1999 рр.), Поліна Олександрівна Попова (з 2000 р.), Наталя Іванівна Карсаєвська (у 2004–2006 рр.), Наталя Вікторівна Негода (2006–2007 рр.), Елліна Юріївна Соловійова (з 2015 р.).

Успішній реалізації проекту культурологічної освіти у ХДАК чимало сприяла узгодженість прийняття рішень на рівні кафедри, деканату, ректорату. Це стало можливим завдяки тому, що певний час кафедру очолював проф. В. М. Шейко — ректор ХДАК, а деканами факультету були члени кафедри — О. В. Кравченко (1993–2008 рр. та з 2014 р.) й О. А. Гаврюшенко (2008–2014 рр.). Концептуальні засади навчального процесу обговорювалися на кафедрі. На рівні деканату розроблялися та корегувалися навчальні плани, а також здійснювався моніторинг освітнього середовища. За ініціативи декана факультету О. В. Кравченка запрошувалися викладачі для читання спеціальних дисциплін. Ректор академії, проф. В. М. Шейко узгоджував стратегічні питання розвитку спеціальності на рівні міністерств і органів влади, налагоджував міжнародні зв'язки. Ознакою визнання значимості діяльності ХДАК у формуванні освітнього середовища стало запрошення ректора та декана факультету до участі в методичній раді Міністерства освіти і науки з питань культури, яка опікувалася проблемами ліцензування й акредитації з відповідного напрямку. Протягом 1990 рр. рада сприяла поширенню ідеї культурології в Україні, напрацювала пакет пропозицій щодо впровадження культурологічної освіти, основою якої став науковий і методичний доробок ХДАК. Навчальні плани, за якими здійснюється підготовка культурологів в академії, свого часу затверджені як тимчасові стандарти й визнані такими, що відповідають міжнародним нормативам освіти.

Упродовж 90 рр. кафедра забезпечувала навчання спеціалістів за п'ятирічною освітньою програмою, а з 1999–2000 навчального року перейшла до багаторівневої системи підготовки студентів. У 2003 р. відбувся перший випуск бакалаврів, у 2004 р. — магістрів. З 1995 р. кафедра забезпечує підготовку аспірантів і докторантів. Набутий досвід і значна організаційна робота дозволили кафедрі визначити напрями реформування номенклатури спеціальностей і запропонувати бачення сутності культурологічної освіти на початку XXI ст. Свою місію кафедра вбачає у стимулюванні інтелектуальних стратегій культурних інновацій. Нині кафедра забезпечує випуск бакалаврів (освітня програма — «Фундаментальна та прикладна культурологія») і магістрів (освітня програма — «Культурні дослідження») за спеціальністю 034 культурологія.

Проблематика наукової діяльності кафедри чимало визначається сферою дослідницької діяльності викладачів — докторів наук. З початку 2000 рр. докторські ступені здобули В. М. Шейко («Історико-культурологічні концепції цивілізаційної еволюції в добу глобалізму (кінець XIX — початок XXI ст.)», 2002); Л. В. Стародубцева («Пам'ять і забуття в історії ідей: мнемонічна герменевтика культури», 2004); Г. Д. Панков («Православна академічна філософія релігії в Росії (XIX — поч. XXI ст.)», 2006); К. В. Кислюк («Українська історіософія як феномен культурної пам'яті», 2009); О. В. Кравченко («Культурна політика України: культурологічні аспекти концептуалізації та репрезентації», 2012); С. Б. Рибалко («Традиційне вбрання як репрезентативна модель японської культури», 2013).

За діючими навчальними планами викладачі кафедри підготували близько 50 курсів і спецкурсів, які становлять основу фундаментальної та спеціалізованої підготовки студентів. Студенти кафедри мають змогу отримати ґрунтовну підготовку з дисциплін, які презентують культуру в її системній цілісності, історичній еволюції та змістовній специфіці. Однією з новацій навчального процесу стало впровадження принципу елективності у формуванні навчальної програми. Кількість дисциплін за вибором становить від 20 до 60% навчального часу, залежно від рівня освіти.

Упродовж останніх п'ятнадцяти років кафедра забезпечила навчання близько 700 фахівців-культурологів за денною та заочною формами навчання. Випускники кафедри працюють науковцями, викладачами філософії, культурології, історії світової та вітчизняної культури, а також в органах державного управління галуззю культури й туризму, фахівцями із соціального проектування, прогнозування, консультантами в громадських організаціях і комерційних установах, референтами, аналітиками з питань соціокультурного розвитку, журналістами.

Колектив кафедри приділяє належну увагу студентській науці. Серед ініціатив викладачів і студентів слід зазначити вихід друком у 1998 р. збірки студентських наукових праць «Бріколаж. Теорія та історія культури». Упродовж 90 – початку 2000 рр. кафедра підтримувала діяльність філософсько-літературного салону факультету культурології. До 2004 р. на факультеті працював студентський культурологічний клуб «Дефіс», за матеріалами якого видано бюлетень «Дефіс». За ініціативи Л. В. Стародубцевої опубліковані збірки, написані студентами за результатами роботи в межах спецкурсів і практик: «Underground», «Dixi et animam levavi». Як науковий і навчально-методичний центр, кафедра підтримує постійний зв'язок з випускниками, працює з аспірантами, здобувачами, надає методичну допомогу багатьом закладам культури в підготовці, обговоренні, рецензуванні та затвердженні навчальних програм. За програмами, рекомендованими кафедрою, забезпечувалося читання курсів культурологічного спрямування в Лозівському, Житомирському, Харківському, Маріупольському й інших училищах культури.

Популярними серед студентів багатьох ЗВО України є підручники, навчальні посібники й інші методичні розробки, створені викладачами кафедри, найвідоміші з них такі: «Історія художньої культури» / О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко (1992), «Історія художньої культури» (у п'яти томах) / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко, Л. Г. Тишевська (1997–2001); «Культурологія: Бібліографічний вказівник» / за ред. В. М. Шейко (1998); «Історія української культури» / В. М. Шейко (2001); «Історія художньої культури України» / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. Ч. 1–2 (2001, 2003); «Організація та методика науково-дослідницької діяльності» / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко (2003); «Історія світової та української культури» / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, Л. Г. Тишевська (2004); «Історія світової культури» / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко (2005); «Історія української культури» / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська (2005); «Історія української культури» / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський (2009), «Історія культури Слобідської України» / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська (2011), «Культурологія» / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Е. В. Германова Де Діас (2012), «Історія української культури» / В. А. Греченко, К. В. Кислюк (2013), «Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства» / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н. М. Кушнарченко (2016); «Сучасна культурологія» / за ред. К. В. Кислюка (2016); «Хрестоматія з культурології» / уклад. : Г. Д. Панков, К. В. Кислюк (2017).

Серед найбільших досягнень кафедри й академії загалом є відкриття за ініціативи та безпосередньої участі В. М. Шейка у 2006 р. двох нових для наукової системи України галузей: «Культурології» та «Соціальних комунікацій». Упродовж 2007 р. авторський колектив кафедри: В. М. Шейко (керівник), О. В. Кравченко, Л. В. Стародубцева, О. А. Гаврюшенко, Л. Г. Тишевська, Г. Д. Панков – здійснив методичне забезпечення цього проекту: підготовлено 6 паспортів спеціальностей, програми вступних і кандидатських іспитів.

Основні здобутки наукової діяльності викладачів пов'язані з розробленням теоретичних проблем культури, історії світової й української культури, релігійної та філософської антропології, дослідженням історії культурологічної думки й історіографії, прикладної культурології, зокрема культурної політики тощо. Фундаментальними науково-дослідними темами, які розробляє колектив кафедри, є: «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти», «Українська культура: історико-культурологічні виміри» (спільно з Інститутом культурології Національної академії мистецтв України). Результати цієї роботи відбиті в численних публікаціях викладачів кафедри, зокрема в одноосібних працях В. М. Шейка, а саме: «Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX – початок XX ст.)». У 2 т. (2001); «Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти)» (2011), а також написаних ним у співпраці з М. В. Александровою «Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації» (2009); та В. Г. Левіною «Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект» (2010).

Про результативність наукової діяльності кафедри свідчать монографії Л. В. Стародубцевої: «Метафізика лабіринта» (1998), «Лици пам'яті. Культура епохи «пост» (1999), «Мнемозина и Лета. Пам'ять и забвение в истории культуры» (2003); О. В. Кравченко «Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації» (2011); С. Б. Рибалко «Традиційне вбрання в семантичному просторі японської культури» (2013); К. В. Кислюка «Українська культура І чверті ХХІ ст.: повороти модернізаційних перетворень» (2018).

Маючи значний науковий потенціал і багаторічний досвід викладацької діяльності, кафедра культурології та медіакомунікацій є активно діючим творчим колективом, здатним вирішувати складні проблеми сучасної культурологічної науки й освіти.

Кафедра журналістики

Кафедра журналістики (завідувач – Вікторія Анатоліївна Маркова) створена у червні 2017 р. як одна з випускових кафедр факультету культурології для забезпечення підготовки фахівців у сфері масової комунікації, що спеціалізуються на соціальній та культурній проблематиці.

Слід зазначити, що підготовку рекламістів і спеціалістів зі зв'язків з громадськістю у ХДАК розпочато наприкінці 90 рр. XX ст., ще до появи відповідної спеціальності в освітньому переліку МОН України. Тривалий час реклама та PR були предметом спеціалізації в підготовці менеджерів соціокультурної діяльності. У 2012 р. на факультеті культурології започатковано бакалаврат зі спеціальності «Реклама та зв'язки з громадськістю» та магістратуру з «Медіа-комунікацій». До 2017 р. у ХДАК підготовку фахівців за цими спеціальностями забезпечували: кафедра менеджменту соціокультурної діяльності (спеціальність – «Реклама та зв'язки з громадськістю») та кафедра культурології (спеціальність – «Медіа-комунікації»).

У червні 2018 р. відбувся перший випуск бакалаврів за напрямом підготовки 6.030302 Реклама та зв'язки з громадськістю (за видами діяльності). А у січні 2019 р. – перший випуск магістрів за спеціальністю 061 Журналістика.

Місія кафедри – впровадження нової професійної стратегії, зорієнтованої на створення сучасного інформаційно-комунікативного простору соціальних інновацій та формування позитивного образу культури. Саме на це спрямовані її освітні програми:

Реклама та зв'язки з громадськістю в соціокультурній сфері.

Соціальна та культурна журналістика (бакалаврат).

Журналістика (магістратура).

Соціальна й культурна спеціалізація є інноваційним освітнім проектом, який поки що не має аналогів в Україні. Освітні програми спрямовані на формування цілісної стратегії використання засобів масової комунікації для актуалізації суспільно значимих аспектів культури. Програмами передбачено не лише розвиток культурної компетентності та комунікативних здатностей майбутніх фахівців у галузі масової комунікації, а й уміння критично мислити, висвітлювати й актуалізувати складні соціальні та гуманітарні проблеми з урахуванням специфіки медіа-середовища.

У складі кафедри працюють 7 штатних науково-педагогічних працівників.

Вікторія Анатоліївна Маркова – завідувач кафедри. Доктор наук із соціальних комунікацій, професор. Сфера наукових інтересів – теорія та історія соціальних комунікацій. Викладає курси: «Теорія та історія соціальних комунікацій», «Медіа-аналіз та методологія дослідження медіа», «Історія реклами», «Теорія масової інформації», «Основи наукового дослідження та аналізу ефективності масових комунікацій», «Етика та професійні стандарти діяльності журналіста», «Основи медіа-культури».

Ірина Борисівна Іванова – доцент кафедри, доктор філологічних наук, доцент. Сфера наукових інтересів – українська філологія, соціальні, культурні, медійні комунікації, лінгвістика тексту, комунікативна лінгвістика, історія реклами та зв'язків з громадськістю. Викладає такі навчальні дисципліни: «Риторика», «Риторика і спічрайтинг», «Академічне письмо», «Вступ до фаху (основи реклами та PR)», «Комунікаційні технології».

Олена Миколаївна Куликова – старший викладач, кандидат наук із соціальних комунікацій. Сфера наукових інтересів – журналістська етика, журналістська творчість, історія української журналістики, медіа-грамотність. Викладає такі навчальні дисципліни: «Історія зарубіжної та української журналістики», «Джерелознавство та документознавство».

Марія Едуардівна Звєгинцова — старший викладач, кандидат філологічних наук. Сфера наукових інтересів — рецептивний зв'язок медійних та художньо-літературних практик, впровадження креативного письма як складової фахової підготовки журналіста. Викладає такі навчальні дисципліни: «Вступ до журналістики», «Історія зв'язків з громадськістю», «Копірайтинг», «Теорія твору та тексту», «Аналіз дискурсу».

Маріанна Вікторівна Церковна — старший викладач. Сфера наукових інтересів — теоретико-прикладні питання соціально-психологічного тренінгу як інструменту адаптації студентів до навчання та як засобу формування професійних навичок.

Викладає такі навчальні дисципліни: «Тренінг особистісного та професійного розвитку», «Самоменеджмент: мотивація та самооцінка», «Тренінг з професійного розвитку», «Тренінг комунікативних навичок», «Організаційна культура та комунікації».

Володимир Григорович Ревенко — викладач, член Національної спілки журналістів України. Поєднує викладацьку та журналістську діяльність. У складі правління Харківської обласної організації НСЖУ відповідає за організацію роботи з підвищення професійної кваліфікації журналістів Харківщини, є членом журі обласного творчого конкурсу журналістів «Часопис». Викладає такі дисципліни: «Основи журналістики», «Теорія та методологія журналістської творчості», «Агенційна журналістика та методика інформаційної роботи журналіста».

Наталя Василівна Лантвояєва — викладач кафедри. Має значний досвід роботи в галузі рекламної діяльності. Засновник першого в м. Харків Музею історії реклами. Викладає такі навчальні дисципліни: «Організацію роботи рекламної агенції», «Теорію та практику рекламної діяльності», «Креативний менеджмент у рекламі», «Креативний менеджмент у рекламі та організації зв'язків з громадськістю».

Під час підбору кадрів для забезпечення високого рівня та якіснішого виконання освітніх програм зі спеціальностей, для яких кафедра є випусковою, перевага надається, зокрема, професіоналам — тим, хто має практичний досвід, найближчий до освітньої програми. Саме тому на кафедрі працюють 12 сумісників — провідних фахівців у сфері журналістики, реклами, зв'язів із громадськістю.

Серед викладачів кафедри є лауреати професійних конкурсів, заслужені журналісти, члени Національної спілки журналістів, члени редколегій фахових видань, активісти волонтерських організацій. Науково-педагогічних працівників кафедри регулярно запрошують до роботи у складі журі на творчих конкурсах, святкових заходах, вони здійснюють керування фаховими освітніми закладами (школа реклами та дизайну «Багаж»), беруть участь у медіа-проектах («Накіпело», «Майдан моніторинг») та міжнародних програмах. Твори та журналістські роботи викладачів кафедри, створені під час роботи з різними медіа-групами, неодноразово оприлюднювалися на шпальтах газет, журналів друкувались окремими роботами у видавництвах. Кафедра бере активну участь у проведенні тренінгів з медіа-грамотності (за програмою німецької міжнародної громадської телерадіокомпанії Deutsche Welle Akademie та Академії Української преси).

Кафедра створює всі необхідні умови для навчання студентів. З метою кращого набуття професійних навичок для них регулярно проводяться майстер-класи з провідними фахівцями в галузі масмедіа, практична підготовка здійснюється в національних, регіональних, міських друкованих засобах масової інформації та телерадіокомпаніях (ICTV, ОТБ та ін.), рекламних і PR-агенціях, відділах організацій та установ соціокультурної сфери.

Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій

Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій створена у 2017 р. внаслідок реорганізації кафедри менеджменту соціально-культурної діяльності, яка почала свою діяльність у 2004 р. як одна з випускових кафедр факультету культурології.

Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій є першим і одним з небагатьох в Україні спеціалізованим освітнім та науково-практичним осередком підготовки фахівців за спеціальністю «Менеджмент соціокультурної діяльності». Менеджмент культури (менеджмент соціокультурної діяльності) є інноваційним освітнім проектом, що передбачає акумулювання вітчизняного та зарубіжного досвіду в розробці соціальних та гуманітарних технологій, спрямованих на підтримку та розвиток сучасних культурних індустрій.

Концепція діяльності кафедри базується на уявленнях про менеджмент соціокультурної діяльності як про варіант прикладної культурології. У контексті професійної компетенції менеджера соціокультурної діяльності культура інтерпретується як сфера комунікацій, реалізація яких забезпечує творення культурного середовища. Тому менеджмент соціокультурної діяльності передбачає не лише опанування сукупності соціальних технологій, а й урахування ціннісних настанов, особливостей ментальності та культурно-психологічної зумовленості дій учасників культурних процесів. Отже, менеджмент культури розглядається як гуманітарна технологія, яка забезпечує потреби креативної економіки, основаної на використанні потенціалу окремої людини.

Зусилля викладацького складу кафедри спрямовані на підготовку фахівців, здатних не лише працювати в уже існуючих закладах культури та мистецтва, а й створювати та реалізовувати самостійні оригінальні культурні проекти, використовуючи максимально широкий спектр сучасних технологій. Кафедра однією з перших в Україні розпочала розробку сучасних проектів соціально-культурної освіти за такими напрямками: інформаційно-рекламні технології та зв'язки з громадськістю, міжнародний культурний туризм і міжкультурні комунікації, арт-менеджмент, індустрія дозвілля і рекреаційна діяльність, конфліктологія та корпоративна культура.

Наукові інтереси викладачів кафедри відповідають профілю освітніх програм і стосуються широкого спектра практичних та теоретичних проблем маркетингу й менеджменту культури, професійних комунікацій, соціології та психології соціокультурної діяльності, професійної етики, динаміки особистісної та соціальної свідомості, культурно-інформаційних технологій, теорії та практики розв'язання конфліктів, міжкультурних комунікацій та крос-культурних процесів, критичного аналізу текстів культури, сучасної методології та технології дослідження візуальної та медіа-культури.

Змістова складова сучасних культурних практик стала стрижнем у моделюванні принципів навчання й зумовила напрями наукового та методичного пошуку колективу кафедри. Упродовж свого існування цей підрозділ ХДАК продемонстрував переконливу динаміку розвитку за всіма основними показниками. У складі кафедри працюють 6 штатних викладачів, серед них: 5 доцентів та 1 професор. Останніми роками на кафедрі до викладацької роботи залучалися колишні випускники академії, а також практики з тих, котрі успішно працюють у сучасних ринкових умовах. Усі викладачі мають достатній для якісного забезпечення навчального процесу стаж педагогічної роботи. Чимала увага приділяється підвищенню кваліфікації викладачів у різних формах: навчання в аспірантурі та докторантурі, стажування, участь у науково-практичних конференціях і семінарах тощо.

Основним принципом комплектування штату кафедри є фахова компетентність з проблематики дисциплін, що складають навчальне навантаження. Викладацький склад формується за принципом створення команд для реалізації навчальних та науково-практичних проектів і постійно варіюється, залежно від потреб забезпечення змісту та якості навчального процесу. З кафедрою співпрацюють 11 сумісників, серед них: 2 доктори наук, професори, 6 кандидатів наук, доцентів.

З 2004 по 2006 рр. завідувачем кафедри був доцент, кандидат філософських наук О. Ф. Проценко.

З 2008 по 2012 рр. кафедру очолювала професор, доктор мистецтвознавства О. Ю. Оленіна.

З 2006 по 2008 рр. та з 2013 по 2015 кафедру очолював Олександр Васильович Кравченко — професор, доктор культурології, декан факультету культурології Харківської державної академії культури.

З 2015 і понині кафедру очолює Альберт Олександрович Церковний — доцент, кандидат психологічних наук.

Серед провідних фахівців кафедри менеджменту соціокультурної діяльності:

Артеменко Андрій Павлович, працює в академії з 2017 р., доктор філософських наук, професор кафедри менеджменту культури та соціальних технологій, автор 95 наукових праць.

Афенченко Геннадій Владленович, працює в академії з 2006 р., кандидат соціологічних наук, доцент. Автор понад 30 наукових та методичних праць, зокрема підручника з грифом МОН.

Божко Любов Дмитрівна, працює в академії з 2015 р., доцент кафедри менеджменту культури та соціальних технологій, кандидат історичних наук.

Дубровський Ігор Михайлович, працює в академії з 2017 р.

Мірошниченко Вадим Сергійович, працює в академії з 2010 р., кандидат культурології, старший викладач кафедри. Є автором близько 45 праць.

Церковний Альберт Олександрович, працює в академії з 1996 р., доцент, кандидат психологічних наук. Автор понад 50 наукових та методичних праць.

Кафедра об'єднує у своєму складі не тільки висококваліфікованих штатних викладачів, а й залучає фахівців з багаторічним досвідом роботи з інших ЗВО, а також практиків, професійна діяльність котрих безпосередньо пов'язана з науково-теоретичною стратегією кафедри. Загалом фаховий склад кафедри надає можливості викладати основні дисципліни професійно-орієнтованого циклу та курси за вибором з проблематики менеджменту та маркетингу соціокультурної діяльності, теорії та методології соціальних комунікацій, прикладної лінгвістики, інформаційного забезпечення бізнес-діяльності, створення соціокультурних проектів, рекламних та маркетингових технологій, медіа-менеджменту, соціології та психології управління. Більшість курсів, які складають навчальне навантаження кафедри менеджменту соціально-культурної діяльності, є авторськими і були вперше впроваджені викладачами в навчальному процесі ХДАК.

Коло професійних інтересів викладачів достатньо широке: історія, теорія, методологія соціально-культурної діяльності, маркетинг культури, соціокультурне проектування, міжкультурні взаємодії та соціолінгвістика, комунікаційна культура і стратегії переговорів, технології реклами та зв'язків із громадськістю, анімаційна діяльність, івент-менеджмент, рекреаційні практики, медіа-менеджмент та маркетинг, конфліктологія і посередництво, стрес-менеджмент та управління персоналом, рекрутинг, тимбілдінг, управлінське консультування, презентаційна та виставкова діяльність, менеджмент креативної діяльності та культурних інновацій, крос-культурний менеджмент, менеджмент гуманітарних технологій та соціокультурного моделювання.

Факультет соціальних комунікацій

*Декан факультету,
доктор педагогічних
наук, професор
Алла Анатоліївна
Соляник*

Факультет соціальних комунікацій створено в липні 2014 р. на базі об'єднання факультету бібліотекознавства та інформатики з факультетом документознавства та інформаційної діяльності — нащадків найстарішого в Україні бібліотечного факультету, історія зародження якого пов'язана з утворенням 1 листопада 1925 р. в структурі Харківського інституту народної освіти (ХІНО) книжково-бібліотечної секції факультету політичної освіти, яка здійснила перший набір студентів бібліотечного профілю в кількості 35 осіб. Улітку 1927 р. в структурі факультету політосвіти виокремлено самостійне бібліотечне відділення, яке після створення 10 вересня 1929 р. на базі факультету політичної освіти ХІНО самостійного закладу — Харківського інституту політичної освіти (ХІПО) — продовжувало функціонувати в його підпорядкуванні. У 1928 р. з метою посилення фундаменталізації підготовки бібліотечних кадрів Наркомпрос УРСР направив у ХІНО для викладання курсу «Бібліотекознавство» відомого на той час дослідника та організатора бібліотечної справи Н. Я. Фрідьєву. Очолити факультет політосвіти, Н. Я. Фрідьєва доклала багато зусиль для організації першої в Україні кафедри бібліотекознавства та самостійного бібліотечного факультету.

У 1931 р. ХІПО реорганізувався у всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУІКО), у структурі якого створено бібліотечний факультет з провідною кафедрою бібліотекознавства під керівництвом Н. Я. Фрідьєвої. Зважаючи на гостру потребу України в наукових кадрах бібліотечного профілю, восени 1931 р. у ВУІКО при кафедрі бібліотекознавства відкрито аспірантуру. 24 січня 1934 р. Нарком освіти видає наказ про відкриття у ВУІКО вечірнього бібліотечного факультету без відриву від виробництва з планом прийому 100 осіб. З вересня 1934 р. філія вечірнього бібліотечного факультету ВУІКО починає працювати в Києві. Згодом на базі цього структурного підрозділу був організований консультаційний пункт ХДБІ, а в 1960 рр. — окремий факультет, а потім інститут (нині — Київський національний університет культури і мистецтв).

Деканат факультету соціальних комунікацій

Унаслідок постійного збільшення кількості бібліотек і хронічної нестачі кваліфікованих фахівців, наказом НКО УСРР № 727 ВУІКО від 1 липня 1935 р. ВУІКО реорганізується в Український бібліотечний інститут (УБІ) з трирічним курсом навчання та трьома факультетами підготовки: працівників масових бібліотек; працівників дитячих бібліотек; перепідготовки бібліотечних працівників без відриву від виробництва з філіалами в Києві та Одесі. З серпня 1939 р. УБІ перейменовано в Харківський державний бібліотечний інститут (ХДБІ), у його структурі відбулися певні зміни: уперше відкрито факультет бібліографії, ліквідовано факультет перепідготовки бібліотечних кадрів без відриву від виробництва (його функцію починає виконувати заочний відділ).

У статусі самостійного інституту ХДБІ функціонував до 1964 р. Його діяльність була перервана Другою світовою війною, поновлена спеціальною постановою Ради Міністрів УРСР «Про відновлення державного бібліотечного інституту в м. Харкові» від 26 травня 1947 р. З 1 червня 1947 р. ХДБІ починає свою роботу у складі 3 денних факультетів: бібліотекознавства; бібліографії; дитячих та юнацьких бібліотек. Відновлюється навчання студентів на заочному відділенні. У складні повоєнні роки багато зусиль для відродження роботи бібліотечного інституту віддали декани факультетів бібліотекознавства (О. А. Майборода, С. П. Ключарьов), бібліографії (Я. Й. Гандельман, В. Д. Масленнікова), дитячих та юнацьких бібліотек (М. С. Єгоров, В. М. Островська, Ф. Т. Ковпик).

З другої половини 1950 рр. відчутною стала потреба переходу до широкого профілю підготовки бібліотечного фахівця, котрий міг би працювати на будь-якій ділянці бібліотечної галузі. З 1954–55 навчального року всі випускники ХДБІ починають здобувати єдину кваліфікацію бібліотекаря-бібліографа вищої кваліфікації, змістовні та організаційні зміни щодо вдосконалення навчального процесу зумовили злиття існуючих окремо факультетів у єдиний бібліотечний факультет. На виконання постанови Ради Міністрів УРСР від 6 квітня 1955 р. «Про стан книжкової торгівлі в Українській РСР» на базі бібліотечного факультету ХДБІ відкрито спеціальне книгознавче відділення, на якому згодом навчалосся 120 студентів. Але потреба в спеціалістах вищої кваліфікації для книжкової торгівлі з часом зростала й за клопотанням Держкомітету з преси в 1965 р. в інституті відкрито факультет книгознавства з денним та заочним відділеннями.

На початку формування державної системи науково-технічної інформації бібліотечний факультет уперше в СРСР опанував підготовку висококваліфікованих фахівців для ще одного важливого напрямку документально-комунікаційної сфери — центрів науково-технічної інформації. Наказом міністра культури і мистецтв УРСР «Про стан та заходи поліпшення бібліотечної справи в Українській РСР» від 13 квітня 1960 р. у 1960–1961 навчальному році на вечірньому відділенні ХДБІ організовано підготовку фахівців для науково-технічних і спеціальних бібліотек. Таким чином, бібліотечний факультет ХДБІ є фундатором не лише бібліотечної, книгознавчої, але й інформаційної освіти в Україні.

У 1960 рр. авторитет харківської бібліотекознавчої школи зміцнювали такі знані науковці, як: Я. І. Каганов, Р. Б. Гуревич, І. І. Корнейчик, М. Д. Рябченко, О. П. Довгопола, Л. С. Іллічова, Л. І. Коломійченко, Д. Д. Тараманов, В. Т. Витяжков, Є. П. Тамм, Д. А. Кумок, Л. І. Котенко та ін. Їхні фундаментальні наукові та навчальні видання з книгознавства, бібліотекознавства, української бібліографії, бібліотечного краєзнавства, каталогознавства та фондознавства були відомі далеко за межами України. У 1964 р. у ХДБІ виходить друком перший випуск республіканського міжвідомчого науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія», єдиного на той час в Україні фахового видання, яке протягом майже тридцяти років публікувало результати наукових досліджень у галузі книгознавства, бібліотекознавства й бібліографії та мало високий авторитет у вітчизняних і зарубіжних фахівців.

Сталий розвиток соціокультурної сфери країни потребував розширення спектра підготовки кваліфікованих кадрів, нових спеціальностей, у зв'язку із чим у 1964 р. на базі ХДБІ створено Харківський державний інститут культури (ХДІК), провідним факультетом якого був бібліотечний, що розпочав підготовку фахівців за 4 спеціалізаціями: для масових і наукових бібліотек; дитячих та юнацьких бібліотек; технічних бібліотек і центрів наукової інформації; книготорговельних закладів. Підготовку висококваліфікованих кадрів здійснювали 5 спеціальних кафедр бібліотечного факультету: бібліотекознавства, бібліографії, бібліотечних фондів і каталогів, технічних бібліотек та наукової інформації, книгознавства. Їх викладачі наполегливо вдосконалювали теоретичну та навчально-методичну базу підготовки фахівців, постійно підвищували свій фаховий рівень, сприяючи зростанню наукового цензу кадрового складу факультету. У другій половині 1960 – на початку 1970 рр. успішно захистили кандидатські дисертації викладачі З. В. Гімальдінова, І. О. Вовченко, С. І. Волкова, М. С. Демченко, Л. С. Іллічова, О. І. Коломійченко, Н. Ф. Колосова, Т. О. Скрипник, Є. П. Тамм, Д. Д. Тараманов та ін. Очоловали діяльність факультету авторитетні й досвідчені фахівці своєї справи – декани: кандидат історичних наук, доцент С. П. Ключарьов (1960–1966 рр.), кандидати педагогічних наук, доценти М. С. Демченко (1956–1960 рр.) і В. Т. Витяжков (1966–1969 рр.).

Необхідність забезпечення спадкоємності творчого й динамічного розвитку факультету сформувала традицію поповнення його науково-педагогічного складу молодими перспективними науковцями з когорти обдарованих випускників. Серед них значних успіхів у науково-педагогічній діяльності досягли Н. С. Білопола, І. О. Вовченко, Л. М. Василенко, М. П. Васильченко, Є. Т. Карачинська, Н. Ф. Колосова, Н. М. Кушнарченко, Т. Ф. Марченко, В. А. Мільман, М. А. Низовий, Л. В. Озарчук, Н. С. Русавська, М. Д. Рябченко, Т. П. Самійленко, В. В. Сєдих, Г. П. Терентьєва, В. К. Удалова та ін.

У 1980 рр. з переходом факультету до підготовки бібліотечних працівників за галузевими комплексами та функціональними напрямками бібліотечної діяльності неодноразово змінювалася структура факультету, зміст навчальних планів, але при цьому постійно зростали наукове та програмно-методичне забезпечення навчального процесу, кількість авторських програм курсів, навчальних посібників і конспектів лекцій. Здійснювалася планомірна підготовка кандидатів наук через аспірантуру Московського та Ленінградського інститутів культури. У цей період факультет очолюють кандидати педагогічних наук, доценти О. М. Хропач (1980–1982 рр.), М. П. Васильченко (1983–1994 рр.), деканами заочного відділення факультету працюють ст. викладач Т. Ф. Марченко (1973–1986 рр.) та кандидат педагогічних наук, доцент В. А. Мільман (1986–1997 рр.). Суттєво збільшуючи набір студентів, факультет здійснює підготовку висококваліфікованих бібліотечних кадрів не лише для України, але й інших республік СРСР, а також 38 країн Азії та Африки. Якщо в період з 1957 р. по 1971 р. на бібліотечному факультеті підготовлено 2630 молодих спеціалістів, то з 1972 р. по 1990 р. – 9335.

Із середини 1990 рр. у діяльності бібліотечного факультету ХДІК розпочався етап кардинальних змін, зумовлених об'єктивними процесами суспільного розвитку: розбудовою незалежної держави, демократизацією всіх сфер діяльності, адаптацією бібліотечної галузі до умов ринкової економіки, інформатизацією та виникненням єдиного мережевого інтернет-простору. Факультет розробляв нову концепцію бібліотечно-інформаційної освіти, зорієнтовану на суттєве розширення сфери професійної підготовки та використання випускників, якісне оновлення змісту й форм навчання, запровадження комп'ютеризації та інтернетизації навчального процесу, інтеграцію в європейську освітню систему, налагодження міжнародних зв'язків у сфері підготовки кадрів.

У листопаді 1994 р. бібліотечний факультет перейменовано на факультет бібліотекознавства та інформатики. У його структурі функціонувало 4 спеціальні кафедри: бібліотекознавства (завідувач – доц. Г. М. Брагіна), бібліографознавства (завідувач – проф. М. А. Низовий), документознавства (завідувач – проф. Н. М. Кушнарченко), інформатики, інформаційних систем і процесів (завідувач – проф. Г. Г. Асєєв). Організація в 1993 р. на базі кафедри бібліотечних фондів і каталогів першої в Україні кафедри

документознавства забезпечила відкриття в 1994 р. на факультеті нової спорідненої спеціальності — «Документознавство та інформаційна діяльність» і здійснення першого набору студентів.

Із січня 1997 р. на базі факультету бібліотекознавства та інформатики створено новий факультет — документознавства та інформаційної діяльності. Під керівництвом деканів факультету доц. І. І. Бондалєтова (1997–1998), проф. Буцько (1998–1999), проф. Л. Я. Філіпової (1999–2014), завідувачів випускових кафедр: інформаційних технологій проф. Г. Г. Асєєва та інформаційно-документних систем доц. Д. Е. Ситнікова розроблено оригінальні навчальні плани, спрямовані на підготовку кваліфікованих фахівців, котрі володіють навичками досконалого використання інформаційно-комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, систем електронного документообігу й автоматизації процесів документального забезпечення управління підприємств, здатні оптимізувати діяльність кадрових та інформаційно-аналітичних служб, архівних установ і центрів науково-технічної інформації.

Подальша диверсифікація освітніх напрямів та спеціалізацій підготовки фахівців для соціокомунікаційної сфери зумовила запровадження на двох споріднених факультетах нових профілізацій майбутніх фахівців. Так, на факультеті бібліотекознавства та інформатики розпочалася профілізація підготовки бібліотекарів у галузі бібліотечного менеджменту і маркетингу, аналітико-синтетичної обробки документованої інформації, бібліографознавства та інформаційної діяльності, автоматизованих бібліотечно-інформаційних технологій. З 1999–2000 навчального року в межах нової освітньої спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», окрім підготовки класичних бібліотекарів-бібліографів, розпочато підготовку бібліографів-книгознавців, менеджерів видавничої та книготорговельної діяльності. На факультеті документознавства та інформаційної діяльності профілізація підготовки документознавців відбувалася за такими спеціалізаціями: «Документно-інформаційне забезпечення органів управління»; «Архівознавство та інформаційне забезпечення архівних установ».

З 2002 р. модернізація освітньої діяльності факультетів відбувається в контексті вимог Болонського процесу: здійснено перехід на двоступеневу систему освіти: введено підготовку бакалаврів і магістрів, розроблено нові навчальні плани для магістерських і бакалаврських програм підготовки фахівців бібліотечно-інформаційного та документознавчого профілю, організацію навчального процесу змінено згідно з кредитно-модульною системою, починають широко застосовуватися комп'ютерні та телекомунікаційні технології, ресурси Інтернету. Протягом усього періоду навчання студенти активно залучаються до науково-дослідної роботи, кращі випускники бакалаврату продовжують навчання в магістратурі й аспірантурі.

Суттєвий дослідницький потенціал і високий науковий ценз педагогічного складу факультету бібліотекознавства та інформатики, поява на факультеті перших докторів наук у галузі бібліотекознавства (Н. М. Кушнарєнко, В. О. Ільганаєва) дозволили активізувати підготовку науково-педагогічних кадрів і згодом відкрити у ХДІК (з 1998 р. — Харківська державна академія культури) у 1994 р. аспірантуру, у 1996 р. — докторантуру зі спеціальності 07.00.08 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», з 1998 р. — спеціалізовану вчену раду з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук з означеної спеціальності. У період з 1998 по 2006 рр. у спеціалізованій ученій раді ХДАК захищено 26 кандидатських та 6 докторських дисертацій зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство». Створення інфраструктури з підготовки науково-педагогічних кадрів, відродження на якісно новому рівні видання фахового наукового збірника «Вісник Харківської державної академії культури» з проблем бібліотекознавства, документознавства, інформатики сприяло розвитку харківської освітньо-наукової бібліотечної школи, представники якої відомі нині далеко за межами України.

Під керівництвом деканів факультету (проф. Н. М. Кушнарєнко (1994–2002 рр.), проф. В. О. Ільганаєвої (2002–2006 рр.), проф. А. А. Соляник (2006 р. — 2014 рр.) на факультеті постійно вдосконалюється науково-методичне забезпечення навчального процесу, посилюються інформаційно-технологічна, економічна та управлінська компоненти змісту бібліотечної освіти, розробляються теоретико-організаційні підвалини запровадження інновацій у бібліотечно-інформаційну сферу, постійно проводяться міжнародні наукові конференції, науково-практичні семінари для підвищення кваліфікації бібліотечних фахівців регіону.

З червня 1999 р. на факультеті бібліотекознавства та інформатики ХДАК створено кафедру соціальних комунікацій (завідувач — проф. В. О. Ільганаєва), яка стала базовою науково-методологічною та організаційно-методичною структурою в системі підготовки фахівців для інформаційної галузі. Результатом розвитку цього нового науково-освітнього напрямку стало ініціювання провідними вченими факультету введення до номенклатури наукових спеціальностей, за якими можуть здійснюватися захисти дисертацій на здобуття наукових ступенів докторів і кандидатів наук, нової інтегрованої наукової галузі — соціальні

комунікації. Ця ініціатива була підтримана Вищою атестаційною комісією та Кабінетом Міністрів України. Творчим колективом науковців факультету розроблено та оприлюднено перелік 5 наукових спеціальностей, проекти паспортів, формули спеціальностей і напрями досліджень, які ввійшли до нової наукової галузі на основі спорідненості комунікаційно-об'єктних і комунікаційно-суб'єктних форм і видів діяльності у видавничій, бібліотечній, документаційного забезпечення управління, інформаційно-аналітичній, архівній, музейній, мас-медіа сферах.

У 2008 р. у ХДАК відкрито профільну аспірантуру за новими спеціальностями 27.00.02 «Документознавство, архівознавство» та 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» (наукова галузь: соціальні комунікації), поновлено діяльність спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій з означених спеціальностей. У червні 2008 р. у цій спецраді відбувся перший в Україні захист дисертації на здобуття наукового ступеня доктора наук із соціальних комунікацій (доцент кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій ХДАК І. О. Давидова). Загалом із часу відкриття нової наукової галузі «Соціальні комунікації» у спецраді ХДАК Д 64.807.02 успішно захищено 10 докторських та 35 кандидатських дисертацій, зокрема викладачами ХДАК — 6 докторських та 10 кандидатських дисертацій.

У 2014 р. у зв'язку з реформуванням переліку освітніх спеціальностей відбулося об'єднання споріднених факультетів бібліотекознавства та інформатики й документознавства та інформаційної діяльності, на базі яких утворено факультет соціальних комунікацій, який очолила доктор пед. наук, проф. Л. Я. Філіпова. На факультеті функціонували кафедри: інформаційних технологій (завідувач — проф. Г. Г. Асєєв), інформаційно-документних систем (завідувач — доц. Д. Е. Ситніков), документознавства та книгознавства (завідувач — проф. А. А. Соляник), бібліотекознавства та соціальних комунікацій (завідувач — проф. І. А. Давидова), іноземних мов (завідувач — доц. С. В. Часник), соціальної педагогіки (завідувач — проф. А. А. Рижанова). Факультет випускав бакалаврів та магістрів за такими спеціальностями: «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», «Документознавство та інформаційна діяльність», «Соціальна педагогіка».

Унаслідок подальших структурних реорганізацій, пов'язаних з євроінтеграційними процесами в освіті та докорінним реформуванням в Україні номенклатури освітніх спеціальностей, на факультеті відбулися наступні реформації: з 1 липня 2017 р. факультет очолила доктор пед. наук, проф. А. А. Соляник, на базі об'єднання кафедри документознавства та книгознавства з кафедрою бібліотекознавства та соціальних комунікацій утворено нову кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи (завідувач — проф. І. А. Давидова), кафедру інформаційно-документних систем приєднано до кафедри інформаційних технологій (завідувач — Г. Г. Асєєв). Соціокомунікаційний профіль факультету дозволив суттєво диверсифікувати номенклатуру освітніх програм і в структурі факультету з'явилися кафедра історії, музеєзнавства і пам'яткознавства (завідувач — доц. І. О. Шандра) та кафедра психології (завідувач — проф. А. М. Большакова). Нині факультет випускає бакалаврів і магістрів за такими спеціальностями: «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», «Музеєзнавство, пам'яткознавство», «Соціальна робота», «Психологія», а також докторів філософії за спеціальностями: «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», «Соціальна робота».

Важливе місце в діяльності факультету належить науково-дослідній роботі викладачів і студентів, котрі є активними учасниками численних наукових конференцій усіх рівнів — від міжнародних — до регіональних. Науковий ценз викладацького складу факультету є найвищим у ХДАК: на факультеті працюють 18 докторів наук, 9 професорів, 20 кандидатів наук, 15 доцентів, які активно й цілеспрямовано формують галузеві та персональні наукові школи, беруть активну участь у підготовці й атестації науково-педагогічних кадрів, розробляють комплексні науково-дослідницькі теми, зокрема «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (державний реєстраційний номер 0109U000512), «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (державний реєстраційний номер 0109U000511).

Факультет не лише плекає кращі традиції підготовки кадрів, але й відкритий до інновацій. Науково-педагогічний склад факультету розбудовує продуктивне освітнє середовище, опановуючи кращий європейський досвід підготовки фахівців і запроваджуючи нове покоління освітніх стандартів, побудованих на компетентнісному підході, інтерактивних формах та методах навчання. Про високий рівень підготовки кадрів на факультеті свідчать схвальні відгуки працедавців і зростаючий попит на них на ринку праці.

Серед пріоритетних завдань колективу факультету — перехід на трирівневу кваліфікаційну систему підготовки кадрів: бакалавр — магістр — PhD; моніторинг конкурентоспроможності випускників та диверсифікація освітніх програм на основі розвитку міжкафедральних предметних зв'язків; трансформація

змісту навчальних дисциплін від дисциплінарного до проблемно-орієнтованого навчання; оснащення студентів електронними навчально-методичними комплексами й підручниками, опанування технологій дистанційної освіти; формування в майбутніх фахівцях нового професійного мислення, суть якого — навчання впродовж усього життя.

Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи

Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи — одна з фундаментальних на факультеті соціальних комунікацій — відіграє важливу роль у підготовці висококваліфікованих спеціалістів у галузі бібліотечно-інформаційної освіти.

Історія розвитку кафедри розпочинається в 1931 р., коли у складі бібліотечного факультету всеукраїнського інституту комуністичної освіти організовано кафедру бібліотекознавства. Цим започатковано вищу бібліотечну освіту в Україні. Очолювала кафедру багато років відомий бібліотекознавець Надія Яківна Фрідьєва (1931–1934, 1944–1968 рр.), котра брала активну участь майже в усіх союзних та республіканських нарадах і конференціях, присвячених питанням бібліотечної освіти, друкувала свої праці в спеціальній пресі. У довоєнні роки кафедра здійснювала підготовку фахівців для універсальних наукових, масових міських і сільських, а також дитячих та юнацьких бібліотек. У 1931 р. інститут розпочав підготовку науково-дослідницьких кадрів в аспірантурі зі спеціальностей: методика роботи з читачем, література для дітей та бібліографія, що сприяло формуванню на кафедрі колективу кваліфікованих спеціалістів, викладачів бібліотекознавчих дисциплін. У 1940 рр. виходить друком перший том наукових записок, що вміщують праці викладачів кафедри бібліотекознавства. З кожним роком кафедра нарощувала обсяги друкованих наукових і навчально-методичних матеріалів, захоочуючи викладачів до подальшого наукового зростання.

У повоєнні роки на кафедрі працювали висококваліфіковані фахівці, зокрема визнаний бібліотекознавець і книгознавець, організатор відомого в 60 рр. XX ст. далеко за межами України харківського «Клубу книголюбів» кандидат філологічних наук, доцент Ісаак Якович Каганов, ентузіаст видавничої справи, організатор науково-практичних конференцій працівників бібліотек республіки Роза Борисівна Гуревич, А. А. Ашукіна, О. О. Майборода та ін. У 60–70 рр. на кафедрі працювали викладачі, які згодом стали фахівцями високого класу. Це — Т. П. Комісаренко, Т. О. Скрипник, М. Д. Рябенко, М. С. Демченко, С. І. Волкова, Є. М. Красножон, З. В. Гімальдінова. Значними були їхні успіхи і в науковій роботі: М. С. Демченко, С. І. Волкова, І. О. Скрипник та З. В. Гімальдінова захистили кандидатські дисертації, значно зміцнивши науково-методичні основи викладацької роботи. З 1968 р. кафедру бібліотекознавства очолив Микола

Дем'янович Рябченко — завжди дисциплінований, цілеспрямований, по-військовому принциповий і вимогливий. До керівництва кафедри працював на посаді головного бібліографа Харківської наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, що сприяло привнесенню нового й передового досвіду з практики бібліотечної роботи. Зокрема, одним із перших запровадив широке використання технічних засобів у навчальному процесі. Пильну увагу приділяв завідувач кафедри оновленню колективу викладачів, який поповнили перспективні випускники інституту Н. С. Білопола, Т. П. Самійленко, Н. С. Русавська. Саме в цей час на кафедрі сформовано дійсно унікальний педагогічний колектив, у якому гармонійно поєднувалися знання і досвід трьох поколінь: старшого (Н. Я. Фрідьєва, І. Я. Каганов, Р. Б. Гуревич, О. П. Насонова), середнього (М. Д. Рябченко, С. І. Волкова, З. В. Гімальдінова, М. С. Демченко, Т. О. Скрипник, Т. П. Комісаренко, Е. М. Красножон) і молодшого (Н. С. Русавська, Т. П. Самойленко, Н. С. Білопола, І. В. Зборовець). На кафедрі працювало 6 доцентів, кандидатів наук — про такий високий науковий ценз інші колективи тільки мріяли. Після захисту кандидатської дисертації в Ленінградському державному інституті культури на кафедрі розпочав роботу О. М. Хропач.

У 1974–1978 рр. кафедру очолювала кандидат педагогічних наук, доцент Сталініта Іванівна Волкова, котра зробила значний внесок у розвиток харківської бібліотечної школи. Головні напрями її досліджень — обслуговування читачів, удосконалення форм і методів індивідуальної та масової роботи, історія бібліотечної справи. 70 рр. ХХ ст. відзначилися активною роботою колективу кафедри — здійснення комплексних досліджень: «Молодь і книга» та «Історія бібліотечної справи в Україні», результати яких публікували на сторінках республіканського міжвідомчого збірника «Бібліотекознавство і бібліографія» та інших спеціальних видань.

Новий етап розвитку кафедри розпочався наприкінці 70 — на початку 80 рр. ХХ ст. З 1978–1987 рр. керівництво кафедри здійснював кандидат педагогічних наук, доцент — Олександр Миколайович Хропач. Значну увагу він приділив оновленню змісту навчального курсу «Організація та управління бібліотечною справою», переходу до нових навчальних планів, що передбачали підготовку кадрів за галузевими функціональними спеціалізаціями. Створення в Україні централізованих бібліотечних систем з їх ускладненою структурою потребувало суттєвих змін у змісті та структурі підготовки бібліотечних кадрів. По-перше, необхідно було поглибити знання майбутніх фахівців у галузевому напрямі (комплекси літератури); по-друге, враховуючи ускладнення в умовах ЦБС функціональних обов'язків бібліотекарів, виникла потреба організації їх функціональної підготовки. З цією метою на кафедрі розроблено програми нових курсів, підготовлені тексти лекцій і навчально-методична документація, впроваджено нові активні методи навчання — рольові ігри, ситуаційні завдання та ін. Професіоналізм викладачів кафедри постійно вдосконалюється (навчання в аспірантурі, ФПК та стажування). Якщо в 50–60 рр. кандидатські дисертації захистили два викладачі (Т. О. Скрипник, Н. Я. Фрідьєва), у 70 — три (С. І. Волкова, З. В. Гімальдінова, О. М. Хропач), то у 80 — шість викладачів кафедри (Н. П. Бура, О. О. Золотко, Т. Х. Кім, О. Є. Куденко, Л. В. Озарчук, Т. П. Самійленко). Після захисту дисертацій у Ленінградському державному інституті культури почали викладати на кафедрі В. О. Ільганаєва та Г. М. Брагіна.

У 1987–1994 рр. кафедру очолювала кандидат педагогічних наук, доцент Валентина Олександрівна Ільганаєва, котра викладала курси «Бібліотекознавство», «Організація та управління бібліотечною справою» та ін. Основна проблематика її наукових досліджень — методологія і теорія бібліотекознавства, інтеграційні та трансформаційні процеси в соціально-комунікаційній сфері, проблеми розвитку вищої бібліотечної освіти в Україні, які й стали в подальшому основою її докторської дисертації. Під керівництвом завідувача кафедри В. О. Ільганаєвої розроблено «Концепцію розвитку регіональної бібліотечної інформаційної системи», цільову програму НДР. Матеріали дослідження використані в навчально-методичному посібникові «Організація діяльності бібліотек» (1993 р.). Завідувач кафедри В. О. Ільганаєва була членом групи розроблення «Концепції розвитку бібліотечної справи України» (1994 р.) і представляла Харківський державний інститут культури на першому Конгресі бібліотекарів України (1993 р.).

Подальше функціонування кафедри бібліотекознавства відбувалося під керівництвом кандидата педагогічних наук, доцента, вихованки Петербурзької бібліотечної школи Галини Михайлівни Брагіної (1994–2000 рр.). Науковий потенціал кафедри становив 83,3%. Підготовці науковців сприяло створення в 1995 р. в ХДІК аспірантури. Колектив кафедри (Г. М. Брагіна, Г. Д. Ковальчук, О. С. Куденко, Т. П. Самійленко, О. М. Хропач) розробляв нові навчальні плани, програми нових курсів.

Суттєвими якісними змінами характеризувався наступний етап розвитку кафедри бібліотекознавства, який розпочався наприкінці 90 рр. ХХ ст. Із серпня 1998 р. кафедра продовжила своє функціонування як самостійний структурний підрозділ ХДАК спочатку як кафедра інформатики, із серпня 1999 р. — кафедра соціальних комунікацій, з листопада 2004 р. — кафедра бібліотекознавства та соціальних комунікацій,

котра була створена, зважаючи на інформатизацію документально-бібліотечної та інформаційно-комунікативної сфер діяльності, формування суспільного простору соціальних комунікацій на базі новітніх інформаційних технологій. Вона стає базовою навчальною, науково-методологічною структурою в системі підготовки спеціалістів у галузі культури: бібліотечного, документно-інформаційного, музеєзнавчого, соціально-педагогічного, культурологічного профілів. Кафедру очолила доктор історичних наук, професор Валентина Олександрівна Ільганаєва – фундатор теорії соціальних комунікацій, представник нової генерації бібліотекознавців, лідер наукової школи, котра застосовувала комплексний підхід до аналізу трансформацій бібліотечного соціального інституту в умовах формування інформаційного суспільства. Її плідну наукову та педагогічну діяльність характеризують відомі в бібліотекознавстві наукові й навчально-методичні дослідження – загалом понад 100 праць. Ця талановита і творча людина сповнена інноваційних ідей та невичерпної енергії для їх реалізації. Вона є членом спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 у ХДАК з наукового напрямку 27 – соціальні комунікації, працювала членом експертної ради ВАК України з наукового напрямку «Соціальні комунікації», а також членом редколегії наукового збірника «Вісник Харківської державної академії культури», журналів «Бібліотечна планета», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Вісник Книжкової палати». Наукова та викладацька діяльність проф. В. О. Ільганаєвої свідчить про надзвичайно широкий діапазон професійної діяльності й інтересів: теоретико-методологічні проблеми сучасного бібліотекознавства, соціальні комунікації, дослідження проблем удосконалення системи бібліотечно-інформаційного обслуговування та визначення нових стратегій управління в бібліотеках, упровадження інформаційних технологій у бібліотечні процеси тощо. Це послідовно відобразилося в підручнику для інститутів та училищ культури «Бібліотекознавство: теорія, історія, організація діяльності бібліотек» (1993 р.), у виданому в співавторстві зі М. С. Слободяником навчальному посібнику «Організація діяльності бібліотек» (1998 р.), науковій праці «Гармонізація культурного середовища в умовах інформатизації суспільства» (1999 р.), конспектах лекцій з бібліотекознавства (2000 р.), монографії «Бібліотечна освіта: нова парадигма розвитку», навчальному посібнику «Хрестоматія з соціальних комунікацій» (2002 р.). Та особливу увагу наукової спільноти України та зарубіжних країн привернув ґрунтовний словник-довідник «Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность)». Ця фундаментальна праця є першим в Україні виданням, що системно розкриває зміст широкого кола понять, які відображають об'єктно-предметне поле сфери соціальних комунікацій у їх гносеологічних, онтологічних і феноменологічних аспектах.

З 2008 р. кафедру бібліотекознавства та соціальних комунікацій очолює кандидат педагогічних наук, доцент, а з 2009 р. – доктор наук із соціальних комунікацій, професор Ірина Олександрівна Давидова, під керівництвом якої кафедра продовжує окреслену стратегію розвитку. На кафедрі працюють відомі в Україні та за її межами фахівці: доктор історичних наук, професор В. О. Ільганаєва; доктор філологічних наук, доцент І. Я. Лосієвський; доктор наук із соціальних комунікацій, професор Г. В. Шемаєва; доктор наук із соціальних комунікацій, доцент О. М. Кобелєв; канд. наук із соц. комунікацій, доцент В. П. Жукова; канд. наук із соціальних комунікацій, ст. викладач Т. А. Сафонова, канд. наук із соціальних комунікацій, викладач О. Ю. Мар'їна. Професорсько-викладацький склад кафедри забезпечує викладання 31 дисципліни на семи факультетах: соціальних комунікацій, хореографічного, театрального, музичного, кіно-, телемистецтва, культурології, управління та бізнесу. Кафедра є випусковою за спеціальністю 7.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Теоретико-методологічним підґрунтям удосконалення предметно-змістовного елементу дисциплін кафедри обрано: теорію соціальних комунікацій, інформаціологію, когнітологію та когнітивну психологію, наукознавство, аналітичну філософію та ін. Наукова робота кафедри передбачає подальший пошук і теоретичне обґрунтування феномену інформаційної та соціально-комунікативної діяльності, вивчення інформаційної діяльності й аналіз соціокультурних процесів інформатизації та інформаційних середовищ різного рівня організації, управління інформаційними процесами й ресурсами інформації, організація інформаційної діяльності, інформаційної культури та ін. Важливою складовою наукових пошуків кафедри є закономірності трансформації соціально-комунікативних структур, форми комунікативних засобів, їх вплив на культурно-етичні відносини, соціально-комунікативні технології в різних сферах діяльності та на різних рівнях суспільної організації.

Викладачі кафедри розробили й викладають інтегровані курси: «Соціальні комунікації» (проф. І. О. Давидова, доц. В. П. Жукова), «Соціальна інформатика» (доц. О. М. Кобелєв), «Інформаційний менеджмент та маркетинг» (проф. І. О. Давидова, доц. В. П. Жукова), «Бібліотекознавство» (доц. О. М. Кобелєв), «Управління в ДІС» (доц. В. П. Жукова), «Інтелектуальна власність» (проф. Г. В. Шемаєва), «Інформаційне право» (викл. О. Ю. Мар'їна), «Організація та методологія науково-дослідної роботи» (доц. І. Я.

Лосієвський, проф. Г. В. Шемаєва), «Експертиза цінності документних пам'яток» (доц. І. Я. Лосієвський). Основні спецкурси та курси спеціалізації: «Технології створення інформаційних продуктів та послуг» (викл. О. Ю. Мар'їна), «Система електронних бібліотек та БД» (доц. В. П. Жукова), «Мультимедійні технології» (доц. В. П. Жукова, викл. О. Ю. Мар'їна), «Ринок інформаційних продуктів та послуг» (проф. І. О. Давидова, викл. О. Ю. Мар'їна). Колектив кафедри активно працює над підготовкою монографій, підручників, навчальних посібників, серед яких: «Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность)» (проф. В. О. Ільганаєва, 2009); «Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві» (проф. І. О. Давидова, 2005); «Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій» (проф. Г. В. Шемаєва, 2008 р.); «Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні (доц. О. М. Кобелєв, 2012); «Хрестоматія по социальным коммуникациям» (проф. В. О. Ільганаєва, 2002); «Організація діяльності бібліотек» (проф. В. О. Ільганаєва, 1998); «Библиотечно-информационное производство» (проф. І. О. Давидова, 2008); «Інформаційний ринок: організація, маркетинг, управління» (проф. І. О. Давидова, 2001); «Ринок інформаційних продуктів та послуг» (проф. І. О. Давидова, 2012), «Трансфер інновацій і його організація у бібліотеках України» (проф. Г. В. Шемаєва, 2011); конспектів лекцій — «Бібліотекознавство» (доц. О. М. Кобелєв, 1998), «Маркетинг в документально-інформаційних структурах» (проф. В. О. Ільганаєва, 2001); «Інформаційний ринок продуктів та послуг» (І. О. Давидова, 2000), «Соціальна інформатика» (доц. О. М. Кобелєв, 2007).

Члени кафедри приділяють значну увагу науково-дослідницькій діяльності, спрямованій на аналіз теоретико-методологічних проблем сучасного бібліотекознавства, соціальних комунікацій, бібліотечно-інформаційного виробництва, напрямів удосконалення системи бібліотечно-інформаційного обслуговування та визначення нових стратегій управління в бібліотеках, упровадження інформаційних технологій у бібліотечні процеси, аналітичної діяльності та системних трансформацій бібліотечного соціального інституту тощо. Професори В. О. Ільганаєва, І. О. Давидова в складі групи провідних учених Харківської державної академії культури ініціювали введення нової наукової галузі — соціальні комунікації, — брали участь у розробленні номенклатури наукових спеціальностей, їх формул, паспортів, напрямів наукових досліджень, програм кандидатських іспитів, які отримали високу оцінку наукової громадськості, затверджені ВАК України та МОН України. Викладачі кафедри досліджують загальнокафедральну наукову тему «Трансформація бібліотечної діяльності як складова формування нової комунікативної реальності». У межах цієї теми здійснюється робота над кандидатськими й докторськими дисертаціями, проводиться експериментальна апробація результатів наукових досліджень, тренінги викладачів і студентів з опанування новітніх технологій інформаційної взаємодії в умовах функціонування соціокомунікаційного середовища. На початку третього тисячоліття (2000–2013 рр.) на кафедрі бібліотекознавства та соціальних комунікацій підготовлені та захищені 20 дисертаційних досліджень докторського й кандидатського рівнів.

У 2017 р. у зв'язку із затвердженням МОН України спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» на базі кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій та кафедри документознавства та книгознавства; бібліографознавства та інформаційно-бібліографічної діяльності створено об'єднану кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи, діяльність якої спрямована на підготовку бакалаврів, магістрів, Ph.d. Штат кафедри — 16 науково-педагогічних фахівців: доктор соц. ком., професор, зав. кафедри І. О. Давидова; доктор соц. ком., доцент, професор кафедри О. М. Кобелєв; доктор пед. наук, проф., професор кафедри Н. М. Кушнарєнко; доктор філол. наук, доцент, доцент кафедри І. Я. Лосієвський; доктор пед. наук, професор, професор кафедри А. А. Соляник; доктор соц. ком., професор, професор кафедри Г. В. Шемаєва; канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри Т. Д. Булах; канд. соц. ком., доцент, доцент кафедри В. П. Жукова; канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри І. О. Коханова; канд. соц. ком., доцент кафедри О. Ю. Мар'їна; канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри В. В. Сєдих; канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри С. В. Сищенко; канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри Є. М. Тодорова; канд. соц. ком., старший викладач кафедри Л. В. Глазунова; канд. соц. ком., старший викладач кафедри Н. А. Коржик; канд. соц. ком., старший викладач Т. А. Сафонова. Науковий ценз кафедри становить 100%. Документаційне забезпечення кафедри й навчально-виховного процесу здійснює ст. лаборант О. О. Калініна.

На кафедрі розроблено та видано авторські програми й навчально-методичні матеріали з усіх базових курсів зважаючи на інноваційні тенденції у сфері інформаційно-комунікаційної діяльності документно-інформаційних установ. Методична робота кафедри здійснюється як у напрямі вдосконалення навчального процесу, так і в аспекті підвищення педагогічного рівня викладання дисциплін, допомоги фахівцям-практикам у вирішенні питань організації інформаційної діяльності, вдосконалення інформаційних продуктів та послуг тощо. Усі викладачі кафедри беруть участь у виконанні науково-дослідної роботи Харківської державної академії культури «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії

розвитку» (Державний реєстраційний номер 0109U000512). За її результатами дисертаційні дослідження у 2018 р. захистили:

Шевцова Юлія Олександрівна: «Бібліотекознавчі журнали провідних країн Європи як канал професійної комунікації» (кандидатська зі спеціальності 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; науковий керівник — проф. Г. В. Шемаєва).

Мар'їна Олена Юріївна: «Бібліотеки України в цифровому медіапросторі інформаційного суспільства: теоретико-методологічні засади розвитку» (докторська зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; науковий консультант — проф. І. О. Давидова).

Булах Тетяна Дмитрівна: «Рекламна комунікація в книжковій галузі» (докторська зі спеціальності 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; науковий консультант — проф. А. А. Соляник).

Бережна Ксенія Сергіївна: «Публічні бібліотеки України: вектори модернізації в інформаційному суспільстві» (кандидатська зі спеціальності 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; науковий керівник — проф. І. О. Давидова).

Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи підтримує зв'язки з провідними бібліотеками та ЗВО України, Латвії, Німеччини, Данії, КНР, здійснює підготовку бакалаврів, магістрів, аспірантів і здобувачів із різних міст України, досліджуючи питання подальшого розвитку інформаційної сфери в соціокомунікативній системі суспільства. Перспективи розвитку кафедри пов'язані з удосконаленням змісту фахової освіти, персоналізацією навчання, застосуванням інноваційних освітніх технологій, створенням інтерактивних освітніх ресурсів, посиленням освітньої комунікації, здатної забезпечити багатомірність сучасного освітнього процесу.

Кафедра інформаційних технологій

Історія кафедри розпочинається в 1966 р., коли на бібліотечному факультеті Харківського державного інституту культури була організована кафедра технічних бібліотек і наукової інформації. З 1966 по 1979 рр. її очолював В. І. Тараненко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент. Він викладав курси: «Основи сільського господарства», «Природознавство» та ін. На кафедрі працювали кандидати технічних наук, доценти: М. О. Казарінов, І. М. Фоменко, П. С. Трашков; кандидат історичних наук, професор Л. Г. Хромченко, кандидат біологічних наук Т. М. Кулешова, кандидат економічних наук, доцент Ю. М. Кривуц та ін.

З 1979 по 1981 рр. кафедру очолював кандидат технічних наук, доцент М. О. Казарінов, котрий викладав курси: «Вища математика», «Основи лінійного програмування», «Основи обчислювальної техніки»,

«Прикладна математика», «Система управління базами даних», «Інформатика і програмування». Коло його наукових інтересів було пов'язане з науково-інформаційною діяльністю та комп'ютеризацією бібліотек.

З 1981 по 1992 рр. кафедру очолювала Т. М. Кулешова, кандидат біологічних наук, доцент. У складі цієї кафедри викладала курси: «Основи сучасного природознавства», «Основи сільського господарства», «Сучасна екологія», «Соціальна екологія». Брала участь у розробленні комплексної теми «Шляхи поліпшення інформаційно-бібліографічного обслуговування фахівців промислового та сільськогосподарського виробництва». У 1987 р. кафедрі передали курси технічних засобів культосвітньої роботи. З 1988 р. підрозділ почав упроваджувати комп'ютерне навчання, спочатку на бібліотечному факультеті, а потім на інших.

Новий етап у діяльності кафедри інформаційних систем і процесів, а згодом інформаційних технологій пов'язаний із комп'ютеризацією навчальних процесів у ХДАК. З 1994 р. кафедру очолює Г. Г. Асєєв, доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної академії інформатизації під юрисдикцією ООН та Української академії наук. Відомий учений у своїх працях активно представляє Харківську наукову школу. Його праці набули міжнародного визнання, десять монографій видано в США для англомовної групи країн. Сфера його наукових інтересів — сучасні інформаційні технології й нові принципи оброблення інформації. Ним і під його керівництвом розроблені проблемно-орієнтовані інтелектуальні системи, що застосовуються в різноманітних структурах автоматизованих систем наукових досліджень, управління, електронного документообігу тощо, наукових і проектних організаціях України, Росії та далекого зарубіжжя під час роботи Г. Г. Асєєва в науково-дослідних закладах. Науково-практична діяльність у цій сфері надала змоги в ХДАК здійснити поглиблену комп'ютеризацію навчального процесу, створити локальні інформаційно-комп'ютерні мережі, опанувати Інтернет і запровадити підготовку спеціалістів для документно-комунікаційної сфери. Значного визнання набули його підручники, навчальні посібники та конспекти лекцій: «Електронний документообіг», «Етапы подготовки задач на ПЭВМ в документо-ведении», «Основы информационных технологий», серія «Информационные технологии в документо-ведении: основы Windows; основы Internet; Internet/intranet» (у співавторстві), «Дискретная математика» (у співавторстві), «Теорія ймовірностей та математична статистика» (у співавторстві), «Математичне програмування» (у співавторстві), «Информационные технологии: графические редакторы» (у співавторстві) та ін. Г. Г. Асєєв значну увагу приділяє підготовці спеціалістів сучасного інформаційного рівня та кадрів вищої кваліфікації. У 1995 р. кафедра стала випусковою. Уперше в Україні Міністерство освіти затвердило нову спеціальність — «Документознавство та інформаційна діяльність», і цього ж року здійснено перший набір студентів. До навчального плану було введено дисципліни з поглибленим користувацьким підходом: програмування в середовищі VB, інтелектуальні й експертні системи, системи управління базами даних, основи побудови локальних, регіональних і глобальних мереж, мережеві операційні системи, теорія інформації, електронна комерція, видавничі системи; графічні редактори для векторної та растрової графіки, методи й засоби інформаційної діяльності тощо. Підвищення рівня знань за цією професією стосувалося питань управління, науки, техніки, виробництва, економіки, соціокультурної сфери. Ці напрями передбачають оволодіння специфікою інформаційних технологій, що використовуються в різноманітних галузях народного господарства й соціокультурній сфері. Такий підхід до формування структури навчальних планів надав можливості готувати кадри для інформаційних служб різноманітних закладів соціокультурної сфери та підприємств будь-якого профілю, форм власності, здатних до фахової мобільності.

У 2018 р. кафедра стала випусковою зі спеціальності «Інформаційні системи та технології» за освітньо-професійною програмою «Інфокомунікації в документно-інформаційній діяльності» (контракт). Розвиток інфокомунікаційних технологій є одним зі стратегічних напрямів модернізації економіки, а інвестиції в інфраструктуру телекомунікацій сприяють стратегічному розвитку будь-якої країни в довгостроковій перспективі. Під час навчання студенти вивчають принципи організації й функціонування інформаційно-телекомунікаційних мереж у документно-інформаційній діяльності та загального користування (мереж загально-технологічного зв'язку, мереж оперативно-технологічного зв'язку, мереж передавання даних, мереж радіорелейного зв'язку тощо), принципи побудови й використання устаткування цих мереж (мультиплексорів, комутаторів, маршрутизаторів, модемів, серверів IP-телефонії, поштових серверів, серверів баз даних, телефонних апаратів, комп'ютерів тощо), принципи реалізації інформаційних і телекомунікаційних технологій, стандартів і протоколів (бази даних, web-технології, SDH, PDH, WDM, xDSL, Ethernet, IP, SIP, H.323, GSM-R, TETRA тощо) і особливості надання інформаційних та телекомунікаційних послуг (технологічний зв'язок, передавання даних, електронний документообіг, доступ до інформаційних ресурсів тощо).

Кафедра інформаційних технологій забезпечує вивчення основ комп'ютерних технологій студентами всіх факультетів академії. Водночас студенти спеціальності «Інформаційні системи та технології» за освітньо-професійною програмою «Інфокомунікації в документно-інформаційній діяльності» (контракт) та спеціальності «Інформаційна бібліотечна та архівна справа (денна форма навчання) за освітньо-професійною програмою «Інформаційна та документаційна діяльність» проходять поглиблену підготовку з використання інформаційних технологій і освоєння сучасних програмних продуктів. Володіння комп'ютерними технологіями на кафедрі розглядається як технічна складова процесу інформатизації наукової та навчально-виховної роботи. Комп'ютеризація навчального процесу передбачає:

- розвиток і впровадження технічної бази комп'ютерів, що забезпечують оперативне одержання результатів перероблення інформації та її накопичення;
- впровадження традиційних форм навчання в середовище інформаційно-комп'ютерних технологій.

В умовах інформатизації суспільства й розвитку інформаційного ринку, на якому впроваджуються новітні засоби обчислювальної техніки та програмних продуктів, на кафедрі інформаційних технологій здійснюється підготовка фахівців, здатних використовувати нові інформаційні технології в системах електронного документообігу.

Комп'ютеризація навчального процесу передусім передбачає його технічне та програмне забезпечення. Відповідно до поставлених цілей вирішуються такі основні завдання:

- придбання технічних і мультимедійних засобів та офісної цифрової техніки;
- засвоєння студентами стандартного прикладного програмного забезпечення;
- створення програмних продуктів відповідно до професійної підготовки;
- оволодіння сучасними інформаційними технологіями викладацьким складом для використання в навчальному процесі.

Комп'ютеризація навчального процесу здійснюється за такими напрямками:

- підготовка навчально-методичних матеріалів в електронній формі для студентів, котрі навчаються за фахом «Інфокомунікації в документно-інформаційній діяльності» й «Інформаційна та документаційна діяльність» і створення електронної бібліотеки з дисциплін за навчальним планом;
- проведення занять з використанням сучасних інформаційних технологій;
- використання модульного підходу від набуття студентами первинних навичок роботи з комп'ютером до вивчення базових курсів інформаційних технологій;
- підготовка студентами різних навчальних, практичних і лабораторних робіт із використанням сучасних інформаційних технологій;
- виконання студентами курсових і дипломних робіт на базі з використанням сучасних інформаційних технологій.

Навчально-методичні матеріали кафедри з модулів інформаційних технологій підготовлені в електронній формі й використовуються як у процесі проведення занять, так і в самостійній роботі студентів. Таким чином, сформований блок електронного навчально-методичного матеріалу може бути основою електронної бібліотеки й дистанційного навчання.

Навчальний процес ґрунтується на матеріально-технічному забезпеченні. Його базу становлять лабораторії кафедри та комп'ютерні навчальні класи, машини яких об'єднані в загальну корпоративну мережу ХДАК. Загалом матеріальна база кафедри має можливість забезпечити викладання на будь-яких курсах, пов'язаних із використанням ЕОМ.

Значний внесок кафедри у створення сучасної комп'ютерної бази ХДАК. Комп'ютеризація навчання — це вміння працювати з новими електронними носіями та засобами передання інформації, комп'ютерними мережами, це розвиток нових, нетрадиційних послуг, зокрема у сфері електронної комерції та бізнесу.

Дисципліни, що викладаються на кафедрі інформаційних технологій:

Автоматизовані інформаційно-документні системи, Вища математика (за фаховим спрямуванням), Вища та прикладна математика: дискретна математика, теорія ймовірностей та математична статистика, Електронна комерція, Електронний документообіг, Електронні архіви, Електронні таблиці та бази даних, Засоби оброблення електронних документів в Інтернет, Захист інформації в комп'ютерних системах, Інтелектуальні системи, Інтернет/Інтранет-технології, Інформатика та комп'ютерна техніка, Інформаційні мережі, Інформаційні ресурси Інтернет з історії культури та мистецтва, Інформаційні системи в книгорозповсюдженні, Інформаційні системи менеджменту, Інформаційні системи та технології, Інформаційні технології, Інформаційні технології в музеєзнавстві, КЗВ: Дослідження операцій, КЗВ: Інформаційна культура, КЗВ: Інформаційне право, Комп'ютерна етика, Комп'ютерна графіка, Комп'ютерні мережі та телекомунікації, Комп'ютерна техніка в режисурі естрадних та масових свят, Комп'ютерні презентації

PowerPoint, Маркетинг та реклама в Інтернет, Математична теорія інформації, Математичне програмування, Методи та засоби інформаційної діяльності, Мультимедійна анімація, Об'єктно-орієнтовані методи в Інтернет-технологіях, Організація баз даних (бібліогр.), Основи алгоритмізації, Основи проектування інформаційних систем, Офісне програмування, Підприємництво в інформаційній діяльності, Пошукова оптимізація веб-сайтів, Програмні засоби оброблення інформації, Програмування на VBA, Сервіс в інформаційних технологіях, Системи оброблення текстів і графічної інформації (книгозн.), Системи управління електронним документообігом, Стандартизація в інформаційно-документних технологіях, Сучасні інформаційно-освітні технології, Теоретична інформатика, Технології інтелектуального аналізу даних, Технології Інтернет-реклами, Технологія програмування інтерфейсів, Технологія та організація комп'ютерного діловодства, Web-технології в культурно-інформаційній сфері, Web-технології у СКД.

Склад кафедри:

На кафедрі працюють доктор педагогічних наук, професор Л. Я. Філіпова, висококваліфіковані викладачі: кандидати технічних наук, доценти Т. Г. Білова, В. О. Брусенцев, І. О. Побіженко, В. О. Ярута, доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій А. М. Шелестова. На кафедрі функціонує комп'ютерна лабораторія, яку очолює досвідчений фахівець — В. В. Побіженко. Методичну роботу на кафедрі здійснює кваліфікований бібліотекар-бібліограф І. М. Гладишева. Науковий ценз штатних викладачів — 100 %.

Філіпова Людмила Яківна — професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри інформаційних технологій. У 1973 р. закінчила Харківський державний інститут культури за спеціальністю: бібліотекар-бібліограф технічних бібліотек вищої кваліфікації. Кандидат педагогічних наук з 1992 р. Кандидатську дисертацію захистила в Московському державному інституті культури. Учене звання доцента кафедри інформатики, інформаційних систем і процесів ХДАК присвоєно в 1995 р. У 1999 р. після закінчення докторантури ХДАК захистила докторську дисертацію гуманітарно-комп'ютерного наукового напрямку. Доктор педагогічних наук з 2000 р. Професор кафедри інформаційно-документних систем з 2003 р. З 1999 р. по 2014 рр. була деканом факультету документознавства та інформаційної діяльності, декан факультету соціальних комунікацій — з 2014 р. по 2017 р., завідувач кафедри інформаційно-документних систем — з 2017 р. по 2018 р.

Основні навчальні дисципліни: «Теоретична інформатика», «Комп'ютерна етика», «Магістерські семінари», наукове керівництво бакалаврськими та магістерськими дипломними роботами.

Має понад 200 опублікованих наукових праць. Під її науковим керівництвом захищені 2 докторські та 9 кандидатських дисертацій, зокрема іноземних громадян з Йорданії та Китаю.

Бере участь з доповідями й тезами в роботі багатьох міжнародних наукових конференцій та семінарів (США, Росія, Україна). Після наукового стажування в Іллінойському університеті м. Чикаго (США, 2000 р.) за «Регіональною програмою обміну вченими» (RSEP) Американської Ради з міжнародної освіти (ACSTR/ACCELS) вона регулярно проводила публічні семінари та тренінги з основ Інтернету.

Л. Я. Філіпова є членом спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 (у галузі — соціальні комунікації); членом редколегії збірок наукових праць і тез доповідей Харкова, Києва, Одеси, Донецька. Є членом державної акредитаційної комісії Міністерства освіти і науки України; нагороджена Почесною грамотою Міністерства культури і мистецтв України (2002 р.); є двічі дипломантом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена».

Тетяна Георгіївна Білова закінчила Харківський інститут радіоелектроніки в 1997 р., захистила кандидатську дисертацію у 2008 р. У 2014 р. отримала атестат доцента за кафедрою інформаційних технологій. Викладає курси: «Електронний документообіг», «Сервіс інформаційно-комп'ютерних систем», «Математичне програмування», «Теорія ймовірностей та математична статистика», «Вища математика» та ін. Розробила оригінальні навчальні програми з дисциплін, що викладаються. Автор понад 70 наукових та науково-методичних праць.

Віталій Олександрович Брусенцев — доцент, кандидат технічних наук. У 1999 р. закінчив Харківський державний технічний університет радіоелектроніки, здобув кваліфікацію «інженер-програміст». У 2003 р. захистив кандидатську дисертацію. Доцент кафедри інформаційно-документних систем з 2011 р. Працює в ХДАК з 2003 р. Має понад 40 наукових публікацій. Наукові інтереси: семантичні та нейронні мережі, інтелектуальні агенти та інформаційні системи, системи штучного інтелекту, експертні системи, системи автоматичного аналізу тексту та перекладу, інформаційні мережі.

Ірина Олександрівна Побіженко у 2002 р. закінчила Харківський інститут радіоелектроніки, кандидатську дисертацію захистила у 2010 р., доцент з 2014 р. Викладає курси «Інформаційні технології», «Системи обробки текстової та графічної інформації», «Інформаційні системи в книгорозповсюдженні», «Організація баз даних», «Електронна комерція» та ін. Автор понад 50 наукових праць. Розробила оригінальні навчальні програми з модулів дисциплін, що викладаються.

Віктор Олексійович Ярута закінчив Харківський державний технічний університет радіоелектроніки в 1998 р., захистив кандидатську дисертацію у 2006 р. В. О. Ярута володіє достатнім практичним досвідом роботи в галузі застосування інформаційних систем і технологій в різних сферах. Має досвід монтування, тестування, налагодження та продажу комп'ютерного обладнання. Основні наукові інтереси зорієнтовані на дослідженні й створенні інформаційних, а також інформаційно-вимірювальних систем, технологій та моделей. Викладає курси: «Інформаційні технології: Музейна справа і охорона пам'яток історії та культури», «Інформаційні технології: Культурологія», «Інформаційні технології: Соціальна педагогіка» та ін. Автор близько 50 наукових та науково-методичних праць, зокрема має 4 патенти. Розробив оригінальні навчальні програми з модулів дисциплін, що викладаються.

Анна Миколаївна Шелестова у 2007 р. закінчила Харківську державну академію культури, кандидатську дисертацію із соціальних комунікацій захистила у 2011 р. Викладає курси: «Етика управління в інформаційній діяльності», «Бізнес інформаційно-технологічних систем», «Методи та засоби інформаційної діяльності» та ін. Автор близько 40 наукових та науково-методичних праць.

Кафедра підготувала докторів технічних наук, професорів Н. В. Шаронову (нині — завідувач кафедри інтелектуальних комп'ютерних систем Харківського національного політехнічного університету), Т. В. Бутько (нині — завідувач кафедри «Управління міжнародними перевезеннями та митний контроль» Української державної академії залізничного транспорту), Л. І. Нефьодова (нині — проректор з наукової роботи Харківського технічного інституту), доктора педагогічних наук, професора Л. Я. Філіпову, кандидатів технічних наук, доцентів В. М. Дьоміну (нині — завідувач кафедри інформаційних технологій сільськогосподарської академії), В. О. Яруту, Т. Г. Білову, І. О. Побіженко; кандидата наук із соціальних комунікацій А. М. Шелестову.

Викладачі кафедри здійснюють викладання багатьох спеціальних навчальних дисциплін, пов'язаних із сучасними автоматизованими інформаційними системами, електронним документообігом та Інтернет-технологіями. Вони беруть участь у міжнародних наукових конференціях і семінарах, присвячених розробкам інформаційного, документного та математичного забезпечення інформаційної діяльності. Викладачі кафедри активно проводять наукову й науково-методичну роботу; розробляють і видають свої навчально-методичні матеріали та навчальні посібники; є керівниками виробничої практики студентів старших курсів у структурах інформаційно-документної діяльності. Кафедра здійснює вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців інформаційно-документної сфери за освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавра, спеціаліста, магістра. Провідні викладачі кафедри забезпечують наукове керівництво дипломними роботами бакалаврів та магістрів. Кафедра інформаційних технологій має значні перспективи в підготовці спеціалістів інформаційної діяльності для документно-комунікаційної сфери України.

Кафедра психології

Завідувач кафедри: *Большакова Анастасія Миколаївна* — доктор психологічних наук, професор.

Кафедра психології як самостійний підрозділ Харківської державної академії культури існує з серпня 1996 р.

У складі кафедри — висококваліфіковані викладачі, котрі мають значний досвід педагогічної, наукової та практичної роботи. Викладачі кафедри працюють на всіх факультетах академії. Більшість навчальних курсів, які забезпечує кафедра, є авторськими, розробленими з метою психологічного забезпечення професійної підготовки фахівців конкретних спеціальностей.

Сферою професійних інтересів викладачів кафедри є: дослідження соціально-психологічного впливу на групу; соціальна психологія; психологія управління; психологічне консультування; психологія кризових станів; психологія рекламної діяльності; проблеми індивідуальної та групової психокорекції та психотерапії; психологія PR-діяльності; дитяча психологія; психологія пізнавальної діяльності; психологія особистості; психологія бізнесу; використання психології в організаційному консультуванні та в бізнес-консультуванні; проблеми взаємозв'язку особистої зрілості і кар'єрного зростання; проблема психосоматичних проявів як механізмів психологічного захисту й адаптації в соціумі; дослідження психофізіологічних проблем стресу.

Загальна тема науково-дослідницької діяльності кафедри — «Особистісні та соціально-психологічні чинники психічного благополуччя та повноцінного функціонування людини». У її контексті формулюється тематика наукових досліджень та публікацій викладачів кафедри.

Склад кафедри:

Віденєєв Ігор Олександрович — доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент. Розробила та викладає курси: «Психологія прийняття управлінських рішень», «Психологія спілкування», «Конфліктологія», «Психологія роботи з відвідувачами», «Анатомія і еволюція нервової системи», «Психофізіологія».

Шевченко Світлана Євгенівна — лаборант кафедри.

Перевозна Тетяна Олексіївна — доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент. Розробила та викладає курси: «Психологія особистості», «Історія психології», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Патопсихологія», «Психологія професійної музично-виконавської діяльності», «Психологія управління», «Основи психологічної практики», «Соціальна психологія».

Большакова Анастасія Миколаївна — завідувач кафедри, доктор психологічних наук, професор. Очолює кафедру з 2013 р. Розробила та викладає курси: «Вступ до спеціальності», «Соціальна психологія», «Психологічне консультування», «Основи психотерапії», «Психологія продажу», «Практична психологія», «Психологія особистості», «Психологія».

Харцій Олена Миколаївна — доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент. Розробила та викладає курси: «Психологія індивідуальних розбіжностей», «Соціологія і психологія масової комунікації», «Психологія ділового спілкування», «Психологія мистецтва», «Психологія творчого колективу», «Психодіагностика».

Ольга Василівна Радько — старший викладач, кандидат психологічних наук. Розробила та викладає курси: «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Соціальна психологія», «Вікова психологія та психологія музичного педагогічного впливу», «Управління персоналом в управлінській діяльності».

З 2017 р. на кафедрі розпочато підготовку бакалаврів за спеціальністю 053 «Психологія» галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Психологія сьогодні є затребуваною, конкурентоспроможною спеціальністю, яка охоплює майже усі сфери життєдіяльності людини: освіта, економіка, право, політика, охорона здоров'я, промисловість, шоу-бізнес, суспільні відносини, особиста сфера буття людини.

Мета професійної діяльності психолога — забезпечення психічного благополуччя та повноцінного функціонування особистості.

Завдяки професійній психологічній освіті випускники кафедри за спеціальністю «Психологія» отримують можливість досягти успіху та забезпечити своє майбутнє змінюючи на краще життя інших людей.

Традиційні форми здійснення освітнього процесу — проведення занять (лекції, семінари, практичні заняття) на кафедрі психології розширено діяльністю інтерв'язійної групи, студентської майстерні арт-терапії, лабораторії психологічних Т-ігор, майстерні психологічного консультування за допомогою метафоричних асоціативних карт.

ІНТЕРВ'ЯЗІЙНА ГРУПА – ТРЕНІНГ НАВИЧОК ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

На кафедрі постійно діє відкрита (відвідування за бажанням) інтерв'язійна група (розвиток професійної майстерності та опрацювання індивідуального досвіду).

Заняття інтерв'язійної групи — це:

- тренінг професійної компетентності психолога — практичні заняття з розвитку навичок професійної психологічної комунікації (психологічного консультування);

- розвиток професійного психологічного мислення – дискусії-обговорення власного особистісного досвіду у форматі психологічного аналізу із застосуванням набутих знань;
- розширення професійного світогляду та обізнаності – мінілекції та інформаційні повідомлення з актуальних проблем різних галузей психологічної практики.

СТУДЕНТСЬКА МАЙСТЕРНЯ АРТ-ТЕРАПІЇ

Студенти-психологи вивчають техніки арт-терапії.

Арт-терапія – надання психологічної (консультаційної, психокорекційної, психотерапевтичної, коучінгової) допомоги, опосередкованої засобами мистецтва. Використання арт-терапії дозволяє дбайливо та обережно вирішувати різні особистісні проблеми людей різного віку, статі, професії...

Студенти опановують: ізо-терапію, бібліотерапію, казкотерапію, сенд-плей (пісочну) терапію.

ЛАБОРАТОРІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ Т-ІГОР

Студенти-психологи вчаться використовувати у своїй практиці сучасний, ефективний, захоплюючий інструмент індивідуальної та групової психологічної роботи.

Психологічна Т-гра – консультаційна, тренінгова, коучінгова, розвивальна робота у форматі настільної гри. Дозволяє учасникам:

- зрозуміти різні обставини власного життя, виявити причини внутрішньої дисгармонії та негараздів у стосунках з оточуючими;
- знайти ресурси та подолати перешкоди у досягненні омріяних цілей;
- здійснити важливі життєві вибори.

МАЙСТЕРНЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТАФОРИЧНИХ АСОЦІАТИВНИХ КАРТ

Студенти-психологи вчаться застосовувати у своїй практичній роботі Метафоричні асоціативні карти (МАК) – сучасний, дієвий інструмент консультаційної та психотерапевтичної роботи.

МАК – це не гра, не гадання (як Таро, чи оракул), це науково обґрунтований професійний інструмент серйозної психологічної роботи психолога та його клієнта.

Використання технік МАК дозволяє психологу:

- швидко та точно діагностувати проблеми своїх клієнтів;
- створювати для клієнтів умови для швидкого але безпечного усвідомлювання переживань, ставлень, прихованих мотивів, особистісних обмежень, ресурсів досягнення важливих цілей;
- пришвидшувати просування клієнта консультаційним процесом від проблеми до результату з її успішного розв'язання.

Кафедра історії, музеєзнавства та пам'яткознавства

Кафедра, створена у 2018 р. в результаті об'єднання кафедри історії України і всесвітньої історії та кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства, є випусковою за спеціальністю «Музеєзнавство, пам'яткознавство» (рівні підготовки — «бакалавр» і «магістр»). Кафедра історії була однією з найдавніших кафедр академії, викладачі якої на чолі із завідувачем проф. Г. Й. Чернявським у 1983 р. розпочали реалізацію принципово нового освітнього проекту з підготовки фахівців для музейної галузі. До виконання нового навчального плану активно долучилися як досвідчені викладачі кафедри, так і практичні працівники музеїв Харкова, передусім історичного. Відкриття музейного відділення відповідало потребам тогочасного суспільства. Наприкінці 80 рр. в Україні діяло близько 400 державних музеїв, переважно історико-краєзнавчого спрямування, організовано декілька тисяч музеїв на підприємствах, у навчальних закладах, збройних силах тощо. Відчувався значний брак кваліфікованих фахівців.

У 1987 р. доцент кафедри В. З. Фрадкін на всесоюзній конференції в Полтаві обґрунтував необхідність і можливість запровадження музеєзнавчих відділень при вищих навчальних закладах культури. Конференція підтримала цю ідею і запропонувала Міністерству вищої і спеціальної освіти СРСР відкрити в інститутах навчальне відділення з підготовки фахівців музейної справи й охорони пам'яток історії та культури. В. З. Фрадкін разом із завідувачем кафедри Г. Й. Чернявським розробили навчальний план і надіслали його до Всесоюзної ради з архівознавства, музеєзнавства та інформатики. План, який ґрунтувався на чотирьох взаємопов'язаних блоках дисциплін, що містили загальногуманітарний та загальноісторичний цикли, цикл спеціальних історичних дисциплін і комплекс предметів з музеєзнавства. Але необхідно було ще два роки наполегливих зусиль, щоб досягти практичного результату. Лише в 1989 р. при кафедрі загальної історії відкрито перше в Україні музеєзнавче відділення. Через відсутність єдиних державних стандартів щодо музейної освіти колективу кафедри довелося визначати основні напрями й особливості навчального процесу, розробляти робочі плани, необхідні курси та їх науково-методичне забезпечення. Завдання авторів комплексної навчальної програми «Музеєзнавство» виявилось досить складним: у результаті «музейного буму» 1970–1980 рр. у цій сфері відбулися кардинальні зміни, теоретична база музеєзнавства значною мірою застаріла. Але ретельне вивчення новітніх музеологічних досліджень, залучення до співпраці досвідчених кадрів дозволили скласти збалансовану й ефективну програму навчання фахівців, у якій органічно поєдналися історичний, теоретичний і прикладний аспекти музеєзнавства.

Уже в перші роки існування музейного відділення кафедра загальної історії поповнилася молодими фахівцями, котрі забезпечували викладання переважно музейних предметів. У 1991–1992 навчальному році до складу кафедри долучилися викладачі О. О. Тортіка, Г. О. Романенко, Н. В. Лапчинська, Л. П. Велика, у 1992–1993 навчальному році почав викладацьку діяльність В. М. Ряполов, згодом — С. І. Лиман, Н. С. Мартем'янова та перша випускниця музейного відділення академії О. М. Єлагіна, тобто практично всі фахівці майбутньої самостійної кафедри музеєзнавства і пам'яткознавства починали свою викладацьку діяльність на кафедрі загальної історії.

У січні — липні 1997 р. відбулися суттєві структурні зміни в організаційному забезпеченні навчального процесу ХДАК, зумовлені значним зростанням кількості навчальних спеціальностей і кафедр. Реорганізація стосувалася і факультету культурології, на якому здійснювалася підготовка музеєзнавців-істориків. Кафедра історії України була реорганізована в загальноакадемічну, а загальної історії і музеології залишилася випусковою (її очолював доцент О. Г. Дяченко, у 1997–1998 навчальному році — доцент В. З. Фрадкін). У 1998 р. відбулися нові зміни в межах кафедр: кафедри історії України та загальної історії і музеології об'єднано, створено нову кафедру історії України та музеєзнавства. Чергові реорганізації відбулися у 2008 р., коли рішенням Ученої ради ХДАК створено дві самостійні кафедри: історії України і всесвітньої історії та музеєзнавства і пам'яткознавства, а 2018 р. ці кафедри знову були об'єднані в кафедру історії, музеєзнавства та пам'яткознавства.

Станом на 2018–2019 навчальний рік кафедра історії, музеєзнавства та пам'яткознавства має потужний науково-педагогічний склад — 7 докторів наук, 2 кандидати наук, а саме: завідувач кафедри, доктор історичних наук, доцент І. О. Шандра; доктор історичних наук, професор С. В. Потрашков; доктор історичних наук, доцент В. В. Калініченко; доктор філософських наук, доцент А. О. Сошніков; доктор історичних наук, доцент М. В. Тортіка; доктор культурології, старший викладач А. Л. Щербань; доктор історичних наук, старший викладач О. В. Щербань; кандидат історичних наук, доцент Н. С. Мартем'янова; кандидат історичних наук, старший викладач О. Ю. Бірвова; старший лаборант Н. В. Бабкова. Висококваліфіковані фахівці забезпечують як теоретичну, так і практичну підготовку музеєзнавців.

Навчально-наукова діяльність була і є пріоритетним напрямом роботи кафедри. Фундаментальні курси з історії України, всесвітньої історії, археології, етнології й етнографії України, джерелознавства та археографії, історіографії тощо спрямовані на ґрунтовне пізнання історичних процесів, набуття навичок наукового аналізу, опанування методики опрацювання історичних документів. Щороку цей блок доповнюється новими спецкурсами.

Зважаючи на те, що музейні фахівці здебільшого мають справу з історією в опрідметненій формі, особлива увага в навчальному процесі приділяється нумізматиці, сфрагістиці, геральдиці, історії костюма, побутових речей, озброєння й військового спорядження, нагород, техніки тощо. Паралельно використовуються всі можливості для ознайомлення студентів із відповідними колекціями музеїв України.

Протягом чотирьох років студенти опановують комплексний курс «Музеєзнавство» в такій послідовності: історія музейної справи, технічні засоби музейної роботи й обладнання музеїв, наукове комплектування музейних фондів і фондова робота, науково-дослідна діяльність музею, експозиційна робота, система соціальних музейних комунікацій, охорона пам'яток історії та культури, реставрація і консервація музейних пам'яток, правове забезпечення, економіка, організація й управління музейної справи. Ці курси є оригінальними авторськими розробками викладачів ХДАК.

На високому рівні викладаються історія світового і вітчизняного мистецтва, історія світової й української літератури, завдяки чому разом із додатковою підготовкою студенти відділення мають можливість працювати в музеях художнього та літературного профілів. Вивчення іноземних мов, а також основ давньоруської та латинської, усунули для випускників перешкоди в роботі з музейними й архівними писемними джерелами та музеологічними працями зарубіжних авторів. Під час навчання студенти поглиблюють свої знання в галузі інформаційних технологій. Тому майбутні музеєзнавці мають доступ до новітньої фахової інформації, обізнані зі спеціальним програмним забезпеченням, мають відповідні навички практичної роботи.

З метою належного опанування знань і набуття необхідного професійного досвіду студенти проходять фахові практики: археологічна (I курс), музейно-фондова (II курс), музейно-екскурсійна (III курс), музейно-виробнича (IV курс).

Кваліфікаційні курсові роботи віддзеркалюють типовий цикл музейної діяльності: наукове дослідження теми на основі джерел та спеціальної літератури; розроблення виставкового й екскурсійного проєктів на базі здійсненого дослідження; складання програм функціонування нового експозиційного твору в системі музейної комунікації. Бакалаврські праці випускників відділення мають комплексну, тобто історико-музеєзнавчу спрямованість, і практичне значення для розвитку сучасної музейної справи. Магістерська робота передбачає створення власного музейного проєкту на основі значущих історико-культурних пам'яток. Результати роботи регулярно оприлюднюються на наукових конференціях з питань музеєзнавства та історичного краєзнавства, публікуються на сторінках спеціальних видань ХДАК «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури».

За весь час своєї роботи кафедра підготувала понад 170 спеціалістів. Випускники академії майже наполовину оновили колективи провідних музеїв Харкова, місцеві музеї області в Чугуєві, Краснограді, Вовчанську, Лозовій, Зміїві, Ізюмі тощо, міські музеї Полтави, Сум, Запоріжжя, Херсона та ін. Окрім музейної сфери, молоді фахівці працюють викладачами різноманітних навчальних закладів, інспекторами регіональних управлінь культури та пам'яткоохоронних організацій, кореспондентами телебачення й періодичних друкованих видань, консультантами з питань соціальної комунікації, експертами антикварних салонів, дизайнерами виставок та інтер'єрів тощо.

Значну увагу кафедра приділяє і науковій діяльності. Викладачі кафедри мають вагомий науковий здобутки, за останні роки ними опубліковано кілька фундаментальних досліджень. У 2011 р. вийшов підручник «Історія України: від найдавніших часів до сьогодення», одним із співавторів якого був В. В. Калініченко. У 2016 р. опубліковано навчальний посібник А. О. Сошнікова «Історія філософії». Українська історіографія поповнилася такими монографіями викладачів кафедри: Калініченко В. В. «На зламі епох: земельна громада в Наддніпрянській Україні (1917–1930 рр.)» (2013 р.); Тортіка М. В. «Жизненный путь Христиана Раковского. Европеизм и большевизм: неоконченная дуэль» (у співавторстві, 2014 р.), «Между молотом европейской модернизации и наковальной евразийских империй: миражи центризма в социал-демократической практике Болгарии и России (кон. XIX — начало XX ст.)» (2015 р.); Щербань А. Л. «Трансформації орнаментування кераміки в традиційній культурі Лівобережної України (кінець VII тис. до н. е. — XIX ст.)» (2017 р.); Щербань О. В. «Глиняний посуд в народній культурі харчування українців

Наддніпряниці (друга половина XIX – початок XXI століття)» (2017 р.); Шандра І. О. «Українська історична наука в сучасному освітньому та інформаційному просторі» (у співавторстві, 2018 р.). Доцент І. О. Шандра брала участь у підготовці трьох енциклопедичних проєктів: «Россия в Первой мировой войне. 1914–1918: В 3 т.» (Москва: РОССПЭН, 2014), «Большая Российская энциклопедия: Т. 31» (Москва: Большая Российская энциклопедия, 2016), «Россия в 1917 году» (Москва: Политическая энциклопедия, 2017).

Свідченням навчально-наукових здобутків викладачів кафедри є присудження їм наукових ступенів і вчених звань: доктор історичних наук В. В. Калініченко (2016 р.), доктор історичних наук М. В. Тортіка (2017 р.), доктор історичних наук А. Л. Щербань (2018 р.), доктор історичних наук О. В. Щербань (2018 р.), професор С. В. Потрашков (2012 р.), доцент О. В. Жукова (2012 р.).

Важливе значення для подальшого розвитку музеєзнавчих та краєзнавчих досліджень мало відкриття у ХДАК у 1994 р. аспірантури зі спеціальності 17.00.08 – «Музеєзнавство, реставрація, консервація та збереження художніх цінностей», яка в подальшому була трансформована в діючу нині спеціальність 26.00.05 – «Музеєзнавство. Пам'яткознавство». Аспірантуру закінчило майже 20 випускників музейного відділення ХДАК та інших закладів вищої освіти м. Харків. Серед захищених кандидатських дисертацій – дослідження Є. С. Ярошенка «Становлення державної системи охорони культурних цінностей в Україні: 1917–1919 рр.», громадянина Йорданії Хассан М. Х. Бані Мустафи «Історія, сучасний стан та перспективи розвитку музейної мережі Йорданії», О. В. Жукової «Замкові комплекси XII – XVII ст. Хмельницької області на сучасному етапі: стан, проблеми збереження і використання», І. Г. Рудавіної «Театральні музеї України: виникнення та діяльність зі збереження й трансляції культурної спадщини (1923–1991 рр.)» та ін.

За останні кілька років докторські дисертації захистили такі викладачі кафедри: випускник кафедри, нині – доцент А. О. Сошніков («Модерні і постмодерні практики музеалізації культурної традиції (філософсько-антропологічний аналіз)», 2014 р.); доц. В. В. Калініченко («Інститут земельної громади в докол-госпному селі Наддніпрянської України (1917–1930 рр.)», 2016 р.); випускник кафедри, нині – доцент М. В. Тортіка («Центризм у соціал-демократичному русі Болгарії в контексті східноєвропейської соціалістичної практики (кін. XIX – поч. XX ст.)», 2017 р.); А. Л. Щербань («Орнаментальні трансформації кераміки в традиційній культурі населення Лівобережної України (атрибутика, технологія, морфологія, семантика)» 2018 р.); О. В. Щербань («Еволюція традицій використання глиняного посуду в народній культурі харчування українців Наддніпряниці другої половини XIX – початку XXI століття», 2018 р.).

Викладачі кафедри беруть активну участь у роботі наукових конференцій, круглих столів, симпозіумів, які проводяться як в Україні, так і за її межами. У травні 2014 р. до 85-річчя ХДАК та 25-річчя створення першого в Україні музейного відділення відбулася IV всеукраїнська науково-теоретична конференція з проблем музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті, в якій взяли участь понад 80 провідних істориків, краєзнавців, музейних співробітників ХДАК, ХНУ імені В. Н. Каразіна, НТУ «ХПІ», ХНПУ імені Г. С. Сковороди, ХІМ, закладів вищої освіти та музейних установ Балтимора (США), Києва, Полтави, Луцька, Рівного, Черкас та інших міст України. Таким чином поновлено традицію проведення наукових конференцій, які були започатковані проф. Г. Й. Чернявським ще на початку 1990 рр.

Значне місце в роботі кафедри посідає опіка над студентським науковим товариством істориків-музеєзнавців. У 2018 р. це товариство рішенням кафедри дістало ім'я проф. Г. Й. Чернявського. Десятки студентів музейного відділення стали учасниками міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій: «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» (ХДАК, щорічна); «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» (ХДАК, щорічна); «Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті» (ХДАК, 2014); «Сумцовські читання» (Харківський історичний музей, щорічна); «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини» (Харків, 2017), «Інноваційні технології в галузі культури» (Київ, 2017); «Актуальні проблеми гуманітарних наук у дослідженнях молодих вчених» (Київ, 2018); «Музей – платформа суспільного діалогу» (Львів, 2018) та ін. Серед найактивніших студентів-науковців – К. Коротка, Г. Коляка, Г. Новікова, В. Сітоленко, М. Петрик, Д. Кєпова, Н. Тюркеджи, О. Юрченко, О. Сторожик, А. Лузан та ін.

Перспективи розвитку музейного відділення пов'язані, передусім, із запровадженням нових спеціалізацій, зокрема «екскурсовзнавства», перший випуск за якою відбувся в 2015 р., затвердженням для музеєзнавців-магістрів ширшої і конкурентоспроможнішої кваліфікації «магістр з музейної справи та охорони пам'яток історії та культури, викладач», а також запровадженням абсолютно нової для закладів вищої освіти України спеціалізації «Експертиза та оцінювання історико-культурних цінностей». З 1 вересня

2018 р. для освітнього рівня «бакалавр» запроваджена освітня програма «Культурна спадщина та пам'яткоохоронна діяльність».

Кафедра соціальної педагогіки

У серпні 1996 р. відбулося реформування кафедри педагогіки та психології (1983) та створення на її засадах двох кафедр: соціальної педагогіки (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Юрій Миколайович Нагорний) та соціальної психології (завідувач – кандидат педагогічних наук, доцент Альберт Олександрович Церковний). Створення кафедри соціальної педагогіки зумовлено тривалою підготовкою в закладі вищої освіти відповідних фахівців.

У 1991 р. Харківський державний інститут культури став ініціатором в Україні базової підготовки фахівців вищої кваліфікації за напрямом «Соціальна педагогіка» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст». За погодженням з Міністерством культури України та відповідним наказом ректора доктора історичних наук, професора Василя Миколайовича Шейка від 12 квітня 1991 р. відкрито нову спеціальність «Соціальний педагог – організатор культурно-дозвілєвої діяльності» на створеному того ж року факультеті «Культурології». Декан факультету – кандидат історичних наук, доцент О. В. Кравченко разом із завідувачем кафедри педагогіки та психології кандидатом педагогічних наук, доцентом Н. П. Бурою обґрунтували зміст підготовки соціальних педагогів та виокремили спеціалізації. У 1993 р. за сприянням проректора з наукової роботи, заслуженого працівника культури України, доктора філософських наук, професора М. В. Дяченка було відкрито аспірантуру зі спеціальності 13.00.05 «Соціальна педагогіка». У 1995 р. здійснено перший в Україні випуск нових спеціалістів – соціальних педагогів. Це стало можливим завдяки розробленню освітніх планів, навчальних програм курсів, науково-педагогічної діяльності таких фахівців, як: кандидат педагогічних наук, доцент Б. П. Іщенко, кандидат педагогічних наук, професор А. Ф. Воловик, кандидат педагогічних наук, доцент П. М. Курячий, кандидат педагогічних наук, доцент І. Ф. Плотніченко, старший викладач Л. Г. Тишевська, викладач С. Г. Крамська, кандидат педагогічних наук, викладач А. О. Малько (1995). Саме вони стали першими співробітниками кафедри соціальної педагогіки.

З 1996 р. кафедра соціальної педагогіки вважалася не лише випусковою (контингент – понад 200 студентів), але й залишалася загальною для закладу вищої освіти, оскільки фахівці кафедри продовжували викладати курси педагогічного циклу дисциплін для студентів усіх факультетів інституту. З моменту заснування до 2015 р. на кафедрі соціальної педагогіки працювали: завідувач кафедри (1996–2010 рр.), кандидат педагогічних наук, доцент Ю. М. Нагорний, завідувач кафедри (з 2010 р.), доктор пед. наук, професор А. О. Рижанова (Малько), кандидат педагогічних наук, доцент Н. О. Максимовська, кандидат педагогічних наук, доцент Ю. В. Клочан, кандидат педагогічних наук, старший викладач Н. Д. Щербак, кандидат педагогічних наук, доцент В. М. Шкуркіна; кандидат педагогічних наук А. П. Аніщенко,

кандидат педагогічних наук В. О. Маштакова; викладачі М. В. Гончарова-Горянська, О. Ю. Тиховська, О. Пахомова. Окрім того, для забезпечення підготовки високого рівня якості майбутніх соціальних педагогів та керівництва аспірантами кафедри запрошувалися фахівці з інших навчальних закладів: доктори педагогічних наук М. П. Васильєва, Л. С. Рибалко, І. М. Трубавіна, Т. П. Танько, основним місцем роботи котрих є Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; Т. О. Дмитренко — Херсонський державний університет; доценти І. М. Дубровський, І. А. Євдокимова, І. С. Калиновський, Л. В. Ричкова; кандидати педагогічних наук Ю. О. Лисенко, О. І. Рассказова, Ю. І. Чернецька — КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» ХОР; викладачі В. М. Шипенко, С. М. Шкребець, С. В. Телегіна.

Спеціалістами кафедри були розроблені методологічні, зокрема культурологічні, засади соціальної педагогіки, акцентовано на процесі соціального виховання особистості (інших соціальних суб'єктів) як цілеспрямованому створенні в соціальному середовищі сприятливих умов для розвитку соціальності людини, групи, що є профілактикою соціальної дезадаптації, депривації, делінквенції, маргіналізації населення тощо. Крім того, визначено професійний портрет соціального педагога — фахівця із соціально-педагогічної діяльності, управління соціально-виховним процесом у соціальному середовищі, який сприяє через виховання конструктивній та ефективній соціальній взаємодії, інтеграції та консолідації, захисту соціальними суб'єктами власних соціальних прав та інтересів, опануванню методами вдосконалення соціального середовища на користь особистості та країни, спеціаліста з організації анімаційного дозвілля; обґрунтовано багаторівневу модель соціально-педагогічної діяльності в суспільстві, напрацьовано загальну методика соціально-педагогічної діяльності з різними соціальними інститутами, технології соціального виховання, соціально-педагогічної діяльності з представниками різних вікових та соціальних груп. Серед спеціалізацій провідними були такі: анімаційна діяльність, організація молодіжних ініціатив, соціально-психологічна реабілітація.

За майже 30 років підготовки фахівців і 25 років діяльності кафедри соціальної педагогіки сформовано високопрофесійний колектив викладачів — дипломованих спеціалістів: кандидатів і докторів педагогічних наук зі спеціальності «Соціальна педагогіка», котрі підготували понад 1000 фахівців. Випускники кафедри посідають керівні посади в управліннях у справах сім'ї, дітей та молоді, культури, соціального захисту, державної адміністрації та місцевого самоврядування, центрах соціальних служб для сім'ї та молоді, центрах практичної психології; раннього розвитку дітей, працюють у різноманітних закладах освіти (дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих, позашкільних тощо); у службах пробації, у справах дітей, виправних закладах, службах соціальної реабілітації та психологічної допомоги; оздоровчих і дозвіллевих центрах; у міських парках відпочинку, у сфері анімації дозвілля та туризму. Випускники аспірантури (понад 20 захистили кандидатські та докторські дисертації) працюють на кафедрі соціальної педагогіки, інших кафедрах академії, в інших закладах вищої освіти м. Харків.

Кафедра успішно пройшла акредитації за напрямом підготовки «Соціальна педагогіка» за четвертим рівнем у грудні 1995 р., січні 1999 р., червні 2006 р., червні 2011 р., червні 2015 р.

Нині на кафедрі працюють шість викладачів: завідувач — доктор педагогічних наук, професор А. О. Рижанова, доктор педагогічних наук, доцент Н. О. Максимовська, кандидат педагогічних наук, доцент Ю. М. Нагорний, кандидати педагогічних наук, старші викладачі А. В. Тадаєва (Вегеріна) та М. О. Сосюра, крім того, доктор педагогічних наук, професор М. П. Васильєва (за сумісництвом). Лаборант кафедри В. О. Малиш, аспірант кафедри. Кафедра має 100 % науковий ценз, четверо фахівців мають ступені кандидатів, докторів наук саме із соціальної педагогіки.

За ініціативи Міністерства освіти та науки України 2016 р. відбулися докорінні зміни в підготовці фахівців вищої кваліфікації в Україні. Це стосувалося і спеціальності «Соціальна педагогіка», яка була прирівняна до галузі 23 «Соціальна робота» спеціальності 231 «Соціальна робота». Таким чином, у 2017 р. кафедра соціальної педагогіки випустила останніх магістрів соціальної педагогіки, а у 2019 р. — останніх бакалаврів соціальної педагогіки.

З 2016 р. кафедра соціальної педагогіки академії культури розпочала підготовку фахівців із соціальної роботи. Для цього були розроблені та ліцензовані відповідні освітні програми. З 2017 р. за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності 231 «Соціальна робота» було набрано перших аспірантів за чотирирічним терміном навчання (В. Малиш, Н. Дудко, Н. Потьомкіна (2018)). Ліцензована освітньо-професійна програма підготовки магістрів соціальної роботи вможливила набір відповідних студентів. Архівація ліцензійних справ у 2018 р. зумовила необхідність розроблення й бакалаврської освітньо-професійної програми із соціальної роботи, на жаль, ця спеціальність не набула попиту в абітурієнтів академії.

Загальна тема науково-дослідницької роботи науково-педагогічного колективу кафедри соціальної педагогіки — «Соціальна робота та соціальна педагогіка в соціокультурних умовах інформаційного суспільства». Конкретні напрями її дослідження віддзеркалює різнобічна тематика наукових розробок викладачів та аспірантів кафедри. Результатом розроблення цієї проблеми стала видана у 2019 р. колективна монографія «Трансформація соціальної педагогіки, соціальної роботи в культурі інформаційного суспільства». Щорічно викладачі кафедри, аспіранти, пошукувачі та студенти беруть участь в організації та проведенні наукових конференцій: Міжнародна наукова конференція «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», всеукраїнська науково-теоретична конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття».

Сучасний склад науково-педагогічних працівників кафедри:

Рижанова Алла Олександрівна (1960 р. н.) — завідувач кафедри соціальної педагогіки з 2010 р., доктор педагогічних наук (2006, спеціальність 13.00.05 «Соціальна педагогіка»), професор кафедри соціальної педагогіки (2011). Працює на кафедрі з 1995 р. Член спеціалізованої вченої ради Д 29.053.03 у Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка (з 2007 р.), член Експертної ради ВАК з педагогіки (2010, 2014 рр.). Член журі всеукраїнської студентської олімпіади із соціальної педагогіки (Харків, 2017–2019 рр.), голова журі секції «Педагогіка» II етапу всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук України (2016–2019 рр.). Підвищувала кваліфікацію з теми «Професійна підготовка соціальних педагогів в Словенії» у Люблянському університеті на факультеті педагогіки (2016).

Автор (співавтор) понад 120 наукових, науково-методичних праць із соціальної педагогіки, соціального виховання, професійної підготовки соціальних педагогів. Науковий керівник: 11 аспірантів захистили кандидатські дисертації із соціальної педагогіки (В. В. Рютін, Н. О. Максимовська, Ю. В. Клочан, А. П. Аніщенко, В. О. Маштакова, Т. Е. Швець, Ю. О. Лисенко, А. О. Полянничко, О. Ю. Хендрик, А. В. Тадаєва, М. І. Максимовський), 2 — докторські дисертації (Н. О. Максимовська, О. М. Білик). Є науковим керівником аспірантів (Н. Печериця, В. Малиш, Н. Потьомкіна).

Коло наукових інтересів: історія, теорія, методологія соціальної педагогіки та соціального виховання, актуальні проблеми соціальної педагогіки в інформаційному суспільстві, професійна підготовка соціальних педагогів.

Викладає такі дисципліни: «Інноваційні методи викладання у вищій школі», «Педагогіка вищої школи», «Соціальна педагогіка», «Актуальні проблеми соціальної роботи та соціальної педагогіки», «Актуальні проблеми методології соціальної педагогіки», «Актуальні проблеми соціальної педагогіки інформаційного суспільства», «Магістерський семінар» тощо.

Максимовська Наталія Олександрівна (1969 р. н.) — доцент кафедри, доктор педагогічних наук (2016), доцент кафедри соціальної педагогіки (2012). Працює на кафедрі з 2003 р., викладач (2008). Випускниця Харківської державної академії культури (2002 р.) за спеціальністю — соціальний педагог, спеціалізація — менеджмент дозвіллевої діяльності. Захистила дисертації: кандидатську з теми «Формування культури материнства жіночої молоді у соціально-педагогічному середовищі вищого навчального закладу» (зі спеціальності 13.00.05 «Соціальна педагогіка», 2008 р.), докторську «Теоретичні та методичні засади соціально-педагогічної діяльності зі студентською молоддю у сфері дозвілля» (зі спеціальності 13.00.05 «Соціальна педагогіка», 2015 р.). Голова методичної ради академії. Член журі секції Педагогіка II етапу всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук України (2019 р.)

Як голова Методичної ради академії, ініціює оптимізацію навчально-методичного забезпечення кафедр і факультетів, організовує та проводить заняття Школи педагогічної майстерності. Як доцент кафедри соціальної педагогіки, активно сприяє запровадженню інтерактивних форм освітньої та виховної роботи серед студентів різних спеціальностей. Серед наукових інтересів — соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля, анімаційний підхід у соціально-культурній сфері, соціальний розвиток студентської молоді в інформаційному суспільстві. Здійснює наукове керівництво аспірантами (Н. Дудко).

Автор понад 120 наукових та науково-методичних праць, зокрема монографій, авторських програм із соціальної педагогіки дозвілля, актуальних проблем і сучасних технологій соціальної роботи за кордоном, технологій анімаційної діяльності у сфері дозвілля й інших навчальних дисциплін. Викладає курси: «Соціальна педагогіка дозвілля», «Соціальна робота у сфері дозвілля», «Технології анімаційної діяльності соціального педагога», «Актуальні проблеми та сучасні технології соціальної роботи за кордоном», «Теорія та історія соціальної роботи і соціальної педагогіки».

Нагорний Юрій Миколайович (1950 р. н.) — доцент кафедри (2010 р.), кандидат педагогічних наук (1989 р.), доцент (1995). Завідувач кафедри соціальної педагогіки 1996–2010 рр. Член журі секції Педагогіка II етапу всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук України (2018–2019 р.).

Випускник Харківського державного інституту культури факультету культурно-освітньої роботи за спеціальністю «Клубний працівник вищої кваліфікації, керівник самодіяльного оркестру народних інструментів» (1976 р.). Захистив кандидатську дисертацію «Ефективність різних форм наочності в лекційній пропаганді клубу» за спеціальністю 13.00.05 «Культосвітня діяльність» (1989 р.). Забезпечив розквіт спеціальності «Соціальна педагогіка» під час керування кафедрою з 1996 по 2010 рр.

Активно сприяє запровадженню інтерактивних форм виховної роботи серед студентів спеціальності. Серед наукових інтересів — педагогіка професійного спрямування, зокрема музейна педагогіка, хореографічна педагогіка, театральна педагогіка; соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля; соціально-педагогічні дослідження проблем сімейного виховання; педагогічної геронтології; соціального виховання студентської молоді в інформаційному суспільстві. Науковий керівник аспірантки О. П. Шароватової, котра захистила дисертацію зі спеціальності 13.00.05 «Соціальна педагогіка» (2010).

Автор понад 50 наукових та науково-методичних праць, зокрема монографії (у співавторстві), навчального посібника, а також авторських програм із загальної педагогіки, етнопедагогіки, педагогічної геронтології, технологій соціально-педагогічних досліджень, соціально-педагогічних досліджень проблем анімаційно-дозвілєвої діяльності тощо. Викладає дисципліни «Педагогіка», «Основи педагогіки» для студентів різних факультетів академії та курс «Педагогіка вищої школи» для магістрів заочної форми навчання, «Основи соціальних досліджень», «Сучасні технології соціальних досліджень», «Загальна та етнопедагогіка».

Вегеріна (Тадаєва) Анастасія Вадимівна (1989 р. н.) — старший викладач кафедри соціальної педагогіки, кандидат педагогічних наук (2016 р.). Працює на кафедрі з 2015 р. Випускниця Харківської державної академії культури за спеціальністю «Соціальна педагогіка»: магістратури (2012 р.), аспірантури (2015). Захистила кандидатську дисертацію з теми «Соціально-педагогічний супровід соціалізації молодших школярів у сучасному інформаційному просторі» (2016). Член Ради молодих учених Харківської державної академії культури.

Коло наукових інтересів — проблематика соціального виховання особистості в інформаційному суспільстві, соціалізації молодших школярів в інформаційну добу, специфіка соціалізації під впливом інформаційного суспільства взагалі та нових медіа зокрема. Автор понад 30 наукових, науково-методичних праць із соціальної педагогіки. Викладає такі курси: «Медіасоціалізація особистості», «Технології соціальної педагогіки», «Профілактика делінквентної поведінки», «Педагогіка сімейного виховання», «Основи соціально-правового захисту», «Технології роботи соціального гувернера».

Сосюра (Шевелева) Марина Олександрівна (1991 р. н.) — старший викладач кафедри соціальної педагогіки (2017), кандидат педагогічних наук (2016).

Навчалася в аспірантурі Харківської державної академії з 2013 по 2016 рр. зі спеціальності «Соціальна педагогіка». Достроково захистила кандидатську дисертацію «Формування соціальної суб'єктності неповнолітніх у центрах реабілітації» (2016). Науковий керівник — доктор педагогічних наук, професор М. П. Васильєва.

Має значний практичний досвід соціально-педагогічної діяльності в центрах реабілітації неповнолітніх, зокрема в Центрі денного перебування «Компас», благодійного фонду «Благо» м. Харків. Підвищувала кваліфікацію в Польщі.

Автор близько 20 наукових публікацій. Викладає такі дисципліни: «Технології роботи соціального гувернера», «Соціальна робота з сім'єю», «Етика соціально-педагогічної роботи», «Естетотерапія» тощо.

Васильєва Марина Петрівна (1972 р. н.) — професор кафедри (за сумісництвом) (2014), доктор педагогічних наук (2004), професор (2005). Завідувач кафедри соціальної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди (2010). Член спеціалізованої вченої ради К 64.053.06 у ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Підвищувала кваліфікацію з теми «Професійна підготовка соціальних педагогів у Словенії» в Люблянському університеті на факультеті педагогіки (2016). Три роки організовує та проводить всеукраїнську студентську олімпіаду із соціальної педагогіки (Харків, 2017–2019 рр.).

Була науковим керівником аспірантів кафедри соціальної педагогіки ХДАК (М. Сосюра, І. Шеплякова, В. Олейник), котрі успішно захистили кандидатські дисертації за спеціальністю 13.00.05 «Соціальна педагогіка». Нині є науковим керівником аспірантки Г. Кожиної.

Автор понад 100 наукових публікацій. Наукова спеціальність – 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Наукові інтереси: основи деонтологічної підготовки педагогів, професійна підготовка соціальних педагогів, соціальних працівників. Викладає такі дисципліни: «Педагогіка вищої школи», «Методика викладання у вищій школі».

Малиш Віта Ігорівна (1995 р. н.) – лаборант кафедри соціальної педагогіки (2018), аспірант кафедри (2017).

Закінчила Харківську гуманітарно-педагогічну академію, факультет педагогічної освіти, бакалавр соціальної педагогіки (2015 р.), цього ж року вступила до Харківської державної академії культури на факультет соціальних комунікацій на здобуття освітнього рівня «магістр» за спеціальністю «Соціальна педагогіка», після захисту диплома (2017) була рекомендована кафедрою соціальної педагогіки до аспірантури. З вересня 2017 р. є аспіранткою кафедри соціальної педагогіки, досліджує тему «Соціально-педагогічний супровід економічної соціалізації підлітків з багатодітних родин». З лютого 2018 р. працює старшим лаборантом кафедри.

Факультет управління та бізнесу

*Декан факультету,
доктор наук
з державного управ-
ління, професор Віктор
Юрійович Степанов*

Забезпечення ефективної діяльності підприємств і організацій соціально-культурної сфери, ділове спілкування, комунікативні зв'язки, вміння передбачити й долати конфліктні ситуації ринкових відносин не можливі без створення системи управління та підготовки спеціалістів з менеджменту, здатних реалізувати сучасні підходи в управлінні та бізнесі. Відповідно до цього, з метою вдосконалення структури підготовки фахівців галузі знань «Менеджмент і адміністрування» на підставі рішення Вченої ради від 22.06.2007 р. у Харківській державній академії культури в результаті реорганізації факультетів культурології та менеджменту від 01.07.2007 р. створено факультет «Менеджменту», назву якого з 2 січня 2013 р. змінено на факультет «Управління та бізнесу».

Факультет управління та бізнесу, як організаційний і навчально-науковий структурний підрозділ ХДАК, об'єднує випускові кафедри «Менеджмент і адміністрування», «Туристичний бізнес» і загальну кафедру «Філософія та політологія», що надає можливість студентам навчатися на денній та заочній формах. Факультет забезпечує фахову підготовку в наступних галузях знань:

1. Управління та адміністрування за спеціальністю – «Менеджмент», де здійснюється економічна та управлінсько-адміністративна підготовка за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» і «Магістр». Після закінчення випускники отримують кваліфікації: бакалавр з менеджменту, менеджер-адміністратор; магістр з менеджменту й адміністрування.

Деканат факультету управління та бізнесу

Слід відзначити, що менеджмент у ХДАК – єдиний в Україні економічний та управлінсько-адміністративний напрям підготовки в соціально-культурній сфері, який адаптується з обліково-контрольними, освітніми, правовими, маркетинговими, науково-дослідницькими та управлінськими напрямками суміжної діяльності. На чолі будь-якого підприємства, організації, фірми, лінійного або функціонального підрозділу суб'єкта господарювання перебуває менеджер – людина, здатна керувати складними системами, людськими, матеріальними, інформаційними та фінансовими ресурсами. У навчанні особлива увага приділяється опануванню інноваційних технологій, комп'ютерній, юридичній, педагогічній та психологічній підготовці з урахуванням сучасних економічних і соціальних перспектив розвитку ринку праці в соціально-культурній сфері.

2. Сфера обслуговування за спеціальністю – «Туризм», де здійснюється підготовка за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» і «Магістр». Після закінчення випускникам присвоюються кваліфікації: бакалавр з туризму, фахівець з туристичного обслуговування; магістр з туризмознавства.

Туризм – одна з перспективних галузей економіки, яка інтенсивно розвивається останнім часом. Європейська спільнота стала підґрунтям створення в Україні розвинутої системи закладів туристичної галузі й інфраструктури туризму. Це зумовило вдосконалення якості та збільшення кількості фахівців туристичної галузі. Соціально-культурна сфера є ємною для розвитку різних напрямів бізнесу, особливо туристичного бізнесу та підприємництва, політично актуальною, незамінною для повноцінного економічного розвитку регіону й держави.

На факультеті управління та бізнесу створені необхідні умови для успішного здійснення наукового й навчального процесів згідно з галузевими стандартами вищої освіти України. Від початку існування на факультеті розроблено сучасну концепцію, спрямовану на кадрове забезпечення кафедр факультету досвідченими фахівцями; нову сучасну філософію управління та бізнесу, основу на комплексному ситуаційному аналізі економічного, науково-технічного та соціально-політичного оточення підприємств і установ соціально-культурної сфери; на відкриття нових напрямів підготовки фахівців з урахуванням національних традицій української освіти, вимог Міжнародної стандартної класифікації освіти, принципів Болонського процесу.

Кафедра менеджменту й адміністрування

Завідувач кафедри – *Дегтяр Андрій Олегович*, доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України. Основою кафедри менеджменту й адміністрування Харківської

державної академії культури була секція політичної економії, створена у складі кафедри марксизму-ленінізму з початку заснування академії, вона проіснувала до 1969 р. Із цього року в результаті реорганізації кафедри марксизму-ленінізму виникло дві нові кафедри: філософії та наукового комунізму й кафедра історії КПРС і політекономії, у складі якої продовжила свою роботу секція політичної економії (*Наказ №209 по Харківському державному інституту культури від 14 червня 1969 р.*).

Діяльність секції політичної економії була плідною. Її першими викладачами, котрі читали курс політичної економії, були Е. Л. Лортікян (зав. секції), І. Н. Гальперін та М. В. Мольський. Усі вони в 60 рр. захистили кандидатські дисертації, їм були присуджені наукові ступені кандидатів економічних наук, а пізніше — присвоєні вчені звання доцентів.

У другій половині 60 рр. секція поповнилася викладачами С. В. Черновим і З. П. Школьніковою, а на початку 70 рр. Л. Г. Шкодіню. Пізніше, у 1978 р. на кафедру прийшла О. П. Соболева. Працюючи в секції, вони підготували й успішно захистили кандидатські дисертації, пізніше їм були присвоєні вчені звання доцентів.

Наприкінці 80 рр. секцію поповнили ще два економісти — Ю. Я. Лебедін, котрий прийшов після закінчення економічного факультету Харківського державного університету, та С. М. Квашин — після університетської аспірантури. Варто відмітити, що секція політичної економії, як правило, комплектувалася випускниками економічного факультету Харківського університету.

Викладачі секції проводили велику науково-дослідну роботу. З приходом до інституту кандидата економічних наук Е. Л. Лортікяна (1963 р.), котрий ще із середини 50 рр. досліджував історичний досвід господарювання в Україні, секція стала працювати над загальною темою, пов'язаною з проблемами виникнення й розвитку системи управління та планування економіки України. Е. Л. Лортікян продовжував досліджувати історію становлення планової системи та функціонування механізму господарювання в Україні у 20 рр., І. Н. Гальперін приступив до вивчення форм і методів управління промисловістю України в 1921–1925 рр., а С. В. Чернов почав працювати над історією господарчого розрахунку в Україні у 20 рр. За час існування секції політичної економії викладачами опубліковано приблизно 200 праць.

Січень 1989 р. започаткував новий етап в історії секції, коли кафедра історії КПРС і політекономії була розділена, а на базі секції створена самостійна кафедра політичної економії. Завідувачем заново створеної кафедри лишився професор Е. Л. Лортікян.

З того часу викладачі кафедри активно займаються вдосконаленням усіх напрямів роботи — навчальної, методичної, наукової. Слід відмітити, що тільки в головному — навчальній роботі — кафедра постійно вела пошук не тільки засобів поліпшення викладання, але й, передусім, його змісту. Нові курси містили заново осмислену економічну теорію, економічну історію та історію економічної думки.

По всіх курсах були розроблені й опубліковані навчальні програми. Поряд з основною економічною дисципліною викладачі кафедри читали студентам усіх факультетів спецкурси, серед яких: «Історія української економічної думки», «План і ринок в економіці України», «Людина в системі економічних відносин», «Економіка культури» та ін.

Концепція синергетичного підходу до викладання економічних дисциплін логічно привела кафедру до переходу в 1993 р. до підготовки менеджерів-економістів і перетворення її із загальноінститутської ще й на випускову. Почався перехід в якісно новий стан. Перед кафедрою постало завдання забезпечити підготовку менеджерів-економістів соціокультурної сфери за спеціалізацією «Економіка й управління соціокультурною сферою».

Це зумовило зміну назви кафедри. Перша зміна назви відбулася в лютому 1991 р., коли на кафедрі почали викладати курс «Економічна історія та економічні концепції», — «Кафедра економічної історії та теорії». У зв'язку з тим, що кафедра стала випусковою, відбулися наступні зміни в її назві: у січні 1993 р. — «Кафедра економічної теорії та економіки соціокультурної сфери», із січня 1994 р. — «Кафедра економічної теорії і менеджменту» (*наказ № 3-к від 10.01.1994 р.*), з 1995 р. — «Кафедра економічної історії, теорії і менеджменту» (*наказ № 62-к від 18.04.1995 р.*).

До вересня 1993 р., тобто до того, як кафедра стала випусковою, її колектив складався з 5 викладачів: завідувача кафедри доктора економічних наук, професора Е. Л. Лортікяна та 4 кандидатів економічних наук, доцентів — Л. Г. Шкодіню, О. П. Соболевої, З. П. Школьнікової, С. М. Квашина. Науковий ценз кафедри становив 100%.

Викладачі здобули повністю заслужений авторитет колективу з високим науковим потенціалом. І не тільки в Харкові й Україні, але і далеко за її межами. Про це свідчить, зокрема, постійне надходження на кафедру авторефератів докторських і кандидатських дисертацій із Харкова, Києва, Одеси, Москви та інших міст України й Росії. Професор Е. Л. Лортікян протягом багатьох років був членом Усесоюзної міжвідомчої наукової ради з історії народного господарства й економічної думки АН СРСР і Державного комітету СРСР з народної освіти, а також є членом Ради Міжнародної асоціації економістів — істориків господарства, підприємництва й економічної думки. Через ці органи кафедри брали участь у науковому житті країн близького та далекого зарубіжжя. Крім того, за консультацією з питань економічної історії України звертались учені українського походження, котрі проживають у Канаді.

У 1993 р. кафедра розпочала підготовку до ліцензування нової спеціальності «Менеджмент у невиробничій сфері» з присвоєнням студентам кваліфікації «менеджер-економіст соціокультурної сфери». Розроблені наступні документи: новий навчальний план, пояснювальна записка, кваліфікаційна характеристика, характеристика навчального плану.

На основі вказаних документів працівники кафедри розпочали готувати навчально-методичну документацію: розроблені навчальні програми, плани семінарських і практичних занять, тематика курсових і контрольних робіт, методичні поради з вивчення окремих навчальних курсів. У 1995 р. спеціальність «Менеджмент у невиробничій сфері» була проліцензована, кафедра почала працювати згідно з новим навчальним планом (*наказ Міністерства освіти №215 від 19.07.95 р.*).

Нині значна увага приділяється вдосконаленню методики викладання. На основі навчальних програм викладачі розробляють нові лекційні курси та спецкурси, навчальні посібники й матеріали до лекцій, якими користуються студенти під час підготовки до семінарських занять. Удосконалення методики викладання сприяє проведенню відкритих лекцій.

Важливе значення в діяльності кафедри має науково-дослідна робота. Починаючи з 1986 р. кафедра працює над науково-дослідними темами.

У 1995 р. на кафедрі відкрито аспірантуру зі спеціальності «Економічна історія та історія економічної думки». Аспіранти кафедри під керівництвом проф. Е. Л. Лортікяна досліджували проблеми економічної історії України та історії економічної думки.

Після смерті проф. Е. Л. Лортікяна в 1999 р. кафедру нетривалий час очолював проф. О. Ф. Сушко, а з 2000 р. — проф. В. В. Лантух, котрий продовжив керувати аспірантурою зі спеціальності «Економічна історія та історія економічної думки», яка була єдиною серед ЗВО м. Харків.

7 випускників аспірантури (Л. Г. Гетьман, І. В. Лантух, І. В. Шкодін, І. А. Самойлова, Ю. С. Щербініна, З. М. Остропольська, С. П. Кучин) успішно захистили кандидатські дисертації та працюють викладачами у ХДАК й інших ЗВО Харкова.

З 2005 р. кафедру очолює доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України А. О. Дегтяр. Видатний науковець у галузі «Державне управління», член двох спеціалізованих учених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з державного управління: у Харківському регіональному інституті державного управління Національної академії державного управління при Президенті України та Національному університеті цивільного захисту України (м. Харків). Під його науковим керівництвом захищено 6 докторських і 37 кандидатських дисертацій.

Член редколегії журналів «Актуальні проблеми державного управління», «Публічне управління: теорія та практика», «Держава та регіони. Серія: Державне управління», «Право та державне управління», «Міжнародний науковий журнал» («International Scientific Journal»), «Публічне адміністрування та національна безпека».

Основні напрями наукових досліджень: організаційне та аналітичне забезпечення прийняття й реалізації державно-управлінських рішень, державне регулювання інноваційно-інвестиційних процесів в Україні, статистичні методи в державному управлінні.

Автор понад 270 наукових та навчально-методичних праць. Відомості про нього відбиті в Енциклопедії сучасної України (Т.7 Г — Ді. — Вид-во К., Інститут енциклопедичних досліджень, 2007. — 707 с.).

У 2006 р. кафедра пройшла акредитацію та підтвердила державну ліцензію на підготовку фахівців зі спеціальності «Менеджмент організацій», тому 2 серпня 2006 р. її перейменували на кафедру менеджменту організацій (*наказ №136-к від 02.08.2006 р.*).

З того часу відбулися значні зміни: 15 червня 2012 р. — зміна назви кафедри менеджмент організацій на кафедру менеджмент і адміністрування (*наказ №93-к від 15.06.2012 р.*); 1 листопада 2012 р. — зміна назви кафедри менеджменту й адміністрування на кафедру менеджменту, адміністрування та туризму (*наказ №181-к від 29.10.2012 р.*).

З 1 липня 2013 р. у зв'язку зі створенням кафедри туристичного бізнесу та згідно з рішенням Вченої ради академії від 26 квітня 2013 р. (протокол №9), змінено назву кафедри менеджменту, адміністрування та туризму на кафедру менеджменту й адміністрування (*наказ №88-к від 30.06.2013 р.*).

Нині кафедра менеджменту й адміністрування входить до складу факультету управління та бізнесу і забезпечує викладання дисциплін управлінського й економічного спрямування на багатьох факультетах академії.

Кафедру менеджменту й адміністрування представляють 9 викладачів: А. О. Дегтяр — завідувач кафедри, доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України; В. Ю. Степанов — доктор наук з державного управління, професор; Г. В. Пшинка — кандидат філософських наук, доцент; Л. Г. Гетьман — кандидат економічних наук, доцент; М. Л. Гончаренко — кандидат економічних наук, доцент; О. О. Губарев — кандидат економічних наук, доцент; З. М. Остропольська — кандидат філософських наук, доцент; О. О. Калюга — кандидат наук з державного управління, старший викладач; Л. І. Колесник — старший викладач; діловодство кафедри забезпечує ст. лаборант О. В. Серьогіна-Берестовська.

На кафедрі постійно працює науково-теоретичний семінар, на засіданнях якого обговорюються результати наукових досліджень кожного викладача. Відповідно до плану роботи семінару викладачі, принаймні один раз на рік виступають з науковою доповіддю з проблем комплексної теми кафедри, а також про питання, що відображають їхні особисті наукові інтереси. Заслухані й обговорені на семінарі доповіді, як правило, рекомендуються до публікації у вигляді статей або до використання в навчальному процесі.

Кафедра менеджменту й адміністрування готує та випускає студентів за спеціальністю «Менеджмент» (бакалаври, спеціалісти (до 2017 р.) і магістри денної та заочної форм навчання). У 2017 р. кафедра успішно пройшла акредитацію та отримала подальшу можливість здійснювати набір, навчати та випускати студентів за спеціальністю «Менеджмент» (бакалаврат і магістратура). Бакалаврів та магістрів готують за освітніми програмами «Менеджмент і адміністрування». Конкурентною перевагою бакалаврської та магістерської програм кафедри менеджменту й адміністрування є їх практичне спрямування та здатність адаптуватися до змін економічного середовища.

Науковий напрям (тема) роботи кафедри — «Сучасні стратегії розвитку менеджменту». Науковий керівник: завідувач кафедри менеджменту й адміністрування, доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки Дегтяр Андрій Олегович. На кафедрі систематично проводяться науково-методичні семінари за темами, що підтримують науковий напрям кафедри.

Науково-педагогічні працівники беруть активну участь у розробленні та дослідженні теми кафедри, науково-дослідній роботі (публікація статей у наукових виданнях, посібників, монографій, участь у конференціях, наукове керівництво дисертаційними дослідженнями, дипломними та магістерськими роботами тощо), розробленні навчально-методичних матеріалів, залученні студентів до участі в наукових конференціях та ін.

За останні роки науково-педагогічними працівниками кафедри опубліковано понад 90 наукових статей (деякі — за кордоном), 8 навчальних посібників, 9 монографій. Викладачі та студенти досліджують науковий напрям кафедри, беручи участь у наукових конференціях, викладачами кафедри опубліковано понад 130 тез доповідей (деякі — за кордоном). Підготовлені програми та навчально-методичні матеріали за всіма дисциплінами, що викладаються.

Усі викладачі кафедри використовують результати своїх наукових досліджень не тільки в навчальному процесі, коли читають лекції та проводять семінарські та практичні заняття, але й коли керують науковою роботою, таким чином залучаючи студентів до вивчення теми, над якою працюють викладачі кафедри загалом.

Кафедра менеджменту й адміністрування має творчі зв'язки з багатьма ЗВО України, що дозволяє здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, стажування та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу. На кафедрі створені всі необхідні умови для успішної підготовки висококваліфікованих бакалаврів та магістрів з менеджменту й адміністрування.

Кафедра туристичного бізнесу

Кафедра туристичного бізнесу функціонує у складі факультету управління та бізнесу Харківської державної академії культури. Її створення в травні 2013 р. зумовлено необхідністю підготовки висококваліфікованих кадрів у галузі туризму. Кафедра є випусковою та здійснює підготовку фахівців спеціальності 242 «Туризм» за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр, магістр.

Оскільки туризм є глобальним соціально-економічним та політичним явищем сучасного світу, однією з найдинамічніших і найприбутковіших галузей світової економіки, у ХДАК ще з 2012 р. розпочато підготовку фахівців із напрямку 6.140103 «Туризм» освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр. У 2012–2013 н. р. це завдання виконувала об'єднана кафедра менеджменту й адміністрування та туризму на чолі з доктором наук з державного управління, проф. А. О. Дегтярем. Зважаючи на перспективність і важливість розвитку туризму в Україні, наявність у ХДАК кваліфікованих професорсько-викладацьких кадрів, відповідної матеріально-технічної бази на рівні сучасних вимог, створено окрему кафедру туристичного бізнесу, після чого готувати студентів-туристів з 2013–2014 н. р. почали її співробітники.

На початковому етапі функціонування кафедри туристичного бізнесу ХДАК до її складу входили завідувач кафедри, доктор історичних наук, професор С. І. Лиман, кандидат педагогічних наук, доцент А. П. Аніщенко, кандидат економічних наук, старший викладач М. М. Зайцева, кандидат наук з культурології, викладач М. О. Яріко, старший викладач Н. В. Шумлянська, завідувач лабораторії інноваційних досліджень у туризмі В. В. Шкода. Із самого початку існування кафедра залучила до співробітництва керівників туристичних установ Харкова, зокрема директора КЗ «Харківська обласна станція юних туристів», кандидата педагогічних наук, доцента В. А. Редіну, генерального директора АТ «Інтурист-Харків» О. М. Пархоменко (2013–2016 н. р.). Використання практичного досвіду фахівців подібного рівня суголосне специфіці підготовки студентів на факультеті управління та бізнесу. У різні роки на кафедрі як сумісники працювали відомі фахівці в галузі туризму, краєзнавства, культурології: кандидат історичних наук, доцент, докторант кафедри менеджменту СКД Л. Д. Божко, кандидат філософських наук, доцент Харківського національного аерокосмічного університету імені М. Є. Жуковського В. Б. Селевко, кандидат культурології, викладач Університету сільського господарства імені Петра Василенка Н. С. Прилипченко.

За перші 5 років (2013–2018) існування кафедри туристичного бізнесу в її кадровому складі відбулися зміни. У 2018 р. підготовку фахівців здійснювали 8 штатних викладачів, з яких 1 – доктор наук, професор (С. І. Лиман), 6 – кандидати наук (А. П. Аніщенко, М. М. Зайцева, І. М. Зінченко, С. С. Ростовцев, М. В. Фомін, М. О. Яріко), 1 – старший викладач (Н. В. Шумлянська). На кафедрі працюють 2 сумісники – кандидати наук (В. А. Редіна, В. Д. Холодок), 1 – завідувач лабораторії інноваційних досліджень у туризмі (В. В. Шкода).

Завідувач кафедри, доктор історичних наук, професор С. І. Лиман викладає курси «Історія туризму», «Міжнародний туризм», «Символіка народів світу», «Сучасна історія зарубіжних країн», керує виробничою практикою бакалаврів.

Кандидат педагогічних наук, доцент А. П. Аніщенко читає курси «Основи проектної діяльності в туризмі», «Анімаційні технології в туристичній діяльності», «Методика викладання у вищій школі», «Тренінг соціальної взаємодії», «Туризмологія», керує педагогічною практикою магістрів.

Кандидат економічних наук, доцент М. М. Зайцева викладає курси «Організація підприємницької діяльності в туризмі», «Стратегічний менеджмент у туризмі», «Економічна теорія», «Економіка підприємства», «Статистика в туризмі», керує організаційно-методичною практикою бакалаврів.

Кандидат економічних наук, старший викладач І. М. Зінченко читає курси «Туристична урбаністика», «Туристські ресурси України», «Рекреаційні комплекси», «Населення та демографія країн світу», «Статистика в туризмі», «Туристичне країнознавство».

Кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач С. С. Ростовцев викладає курси «Інфраструктура туризму», «Інтернет-маркетинг в туризмі» (англ. мовою), «Соціокультурні аспекти бізнес-комунікацій», «Організація ресторанного господарства», «Організація соціальних комунікацій у туризмі», «Стратегічний маркетинг», керує переддипломною практикою магістрів.

Кандидат історичних наук, доцент М. В. Фомін читає курси «Історико-археологічний туризм», «Організація туристичних подорожей», «Екологічний туризм», «Реклама в туристичній індустрії», «Управління якістю турпослуг», керує технологічною практикою бакалаврів.

Кандидат із культурології, старший викладач М. О. Яріко викладає курси «Культурний туризм», «Історико-культурні ресурси України», «Міжкультурні комунікації в туризмі», «Менеджмент в туризмі», «Спеціалізований туризм», керує виробничою практикою магістрів.

Старший викладач Н. В. Шумлянська читає курси «Географія туризму»; «Організація готельного господарства»; «Маркетинг»; «Туроперейтинг», керує ознайомчою практикою бакалаврів.

Кандидат педагогічних наук, доцент, директор КЗ «Харківська обласна станція юних туристів» В. А. Редіна (сумісник) викладає курси «Основи туризмознавства», «Організація екскурсійної діяльності».

Кандидат наук з державного управління, старший викладач, директор ОКЗ «Харківський обласний методичний центр туризму» В. Д. Холодок (сумісник) викладає курси «Управління розвитком туризму», «Управління персоналом».

Педагогічний колектив кафедри проводить науково-дослідну роботу з актуальних тенденцій розвитку туристичної сфери. Основний напрям науково-дослідницької роботи кафедри — «Історико-культурні та соціально-економічні аспекти туристичного бізнесу».

Протягом 2013–2018 рр. викладачі кафедри видали друком 188 наукових праць та навчально-методичних посібників, з яких: монографій — 2, наукових публікацій (статті та тези доповідей) — 151, курсів лекцій — 2, програм та навчально-методичних рекомендацій — 33. Наприклад, завідувач кафедри С. І. Лиман є одним із співавторів спільного міжвузівського проекту підготовки та видання кафедрою туристичного бізнесу ХДАК і кафедрою туристичного бізнесу та країнознавства Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна нового навчального посібника «Історія туризму» (2018), рекомендованого до друку Навчально-методичною підкомісією з туризму Міністерства освіти України.

Викладачі кафедри постійно беруть участь у міжнародних конференціях, що проводяться як в Україні, так і за її межами, зокрема: 23rd International Congress of Byzantine Studies. Poster presentations. (Belgrad, 22–27 August 2016); міжнародній науково-практичній конференції «Туристичні тренди — 2017: інновації, бренди», Національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова (Харківський торговельно-економічний інститут Київського національного торговельно-економічного університету, 2017), міжнародній науково-практичній конференції «Туристичний бізнес: Світові тенденції та національні пріоритети» (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2017) та ін.

З 2014 р. кафедра туристичного бізнесу ХДАК щорічно проводить науково-практичний круглий стіл «Туризм і глобальні проблеми сучасності», у роботі якого, крім викладачів та студентів цієї кафедри, традиційно беруть участь викладачі та аспіранти інших ЗВО Харкова та України. Кількість його учасників постійно збільшується.

Головний напрям розвитку кафедри — акредитація спеціальності «бакалавр з туризму» (здійснена у 2016 р.), ліцензування спеціальності «магістр з туризму» (здійснена у 2016 р.), створення пакета науково-методичної документації та проходження акредитації з освітньо-професійної програми магістр (здійснено у 2018 р.) У результаті наполегливої роботи колективу кафедри у 2016 р. відбувся перший випуск студентів бакалаврського рівня, у 2018 р. — магістерського.

Кафедрою туристичного бізнесу ХДАК і Харківським організаційно-методичним центром туризму Харківської обласної державної адміністрації в жовтні 2017 р. створено перший у Харкові

Туристсько-інформаційний пункт на базі ЗВО. Цей досвід використовується зараз іншими ЗВО Харкова. Організатори туристсько-інформаційного пункту ХДАК після його відкриття почали організовувати різні заходи.

Про високий рівень фахівців кафедри туристичного бізнесу ХДАК свідчить залучення її викладачів до складу комісій та рад туристичної спрямованості. Так, завідувач кафедри проф. С. І. Лиман очолював 29.01.2018 р. експертну комісію під час акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Туризм» зі спеціальності 242 «Туризм» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у ЗВО Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Проф. С. І. Лиман є членом Координаційної ради з питань туризму при Харківській обласній державній облдержадміністрації, а доц. А. П. Аніщенко – член Туристичної ради при Харківському міському голові.

Викладачів кафедри запрошують для надання професійного обговорення різних проблем туристичної галузі в засобах масової інформації. Наприклад, проф. С. І. Лиман брав участь в обговоренні проблем розвитку туризму в Україні в прямому ефірі програм Першого національного каналу Українського радіо (03.01. 2017 р.).

Викладачі та студенти кафедри постійно беруть участь у міжнародних проектах, зокрема доц. М. М. Заїцева – у міжнародному проекті «Креативний Харків 2.0: молодіжні ідеї для зростання» в межах «Тижнів Німеччини 2017», доц. М. В. Фомін – у міжнародному проекті розвитку Національного археологічного заповідника «Ольвія» як туристичної дестинації, співпрацює з Варшавським національним музеєм.

Оголошено подяку доценту А. П. Аніщенко на ім'я ректора ХДАК від Міністерства культури України за проявлений високий професіоналізм під час проведення всеукраїнських курсів підвищення кваліфікації фахівців музичної освіти. За досягнення та внесок у розвиток туризму завідувача кафедри, проф. С. І. Лимана відзначено Почесною грамотою Департаменту з питань культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації (2016).

Кафедра активно співпрацює із ЗВО України та є базою для стажування їх викладачів (наприклад, Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва, Запорізького національного університету, Харківського торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету).

Якість кадрового забезпечення та кваліфікації викладачів кафедри туристичного бізнесу ХДАК поліпшується завдяки проходженню викладачами курсів підвищення кваліфікації та стажуванню в Україні та країнах Євросоюзу.

Основою освітньо-професійної програми підготовки майбутніх фахівців з туристичного обслуговування є фундаментальні, гуманітарні, загальноекономічні дисципліни, обсяги вивчення яких наведено в державному стандарті. Особливістю навчального плану фахового спрямування кафедри є те, що в ньому передбачено поглиблене вивчення іноземних мов (дві мови, одна – рівень професійного спілкування). Для майбутніх фахівців із туризму це не лише засіб комунікації, але й важливий професійний інструмент: випускники повинні добре володіти принаймні двома іноземними мовами.

За 2013–2018 рр. кафедра туристичного бізнесу стала потужним центром підготовки фахівців для туристичної галузі Харкова та України. Про її високий імідж, рівень викладання та привабливість майбутньої праці в галузі туристичного бізнесу свідчать досить високі показники студентів. Усього за перші 5 років існування в ХДАК спеціальності «Туризм» її обрав для вивчення 321 студент. Вони мають можливість підвищувати рівень підготовки за кордоном, набувати навичок роботи з технології та організації обслуговування в готелях і туристичних комплексах, організації екскурсійної діяльності, анімаційних послуг згідно з вимогами наскрізної програми під час практик (навчальної, технологічної, виробничої).

Так, доц. А. П. Аніщенко, доц. М. В. Фомін та група студентів кафедри влітку 2017 р. пройшли стажування у м. Балчик (Болгарія) з міжнародної програми розвитку туристичних дестинацій. Студентка 4 курсу О. Голян посіла III місце за інноваційний проект «Забуті намистини Волинської землі» на всеукраїнському конкурсі студентських праць «Мальовнича Україна – туристичний край» за 2015–2016 рр. Інституту історії українського суспільства Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Студентка 3 курсу кафедри туристичного бізнесу Г. Бреславець стала призером у студентському конкурсі «Креативний Харків 2.0: молодіжні ідеї для зростання», який відбувся в межах «Тижнів Німеччини в Україні 2017». Студенти кафедри щорічно беруть участь у культурно-масовій роботі, зокрема організовують щорічні концерти, присвячені Міжнародному дню туризму (27 вересня).

Кафедра філософії та політології

Кафедра як самостійний підрозділ інституту працює з 1989 р., але вона зародилася на кафедрі марксизму-ленінізму, у межах якої на початку 60 рр. створено секцію філософії. Її очолив кандидат філософських наук, доцент К. М. Лойко. До складу секції входили викладачі Г. Я. Мамалуй, Л. М. Стеценко, Л. М. Григоренко, І. С. Лезман, Є. В. Левченко, В. І. Мосенцева (одночасно завідувала навчально-методичним кабінетом кафедри). Саме ці викладачі становили основу кафедри філософії й наукового комунізму, яка була створена в 1969 р. Кафедру очолив К. М. Лойко (1921 р. н.), випускник філософського факультету Київського державного університету (1949 р.), у ХДІК почав працювати з 1951 р. Він завідував кафедрою з 1969 р. до 1983 р., провів значну організаційну роботу зі створення колективу кафедри, її кадрового поповнення. Коло його наукових пошуків досить значне, але основний напрям – етичні проблеми, виховання особистості. Із цієї проблематики К. М. Лойко опублікував навчальні посібники, статті, підготував і захистив докторську дисертацію.

У 70 рр. колектив кафедри поповнили викладачі В. В. Гаряєв, В. У. Чепелєв, М. В. Дяченко, А. П. Заздравнов, С. Г. Петренко, А. В. Шушунова. Пізніше на кафедру були запрошені Т. С. Стоцька, О. І. Галутов, В. Г. Шадурський, В. М. Хитущенко, З. М. Вальченко, А. В. Пшинка, Ю. М. Сіренко, Г. Г. Гуріна.

З 1983 р. до 1989 р. кафедру очолювала кандидат філософських наук, доцент Є. В. Левченко (1939 р. н.), котра закінчила філологічний факультет ХДУ (1961 р.), у ХДІК працювала з 1969 р. Вона доклала значних зусиль до методичного забезпечення викладання навчальних дисциплін, удосконалення форм і методів виховної роботи серед студентів як у навчальному процесі, так і в позааудиторний час. Коло її наукових інтересів – проблема свободи й відповідальності в історії філософської думки, питання співвідношення біологічного та соціального в розвитку людини.

У 1989 р. кафедру очолив доктор філософських наук, професор М. В. Дяченко (1941 р. н.), котрий закінчив філософський факультет Ленінградського університету (1968 р.), у ХДАК працює з 1974 р. (керував кафедрою до 2017 р.). Він опублікував понад 100 наукових праць, є автором і співавтором 8 підручників і навчальних посібників, 3 монографій, кількох брошур і статей, постійним редактором наукових фахових видань. Тематика його наукових інтересів – філософія культури, діалектика соціокультурного процесу, співвідношення культури та цивілізації.

Як керівник кафедри, М. В. Дяченко значну увагу приділяв поліпшенню якості викладання навчальних дисциплін, їх науково-методичному обґрунтуванню та кадровому забезпеченню. Проводив науково-дослідницьку роботу, опікувався підвищенням теоретичного рівня викладання навчальних курсів та спецкурсів.

З 1994 р., згідно з рішенням ректорату, викладачам кафедри було доручено читати курси соціально-політичних дисциплін, для чого на кафедру запросили проф. А. Л. Оприщенко, доц. О. І. Романюка, доц. Н. Б. Малахову, доц. Є. Л. Кисільова, доц. М. П. Вазинського. Склад кафедри поповнили також випускники соціологічного факультету ХДУ – І. В. Яценко, О. С. Сипко.

Протягом багатьох років філософські дисципліни викладали досвідчені викладачі: кандидат філософських наук, доц. В. В. Гаряєв (1915 – 1997 рр.), кандидат філософських наук, проф. В. У. Чепелєв

(1928 – 1997 рр.). Вони доклали чимало зусиль до розроблення та викладання навчальних курсів з історії філософії, історії естетичної думки, історії діалектики.

Доцент В. В. Гаряєв готував до видання філософсько-поетичний твір «Філософський реквієм», але не встиг закінчити його повністю. Професор В. У. Чепелев досліджував нетрадиційне мислення.

У 2000 рр. у структурі кафедри функціонували 2 предметно-методичні секції:

1. *Соціально-філософська секція* (керівник – В. В. Лисенкова, викладачі – М. В. Дяченко, Г. Я. Мамалуй, А. Т. Щедрін, Т. С. Стоцька, В. Г. Шадурський, В. Б. Жадан). Предмети: філософія, історія філософії, філософія культури, соціальна філософія, етика, естетика, етика та етикет, логіка, релігієзнавство.

2. *Політико-правова секція* (керівник – О. І. Романюк, викладачі – Г. І. Гаврилюк, Г. Г. Гуріна, І. В. Яценко, О. С. Сипко). Предмети: політологія, соціологія, правознавство, політична транзитологія, економічна соціологія, соціологія організацій.

У складі секції філософських дисциплін викладали:

– кандидат філософських наук, доц. *Г. Я. Мамалуй* (народ. 1940 р., закінчила історичний факультет ХДУ у 1965 р. З 1965 р. працювала в ХДІК). Коло її наукових інтересів – філософія й культура. Вона читала курси «Філософії» та «Історії філософії», спецкурс «Філософія культури»;

– кандидат філософських наук, доц. *В. В. Лисенкова* (народ. 1970 р.), закінчила КДУ у 1994 р. З 2000 р. працює в ХДАК. Досліджує проблеми формування смако-стильового комплексу в суспільстві, існування філософського способу життя. Викладає курси «Філософія» та «Історія філософії»;

– кандидат філософських наук, доцент *В. Г. Шадурський* (народ. 1948 р.), закінчив філософський факультет КДУ у 1976 р., у ХДІК працює з 1986 р. Викладав курс «Релігієзнавство», вивчає проблематику світосприйняття вірянина;

– ст. викл. *Т. С. Стоцька* (народ. 1951 р.), закінчила філософський факультет ЛДУ в 1977 р., у ХДІК працювала з 1981 р., викладала курси «Етика», «Естетика», «Логіка», читала спецкурс «Етика та етикет».

Політико-правову секцію очолює відомий в Україні та поза її межами політолог, кандидат історичних наук, доцент *О. І. Романюк* (народ. 1952 р., закінчив історичний факультет ХДУ у 1978 р., у ХДІК працює з 1993 р.). Викладає нормативний курс «Політологія» та спецкурс «Політична транзитологія». Його наукові інтереси пов'язані з проблемою трансформації політичних режимів у посттоталітарних суспільствах. Є автором понад 150 наукових праць; однієї з перших навчальних програм з курсу політології, яку перевидавали (з відповідними доповненнями) чотири рази; співавтором 4 навчальних посібників, рекомендованих для вивчення студентами Міністерством освіти і науки України. Наукову та викладацьку роботу поєднує з активною громадською діяльністю: постійно здійснює в пресі аналіз поточної політичної ситуації, був референтом веб-сайта «Суспільно-політична орбіта Харківщини», бере участь у програмах політичної освіти Комітету виборців України та Міжнародного республіканського інституту (США).

У складі секції також працювали:

– кандидат історичних наук, доцент *Г. І. Гаврилюк* (народ. 1969 р.), закінчив історичний факультет ХНУ імені В. Н. Каразіна в 1993 р., викладав курси «Правознавство» та «Політологія», досліджував військову політику України;

– кандидат філософських наук, доцент *Г. Г. Гуріна* (народ. 1936 р.), закінчила філологічний факультет ХДУ в 1958 р., з 1988 р. працювала у ХДІК, викладала курс «Соціологія», її наукові дослідження присвячені етико-естетичному вихованню особистості;

– викладач *І. В. Яценко*, котра закінчила соціологічний факультет ХДУ, викладала курси з правознавства та соціології, тематика наукових досліджень – правосвідомість як детермінанта соціокультурного процесу;

– викладач *О. С. Сипко*, який закінчив соціологічний факультет ХДУ, читав курси з правознавства та соціології, наукові інтереси пов'язані з політичною культурою особистості.

З метою вдосконалення методології й методики викладання навчальних курсів на кафедрі постійно діє науково-методичний семінар, яким керує завідувач кафедри. Викладачі досліджують різні аспекти методики викладання, контролю знань студентів.

Колектив кафедри проводить активну науково-дослідницьку політику та науково-методичну роботу, зокрема з тем «Специфіка формування наукового світогляду майбутніх спеціалістів культосвітньої роботи» (1986 – 1990 рр.), «Проблема “людина і культура” в історії філософської думки» (1991 – 1995 рр.), «Соціодинаміка культури» (1996 – 2000 рр.), з яких опубліковано понад 95 статей та наукових доповідей, 10 навчальних посібників, 14 методозробок, 3 наукові монографії – усього понад 200 друкованих аркушів

наукових публікацій. Викладачі кафедри неодноразово виступали з науковими доповідями, зокрема на міжнародних симпозіумах, Першому всеукраїнському конгресі філософії, міжнародних, республіканських, регіональних, конференціях у ЗВО. М. В. Дяченко підготував і захистив докторську дисертацію «Проблема успадкування в розвитку культури» (1994). З 2001 р. на кафедрі розробляються такі теми: «Філософські, політичні та правові виміри культури», «Науково-методичне забезпечення викладання філософських та соціально-політичних навчальних дисциплін».

Кафедра приділяє значну увагу здобуттю й поширенню наукових знань, пропаганді духовної культури, роз'ясненню питань культурної політики в Україні. Регулярно проводяться «круглі столи» на факультетах за темою «Культура – світогляд – людина», функціонує студентське наукове товариство.

На науково-теоретичному семінарі кафедри постійно обговорюють актуальні питання розвитку філософської науки, проблеми духовності особистості, відродження національної філософії й культури.

Важливе місце в діяльності колективу кафедри належить науково-дослідній роботі студентів. Студентське наукове товариство при кафедрі складається з окремих секцій, керівниками яких є викладачі. Студенти, члени секцій готують наукові праці, виступають з доповідями на конференціях, семінарах. Кожний викладач проводить семестрові теоретичні конференції студентів з актуальних проблем філософії, етики, естетики, релігієзнавства, філософії культури. Тематика конференцій тісно пов'язана з проблемами розвитку культури українського народу та інших народів світу, а саме: «З історії філософії в Україні», «Естетична та етична думка в Україні», «Роль мистецтва в естетичному вихованні молоді», «Естетична культура Слобідської України: минуле і сучасне», «Проблема людини в історії філософської думки», «Ерос і культура», «Психоаналіз З. Фрейда і сучасність», «Про особливості автокефального руху в Україні», «Нове мислення та проблеми глобалістики», «Світ, екологія, культура» та ін.

Студентське науково-творче товариство при кафедрі має давні традиції. Вони пов'язані з діяльністю доцента В. В. Гаряєва, котрий тривалий час керував ним. За наукові праці студентів ХДІК нагороджено дипломами на традиційних конкурсах 70–80 рр. із соціально-політичних дисциплін (понад 50 – на конкурсі ЗВО м. Харків, понад 20 – на республіканських і всесоюзному конкурсах). Серед переможців регіональних, республіканського всесоюзного конкурсів, всеукраїнських студентських олімпіад – О. Фролова, С. Хомак, Л. Тимофієва, А. Левицький, А. Малько, В. Кірсанов, О. Берест, Н. Бура, С. Сіроштан, У. Архипенко, Т. Пальчук, Ю. Азарова, О. Шамаков, Г. Ковальова, В. Романюк та ін. Майже всі молоді викладачі ХДІК були активними учасниками студентського науково-творчого товариства при кафедрі філософії. Кафедра і нині докладно зусиль до залучення студентів заочного відділення до науково-творчої роботи.

З 2015 р. на кафедрі діє інтелектуальна спільнота «Платформа 15» – проект кафедри філософії та політології і кафедри менеджменту культури та соціальних технологій, створений для підвищення філософської культури студентської молоді. Відповідальною за проект є доцент Н. Є. Шолуха. Активну участь у програмах спільноти беруть студенти (бакалаври, магістри), аспіранти й молоді викладачі ХДАК та інших ЗВО м. Харків.

Кафедра постійно здійснювала перевидання програм основних курсів, що зумовлено динамікою розвитку соціальних відносин та науки в сучасному світі, виходом друком великої кількості нової навчальної й наукової літератури, впровадженню нових принципів організації навчального процесу.

Викладання елективних курсів здійснюється на основі авторських програм, розроблених викладачами кафедри. Видані друком оригінальні програми спецкурсів: «Політична транзитологія», розроблена доц. О. І. Романюком, що не має аналогів в Україні; «Філософія культури», «А. Шопенгауер: початок філософії ірраціоналізму», розроблені доц. Г. Я. Мамалуй; «Соціальна філософія» доц. В. В. Лисенкової, В. Б. Жадан; «Етика та етикет», розроблена ст. викладачем Т. С. Стоцькою; «Правові основи соціальної роботи» доц. Г. І. Гаврилюка; «Економічна соціологія» та «Соціологія організацій», розроблені проф. Л. М. Хижняк.

Кафедра бере активну участь у методичній роботі ХДАК загалом. З 2003 р. до 2008 р. доц. В. В. Лисенкова очолювала Методичну раду факультету культурології і ХДАК загалом. У межах роботи Методичної ради академії започаткувала школу педагогічної майстерності, перевіряла стан методичної роботи на факультетах ХДАК.

З 2008 р. на кафедрі захистили дисертації: А. Т. Щедрін – докторську («Культурологічно-релігієзнавчі виміри «вторинної» міфотворчості», 2008 р.), став професором у 2012 р.; Н. Є. Шолуха – кандидатську («Культура повсякденності в контексті «Філософії Іншого» (на матеріалах спадщини Е. Левінаса)), стала доцентом у 2015 р.; О. І. Романюк – докторську («Системні трансформації політичних режимів

посткомуністичних країн», 2013 р.), видав монографію «Від тоталітаризму до демократії та національної державності: системний аналіз посткомуністичних трансформацій» (2011 р.), став професором кафедри (2015 р.); В. В. Лисенкова — докторську («Філософський спосіб життя: соціокультурні виміри», 2013 р.), видала монографію «Культурозозидающая суцність філософського образу життя» (2011 р.).

У 2017 р. кафедру очолила доктор філософських наук В. В. Лисенкова. При кафедрі продовжує діяти інтелектуальна спільнота «Платформа 15».

Серед заходів кафедри у 2017–2018 н. р. були такі: міждисциплінарний семінар «Це (не)мистецтво: територія творчого божевілля»; міжкафедральний круглий стіл факультету управління та бізнесу «Перспективи освіти в Україні у світлі Закону України «Про освіту»; круглий стіл ХДАК «Права людини як фундаментальна цінність політичної демократії»; міждисциплінарний семінар «Інший у пост-некласичних штудіях»; лекторій «Молитва в культурологічному й філософському дискурсах», лектор — доктор філософських наук, професор Г. Д. Панков; міждисциплінарні семінари «Гендер: злами культури», «Італія: інструкція з нової історії», ведучий — кандидат історичних наук, доцент Д. Савіно, дослідник національної ідеї; лекторій «Самотність у соціальній мережі та інші online-неприємності», лектор — М. Григор'єва; міждисциплінарний семінар «Микола Хвильовий поміж хранителями архіву/схороненими в архіві» у межах V Міжнародної науково-культурної акції «Квадратура трикутника: чотири хронотопи з Хвильовим» (кафедра філософії та політології ХДАК — співорганізатор акції); круглий стіл «Думка в режимі репресій: інтелектуальний ландшафт Харкова (перша половина ХХ століття)». У 2018–2019 н. р. проведені міжкафедральні семінари: «Переклад як дефектна комунікація: модус непорозуміння», «Українські арт-практики». Останнім часом кафедра активно бере участь у проведенні всеукраїнського тижня права.

У 2018–2019 н. р. на кафедрі функціонують дві секції: філософії, яку представляють доц. В. В. Лисенкова (керівник), проф. М. В. Дяченко, проф. А. Т. Щедрін, доц. В. Г. Шадурський, доц. Н. Є. Шолуха, та соціально-політичних і правових дисциплін у складі проф. О. І. Романюка (керівник), доц. І. О. Шандри, доц. І. П. Коваленко.

Кафедра філософії активно вдосконалює підготовку фахівців на всіх факультетах ХДАК, розробляє та впроваджує в навчальний процес нові форми й методи роботи, зважаючи на сучасні вимоги до вищої школи.

Факультет музичного мистецтва

*Декан факультету,
заслужений діяч мистецтв України, професор
Тетяна В'ячеславівна
Большакова*

Історія факультету музичного мистецтва сягає 1956 р. (у бібліотечному інституті здійснено перший набір за спеціальністю «культурно-освітня робота») та 1959 р. (факультет культурно-освітньої роботи (КОР) розпочав випуск фахівців художньої творчості). Тисячі керівників творчих колективів, музикантів, співаків пішли в «народ», щоб свої знання, здобуті в Харківській державній академії культури, застосувати у творчо-виконавській та організаційній діяльності в клубах, оркестрах, хорах, ансамблях. Їхня діяльність відповідала вимогам часу й забезпечувала систему народної художньої творчості відповідними кадрами.

У закладах вищої освіти на той час працював клуб вихідного дня, в якому після науково-популярних лекцій виступали самодіяльні колективи нашого факультету. Усесторонньою була діяльність університету музичної культури, у роботі якого безпосередню участь брали викладачі та студенти факультету. Значна робота з наближення практичних знань до умов майбутньої професійної діяльності студентів постійно здійснювалася на художніх кафедрах факультету. При кафедрі хорового диригування організували навчальні хори, при кафедрах народних і духових інструментів — навчальні оркестри.

Факультет КОР готував клубних працівників вищої кваліфікації для роботи методистами, інструкторами, художніми керівниками будинків та палаців культури, будинків народної творчості, інспекторами районних і міських відділів культури, керівниками колективів художньої самодіяльності, викладачами культурно-освітніх училищ. Постійно приділяючи увагу зв'язку теорії і практики, заклад вищої освіти своєю науковою діяльністю сприяв підвищенню професійного рівня культурно-освітніх установ. Стимулом до активного розвитку наукових досліджень були щорічні наукові конференції викладачів. Саме в межах цих конференцій важливе місце в роботі спеціальних кафедр факультету посіла творчо-виконавська діяльність, де щорічно з творчими звітами викладачі виступали у складі педагогічних ансамблів.

Деканат факультету музичного мистецтва

Факультет першим у колишньому СРСР відмовився від підготовки заідеологізованих організаторів-методистів культурно-освітньої роботи й зосередив увагу на розробленні концептуально нових навчальних п'ятирічних планів. Факультет культурно-освітньої роботи з 1959 р. розпочав підготовку клубних працівників вищої кваліфікації за спеціальностями: «режисер самодіяльного театрального колективу», «керівник самодіяльного хору», «керівник оркестру народних інструментів». Пізніше до цих спеціальностей додалися нові: «керівник оркестру духових інструментів», «режисер масових клубних видовищ», «організатор-методист культурно-освітньої роботи». Підготовка означених спеціалістів здійснювалася на стаціонарі, а з 1961 р. — і заочному відділенні. Нині в Україні більшість спеціалістів культурно-освітньої справи з вищою освітою — випускники факультету музичного мистецтва.

Новий профіль факультету вніс суттєві зміни в зміст та організацію навчально-методичної роботи. На факультеті створено нові кафедри: театральної підготовки, хорового диригування, народних інструментів, духових інструментів, теорії музики та фортепіано.

У 1979 р. підготовка на факультеті здійснювалася за такими спеціалізаціями: організатор-методист клубної роботи, керівник самодіяльного театрального колективу, керівник самодіяльного академічного хору, керівник самодіяльного оркестру народних інструментів, керівник самодіяльного духового й естрадного оркестрів. На факультеті функціонували такі кафедри: теорії та історії культурно-освітньої роботи, клубознавства, режисури, теорії та історії музики, оркестрового диригування, фортепіано, хорового диригування, народних інструментів, духових інструментів. Уже в 1980 рр. намітилися нові тенденції в роботі факультету, що стали підставою для відокремлення художніх спеціалізацій від факультету культурно-освітньої роботи. На факультетах КОР у колишньому Радянському Союзі художні спеціалізації були «вторинними» стосовно організаційних і методичних функцій фахівців.

Розподіл факультету культурно-освітньої роботи в 1993 р. на два — культурології й народної художньої творчості — надав можливості кардинально по-новому вирішувати питання підготовки випускників. Новий профіль факультету вніс суттєві зміни в зміст та організацію навчально-методичної роботи. На факультеті створено нові кафедри: мовної майстерності, хореографії, хорознавства та хорового диригування, українського народного співу та музичного фольклору, духових й естрадних оркестрів, теорії музики та фортепіано. У зв'язку з уведенням у 1997 р. нових спеціалізацій та спеціальностей факультет реорганізовано, підготовку фахівців здійснювали два новостворені факультети: народного музичного мистецтва та режисерсько-хореографічний.

В умовах демократичних перетворень і реформування освіти факультет народного музичного мистецтва розпочав загальну гуманізацію та посилення психолого-педагогічних і культурологічних аспектів в освіті. Зміст і структура навчального процесу, навчальні плани, номенклатура спеціалізацій та спеціальностей на факультеті відповідали завданням розбудови національної культури. Факультет забезпечував підготовку фахівців за трьома спеціальностями: «Народна художня творчість», «Музичне мистецтво», «Музична педагогіка та виховання».

З 5 травня 2000 р. після скасування спеціальності «Народна художня творчість» у закладах вищої освіти III–IV рівнів акредитації, факультет став готувати фахівців тільки за двома спеціальностями: «Музичне мистецтво» й «Музична педагогіка та виховання» й дістав назву факультету музичного мистецтва. З 2007/08 н. р. на факультеті існує лише спеціальність «Музичне мистецтво».

На факультеті музичного мистецтва здійснюється підготовка студентів, магістрів та аспірантів за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» за трьома освітніми рівнями: перший (бакалаврський), другий (магістерський) освітньо-професійні рівні та третій освітньо-науковий рівень (доктор філософії).

На першому (бакалаврському) рівні підготовка фахівців за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» за шістьма освітніми програмами (спеціалізаціями), які охоплюють майже всі сфери музично-виконавської діяльності: «Хорове диригування», «Народний спів», «Народні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Музичне мистецтво естради», «Естрадний спів». Основний фокус освітніх програм зорієнтований на формування та розвиток бакалаврами програмних компетентностей, які дозволять їм оволодіти знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення практичної діяльності в різних професійних амплуа — артиста, керівника музичного колективу, колективу та викладача фахових дисциплін. Акцентується на підготовці високопрофесійних фахівців із широким доступом до працевлаштування у сфері музичного мистецтва, мотивування особливого інтересу до концертно-виконавської, музично-педагогічної та творчо-інноваційної (інтерпретаційної) діяльності, а також до подальшого навчання за наступним циклом вищої освіти.

На другому (магістерському) рівні підготовка фахівців з музичного мистецтва зорієнтована на формування та розвиток програмних компетентностей, які сприяють удосконаленню виконавської, педагогічної майстерності, оволодінню методологією наукового обґрунтування та вирішення творчо-професійної (прикладної) проблеми для здобуття кваліфікації магістра музичного мистецтва. Здобуття кваліфікації магістра музичного мистецтва забезпечує оптимальні шляхи досягнення професійної зайнятості у сфері музичного мистецтва (викладання фахових дисциплін, здійснення концертно-виконавської та наукової діяльності), можливість продовжувати навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти (за ступенем доктор філософії чи в асистентурі-стажуванні) для досягнення кар'єрного зростання.

На третьому освітньо-науковому рівні аспіранти мають можливість розвивати науково-творчі інтереси, здобувати знання, вміння та навички в науково-дослідній роботі під керівництвом відомих в Україні та за кордоном докторів мистецтвознавства, професорів. Успіх розвитку аспірантури забезпечили наявність у ХДАК наукових і творчих шкіл, відомих далеко за межами України, що збільшило інтерес випускників факультету саме до наукової роботи. Значну роль має робота магістратури, що не тільки впливає на успіх дисертаційних досліджень, але й на співвідношення творчої та наукової частки вихованців кафедр факультету музичного мистецтва на користь останнього.

У змісті та організації навчального процесу на факультеті музичного мистецтва втілено концепцію багатоступеневої освіти (підготовка студентів здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр і магістр, впроваджено аспірантуру зі спеціальності 17.00.03 «Музичне мистецтво», яка спрямовує молодих науковців на вивчення сучасних наукових досягнень у сфері мистецтвознавства. Аспірантура організовує підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти.

На факультеті працюють шість кафедр:

- кафедра хорознавства та хорового диригування, завідувач — кандидат мистецтвознавства, доцент В. Г. Бойко;
- кафедра народних інструментів, завідувач — заслужений діяч мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор А. Я. Сташевський;
- кафедра інструментів духового та естрадного оркестрів, завідувач — кандидат мистецтвознавства, доцент І. А. Гайденко;
- кафедра естрадного та народного співу, завідувач — заслужена артистка України, доцент Л. В. Кудрич;
- кафедра теорії та історії музики, завідувач — доктор мистецтвознавства, професор О. Г. Рощенко;
- кафедра фортепіано, завідувач — заслужений діяч мистецтв України, професор О. Д. Скляров.

Факультет музичного мистецтва, що розпочав підготовку фахівців за спеціальністю «Музичне мистецтво» з 2000 р., має високопрофесійний колектив викладачів, який успішно вирішує сучасні завдання освіти. Науковий ценз викладацького складу факультету, який наближається до 90%, підвищують основні працівники: 12 професорів та докторів наук, 20 доцентів і кандидатів наук, 12 викладачів мають почесні звання, 3 — члени Національної спілки композиторів України.

Головним завданням роботи факультету є формування потужного творчого колективу педагогів і науковців, котрі мають готувати висококваліфікованих фахівців з музичного мистецтва. Випускники факультету успішно працюють у вітчизняних і зарубіжних симфонічних та камерних колективах, виступають із

сольними концертами на кращих сценах, упевнено здобувають лауреатські звання на найпрестижніших національних та міжнародних конкурсах, фестивалях.

Видатні педагоги та вчені, котрі виховали не одне покоління учнів, зробили величезний внесок у розвиток факультету музичного мистецтва, створили особливу творчу атмосферу студентського життя у стилі академічної музично-професійної освіти.

Провідними напрямками роботи факультету музичного мистецтва є творчо-виконавська діяльність. Творчі колективи та окремі виконавці — студенти ХДАК репрезентують свою творчість на міських, обласних, усеукраїнських і міжнародних мистецьких заходах, стають переможцями та лауреатами всеукраїнських і міжнародних музичних конкурсів та фестивалів.

Нині на факультеті функціонують такі творчі колективи:

- академічний хор (керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент В'ячеслав Геннадійович Бойко, хормейстери — старший викладач Вікторія Володимирівна Воскобойнікова, викладач Максим Максимович Жданов, концертмейстери — Ірина Олександрівна Запара та Валерій Леонідович Олешко);
- оркестр народних інструментів (художній керівник — лауреат міжнародних конкурсів, старший викладач Олександра Вікторівна Савицька, диригент — лауреат міжнародних конкурсів, старший викладач Надія Валентинівна Мельник);
- естрадно-симфонічний оркестр (художній керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент Ігор Анатолійович Гайденко, диригент — заслужений діяч мистецтв України Юрій Борисович Алжнев);
- камерний ансамбль «Academus» (керівник — старший викладач Сергій Юрійович Романенко);
- ансамбль народної музики «Стожари» (художній керівник — лауреат міжнародних конкурсів, старший викладач Олександра Вікторівна Савицька);
- фольклористичний гурт «Фарби» (керівник — старший викладач Галина Миколаївна Бреславець);
- фольклористичний гурт «Лада» (керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент Вікторія Володимирівна Осипенко);
- ансамбль викладачів кафедри народних інструментів «ЦимБанДо» (учасники колективу — лауреати всеукраїнських та міжнародних конкурсів, викладачі Олександра Вікторівна Савицька, Надія Валентинівна Мельник);
- студентський театр естрадної пісні «Степ» (художній керівник — заслужена артистка України, доцент Людмила Володимирівна Кудрич).

Творча робота є одним із головних напрямів діяльності факультету. Кожна випускова кафедра щорічно звітує перед громадськістю міста. У концертних заходах беруть участь як великі творчі колективи (хори та оркестри), так і малі форми — ансамблі, солісти. Більшість колективів та студентів факультету є лауреатами, дипломантами міжнародних і національних конкурсів і фестивалів.

Творчий авторитет професорсько-викладацького складу факультету музичного мистецтва дозволив академії за підтримки Міністерства культури та туризму України започаткувати традицію проведення міжнародних і всеукраїнських конкурсів «Dans Song Fest», «Слобожанський вернісаж».

Важливим напрямом діяльності факультету є розвиток навичок самостійної науково-дослідницької роботи студентів. Із цією метою в академії й на факультеті щорічно проводяться міжнародні та всеукраїнські конференції, в яких мають можливість брати участь молоді науковці (бакалаври, магістри, аспіранти): «Музичний світ В. А. Моцарта» (2006 р.), «Харків в контексті світової музичної культури: події та люди» (2008 р.), «Австрійська музична культура на перехресті епох і традицій» (2009 р.), «Герменевтика в науках про дух» (з 2017 р.).

Випускники ХДАК зі спеціальності «Музичне мистецтво» мають можливість працювати:

- викладачами фахових дисциплін у закладах освіти різних рівнів акредитації;
- диригентами (керівниками) різних за складом та віком хорового, вокального, народно-інструментального, духового та естрадного колективів (відповідно до освітньої програми);
- артистами хору, ансамблю, оркестру, концертними виконавцями, солістами філармоній, оперних театрів;
- хормейстерами, диригентами хору, оркестру (на основі дипломів бакалавра та магістра), художніми керівниками музичних колективів (на основі диплома магістра);
- державними керівниками на посадах у структурі Міністерства культури та Міністерства освіти і науки України.

Отже, підготовка фахівців на факультеті музичного мистецтва розкриває широкі можливості студентів до працевлаштування в різних сферах культури і мистецтва, головним чином, у функції керівників творчих колективів, викладачів фахових дисциплін у вищих та середніх навчальних закладах, педагогів

дитячих музичних шкіл і студій, ліцеїв мистецтв, коледжів, на державних керівних посадах структури Міністерства культури та Міністерства освіти і науки України.

Факультет музичного мистецтва має високопрофесійний колектив викладачів, котрі з гідністю здійснюють концептуальні підходи до науково-дослідницької роботи, вирішують сучасні завдання в умовах реформи освіти. В єдності фундаментальних наукових досліджень, навчально-методичних праць, в органічному зв'язку з музично-виконавською роботою на факультеті існує плідна творча атмосфера, що сприяє реалізації сучасних завдань підготовки майбутніх фахівців XXI ст.

Факультет очолювали митці, котрі заклали підвалини культурологічної освіти, своїм особистим внеском сприяли розвитку музичного мистецтва України, серед них — Костянтин Лойко, Євген Бортник, В'ячеслав Палкін, Борис Іщенко, Ернст Лорткіян, Петро Курячий, Володимир Фрадкін, Віталій Курисько. Нині факультет очолює лауреат усеукраїнського конкурсу, заслужений діяч мистецтв України, професор Т. В. Большакова.

Ідея багатоступеневої освіти втілена в концепції навчального процесу. У практику роботи факультету, згідно з Болонським процесом, впроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу, рейтинговий контроль знань і вмінь студентів. У межах нових кредитно-модульних циклів — «Професійно орієнтовані дисципліни» та «Дисципліни самостійного вибору» — кафедри мають можливість впроваджувати нові курси, які орієнтують майбутнього фахівця на вивчення новітніх культурологічних та музикознавчих дисциплін. Так, на кафедрі хорознавства введені нові курси: «Інтонційно-стильовий аналіз хорових партитур», «Сучасне хорове мистецтво», «Теорія хорового виконавства», «Історія вокального мистецтва», «Організація та методика творчої діяльності»; на кафедрі народного співу — «Слобожанський фольклор»; на кафедрі народних інструментів — «Історія виконавства на народних інструментах», «Історія диригування»; на кафедрі інструментів духового та естрадного оркестрів — «Історія джазових стилів», «Історія музичної естради». Кафедра теорії музики та фортепіано для студентів магістратури розробила комплекс дисциплін, необхідних для написання магістерських дипломних робіт: «Музична критика», «Музична інтерпретація», «Інформаційне забезпечення музичної діяльності», «Магістерський семінар».

Крім того, в усіх навчальних планах передбачено значне поглиблення загальногуманітарної, культурологічної та мистецтвознавчої підготовки майбутніх фахівців. З переходом до європейських стандартів вищої освіти нині на факультеті студенти готуються за трьома освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр (4 роки навчання), спеціаліст (1 рік навчання), магістр (1 рік навчання). Набір на спеціальності здійснюється за державним замовленням і на контрактних умовах. Основний контингент абітурієнтів складається з осіб, котрі мають середню спеціальну освіту й закінчили музичні училища та училища культури.

Нині факультет музичного мистецтва є провідним підрозділом системи підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва в закладах вищої освіти культури та мистецтв. Деканат, кафедри, викладачі й концертмейстери здійснюють постійну профорієнтаційну роботу: реклама в засобах масової інформації, концертно-творча діяльність, постійні зв'язки із ЗВО I–II рівнів акредитації, профорієнтаційна робота на заочному відділенні, участь викладачів у складі державних комісій в училищах культури, у складі оргкомітетів та журі численних музичних конкурсів і фестивалів, що відбуваються в м. Харків та Україні.

Факультет готує фахівців, спроможних працювати у сфері музично-виховної діяльності, закладах освіти та культури, на керівних посадах, викладачами. На факультеті створені умови для безперервної освіти: училище, ЗВО (від бакалаврів до магістрів), аспірантура, докторантура.

Кожна кафедра організовує навчальний процес відповідно до своєї специфіки. Так, кафедра українського народного співу базується на автентичному фольклорному матеріалі Слобожанщини, зібраному студентами та викладачами під час фольклорних експедицій; кафедра інструментів духового й естрадного оркестрів має унікальний творчий колектив — студентський естрадно-симфонічний оркестр, на базі якого вивчаються предмети кафедрального циклу та здійснюється значна концертно-творча діяльність; на кафедрі народних інструментів створений унікальний ансамбль народної музики «Стожари», репертуар якого охоплює різножанрові та різнопланові зразки української народної музики. Кафедра естрадного співу має студію звукозапису, в якій створюються оригінальні аранжування тощо.

Більшість програм, за якими читаються лекції на кафедрах, є авторськими й не мають аналогів в Україні. Так, програма курсу «Хорова література» (автор — кандидат мистецтвознавства, професор І. І. Гулеско) відрізняється концептуальною новизною за змістом і формою. Програма має новий розділ «Методика аналізу хорових творів різних жанрів та стилів», де вперше введено новий метод комплексного інтонаційно-стильового аналізу творів, фактури.

Факультет музичного мистецтва має високопрофесійний колектив викладачів, котрі з гідністю здійснюють концептуальні підходи до науково-дослідницької роботи, вирішують сучасні завдання в умовах реформи освіти. У єдності їх фундаментальних, пошукових і прикладних досліджень, в органічному зв'язку з творчо-виконавською роботою на факультеті існує плідна творча атмосфера, яка сприяє сучасним завданням випуску спеціалістів майбутнього тисячоліття. Науковий ценз факультету — близько 70%.

За останнє десятиріччя значно інтенсифікувалася творчо-виконавська діяльність викладачів і студентів.

Випробуванням на творчу зрілість були концерти-звіти на сцені Національної філармонії в м. Київ, участь у звітах майстрів мистецтв художніх колективів Харківської області «Слобожанські передзвони». Творчі колективи факультету гідно захищають честь ХДАК, маючи численні позитивні відгуки в засобах масової інформації, записи на обласному та українському радіо й телебаченні.

Деканат факультету постійно опікується вдосконаленням організації та технічного забезпечення навчально-виховного та творчого процесів. Із цією метою за ініціативи факультету музичного мистецтва академія придбала для актовий зали головного корпусу новий рояль «Yamaha», протягом останніх років на факультеті з'явилася нова сучасна аудіо- та відеоапаратура, придбано нові музичні інструменти, відремонтовано навчальні аудиторії, уведено до експлуатації обладнання за європейськими стандартами хоровий клас, камерну концертну залу, усі кафедри комп'ютеризовано.

На факультеті працюють кабінети, що забезпечують навчально-творчий процес як окремих кафедр, так і факультету загалом. Це — музичний кабінет, яким опікуються лаборанти Е. М. Ткаченко та О. А. Стерніна, лабораторія технічних засобів (завідувач — Є. П. Мальцева), навчальна лабораторія з проблем музикознавства (завідувач — Н. В. Харченко), костюмерна (О. А. Барвінова, Н. І. Супрун).

Великий творчий авторитет в Україні професорсько-викладацького складу факультету музичного мистецтва й особисто декана факультету Т. В. Большакової дозволив академії за підтримки Міністерства культури і туризму України з 2004 р. проводити Всеукраїнський конкурс молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (відбувається в парні роки), який у 2010 р. вже вчетверте зібрав музикантів різних спеціалізацій з багатьох творчих установ, училищ та ЗВО України. Географія цього конкурсу — від Галичини та Буковини до Криму й Донбасу.

Переможці конкурсу гідно презентують своє виконавське мистецтво в Україні та за її межами. Факультет музичного мистецтва ініціював проведення міжнародних наукових конференцій з проблем наукового музикознавства, які вже стають традиційними. Перша з них — «Музичний світ В. А. Моцарта: шляхи осягнення», друга — «Харків у контексті світової музичної культури: події та люди», третя — «Австрійська музична культура на перехресті епох і традицій».

Чимало випускників факультету достойно репрезентують науковий та творчий потенціал факультету. Серед численних колишніх студентів є народні та заслужені артисти України (А. Мамченко, Т. Томчук, В. Плискунов, Є. Анісімов, О. Шишкіна (Різник), В. Цицирев), заслужений артист Росії М. Пензяков, понад 30 заслужених працівників культури: А. Мартинюк, М. Митровка, В. Андрійчук, М. Обліщук, Л. Гурак, Н. Шаюк, Є. Станішевська, А. Затурян, І. Бідак, В. Біленька, Л. Корольова, В. Мельницький та ін. Немало серед випускників факультету заслужених діячів мистецтв (В. Ірха, Ю. Алжнев), зокрема і зарубіжних країн — Доржсуренгін Пуревсурен (Монголія).

Серед лауреатів усесоюзних та міжнародних конкурсів і фестивалів слід назвати В. Грушка, В. Тетеріна, А. Лученкова, Г. Біленького, П. Кравчука, О. Пустовіта, П. Васюру, Є. Гуцала, М. Соболя, А. Верещаку й багатьох інших. Почесними грамотами Президії Верховної Ради України нагороджені А. Рудик та А. Биков; М. Ходу нагороджено Орденом Дружби народів.

На керівних посадах системи культури України працюють численні випускники кафедр факультету: В. Шейко — ректор ХДАК, доктор історичних наук, професор; В. Рожок — доктор мистецтвознавства, професор, ректор національної музичної академії України (м. Київ); В. Кірсанов — кандидат педагогічних наук, професор, перший проректор Київського національного університету культури і мистецтв; М. Лінник — директор Держвидавництва «Музична Україна»; В. П. Подкопаєв — генеральний директор українського центру культурних досліджень; В. Ткаченко — директор Донецького училища культури; В. Грицаненко — директор Мелітопольського училища культури; В. Клемпарський — директор Сімферопольського училища культури; С. Литвин — заступник директора Харківського училища культури та ін.

Кафедра хорознавства та хорового диригування

Кафедра хорового диригування створена в ХДІК у 1959 р., у період, коли при факультетах культурно-освітньої роботи в бібліотечних інститутах колишнього СРСР формувалися нові художні спеціалізації. Започаткував організаційну роботу зі створення диригентсько-хорового відділення на факультеті КОР видатний представник плеяди діячів української хорової культури О. А. Перунов (1895–1982 рр.). Він працював у Харківській державній консерваторії (1928–1960 рр.), виховав кілька поколінь хорових диригентів і діячів хорового мистецтва, серед яких — професори А. А. Мірошникова, В. С. Палкін, Ю. І. Кулик, О. П. Петросян. За його участі у ХДІК (1959–1965 рр.) закладено науково-методичні основи кафедри як ключової ланки у створенні нової спеціалізації «Керівник самодіяльного хорового колективу, методист вокально-хорового жанру», здійснено перші випуски.

О. А. Перунов сформував кафедру хорового диригування, колектив професіоналів-одномумців: В. С. Палкін, В. Ю. Бриліант, Є. І. Мариківський, Т. О. Ткачова, О. О. Польшин, Г. А. Дуценко, Є. О. Конопльова, І. І. Койлю.

Пізніше колектив кафедри поповнило покоління молодих спеціалістів: І. Г. Носова, Ю. Ю. Тихінська, І. І. Гулеско, В. О. Беззабава, К. І. Чернишова. Одним із фундаторів кафедри був Є. І. Мариківський (1899–1986 рр.), котрий віддав понад 60 років хоровому мистецтву, працював хормейстером оперних театрів м. Донецьк, Горький, Харків. Особливу увагу приділяв хоровій спадщині класиків й українському фольклору, створив самодіяльні хорові колективи в м. Суми, Харків, був консультантом Методичного центру народної творчості.

З 1965 по 1967 рр. кафедру очолював В. С. Палкін (1935–2008 рр.), а з 1968 по 1983 рр. — В. Ю. Бриліант, досвідчений музикант, майстер аранжування, чудовий методист. 1970–1980 рр. — період становлення кафедри, подальшої стабілізації всіх її ланок і підрозділів, поглибленої роботи з удосконалення методики викладання профілюючих дисциплін і курсів тощо. У ці роки склад кафедри поповнили молоді викладачі: В. Ф. Кутлуєв, М. П. Вішленков, П. Г. Сміюха, С. В. Письменна, А. В. Гуріна, З. В. Таранник.

У 1980 р. на кафедрі захистили кандидатські дисертації І. І. Гулеско й В. П. Матюхін. І. І. Гулеско — у галузі мистецтвознавства («Хор у кантатно-ораторіальних творах Г. Свиридова»), В. П. Матюхін — у галузі філософських наук («Естетична культура особистості»). З 1983 по 1993 рр. кафедру очолював В. П. Матюхін, під керівництвом якого була розпочата робота зі створення нових навчальних планів, деяких курсів і спецкурсів. Серед авторських курсів слід відзначити такі: «Хорова література» й «Інтонційно-стильовий аналіз» (І. І. Гулеско), «Історія вокального мистецтва» (К. Г. Шаша), «Хорознавство» (М. П. Вішленков). Лише в останні десятиліття викладачі кафедри підготували й видали друком понад 20 програм курсів і спецкурсів, більше 60 методичних розробок та методичних вказівок, близько 90 статей, 8 навчальних посібників, 2 монографії.

У 1980–1990 рр. кафедру поповнили відомі фахівці хорового й вокального мистецтва. У її складі працювала видатний педагог, заслужений діяч мистецтв України професор Є. О. Конопльова (1917–2001 рр.).

За 33 роки роботи головним хормейстером у ХАТОБі імені М. В. Лисенка здійснила понад 60 хороших прем'єр, виховала десятки хороших диригентів. Великого резонансу набули її нариси про диригентів ХАТОБу «Страницы музыкальной жизни Харькова». Є. О. Конопльова підготувала десятки хрестоматій навчально-педагогічного репертуару. До складу кафедри ввійшли майстри вокального й хорового мистецтва: народний артист України, професор К. Г. Шаша, доктор мистецтвознавства, професор О. Г. Стахевич (з 2001 р. працює в Сумському педагогічному університеті), заслужена артистка України Л. А. Величко, доктор мистецтвознавства, професор Н. Є. Гребенюк, лауреат міжнародних і всеукраїнських хороших конкурсів В. Г. Бойко, лауреат Усеукраїнського фестивалю православної музики О. М. Кошман, солістки ХАТОБу: заслужена артистка України О. П. Старікова, заслужена артистка України М. В. Чиженко.

З 1994 р. по 2012 р. кафедру очолював колишній її вихованець, заслужений діяч мистецтв України, професор В. І. Ірха (1946–2013 рр.), котрий протягом багатьох років керував хоровими капелами палацу культури і техніки ХТЗ і ветеранів Валківського району.

З 2012 р. кафедру очолює кандидат мистецтвознавства («Секуляризація православної духовної хорової музики в східнослов'янській культурі XVII – XXI ст.», 2008 р.), доцент В. Г. Бойко. Під його керівництвом студентський академічний хор ХДАК став відомим як в Україні, так і за її межами.

З 2012 р. значно підвищується науковий рівень кафедри хорознавства та хорового диригування. До науково-педагогічного процесу долучаються доктори та кандидати мистецтвознавства – Ю. В. Воскобойнікова («Театралізація хороших творів як метод художньої інтерпретації», «Регентська діяльність у сучасній православній культурі»), Ю. М. Іванова («Дитяча хорова культура Харківщини другої половини XX ст.»), В. В. Воскобойнікова («Творча діяльність Павла Чеснокова в контексті православної музичної культури к. XIX – поч. XX ст.»).

З 1993 р. кафедра впровадила до навчального процесу навчальний план, у якому закладені нові принципи сучасної музичної педагогіки за двома спеціальностями: «Музичне мистецтво», «Музична педагогіка та музичне виховання». У 2002 р. розроблені нова професіограма випускника та професійно-кваліфікаційна характеристика. Нова модель спеціаліста потребувала створення курсів у межах нової концепції. Розроблено й упроваджено в сучасну педагогіку ЗВО такі курси: «Інтонаційно-стильовий аналіз» (проф. І. І. Гулеско), «Історія вокального мистецтва України» (проф. К. Г. Шаша), «Хорове сольфеджіо» (доц. В. Ф. Кутлуєв (1948–2014 рр.)), «Духовна музика» (для спеціалістів), «Духовна музика: традиції та сучасність» (для магістрів) (доц. В. Г. Бойко), «Теорія та історія хорового виконавства» (доц. Ю. В. Воскобойнікова), «Музично-естетичне виховання дітей та юнацтва» (ст. викл. М. П. Вішленков).

У умовах реформи сучасної вищої освіти за всіма дисциплінами кафедри у 2002–2003 н. р. підготовлено до друку 28 оновлених програм і 3 конспекти лекцій. Надруковано й упроваджено в практику роботи ЗВО культури і мистецтв 8 посібників, серед яких праці проф. І. І. Гулеско мають великий попит в Україні й сучасному пострадянському просторі (Хорова література. – Харків, 1991; Національний хоровий стиль. – Харків, 2011. – 2 вид.; Музично-художня типологія реквієму в європейському культурному контексті. – Харків, 2003; Бібліографічний покажчик. – Харків : ХДАК, 2007).

У межах подальшого оновлення навчальних планів, пов'язаних із фундаменталізацією й гуманітаризацією диригентсько-хорової освіти, функціонує методологічний семінар кафедри «Новітні тенденції в сучасному хоровому мистецтві: педагогіка, виконавство», яким керує професор І. І. Гулеско. Кафедра відпрацьовує нові підходи та критерії з ключових питань стосовно організації наскрізної безперервної практики й освіти. Першочерговим є завдання вирішення нової педагогічної інтерпретації програмних курсів, методологічно нового типу викладання інформації, впровадження нових методів аналізу музики, створення нових курсів, практикумів, а також активізація оперативного й перспективного фонду знань у зв'язку з долученням ЗВО до Болонського процесу.

Наукова робота викладачів кафедри спрямована на розкриття нової концепції музичної культурології, хорознавства в межах комплексної теми кафедри «Сучасна хорова культура України в контексті діалогу «Схід-Захід» (керівники – проф. І. І. Гулеско, доц. В. Г. Бойко). Працівники кафедри впровадили вперше в сучасній хоровій освіті захист дипломних і магістерських робіт, проблематика яких пов'язана з культурологічними аспектами сучасного хорового мистецтва та завданнями україністики в новій культурній ситуації в Україні.

У другій половині 1990 рр. XX ст. сформувалася наукова школа професора І. І. Гулеско. Через дослідницьку групу пройшли сотні випускників кафедри, котрі успішно працюють у сучасній системі вищої освіти: ректор національної музичної академії України, доктор мистецтвознавства, професор В. І. Рожок, перший проректор Київського Національного університету культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, професор В. В. Кірсанов (1961–2008 рр.), доктор філософських наук, професор Харківського національного

університету імені В. Н. Каразіна О. М. Юркевич, кандидат педагогічних наук, доцент Національної музичної академії імені П. І. Чайковського В. М. Сніжко, кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри хорового диригування Мелітопольського педагогічного університету А. К. Мартинюк, кандидат педагогічних наук, доцент Сумського педагогічного університету імені А. Макаренка І. В. Стефіна й ін.

Про науковий авторитет кафедри свідчать контакти з кафедрами ЗВО культури й мистецтв колишнього СРСР та України. За чотири десятиліття кафедра стала одним із провідних науково-методичних центрів України. Була організатором серії щорічних науково-методичних конференцій (1986–1988 рр.), що відбувалися в межах функціонуючого у ХДАК факультету підвищення кваліфікації для викладачів ЗВО та училищ культури України.

Численні рецензії кафедри на навчальні посібники, монографії, дисертації, програми курсів (понад 70) надруковані в провідних наукових виданнях України й колишнього СРСР, увійшли до наукового обігу та стали фактом існування в «проблемному полі» сучасної науки.

Наукова і творча атмосфера на кафедрі сприяла створенню дослідницьких груп у межах студентського науково-творчого товариства, де підготовлено 450 наукових студентських праць, серед яких 180 в останні роки (1998–2018 рр.) відзначені дипломами, грамотами та преміями всесоюзних, республіканських і всеукраїнських конкурсів студентської наукової творчості. Школу СНТТ, методологію наукового дослідження пройшли численні студенти, котрі згодом продовжили своє навчання в аспірантурі: В. Рожок, В. Кірсанов, Т. Босенко, Н. Таран, Ю. Іванова, В. Міхно, О. Цехмістро, І. Герасимова, В. Сніжко.

Виконавська робота кафедри є невід'ємною складовою навчально-методичного та науково-дослідницького процесу у вихованні хорового мислення майбутнього диригента. Робота головної лабораторії — хорового класу — відзначається, насамперед, його репертуаром і програмами, в яких відображені духовні запити часу. Упродовж чотирьох десятиліть керівниками хорового класу були народний артист України, професор, лауреат Національної премії України імені Т. Г. Шевченка В. С. Палкін, заслужений діяч мистецтв України, професор Ю. І. Кулик, заслужений діяч мистецтв України, професор О. П. Петросян, доценти В. Ю. Бриліант, В. П. Матюхін, М. П. Вішленков, В. Ф. Кутлуєв. З 1995 р. по 2012 р. керівником хору був В. І. Ірха. З 2012 р. академічний хор студентів ХДАК очолює В. Г. Бойко.

Концертна діяльність хору досить різноманітна за формами. Це, насамперед, підготовка програм державних іспитів, щорічні звітні концертні програми за онтологічним, монографічним і тематичним принципами, програми з відродження класичної національної спадщини «Українська духовна музика», концерт із творів М. Березовського; прем'єри з естрадно-симфонічним оркестром, з 1998 р. — щорічні звітні концерти в Колонній залі імені М. В. Лисенка Національної філармонії України, Національному палаці мистецтв «Україна» в м. Київ, у залах Харківського академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка, організації Харківської обласної філармонії.

Останнім часом хор здійснив записи на радіо та телебаченні, кілька прем'єр із сучасної вітчизняної музики та музики сучасного зарубіжжя поставангардного напрямку.

У 2014 р. хор отримав гран-прі та диплом лауреата I ступеня Всеукраїнського фестивалю хорової музики «Від Різдва до Різдва» (м. Дніпропетровськ); у 2016 р. хор став лауреатом I ступеня II Міжнародного музичного конкурсу «World Of Music» (м. Зальцбург, Австрія); абсолютним переможцем та володарем звання «Internet Music Champion of the World 2016» у номінації «Хор» VI Міжнародного музичного конкурсу «International Music Competition 2016» (Belgrade, Serbia); лауреатом I ступеня у двох категоріях: «Духовна музика» і «Світова музика» VI Міжнародного музичного конкурсу «International Music Competition 2016» (Belgrade, Serbia); отримав найвищу нагороду — гран-прі XXXV Міжнародного фестивалю «Hajnowskie Dni Muzyki Cerkiewnej» (Hajnowka-Bialystok, Polska); у 2017 р. став лауреатом I ступеня в категорії «Світова музика» VII Міжнародного музичного конкурсу «International Music Competition 2017» (Belgrade, Serbia); у 2017 р. — лауреат Всеукраїнського фестивалю імені М. Д. Леонтовича (м. Вінниця); у 2018 р. хор отримав диплом лауреата I ступеня Всеукраїнського фестивалю хорової музики «Від Різдва до Різдва» (м. Дніпро). Академічний хор ХДАК внесено до «Книги рекордів України» за встановлення рекорду України, категорія — «Масові заходи» (м. Вінниця, Україна, 2018 р.).

У 2014 р. студент I курсу О. Шишкін отримав диплом лауреата I ступеня та грамоту як наймолодший учасник IV Всеукраїнського фестивалю диригентського оперно-симфонічного мистецтва «Музична Таврія» (м. Херсон) — клас кандидата мистецтвознавства, доц. В. Г. Бойка.

У 2017 р. студентка II курсу А. Горлова отримала диплом лауреата I ступеня III Всеукраїнського фестивалю-конкурсу вокально-хорового мистецтва імені В. Ярецького «Подільська ліра» в номінації «Хорове диригування», доросла вікова категорія (м. Хмельницький) — клас кандидата мистецтвознавства, доц. В. Г. Бойка.

У 2018 р. студентка III курсу Д. Шаріпова нагороджена Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації за значні досягнення в навчанні, активну творчу та громадську діяльність, яка сприяє підвищенню рейтингу Харківських закладів вищої освіти на міжнародній освітній арені – клас кандидата мистецтвознавства, доц. В. Г. Бойка.

У 2018 р. студентка IV курсу К. Качур отримала диплом лауреата I ступеня регіонального конкурсу фортепіанного виконавства серед студентів різних спеціалізацій ЗВО (м. Дніпро) – клас кандидата мистецтвознавства, ст. викладача В. В. Воскобойнікової.

У 2018 р. студент IV курсу О. Сидоров отримав диплом I ступеня Інтернаціонального фестивалю-конкурсу «Dance Song fest» (м. Харків) – клас доктора мистецтвознавства Ю. В. Воскобойнікової.

На кафедрі існують малі концертно-виконавські форми – вокальні ансамблі.

У 2018 р. ансамбль «Soundblaze» став лауреатом III ступеня Міжнародного вокально-хорового фестивалю-конкурсу (м. Харків) (художній керівник – кандидат мистецтвознавства, ст. викладач В. В. Воскобойнікова).

У 2018 р. ансамбль «La Musica vive» отримав диплом I ступеня Міжнародного фестивалю «Spring kaleidoscope of talents» (м. Харків) (художній керівник – кандидат мистецтвознавства, ст. викладач В. В. Воскобойнікова).

На кафедрі створено новий план магістратури, розроблено професіограму випускника кафедри. Нині пошуки кафедри спрямовані на впровадження адекватної хорової освіти в культурному середовищі, вводяться нові проблемні курси, спецкурси, курси за вибором. Різностямований науковий педагогічний і виконавський пошук, дух змагання існує на кафедрі понині. У 1999 р. проф. І. І. Гулеско Американський біографічний інститут визнав людиною року в номінації «Видатні вчені світу». В обласному конкурсі «Вища школа Харківщини – кращі імена» в номінаціях «Викладач фундаментальних дисциплін» і «Викладач професійно-орієнтованих дисциплін» дипломами нагороджено професорів В. І. Ірху (2001 р.) та І. І. Гулеско (2002 р., 2006 р.), у номінації «Завідувач кафедри» – доцента В. Г. Бойка (2018 р.).

Кафедра підтримує зв'язки з випускниками. Нині кращі з них працюють у різних сферах просвітницької діяльності: закладах культури, навчальних закладах, сфері управління культурою, аматорських хорових колективах. Чимало з них мають почесні звання: народна артистка України А. Мамченко, заслужений діяч мистецтв України О. Переверзєв, заслужені артисти України Т. Томчук, В. Плискунов, Є. Анісімов, заслужений артист Росії В. Пензяков, понад 40 заслужених працівників культури: М. Митровка, О. Жук, А. Мартинюк, В. Андрійчук, М. Обліщук, Л. Гурак, Н. Шаюк, А. Затурян, Є. Станішевська, Н. Нетеса (1943–1994 рр.), І. Бідак (1940–1997 рр.) та ін.

Кафедра хорознавства та хорового диригування – справжній науково-методичний центр східного регіону України.

Кафедра народних інструментів

Кафедру народних інструментів ХДАК створено в 1960 р. після реорганізації секції народних інструментів, заснованої в 1959 р. на кафедрі хорового диригування факультету культурно-освітньої роботи Харківського державного бібліотечного інституту. Майже шість десятиліть кафедра плідно працювала в напрямі підготовки висококваліфікованих керівників самодіяльних оркестрів народних інструментів для державних, профспілкових систем клубних установ і викладачів спеціальних дисциплін для культурно-освітніх училищ, зробила значний внесок у формування харківської школи народно-інструментального виконавства, сприяла створенню мережі самодіяльних оркестрів на теренах України та колишніх республік СРСР.

Серед викладачів, котрі сприяли формуванню кафедри та її творчому становленню в перші десятиліття: В. М. Кончич (1920–1981) — талановитий музикант, диригент, перший завідувач кафедри; інші завідувачі — доцент В. О. Заболотний (1933–1982); професор, заслужений працівник культури України Є. О. Бортник (1929–1999); доцент В. І. Лігутін (1941–1999); заслужений діяч мистецтв України, доцент В. І. Курисько; доцент О. І. Дроботай; старший викладач В. К. Петров. Понад 15 років (з 1999 по 2015 рр.) кафедру очолювала професор, лауреат усеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах, заслужений діяч мистецтв України Т. В. Большакова, енергійна діяльність якої сприяла суттєвим змінам у складі кафедри та переорієнтації напрямів і завдань її роботи. В останні роки кафедрою народних інструментів керували доктор мистецтвознавства, професор Ю. І. Лошков, кандидат пед. наук, доцент Л. В. Шемет. З вересня 2018 р. кафедру очолює професор, доктор мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України А. Я. Шашевський.

У різні роки на кафедрі працювали відомі діячі народно-інструментального жанру: професори, заслужені діячі мистецтв України М. Т. Лисенко, Б. О. Міхеєв, А. П. Гайденко, Я. А. Скибінський, Д. І. Остапенко, народний артист України В. М. Золотухін, професори К. Л. Дорошенко, М. С. Михальченко, доценти А. К. Відуліна, М. П. Лінник, О. Г. Бенч, В. І. Міхеліс, Ю. Т. Калачов, заслужений працівник культури України П. М. Васюра, лауреати виконавських конкурсів і фестивалів Л. С. Мандзюк, А. Я. Биков, соліст Харківської філармонії В. І. Лобас, старші викладачі Б. Ф. Шопен, М. В. Чекмарьов, П. К. Потапов, А. І. Гребенніков, Г. П. Дуднікова, Л. О. Кузьменко, О. І. Шевченко та ін.

Педагогічну діяльність з активною творчістю в галузі художньої самодіяльності на кафедрі в різні роки органічно поєднували Є. О. Бортник, О. І. Дроботай, О. Й. Волковий, П. М. Васюра, А. Я. Биков, Ю. Б. Алжнев, В. М. Цицирев, Т. В. Большакова, О. І. Шевченко й ін. Ця діяльність передбачала створення та керівництво самодіяльними оркестрами й ансамблями; методичну та практичну допомогу в роботі, формуванні репертуару, придбанні інструментарію, організацію конкурсів, оглядів, олімпіад, фестивалів, концертів; участь у роботі журі, членство в Правлінні регіональних відділень Національної всеукраїнської музичної спілки тощо (Є. О. Бортник, О. І. Дроботай).

Кафедра пишається плідною діяльністю своїх випускників, серед котрих — чимало осіб, які в різні роки обіймали високі адміністративні посади, нагороджені почесними званнями, є лауреатами конкурсів і фестивалів. Можна назвати такі відомі імена: В. М. Шейко — професор, доктор історичних наук, академік, ректор ХДАК; відмінники освіти України Л. Добровольська, В. Веденьов, С. Осавелюк; кандидати наук, доценти Л. В. Шемет, Ю. М. Нагорний, О. Вербець, В. Проценко, В. Зубарев; заслужений діяч мистецтв України Ю. Б. Алжнев; заслужений діяч мистецтв Монгольської народної республіки Доржсуренгійн Пуревсурен; заслужені артисти України В. М. Цицирев та І. Доскоч; заслужені працівники культури України В. Біленька, Л. Корольова, В. Мельницький, П. Васюра; лауреати всесоюзних конкурсів і фестивалів народної художньої творчості А. Биков, В. Тетерін, В. Бабак, С. Власенко, О. Комінарець, П. Смирнов, В. Грушко, А. Лученков, П. Кравчук, О. Пустовіт, О. Кириченко, В. Купріянов, Г. Біленький, О. Беспалов. Почесними грамотами Президії Верховної Ради України нагороджені А. Рудик, А. Биков, Орденом Дружби народів — М. Хода. Керівні посади в різні роки в усіх ланках системи освіти і культури України обіймали М. П. Лінник, Ю. В. Третяченко, В. А. Цигульов, В. Ф. Хільченко, В. К. Ткаченко, В. Грицаненко, В. Клемпарський, С. Литвин, В. С. Асеєв, О. С. Роденко, В. Тетерін, Г. Мороз та ін., котрі протягом життя всі свої сили та натхнення віддавали благородній справі духовного художньо-естетичного виховання молодого покоління України.

На межі тисячоліть після реорганізації факультету культурно-освітньої роботи у факультет народного музичного мистецтва (1997 р.), а потім у факультет музичного мистецтва (1998 р.) кафедра завершила свою історичну місію щодо підготовки спеціалістів у сфері художньої самодіяльності та розпочала випуск фахівців у галузі народно-інструментального виконавства академічного напрямку з присвоєнням таких кваліфікацій — викладач, артист оркестру (ансамблю), диригент оркестру народних інструментів, концертний виконавець. Нині, поруч із колегами, трудова діяльність котрих в академії становить не одне десятиліття

(професори: А. Я. Сташевський, Т. В. Большакова, Ю. І. Лошков; доценти: В. М. Цицирев, Л. В. Шемет, Ю. Б. Алжнев; ст. викладачі О. І. Гончаров, Н. В. Мельник), працюють і молодші колеги: ст. викладачі О. В. Савицька, І. В. Кононова, викладачі Т. В. Пасічинська, М. А. Трянов, К. О. Хітушко.

Основні напрями наукових інтересів кафедри зосереджуються на вивченні шляхів становлення й функціонування народно-інструментального жанру виконавського мистецтва, народного музичного інструментарію, академічного та неакадемічного напрямів оркестрового й ансамблевого виконавства тощо. Паралельно з вирішенням цих питань на кафедрі її члени розробляють п'ятирічні комплексні наукові теми, публікують статті й тези доповідей. На кафедрі було підготовлено та захищено чотири кандидатські й одну докторську дисертації, а саме: М. П. Лінник «Музика в режисерській інтерпретації української класичної драматургії» (1977 р.); Є. О. Бортник «Формування та розвиток домрового мистецтва в Україні в аспекті російсько-українських музичних зв'язків» (1982 р.); Л. В. Шемет «Педагогічні умови освоєння фольклору дітьми в групових формах дозвілльової діяльності» (1995 р.); Ю. І. Лошков «Творчість В. А. Комаренка і народно-інструментальне виконавство в Слобідській Україні (перша половина ХХ ст.)» (2000 р.), за матеріалами якої автор у 2001 р. опублікував монографію. У 2007 р. вийшла друком монографія Ю. І. Лошкова «Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні», а у 2008 р. він захистив докторську дисертацію на тему «Диригентське оркестрове виконавство в контексті української культури ХVIII–ХІХ ст.». У 2006 р. вийшли друком два навчально-методичні посібники доцента В. М. Цицирева: «Методичні заходи обробки музичних творів для оркестру народних інструментів» та «Оркестр народних інструментів як феномен української культури». У 2007 р. видано навчальний посібник професора Т. В. Большакової «Концертні твори для баяна А. Гайденка».

Нині професори А. Я. Сташевський, Т. В. Большакова, Ю. І. Лошков, доценти Л. В. Шемет, В. М. Цицирев, ст. викладач О. І. Гончаров беруть постійну участь у міжнародних наукових конференціях, публікують наукові статті, присвячені актуальним проблемам народно-інструментального жанру в сучасних умовах відродження національної культури України. Значну увагу співробітники кафедри приділяють розробленню методичних матеріалів для забезпечення плідної роботи викладачів і студентів, видають методичні вказівки й рекомендації до самостійної роботи студентів, удосконалюють навчальні програми.

На кафедрі викладаються такі дисципліни: спецінструмент (баян, акордеон, бандура, гітара, домра, цимбали, балалайка); диригування; диригентсько-оркестрова практика; оркестровий клас; клас ансамблю; інструментування; методика викладання спецдисциплін; методика роботи з оркестром народних інструментів; практика (ознайомлювальна, виконавська, педагогічна); інструментознавство; теорія та історія народно-інструментального виконавства; постановка голосу (для бандуристів); читання оркестрових партитур; основи теорії та історія диригування; курс за вибором студента.

Важливим моментом у діяльності кафедри є підготовка навчального й концертного репертуару для творчих колективів. Так, щорічно збагачують оркестрову бібліотеку інструментування керівників оркестрового класу Н. В. Мельник і О. В. Савицької, викладачів диригування В. М. Цицирева, О. І. Гончарова, Т. В. Пасічинської, І. В. Кононової. На сценах Харкова й України звучать майстерні обробки народних пісень для ансамблів бандуристів Н. В. Мельник, для ансамблю українських народних інструментів О. В. Савицької.

Творчі колективи кафедри активно концертують, беруть участь в урочистих заходах міста й області, звітують на сценах ХНАТОБу та обласної філармонії, проводять шефські концерти в організаціях міста й області тощо. Оркестр народних інструментів кафедри неодноразово ставав лауреатом конкурсів серед закладів вищої освіти культури і мистецтв (1982, 1985, 1987 рр.), лауреатом І обласного фестивалю народно-інструментальної творчості (1995 р.), лауреатом щорічного міжнародного фестивалю «Веселковий світ народних мелодій» (1986–2002 рр.). На початку 1990 р. оркестр брав участь у благодійних концертах марафона «Дзвони Чорнобиля», присвяченого вірменським дітям, котрі постраждали від землетрусу в Спітаку; у концерті, кошти з якого перераховано у Фонд побудови пам'ятника Т. Г. Шевченкові в Ленінграді. В останні роки оркестр народних інструментів під керівництвом ст. викладачів О. В. Савицької і Н. В. Мельник неодноразово ставав лауреатом фестивалю «Райдужний світ народних мелодій» (2016, 2017, 2018 рр.). У концертних програмах оркестр активно пропагує творчість українських, зокрема харківських, композиторів.

Серед малих колективів, які залишили помітний слід в історії кафедри й факультету, можна відзначити ансамбль «Балалайка» (керівник — доцент В. Заболотний), який брав участь у фестивалі «Київська весна» (1975, 1976 рр.) та нагороджений грамотою огляду-конкурсу в м. Донецьку (1981 р.); ансамбль «Український сувенір» (керівник — студент О. Святобог, консультант — доцент О. Й. Волковий) — лауреат республіканського фестивалю і дипломант міжнародного конкурсу в м. Клінгенталь (Німеччина,

1997 р.); гурт «Хоткевичі» (керівник — студент А. Моргун, консультант — професор Т. В. Большакова), який брав участь у Всеукраїнському фестивалі «Лесині джерела» (Новоград-Волинський, 1996).

Помітну сторінку в історії кафедри залишив ансамбль викладачів, що діяв протягом двадцяти років (1964–1984) за участі В. Заболотного, Є. Бортника, О. Дроботая, О. Волкового, О. Гончарова, А. Відуліної, М. Шпака. Ансамбль проводив активну концертну діяльність, мав записи на телебаченні та радіо, за його зразком у культосвітніх училищах почали створюватися подібні колективи. Із цим ансамблем виступали народні артисти СРСР Н. Суржина, М. Манойло, артисти Харківської філармонії, солісти харківської опери, заслужені артисти України С. Орлова, О. Соболева, Б. Жайворонок, а також викладачі кафедри — лауреат усеукраїнського конкурсу Т. Большакова (баян), В. Заболотний (балалайка), О. Волковий (балалайка), Л. Понікарова (баян).

Добре відомий в Україні та за її межами ансамбль молодих викладачів кафедри «Цим-Бан-До і Ко» (у складі: Н. Мельник, О. Савицька, І. Кононов, К. Хітушко), який став лауреатом I премії III Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (2008 р.) та володарем гран-прі міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Самородки» (2008 р., м. Севастополь). Студентський ансамбль народної музики «Стожари» (керівник — ст. викл. О. Савицька) на VI всесвітньому конгресі цимбалістів (Львів, 2001) здобув диплом і золоту медаль, став лауреатом міжнародного фестивалю «Райдужний світ веселкових мелодій» (2002, 2003 рр.) та III Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (I премія, 2008 р.). В останні роки ансамбль здобув чимало перемог, зокрема на міжнародному фестивалі народної музики та пісні «Райдужний світ народних мелодій» (2014, 2015, 2016, 2018 рр.); міжнародному конкурсі «Арт-домінанта» (2015, 2017, 2018 рр.); міжнародному конкурсі-фестивалі «Dance Song Fest» (2017, 2018 рр.) та міжнародному фестивалі «TULUM MUSIC FEST» (2018 р., Туреччина).

Активну концертну діяльність протягом тривалого часу здійснювали і численні ансамблі бандуристів, створені ст. викладачем Н. В. Мельник («Полум'я», «Чудасія», «Лілея», «Дебют» та ін.). Нині цю традицію продовжує ансамбль «Посіпаки» — володар гран-прі Всеукраїнського конкурсу-фестивалю «Харків-фест-2015», лауреат міжнародних конкурсів і фестивалів «Арт-Домінанта» (2016, 2018 рр.), «Райдужний світ народних мелодій» (2016, 2017, 2018 рр.), «Dance Song Fest» (2017 р.). Також на кафедрі успішно діють ансамбль баяністів-акордеоністів (худ. кер. — викл. Т. В. Пасічинська) й ансамбль гітаристів (худ. кер. — викл. М. А. Трянов).

З нагоди 75-річчя ХДАК у 2004 р. Т. В. Большакова ініціювала проведення на базі ХДАК I Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж», який увійшов до плану заходів Міністерства культури і мистецтв України. Конкурс проводився у 2004, 2006, 2008, 2010 рр. Серед переможців першого конкурсу — студенти кафедри народних інструментів: Ю. Муленко (I премія, ст. викл. О. В. Савицька), П. Юха (III премія, ст. викл. В. К. Петров, викл. У. К. Мачнева), С. Ріпа (дипломант, викл. Н. В. Мельник), М. Будник (дипломант, доц. Ю. І. Лошков).

Зважаючи на вимоги нової кваліфікації, кафедра наполегливо працює над підвищенням професійно-виконавського рівня студентів у класах спеціального інструмента. Це стосується організації навчального процесу, підвищення якості набору студентів, формування навчального репертуару, збільшення контрольних заходів, проведення сольних концертів, участі у виконавських конкурсах і фестивалях тощо. В останні десятиріччя перелік студентів-лауреатів і дипломантів значно поповнився новими іменами. Так, змагаючись на I Міжнародному конкурсі «Кримська весна» (Ялта, 2001 р.), успіхів досягли студенти Є. Гуцал (III премія, старший викладач О. В. Савицька), О. Хуторна (дипломант, викладач Н. В. Мельник); у Національному конкурсі кобзарського мистецтва імені Китастого (Київ, 2003 р.) звання дипломанта здобув О. Гусак (викладач Н. В. Мельник). Студенти класу Н. В. Мельник постійно беруть участь у різноманітних конкурсах. Так, О. Голубева стала лауреатом I премії, а Я. Кунченко та Ю. Федосенко — дипломантами II Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (2006 р.); Я. Кунченко — дипломант конкурсу молодих виконавців імені Ю. Китастого (Київ, 2006 р.), володар I премії III Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (2008 р.). Дипломами лауреата III ступеня на VII Міжнародному конкурсі-фестивалі народної музики «Самородки» в м. Севастополь (2013 р.) та II ступеня на II Всеукраїнському музичному конкурсі-фестивалі (Харків, 2014 р.) відзначено виступи студента-баяніста П. Агафонова (кл. доц. Ю. Б. Алжнева). Дипломантом Всеукраїнського конкурсу баяністів-акордеоністів у м. Дрогобич та на II Всеукраїнському конкурсі-фестивалі (м. Харків) у 2014 р. став С. Шарко (клас проф. Ю. І. Лошкова).

Особливо успішними для кафедри в цьому напрямі виявилися останні роки, у які студенти-народники здобули велику кількість лауреатських дипломів на різних музичних конкурсах і фестивалях саме

як виконавці-солісти. Так, студенти Ю. Іванська, М. Воротнянська, Ю. Франкова, А. Луценко, В. Дзюбан (всі — кл. ст. викл. Н. В. Мельник), В. Мільшина (кл. ст. викл. О. В. Ставицької) неодноразово ставали лауреатами таких усеукраїнських і міжнародних конкурсів: «TULUM MUSIC FEST» (2018 р., Туреччина), «Арт-Домінанта» (2015 р.), імені Г. Хоткевича (2016 р.), «Dance Song Fest» (2017, 2018 рр.), «Харківські зорі» (2017, 2018 рр.). Студенти-гітаристи класу викладача М. А. Трянова у 2017–2018 рр. перемагали на конкурсах «Dance Song Fest» (М. Красковський і Д. Богомолів) та «Арт-домінанта» (М. Красковський). А студент його класу А. Шніцар ставав лауреатом різних виконавських конкурсів шість разів: «Мир-Град» (2018 р.), «Магія струни» (2018 р.), «Pacsirta (Жайворонок)» (м. Мішкольц, Угорщина, 2018 р.) й ін. Студенти класу акордеона викладача Т. В. Пасічинської також неодноразово перемагали на виконавських конкурсах, зокрема А. Ключко («Inter Svitiaz accomusik» м. Луцьк, 2016 р.; «Dance Song Fest», 2017 р.; «International Web Arts Contest» 2017, 2018 рр.), О. Опаріна («Grand Music Fest», 2018 р.; «Dance Song Fest», 2017 р.), Н. Давиденко («Dance Song Fest», 2018 р.), О. Стебляк («International Web Arts Contest» 2018 р.). У 2018 р. лауреатами конкурсу «Dance Song Fest» стали також і студенти-баяністи — В. Коновал (кл. проф. Т. В. Большакової) та А. Захаренко (кл. проф. А. Я. Сташевського). За особливі творчі досягнення та відмінні показники деякі студенти отримали спеціальні стипендії: Я. Кунченко (стипендія Президента України), Д. Миронок (стипендія Президента України), Р. Агафонов (стипендія імені М. С. Грушевського).

Провідні викладачі кафедри беруть активну участь в оргкомітетах та входять до складу журі численних музичних конкурсів і фестивалів різних рівнів. Так, А. Я. Сташевський тривалий час був головою журі в номінації «народні інструменти» міжнародного конкурсу «Кримська весна» (м. Ялта), неодноразово брав участь у роботі журі міжнародних конкурсів баяністів-акордеоністів за кордоном (у м. Смедереве та м. Шабац, Сербія; в м. Східне Сараєво, Боснія і Герцеговина; у м. Белтинці та м. Мурська Собота, Словенія; в м. Солец-Здруй, Польща; у м. Ростов-на-Дону, Росія), а також є постійним членом журі різних виконавських конкурсів в Україні («Perpetuum mobile», м. Дрогобич; «Баянне коло», м. Запоріжжя; «Арт-домінанта» та «Фортиссимо», м. Харків та ін.). В. М. Цицирев є членом оргкомітету, художнім керівником фестивалю православного співу «Покровські голоси», Відкритого міжнародного фестивалю російської народної творчості Слобожанського краю «Талиця», обласного фестивалю патріотичної і військової пісні «Перемога», обласного фестивалю читців «Мій Пушкін», свята «Згоди і примирення» на базі Харківської обласної філармонії, головою атестаційної комісії з народної творчості управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації, членом журі фестивалю агропромислового комплексу України «Софіївські зорі», фестивалю народної творчості Міністерства транспорту України, членом оргкомітету міжнародного дитячого фестивалю-конкурсу російської класичної і сучасної музики «Ландыш», членом оргкомітету і головою журі фестивалю «Райдужний світ народних мелодій» імені Г. Н. Цицалюка. Т. В. Большакова — член оргкомітету, художній керівник усеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж».

Стислий опис діяльності кафедри був би неповним без висвітлення адміністративно-громадської діяльності її членів. Керівні адміністративні й громадські посади впродовж тривалого часу обіймали заслужений діяч мистецтв України В. І. Курисько (заступник декана з 1974 р., декан у 1986–2003 рр.), діяльність котрого неодноразово відзначалася («Почетный знак за освоение целинных земель», медаль «За добросовестный труд», відзнака Міністерства культури СРСР «За отличную работу», Почесна відзнака Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну плідну працю в галузі культури», почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України»); професор Т. В. Большакова — декан факультету музичного мистецтва, завідувач кафедри, раніше — Голова профспілки академії, член Обкому профспілки працівників культури, багаторічний відповідальний секретар приймальної комісії ХДАК; професор Ю. І. Лошков — проректор ХДАК, заступник декана факультету музичного мистецтва (2001–2004 рр.), учений секретар спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 у Харківській державній академії культури; доцент В. М. Цицирев — заступник декана факультету театрального та кіно-, телемистецтва (раніше — заступник декана факультету музичного мистецтва). Нинішній завідувач кафедри професор А. Я. Сташевський є членом Правління асоціації баяністів та акордеоністів України, також продовжує обіймати посаду голови Луганської обласної організації Національної всеукраїнської музичної спілки, а в 2017 р. був відзначений творчою стипендією Президента України в галузі культури і мистецтв. Інші члени кафедри за свої творчі досягнення були відзначені різними нагородами, зокрема доцент О. І. Дроботай нагороджений Почесною грамотою Міністра культури України, старший викладач О. І. Гончаров — Почесною грамотою мера м. Харків (2002 р.), професор Ю. І. Лошков — Почесною грамотою Харківської державної обласної адміністрації (2004 р.). У 2002 р. ім'я старшого викладача О. І. Гончарова ввійшло до харківського альманаху «Жемчужини

педагогического мастерства» (2002 р.), доцента Ю. І. Лошкова — до харківського альманаху «Вами гордиться Харьков» (2004 р.). Старший викладач О. В. Савицька отримала сертифікат районного й міського конкурсів державної адміністрації Харкова в номінації «Мистецтво» на звання «Молода людина року — 2003».

Кафедра естрадного та народного співу

Кафедра естрадного та народного співу створена 1 вересня 2017 р. на базі кафедр естрадного співу та українського народного співу з метою вдосконалення навчального процесу на факультеті музичного мистецтва.

Кафедру естрадного співу, засновану 1 вересня 2001 р., очолила її засновниця — заслужена артистка України, доцент *Людмила Володимирівна Кудрич*, котра працює в академії з першого дня впровадження спеціалізації «естрадний спів» (1 вересня 1999 р.). Професійну підготовку фахівців за спеціалізацією (освітньою програмою) «естрадний спів» на основі розробленого навчально-методичного забезпечення здійснює висококваліфікований склад викладачів та концертмейстерів. При кафедрі була започаткована навчальна студія звукозапису, на базі якої відбуваються заняття зі студійної практики, комп'ютерного аранжування, здійснюється ознайомлення студентів із сучасними музично-технічними засобами.

Кафедра естрадного співу виконувала активну професійно-орієнтаційну роботу, створивши Телеміст Єднання Заходу та Сходу України. Активну концертну діяльність здійснюють викладачі кафедри Л. В. Кудрич, А. О. Верещака, В. В. Захарова, концертмейстер В. В. Алтухов. Плідно працює студентський театр естрадної пісні «СТЕП» під керівництвом Л. В. Кудрич. Студенти спеціалізації «естрадний спів» неодноразово ставали лауреатами та дипломантами міжнародних і всеукраїнських фестивально-конкурсних заходів, зокрема «Х-Фактор онлайн» (4 тиждень), «Море друзів», «Art Premier», «Мистецькі барви», фіналістами телевізійного конкурсу «Народна зірка».

Кафедру українського народного хору створено в 1991 р. на базі секції народного хору кафедри хорового диригування ХДІК. За часів заснування кафедра готувала керівників самодіяльних народних хорів та фольклорних ансамблів, пропонуючи варіант рішення актуальної проблеми кадрового забезпечення відродження етнічно означеної музичної культури в роки становлення самостійної української держави. Засновником і автором концепції підготовки музикантів-виконавців, котрі глибоко засвоювали народну пісенність та виконавські традиції, був видатний учений-фольклорист, відомий композитор та педагог, організатор цього освітнього напрямку професор І. С. Польський (1924–2001 рр.). З 1993 по 2001 рр. кафедру очолював відомий концертний виконавець і педагог доц. О. І. Дроботай. Серед відомих харківських музикантів, які працювали на кафедрі у 90 рр., — композитор Ю. Б. Алжнев, хормейстери О. В. Чернікін,

М. М. Когутич, фольклорист В. М. Осадча, скрипаль В. Т. Дмитренко, а також випускники кафедри — заслужений артист України О. А. Шишкіна, кандидат мистецтвознавства І. В. Щербіна.

Спеціалізація «народний спів» виокремилася з народно-хорової підготовки, починаючи з 2001 р., фактично паралельно зі створенням спеціалізації «естрадний спів». З 2001 р. кафедру українського народного співу та музичного фольклору очолювала кандидат мистецтвознавства, професор В. М. Осадча. До формування науково-методичних засад підготовки фахівців народного напрямку та засвоєння виконавської практики доклали значних наукових зусиль і творчих відкриттів провідні фольклористи та вокалісти — виконавці різних стилевих напрямів, серед яких — заслужений артист України М. І. Колодочка, В. В. Осипенко, В. Ф. Харитонова, О. А. Шишкіна, лауреат міжнародних конкурсів В. Я. Марчак.

Нині спеціалізація «народний спів» вивчається згідно з вимогами нової освітньої програми в складі кафедри естрадного та народного співу. Її здійснюють досвідчені педагоги, більшість з котрих суміщають викладання з активною концертно-виконавською діяльністю.

Нині на кафедрі естрадного та народного співу працюють 3 заслужені артистки України: Л. В. Кудрич, Л. О. Красовська, В. В. Осипенко, — 6 кандидатів мистецтвознавства: ст. викладачі С. Б. Манько, Т. М. Рябуха, Ю. І. Карчова, доценти А. В. Гуріна, В. В. Осипенко, проф. В. М. Осадча.

На кафедрі викладають п'ять колишніх випускників магістратури ХДАК: лауреати численних конкурсів різних рівнів: ст. викладач А. О. Верещака, викладач В. В. Захарова, ст. викладачі С. Б. Манько (естрадний спів), Г. М. Бреславець, Ю. І. Карчова (народний спів).

Талановиті концертмейстери — справжні помічники викладачів і студентів: Є. О. Бобін, І. І. Алтухова, В. В. Алтухов, О. В. Рябінін (естрадний спів), І. Давидова, В. Кравченко, А. Піха (народний спів).

На кафедрі за освітньою програмою «естрадний спів» викладаються такі навчальні дисципліни: «Вокал», «Вокальний ансамбль», «Методика викладання спецдисциплін», «Стилі та напрями естрадної музики», «Історія і теорія вокального виконавства» та ін.

Основний напрям наукових досліджень кафедри — «Мистецтво естрадного вокального виконавства та його зв'язок з навчальним процесом» (естрадний спів), «Українська і світова музика усної традиції» (народний спів). Викладачі кафедри беруть активну участь у роботі наукових конференцій, постійно публікують статті з проблем історії та методології вокального мистецтва, історії вокальної культури, специфіки вокальної підготовки естрадного та народного напрямів.

Викладачі кафедри підготували програми та методичні матеріали до курсів, постійно оновлюють робочі річні програми.

Крім предметів музично-теоретичної та історичної підготовки за освітньою програмою «Народний спів», вивчення спеціалізації здійснюється за курсами, розробленими викладачами кафедри, серед них — «Українська народна музична творчість», «Транскрипція народної музики» (проф. В. М. Осадча), «Етно-сольфеджіо» (доц. В. В. Осипенко), «Історія української вокальної школи», «Основи вокального виконавства», «Методика роботи з вокальним ансамблем» (доц. А. В. Гуріна), «Практикум народнописаного виконавства» (ст. викл. Г. М. Бреславець), «Аранжування народної пісні» (ст. викл. Ю. І. Карчова). Проф. В. М. Осадча читає також курс «Музична культура Слобожанщини» для студентів, котрі навчаються за освітніми програмами «Народний спів», «Народні інструменти», «Духові та ударні інструменти», «Музичне мистецтво естради». Профілюючі дисципліни «Сольний спів» та «Вокальний ансамбль» вивчаються за авторськими програмами, що відбивають специфіку фахового рівня мистецького втілення традиційної співацької культури України. Їх розробив заслужений артист України, кандидат мистецтвознавства, доц. В. В. Осипенко, викладає також кандидат мистецтвознавства, старший викладач Ю. І. Карчова та лауреат міжнародного конкурсу старший викладач Г. М. Бреславець.

Викладачі спеціалізації ведуть активну концертно-виконавську діяльність у професійних колективах народного напрямку м. Харків: В. М. Осадча, Г. М. Бреславець — у театрі народної музики України «Обереги», доц. В. В. Осипенко у вокальному тріо «Обереги» Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтв, є лауреатами профільних міжнародних конкурсів.

Навчально-виховна робота за спеціалізацією (освітньою програмою) «народний спів» тісно пов'язана із творчо-виконавською діяльністю. Зокрема студентські колективи фольклористичні гурти «Фарби» (керівник — Г. М. Бреславець) та «Лада» (керівник — В. В. Осипенко) активно беруть участь у міжнародних і всеукраїнських конкурсах та фестивалях, виступають на концертних майданчиках м. Харків та України. У 2017 р. фольклористичний гурт «Фарби» взяв участь у літературно-музичному фестивалі «Дорога на Схід» (м. Ізюм).

У 2018 р. фольклористичний гурт «Фарби» взяв участь у мистецькому фестивалі «Сковорода-фест» у межах Усеукраїнського мистецького проекту «Слобода-Культ» у м. Ужгород). Також фольклористичний

гурт «Фарби» виступив на IV обласному патріотичному форумі «Ми – діти твої, Україно!» (ХНАТОБ, мала зала), у концертній програмі О. Кварти (Палац студентів НЮУ імені Ярослава Мудрого).

Фольклористичний гурт «Лада» взяв участь у звітному концерті заслуженої артистки України Вікторії Осипенко, який відбувся в Харківському обласному організаційно-методичному центрі культури і мистецтв. Фольклористичні гурти «Фарби» й «Лада» взяли участь у звітному концерті кафедри духового та естрадного оркестрів ХДАК «Многая літа» (Харківський муніципальний культурний центр)

Усі викладачі та концертмейстери кафедри нині є музикантами, котрі активно концертують.

Викладачі кафедри ведуть активну концертну діяльність, виступають на провідних сценах міста – Харківської обласної філармонії, кіноконцертної зали «Україна», Харківського академічного театру опери та балету, урочистих концертах на майдані Свободи м. Харків.

Старший викладач А. О. Верещака та викладач В. В. Захарова є фронтменами (солістами) гурту «ORBISBAND», який з успіхом гастролює концертними майданчиками м. Харків та всієї України.

16 листопада 2000 р. Л. В. Кудрич заснувала студентський театр естрадної пісні «Степ», який є популярним та відомим широкому загалу. За роки існування учасники театру виступали на великих сценах міста: у залі Харківської обласної філармонії, концертній залі «Україна», неодноразово на сцені ХДАК, майдані Свободи та ін.

На кафедрі активно здійснюється профорієнтаційна робота. Особливо слід відзначити започаткування (листопад 2012 р.) та проведення щорічного Міжнародного конкурсу «Dance Song Fest» на базі ХДАК.

Метою фесту є:

- сприяння становленню, розвитку національної культури й духовності дітей та молоді;
- формування творчого потенціалу молодого покоління, популяризація вокального, хореографічного мистецтв, поглиблення міжнародних творчих контактів;
- сприяти розвитку сучасних напрямів і жанрів;
- співпраця творчих колективів із провідними фахівцями, відомими педагогами й діячами мистецтва;
- підвищення професійної майстерності та кваліфікації виконавців і керівників творчих колективів;
- створення творчої лабораторії через проведення в межах фестивалю семінарів-практикумів та майстер-класів, виявлення й підтримка талановитих і перспективних дітей та молоді.

Особливістю фесту є започаткування номінації «Професіонали», для участі в якій обов'язкове виконання пісні українського автора, котрий сам визначає переможця.

Кожного року у заході бере участь близько 500 учасників з України, Азербайджану, Німеччини, Росії, Молдови.

Лауреатами Міжнародного фестивалю-конкурсу естрадного мистецтва «Dance Song Fest» стали студенти академії: Марія Литвинова (2015 р.), Карина Кирикова (2015 р., 2016 р., 2017 р.), Аліна Багмут (2016 р., 2017 р., 2018 р.), Маргарита Козир (2016 р., 2017 р., 2018 р.), Марія Шупова (2016 р., 2017 р., 2018 р.), Бічіко Акобіа (2016 р., 2017 р.), Юлія Добріна (2016 р., 2017 р., 2018 р.), Ілона Кахідзе (2016 р., 2017 р., 2018 р.).

На VI Міжнародному фестивалі-конкурсі «Dance Song Fest» (2017 р.) у номінації «Народний спів, ансамблі» лауреатами стали фольклористичний гурт «Фарби» (диплом I ступеня), фольклорний гурт «Лада» (диплом II ступеня). У номінації «Народний спів, солісти» перемогли студенти спеціалізації «народний спів» К. Ташілка (диплом I ступеня), О. Ростягаєва (диплом II ступеня) (клас доц. В. В. Осипенко).

Також студенти спеціалізації «народний спів» беруть участь у традиційних конкурсах та фестивалях, нових творчих проектах.

У мистецькому конкурсі «Арт-Домінанта» (м. Харків, 2017 р.) фольклористичний гурт «Фарби» також отримав диплом I ступеня в номінації «Народний спів, ансамблі»; у номінації «Народний спів, солісти» перемогла ст. А. Грунь (кл. Г. М. Бреславець, диплом I ступеня), ст. О. Ростягаєва (клас доц. В. В. Осипенко) отримала диплом II ступеня.

У 2018 р. фольклорний гурт «Фарби» здобув звання лауреата I ступеня «I Чемпіонату з фольклору» у межах Міжнародного фестивалю «Євро Фольк – Слобожанщина 2018» (м. Харків).

У Регіональному відкритому конкурсі традиційної культури «Крокове коло – 2018» перемогли фольк-гурт «Лада» (керівник – доц. В. В. Осипенко) (диплом I ступеня), фольк-гурт «Фарби» (керівник – ст. викл. Г. М. Бреславець) (диплом II ступеня), фольк-дует у складі А. Грунь та Є. Колінчук (керівник – ст. викл. Г. М. Бреславець) (диплом III ступеня) в номінації «Народний спів, ансамблі»; В. Пудченко (диплом I ступеня), О. Ростягаєва (диплом III ступеня, клас доц. В. В. Осипенко), Є. Колінчук і А. Гуменна (диплом II ступеня) – в номінації «Народний спів, солісти». На Регіональному вокальному конкурсі імені О. Петрусенко (м. Балаклія, Харківської обл.) перемогла ст. В. Пудченко (диплом I ступеня).

Л. В. Кудрич є засновником телемосту творчого єднання Заходу та Сходу. Результатом цього творчого проекту є проведення у 2016 р. «Арт-центру талантів», у березні 2016 р. – у м. Хмельницький, а надалі у 2017–2018 рр. у м. Рівне лауреатами фестивалю стали Альона Руднева (диплом Гран-прі, 2018 р.), Юлія Добріна (2018 р.), Марія Шупова (2018 р.), Альона Андреевська (2018 р.), Володимир Ахріменко (2018 р.)

Три роки поспіль (2016–2018 рр.) проводиться Міжнародний фестиваль «Арт-Причал» у м. Одеса. Лауреатами фестивалю стали Вероніка Завялова, Іветта Погоріла, Юля Добріна, Тетяна Смаль, Єгор Годунов.

Л. В. Кудрич виховала близько 30 лауреатів конкурсів і фестивалів різних рівнів.

У квітні 2018 р. заслужена артистка України, доцент кафедри Л. О. Красовська започаткувала Міжнародний конкурс сучасного мистецтва «ART-PRIMA FEST», лауреатами якого стали студенти академії Марія Панга (2018 р.), Дарья Леоненко (2018 р.), Альона Швайка (2018 р.), Анна Никонова (2018 р.)

Викладачі кафедри естрадного та народного співу роблять значний внесок у формування педагогічної вокально-виконавської школи України, пропагування сучасного вокального мистецтва естрадного та народного напрямів.

Кафедра інструментів духового та естрадного оркестрів

Кафедра готує артистів оркестру, диригентів духових та естрадних оркестрів, викладачів фахових дисциплін. Вона була створена понад 50 років тому, коли на факультеті культурно-освітньої роботи починалася підготовка фахівців музичних спеціалізацій.

У 1965 р. здійснено перший набір студентів-духовиків на денну форму навчання. Для викладання спеціальних дисциплін на роботу за сумісництвом було запрошено відомих музикантів. Створено навчальний духовий оркестр, який тривалий час очолював невтомний пропагандист духової музики, військовий диригент Володимир Павлович Кубасов.

В 1967 р. до інституту зараховано М. М. Дуднікова, котрий згодом став першим штатним викладачем класу труби й очолив усю організаційно-методичну роботу на відділенні духових інструментів. З 1967 р. на відділенні почало працювати методичне об'єднання викладачів-духовиків, яке започаткувало нову для інституту спеціалізацію «Керівник самодіяльного духового оркестру».

В 1968–1969 н. р. відбувся перший випуск 10 студентів, 8 з яких направлено на педагогічну роботу в культурно-освітні училища України, 2 – на методичну роботу за оркестровим жанром у Харківській обласній науково-методичний центр і обласний будинок художньої самодіяльності профспілок. У подальшому випускники очолили предметні циклові комісії в культурно-освітніх училищах, обіймали керівні посади.

У 1969–1970 н. р. вже навчалось 33 студенти на стаціонарі та 25 студентів на заочному відділенні. Навчання тоді проводилося за програмами для відділення народних інструментів. Зі збільшенням кількості студентів склад секції викладачів-духовиків розширився до 12. Запрошено нових викладачів, висококваліфікованих практичних робітників. Це – заслужений артист України О. І. Литвинов, композитор

В. М. Пікулик, артисти харківських оркестрів В. І. Лебедев, А. С. Проскурін, В. П. Алтухов, військовий диригент у відставці О. В. Галактіонов.

Із цього часу значно позжвавилася навчально-методична та творчо-виконавська робота. Почалося цілеспрямоване розроблення навчальних планів, програмних вимог і тематичних планів стаціонару й заочного відділення. Студентський духовий оркестр (диригент — В. Кубасов) ознайомив музичну громадськість м. Харків з великою концертною програмою у двох відділеннях, до якої долучено такі твори, як: увертюра до опери О. Бородіна «Князь Ігор», концерт для фортепіано з оркестром № 1 Ф. Ліста та ін.

Створення кафедри духових інструментів на факультеті культурно-освітньої роботи ХДІК офіційно оформлено наказом по інституту від 18.12.70 р. на підставі наказу по Міністерству культури УРСР від 13.11.70 р. У системі інститутів культури кафедра духових інструментів ХДІК стала першою подібною кафедрою в колишньому Радянському Союзі, яку очолив М. Дудніков, котрий у подальші роки багато зробив для її становлення та розвитку.

У 1971–1972 н. р. відкрито заочне відділення, почалося навчання студентів за новою спеціалізацією «Керівник самодіяльного духового та естрадного оркестрів», значно збільшився контингент студентів відділення й викладачів. Розроблено та впроваджено до навчального процесу програмні вимоги з усіх дисциплін, над якими активно працювали педагоги. Відбулися звітні сольні концерти викладачів, успішно працював інструментальний ансамбль. Кафедра співпрацювала з харківськими науково-методичними центрами, зміцнювалися зв'язки з культурно-освітніми училищами України засобами активних консультацій, підготовкою спеціалістів, прослуховуванням випускників, відвідуванням концертів творчих колективів. Викладачі кафедри надавали методичну та практичну допомогу самодіяльним духовим і естрадним оркестрам міста й області.

1972–1977 рр. можна охарактеризувати як період найінтенсивнішої роботи щодо вдосконалення процесу, підвищення якості підготовки спеціалістів, посилення методичної допомоги оркестровим колективам, зміцнення матеріальної бази, підвищення професійного рівня колективу викладачів та концертмейстерів. Більшість випускників цих років працюють у закладах культури, на викладацькій роботі в культурно-освітніх училищах, дитячих музичних школах та інших навчальних закладах. Серед них є професійні й військові музиканти, військові диригенти, диригенти професійних оркестрів і ансамблів. Випускниками цих років були відомі музиканти А. В. Гречаний, М. А. Дем'янюк. Два випускники працюють викладачами на кафедрі: доцент А. В. Гладких (випуск 1973 р.) та професор В. М. Откидач (випуск 1976 р.).

У різні роки в штаті кафедри працювали такі відомі педагоги-музиканти, як: композитори В. Г. Іванов, В. О. Пономаренко, В. М. Пікулик, В. В. Чепеленко, диригенти В. С. Городовенко, В. І. Баранов, Е. В. Стунгуров А. К. Відуліна, педагоги-інструменталісти В. І. Лебедев (гобой), Г. С. Гевоян (кларнет), В. П. Жубриков (тромбон), О. Є. Дорожко (труба), О. М. Щербаков (контрабас), В. В. Чуриков (кларнет, саксофон), О. В. Нестеренко (гітара), музикознавці В. В. Шаміна, Ю. І. Ковач. Серед викладачів-сумісників були також відомі музиканти: І. В. Якустіді (валторна), О. Я. Зубаха (флейта), В. В. Рекало (контрабас, гітара), диригенти Ш. Г. Палтаджан, К. В. Глушенко.

У квітні 1977 р. створено самостійну кафедру оркестрового диригування з дисциплінами профільного циклу (диригування, оркестровий клас, диригентська практика та ін.). Керувала кафедрою доцент А. К. Відуліна. Інші дисципліни оркестрової спеціалізації (інструментознавство, інструментування, читання партитур) передано кафедрі теорії та історії музики.

Протягом 1977–1983 рр. співробітники кафедри вдосконалювали виконавський рівень гри студентів на інструментах та підвищували педагогічну кваліфікацію викладачів, брали активну участь у перепідготовці практичних працівників на факультеті підвищення кваліфікації. У цей період головний напрям наукової та методичної роботи на кафедрі спрямовувався на участь викладачів у розробленні кафедральної теми дослідження проблеми «Шляхи підвищення ефективності виховної роботи з молоддю в клубі». Підготовлено наукові та методичні доповіді, статті й рекомендації. Продовжував свою роботу педагогічний ансамбль кафедри.

У грудні 1980 р. навчальний оркестр (диригенти — А. Відуліна й В. Откидач) став переможцем Республіканського огляду творчої майстерності студентів й учнівської молоді навчальних закладів мистецтв та культури. Естрадний оркестр студентів стаціонару (диригент — І. Ісак) став дипломантом цього конкурсу.

Водночас у роботі з керівництва навчальними та творчими колективами на відділенні у зв'язку з проведеною реорганізацією кафедр виникли суттєві проблеми: на факультеті практично не стало випускової кафедри з духової спеціалізації. На підставі цього ректорат інституту прийняв рішення з вересня 1983 р. ліквідувати кафедру оркестрового диригування й відновив попередню структуру кафедри духових інструментів, зробивши її знову випусковою. 1983–1984 н. р. був для кафедри особливим і тим, що кафедра

повернулася до проведення творчої частини державного іспиту зі спеціалізації. Відбулися помітні зрушення в проблематиці наукових досліджень. У 1983–1984 н. р. викладачі розробляли 2 теми: «Шляхи підвищення підготовки керівників самодіяльних оркестрових колективів» і «Шляхи підвищення індивідуальної майстерності учасників інструментальної художньої самодіяльності». За цими темами викладачі кафедри підготували 10 наукових доповідей.

У 1983–1987 рр. акцент у роботі кафедри зроблено на подальшому вдосконаленні навчального процесу, рівня знань, практичних навичок студентів, індивідуальної педагогічної майстерності викладачів кафедри. Для цього на відділенні введено атестацію з індивідуальних та дрібногрупових занять, посилено контроль за відвідуванням студентами занять і організації їхньої самостійної роботи. Кафедра проводила подальшу роботу з удосконалення навчальних планів, уведено нові предмети та спецкурси: «Оркестрова література», «Українська оркестрова література», «Українське оркестрово-ансамблеве виконавство» тощо. У цей період активізувалася творчо-виконавська робота студентів і викладачів. Студентські художні колективи брали активну участь у концертах міських та інститутських свят. Так, у квітні 1985 р. на святі «Студентська весна-85» успішно виступив студентський духовий оркестр (диригент – В. Откидач), ансамбль кларнетистів, ансамбль духових інструментів старовинної музики, ансамбль ударних інструментів, естрадні оркестри II та III курсів (керівники – В. Чепеленко та Ю. Ковач).

У травні 1986 р. в парку культури та відпочинку імені М. Горького відбувся великий концерт духової й естрадної музики, де успішно виступили оркестрові колективи відділення. Диригували програмою В. Откидач та 7 кращих студентів відділення.

У травні 1987 р. студентський дискіленд «Веселий настрій» (керівник – А. К. Відуліна) брав участь у концертній поїздки на агітпоїзді «Молодогвардієць» будовами Казахстану.

З 1982 по 1986 рр. кафедра надавала практичну допомогу самодіяльним інструментальним колективам м. Харків та області: 22 випускники були направлені в самодіяльні оркестри й ансамблі, клуби, будинки культури. Більшість студентів і нині працюють керівниками оркестрових колективів, художніми керівниками, педагогами, військовими музикантами. Відмінну організаційну та творчу роботу за цей час показали випускники І. Юркевич (випуск 1983 р.) – художній керівник і диригент дитячого зразкового духового оркестру Будинку культури залізничників ст. Основа; керівник духового оркестру турбінного заводу С. Балицький (випуск 1982 р.); керівник дитячого духового оркестру в сел. Старий Мерчик Валківського р-ну Харківської обл. П. Сисюк (випуск 1984 р.); керівник і диригент ансамблю «Дружные ребята» дитячого клубу ХТЗ М. Ляшенко (випуск 1986 р.) та ін.

З 1987 по 1991 рр. кафедру очолював В. М. Откидач, котрий пройшов шлях від студента інституту до професора, завідувача кафедри й доклав немало зусиль для розвитку жанру духової та естрадної музики у ХДІК. За цей період кафедру поповнили нові висококваліфіковані викладачі. З 1987 р. на кафедрі працював диригент О. С. Мокрушин, з 1989 р. – талановитий кларнетист, випускник Харківського інституту мистецтв Є. А. Козеняшев.

За період з 1987 по 1991 рр. кафедра підготувала та випустила більше 120 фахівців духових та естрадних оркестрів. Був уведений п'ятирічний план навчання студентів на стаціонарі, розширений діапазон присвоєння кваліфікації випускникам.

З 1991 р. кафедру очолив народний артист України, професор О. І. Литвинов, який доклав чимало зусиль для підвищення загального престижу кафедри, збагачення репертуару оркестрових класів. Духовий і створений естрадно-симфонічний оркестри брали участь у багатьох концертах, зокрема в записах на обласному телебаченні, зустрічах з іноземними делегаціями, виступах перед абітурієнтами. Оркестрові колективи щороку звітували перед громадськістю міста та студентами з новими творчими програмами. 1997 р. оркестри кафедри взяли участь у масштабному фестивалі мистецтв «Слобожанська осінь», у березні 1998 р. виступили на сцені Національної філармонії України в м. Київ.

З 1995 р. кафедра працює за новими навчальними планами, приділяючи значну увагу якісній підготовці фахівців. До традиційних предметів додалися такі: «Теорія та основи диригування», «Історія джазових стилів», «Історія естрадного виконавства», «Методика викладання спецдисциплін», «Історія вітчизняного та зарубіжного виконавства на духових інструментах», «Техніка джазової імпровізації».

З 1997 р. кафедра почала проводити набір на естрадне відділення. З 1993–1994 н. р. випускники стаціонару складають державний іспит, диригуючи новим колективом – естрадно-симфонічним оркестром. Усього за період існування відділення духових інструментів кафедра підготувала та випустила більше 800 студентів, котрі працюють в Україні та за її межами.

З 2007 р. кафедру очолював випускник ХДІК з класу тромбона (1973 р.), кандидат педагогічних наук, доцент А. В. Гладких. За період його керівництва головна увага приділялася формуванню контингенту

студентів у нових пострадянських умовах. Більшість студентів становили випускники музичних училищ, училищ культури, спеціальних музичних шкіл Слобожанщини. Викладачі кафедри надавали важливого значення виявленню обдарованої молоді. Їхня концертна, науково-методична діяльність сприяла пропагуванню досягнень Харківської державної академії культури.

Плідно працювали творчі колективи кафедри: духовий та естрадно-симфонічний оркестри (диригенти – засл. діяч мистецтв України Ю. Персидський, Є. Ларін); джазовий оркестр, лауреат міжнародних джазових конкурсів і фестивалів у м. Київ, Донецьк, Запоріжжя, Черкаси, Белгород, Ялта, Харків (диригенти – Ю. Ковач, заслужений артист України О. Огурцов); джазовий ансамбль студентів та випускників кафедри «Магніфіка», лауреат міжнародних джазових конкурсів і фестивалів; ансамбль скрипалів, лауреат Усеукраїнського конкурсу «Слобожанський вернісаж-2010», камерний оркестр «ACADEMIUS» (гран-прі міжнародного конкурсу-фестивалю «Grand Music Fest» (художній керівник – С. Романенко). 45 студентів стали лауреатами міжнародних і всеукраїнських конкурсів та фестивалів.

З 2017 р. кафедру очолює композитор Ігор Гайденко – випускник ХІМ імені І. П. Котляревського з класу композиції, котрий закінчив асистентуру-стажування Санкт-Петербурзької консерваторії, стажувався в Американській консерваторії в м. Фонтенбло (Франція), кандидат мистецтвознавства, доцент. Його творчий доробок – понад сто музично-театральних робіт, оркестрова, хорова, інструментальна, вокальна музика. У зв'язку із цим більше уваги стало приділятися творчим дисциплінам «Основи композиції», «Аранжування», «Сучасні методи музикотворення», «Основи імпровізації», де студентів залучають до створення власної авторської музики. Композиції, написані студентами, були представлені на звітних концертах кафедри та академії у виконанні солістів, ансамблів і камерного оркестру й отримали схвальні відгуки. Є плани щодо творчої співпраці студентів-композиторів кафедри зі студентами театрального та факультету кіно-, телемистецтва.

Нові музичні напрями шукає естрадно-симфонічний оркестр, з яким з вересня 2018 р. працюють І. Гайденко та композитор Ю. Алжнев – заслужений діяч мистецтв України, доцент. У грудні 2018 р. на сцені Харківського муніципального культурного центру (колишній ПК «Металіст») з успіхом відбувся перший концерт оркестру під новим керівництвом, де була представлена програма зі спеціально написаних для цього творів І. Гайдена та Ю. Алжнева. У виконанні брали участь академічний хор академії (керівник – В. Бойко), студенти спеціалізацій народного та естрадного співу. Успіх виступу показав перспективність такої інтеграції й необхідність подальших творчих розробок.

Важливим напрямом підготовки студентів кафедри є виконавство. Про високий рівень підготовки найкращих студентів кафедри свідчать їхні досягнення на виконавських конкурсах. Так, у 2018 р. лауреатами міжнародних музичних конкурсів стали п'ять студентів Є. А. Козеняшева та два студенти І. О. Сташевської.

Найвищою формою практики є участь студентів у відкритих концертах, творчих звітах, музичних фестивалях. У цих заходах беруть участь всі студенти обох спеціалізацій кафедри: «духові та ударні інструменти» та «музичне мистецтво естради».

Кафедра інструментів духового та естрадного оркестрів спільними зусиллями досвідчених викладачів створює умови для підвищення української національної культури.

Кафедра фортепіано

Кафедра фортепіано сформована у 2017 р. в результаті реорганізації та розподілу кафедри теорії музики і фортепіано, яка в історичному розвитку зазнала чимало структурних трансформацій. У 1964 р. на базі об'єднання музично-теоретичної секції кафедри хорового диригування й фортепіанної секції кафедри народних інструментів створена кафедра музикознавства, яка в 1977 р. була розподілена на дві самостійні — теоретичну та фортепіанну, котрі в 1987 р. знову об'єднали.

Після чергової реорганізації в 1993 р. кафедра музикознавства змінила не тільки назву та структуру, а й функції. Подальший вектор розвитку заново сформованої кафедри теорії музики та фортепіано був спрямований не тільки на підвищення професійного фахового рівня викладачів, а й на плідну дослідницьку діяльність, у результаті інтенсифікації якої науковий цenz кафедри підвищився до найвищого на факультеті музичного мистецтва. З 2005 р. на кафедрі теорії музики та фортепіано, яка почала виконувати функцію наукового й методичного центру факультету, було започатковано керівництво з написання та захисту магістерських праць (кафедра стала випусковою за освітнім ступенем «магістр»), а з 2009 р. відкрито аспірантуру та докторанту за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Передумови для прогресивного розвитку кафедри теорії музики та фортепіано започатковані ще на кафедрі музикознавства, генеза якої пов'язана з іменем її засновника та першого завідувача, відомого українського композитора (учня професора М. Д. Тица), члена Харківської організації Спілки композиторів України, видатного піаніста й педагога-музикознавця, доцента Олександра Абрамовича Жука (1907 — 1996 рр.). Саме завдяки його авторитету й організаторським здібностям значно зріс науковий і творчо-виконавський потенціал кафедри, посилювався її авторитет не тільки в інституті культури, але й за його межами.

Наступником О. А. Жука на посаді завідувача кафедри (1969–1977 рр.) був Ілля Самійлович Польський (1924–2001 рр.) — кандидат мистецтвознавства (1978), професор (1991), член Харківської організації Спілки композиторів України, вихованець Харківської державної консерваторії (1949, клас композиції професора Д. Л. Клебанова). Його творча спадщина (музично-сценічні, інструментальні та камерні твори), а також музично-теоретичні й методичні праці сприяли розвитку музикознавчої, науково-методичної думки, творчо-виконавської діяльності.

Після розділу кафедри музикознавства (1977) фортепіанну кафедру очолювали педагог-піаніст Т. С. Вороніна, хормейстер за фахом К. І. Чернишова, з 1982 до 1987 р. — викладач фортепіано В. І. Куразаєва, а після об'єднання з 1987 до 1993 р. — теоретик О. І. Козак.

Валентина Іванівна Куразаєва (1946-2018) закінчила Харківське музичне училище (1965, клас Н. С. Радченко), Харківський інститут мистецтв (1970, клас С. А. Ліфшиця) та аспірантуру Харківського педагогічного інституту імені Г. С. Сковороди (1976 — 1980). З 1970 р. працювала у ХДАК на посадах концертмейстера, викладача, старшого викладача. Її науково-педагогічний стаж у Харківській державній академії культури становить 47 років.

В. І. Куразаєва першою з педагогів-піаністів Харківського державного інституту культури започаткувала дослідницьку діяльність з написання дисертаційної праці. Проблематикою її наукових розвідок була історія музичного виховання в Україні у 20–30 рр. ХХ ст. Теоретичну концепцію педагогічного досвіду В. І. Куразаєва репрезентувала на факультеті підвищення кваліфікації, де викладала курс «Методика гри на фортепіано». Протягом роботи на кафедрі спрямовувала педагогічну діяльність на формування піаністичної майстерності студентів різних музичних спеціалізацій. Останніми роками пріоритетною для В. І. Куразаєвої стала сумлінна робота з підвищення виконавських навичок іноземних студентів. За активну участь у фестивалі іноземних студентів має грамоти.

Науково-методичний доробок В. І. Куразаєвої становлять наукові статті, тези доповідей на міжнародних конференціях, методичні рекомендації з різних питань фортепіанного виконавства, навчально-методичні матеріали з курсів «Фортепіано» та «Спецінструмент».

Після чергової реорганізації (з 1993 р.) кафедру теорії музики та фортепіано очолював Олександр Давидович Скляров (1947 р. н.) — заслужений діяч мистецтв України (1998), професор, член Національної всеукраїнської музичної спілки, відомий в Україні піаніст, провідний концертмейстер Харківської державної обласної філармонії, дипломант конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» (2007) в номінації «Завідувач кафедри».

О. Д. Скляров — випускник Харківського музичного училища (1966, клас М. Г. Зороховича) та Харківського інституту мистецтв (1971, В. Д. Захарченка) — від своїх педагогів успадкував кращі традиції та методичні принципи фортепіанного виконавства.

Творча діяльність О. Д. Склярова у Харківській державній академії культури розпочалася в 1973 р. й еволюціонувала від викладача до завідувача кафедри теорії музики та фортепіано (1993), професора (2003), завідувача кафедри фортепіано (2017). Авторитет і прекрасні організаційні здібності О. Д. Склярова сприяли оптимізації роботи кафедри. Саме за роки його керівництва значно зріс науковий цenz кафедри теорії музики та фортепіано, усі її члени отримали науковий ступінь і вчене звання. За безпосередньої участі О. Д. Склярова на факультеті музичного мистецтва впроваджено нову спеціалізацію – музичне мистецтво для піаністів.

Професор О. Д. Скляров – висококваліфікований фахівець, досвідчений педагог. Протягом багатьох років він надає консультації та проводить майстер-класи для викладачів-стажистів різних музичних навчальних закладів. Серед студентів, котрі в класі О. Д. Склярова опанували курс «Фортепіано», є лауреати й дипломанти міжнародних та національних фестивалів і конкурсів, заслужені працівники культури України, відмінники освіти.

Пріоритетною для музиканта завжди була виконавська діяльність, якій він присвятив понад 40 років. Професор О. Д. Скляров – висококваліфікований фахівець та концертуючий музикант. Його сольні концертні виступи у великій залі Харківського державного інституту культури (згодом – Харківської державної академії культури) та на інших концертних майданчиках (де звучали етюд Ф. Шопена, О. Скрибіна, прелюді С. Рахманінова, «Концерт для фортепіано з оркестром № 2» С. Рахманінова тощо) справляли на слухачів незабутнє враження. Джазові імпровізації у виконанні талановитого піаніста також приваблювали любителів фортепіанної музики.

О. Д. Скляров – постійний учасник офіційних міських і обласних мистецьких заходів. Виступи музиканта із захопленням сприймають його шанувальники не тільки в м. Харків, але й у м. Київ, де він неодноразово демонстрував свою виконавську майстерність на сцені національної філармонії України.

Під його акомпанемент у м. Харків співали В. Толкунова, Л. Голубкіна, І. Журіна, В. Харитоновна. Найулюбленішим концертмейстером О. Д. Склярова назвала народна артистка України Є. С. Мірошниченко. Із захопленням відзивався про нього найкращий альтист світу Ю. Башмет.

З артистичним емоційним піаністом залюбки співпрацюють кращі музиканти-інструменталісти та вокалісти м. Харків й України, зокрема В. Дмитренко, О. Дзюба, К. Шаша, Л. Кудрич, Н. Коваль, М. Маркович, Л. Давидович, а також іноземні співаки – Цао Хе та Лі Чженьсин.

Провідний соліст-концертмейстер Харківської обласної філармонії О. Д. Скляров регулярно брав участь у міжнародних конкурсах естрадної пісні імені К. І. Шульженко та І. О. Дунаєвського. Його концертмейстерська діяльність неодноразово отримувала високу оцінку в рецензіях періодичних видань України. Специфіку концертмейстерської практики музиканта становлять не тільки виконавська майстерність, а й знання основ постановки голосу. Завдяки професійним настановам майстра багато його вихованців-вокалістів здобули звання лауреатів та дипломантів міжнародних і національних фестивалів та конкурсів.

Репертуар О. Д. Склярова налічує чимало концертних програм. Він має фондові записи на державному радіо та телебаченні (загальний час звучання – понад 4 години), компакт-диски. Щоденне віщання Харківського обласного радіо вже більше тридцяти років розпочинається музичними позивними з «Пісні про Харків» І. Ковача у виконанні О. Д. Склярова.

Виконавський та педагогічний досвід викладача висвітлений у науково-методичному доробку, який становлять навчальні посібники, наукові статті та навчально-методичні матеріали з проблем фортепіанного виконавства та концертмейстерської майстерності.

За багаторічну плідну працю в галузі культури О. Д. Скляров має відзнаку Міністерства культури і туризму України (2007).

Нині професор О. Д. Скляров продовжує очолювати кафедру фортепіано й суміщати різні види творчої діяльності у сфері фортепіанного мистецтва.

Підґрунтя для прогресивного розвитку кафедри фортепіано в минулому заклали високоосвічені педагоги-піаністи (О. А. Осмакова, Л. Б. Лекумович, Т. В. Яншина, Т. С. Вороніна, Л. П. Павлова, Ю. М. Велесевич, В. І. Гінзбург, Т. О. Глазиріна, В. Ф. Потапова, С. В. Монахова, Н. П. Корольова, О. Є. Власенко, І. М. Школьнікова, І. В. Щепачова, Г. О. Ніколаєва, Ж. В. Дедусенко, О. В. Фекете), котрі впродовж різних років не тільки сумлінно прищеплювали студентам навички оволодіння інструментом та висвітлювали методичні принципи фортепіанного виконавства, а й демонстрували свою виконавську майстерність.

Особливий внесок у розвиток наукового потенціалу кафедри теорії музики та фортепіано зробила доктор мистецтвознавства (2004), професор (2005) Ірина Іллівна Польська (1954 р. н.) – випускниця Харківської середньої спеціальної школи-десятирічки (1973, клас Н. Ю. Гольдінгер) та Харківського інституту мистецтв (1978, клас проф. Б. О. Скловського). Її схильність до наукової роботи проявилася ще в роки навчання в закладі вищої освіти, де Ірина Іллівна очолювала студентське наукове товариство фортепіанного факультету і була членом Ради СНТ ХІМ. Наукова сфера діяльності стала для неї пріоритетною й у Харківській державній академії культури.

Величезний науково-методичний доробок Ірини Іллівни є результатом багаторічної плідної дослідницької роботи. І. І. Польська – автор понад 200 друкованих наукових і науково-методичних праць, серед них – 3 монографії, понад 90 статей у вітчизняних і зарубіжних наукових збірках, програми лекційних курсів, методичні розробки тощо. Наукові інтереси І. І. Польської зосереджені у сфері теорії та історії музичного ансамблю (камерного й фортепіанного), музичної естетики та культурології, філософії й психології мистецтва, теорії та історії музичного виконавства, музичної культури м. Харків.

У роки роботи на кафедрі теорії музики та фортепіано (1992–2017 рр.), крім проведення індивідуальних занять з курсу фортепіано та музично-просвітницької і виконавської практики, І. І. Польська розробила та читала курси лекцій: «Музична естетика», «Музична психологія», «Музична педагогіка», «Магістерський семінар», «Історія та теорія музичного виконавства», «Проблеми виконавського музикознавства» тощо.

Упродовж усього часу існування магістратури ХДАК зі спеціальності «Музичне мистецтво» педагог не тільки здійснювала керівництво, а й очолювала загальний процес підготовки всіх магістерських праць, які були підготовлені й захищені на кафедрі теорії музики і фортепіано.

Під безпосереднім керівництвом проф. І. І. Польської успішно захистили дисертації та здобули науковий ступінь кандидата мистецтвознавства педагоги факультету музичного мистецтва ХДАК: Г. М. Бреславець, В. Г. Бойко, В. В. Воскобойнікова, О. В. Єрошенко, І. Ю. Коновалова, Я. М. Котенко, А. Ю. Рум'янцева, О. О. Тарасова, ступінь доктора мистецтвознавства одержали О. І. Козак, В. М. Щепакін.

Творча практика Ірини Іллівни вміщує весь спектр видів музичної діяльності. Педагог була першою виконавицею багатьох фортепіанних, концертних, камерно-інструментальних та камерно-вокальних творів харківських композиторів І. Польського, Г. Цицалюка на концертах Національної спілки композиторів України, а також на телебаченні та радіо. Як учасниця фортепіанних дуетів з І. М. Шкільніковою та І. В. Щипачовою, І. І. Польська виступала не тільки у великій залі ХДАК і Будинку вчених, а й брала участь у міжнародних фестивалях «Харківські асамблеї».

І. І. Польська – член редакційної колегії наукового збірника «Культура України»; член редколегії та науковий редактор журналу «Вісник Міжнародного Слов'янського університету» (Серія: Мистецтвознавство) (2000–2013 рр.), науковий керівник наукової теми кафедри теорії музики та фортепіано (1993–2017 рр.), засновник і президент Асоціації фортепіанних ансамблів у м. Харків (з 1998 р.), член Міжнародної асоціації фортепіанних дуетів, член харківського Шубертівського товариства (з 1993 р.), член спеціалізованої вченої ради ХДАК із захисту кандидатських та докторських дисертацій; член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій ХНУМ імені І. П. Котляревського.

Професор І. І. Польська – дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» в номінації «викладач професійно-орієнтованих дисциплін» (2009). За плідну роботу нагороджена Почесною грамотою управління культури виконкому Харківської обласної Ради народних депутатів (1982), Почесною грамотою Харківського обласного відділення Музичного товариства УРСР (1983), Почесним дипломом Академії мистецтв України (2009), Почесною Грамотою виконкому Харківської міської ради (2009).

Василь Михайлович Щепакін (1962 р. н.) закінчив Харківське музичне училище імені Б. М. Лятошинського (1981, клас С. І. Токарева) та Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1986, клас доцента В. І. Лозової).

Розпочав роботу в Харківському державному інституті культури на посаді викладача кафедри музикознавства (1988). У 2001 р. захистив кандидатську дисертацію з теми «Чеські музиканти в музичній культурі України кінця XVIII – початку XX ст.», у 2004 р. отримав учене звання доцента, у 2018 р. захистив докторську дисертацію «Формування музичної культури Сходу та Півдня України в контексті західноєвропейських мистецьких впливів (друга половина XIX – початок XX ст.)». З 2017 р. працює на кафедрі теорії та історії музики й на кафедрі фортепіано, де викладає практичні дисципліни «Фортепіано», «Спеціалізований інструмент» (фортепіано).

Сферами наукових інтересів В. М. Щепакіна є історія музичної культури України XVIII – початку XX ст. у міжнародних музичних контактах, еволюція вітчизняної музично-критичної думки XIX – XXI ст.

В. М. Щепакін – автор понад 70 публікацій, серед яких – біобібліографічний словник «Чеські музиканти в Україні», монографія «Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX – початку XX століть: європейські виміри», близька 50 статей з проблем західноєвропейських мистецьких впливів на музичну культуру України XVIII – початку XX ст., статті в енциклопедичних виданнях «Українська музична енциклопедія», «Енциклопедія сучасної України», кілька навчально-методичних праць.

Входив до складу оргкомітетів усеукраїнських наукових конференцій і конкурсів «Слобожанський вернісаж», що відбувалися в ХДАК. Був членом журі всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів мистецтв «Майстер-Maestro», «Слобожанський вернісаж», російської класичної та сучасної музики «Ландыш», польської та української музики імені К. Шимановського, «Grand Music Fest».

Як виконавець-піаніст, брав участь в озвучуванні фільму телеканалу «Перша столиця», присвяченого історії кінотеатру «Боммер» (2013), виступав у концерті пам'яті В. І. Лозової у ХНУМ (2018).

Має успішний досвід роботи з дитячими оркестрами ударних і шумових інструментів. Ці колективи неодноразово ставали лауреатами та дипломантами різних міжнародних і всеукраїнських конкурсів і фестивалів. З оркестром «Тіко-Тіко» ЗОШ № 124 має записи на національному й харківському телебаченні, гастролював з великими програмами в м. Полтава (1996), Київ (1997), Балатонфюред (Угорщина, Гран-прі фестивалю «Балатон – Мистецтво – Молодість», 2001 р.).

За роки роботи у ХДАК, як викладач спеціального інструмента (фортепіано) і керівник магістерських кваліфікаційних праць, підготував понад 40 фахівців, котрі працюють за спеціальністю в різних містах України, країнах Європи та Азії.

Нині до складу сформованої у 2017 р. кафедри фортепіано входять високопрофесійні фахівці, учні-музикознавці, серед яких – доктор мистецтвознавства, доцент Н. О. Рябуха; кандидат мистецтвознавства, доцент Н. Ю. Зимогляд; кандидат мистецтвознавства, доцент А. Ю. Рум'янцева; кандидат мистецтвознавства, викладач О. Степанова. Усі педагоги – вихованці харківської фортепіанної школи.

З 2001 р. на кафедрі теорії музики та фортепіано ХДАК працює Наталія Олександрівна Рябуха (1977 р. н.). Закінчила фортепіанне відділення Харківського музичного училища (1996, клас Г. Д. Самсонік) та фортепіанний факультет Харківського державного інституту мистецтв імені І. П. Котляревського (2001, клас заслуженого артиста України, професора С. Ю. Юшкевича).

З перших років роботи в Харківській державній академії культури Наталія Олександрівна активно та плідно займалася дослідницькою роботою, завдяки чому за стислий термін стрімко професійно зросла в науково-педагогічній роботі.

Протягом 2001 – 2004 рр. – навчалася в аспірантурі ХДАК і у 2004 р. захистила кандидатську дисертацію «Мініатюра як феномен музичної культури (на матеріалі фортепіанних творів українських композиторів кінця XIX – XX століть)» під науковим керівництвом доктора філософських наук, професора М. В. Дяченка). Стала кандидатом мистецтвознавства (2004), з 2006 р. обіймає посаду доцента кафедри теорії музики та фортепіано ХДАК, отримала звання доцента (2010).

У 2013 – 2016 рр. перебувала в докторантурі ХДАК на кафедрі культурології та медіа-комунікацій. У 2017 р. захистила докторську дисертацію «Трансформація звукового образу світу у фортепіанній культурі: онто-сонологічний підхід» (науковий консультант – доктор мистецтвознавства, професор Л. В. Шаповалова) та отримала науковий ступінь доктора мистецтвознавства. Під час захисту докторської дисертації теоретичні положення дослідження унаочнила аудіовізуальною презентацією та музичним ілюструванням фортепіанних творів у власному виконанні.

З 2017 р. працює заступником декана факультету музичного мистецтва ХДАК.

Н. О. Рябуха викладає «Фортепіано» (для студентів різних освітніх програм) та «Спеціальний інструмент» (для студентів освітньої програми «Музичне мистецтво естради»). Її успіхи в педагогічній діяльності зумовлені сумлінною працею над технічною та образною сферами фортепіанних творів. Підтвердженням цього стало вдосконалення виконавської й технічної майстерності студента IV курсу спеціалізації «Музичне мистецтво естради» Чжан Юньшо, що дозволило йому посісти I місце на конкурсі «Dans Song Fest» (Харків, ХДАК, 2018).

Н. О. Рябуха активно займається дослідницькою діяльністю, сферою її наукових інтересів є культурологічна специфіка мистецтвознавчого дослідження, проблеми виконавської інтерпретації, теорії та історії фортепіанної культури. Вона є автором понад 70 публікацій, серед яких – монографія «Звуковий образ

світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ століття» (2016); посібник «Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації» з грифом МОН України (2010); понад 40 наукових статей, опублікованих у фахових, наукометричних та інших наукових виданнях; 30 тез доповідей і матеріалів конференцій, а також навчально-методичних праць з курсів «Фортепіано», «Спецінструмент», «Музична інтерпретація», «Музична критика», «Філософія музики».

Педагог бере активну участь у роботі Методичної ради факультету музичного мистецтва (Голова ради), у розробленні освітніх програм та підготовці архівних ліцензійних справ зі спеціальності «Музичне мистецтво», є розробником навчальних курсів для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» різних освітніх рівнів: «Музична інтерпретація» (ОР «магістр»), «Музична критика» (ОР «магістр»), «Філософія музики» (ОНР «доктор філософії»).

Н. О. Рябуха здійснює наукове керівництво не тільки магістерськими роботами студентів факультету музичного мистецтва (з 2006 р.), а й дисертаційними дослідженнями аспірантів (з 2017 р.) зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Наталія Юріївна Зимогляд (1956 р. н.) почала працювати в Харківській державній академії культури з 1998 р., після закінчення аспірантури (1994) під керівництвом Н. П. Корихалової та захисту кандидатської дисертації «Піаністична культура України 30–50 рр. ХХ ст.» (1996).

Фортепіанну музичну освіту здобула в Харківському музичному училищі (1976, клас Г. П. Ризван) та Харківському інституті мистецтв (1982, клас Т. Б. Веркіної).

Наталія Юріївна має багатий досвід роботи в різних сферах фортепіанної діяльності, про що свідчить її послужний список. До Харківської державної академії культури вона працювала концертмейстером (1985) та провідним концертмейстером (1993) кафедри оперної підготовки Харківського інституту мистецтв, викладачем кафедри загального та спеціалізованого фортепіано (1986, за сумісництвом), концертмейстером (1996 – 1999) Харківської державної опери імені М. В. Лисенка (за сумісництвом).

З 1998 р. – старший викладач, з 2001 – доцент кафедри теорії музики та фортепіано, з 2017 – доцент кафедри фортепіано Харківської державної академії культури.

Ще в студентські роки проявилася тяжіння Н. Ю. Зимогляд до концертмейстерської діяльності, що дозволило їй брати участь у постановках оперних спектаклів як на сцені оперної студії Харківського інституту мистецтв імені І. П. Котляревського, так і на сцені Харківського академічного театру опери та балету. Професійне володіння специфікою концертмейстерської майстерності, знання основ постановки голосу зумовлюють її успішну співпрацю з провідними солістами-вокалістами м. Харків – заслуженою артисткою України О. Скворцовою, А. Калужним, В. Червонюком, у концертних програмах котрих – зразки класичної, романтичної музики, а також твори сучасних українських і харківських композиторів. Н. Ю. Зимогляд у дуєті з проф. Н. Гребенюк брала участь у фестивалях та концертах на різних сценах м. Харків, зокрема в Харківській, Київській та Ростова-на-Дону філармоніях тощо. Постійно бере участь у концертах міжнародного фестивалю «Харківські асамблеї».

Н. Ю. Зимогляд викладає курс «Фортепіано» та здійснює керівництво магістерськими працями.

Є автором понад 60 публікацій, серед яких – статті, опубліковані у фахових, наукометричних та інших виданнях, тези доповідей і матеріали конференцій, а також навчально-методичні праці з курсу «Фортепіано».

Сфера її наукових інтересів – проблеми фортепіанного виконавства та інтерпретації, історії піаністичної культури України.

Кандидат мистецтвознавства, доцент Алла Юріївна Рум'янцева (1954 р. н.) – почала працювати на кафедрі теорії музики та фортепіано з 2001 р. У 1974 р. закінчила фортепіанне відділення Харківського музичного училища (в класі Н. С. Радченко), у 1979 р. – фортепіанний факультет Харківського інституту мистецтв імені І. П. Котляревського (клас доцента В. І. Лозової). Працювала концертмейстером кафедри оркестрового диригування (з 1979 р.) та кафедри народних інструментів (з 1983 р.) Харківського державного інституту культури. З 1988 р. – концертмейстер і викладач загального фортепіано, а з 1992 р. – викладач спеціального фортепіано Харківського педагогічного коледжу. З 2001 р. – викладач, старший викладач (2011 р.), доцент кафедри теорії музики та фортепіано (2013 р.).

У 2011 р. під керівництвом проф. І. І. Польської захистила кандидатську дисертацію з теми «Піаністична культура Харкова 40–80 рр. ХХ століття».

У 1980 рр. А. Ю. Рум'янцева виступала з оркестром народних інструментів Харківського державного інституту культури в шефських концертах та на державному іспиті (1989), виконуючи фортепіанні партії в концертних творах для фортепіано з оркестром. Під час роботи в педагогічному коледжі співпрацювала

з оркестром народних інструментів, а також як солістка виконувала твори світової класики на шефських, святкових та ювілейних концертах навчального закладу. У вересні 2001 р. як солістка брала участь у святковому концерті ХДАК.

З 1998 р. педагог займається концертно-просвітницькою діяльністю в міській громадській організації «Сат'я», у межах заходів якої (конференції, фестивалі, концерти, концерти-лекції) відбулися тематичні концерти з творів В. А. Моцарта, С. В. Рахманінова, Ф. Шопена, а також концерти з творів світової класики та джазової музики. У 2004 р. після виступу в межах музичного конкурсу міського фестивалю «Гармонія тіла та душі» одержала диплом лауреата.

Педагогічні успіхи А. Ю. Рум'янцевої підтверджені дипломами, які отримали її студенти: Ольга Ващенко — лауреат III регіонального конкурсу обдарованої молоді в номінації — фортепіано (м. Мелітополь, 2001); Катерина Качур — лауреат I ступеня регіонального конкурсу фортепіанного виконавства серед студентів різних спеціалізацій закладів вищої освіти III–IV рівня акредитації (м. Дніпро, 2018).

Дослідницька діяльність А. Ю. Рум'янцевої спрямована на вивчення та висвітлення проблематики фортепіанного мистецтва. А. Ю. Рум'янцева відповідальна за науково-методичну роботу на кафедрі фортепіано. Бере активну участь у розробленні та оновленні навчальних програм з курсу фортепіано (для 6 спеціалізацій) та «Основи концертмейстерської майстерності». Автор понад 40 публікацій, серед яких — наукові статті, тези доповідей на міжнародних конференціях, освітні програми, навчально-методичні матеріали.

Викладає практичні дисципліни «Фортепіано» та «Спецінструмент (фортепіано), здійснює керівництво магістерськими працями з публікацією тез на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

У грудні 2018 р. на кафедрі почала працювати Олеся Юріївна Степанова (1992 р. н.), котра після закінчення Харківської гуманітарно-педагогічної академії (2013), магістратури Харківської державної академії культури (2015, клас заслуженого діяча мистецтв України, проф. О. Д. Складарова) та Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського (2016, клас кандидата мистецтвознавства, доц. Ю. К. Попова навчалася в аспірантурі на факультеті музичного мистецтва Харківської державної академії культури (2015 — 2018 рр.).

У 2018 р. під керівництвом доктора мистецтвознавства, професора О. Г. Роценко захистила кандидатську дисертацію за темою «Піанізм лондонської та віденської фортепіанних шкіл: компаративний аналіз».

Автор 8 публікацій (6 статей, 2 тези доповідей).

Під час навчання в Харківській гуманітарно-педагогічній академії успішно демонструвала свою виконавську майстерність на концертах кафедри фортепіано, на загальних концертних заходах навчального закладу й на всеукраїнських та міжнародних фестивалях і конкурсах, на яких одержала дипломи лауреата II та III ступеня (м. Ніжин, 2011, 2012; м. Харків, 2012, м. Київ, 2013).

З вересня 2013 р. по серпень 2014 р. працювала концертмейстером-акомпаніатором у «Харківській обласній філармонії», а з 2014 р. по 2018 р. — у «Харківській загальноосвітній школі № 135 імені Героя Радянського Союзу К. Ф. Ольшанського» на посаді вчителя музичного мистецтва, керівника хорового гуртка та педагога-організатора.

У Харківській державній академії культури викладає «Фортепіано» та «Спецінструмент» (фортепіано) для іноземних студентів.

Нині на кафедрі фортепіано склався колектив викладачів-митців, однодумців, науково-методична та творчо-виконавська діяльність яких сягнула далеко за межі ХДАК.

Щорічно педагоги кафедри публікують статті в міжнародних, наукометричних і фахових збірниках України та зарубіжжя; беруть участь у всеукраїнських та міжнародних наукових конференціях, присвячених різноманітним проблемам виконавського музикознавства та історії розвитку фортепіанної культури України; працюють над розробленням та оновленням освітніх програм за курсами «Фортепіано» (для всіх музичних освітніх програм), «Спецінструмент» (фортепіано) для освітньої програми «Музичне мистецтво естради», «Основи концертмейстерської майстерності»; поповнюють методичне забезпечення кафедри авторськими посібниками й методичними матеріалами, розробленими з урахуванням особливостей кожної спеціалізації та рівня музично-теоретичної й виконавської підготовки студентів.

Добре організована керівником кафедри педагогічна, наукова, методична та творчо-виконавська діяльність викладачів є основою успішного розвитку піаністичної майстерності студентів усіх освітніх програм спеціальності 025 «Музичне мистецтво» факультету музичного мистецтва ХДАК.

Кафедра теорії та історії музики

Кафедру теорії та історії музики сформовано в серпні 2017 р. у результаті реорганізації кафедри теорії музики та фортепіано. Її створення зумовлене функціонуванням у ХДАК аспірантури й докторантури за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво», а також великим попитом іноземних студентів на отримання другого — магістерського — освітнього рівня і третього — освітньо-наукового — рівня підготовки докторів філософії за спеціальністю «Музичне мистецтво», що потребувало розроблення комплексу методологічних заходів для якісної підготовки магістрів виконавських спеціальностей до подальшої наукової діяльності, організації та наукового керівництва дослідницькою роботою аспірантів, наукового консультування докторантів. Ці вимоги зумовили поєднання в навчальних дисциплінах, які були розроблені та нині впроваджуються в навчальному процесі викладачами кафедри для аспірантів, необхідних компонентів, що об'єднали засади історичного, теоретичного та виконавського музикознавства, тобто охопили увесь спектр спеціальних наукових підходів і методів, необхідних для здійснення сучасної науково-пошукової та науково-аналітичної діяльності в галузі музикознавства.

Попри те, що кафедра теорії та історії музики як самостійний навчально-методичний підрозділ є наймолодшою на факультеті, історія її формування та функціонування сягає 1964 р., коли водночас із реорганізацією Харківського бібліотечного інституту в Харківський інститут культури, відповідно з кафедр хорового диригування та народних інструментів, на факультеті культурно-освітньої роботи були виокремлені в самостійну кафедру музикознавства викладачі теорії та історії музики і фортепіано. Фундатором кафедри музикознавства був член Спілки композиторів України (з 1938 р.), відомий український композитор (автор симфонічних, камерно-інструментальних, хорових, вокальних творів, музики до театральних вистав, співавтор музики гімну УРСР), педагог, диригент, піаніст, вихованець харківської консерваторії з класу теорії музики (1936 р.) та з класу композиції М. Д. Тиця (1938 р.), доцент Олександр Абрамович Жук (1907–1995 рр.), котрий на той час мав багаторічний досвід викладацької й музично-просвітницької діяльності в Харківській консерваторії, Харківському музичному училищі, завідування музично-теоретичною кафедрою в Харківському театральному інституті, завідування музичною частиною й диригування театральним оркестром у Російському драматичному театрі імені Т. Г. Шевченка (м. Ленінгорськ, нині — Ріддер, Казахстан).

За перші п'ять років свого існування очолювана цим непересічним музикантом кафедра музикознавства здобула заслужений авторитет не лише в місті, а й в усій Україні, адже О. А. Жуком та його колишнім учнем, на той час — колегою і наступником на посаді завідувача кафедри, І. С. Польським були двічі проведені методичні семінари для працівників культурно-освітніх училищ республіки. Одним із постулатів О. А. Жука, як організатора музично-теоретичного навчання в Харківському інституті культури, було бачення всіх членів очолюваної ним кафедри колективом однодумців. За спогадами його колеги, викладача музично-теоретичних дисциплін Л. Б. Бортник, котра працювала під керівництвом О. А. Жука, його улюбленим твердженням було: «Кафедра — це не я, кафедра — це ми всі разом!» Протягом перших років існування на кафедрі склалося ядро висококваліфікованих викладачів — теоретиків і піаністів, частина з яких працювала в інституті культури протягом кількох наступних десятиліть.

Серед поважних фахівців, котрі працювали на кафедрі з перших років і стали взірцем для молодших колег — продовжувачів їхньої справи, слід, насамперед, назвати відомого далеко за межами України композитора, музикознавця, кандидата мистецтвознавства, професора, члена Національної спілки композиторів України Іллю Самійловича Польського (1924–2001 рр.), який завідував кафедрою в 1969–1977 рр., а пізніше працював там на посаді доцента, згодом — професора.

І. С. Польський походив з родини стоматологів, проте його мати була талановитим музикантом-аматором: грала на мандоліні та скрипці. Різносторонньо обдарована особистість, І. С. Польський був відомий як талановитий митець-композитор, досвідчений викладач і реформатор системи закладів вищої освіти, видатний учений фольклорист Слобожанщини. Багаторічний керівник фольклорної секції Харківського відділення Спілки композиторів СРСР І. С. Польський став знаковою постаттю харківської композиторської школи середини — другої половини ХХ ст. На момент вступу до Спілки композиторів (1951 р.) він був уже зрілою людиною, закінчив Харківське музичне училище (курсом керував О. А. Жук) та Харківську консерваторію (перший учень у класі композиції Д. Л. Клебанова, водночас випускник класу музикознавства професора М. Д. Тица), а між навчанням — був добровольцем у Другій світовій війні: спочатку бійцем народного ополчення під Харковом, а потім, після закінчення в Коканді (Узбекистан) Харківського військового авіаційного училища зв'язку — офіцером, командиром взводу радіо- та світломаєків на Волховському напрямі, потім у штабі 14 Повітряної армії.

З 1947 до 1962 р. І. С. Польський викладав у Харківському музичному училищі, з 1962 р. і до кінця життя — у Харківському державному інституті культури — Харківській державній академії культури, де пройшов довгий шлях від викладача до професора, найдосвідченішого Майстра, котрий виховав сотні кваліфікованих спеціалістів. Глибокі знання, манера викладання, що базувалася на живому безпосередньому спілкуванні зі студентами, уміння зацікавити студентів, гарні організаційні здібності сприяли утворенню навколо нього колективу зі спільними поглядами на процес і методи виховання музикантів-фахівців. І. С. Польський був постійним членом Ученої ради ХДІК — ХДАК та Спеціалізованої вченої ради академії із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю «Теорія та історія культури», багато років очолював кафедру музикознавства, а в 1991–1995 рр. — створену за його безпосередньої участі кафедру українського народного співу та музичного фольклору, на якій за ініціативи І. С. Польського в 1992 р. створено навчальну лабораторію фольклору та етнографії Слобідської України. Раніше, ще за часів завідування кафедрою музикознавства, В. С. Польським та його колегою, чудовим викладачем — знавцем історії української, російської та світової музики Д. М. Березовською ініційовано створення на факультеті культурно-освітньої роботи спеціального кабінету прослуховування музики, який був доповнений програвачами й навушниками до них та мав величезний фонд грамплатівок, який набагато перевищував вимоги навчальних програм з історії музики щодо вивчення обов'язкових музичних творів. Цей кабінет, в якому студенти мали можливість ознайомитись із записами численних творів вітчизняних та зарубіжних класичних і сучасних композиторів, функціонував протягом двох десятиріч, аж до кінця 1980 — початку 1990 рр.

Фольклорна складова дослідницьких і композиторських уподобань І. С. Польського зумовила основний напрям його наукових пошуків і творчої діяльності: митець присвятив багато десятиліть свого життя вивченню фундаментальних проблем теорії фольклору, створенню принципово нових методологічних підходів до його мистецької інтерпретації та втіленню їх у композиторській творчості. У 1977 р. в Ленінградському державному інституті театру, музики та кінематографії він захистив кандидатську дисертацію «Колядні цикли в Білорусі й на Україні та їх спадкоємні зв'язки з новою соціалістичною обрядовістю», а в подальшому видав чимало наукових публікацій із цієї проблематики, серед яких — статті «Художні особливості ігрових циклів колядної пісенності на Україні та в Білорусі», «Про використання традиційної колядної обрядовості», «Сучасні обряди на Україні та в Білорусі», «Специфіка фольклору україно-російського прикордоння», «Супровідні пісні колядного типу», «Волочобні пісні на Україні та в Білорусі» та ін., зокрема в збірниках «Проблеми фольклору народів СРСР» та «Українське музикознавство», а також кілька навчальних посібників з фольклористики. Дослідницькі та методичні праці І. С. Польського друкувалися, окрім України, у Росії, Білорусі, Молдові. У 1999 р. він був визнаний Американським біографічним інститутом (American Biographical Institute) «Людиною року» в номінації «Видатні вчені світу». І. С. Польський став одним із засновників харківської школи етномузикознавства, адже він не лише глибоко знав і любив народну музичну спадщину України, Білорусі, Росії, а й реалізовував свої пошуки як у творчій лабораторії композитора-митця, так і в різних інших аспектах своєї багатогранної соціокультурної діяльності.

Значущою є її композиторська спадщина І. С. Польського: він створив 6 опер, найвідомішою з яких є дитяча опера «Терем-теремок» — рекордсмен у колишньому СРСР за кількістю постановок, балет «Пролісок», кантати, вокально-симфонічні поеми, 4 симфонії, кілька фортепіанних і камерних творів, серед яких виокремлюється цикл «24 колядки» для фортепіано, інструментальні концерти та п'єси, вокальні цикли й романси, музика до театральних вистав тощо. У багатьох творах митець творчо використовував український музичний фольклор: як точні цитати та в переробленій формі — для створення авторських мелодій.

Одним із найважливіших досягнень І. С. Польського як ученого та пропагандиста української музично-духовної спадщини стало проведення ним у 1988 р. науково-творчої конференції, присвяченої 110-річному ювілею Гната Хоткевича і 50 роковинам його розстрілу. Цей захід, який Харківське відділення Спілки композиторів України планувало як локальний, завдяки особистості головного героя конференції та величезному авторитетові її організатора, був проведений у ХДАК зі статусом всесоюзного, адже заявки на участь подали не лише харківські музикознавці, а й дослідники з Ленінграда, Клайпеди, Мінська, Вільнюса, Києва, Рівного, Івано-Франківська.

Серед вихованців і послідовників І. С. Польського є представники різних музичних спеціалізацій, відомі композитори, музиканти-виконавці й музикознавці, викладачі всіх рівнів і працівники різних закладів культури, заслужені діячі культури, науки і мистецтва України, заслужені та народні артисти. Серед них — ректор ХДАК, доктор історичних наук, член-кореспондент Академії мистецтв України В. М. Шейко, ректор Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор В. І. Рожок та ін. Нині в ХДАК дослідження фольклору, започатковані І. С. Польським, продуктивно в різних аспектах продовжують його молодші колеги: кандидати мистецтвознавства В. М. Осадча, А. В. Гуріна, В. В. Осипенко, Г. В. Бреславець, Ю. І. Карчова.

У перші десятиріччя практично всі викладачі-піаністи кафедри музикознавства активно займалися виконавською діяльністю, брали участь як у ХДІК, так і за його межами в численних концертах як сольні та камерно-ансамблеві виконавці, а музикознавці — як лектори й ведучі багатьох концертів. Серед викладачів-піаністів, котрі працювали на кафедрі в 1960 — 1980 рр., слід назвати О. А. Осмакова, Л. Б. Лекумович, Т. В. Яншину, Т. С. Вороніну, Л. В. Павлову, Ю. М. Велесевича, Н. С. Геуасшвілі, В. І. Гінзбург, Т. О. Глазиріну, В. Ф. Потапову, С. В. Монахова, Н. П. Корольову, Г. О. Ніколаєву, В. І. Куразаєву, О. Д. Склярюва. Плідну методичну й навчальну роботу кафедри в 1960 — 1980 рр. складно уявити без подвижницької праці досвідчених музикознавців і теоретиків Д. М. Березовської, Л. Б. Бортник, О. М. Руденко, Н. Й. Некрасової, А. А. Мізітової, Г. Б. Полтавцевої, Ю. Т. Калачова, Т. О. Андрищенко, І. М. Немцової, Г. В. Адамової, М. О. Дербас, О. Г. Рощенко, В. М. Осадчої, Г. В. Рудас, О. В. Уманець. Висококласні фахівці музично-теоретичної освіти у ХДІК — ХДАК Д. М. Березовська, Л. Б. Бортник, О. М. Руденко, Ю. Т. Калачов, О. І. Козак працювали у ХДІК — ХДАК упродовж кількох десятиліть, В. М. Осадча працює і нині. Для деяких викладачів робота на кафедрі стала сходинкою до подальшої науково-педагогічної кар'єри в інших закладах вищої освіти: донині в Харківському національному університеті мистецтв працюють на посаді професорів кандидати мистецтвознавства А. А. Мізітова, Г. Б. Полтавцева, у НМАУ імені П. І. Чайковського працювала кандидат мистецтвознавства, доцент Н. Й. Некрасова.

У 1977 р. відбулося розділення кафедри музикознавства на дві окремі: фортепіанну й музично-теоретичну, яку спочатку очолювала фахівець із великим стажем роботи в закладі вищої освіти музикознавець, старший викладач Ольга Миколаївна Руденко (1939 р. н.), автор чи не найперших в Україні, проведених ще в 1970 рр., досліджень життя та творчості Г. М. Хоткевича, численних навчально-методичних праць, котра працювала на кафедрі впродовж 30 років (1966–1996), а з 1982 р. до 1993 р. — кандидат філософських наук, доцент Олександра Іванівна Козак (1947 р. н.), яка нині є доктором мистецтвознавства, професором і працює в ХНУМ імені І. П. Котляревського.

З виокремленням теоретичної та фортепіанної кафедр склад першої з них поповнився викладачами, котрі вели курси інструментування та читання партитур, які раніше належали до складу оркестрових кафедр. Серед них були митці, члени Харківського відділення Спілки композиторів України: Г. Н. Цицалюк, В. М. Золотухін, А. П. Гайденко, В. О. Пономаренко, В. В. Чепеленко, В. В. Пікулік. Після захисту найпершої на кафедрі кандидатської дисертації продовжував працювати І. С. Польський, тому, за свідченням О. М. Руденко, завдяки потужним творчим силам у ці роки на факультеті культурно-освітньої роботи стали традиційними авторські виступи й навіть авторські концерти композиторів — членів кафедри, які перетворювалися на справжні свята сучасної української музики.

До цих же часів належить розквіт у ХДІК діяльності факультету підвищення кваліфікації викладачів культурно-освітніх училищ, на якому вдосконалювали педагогічну й методологічну майстерність представники багатьох республік колишнього СРСР. Найактивнішу участь у цьому процесі брали викладачі теоретичної та фортепіанної кафедр, пропонуючи викладачам середньої ланки народно-музичної освіти власний передовий методологічний і практичний досвід підготовки фахівців у сфері народно-музичного мистецтва.

У період керівництва теоретичною, а з 1987 р. знову об'єднаною з викладачами-піаністами кафедрою музикознавства О. І. Козак, котра в 1978 р. на кафедрі естетики Московського державного університету захистила кандидатську дисертацію «Драматичне як естетична проблема», активізувалася навчально-методична й наукова діяльність викладачів: видано друком навчально-методичні матеріали з курсів, які викладалися на кафедрі, молоді викладачі склали перші кандидатські іспити. В. І. Куразаєва закінчила аспірантуру Харківського державного педагогічного інституту імені Г. С. Сковороди за спеціальністю «Педагогіка», О. Г. Рощенко в Київській державній консерваторії імені П. І. Чайковського захистила кандидатську дисертацію «Історико-соціальні типи функціонування музично-культурної спадщини у композиторській творчості» (1988). Непересічними науковими подіями для викладачів кафедри й усього факультету стало депонування в Москві двох кафедральних збірників наукових статей (1988, 1991 рр.). Значним досягненням у методичній роботі Г. О. Ніколаєвої було видання нею в 1993 р. навчального посібника «Методика навчання гри на фортепіано для студентів вузів культури» (друге видання у 2005 р.) і здобуття вченого звання доцента.

Кардинальні зміни, які відбувалися в українському суспільстві кінця 1980 – 1990 рр., зумовлені розпадом СРСР та утворенням України як самостійної держави, яка робила перші кроки на шляху до незалежності, зумовили й суттєві зміни в стратегії підготовки фахівців-музикантів у ХДІК – ХДАК. Факультет культурно-освітньої роботи в 1991 р. був реорганізований у факультет культурології й народної художньої творчості, з якого в 1997 р. виокремилися факультети культурології та менеджменту й народного музичного мистецтва, який з 2000 р. після скасування спеціальності «Народна музична творчість» отримав назву факультету музичного мистецтва.

Досвідчені педагоги передавали естафету наступному поколінню: наприкінці 1980 – у 1990 рр. на кафедрі почали працювати викладачі, котрі незабаром стали справжньою науковою елітою факультету, захистивши кандидатські (І. Ю. Коновалова, Н. Ю. Зимогляд, А. Ю. Рум'янцева) і згодом докторські (І. І. Польська, В. М. Щепакін) дисертації. З тих же часів упродовж багатьох наступних років на кафедрі працювали А. М. Жданько (нині – кандидат мистецтвознавства, професор, проректор з наукової роботи ХНУМ імені І. П. Котляревського), Ж. В. Дедусенко (нині – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри камерного ансамблю ХНУМ імені І. П. Котляревського), О. В. Уманець (нині – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри культурології Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого), О. О. Верба (нині – доктор мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя Харківської гуманітарно-педагогічної академії), О. А. Тарасова (нині – кандидат мистецтвознавства, доцент, педагог-методист, завуч з творчої і виховної роботи в ДМШ № 15 імені В. А. Моцарта).

Певний час у 1990 рр. на кафедрі працював за сумісництвом один із корифеїв українського теоретичного музикознавства, доктор мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України, композитор (член Харківського відділення Національної спілки композиторів України), кавалер Ордена Вітчизняної війни II ступеня, лауреат муніципальної премії імені І. І. Слатіна Т. С. Кравцов, котрий у ті часи входив до складу Спеціалізованої вченої ради ХДАК із захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю «Теорія та історія культури». Його заняття з музично-теоретичних предметів зі студентами та спілкування на кафедрі з молодшими колегами ставали справжніми феєрверками музично-теоретичної думки.

З моменту перейменування кафедри музикознавства на кафедру теорії музики та фортепіано (1993 р.) і до 2017 р. нею керував один із найавторитетніших у м. Харків музикантів, чудовий піаніст, провідний концертмейстер Харківської обласної філармонії Олександр Давидович Склярів (1947 р. н.), котрий працює у ХДАК з 1973 р. і пройшов творчо-педагогічний шлях від викладача до Заслуженого діяча мистецтв України, професора. Після реорганізації кафедри теорії музики та фортепіано під його керівництвом залишилася кафедра фортепіано. Через доброзичливу атмосферу, що склалася на кафедрі теорії музики та фортепіано завдяки її завідувачеві й усьому професорсько-викладацькому складу, сприянню О. Д. Склярєва своїм підлеглим у науковій діяльності, взаємній підтримці й науково-консультаційній допомозі викладачів колишньої кафедри теорії музики та фортепіано один одному, науковий ценз обох цих

кафедр нині становить 100%, є найвищим в академії, а працівники кафедр відчують себе єдиним згуртованим колективом.

Свій багатий досвід педагога-піаніста, серед вихованців якого — десятки лауреатів і дипломантів міжнародних і національних фестивалів та конкурсів, заслужені працівники культури України, відмінники освіти, і музиканта-концертанта, в ансамблі з яким уважають за честь виступити провідні академічні співаки й інструменталісти м. Харків, О. Д. Складаров зафіксував у навчальному посібнику для закладів вищої освіти культури й мистецтв «Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавських навичок студентів» (2002), у численних навчально-методичних публікаціях і кількох наукових статтях.

У період керівництва О. Д. Складаровим кафедрою теорії музики та фортепіано на факультеті музичного мистецтва впроваджено підготовку студентів за спеціалізацією «Музичне мистецтво естради», на яку приймалися абітурієнти-піаністи, тому викладачі фортепіано отримали змогу займатися зі студентами-піаністами фортепіано як спеціалізованим інструментом.

З початком випуску магістрів за спеціальністю «Музичне мистецтво» (2006) кафедра теорії музики та фортепіано перетворилася з обслуговуючою, педагогі якої викладали спеціальні навчальні дисципліни музично-теоретичного, музично-історичного й музично-прикладного спрямування не лише на факультеті музичного мистецтва, а й на інших творчих факультетах ХДАК, на випускову за другим (магістерським) освітнім ступенем. Отже, відтоді кафедра стала справжньою кузницею молодих науковців: її професорсько-викладацький склад розробив та впровадив спеціальні навчальні дисципліни, спрямовані на розвиток науково-дослідницьких здібностей студентів, необхідних для написання та захисту магістерських кваліфікаційних праць: «Музична критика», «Музична інтерпретація», «Інформаційне забезпечення музичної діяльності», «Методологія сучасної музичної педагогіки», «Магістерський семінар». Усі викладачі кафедри з науковим ступенем щороку керували й понині керують написанням дипломних магістерських праць.

Важливими мистецькими та науковими подіями в житті академії культури стали три всеукраїнські науково-творчі конференції, організовані кафедрою теорії музики та фортепіано й підтримані деканатом факультету музичного мистецтва та ректоратом ХДАК. Перша з них — «Музичний світ В. А. Моцарта: шляхи осягнення» (2006) — була організована за ідеї та ініціативи О. О. Верби, друга — «Харків у контексті світової музичної культури: події та люди» (2008) — і третя — «Австрійська музична культура на перехресті епох і традицій» (2009) — І. І. Польської.

З упровадженням у ХДАК аспірантури й докторантури за спеціальністю 17.00.03 «Музичне мистецтво» й дедалі більшим вступом на навчання за цією спеціальністю студентів-іноземців нагальною необхідною і виправданою стало завдання утворення окремої кафедри, яка б акумулювала найпередовіший науковий досвід у сфері музикознавства та стала б центром усесторонньої підготовки до захисту дисертацій як вітчизняних, так і іноземних молодих учених-дослідників.

Почесну місію очолити нову кафедру теорії та історії музики було довірено науковцеві, провідному фахівцеві в галузі музикознавства, доктору мистецтвознавства, професорові Олені Георгіївні Рощенко-Авер'яновій (1958 р. н.).

О. Г. Рощенко походить із родини відомих в Україні музикантів: її батько Г. Б. Авер'янов був віолончелістом, професором, багаторічним ректором Харківського інституту мистецтв імені І. П. Котляревського, мати З. Б. Юферова — музикознавцем і педагогом, дослідником музичного минулого м. Харків, кандидатом мистецтвознавства, професором кафедри історії музики цього ж навчального закладу.

Після закінчення Харківської середньої спеціальної музичної школи-інтернату за спеціальностями «Фортепіано» (клас Н. Ю. Гольдингер) та «Музично-теоретичні дисципліни» О. Г. Рощенко вступила до музикознавчого факультету ХІМ імені І. П. Котляревського, навчалася в класі доктора мистецтвознавства професора Н. Л. Очеретовської, а науковим консультантом її дипломної праці була доктор мистецтвознавства, професор М. Р. Черкашина-Губаренко. Після закінчення інституту мистецтв О. Г. Рощенко розпочала викладацьку діяльність на кафедрі музикознавства ХДІК (1982 р.), звідки вступила до аспірантури в Київську державну консерваторію (1984–1987), де її науковим керівником був завідувач кафедри теорії музики, доктор мистецтвознавства, член-кореспондент Національної академії мистецтв України І. А. Котляревський. Після повернення на викладацьку роботу до ХДІК та захисту кандидатської дисертації «Історико-соціальні типи функціонування музично-культурної спадщини в композиторській творчості» (1988) О. Г. Рощенко до 1990 р. працювала на кафедрі музикознавства на посаді старшого викладача, а потім перейшла на викладацьку роботу в ХДУМ–ХНУМ імені І. П. Котляревського, де викладала на кафедрі історії музики (у 1992–1998 рр. та після навчання в докторантурі НМАУ імені П. І. Чайковського у 2001–2004 рр. на посаді

доцента), а з 2004 р. очолила кафедру історії та теорії світової й української культури, якою керувала до 2014 р., у 2014–2015 рр. завідувала кафедрою теорії музики. У 2006 р. у НМАУ імені П. І. Чайковського захистила докторську дисертацію «Діалектика міфологеми і нова міфологія музичного романтизму» (науковий консультант — І. А. Котляревський), а у 2008 р. їй присвоєно вчене звання професора.

У складі кафедри плідно працює кандидат мистецтвознавства (2007), доцент (2010) Ірина Юрївна Коновалова, котра має загальний педагогічний стаж — 30 років, з них у Харківській державній академії культури — 19.

Вона працювала на кафедрі теорії музики та фортепіано понад 16 років, викладала музично-теоретичні курси «Сольфеджіо», «Гармонія», «Поліфонія», «Аналіз музичних творів» для студентів усіх освітніх програм спеціальностей 025 «Музичне мистецтво» та 024 «Хореографія». У 2007 р. з успіхом захистила кандидатську дисертацію з теми «Феноменологія музичної обробки (на матеріалі української хорової музики ХХ — поч. ХХІ ст.)». Під час науково-педагогічної роботи І. Ю. Коновалова виховала чималу кількість бакалаврів, магістрів, брала активну участь у роботі науково-методичної ради Академії (Голова ради) та в оргкомітетах міжнародних і всеукраїнських конференцій. У 2017 р. закінчила докторантуру, тема докторської дисертації — «Феномен композитора в європейській музичній культурі ХХ ст.: особистісні та діяльнісні аспекти».

На кафедрі теорії та історії музики продовжує плідно працювати над докторською дисертацією, викладає курси «Історія української музики», «Гармонія», «Поліфонія», «Сучасні композиційні технології», «Семінар сучасної музики», «Інформаційне забезпечення», «Сольфеджіо», «Гармонія», «Поліфонія» на кафедрі теорії та історії музики факультету музичного мистецтва та курс «Музика хореографічних творів» на факультеті хореографічного мистецтва. Здійснює керівництво магістерськими працями та аспірантами зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Науковий пенз кафедри теорії та історії музики стрімко зростає. Основними формами навчальної та науково-методичної діяльності кафедри є: викладання музично-теоретичних дисциплін практичного спрямування; керівництво дисертаційними працями аспірантів; робота в спеціалізованій раді із захисту дисертацій, а також виступи в ролі опонента; складання відгуків на автореферати кандидатських та докторських дисертацій; рецензування магістерських праць, статей, навчальних посібників і програм; музично-просвітницька діяльність (участь у концертно-творчій, лекторській, просвітницькій роботі кафедр факультету музичного мистецтва ХДАК).

Факультет кіно-, телемистецтва

Декан факультету — З. І. Алфьорова, доктор мистецтвознавства, професор. Заступник декана — О. О. Косачова, кандидат наук із соціальних комунікацій.

Факультет кіно-, телемистецтва створено у 2009 р. на базі організованого у 2003 р. факультету театрального та кіно-, телемистецтва (ТКТМ). Основою факультету є три кафедри: телебачення; телерепортерської майстерності; мистецтвознавства, літературознавства і мовознавства. Усі кафедри очолюють відомі як в Україні, так і за її межами фахівці. Факультет кіно-, телемистецтва став однією з п'яти існуючих в Україні кіношкіл.

Кафедру телебачення очолює кандидат мистецтвознавства, доцент Н. В. Мархайчук, кафедру телерепортерської майстерності — заслужений працівник культури України Т. О. Логінова, кафедру мистецтвознавства, літературознавства й мовознавства — доктор мистецтвознавства, професор С. Б. Рибалко.

На факультеті кіно-, телемистецтва здійснюється підготовка фахівців за напрямом кіно-, телемистецтво на денній і заочній формах навчання за освітньо-професійними програмами «Режисура телебачення», «Телерепортерство», «Оператор телебачення».

На факультеті кіно-, телемистецтва викладачі орієнтуються на сучасні вимоги до фахівця аудіовізуального мистецтва та виробництва. Сучасна мистецька освіта в аудіовізуальній сфері базується на кількох ціннісно-орієнтаційних моделях: освітньо-інформаційній, виховно-етичній та практично-утилітарній. Виклики сьогодення потребують не тільки синтезувати зазначені апробовані у світі моделі, але й скорегувати їх відповідно до національної специфіки. Це завдання цілком відповідає засадам Закону України «Про вищу освіту», який скерований на стандарти вищої освіти в Європі. На факультеті прагнуть створити

*Декан факультету,
доктор мистецтвознавства, професор
Зоя Іванівна Алфьорова*

умови для підготовки кадрів для сфери аудіовізуального мистецтва та виробництва з міцним освітньо-інформаційним підґрунтям, здобуття майбутніми фахівцями необхідних практично-утилітарних знань і набуття навичок, формування гуманістичного, національно-орієнтованого світогляду, який би мав чіткі етичні норми та цінності.

У концепції навчального процесу втілена система багатоступеневої освіти, яка дозволяє адаптувати національну сферу аудіовізуального мистецтва та виробництва до вимог сучасних європейських освітніх стандартів. На факультеті здійснюється підготовка фахівців за першим (бакалавр) та другим (магістр) рівнями вищої освіти зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво галузі знань», 02 «Культура і мистецтво».

Модель організації навчального процесу поєднує як теоретичну, так і практичну складові. Заняття відбуваються в академії та технічних базах телерадіокомпаній і продакш-студій м. Харків. Співробітники кафедр мають можливість упроваджувати нові курси в межах навчального плану, забезпечувати для студентів факультету академічну мобільність і можливість індивідуалізації планів власного навчання. Це сприяє формуванню фахівців, здатних створити новаторські аудіовізуальні твори, працювати у складних умовах динамічних змін.

Систематична профорієнтаційна робота на факультеті кіно-, телемистецтва свідчить про те, що суспільний попит на фахівців аудіовізуального мистецтва та виробництва є стабільним. Конкурс на означені освітньо-професійні програми – доказ високої фахової підготовки на факультеті й конкурентоспроможності таких фахівців на сучасному ринку праці. Факультет має свою матеріально-технічну базу, навчальну студію тощо.

Деканат факультету кіно-, телемистецтва

Творчі досягнення кафедр факультету відзначені дипломами лауреатів таких конкурсів: «London Shows International Film Festival» (Велика Британія); «Molodiya festival»; «Vasteras International Film Festival» (Вестерос, Швеція); міжнародного конкурсу «Калинові мости» (Польща); «Філософія серця» – фото-, відеоконкурсу, присвяченого волонтерському рухові в Україні (м. Харків); Відкритого всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Молоде кіно України» (м. Дніпро); всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Дніпро-сінема» імені Данила Сахненка (м. Дніпро); міжнародного кінофестивалю «КІТИ»; всеукраїнського фестивалю соціальної реклами «Твоїма очима» (м. Миколаїв); міжнародного правозахисного кінофестивалю «Ступені» (м. Харків); міжнародного студентського кінофестивалю «Пролог» (м. Київ); міжнародного фестивалю документального кіно про права людини «Doc.days.ua» (м. Київ); міжнародного фестивалю короткометражного кіно «Харківський бузок» (м. Харків); Театрально-дизайнерського фестивалю «Живи!» (м. Харків); фестивалю аудіовізуальних мистецтв «Art-motion»; Фестивалю сучасного мистецтва «Non-Stop media» (м. Харків) та ін.

На факультеті постійно діють: арт-проект «Тут є кіно», у межах якого відбувається науково-дискусійна діяльність викладачів і студентів факультету; арт-проект «АТОграф» («Герої не вмирають», який отримав Почесну відзнаку Секретаріату Національної спілки журналістів України (Київ 2015 р.) в номінації «Журналістська акція». Шість студентів за рекомендацією факультету та купівлею їхніх праць для вітчизняних ЗМІ обрані членами професійної спілки – Національної спілки журналістів України, проект об'єднав серію фільмів «Герої не вмирають» для телебачення та кінорепертуарної мережі); проект «Зміст» – волонтерський проект, який висвітлює інновації в медійному середовищі України; проект «Харків мобілізаційний» – про долі харків'ян в зоні АТО (отримав відзнаку ХОДА та Міноборони України та був презентований ректорському корпусу Харківщини як кращий проект 2016

р.); онлайн-проект «Мое місто, моя країна», який діє на сайті факультету; проект «Територія надії» — проект підтримки благодійних акцій, допомоги дітям-сиротам тощо; проект «Культури світу», метою якого є популяризація світової та національної культурних спадщини; арт-проект «Розкази казку дітям» (аудіозаписи для дитячих бібліотек і будинків); арт-проект «VIVAT!» до 90-річчя Харківської державної академії культури, який об'єднав серію нарисів-портретів викладачів академії, нарисів щодо історії її підрозділів.

На факультеті започатковано фестиваль екранного мистецтва та фотографії «Золотий кадр», творчі якого у 2016 р. виграли конкурс інноваційних проектів м. Харків та отримали грант міської ради.

Важливим завданням є забезпечення подальшого творчо-мистецького розвитку студентів і викладачів факультету.

Науково-методична й теоретична робота на факультеті орієнтована на ґрунтовне осмислення змін у сучасному аудіовізуальному мистецтві й виробництві та є одним із пріоритетних напрямів розвитку факультету.

НАУКОВА ШКОЛА ФАКУЛЬТЕТУ КІНО-, ТЕЛЕМИСТЕЦТВА

На факультеті кіно-, телемистецтва з моменту його заснування (2008 р.) формується наукова школа під керівництвом доктора мистецтвознавства, професора З. І. Алфьорової, голови Харківського осередку Національної спілки кінематографістів України, голови Харківського осередку Асоціації діячів медіа-світу України, заступника голови спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 ХДАК, члена спеціалізованої вченої ради К 64.109.01 ХДАДМ.

Уславлений колектив фахівців, у складі якого працюють доктори мистецтвознавства І. В. Зборовець, С. Б. Рибалко, доктор педагогічних наук О. М. Білик, кандидати мистецтвознавства Н. В. Мархайчук, Ю. Б. Коваленко, В. Н. Миславський, Є. В. Субота, кандидати філософських наук О. М. Ландяк, Д. О. Коновалов, кандидати наук із соціальних комунікацій О. О. Косачова, І. П. Коваленко та ін., працює над науковою темою досліджень факультету «Аудіовізуальне мистецтво та медіакомунікації в контексті сучасної культури».

Науково-дослідницька діяльність у цьому напрямі здійснюється в межах комплексної наукової теми науково-дослідної роботи Харківської державної академії культури «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (Державний реєстраційний номер 0109U000511).

Наукова школа факультету кіно-, телемистецтва здійснює науково-дослідну, науково-організаційну, науково-методичну, творчу діяльність, має партнерів у науковій сфері, розвиває колектив дослідників різних поколінь: від докторів наук до аспірантів та магістрантів.

Наукова проблематика, яка розробляється викладачами факультету: теорія і практика розвитку сучасного візуального мистецтва — доктор мистецтвознавства, професор З. І. Алфьорова; сучасна екранна драматургія та сценарна майстерність — викл. К. С. Курило; медіамистецтво на сучасному етапі — ст. викл., кандидат філософ. наук О. М. Ландяк; теорія і практика монтажу в екранних мистецтвах — викл. І. Б. Первишева; проблеми сучасних соціальних комунікацій — ст. викл., кандидат соціальних комунікацій О. О. Косачова; проблеми сучасної звукорежисури екранних мистецтв — доц. Ю. Б. Коваленко, викл. В. Б. Чайковська; проблеми сучасного кінопрокату — ст. викл. Н. О. Черкасова; проблеми авторського права в екранних мистецтвах — доц. І. П. Коваленко; проблеми розвитку регіонального телебачення — ст. викл. Є. В. Субота; проблеми розвитку сучасної медіаосвіти — доц. О. М. Білик, викл. Ю. Ю. Великий; теорія і практика сучасного репортерства на телебаченні — викл. О. Б. Бараннік, Д. В. Брук, Є. Ф. Маслов; проблеми розвитку сучасної зображальної культури — ст. викл. Є. О. Павлов, викл. А. М. Алфьоров.

Постійно діє науковий гурток факультету, який є складовою Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК. Основною метою гуртка є забезпечення захисту прав і інтересів студентів й аспірантів щодо питань наукової діяльності, підтримки наукоємних ідей, інновацій і обміну знаннями. Робота гуртка передбачає ознайомлення студентів з потенційними науковими керівниками, консультації фахівців з питань: написання науково-дослідних дипломних праць, підготовки наукових доповідей і тез, статей тощо.

Участь у конференціях за темою дипломної роботи є апробацією результатів наукових досліджень студентів і аспірантів факультету, що береться до уваги під час захисту дипломної роботи.

Проблематика наукових досліджень наукової школи факультету стосується становлення, розвитку й функціонування аудіовізуального мистецтва як складової морфологічної моделі сфери візуального. На факультеті постійно організовують та проводять «круглі столи», творчі лабораторії й публічні дискусії щодо різних аспектів означеної наукової проблематики. Викладачі кафедр, докторанти й аспіранти

регулярно звітують щодо проведених наукових досліджень, публікують їх результати у фахових виданнях і виданнях відповідного профілю.

Кафедра телебачення

Кафедра телебачення — базова кафедра факультету кіно-, телемистецтва. Історія кафедри розпочалася в 1997 р., коли було здійснено перший набір студентів зі спеціалізації «Режисер телебачення». У 2000 р. кафедра телебачення виокремилася як самостійний творчий підрозділ, поєднуючи у своїй роботі підготовку фахівців за спеціалізаціями «Режисура телебачення» та «Оператор телебачення».

Нині кафедра телебачення є випусковою за двома рівнями вищої мистецької освіти: бакалавр і магістр зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

З 2009 р. кафедру очолювала доктор мистецтвознавства, доцент З. І. Алфьорова — голова Харківського відділення Національної Спілки кінематографістів України. Нині завідувачем кафедри є Н. В. Мархайчук — кандидат мистецтвознавства, доцент.

На кафедрі працюють досвідчені фахівці з аудіовізуального мистецтва та виробництва — З. І. Алфьорова, А. М. Алфьоров, В. Н. Миславський, Є. О. Павлов, І. Б. Первишева, О. П. Міхерев, О. П. Петрова, Є. В. Субота, Б. О. Фарафонов, Н. О. Черкасова та ін.

Підготовка фахівців сфери аудіовізуального мистецтва та виробництва відбувається як на базі навчального телевізійного комплексу, який нині має знімальний павільйон, 6 монтажних місць нелінійного монтажу та місце для тонування змонтованих екранних робіт, так і в умовах професійного телевиробництва на телеканалах і продакшн-студіях м. Харків. Студенти кафедри проходять навчальну практику в провідних телекомпаніях і продакшн-студіях Харкова, Києва й інших міст України, створюють не тільки навчальні, але й професійні екранні роботи; беруть участь у творчій діяльності різноманітних професійних знімальних колективів, їхні твори відрізняються актуальністю й оригінальним утіленням задуму, що допомагає вихованцям кафедри розвивати творчі можливості, збагачувати світогляд, набувати організаторських навичок.

Упродовж свого існування кафедра телебачення відзначалася неординарним, новаторським пошуком власного педагогічного почерку в мистецтві викладання спецпредметів за фахом: «Телережисура», «Теорія та практика монтажу», «Звукорежисура», «Операторська майстерність», «Світло та композиція» тощо. Складну справу виховання майбутніх фахівців викладачам кафедри допомагає вирішувати те, що всі вони успішно поєднують педагогічну роботу з творчістю на телебаченні та кіновиробництві. Підвищенню рівня професіоналізму, обізнаності в сучасних тенденціях розвитку екранної мови допомагає постійна участь педагогів кафедри в наукових конференціях, до яких їх запрошують колеги з інших навчальних установ України, робота в складі журі на різних творчих конкурсах та фестивалях — як українських, так і міжнародних. Екранні твори викладачів кафедри, створені під час роботи в знімальних групах, неодноразово ставали лауреатами й номінантами телевізійних конкурсів в Україні та за її межами (Vasteras International Film Festival (Вестерос, Швеція)); міжнародного конкурсу «Калинові мости» (Польща); «Філософія серця» — фото-, відеоконкурсу, присвяченому волонтерському рухові в Україні (м. Харків); Відкритого

всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Молоде кіно України» (м. Дніпро); всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Дніпро-сінема» імені Данила Сахненка (м. Дніпро) та ін.

Студенти під час навчання мають можливість реалізувати творчий потенціал під час виконання самостійних робіт і підтвердити свій фаховий рівень завдяки участі в різноманітних творчих конкурсах і фестивалях. Починаючи з 1998 р., вихованці кафедри ставали номінантами та переможцями в таких творчих фестивалях: *Василян Хачик* (режисер телебачення) став лауреатом і переможцем «London Shows International Film Festival» (Велика Британія); «Molodiya festival; Vasteras International Film Festival» (Вестерос, Швеція); фестивалів арт-реклами в м. Мінськ, м. Брянськ; *Павло Зайцев* (оператор телебачення) став переможцем фестивалів арт-реклами в м. Мінськ, м. Брянськ; *Олександр Чернобай, Софія Возняк* (режисери телебачення) стали переможцями Відкритого всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Молоде кіно України» (м. Дніпро); всеукраїнського фестивалю екранних мистецтв «Дніпро-сінема» імені Данила Сахненка (м. Дніпро); *Софія Возняк* (режисер телебачення) стала переможцем міжнародного фестивалю документального кіно «KharkivMeetDocs» (м. Харків); *Олександр Чернобай* (режисер телебачення) став переможцем всеукраїнського фестивалю соціальної реклами «Твоїми очима» (м. Миколаїв); *Іван Бородай, Софія Возняк* (режисери телебачення) стали переможцями в номінаціях фестивалю аудіовізуальних мистецтв «Art-motion» (м. Харків); фестивалю сучасного мистецтва «Non-Stop media» (м. Харків); *Анастасія Дількова, Павло Семенов, Єлизавета Байдак* (оператори телебачення) – дипломанти I фестивалю операторської майстерності «Кінооко» (м. Київ, квітень 2018 р.); *Рустам Мамедов* (оператор телебачення) став переможцем у номінації фестивалю аудіовізуальних мистецтв «Art-motion» (м. Харків).

Нині випускники кафедри працюють у різних телекомпаніях, кіно- та телестудіях України, Росії й інших країн світу, а деякі з них, незважаючи на молодий вік, уже керують виробничими колективами. Це свідчить про те, що свою справу – допомогти молодій творчій особистості знайти свій шлях у такій непростій галузі, як телемистецтво, – співробітники кафедри виконують упевнено та професійно.

Кафедра телерепортерської майстерності

Кафедра телерепортерської майстерності організована в серпні 2005 на факультеті кіно-, телемистецтва Харківської державної академії культури. На кафедрі працюють визнані високопрофесійні викладачі та фахівці-практики телебачення.

Кафедра забезпечує викладання навчальних дисциплін «Майстерність ведучого та кореспондента у виробництві аудіовізуальних творів», «Мовленнєва культура в аудіовізуальному мистецтві», «Сценарна майстерність в аудіовізуальному мистецтві», «Теорія драматургії», «Мистецтво існування в кадрі» тощо – у студентів, котрі здобувають освіту за напрямом «Мистецтво», спеціальністю «Кіно-, телемистецтво», ОПП «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Кафедра телерепортерської майстерності є випускаючою: на її базі здійснюється підготовка фахівців за спеціальністю «Кіно-, телемистецтво», освітньо-професійною програмою «Телерепортерство».

Оскільки факультет КТМ ХДАК є однією з чотирьох існуючих в Україні кіношкіл (дві у Києві, одна в Харкові, одна у Львові), кафедра – одна з небагатьох спеціалізованих кафедр, що здійснює підготовку фахівців для електронних мас-медіа та мовних ТРК за кваліфікаційно-освітніми рівнем «Бакалавр» зі спеціальності «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Перший випуск за спеціалізацією «Телерепортерство» відбувся у 2004/2005 навчальному році. Аналіз працевлаштування випускників, виконаний кафедрою, засвідчив, що більша частина з них працюють за фахом на ТРК Києва, Харкова та інших міст України.

Спрямованість курсу України на долучення до Європейської спільноти спонукають кафедру планувати свій розвиток таким чином, щоби якість фахової підготовки студентів відповідала європейським та світовим вимогам. Аналіз реальної потреби фахівців у галузі тележурналістики та кіно-, телемистецтва, який виконували викладачі кафедри, свідчить, що на сьогодні інформаційні агенції та мовні ТРК України потребують універсального фахівця з якісною базовою освітою, передусім у галузі тележурналістики, та високим рівнем мовно-пластичної і кінематографічної підготовки для безпосередньої роботи в телеєфірі.

В основу освіти, яку здобувають студенти кафедри, покладена модель поступового занурювання у фахову діяльність. Навчальними планами передбачено проходження різноманітних практик на базі провідних ТРК міста, де студенти мають можливість не тільки ознайомитися з виробництвом, але й спробувати свої можливості у створенні сюжетів для ефірних програм.

На 3-й школі громадської активності магістерської програми з медіакомунікацій УКУ (Львів, грудень 2015), яка проводилась спільно з Deutsche Welle Akademie, проєкт студентів спеціалізації «Телерепортерство» (Т. Столярова) – «Харків мобілізаційний» – визнано одним з кращих проєктів року.

Викладачі кафедри здійснюють активну роботу із залучення кращих студентів для участі у декількох соціальних проєктах, зокрема «Харків мобілізаційний» (діє з 2014 року), який був відзначений медіаекспертами Міжнародної школи журналістики, здобува відзнаку та був презентований ректорському корпусу Харківщини як кращий проєкт щодо розповіді про долю харків'ян у зоні АТО. Другий проєкт «АТО-граф», у якому беруть участь студенти та викладачі кафедри, визнаний кращим журналістським проєктом року, і був презентований його учасниками міністрові освіти. Проєкт здобув Почесну відзнаку Секретаріату Національної спілки журналістів України (Київ 2015р.) в номінації «Журналістська акція»

Шістнадцять студентів спеціалізації за рекомендацією кафедри та сукупністю їх робіт для ЗМІ обрані членами професійної спілки – Національної спілки журналістів України.

Студенти спеціалізації «Телерепортерство» денної та заочної форм навчання брали участь у роботі Міжнародних шкіл журналістики та тренінгів, що були організовані викладачами кафедри як на базі факультету, академії, а також УКУ (Львів) Програми шкіл та тренінгів передбачали розгляд етичних принципів та основ роботи журналіста в умовах конфлікту і способів перевірки, упередження публікації неправдивої інформації; вивчення явищ деперсоналізації, дегуманізації та мови ворожнечі у ЗМІ; обговорення меж свободи слова та журналістської відповідальності. Студенти отримали сертифікати учасників.

А. Брук та Д. Краснікова вибороли гранти на участь у Міжнародному медійному форумі (Львів, 25-27 травня 2016 р.)

О. Бондаренко в складі творчої групи здобула Диплом переможця обласного творчого конкурсу журналістів «Часопис» у номінації «Там, де чути гармати» (висвітлення подій у зоні АТО) – Харків, 2016 р.

А.Нікітіна – нагороджена Дипломом лауреата III Всеукраїнського відкритого конкурсу кіно-, телевізійних робіт «Майстер Гаскойн» в номінації «Кращий неігровий фільм» – Луганськ, 2014.

Студенти В. Хаустова та Моїсєєва нагороджені почесними грамотами Національної гвардії України.

Протягом всіх років існування кафедра здійснює активну профорієнтаційну роботу серед випускників шкіл, училищ культури, а також в спеціалізованих групах у мережі Інтернет, що вможливує проведення вступних кампаній на спеціалізацію з високим конкурсним відбором. Профорієнтаційна робота здійснюється також під час особистих майстер-класів викладачів кафедри, підготовки та проведення конкурсу «Золотий кадр», публікацій текстових та відео-матеріалів на шпальтах інтернет-видань, у процесі проходження студентами практик.

Всі викладачі кафедри пройшли стажування – підвищення кваліфікації без відриву від виробництва.

Д. В. Брук – брав участь у міжнародних семінарах тренінгах та конференціях журналістів: (Ізраїль, 2014), (Київ, 2015). Також він нагороджений дипломом переможця обласного творчого конкурсу журналістів «Часопис» у номінації «Публіцистика» (Харків, 2015 р.)

Члени кафедри проводять майстер-класи для слухачів академії безперервної освіти (2014–2015); прес-служб силових структур Нацгвардії та Нової поліції (жовтень, 2015 р.), студентів факультету культурології ХДАК (лютий, 2016 р.), студентів факультету КТМ (протягом року).

Склад кафедри:

Логінова Тетяна Олександрівна – завідувач кафедри, старший викладач, заслужений працівник культури України

Коваленко Ірина Павлівна — доцент, кандидат наук з соціальних комунікацій

Кухаренко Олександр Олексійович — доцент, кандидат філологічних наук

Косачова Ольга Олександрівна — старший викладач, кандидат наук з соціальних комунікацій

Баранник Олена Борисівна — старший викладач, заслужений журналіст України, голова прес-служби Національної поліції в Харківській області

Маслов Євген Федорович — старший викладач, заслужений журналіст України, представник Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення в Харківській області

Брук Дмитро Вадимович — викладач, кореспондент, редактор інтернет-видання «Главное»

Мажора Анатолій Олексійович — викладач, кореспондент Харківського відділення «Радіо Свобода»

Соловійова Аеліта Миколаївна — викладач

Курило Катерина Миколаївна — викладач, аспірант ХДАК

Викладачі кафедри здійснюють викладання багатьох навчальних дисциплін:

«Мовленнєва культура в аудіовізуальному мистецтві»;

«Майстерність ведучого та кореспондента в аудіовізуальному мистецтві»;

«Сценарна майстерність в аудіовізуальному мистецтві»;

«Теорія драматургії»;

«Мистецтво існування в кадрі»;

«Сучасний телерепортаж»;

«Робота журналіста в інформагенціях»;

«Мережеві ЗМІ»;

«Телевиробництво»;

«Телебачення як бізнес»;

«Переглядовий семінар»;

«Деонтологія журналістської діяльності»;

«Публіцистичні телевізійні дійства»;

«Телекритика».

Кафедра мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства

Кафедра створена у 2005 р. на базі кафедри літератури та кафедри мистецтвознавства. Нині це одна з фундаментальних загальноосвітніх кафедр ХДАК, яка відіграє важливу роль у підготовці висококваліфікованих спеціалістів у галузі культури й мистецтва, забезпечує викладання таких навчальних дисциплін, як: історія образотворчого мистецтва, художнє експонування у світовій музейній практиці, експертиза та оцінка творів мистецтва, мистецтво давнього світу й середньовіччя, історія естради та цирку, теорія драми, історія світової й української літератури, сучасний літературний процес, українська мова (за професійним спрямуванням), літературне редагування та стилістика, практична стилістика сучасної української мови, основи красномовства, теорія і практика редагування, мовленнєва культура викладача, сценарна майстерність. Викладачі кафедри прищеплюють основи візуальної грамоти, навички наукового аналізу творів різних видів мистецтва, навчають по-справжньому розуміти й цінувати художнє слово.

Мистецтвознавчі, літературознавчі та мовознавчі дисципліни є підґрунтям гуманітарної освіти, суттєво поглиблюють професійні вміння студентів, сприяють підвищенню загальнокультурного рівня, розширенню світогляду.

Кафедра виникла в другій половині 20 рр. ХХ ст., коли у структурі ВУІКО було відкрито кафедру літератури та мови, яка відразу стала однією з провідних у навчальному процесі. Свого часу вона мала аспірантуру зі спеціальності «Дитяча література».

У 1947 р. при Харківському державному бібліотечному інституті кафедра відновила свою діяльність. До її складу ввійшли кращі викладачі Харківського державного університету, Харківського педагогічного інституту імені Г. С. Сковороди та інших ЗВО — доценти, кандидати філологічних наук А. Г. Розенберг, М. Г. Зельдович, М. Ф. Зверев, І. Я. Каганов, М. О. Габель, Й. Я. Волісон, Г. А. Кравець, Е. С. Полянська, З. С. Єфімова, М. С. Лапіна; старші викладачі — І. В. Черткова, В. В. Литвішко, С. О. Велигодська, О. Л. Муратова, І. І. Коропатва, В. О. Дорошенко. У 50–60 рр. успішно захистили кандидатські дисертації викладачі кафедри — Є. С. Полянська, Ю. А. Кривих, С. М. Трушевський.

У післявоєнні роки кафедру очолювали М. Ф. Зверев, Г. А. Кравець, Є. С. Полянська, Й. Я. Волісон, В. В. Литвішко, Л. Х. Танкієва, В. М. Пивоваров, Д. С. Трушевський.

Видатними фахівцями, авторитетними вченими кафедри стали:

Г. А. Кравець — дослідник творчості І. С. Нечужа-Левицького, Панаса Мирного, Марка Вовчка, І. Франка, автор монографій «Пізнавальне та виховне значення української класичної літератури (за матеріалами художньої прози 60–70-х рр. ХІХ ст.)». Ч. І, «Загальні принципи реалізму як творчого методу» (Харків, 1970 р.) і «Пізнавальне та виховне значення української прози 60–70-х рр. ХІХ ст.». Ч. ІІ, «Типове та його засоби» (Харків, 1971 р.);

М. О. Габель вивчала творчість І. С. Тургенєва, брала участь у підготовці повного зібрання його творів і листів, п'ятитомного «Зібрання праць академіка О. І. Білецького». Автор праці «Питання вивчення творчості І. С. Тургенєва» (Харків, 1959 р.);

І. Я. Каганов — відомий історик книги, книгознавець, літературознавець, засновник першого в м. Харків Клубу любителів книги та Клубу екслібристів, досліджував проблеми психології читання художньої літератури. Автор монографії «Українська книга ХVІІ — ХVІІІ ст.» (м. Харків, 1960 р.); Й. Я. Волісон — фахівець зі світової літератури, відомий дослідник творчості В. Гюго, авторитетний учений;

М. І. Богославський — поет, літературний критик, досвідчений педагог і лектор, керівник літературної студії, фундатор Чичибабінських читань, організатор групи поетів «Третій цех», автор поетичних збірок «Черга за щастям», «Між блискавкою і громом», «Косий дощ», «Наука осені».

Деякий час на кафедрі викладали В. А. Лобанов, Ю. М. Калужний, Е. О. Романов, В. А. Василюк, О. М. Лейнік, Л. Х. Танкієва, В. М. Пивоваров.

Кафедра мистецтвознавства була однією з наймолодших на факультеті театрального та кіно-, телемистецтва.

Вона створена 1999 р. на базі кафедри мовної майстерності, яка свого часу виокремилася з кафедри режисури.

Упродовж багатьох років при кафедрі режисури плідно діяла секція сценічної мови, де працювали відомі педагоги — справжні майстри своєї справи: К. О. Суковська, З. Т. Довжанська, О. З. Сукстанська. Поступово сформувався окремий педагогічний колектив, у 1992 р. секцію сценічної мови реорганізовано в кафедру мовної майстерності. Кафедру очолював В. К. Айзенштадт — доктор мистецтвознавства, професор, член Спілки театральних діячів України, відомий український театральний критик, дослідник теорії та історії театру й драматургії, аматорського театру, загальних проблем театального мистецтва, педагог з великим досвідом роботи у ЗВО культури, викладач історії театру, історії драми, естетики. В. К. Айзенштадт — найавторитетніший мистецтвознавець в Україні та за її межами, який підніс вітчизняне мистецтво на новий рівень і здійснив значний внесок у розвиток харківської школи театрознавства.

З 1999 р. по 2002 р. кафедру очолював О. І. Чепалов — відомий мистецтвознавець, фахівець у галузі театрознавства та хореографічного мистецтва. З 2002 р. по 2005 р. завідувачем кафедри мистецтвознавства був П. І. Гаврилюк — кандидат мистецтвознавства, доцент. Кафедра поєднувала у своїй роботі два напрями — мистецтвознавчої та мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців театральної сфери.

Першим завідувачем новоствореної кафедри мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства став доктор мистецтвознавства, професор І. В. Зборовець. З 2006 р. кафедру очолювала О. М. Білик, доктор педагогічних наук, доцент. З 2014 р. завідувачем кафедри призначено доктора мистецтвознавства, професора С. Б. Рибалко.

Протягом певного часу на кафедрі працювали доктор мистецтвознавства, професор, декан факультету кіно-, телемистецтва З. І. Алфьорова, доктор мистецтвознавства, професор О. І. Чепалов, кандидат мистецтвознавства, професор А. З. Житницький. З. І. Алфьорова — знаний фахівець у галузі аудіовізуального мистецтва, автор монографії «Візуальне мистецтво ХХ століття», організатор кінофестивалів та конкурсів,

член спеціалізованої вченої ради ХДАК. А. З. Житницький — фахівець у сфері циркового мистецтва, сценарист, поет, драматург, пародист, автор книг: «Летний снег», «Джентльмены удачи», «Шаги уходящего лета», «С лиры — по нотке», «Круг» та ін.

Нині у складі кафедри три доктори, чотири кандидати наук, два викладачі:

С. Б. Рибалко — доктор мистецтвознавства, професор, викладач історії образотворчого мистецтва, керує науковою роботою студентів і аспірантів, є членом двох спецрад із захисту докторських та кандидатських дисертацій, автором публікацій із проблем класичного японського мистецтва, українського японізму, сучасного художнього процесу в Україні, член таких авторитетних міжнародних спільнот, як: AICA (Міжнародна асоціація арт-критиків), EAJS (європейська асоціація для японознавчих досліджень), IAJS (Міжнародна асоціація для японознавчих досліджень), куратор численних виставок та арт-проектів.

І. В. Зборовець — доктор мистецтвознавства, професор, викладач історії української літератури та історії світової літератури, є членом спецради із захисту докторських та кандидатських дисертацій, автором численних публікацій із проблем літературознавства та мистецтвознавства.

О. М. Білик — доктор педагогічних наук, доцент, фахівець із методики викладання російської та української мов, викладає українську мову (за професійним спрямуванням), теорію та практику редагування.

Н. М. Сімейкіна — кандидат філологічних наук, доцент, фахівець з англійської літератури, провідний викладач кафедри, учасник російського товариства викладачів англійської літератури, а також ESSE (European Society for the Study English).

Л. С. Мігіна — кандидат філологічних наук, доцент, дослідник світової та дитячої літератури, гарний лектор, талановитий вихователь студентської молоді.

І. А. Куриленко — кандидат філологічних наук, доцент, викладає історію української літератури, практичну стилістику української мови, українську мову (за професійним спрямуванням), основи красномовства, досліджує проблеми сучасної української літератури в контексті культуротворчих процесів, є головним редактором загальноакадемічної газети «Бурсацький узвіз».

Н. В. Мархайчук — кандидат мистецтвознавства, доцент, викладач дисциплін мистецтвознавчого циклу, автор численних публікацій з питань сучасного мистецтва та охорони пам'яток, є членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій, здійснює підготовку студентів і аспірантів.

О. Б. Піскунова — викладач кафедри, завершує навчання в аспірантурі ХДАК, досліджує творчість М. Г. Хвильового, викладає українську мову за професійним спрямуванням, організовує творчі заходи для студентської молоді.

І. О. Мащенко — суміщає навчання в аспірантурі та викладання сценарної майстерності.

Головним напрямом наукової роботи кафедри є дослідження теорії мистецтва, мови та художньої літератури як найважливіших чинників духовного прогресу людства й визначального фактора розвитку національної та світової культури.

Кафедра веде активну наукову роботу. Викладачі кафедри є співорганізаторами мистецтвознавчих читань «Драма, вистава, глядач...», присвячених пам'яті В. К. Айзенштадта. Кафедра є організатором секцій сходознавчих та літературознавчих студій у межах наукових конференцій студентів, аспірантів та молодих викладачів ХДАК.

Основні наукові досягнення останніх років пов'язані з розробленням теоретичних проблем сучасного літературного процесу, мовознавства, дослідженням окремих аспектів світового та вітчизняного образотворчого мистецтва, тенденцій розвитку сучасного циркового мистецтва. Результати наукових досліджень професорсько-викладацький склад кафедри успішно репрезентує на наукових конференціях в Україні та за її межами — у Польщі, Болгарії, Білорусі, Великобританії, Італії, Японії, США тощо.

Основні освітні завдання кафедри — формування нових стандартів гуманітарної освіти, відповідних сучасним тенденціям розвитку гуманітарної складової вищої освіти, розроблення нових концепцій та методів викладання дисциплін мистецтвознавчого, літературознавчого та мовознавчого циклів, переосмислення історії вітчизняних та світових літературно-художніх процесів.

Педагогічний акцент робиться на формуванні науково-дослідницького складу мислення студентів, здатності аналізувати художні явища в динамічній системі світової культури й брати активну участь у творчих культурно-мистецьких процесах сьогодення.

Усі навчальні дисципліни кафедри забезпечені навчально-методичною літературою, мають професійне спрямування відповідно до напрямку підготовки та спеціальності, виконують пізнавальну, естетичну й виховну функції в освітньому процесі.

Особливу увагу викладачі кафедри приділяють виховній роботі зі студентами: беруть активну участь в організації та проведенні літературно-мистецьких заходів, залучають студентську молодь до пошукової

творчої та наукової діяльності, участі в усеукраїнських та міжнародних мовно-літературних конкурсах, олімпіадах.

Факультет театрального мистецтва

*Декан факультету,
заслужений діяч мистецтв України, доцент
Борис Ігор
Олександрович*

Декан факультету — Борис Ігор Олександрович, заслужений діяч мистецтв України, доцент.

Заступники декана — Цицирев Віктор Миколайович, заслужений артист України, доцент, викладач кафедри народних інструментів.

У складі деканату адміністративну роботу з викладачами та студентами здійснює методист О. В. Шаабдієва.

Факультет театрального мистецтва створено у 2003 р. на базі організованого в 1997 р. режисерсько-хореографічного факультету внаслідок реорганізації факультету народної художньої творчості. Основою факультету є 3 кафедри — режисури, майстерності актора, кафедри іноземних мов.

Усі кафедри очолюють відомі як в Україні, так і за її межами фахівці.

Кафедру режисури — кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України, професор С. І. Гордєєв, кафедру майстерності актора — доктор культурології, професор А. А. Кікоть, а кафедру іноземних мов — кандидат філологічних наук, доцент С. В. Часник.

На факультеті театрального мистецтва здійснюється підготовка фахівців за напрямом «Сценічне мистецтво» на денній і заочній формах навчання за трьома спеціалізаціями: «Режисура естради та масових свят», «Режисер драматичного театру» й «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно».

З моменту створення на факультеті театрального мистецтва реалізується вимога, спрямована на залучення кращих фахівців у галузі театрального мистецтва для вирішення нестандартних творчих і педагогічних завдань на рівні міжнародних освітніх стандартів, спеціалістів з культурологічною освітою, які мають певні досягнення у своїй галузі.

Концепція навчального процесу передбачає систему багатоступеневої освіти в Україні згідно з Болонською конвенцією, яка дозволяє адаптувати вітчизняну освіту до сучасних європейських шкіл. Оригінальна модель організації навчального процесу поєднує як теоретичну, так і велику практичну складові. Заняття відбуваються в академії й на найкращих виробничих майданчиках театрів Харкова. Крім того, співробітники кафедр факультету мають можливість упроваджувати нові курси в межах блоку «Професійно-орієнтовних дисциплін», які сприяють вивченню майбутніми фахівцями новітніх спеціальних і культурологічних дисциплін.

Факультет театрального мистецтва є провідним у галузі підготовки фахівців театрального мистецтва в закладах вищої освіти культури і мистецтв України. Про постійну профорієнтаційну роботу свідчить те, що кількість абітурієнтів щороку збільшується, попит на спеціалістів такого рівня є великим.

Деканат факультету театрального мистецтва

На факультеті працюють більше сорока штатних викладачів, серед них: завідувач кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент С. В. Часник, доктор культурології, професор А. А. Кікоть, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України С. І. Гордєєв, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент О. В. Олійник, кандидат філософських наук, доцент Г. О. Коробка, кандидат філософських наук, доцент Н. В. Бевз, кандидат педагогічних наук, доцент В. Ю. Тополевський, кандидат мистецтвознавства І. А. Гайдєнко, заслужений працівник культури України, старший викладач Л. Г. Космін; народний артист України О. П. Васильєв, кандидат мистецтвознавства, доцент А. В. Гуріна, кандидат мистецтвознавства, доцент О. В. Єрошенко, старший викладач, заслужений артист України М. І. Колодочка, кандидат мистецтвознавства Ю. І. Карчова, заслужений діяч мистецтв України І. О. Борис, заслужений діяч мистецтв України О. О. Настаченко, заслужений артист України П. З. Кучин, заслужений артист України Є. Ф. Плаксін, заслужена артистка України М. В. Струннікова, заслужена артистка України О. Я. Двойченкова, заслужений працівник культури України Т. О. Логінова, старший викладач В. В. Медведєва, старший викладач Н. М. Литвиненко, кандидат мистецтвознавства Р. Г. Набоков, кандидат мистецтвознавства С. В. Шумакова, кандидат мистецтвознавства В. О. Бугайова, кандидат мистецтвознавства В. Д. Мізак, викладачі М. В. Островська, Н. М. Ігнатєва, І. М. Фалькова, В. М. Гориславець, А. С. Лебідь, А. А. Чадов, В. Ф. Кучина, О. О. Світлична, Т. М. Циганська, Н. М. Ігнатєва, С. В. Февральова, Т. Ю. Федорченко, О. Ю. Лачко, П. М. Кравців, І. А. Сікалов, І. В. Дерев'яненко, І. М. Шуляков, концертмейстери Л. Д. Хуртіна, Л. І. Потоцька, О. С. Гордєєва.

Факультет має потужну матеріально-технічну базу, Учбовий театр.

Творча робота є одним із головних напрямів діяльності факультету. Кожна кафедра пишається своїми творчими досягненнями. Успішно працюють студентський театр «Академія», художній керівник — заслужений діяч мистецтв України, професор С. І. Гордєєв, котрий є лауреатом міжнародного фестивалю «Земля. Театр. Діти» (АР Крим), Експериментальна майстерня театральних досліджень «ЕКМАТЕДОС» (художній керівник — заслужений діяч мистецтв України І. О. Борис), яка є лауреатом всеукраїнських фестивалів театального мистецтва «Данаприс» (м. Запоріжжя), «Натхнення», «Тернопільські вечори» (м. Тернопіль), учасником фестивалю кращих вистав України.

Чисельність конференцій, круглих столів, творчих показів студентів і викладачів за останні десять років значно зросла, що свідчить про правильність обраних пріоритетів у розвитку кафедр і факультету театального мистецтва.

Кафедра режисури

Серед спеціальних кафедр ХДАК кафедра режисури посідає одне з головних місць. Вона вписала яскраві сторінки в історію ХДБІ та ХДІК, а її випускники відомі як в Україні, так і за її межами. Це — талановиті театральні режисери й актори, керівники аматорських та професійних театральних колективів, постановники театралізованих заходів, спеціалісти радіо й телебачення.

Кафедра створена в 1959 р. у складі ХДБІ для підготовки кваліфікованих фахівців, котрі керували б аматорськими театральними колективами та народними театрами. Організатором і першим завідувачем

кафедри був професор Олексій Борисович Глаголін-Гусев (1901–1988 рр.), режисер Харківського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка й Харківського драматичного театру імені О. С. Пушкіна, завідувач кафедри режисури Харківського театрального інституту. У 1959–1962 рр. він заклав підвалини педагогічної та наукової роботи кафедри, визначив модель керівника аматорського театрального колективу, підготовка якого мала свої особливості. За концепцією, що впродовж багатьох років була основною в системі підготовки спеціалістів на кафедрі, керівник аматорського колективу є не тільки режисером-педагогом, він виконує універсальні функції — сценариста, художника-оформлювача, гримера, освітлювача, майстра сценічного руху та сценічної мови.

Справу О. Б. Глаголіна продовжив у 1960 рр. професор Олександр Броніславович Скібневський (1903 — 1978 рр.) — заслужений діяч мистецтв Білорусі й Удмуртії, відомий режисер з великим досвідом роботи в театрі. Він очолював кафедру з 1962 по 1968 рр., у цей період сформувався колектив викладачів: заслужені артисти України, професори М. С. Терещенко та С. С. Кошачевський, доценти М. В. Авах та Я. Г. Азімов, старші викладачі О. З. Сукстанська, Е. П. Кльовіна, М. М. Мушкіна, котрі підготували славетних режисерів-шістдесятників, висококваліфікованих фахівців, активних організаторів самодіяльного театрального мистецтва в Україні в ті роки. Деякий час, з 1968 по 1970 рр., кафедрою режисури завідував заслужений артист України, професор Семен Семенович Кошачевський (1908–1991 рр.), провідний актор Харківського театру імені Т. Г. Шевченка. Протягом двох років (1970–1972 рр.) кафедру очолювала старший викладач Ольга Зіновіївна Сукстанська (1919–1978 рр.), фахівець у галузі сценічної мови, яка згодом заснувала кафедру мовної майстерності.

Значний період діяльності кафедри режисури пов'язаний з ім'ям доктора мистецтвознавства, професора Валерія Ківовича Айзенштадта (1926–1999 рр.), котрий очолював педагогічну й наукову роботу колективу в 1971–1987 рр. Організатор і перший керівник Харківської театральної бібліотеки, він розпочав педагогічну діяльність у ХДБІ в 1956 р. і згодом став визнаним театрознавцем України, театральним критиком, дослідником історії театру. Під його керівництвом кафедра режисури стала провідною в інституті. Кафедральний колектив налічував в окремі роки до 40 викладачів, а це майже факультет. Щороку кафедра мала найбільший в інституті й найвищий серед харківських ЗВО конкурс абітурієнтів. На той час вона була єдиною в інституті кафедрою, яка створила допоміжний підрозділ (постановочну частину), необхідний для викладання понад 20 спеціальних дисциплін.

У 1970–1980 рр. на кафедрі працювали режисери-педагоги, які мали великий досвід постановочної роботи в професійних та аматорських театральних колективах і репрезентували різні режисерські школи, що, безумовно, сприяло творчому взаємозбагаченню. Ядро кафедри становили доктор мистецтвознавства, професор В. К. Айзенштадт, кандидати мистецтвознавства: доценти А. З. Житницький і А. І. Кулішенко, старші викладачі Є. М. Зіскінд, Ю. М. Черняк, О. І. Чепалов; доценти В. К. Гужва, С. І. Гордєєв та заслужені артисти України В. М. Сухарева, М. М. Рачинський; старші викладачі Є. П. Кльовіна, В. П. Кальченко, В. А. Дмитрієв, В. Ю. Івченко, В. К. Комкова, Т. М. Прокопенко; викладачі Т. Б. Седих, В. Б. Гольштейн, Л. Є. Шульга, Д. Т. Прево.

З 1970 по 2000 рр. на кафедрі працював доцент Віктор Кузьмич Гужва, у минулому — актор, режисер Харківської студії телебачення, який був не лише провідним викладачем спеціальних дисциплін, але й керівником методичної секції, автором методичних посібників. В. К. Гужва виступав і як актор, виконував невеличкі, але яскраві ролі, читацькі літературні програми, що мали незмінний успіх.

З 1974 по 1999 рр. на кафедрі працював кандидат мистецтвознавства, доцент Анатолій Зіновійович Житницький, котрий працював до 2018 р. на кафедрі мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства, де читав курси «Історія образотворчого мистецтва», «Сценарна майстерність».

У 1976 р. на кафедру запросили викладачем з курсу режисури та майстерності актора Сергія Івановича Гордєєва — випускника Харківського інституту мистецтв (курс О. Б. Скібневського). Маючи досвід акторської та режисерської роботи в театрах Росії й України, широку ерудицію в галузі театрального мистецтва, він почав плідно працювати як педагог, виявив себе організатором і постановником театралізованих мистецьких заходів, а згодом, після закінчення аспірантури ІМФЕ імені М. Рильського НАН України, — визнаним серед фахівців-театрознавців дослідником життя та творчості видатної української актриси Валентини Чистякової-Курбас.

Профільні дисципліни режисерської спеціалізації в різні роки на кафедрі викладали досвідчені фахівці. Так, мистецтву гриму студентів навчала старший викладач Є. П. Кльовіна, нині її справу продовжує старший викладач В. В. Медведева. Провідним фахівцем у галузі сценічного руху завжди вважали старшого викладача В. А. Дмитрієва. Згодом цю дисципліну викладав заслужений працівник культури України, старший викладач Л. С. Бажевич, який також читав курси «Режисюра і майстерність актора», «Методика

викладання спеціальних дисциплін». Нині предмет «Сценічний рух» читають кандидат мистецтвознавства В. Д. Мізак та викладач Н. Ігнат'єва, котрі працюють на кафедрі майстерності актора.

Двічі кафедра намагалася розширити спектр режисерських спеціалізацій. Окрім керівників народних театральних колективів, здійснюється підготовка режисерів масових театралізованих заходів. До навчальних планів за вищевизначеною кваліфікацією введено курс «Режисура свят та театралізованих вистав», який став основою для розроблення нового фахового напрямку кафедри. Суспільна перебудова деякий час позбавила кафедру режисури стабільності й на рівні керівництва та складу викладачів. Постійно відбувалися зміни, наполегливі пошуки головного напрямку в роботі колективу, який змушений був пристосовуватися до нових умов. У 1987–1990 рр. кафедру очолював доцент С. І. Гордєєв, у 1990–1992 рр. — кандидат мистецтвознавства, доцент А. З. Житницький, у 1992–1993 рр. — заслужений працівник культури України, ст. викладач Л. С. Бажевич, у 1993–1996 рр. — народний артист України, професор В. А. Лукашев, котрий почав працювати на кафедрі з 1990 р., у 1991–1993 рр. був проректором інституту з навчальної роботи.

У цей дійсно складний період життя кафедри її викладачі продовжували не лише наполегливо виховувати творчу молодь, а й приділяли значну увагу вдосконаленню своєї майстерності, науково-дослідницькій та виконавській роботі. Праця деяких із них відзначена яскравими подіями, пов'язаними з історією самого інституту, міста, країни. Так, у роки керівництва кафедрою доцентом С. І. Гордєєвим, за його підтримки, поширилися зв'язки з театрами, творчими організаціями, спілками й державними установами міста, активізувалися навчально-методична робота на ФПК, виконавська діяльність; розпочалася копітка творчо-організаційна робота з формування нових і, як засвідчив час, дуже перспективних спеціальностей. До викладацького складу завідувач кафедри долучив фахівців, котрі згодом стали засновниками кафедри хореографії, увійшли в історичний літопис інституту як майстри своєї справи: нині це — декан факультету хореографічного мистецтва, народний артист України, професор Б. М. Колногузенко та його колеги. Саме в цей час упроваджено на кафедрі спецкурс «Телережисура», який не тільки передбачений навчальними планами режисерських спеціалізацій, але й став своєрідною передумовою розвитку принципово важливого фахового напрямку.

Значні події сталися на кафедрі режисури, коли її деякий час очолював народний артист України, професор В. А. Лукашев. У цей період на кафедрі відбулися перші випуски режисерів зі святково-обрядової діяльності та режисерів масових свят і театралізованих вистав, розпочалася підготовка нового навчального плану зі спеціальності «Телережисура». За активної участі викладачів кафедри, склад якої поповнився досвідченими фахівцями, у м. Харків відбулися заходи не тільки міського, але й республіканського та навіть міжнародного значення: традиційне свято «День Харкова» (головний режисер — Ф. А. Чемеровський, режисери-постановники — М. А. Ентін, Я. А. Крендель), масове театралізоване видовище «Дзвони серця мого» (головний режисер — В. А. Лукашев, режисери-постановники — С. І. Гордєєв, І. П. Конькова), Міжнародний театральний фестиваль «Березіль-93», який став значною віхою в культурному житті України, увійшов в історію національного театального мистецтва (організатори й керівники — І. О. Борис, С. І. Гордєєв). Зрозуміло, що разом із викладачами активну участь у цих та інших мистецьких заходах брали і студенти режисерських спеціалізацій.

З 1996 р. кафедру знову очолив доцент С. І. Гордєєв, у складі кафедрального колективу також відбулися зміни. Професор В. К. Айзенштадт очолив кафедру мовної майстерності. Професор В. А. Лукашев почав працювати в Києві на посаді генерального директора та художнього керівника Національної філармонії України. Понад двадцятирічний досвід педагогічної, творчої та науково-методичної роботи доцента С. І. Гордєєва у складі кафедри допоміг вирішити проблеми, пов'язані з розробленням і наповненням навчальних планів за новими спеціальностями «Театральне мистецтво» та «Кіно-, телемистецтво», впровадженими в 1997–1998 рр. Він запросив до роботи на кафедрі відомих митців — театральних педагогів, практиків з театральної справи і телевиробництва, створив умови для розвитку нових виробничих підрозділів організованого в 1997 р. режисерсько-хореографічного факультету, зокрема навчального телевізійного комплексу, взяв активну участь у розробленні наукової теми кафедри, пов'язаної з дослідженням педагогічних принципів режисерської та акторської школи Леся Курбаса й використанням його театрано-педагогічного методу у вихованні творчої молоді.

У 1997 р. на кафедрі вперше здійснено набір зі спеціальності «Кіно-, телемистецтво» (спеціалізація «Режисура телебачення»).

Пошуком свого педагогічного стилю в мистецтві викладання спецпредметів за фахом «Кіно-, телемистецтво» позначена робота на кафедрі телережисерів, сценаристів, художників, звукорежисерів та інших спеціалістів у галузі телевиробництва. Педагоги під керівництвом завідувача кафедри режисури,

заслуженого діяча мистецтв України, доцента С. І. Гордєєва підготували до друку навчальні програми зі спеціальності «Кіно-, телемистецтво»: «Телережисура», «Теорія та практика монтажу», «Основи операторської майстерності», «Теле- та радіожурналістика», «Техніка та технологія телебачення». Складний процес виховання майбутніх режисерів телебачення разом із завідувачем кафедри спрямовували педагоги: заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, доцент П. І. Гаврилюк; викладачі, котрі вдало поєднували творчу роботу на телебаченні з педагогічною, — О. А. Білогуб, Д. Я. Головачов, Т. М. Долгошея, Є. О. Павлов, В. О. Мозговий, Є. В. Моргулян, Є. Ф. Маслов, А. К. Жукова та ін. Саме їм випала почесна й відповідальна місія — закладати підвалини майбутньої кафедри телебачення, яка створена у 2000 р. і стала самостійним творчим підрозділом режисерсько-хореографічного факультету.

За ініціативи С. І. Гордєєва наприкінці 1990 рр. склад кафедри поповнили відомі майстри театру, досвідчені театральні педагоги, режисери та фахівці з театального мистецтва, що сприяло підвищенню авторитету кафедри. Так, серед викладачів, котрі посіли на кафедрі гідне місце поруч з її корифеями, цікаво почали працювати зі студентами заслужений діяч мистецтв України, доцент І. О. Борис та заслужений артист Росії, професор В. І. Цветков.

І. О. Борис — відомий режисер зі своїми поглядами на мистецтво, що склалися впродовж багатьох років роботи в театрі. Його обдарованість, яскрава метафоричність у розкритті творчого задуму, багата й різноманітна постановочна техніка сприяли народженню на українській сцені галереї самобутніх вистав, зокрема в Харківському театрі імені Т. Г. Шевченка, де мали успіх його постановки «Король Лір» В. Шекспіра, «Украдене щастя» І. Франка, «Гедда Габлер» Г. Ібсена, «Три сестри» А. Чехова, «Маруся Чурай» Л. Костенко, «Собор» О. Гончара та ін.

Великий досвід творчої, педагогічної роботи в театрі, кіно й на телебаченні, у театральних ЗВО Росії та України використовував у викладанні курсу «Режисура та майстерність актора» заслужений артист Росії, професор В. І. Цветков — автор цікавих статей, навчально-методичних праць, посібників з проблем розвитку творчих і наукових ідей К. С. Станіславського в сучасній театральній педагогіці.

У 1999–2000 рр. кафедра режисури мала почесну й відповідальну місію — закладати підвалини нових спеціалізацій за фахом «Театральне мистецтво». Це — «Режисура драматичного театру», «Режисура естради та масових свят», «Акторське мистецтво». Пошуком нових прогресивних методик викладання спецпредметів за новою спеціальністю позначена робота на кафедрі театральних режисерів, акторів, художників та інших спеціалістів у галузі сценічного мистецтва. Відкриття нових спеціалізацій дозволило застосувати нетрадиційний підхід до викладання основних принципів акторської й режисерської майстерності. Суть цієї методики — здійснювати набір студентів на акторське та режисерське відділення для їх подальшого спільного навчання на факультеті театального мистецтва ХДАК. Тобто майбутні актори та режисери драматичних театрів увесь період навчання в академії творчо співпрацюватимуть за спеціально розробленими навчальними планами та програмами. Під час розроблення такої методики її автори зважали на особливості курсу, уподобання режисерів-педагогів, репертуарну політику сучасних театрів і, звичайно, можливість максимальної самореалізації студентів.

Складний процес виховання майбутніх режисерів естради та масових свят здійснювали в ці роки заслужені діячі мистецтв України С. І. Гордєєв, Ф. А. Чемеровський, лауреати міжнародних театральних фестивалів і оглядів Р. Г. Набоков, В. О. Бугайова, М. В. Островська; режисерів та акторів драматичного театру — заслужені діячі мистецтв України доцент І. О. Борис, доцент М. А. Ентін, заслужений артист Росії, професор В. І. Цветков, а поряд з ними — викладачі, котрі вдало поєднували творчу роботу в театрі з педагогічною — заслужений діяч мистецтв України Ю. Б. Старченко, заслужені артисти України Г. М. Плохотнюк, А. І. Кубанцев, В. Т. Ткаченко, Є. Ф. Плаксін, заслужена артистка Молдови А. В. Філіппова та народний артист України О. П. Васильєв, артисти О. В. Стеценко, С. О. Бережко, Л. В. Луніна.

Важливе місце в повсякденному житті кафедри режисури належало науковій і методичній роботі. За активної участі провідних викладачів створювалися навчальні посібники, програми, навчальні плани, необхідні в діяльності ЗВО культури і мистецтв. Так, у 1997 р. авторський колектив у складі професора В. І. Цветкова, доцентів С. І. Гордєєва та І. О. Бориса видав друком навчально-методичний посібник «Майстерність режисера. Евристичні завдання по управлінню творчим процесом», у 1998 р. доцент В. К. Гужва — навчальний посібник «Уроки режисури», у 2000 р. професор В. І. Цветков — навчальний посібник і концепт лекцій «Основи класичної режисури». Цього року вийшли друком під редакцією С. І. Гордєєва та І. П. Зборовця матеріали міжнародної конференції «Валентина Чистякова — актриса школи Курбаса», присвяченої 100-річчю від дня народження видатної актриси.

Однією з найголовніших особливостей оновлення в житті кафедри режисури стало відкриття в 1999–2000 н. р. постійно діючого стаціонарного Учебного театру. Уже в перший рік існування про нього

заговорили в місті. Так, під час святкування 130-річчя від дня народження Лесі Українки він з успіхом презентував у Харківському театрі імені Т. Г. Шевченка та в Києві на сцені Національного академічного драматичного театру імені І. Я. Франка драму-феєрію «Лісова пісня», поставлену доцентом І. О. Борисом. Великий успіх мали короточасні гастролі театру в м. Запоріжжя. На VI Міжнародному молодіжному фестивалі театральних колективів «Земля. Театр. Діти» в м. Євпаторія (2001 р.) виставу навчального театру ХДАК за твором М. Гоголя «Шинель», поставлену доцентом С. І. Гордєєвим, визнано однією з найкращих, нагороджено дипломом лауреата.

У репертуарній афіші Учбового театру першого театрального сезону (2000–2001 рр.) втілені студентами-режисерами сценічні постановки таких вистав, як: «Любовний хоровод» А. Шніцлера, «Пейзаж» Г. Пінтера, «Сільвія» А. Герні, «Дуель» Н. Танської, «Доброї ночі, мамо» М. Норман, «Як загинув Гуска» М. Куліша (роботи студентів режисерської майстерні М. А. Ентіна); «Я – (романтика)» М. Хвильового, «Одинокість» Ф. Кафки, «Одержима» Лесі Українки, «Перетворення» Ф. Кафки, «Яма» О. Купріна (роботи учнів І. О. Бориса та Г. М. Плохотнюк); «Персидський бузок» М. Каляда, «Джой» Д. Голсуорсі, «Кароль» С. Мрожека (творчі роботи вихованців В. В. Романчук), «Шинель» М. Гоголя, «Дзеркало» (роботи студентів режисерської майстерні С. І. Гордєєва). Різноманітний та цікавий репертуар Учбового театру привернув увагу не тільки студентів харківських ЗВО, а й представників мас-медіа, котрі високо оцінили вистави в статтях-відгуках у місцевій пресі.

Особлива сторінка життя кафедри режисури – творчі зв'язки з театральними школами Росії (РУТМ /«ГИТИС»/, Театральний інститут імені Б. Щукіна, Ярославський театральний інститут), США (Університет Гонзаго). Так, у грудні 2000 р. студенти V курсу режисерської спеціалізації на чолі з керівником С. І. Гордєєвим узяли участь у відкритті оновленого Учбового театру «ГИТИС», де виступили з концертною програмою «Ми з України», відвідали заняття у творчих майстернях П. Фоменка, М. Захарова, А. Гончарова та ін. Наприкінці зустрічі з керівництвом вищезазначених театральних інститутів було укладено угоди про творчу співдружність.

У 2002 р. з ініціативи ректора ХДАК до академії запросили професора університету Гонзаго (США) Джона Гофланда, фахівця з театального мистецтва, який брав участь у методичному семінарі кафедри режисури, присвяченому проблемам вищої театальної освіти, ознайомився з методикою виховання майбутніх режисерів та акторів, переглянув вистави Учбового театру, майстер-класи провідних викладачів кафедри. Підсумком зустрічі став спільний проект створення на базі ХДАК літньої театальної школи для американських студентів.

У 2003 р. на базі режисерсько-хореографічного факультету створено факультет театального та кіно-, телемистецтва. Цього року від кафедри режисури відокремилася кафедра майстерності актора, яку очолив доцент І. О. Борис. Більшість викладачів, котрі забезпечували навчальний процес зі спеціалізації «Акторське мистецтво театру і кіно», почали працювати на цій кафедрі. У 2000–2002 н. р. кафедра зорієнтована на багаторівневу систему підготовки студентів. У 2004 р. відбувся перший випуск бакалаврів, у 2005 р. – перший випуск магістрів. Уведення багаторівневої підготовки бакалаврів, спеціалістів, магістрів потребувало великої роботи над навчальними планами, ретельної методичної підготовки, пов'язаної з розробленням методичних вказівок, рекомендацій, посібників, монографій.

У 2003 р. доцент А. А. Кікоць підготувала та видала друком конспект лекцій з курсу «Історія костюма», у 2003 р. доцент С. І. Гордєєв – монографію «Чистякова – легенда української сцени», «Постановочний план вистави» та методичні вказівки з курсу «Режисура й акторська майстерність», методичні рекомендації для студентів, у 2004 р. викладач В. В. Медведєва – навчально-методичні матеріали з курсу «Грим», а колектив кафедри видав друком програми з усіх спецдисциплін. У подальшому (2004–2008 рр.) провідні викладачі кафедри розробили й підготували до друку навчальні програми, методичні матеріали (навчально-методичні комплекси) зі спеціальності «Театральне мистецтво» за модульною системою.

Лютий 2007 р. став часом значної події в житті кафедри, пов'язаної з організацією та проведенням заходів на честь 120-річчя від Дня народження видатного діяча української театальної культури, засновника театру «Березіль» Леся Курбаса. Викладачі кафедри режисури на чолі з її завідувачем створили в м. Харків мистецьке свято, під час якого (26–27 березня) відбулися Міжнародна наукова конференція «Леся Курбас – Людина театру», «круглі столи», виставки, педагогічні майстерні. У цих заходах, окрім викладачів та студентів ХДАК, брали участь теоретики і практики театрів України, близького та далекого зарубіжжя, мистецтвознавці і режисери, театральні педагоги й актори. Люди, різні за віком, від професіоналів до тих, котрі роблять перші кроки в науці чи практиці сцени, – прагнули краще пізнати минуле сценічного мистецтва, намітити шляхи його вдосконалення. Статті та спогади учасників Міжнародної

наукової конференції «Леся Курбас – Людина театру» ввійшли до збірника, який за редакцією професорів С. І. Гордєєва та І. В. Зборовця надрукувала Харківська державна академія культури.

Участью в ще одній важливій науковій конференції ХДАК позначена діяльність провідних викладачів кафедри. Ідеться про Міжнародну наукову конференцію «Освіта, культура та мистецтво в добу цивілізаційної глобалізації», яка відбулася в листопаді 2007 р. Саме в межах цієї конференції на її секційному засіданні, присвяченому проблемам розвитку сучасного театрального мистецтва, у зв'язку з переходом на багатоступеневий рівень освіти («Бакалавр», «Спеціаліст», «Магістр») науковці звернулися до обговорення важливого питання – модернізації режисерської освіти у закладах вищої освіти культури і мистецтв України.

На цій же конференції викладачі кафедри взяли активну участь в обговоренні проблеми, пов'язаної зі збереженням надбань видатних майстрів вітчизняного театру ХХ ст. та з ім'ям його реформатора – Леся Курбаса. Саме під час конференції відбулася презентація історико-бібліографічного видання «З книжкової колекції Леся Курбаса», ініціатором створення та одним з укладачів якого став професор С. І. Гордєєв.

Початок новітнього етапу розбудови кафедри пов'язаний з відкриттям за наказом ректорату ХДАК у 2009 р. аспірантури за спеціальністю «Театральне мистецтво». Саме це надало можливості ширше використовувати науковий потенціал професорсько-викладацького складу кафедри для підготовки й захисту дисертаційних досліджень та підвищення професійного рівня. Так, у 2013 р. під керівництвом доктора культурології, професора кафедри режисури А. А. Кікоть пройшли навчання в аспірантурі й успішно захистили кандидатські дисертації старші викладачі В. О. Бугайова та Р. Г. Набоков. Крім викладачів кафедри режисури, в аспірантурі зі спеціальності «Театральне мистецтво» почали навчатися аспіранти, здобувачі інших кафедр ХДАК та інших ЗВО Харкова й мистецьких установ України.

Пріоритетним напрямом наукової та творчої роботи кафедри стала експертно-виконавська діяльність. Провідні викладачі кафедри – професори С. І. Гордєєв, А. А. Кікоть неодноразово були опонентами на захистах дисертацій, брали участь в їх обговоренні, рецензуванні, а також надавали рецензії та відгуки на автореферати кандидатських і докторських дисертацій.

За період з 2010 – 2015 рр. викладачами й аспірантами видано понад 150 наукових статей, навчальний посібник з організації та проведення масових свят і вистав (2010 р., автор – Ф. А. Чемеровський), монографія «Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації» (2010 р., автор – проф. А. А. Кікоть), навчальні програми й методичні матеріали за спецпредметами кафедри (2010–2015 рр.), разом зі співробітниками бібліотеки ХДАК проф. С. І. Гордєєв підготував та видав друком бібліографічний покажчик «Творчий спадок Леся Курбаса у ХХІ столітті» (2012 р.), присвячений 125-річчю від дня народження видатного митця української сцени. У 2012 р. викладачі кафедри режисури разом з іншими мистецькими установами м. Харків взяли участь в організації та проведенні Міжнародної наукової конференції «Леся Курбас у контексті світової та вітчизняної культури», за матеріалами якої виданий збірник мистецтвознавчих праць. Учасниками цієї конференції стали не тільки науковці України, а й фахівці з інших країн, з якими кафедра підтримує міцні творчі зв'язки. Це передусім театральні школи Росії й Білорусі (Російський університет театрального мистецтва («ГИТИС»), Театральний інститут імені Б. Щукіна, Санкт-Петербурзький університет культури і мистецтв, Ярославський театральний інститут, Білоруський національний університет культури), а також українські заклади вищої освіти, у яких є творчі кафедри (Тернопільський національний університет імені В. Гнатюка, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Короленка).

На підставі угод про співдружність між ХДАК і вищезазначеними ЗВО запроваджено постійний обмін навчально-методичною документацією, науково-дослідницькою інформацією, методиками навчання, досвідом щодо виховання театральної молоді. Саме такі умови співпраці надали можливість у жовтні 2012 р. студентам III курсу режисерської спеціалізації на чолі з керівником курсу С. І. Гордєєвим взяти участь у Міжнародному фестивалі «Театральний дебют» (м. Москва), де з успіхом пройшов їх виступ з виставою «Фатальна помилка» за п'єсою М. Роціна (студенти отримали звання лауреатів фестивалю). Крім цього, студенти стали учасниками майстер-класів відомих режисерів та професорів Університету театрального мистецтва С. Женовача, М. Хефіца, О. Бармака, переглянули вистави Учбового театру «ГИТИС».

У 2010 р. працівники кафедри режисури ХДАК налагодили творчі зв'язки з Радою з масових форм театрального мистецтва Спільки театральних діячів РФ, що надало змоги викладачам кафедри взяти участь у семінарах-практикумах, присвячених новим технологіям у сучасній святковій культурі, які відбувалися в Москві та Санкт-Петербурзі, та отримати сертифікати про участь у семінарах з масових форм театрального мистецтва професорові С. І. Гордєєву, викладачам Р. Г. Набокову, М. В. Островській, старшому викладачеві В. О. Бугайовій та ін.

Продовженням співпраці з російськими колегами стала участь професора С. І. Гордєєва у 2010–2013 рр. у творчій та освітній програмах фестивалю театральних шкіл «Майбутнє театральної Росії», який щорічно проводиться на базі Ярославського театального інституту; у науково-практичній конференції та Міжнародному фестивалі театральних шкіл «Подіум», що відбулися на базі Театального інституту імені Б. Щукіна (Москва, 2012–2013 рр.). У межах «Подіуму – 2013» на запрошення оргкомітету учасник фестивалю професор С. І. Гордєєв прочитав відеолекцію «Сучасна театральна школа України. Творчі та педагогічні надбання Леся Курбаса», що ознайомила міжнародну спільноту з особливостями національної театральної школи та діяльністю її видатного реформатора – актора, режисера, педагога Леся Курбаса.

Особливою сторінкою у творчому житті кафедри стала участь викладачів у міських заходах, присвячених чемпіонаті світу з футболу «Євро – 2012». Режисерами-постановниками святкових урочистостей були заслужений діяч мистецтв України О. О. Настаченко – режисер «Предматчевої церемонії Євро – 2012» та С. І. Гордєєв, котрий підготував виступ у межах Церемонії «Відкриття фан-зони «Євро – 2012» студентського театру «Академія» ХДАК з театралізованою програмою для харків'ян та гостей м. Харків, що відбувся на майдані Свободи. До цього слід додати, що О. О. Настаченко було доручено поставити танцювальне шоу «Майдан's», яке з успіхом пройшло в м. Київ, його трансляцію по телеканалі «Інтер» бачило чимало жителів України.

У 2012 р. до викладання на кафедрі були залучені кращі випускники-магістри ХДАК, котрі закінчили академію за спеціальністю «Театральне мистецтво»: О. О. Бувалець, О. А. Апчел, О. Ю. Лачко. Поруч з досвідченими майстрами вони не тільки почали викладати фахові дисципліни, а й продовжили вдосконалювати свій фах, навчаючися в аспірантурі зі спеціальності «Театральне мистецтво». При цьому молоді педагоги разом зі студентами взяли активну участь у постановках міських, обласних, районних свят, театралізованих концертів та інших мистецьких заходів, у роботі навчального театру ХДАК.

Останніми роками значно поширилася географія мистецьких установ, на базі яких відбувалося стажування та підвищення кваліфікації викладачів кафедри. Це концертно-видовищні організації й театри м. Харків, з якими налагоджено творче співробітництво: Харківський академічний український театр імені Т. Шевченка, Харківський національний театр опери та балету імені М. Лисенка, Харківський академічний театр музичної комедії, а також Харківський національний університет мистецтв імені І. Котляревського. Головним напрямом наукової діяльності кафедри режисури у 2014–2019 рр. стало розроблення теоретичних і практичних питань з театального мистецтва за двома науковими темами: «Проблема методичного забезпечення підготовки режисерських кадрів в умовах вузів культури» та «Становлення та розвиток педагогічних принципів театральної школи Леся Курбаса». Так, професор С. І. Гордєєв за цими темами підготував й опублікував статті: До проблеми розвитку сучасної режисерської освіти у вищих навчальних закладах культури і мистецтв України / Сергій Гордєєв // Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології : матеріали Дев'ятої Міжнар. наук.-творч. конф., 21 квіт. 2016 р. / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Ін-т сучас. мистецтва, каф. сцен. та аудіовізуал. мистецтва. – Київ, 2016. – С. 161–163.; Творческое, педагогическое и духовное наследие Леся Курбаса / С. И. Гордеев // Театр. Время. Герой : сб. науч. ст. по материалам IV Междунар. науч.-практ. конф. / М-во культуры Рос. Федерации, Уфим. гос. ин-т искусств им. Загира Исмагилова. – Уфа, 2017. – С. 37–49; Роль педагога в формировании личности актера в театральной школе / Гордеев С. И. // Інноваційні підходи і сучасна наука : [зб. ст.] за матеріалами IV Міжнар. конф. (м. Київ, 30 берез. 2018 р.) / Центр. наук. публікацій «Велес». – Київ, 2018. – Ч. 1. – С. 16–22.; старший викладач М. В. Островська: Актерський тренінг с елементами режиссуры / М. В. Островская // «Драма, вистава, глядач...» : матеріали Дев'ятих Міжнар. мистецтвознавчих читань, присвячених пам'яті проф. В. М. Айзенштадта, 2 листоп. 2016 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Театр. ф-т, Каф. режисури ; [відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко]. – Харків, 2016. – С. 61–62; Режиссерский тренинг в историческом аспекте / М. В. Островская // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 20–21 квіт. 2017 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології ; [редкол.: В. М. Шейко та ін.]. – Харків, 2017. – С. 184–185.; старший викладач Р. Г. Набоков: Українські сміхові традиції в сучасних арт-практиках (на прикладі різдвяних свят) [Текст] / Р. Г. Набоков // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури ; [редкол.: В. М. Шейко (відп. Ред.) та ін.] ; за заг. ред. В. М. Шейка. – Харків, 2016. – С. 234–240; старший викладач В. О. Бугайова: Методика развития креативного мышления режиссеров эстрады и массовых праздников / Виктория Бугаева // Аркадія. – 2016. – № 1 (46). – С. 174–177; старший викладач В. В. Медведєва: Новітні тенденції гримувального мистецтва у сучасних масових видовищах / Медведєва

В. В. // Інноваційні підходи і сучасна наука: [зб. ст.] за матеріалами IV Міжнар. конф. (м. Київ, 30 берез. 2018 р.) / Центр наук. публікацій «Велес». — Київ, 2018. — Ч. 1. — С. 23–29 та ін.

У 2016 р. кафедра режисури підготувала та провела наукову конференцію: Дев'ять міжнародні мистецтвознавчі читання «Драма, вистава, глядач...», присвячену 90-річчю від Дня народження видатного вченого, доктора мистецтвознавства, професора В. М. Айзенштадта. Плідну роботу з організації конференції провела старший викладач С. М. Шумакова, котра підготувала та видала друком збірник тез учасників конференції. До речі, вона є автором монографії «Генезис і еволюція Харківської школи циркового мистецтва», виданої друком у харківському видавництві «Міськдрук» у 2018 р.

Важливим досягненням роботи кафедри можна вважати й науково-методичну роботу викладацького складу, пов'язану з переходом закладів вищої освіти України на триступеневу освіту: «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії».

У 2016 р. професор С. І. Гордєєв як член науково-методичної комісії з культури й мистецтва, сектора вищої освіти науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (підкомісія «Сценічне мистецтво»), разом з доктором культурології, професором А. А. Кікоть узяв участь у підготовці проектів стандартів вищої освіти України у галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальність 026 «Сценічне мистецтво» (перший бакалаврський та другий магістерський рівні).

Для забезпечення навчального процесу методична комісія кафедри режисури розробила освітньо-професійні програми, нові навчальні плани, нормативні та робочі програми, навчально-методичні комплекси за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво», що дозволило розпочати освітню діяльність у галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями. Разом з деканом факультету театрального мистецтва методична комісія кафедри розробила та прийняла до виробництва «Архівну справа» зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями. Професор С. І. Гордєєв і старший викладач С. М. Шумакова розробили та видали друком методичні рекомендації з написання магістерської (дипломної) роботи, підготували тематичний план, за яким проводяться дослідження на денному та заочному відділеннях.

Один із важливих напрямів наукової діяльності викладачів кафедри — керівництво науковою роботою студентів, магістрів та аспірантів зі спеціальності «Сценічне мистецтво». На кафедрі регулярно проводяться студентські науково-методичні семінари й тематичні круглі столи. Під керівництвом членів кафедри (С. І. Гордєєва, Р. Г. Набокова, В. О. Бугайової) щорічно готуються наукові роботи студентів факультету театрального мистецтва. За останній період опубліковані 55 наукових праць студентів та магістрів у збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» (2015–2019 навчальні роки).

У період 2016 – 2019 рр. кафедра режисури взяла участь у постановці, організації та проведенні більше двадцяти міських, обласних свят і театралізованих видовищ на прохання Головного управління освіти та науки і Харківської облдержадміністрації, ректорату та деканату ХДАК. Найзначнішими стали постановки Церемонії нагородження переможців та дипломантів ХХ обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» (режисер – С. І. Гордєєв, 2018 р.); міського фольклорного свята «Відкриття Слобожанського Ярмарку» (режисер – О. О. Настаченко, 2016 – 2018 рр.); урочистостей до свята «День національного прапора України» (режисер – В. О. Бугайова, 2018 р.).

Нині на кафедрі режисури, що стала справжнім науково-методичним центром галузі театрального мистецтва Слобожанщини, працюють викладачі, творча, наукова та педагогічна діяльність котрих позначена яскравими віхами, пов'язана з її історією. Великий досвід у вихованні творчої молоді впродовж багатьох років використовує заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор С. І. Гордєєв, котрий успішно поєднує обов'язки завідувача кафедри з багаторічною педагогічною, науковою, творчою і громадською діяльністю. У 1998 р. за вагомих внесок у розвиток національного театрального мистецтва йому присвоєно почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України», у 2003 р. нагороджений знаком «Відмінник освіти України» та Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну працю в галузі культури», у 2005 р. за педагогічні й наукові досягнення отримав учене звання професора та після успішного захисту дисертації – науковий ступінь кандидата мистецтвознавства, у 2007 р. став лауреатом премії імені Ю. Меженка Національної спілки театральних діячів України, у 2012 р. – лауреатом творчої премії імені Григорія Квітки-Основ'яненка Харківського міськвиконкому, у 2013 р. за значний особистий внесок у розвиток театрального мистецтва Харківщини, підготовку висококваліфікованих кадрів та високий професіоналізм нагороджений Почесною відзнакою Харківської обласної Ради «Слобожанська слава», у 2017 р. професор С. І. Гордєєв став переможцем ХІХ обласного

конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «За високі досягнення у творчій та культурно-просвітницькій діяльності».

Педагогічна робота є невід'ємною складовою для кращих випускників ХДАК, котрі працюють нині на кафедрі. Це передусім плеяда учнів професора С. І. Гордеєва: доктор культурології, професор А. А. Кікоть, заслужений діяч мистецтв України, старший викладач О. О. Настаченко, який успішно поєднує педагогічну працю з керівництвом молодіжним театром-студією «Мадригал», заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства, старший викладач В. О. Бугайова, кандидат мистецтвознавства, старший викладач Р. Г. Набоков, старші викладачі В. В. Медведєва та М. В. Островська, лауреати міжнародних театральних фестивалів і конкурсів, викладачі О. Ю. Лачко, І. А. Сікалов, К. О. Настаченко. Поряд з ними спеціальні дисципліни за фахом для студентів-режисерів викладають кандидат мистецтвознавства, старший викладач С. М. Шумакова, доцент, кандидат мистецтвознавства І. А. Гайденко, заслужений працівник культури України, старший викладач Л. Г. Космін та викладач А. А. Чадов.

Окрім постановок у театрах, педагоги кафедри беруть активну участь у втіленні масових свят, концертів та інших театралізованих заходів міста. Це — щорічні заходи Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації: «Вища школа Харківщини — кращі імена»; обласні та міські свята: «День міста», «День національного прапора України», «День Перемоги», «День знань», «Широка масляна», «Головна ялинка Харкова», «День захисника України» та ін. Разом з викладачами участь в організації та постановці цих заходів беруть студенти режисерських спеціалізацій, набуваючи необхідного практичного досвіду. Без їх участі не проходить нині жодна мистецька подія і в самій академії; майбутніх режисерів та акторів запрошують на концерти, свята, презентації творчих програм, де вони дарують глядачам яскраве виконавське мистецтво. Відрізняються студенти-режисери й оригінальністю втілення задуму постановок, коли демонструють творчі здібності на сцені Учбового театру або виступають на міських, усеукраїнських і міжнародних театральних фестивалях. Наприклад, студентський театр «Академія» ХДАК (художній керівник — С. І. Гордеєв), у 2011 р. став лауреатом Міжнародного фестивалю «Боспорські Агони», нагороджений дипломом за участь у культурній програмі «Євро — 2012», цього ж року отримав звання лауреата міжнародного фестивалю «Театральний дебют», а у 2016 р. — звання лауреату Міжнародного фестивалю театральних шкіл — «Класика на сцені». Виступи студентів стали своєрідною формою проходження навчальної практики. Одним з найефективніших методів опанування режисерського мистецтва є також стажування, що успішно проходять студенти-режисери в найкращих театральних колективах, концертно-видовищних організаціях. З метою підготовки дипломних робіт студенти виїждять у міста України, здійснюють постановки вистав, масових свят і видовищ, керують театральними колективами та концертно-видовищними агенціями. Усе це допомагає майбутнім режисерам розвивати творчі можливості, збагачувати світогляд, набувати організаторських навичок. Особливістю методики професійної підготовки режисерів є залучення студентів молодших і старших курсів до організації та проведення урочистостей і творчих звітів художніх колективів, що з успіхом проходять на сцені академії. Участь студентів у постановці святкових заходів демонструє спадкоємність поколінь режисерської школи ХДАК.

Кафедра режисури функціонує 60 років. За цей період її викладачі здійснили більше п'ятидесяти п'яти випусків фахівців денної та заочної форм навчання. Оскільки підготовка спеціалістів на кафедрі режисури виявилася результативною, її досвід використовують у навчальному процесі ЗВО та училища культури багатьох регіонів України, де успішно працюють викладачами випускники ХДАК.

У минулому кафедра режисури також мала багато «зоряних років». Із вдячністю згадують викладачі відомого українського актора й режисера, заслуженого артиста України М. С. Терещенка, професорів О. Б. Глаголіна-Гусєва, заслуженого діяча мистецтв Білорусі й Удмуртії О. Б. Скібневського; доктора мистецтвознавства, професора В. К. Айзенштадта, заслуженого артиста РФ, професора В. І. Цветкова, доцентів М. В. Аваха, В. К. Гужву, заслуженого артиста України, доцента М. М. Рачинського; заслуженого діяча мистецтв України, доцента М. А. Ентіна, заслуженого діяча мистецтв України, доцента Ю. Б. Старченко, народного артиста України, доцента Ф. А. Чемеровського; старших викладачів: кандидата мистецтвознавства Є. М. Зіскінда, М. М. Мушкіну, О. З. Сукстанську, В. П. Кальченко; викладачів В. Б. Гольштейна, Т. Б. Сєдих, Д. Т. Прево. Усі вони зробили важливий внесок у теорію та практику виховання режисерів. Кожен з них мав неповторну індивідуальність і багато років працював на користь академії. Згадуємо і співробітників кафедри — старшого лаборанта І. А. Кантор, завідувача костюмерної Л. М. Федорінову, у повсякденній творчій праці котрих було відчуття причетності до розвитку педагогічних традицій, що склалися на кафедрі.

За 60 років свого існування кафедра виховала, надала вищу освіту багатьом висококваліфікованим спеціалістам у галузі культури й мистецтва. Серед них — завідувач кафедри театального мистецтва

Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, професор Н. М. Гусакова; доцент Харківської гуманітарно-педагогічної академії, художній керівник зразкового ансамблю народного танцю «Джерельце» Палацу культури Основ'янського району, заслужений діяч мистецтв України І. М. Кошавець; доцент Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової та викладач майстерності актора і режисури Одеського театральнo-художнього коледжу, заслужений працівник культури України В. А. Саган; кандидат філософських наук, професор кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Л. В. Анучина; кандидат юридичних наук, доцент права факультету соціально-гуманітарних технологій Національного технічного університету «ХПІ» О. В. Гаєва. У Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського очолює кафедру сценічної мови заслужена артистка України, професор Л. А. Важнова, кафедру майстерності актора – заслужений діяч мистецтв України, старший викладач Л. В. Садовський. На різних кафедрах ХДАК також немало вихованців режисерської спеціалізації: заслужений художник України, доцент В. Г. Грицаненко; завідувач кафедри акторської майстерності, доктор культурології, професор А. А. Кікоть, завідувач кафедри телерепортерської майстерності, заслужений працівник культури України Т. О. Логінова; старший викладач Б. Я. Фарафонов та ін.

Нині випускники кафедри очолюють різні установи культури: заслужений працівник культури України І. Л. Галенко – генеральний директор та головний режисер Палацу студентів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; О. Райт (Рудько) – лауреат міжнародних театральних фестивалів, головний режисер Молодіжного драматичного театру цього ж закладу; А. Ф. Марущенко – директор Палацу студентів НТУ «ХПІ»; А. М. Бінус – заслужений працівник культури України, лауреат міжнародної премії «Грані Театру мас», художній керівник творчого об'єднання «Новий формат»; Н. А. Супруненко – співзасновник Київської художньої школи «Юних патріотів», заслужений діяч мистецтв України. Немало випускників-режисерів працюють у професійному мистецтві: заслужений діяч мистецтв РФ Ю. О. Іоффе – режисер Московського академічного театру імені В. Маяковського, професор Російського університету театральнo-мистецтва; О. А. Апчел – головний режисер Львівського академічного драматичного театру імені Лесі Українки; А. С. Лебедь – головний режисер Харківського театру для дітей та юнацтва та викладач кафедри майстерності актора ХДАК; О. О. Середін – режисер-постановник Харківського академічного драматичного театру імені О. С. Пушкіна; Т. П. Шигімага – головний художник Харківського академічного театру музичної комедії; Н. П. Олійник – голова Спілки етнологів і фольклористики, провідний методист Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва; О. М. Сокол – народна артистка України, актриса та режисер Сумського обласного театру для дітей та юнацтва; О. А. Житницький – заслужений діяч мистецтв України, генеральний директор та художній керівник Харківського державного цирку імені Ф. Д. Яшинова. І це не повний перелік галузей, де працюють вихованці кафедри.

Нині кафедра режисури має значні перспективи в підготовці фахівців режисерських спеціалізації для театральнoї та концертнoї діяльності в Україні: забезпечує вивчення основ театральнo-мистецтва за освітньо-професійною програмою «Сценічне мистецтво» (спеціалізація – «Режисура естради та масових свят») ступенів бакалавр, магістр. Створення при кафедрі режисури стаціонарного Учбового театру та студентського художнього колективу «Академія», відкриття аспірантури зі спеціальності «Театральне мистецтво», організація майстер-класів провідними майстрами з режисури та акторського мистецтва, науково-практичних конференцій, у яких, окрім викладачів, активну участь беруть студенти й аспіранти, розглядається як складова процесу професійного формування фахівців зі сценічного мистецтва.

У своїй діяльності кафедра режисури прагне до широкого професійного спілкування зі спеціалістами інших театральних шкіл України та зарубіжжя, уважаючи, що професійний діалог значно збагачує педагогічну практику. Існуюча протягом останніх років творча програма роботи зі студентами, що, крім майстер-класів, передбачає зустрічі з видатними майстрами сучасного мистецтва, створює важливий і корисний досвід, необхідний у методиці виховання режисерської майстерності.

Кафедра режисури має потрібну матеріальну базу, а також навчальну та навчально-методичну документацію для планування та проведення занять за навчальними дисциплінами відповідно до навчальних планів та вимог МОН України, що гарантує високу якість підготовки випускників ХДАК за спеціальністю «Сценічне мистецтво».

В умовах розвитку сучасних методів навчання на кафедрі режисури успішно здійснюється підготовка фахівців, здатних використовувати новітні технології в процесі постановки різноманітних за формою та напрямками вистав і театралізованих видовищ.

Модернізація навчального процесу на кафедрі здійснюється за такими напрямками: підготовка навчально-методичних матеріалів для студентів, котрі навчаються за фахом, у формі відеозаписів, лекцій і майстер-класів видатних театральних педагогів, створення аудіо- та відеотеки (DVD, CD) зі спецдисциплін за навчальними планами; виконання студентами практичних курсових і дипломних робіт на базі Учбового та професійного театрів, сценічних майданчиків, палаців культури м. Харків з використанням сучасних режисерських технологій.

Таким чином, кафедра режисури відкриває шлях до сцени новим поколінням творчої молоді, але кожен, хто навчається режисерському мистецтву та присвятив себе театрові, пам'ятає крилаті слова одного із засновників кафедри – професора О. Б. Скібневського: «Для справжнього великого художника школа не закінчується отриманням диплома... І чим значиміший митець, тим триваліше він зберігає здатність учитися і зростати». До цього залишається додати: «Якщо вічно існує театр, можна сподіватися, що і кафедра режисури ХДАК має прекрасне творче майбутнє».

Кафедра майстерності актора

Кафедра майстерності актора створена у 2003 р., коли відокремилася від кафедри режисури, при якій діяла секція майстерності актора.

У концепції розвитку кафедри майстерності актора закладено фундамент глибинного дослідження сучасної методики виховання акторів драматичного театру та кіно. Основним змістом у навчальному процесі студентів кафедри майстерності актора денної та заочної форм навчання є поєднання класичного академічного спрямування професійного становлення майбутніх акторів для українських та зарубіжних театральних колективів.

Кожна творча майстерня кафедри має індивідуальну програму формування майбутніх митців української театральної культури. Основою й базовими засадами, безперечно, є український професійний Театр корифеїв М. Кропивницького, М. Старицького, М. Садовського та реформатора українського театру Леся Курбаса. Крім того, усі творчі майстерні кафедри використовують у своєму навчальному процесі кращі надбання світового та європейського театального процесів. Імена й акторські системи К. Станіславського, Є. Вахтангова, В. Мейергольда, М. Чехова, Б. Брехта, Ш. Дюллена, Є. Гротовського, Г. Крега й інших діячів театру органічно долучаються до загального процесу формування молодих спеціалістів театального мистецтва України.

Кафедру факультету театального мистецтва очолює професор, доктор культурології А. А. Кікоть.

Нині на кафедрі майстерності актора триває пошук оптимального педагогічного складу, у якому співіснують досвідчені майстри театрального мистецтва та молодь, яка зарекомендувала себе як майбутні педагоги, а саме: доктор культурології, професор А. А. Кікоть, кандидат педагогічних наук, доцент В. Ю. Тополевський, заслужений працівник культури України, старший викладач Л. Г. Космін; народний артист України О. П. Васильєв, кандидат мистецтвознавства, доцент А. В. Гуріна, кандидат мистецтвознавства, доцент О. В. Єрошенко, старший викладач, заслужений артист України М. І. Колодочка, кандидат мистецтвознавства Ю. І. Карчова, заслужений діяч мистецтв України І. О. Борис, заслужений діяч мистецтв України, заслужений артист України П. З. Кучин, заслужений артист України Є. Ф. Плаксін, заслужена артистка України М. В. Струннікова, заслужена артистка України О. Я. Двойченкова, старший викладач Н. М. Литвиненко, кандидат мистецтвознавства В. Д. Мізак, викладачі Н. М. Ігнат'єва, І. М. Фалькова, В. М. Гориславець, А. С. Лебідь, В. Ф. Кучина, О. О. Світлична, Т. М. Циганська, Н. М. Ігнат'єва, С. В. Февральова, Т. Ю. Федорченко, концертмейстери Л. Д. Хуртіна, Л. І. Потоцька, О. С. Гордєєва.

Упродовж п'ятнадцятилітнього існування кафедри підготовлено лауреатів міжнародних і всеукраїнських конкурсів та фестивалів різноманітних жанрів та видів театрального мистецтва. Диплом лауреата всеукраїнського фестивалю театрального мистецтва «Данаприс – 2007» «За пошук у сучасному театральному процесі» здобула Експериментальна майстерня театральних досліджень «ЕКМАТЕДОС». Нагороджено дипломом лауреата за участь у міжнародному фестивалі театральних шкіл «Натхнення» у 2008 р. з виставою Олександра Олеся «Осіньне кохання». Лауреат фестивалю «Данаприс – 2008» за «Кращий дебют» за драматургією Б. Брехта «Матінка Кураж та її діти».

Викладачі кафедр здійснили постановки: Г. Запольська «По совести», «Мораль пані Дульської»; І. Карпенко-Карий «Безталанна», М. Павич «Ліжко для трьох», Ж. Ануй «Антигона» та ін., які здобули високе визнання глядачів і фахівців театрального мистецтва.

Студент Д. Клопот став лауреатом фестивалю «Надія Січеславни – 2004» в номінації «За кращу чоловічу роль Треплева». Творча майстерня «ЕКМАТЕДОС» брала участь у V всеукраїнському фестивалі «Тернопільські театральні вечори – 2004, Дебют» з виставою «Одержима» за трагедією Лесі Українки, де здобула диплом лауреата «Кращого учасника-дебютанта професійного фестивалю»; з виставою «Яма» за О. Купріним на базі Київського державного академічного театру оперети у «Фестивалі кращих вистав України» з нагоди 60-річчя НСТДУ й нагороджена дипломом лауреата. Ця вистава неодноразово демонструвалася на сцені Запорізького академічного музично-драматичного театру імені В. Магара.

Студенти Г. Стеблівська, Т. Лещова, Г. Капралова, М. Зновенко, Є. Чорнорай у квітні 2005 р. стали лауреатами I всеукраїнського конкурсу професійних читців імені засл. арт. України Р. О. Черкашина.

Дипломом I ступеня на III конкурсі читців імені А. П. Леснікової нагороджена студентка Д. Кушнір (м. Харків, 16 травня 2011 р.), дипломом Гран-прі на всеукраїнському конкурсі професійних читців «Живо Слово» – Ж. Паїдалка (м. Стрій), дипломантом V всеукраїнського конкурсу професійних читців імені Р. Черкашина – К. Резнік, I місце за академічним співом на I міжвузівському фестивалі-конкурсі акторів-вокалістів постала студентка Ю. Мілько (м. Запоріжжя, 18–19 березня 2011 р.), лауреатом II премії на IV конкурсі читців імені А. П. Леснікової став Б. Смирнов (м. Харків, 13 травня 2013 р.), дипломом за II місце на XVII всеукраїнському конкурсі професійних читців імені Лесі Українки нагороджений студент О. Семенніков (м. Ялта, 20 вересня 2013 р.), дипломом за I місце та почесною грамотою, званням «Кращий актор фестивалю» на міжнародних театральних фестивалях «Діаманти Карпат» та «Мюзикл-Авеню» конкурсу Державної прикордонної служби України «Смарагдова ліра» (м. Харків, 17 жовтня 2013 р.) – М. Землін, Л. Верняховську нагороджено дипломом I премії за перемогу у всеукраїнському конкурсі професійних читців імені І. Я. Франка (2016).

Розпочавши у 2001 р. професійний цикл навчання акторів та режисерів драматичного театру при ХДАК, паралельно створено експериментальну майстерню театральних досліджень «ЕКМАТЕДОС». Процес навчання у творчій майстерні «ЕКМАТЕДОС» не відбувається за класичним зразком. Виховання учнів школи – створення паралельного світу існування творчої особистості як у реальному житті, так і у виставі. Саме на це спрямована робота творчої лабораторії.

Стосовно методики викладання акторської майстерності розроблено оригінальний метод опанування складної професії «Актор драматичного театру та кіно». В «ЕКМАТЕДОСІ» актора не навчають, а виховують за законами творчості, що збігаються з поглядами, історично зафіксованими методами роботи видатних режисерів-педагогів.

Вивчаючи театральні школи світу, актори та режисери «ЕКМАТЕДОС» на теоретично-практичних заняттях досліджують специфіку, науково-практичну й методичну спадщину, певну символіку як зовнішньої, так і внутрішньої глибини кожної школи, незалежно від місця її географічного знаходження на земній кулі.

В «ЕКМАТЕДОСІ» вивчаються аутентичні джерела театрального мистецтва Японії, Африки, Америки, Європи та ін., це здійснюється з метою розширення світогляду майбутніх фахівців театру, підвищення їх професійного рівня й досвіду, збагачення практичного багажу майстерності актора та режисера. У процесі професійного зростання саме вивчення театрального практичного досвіду різноманітних шкіл світу допомагає акторам і режисерам наблизитися та зрозуміти поняття паралельного світу існування людини.

На Малій сцені Київського національного академічного драматичного театру імені І. Я. Франка був показаний звіт театральних шкіл світу під назвою «Лабіринти життя» за участі студентів М. Кішмерешкіної, Р. Голуба, Т. Шевченко та Т. Гапічевої.

Бакалаври й магістри театрального мистецтва, актори й режисери драматичного театру в «ЕКМАТЕДОСІ» навчаються за чіткою системною програмою, яка складається з 4 головних розділів та окремих підрозділів, які мають розширено надати знання в сучасному світі глобалізації.

П'ятнадцятилітня історія кафедри майстерності актора ХДАК та творчої майстерні «ЕКМАТЕДОС» стала важливим етапом у сучасному розвитку пошуків відкриттів нового методу в навчанні майбутніх фахівців театрального мистецтва.

Борис Ігор Олександрович — декан факультету театрального мистецтва ХДАК, доцент, заслужений діяч мистецтв України, викладач майстерності актора та режисури. Протягом творчої діяльності здійснив понад 100 театральних вистав як в Україні, так і за кордоном (Польща, Болгарія, Росія, Канада), серед яких такі: «Король Лір» В. Шекспіра, «Навіки дев'ятнадцятилітні» Г. Бакланова, «Мама і нейтронна бомба» Є. Євтушенка, «Ромео і Джульєтта» В. Шекспіра, «Плаха» Ч. Айтматова, «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського, «Іванов», «Три сестри» А. Чехова, «Іуда Іскаріот» Л. Андрєєва, «Маруся Чурай» Л. Костенко, «Украдене щастя» І. Франка, «Собаче серце» М. Булгакова, «Нестор Махно» Л. Тома, «Собор» О. Гончара, «Апостол Андрій» на основі історичних джерел, «Таїнство творіння» А. Вівальді, рок-модерн-балет «Скіфи», «Усадьба «Пеньки»» О. М. Островського та ін.

У 1979 р. на всеукраїнському конкурсі в номінації «Краща режисерська робота дебютантів» за виставу «Дикий ангел» О. Коломійця став переможцем конкурсу — Запорізький академічний театр імені В. Магара.

У 1985 р. — переможець всесоюзного конкурсу театрів, присвячених 40-річчю перемоги над нацистською Німеччиною за виставу Г. Бакланова «Навіки дев'ятнадцятилітні», вистава показана в Москві на фестивалі кращих театрів СРСР.

У 1988 р. за виставу Ч. Айтматова «Плаха» здобув звання лауреата «За кращу режисерську експериментальну роботу» на міжнародному фестивалі в Кишиневі «Флолар — 88».

У 1989 р. в номінації «Краща сучасна вистава» на фестивалі у Варшаві «Вспулчесны» за виставу, поставлену в м. Жешува (Польща) «Собаче серце» Н. Булгакова, отримав Гран-прі.

У 1993 р. — ініціатор і художній керівник першого в незалежній Україні міжнародного фестивалю театрального мистецтва в м. Харків «Березіль-93». Вистава академічного театру імені Т. Г. Шевченка «Украдене щастя» І. Франка на фестивалі «Березіль-93» стала лауреатом у номінації «Краща вистава національної драматургії», а народний артист СРСР Леонід Тарабарінов отримав диплом лауреата «За кращу чоловічу роль» Миколи Задорожного у виставі «Украдене щастя» І. Франка.

У 1996 р. на міжнародному театральному ялтинському фестивалі імені А. Чехова вистава «Три сестри» академічного театру імені Т. Шевченка стала лауреатом фестивалю в номінації «Оригінальний експериментальний пошук», у 1997 р. здобула Харківську муніципальну премію імені М. Крушельницького в номінації «За кращу режисерську роботу».

У 2009 р. за виставу «Травнева ніч» М. Гоголя театр став лауреатом у номінації «Краща режисерська робота» на міжнародному театральному фестивалі «Данаприс-2009» у м. Запоріжжя.

У 2001 р. в м. Торонто (Канада) здійснив виставу про життя відомого релігійного діяча греко-католицької церкви Андрія Шептицького.

Вистави Запорізького академічного музично-драматичного театру імені В. Магара «Нестор Махно», мюзикл «Закоханий ідальго», «Таїнство творіння», «Місто сонця», «Алеко і Земфіра» за поемою О. Пушкіна «Цигани», «Апостол Андрій» стали важливими подіями в театральному житті не тільки Запоріжжя, а й України і були показані на багатьох фестивалях, конкурсах у різних містах та регіонах.

У 2011 р. на базі державного муніципального театру танцю (м. Запоріжжя) театр здійснив авторську виставу в жанрі рок-балет модерну «Скіфи».

З 2001 по 2005 рр. був головою міжобласного союзу театральних діячів України (м. Харків).

І. О. Борис — лауреат міжнародних, всесоюзних, республіканських, усеукраїнських конкурсів і фестивалів. У 1989 р. став лауреатом державної республіканської молодіжної премії імені М. Островського.

Має публікації в Україні та за її межами: надруковано чимало дослідницьких мистецтвознавчих статей, готується до друку велика пошукова монографія під назвою «Таїнство творіння актора і режисера». Учні й послідовники працюють у багатьох театрах України та за її межами, здобули почесні звання й різноманітні нагороди на театральних фестивалях і конкурсах.

Кафедра іноземних мов

Розпочала свою діяльність у довоєнні роки, здійснила вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців. Протягом 35 років, з 1947 по 1982 рр., кафедру іноземних мов очолював Й. Г. Кушнірук, котрий сформував один із найкращих педагогічних колективів інституту: кандидат філологічних наук І. Г. Рікман, старші викладачі Л. Г. Григор'єва, Н. Г. Луценко, О. С. Петльована, а потім Г. О. Кузьміна, Н. М. Якименко.

У 60 рр. на кафедрі розпочали викладацьку діяльність фахівці нової генерації, котрі набули мовної практики, працюючи перекладачами за кордоном: Н. Г. Долініна працювала в Єгипті, В. К. Казиміров — в Уганді, С. Ю. Потимков та В. О. Євменов — у країнах Африки. Науково-методична робота на кафедрі помітно активізувалася з приходом кандидата філологічних наук, доцента В. С. Синельникова та старшого викладача С. В. Частника, котрий згодом захистив кандидатську дисертацію.

У 70 рр. у ХДІК почали навчатися студенти-іноземці з країн Азії та Африки. Першими прибули групи студентів із В'єтнаму та Монголії, для підготовки яких була створена секція російської мови як іноземної. Ця подія ускладнила роботу кафедри, посилила державне значення її діяльності. Колектив викладачів брав участь у підготовці фахівців для В'єтнаму, Монголії, Лаосу, Ефіопії, Нікарагуа, Афганістану, Чехословаччини, Польщі й інших країн. Чимало вихованців ХДІК у зарубіжних країнах обіймали високі посади у сферах культури, мистецтва, освіти.

З 1982 по 1991 рр. кафедру очолював кандидат філологічних наук, доцент В. С. Синельников. На кафедрі працювали досвідчені викладачі: Н. Г. Долініна, В. М. Єршова, В. К. Казиміров, С. В. Частник — та молоді: Н. І. Мельник, О. Б. Васютинська. Відбувається процес професійної орієнтації викладання іноземних мов, наближення змісту навчання до фахових потреб випускників. Це викликало кардинальні зміни в методиці викладання, постала необхідність у нових навчальних посібниках з іноземної мови. Перехід до опанування іншомовної професійної лексики за допомогою оригінальних текстів — початок глибоких якісних змін у діяльності кафедри іноземних мов.

Оптимізація навчального процесу на кафедрі стала особливо активною, коли в 1991 р. її очолив кандидат філологічних наук, доцент С. В. Частник. У 1971–1973 рр. він працював у Єгипті, а протягом 90 рр. брав участь як перекладач у ділових поїздках представників ХДАК на наукові конференції у Великобританію, Данію, Нідерланди, Німеччину, Польщу, Словаччину. З 1991 р. розпочався процес інтеграції України у світовий інформаційний, освітній і культурний простір.

ХДАК, а відтак і кафедра іноземних мов, здобули доступ до автентичних іншомовних фахових публікацій, а також до ресурсів усесвітньої мережі Інтернет. Студенти й викладачі Академії мають можливість безпосередньо спілкуватися з іноземними колегами під час візитів останніх до ХДАК, наприклад, на міжнародній конференції з питань оновлення бібліотечно-інформаційної освіти (1995 р.), семінарах з питань

соціальної педагогіки (1996, 1998), семінарі за участі професора режисури Дж. Гофланда зі США (2002), міжнародному науковому семінарі «Християнська культура і філософія освіти» (2003), міжнародній конференції, присвяченій пам'яті Леся Курбаса (2007), під час циклу лекцій проф. Е. Сведлоу (США) на тему «Менеджмент у мистецтві» (2010), на міжнародному симпозиумі «Культурно-мистецька освіта: інституціональні трансформації в соціально-культурологічних парадигмах» (2013) за участі проф. Г. Ельбесгаузена (Данія).

Усе це зумовлює нові, посилені вимоги до курсу іноземної мови. У 2003 р. на кафедрі розроблено, а у 2013 р. оновлено програму курсу, яка передбачає використання професійно-орієнтованого, комунікативного та проблемного підходів до викладання іноземних мов. Згідно з програмою, навчання здійснюється за модульно-проектним принципом. Така структура надає більше можливостей для самостійної роботи студентів та індивідуалізації навчання, забезпечує ефективний зв'язок у трикутнику «студент – кафедра іноземних мов – профілююча кафедра».

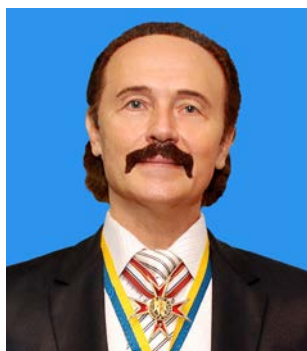
З переходом на кредитно-модульну систему навчання програма була суттєво оновлена. Протягом 2007–2018 рр. викладачі кафедри розробили й випустили друком понад 50 програм, посібників і навчально-методичних матеріалів з іноземної мови.

На кафедрі працюють викладачі: Г. О. Коробка, О. В. Олійник, І. В. Дерев'янка, І. М. Шуляков, Н. В. Бевз. Г. О. Коробка, О. В. Олійник, І. В. Дерев'янка успішно захистили кандидатські дисертації. Усі викладачі працюють над забезпеченням навчального процесу навчально-методичними матеріалами, проводять студентські олімпіади й конкурси, керують науковими студентськими роботами. О. В. Олійник та Н. В. Бевз є активними учасниками міжнародних освітніх програм Teaching Excellence and Achievement Program (TEA) та TESOL.

Колектив кафедри працює над кафедральною комплексною темою «Інноваційні методики викладання іноземної мови». Вийшли друком підручники: С. В. Частник «Англомовні елементи наукової праці: назва, анотація, резюме: A Practical Guide to Writing Research Paper Titles, Abstracts, Summaries» (2016). С. В. Частник, Г. О. Коробка «Английский язык для менеджеров туризма и гостиничного бизнеса» (2003); О. С. Частник, С. В. Частник, І. В. Дерев'янка «Английська мова для студентів мистецьких спеціальностей» (2006) та ін. Для створення посібників використовуються оригінальні іншомовні фахові матеріали, отримані в межах міжнародного обміну, а також із мережі Інтернет.

Викладачі кафедри надають професійну допомогу кафедрам та іншим підрозділам ХДАК в оформленні веб-сторінки, міжнародного листування, організації та проведенні міжнародних конференцій і семінарів, у перекладі іншомовної фахової інформації.

Факультет хореографічного мистецтва

*Декан факультету,
професор, народний
артист України,
почесний громадянин
Харківської області,
Борис Миколайович
Колногузенко*

Факультет хореографічного мистецтва створено у 2003 р. у результаті реорганізації режисерсько-хореографічного факультету.

Деканом факультету було призначено Б. М. Колногузенка, котрий з 2001 р. до 2003 р. очолював режисерсько-хореографічний факультет.

Б. М. Колногузенко – один із найвідоміших хореографів України та Європи, автор багатьох хореографічних творів, навчальних та методичних посібників. Він є Почесним громадянином Харківської області, народним артистом України, лауреатом 19 міжнародних конкурсів, професором, дійсним членом Української академії наук, членом науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України з розроблення стандартів вищої освіти, членом президії Національної хореографічної спілки України та головою її Харківського обласного осередку.

До складу факультету ввійшли 4 кафедри: народної хореографії, сучасної хореографії, бальної хореографії, фізичної культури та здоров'я. У 2018 р. відбулося об'єднання кафедр сучасної та бальної хореографії.

Усі кафедри очолюють відомі як в Україні, так і за її межами фахівці:

кафедру народної хореографії – К. В. Островська – заслужений працівник культури України, лауреат міжнародного конкурсу, доцент;

кафедру сучасної та бальної хореографії – О. М. Шабаліна – кандидат мистецтвознавства, доцент;

кафедру фізичної культури і здоров'я – Н. В. Цигановська – майстер спорту СРСР зі спортивної гімнастики.

Деканат факультету хореографічного мистецтва

Серед 50 викладачів та концертмейстерів на факультеті працюють: народний артист України, заслужений артист України, заслужений працівник культури України, академік, професор, доцент, 3 кандидати наук, 12 лауреатів усеукраїнських та міжнародних конкурсів, 3 майстри спорту.

Факультет має свою матеріально-технічну базу: 7 танцювальних класів, костюмерну, музичний кабінет. Навчально-виховний процес за фаховими дисциплінами на факультеті хореографічного мистецтва здійснюється не тільки на базі академії, а й у палацах і будинках культури м. Харків.

На факультеті відбувається підготовка на бюджетній основі та за контрактом висококваліфікованих кадрів за спеціальністю 024 Хореографія за трьома освітніми програмами: «Народна хореографія», «Сучасна хореографія», «Бальна хореографія» першого бакалаврського рівня – та за освітньою програмою «Хореографія» другого магістерського рівня. Студенти навчаються за двома формами: денною та заочною. 4 роки для здобуття ступеня «Бакалавр з хореографії» та 1,5 роки для здобуття ступеня «Магістр з хореографії».

Важливим внеском у формування майбутніх професійних хореографів є участь студентів у роботі творчих колективів факультету: театрі народного танцю «Заповіт», ансамблі сучасного танцю «ЕСТЕТ», ансамблі бального танцю «Креатив».

Факультет хореографічного мистецтва та його кафедри спільними зусиллями всіх викладачів створюють умови для підвищення рівня й авторитету української сучасної національної культури та безпосередньо формують її майбутнє. Факультет справжній творчий, науково-методичний та культурно-освітній центр України, що на високому професійному рівні вирішує завдання розвитку мистецтва на сучасному етапі.

Кафедра народної хореографії

Кафедра народної хореографії ХДАК розпочала свою діяльність у 1989 р. Ректорат, зважаючи на зростаючу потребу у фахівцях-хореографів з вищою освітою, доклав немало зусиль для її створення.

Основний напрям роботи — фольклорний танець і народно-сценічне хореографічне мистецтво. Підготовчу роботу, перший набір студентів та керівництво протягом 22-х років здійснював Борис Миколайович Колногузенко.

Увесь набутий досвід завідувач кафедри використав у педагогічній та організаційній роботі, створенні навчальних планів, програм, навчальних посібників і методичних розробок. Крім того, значну увагу Б. М. Колногузенко приділив підбору викладацько-концертмейстерського складу. За роки роботи на кафедрі він виховав понад 53 лауреатів міжнародних конкурсів та фестивалів танцю, майже весь педагогічний склад кафедри — це підопічні Бориса Миколайовича. Одна з найкращих серед них — Карина Володимирівна Островська, котра й нині очолює кафедру народної хореографії. Протягом останніх 15 років вона є кращим спеціалістом у Східній та Південній Україні з українського народно-сценічного танцю.

На кафедрі народної хореографії працюють педагоги з високим рівнем професійної майстерності.

Професор *Б. М. Колногузенко* викладає провідні курси кафедри: «Мистецтво балетмейстера», «Хореографічний ансамбль», «Методика роботи з хореографічним колективом», «Історія та теорія українського фольклорного та народно-сценічного танцю».

К. В. Островська — балетмейстер-репетитор театру народного танцю «Заповіт» ХДАК, багато років була його провідною солісткою. Вона є членом правління Харківського обласного осередку Національної хореографічної спілки України. Має чимало суттєвих відзнак і нагород: диплом I ступеня VII Міжнародного фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва «Танцюючий бриз» (Керч, 2005) у номінації «Соло» (народна хореографія); диплом лауреата творчої премії 2005 р. Харківської міської ради; диплом лауреата міського конкурсу «Молода людина року» (Харків, 2007) у номінації «культура та мистецтво»; Почесну грамоту Міністерства культури і туризму України (2010); Почесну грамоту Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту (2008); Почесні грамоти Харківської облдержадміністрації та міської ради (2005); пам'ятну медаль Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені П. П. Вірського; почесну відзнаку Харківської обласної ради — регіональний орден «Слобожанська Слава»; вищу відзнаку хореографічного мистецтва України — «Медаль Павла Вірського»; Почесний знак «За вагомий внесок у хореографічне мистецтво» Харківського обласного осередку НХСУ. *К. В. Островська* — стипендіат Харківської облдержадміністрації в галузі культури і мистецтва імені П. П. Вірського в номінації «Хореографія» (2008), лауреат регіонального рейтингу «Харків'янин року» у номінації «Діячі науки, культури, мистецтва, спорту» (2009) та дипломант XX обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі» в номінації «Завідувач кафедри» (2018).

К. В. Островська викладає дисципліни: «Український народний танець та методика його викладання», «Зразки народної хореографії», «Хореографічний ансамбль».

Л. М. Шилова, старший викладач, член Національної хореографічної спілки України. З успіхом виконує в практиці ЗВО досвід педагогічної роботи під час викладання дисциплін «Класичний танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець».

О. Г. Цомаєва, старший викладач, відмінник освіти України, член Національної хореографічної спілки України, лауреат всеукраїнського конкурсу балетмейстерів. *О. Г. Цомаєва* є балетмейстером-репетитором чоловічої групи театру народного танцю «Заповіт». Викладає дисципліни: «Народно-сценічний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера».

Л. А. Філь, старший викладач, відмінник освіти України, член Національної хореографічної спілки України, володар Гран-прі всеукраїнського конкурсу балетмейстерів. Викладає дисципліни: «Народно-сценічний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера».

Л. П. Дегтяр, старший викладач, лауреат міжнародного фольклорного фестивалю, член Національної хореографічної спілки України, була провідною солісткою театру народного танцю «Заповіт». Викладає дисципліну «Класичний танець та методика його викладання».

О. М. Курдупова, старший викладач, лауреат міжнародного фольклорного фестивалю, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Історія хореографічного мистецтва», «Народний костюм та сценічне оформлення танцю», «Костюм та сценічне оформлення танцю», «Біомеханіка хореографічних рухів», «Народно-сценічний танець», «Колективи та виконавці — лідери світової хореографії».

І. С. Мостова — викладач, член Національної хореографічної спілки України, лауреат міжнародного конкурсу, володар першої премії IV всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені П. Вірського. Викладає дисципліни: «Народно-сценічний танець та методика його викладання»,

«Мистецтво балетмейстера», «Український танець». Є балетмейстером-репетитором театру народного танцю «Заповіт».

Т. С. Брацун — викладач, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Народно-сценічний танець», «Український танець», «Танцювальна культура фламенко».

Викладачі кафедри народної хореографії беруть активну участь у творчому та культурному житті Харківської області, України, займаються науковою та методичною роботою. Разом із доцентом К. В. Островською проводять творчі семінари та майстер-класи з українського танцю в багатьох містах України. Професор Б. М. Колногузенко здійснює активну багаторічну роботу, поширюючи національне українське мистецтво в різних країнах світу. Брав участь у творчих проектах державного рівня в США (Сіетл), В'єтнамі (Ханой, Хошимін), Азербайджані (Баку), Китаї (Шицзячжуан).

Робота концертмейстерів кафедри народної хореографії відзначається високим професіоналізмом, творчим підходом до поставлених завдань з кожного предмета.

З першого року працює на кафедрі лауреат всеукраїнських конкурсів та міжнародного фестивалю, провідний концертмейстер В. П. Лісневський.

Багаторічною плідною працею характеризується діяльність провідного концертмейстера — лауреата міжнародного конкурсу М. О. Шейка, концертмейстерів І. В. Ткаченко, Т. О. Савенко.

Надзвичайно важливими для плідної роботи кафедри народної хореографії, її творчого колективу протягом 30 років є увага та поради Героя України, народного артиста України, лауреата Державної Премії імені Т. Г. Шевченка, академіка, генерального директора й художнього керівника Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені П. П. Вірського, голови Національної хореографічної спілки України Мирослава Михайловича Вантуха.

Викладання предмета «Український народний танець та методика його викладання» на лівобережній Україні вперше в практиці ЗВО розроблено та практично втілено Б. М. Колногузенком. Досягти кафедри високого рівня викладання цього предмета допомогли народний артист України Р. Б. Малиновський, заслужений працівник культури України О. С. Голдріч, заслужений артист України, професор О. П. Колосок, професор С. Л. Зубатов.

З вдячністю згадують викладачі кафедри Л. Г. Нагайцеву, одного з провідних спеціалістів з історичного бального танцю в Росії. З її допомогою викладання предмета «Історичний бальний танець» у Харківській державній академії культури за змістовністю та методикою є одним із кращих в Україні.

У перші роки свого існування кафедра народної хореографії працювала за навчальними планами та програмами, розробленими Б. М. Колногузенком. Вони значно відрізнялися від планів інших ЗВО своєю творчою й педагогічною концепцією. Нині методичні матеріали готують усі викладачі кафедри. У своїй роботі вони зважають на власний педагогічний досвід, а також завдання, які постають перед Академією на сучасному етапі. Завдяки цим програмам студенти мають можливість здобути ґрунтовні знання з усіх предметів у галузі хореографічного мистецтва.

Знання, здобуті студентами під час вивчення загальноосвітніх, мистецтвознавчих та спеціальних дисциплін, набувають відображення в предметі «Мистецтво балетмейстера», який є основою виховання молодих балетмейстерів і керівників хореографічних колективів.

Переважна частина навчальних годин курсу відводиться на вивчення законів побудови хореографічних творів і опанування основних форм народного танцю; розвиток майстерності побудови драматургії хореографічних творів, вміння втілювати свої теми, ідеї, сюжети в чітку й логічну форму хореографічної дії. Майбутні балетмейстери вчать образно відчувати, розуміти та самостійно аналізувати музичні твори. Застосовуючи ці знання, студенти створюють окремі етюди, танці та розгорнуті хореографічні композиції. Особлива увага курсу «Мистецтво балетмейстера» приділяється розвитку художньої інтуїції студента, творчої індивідуальності, виявленню власного балетмейстерського почерку.

Майстерність балетмейстера-створювача пов'язана з майстерністю організатора й керівника художнього колективу. Тому одним із головних серед фахових дисциплін є предмет «Методика роботи з хореографічним колективом».

Завдання курсу — виявити значення ролі викладача в сучасних умовах, специфіку організаційної, викладацької та балетмейстерської роботи в колективах і навчальних закладах. Особливе значення надається формуванню високоідейного, художньо виразного, багатообразного за тематикою й жанрами репертуару, зв'язку його з хореографічним фольклором.

Майбутні хореографи навчаються розуміти не тільки завдання, які вони вирішуватимуть як керівники, але й конкретні способи та методи їх реалізації. Використовуючи знання та навички, керуючись творчим досвідом визнаних майстрів вітчизняної хореографії, студенти формують своє творче кредо. Ця

дисципліна виявляє потенційні можливості студентів як майбутніх хореографів, допомагає у виборі конкретної спеціалізації: робота з дитячим, дорослим, студентським колективами народної хореографії.

Важливе значення для майбутніх фахівців-хореографів має практичне втілення теоретичних знань, умінь і навичок. Із цією метою в 1990 р. створено театр народного танцю «Заповіт». Його засновником, художнім керівником та автором концертних програм є Борис Миколайович Колногузенко.

З першого року своєї діяльності майже всі творчі події Харкова або області відбуваються за участі театру «Заповіт». Глядачі Харкова завжди тепло зустрічають виступи артистів колективу. Театр народного танцю «Заповіт» демонструє досягнення кафедри на головних сценах України.

Завдяки участі у творчій роботі театру «Заповіт» студенти набувають практичного досвіду в організації та проведенні репетиційної роботи, підготовці концертних виступів, організації конкурсів і фестивалів, підвищують виконавську та акторську майстерність.

Крім того, участь «Заповіту» у всеукраїнських і міжнародних фестивалях та конкурсах надає можливості студентам – артистам театру – безпосередньо ознайомитися з культурою різних регіонів України та багатьох країн світу, особливостями виконання танців і театралізованих обрядів, побачити національний одяг, відчути та спробувати зрозуміти національні особливості характеру людей інших країн.

Завдяки творчій діяльності «Заповіту» з національною культурою України ознайомилися люди різних держав світу. Деякі з них раніше навіть не знали про існування України, не чули про її самобутню культуру, але були в захопленні від української хореографії.

Репертуар театру народного танцю «Заповіт» містить понад тридцять хореографічних творів, у яких відображено життя українського народу, традиції, обряди, звичаї, свята різних регіонів України та інших країн і народів.

У 1990 р. артисти театру демонстрували своє мистецтво в США (Нью-Йорк, Вашингтон, Цинциннаті). Цього ж року Б. М. Колногузенко на чолі танцювальної групи брав участь у культурній програмі Ігор Доброї Волі в Сіетлі (США). За створення фольклорної програми його нагородили спеціальним призом головного спонсора ігор – компанії «Пепсі».

1990 р. артисти «Заповіту» брали участь у всеукраїнському конкурсі артистів естради, призером якого стала першокурсниця Олександра Ткаченко.

Яскраве враження у фахівців хореографії та глядачів викликав виступ театру в гала-концерті творчої молоді України в Національному Палаці мистецтв «Україна» (1991 р.).

1992 р. театр «Заповіт» здобув головний приз «Кришталевий тризуб» на всеукраїнському конкурсі ансамблів танцю у м. Рівне. Цього ж року театр представляв мистецтво України на міжнародному конкурсі народного танцю в Росії, м. Красноярськ. Колектив став володарем Гран-прі. Крім того, лауреатами стали: керівник за кращу балетмейстерську роботу (хореографічна композиція за мотивами народних обрядів Слобожанщини «Незвичайні заручини») та солістка театру О. Ткаченко як краща танцівниця конкурсу.

Завершився 1992 р. для заповітчан участю в концерті лауреатів міжнародних конкурсів, який відбувався на сцені Державного академічного музично-драматичного театру імені І. Франка в Києві.

1993 р. – творчі поїздки до Польщі, Німеччини, Бельгії. На міжнародному фестивалі-конкурсі фольклорного танцю в бельгійському м. Холайн за створення кращої програми заповітчанам вручено Гран-прі.

У 1994 р. «Заповіт» брав участь у всеукраїнському конкурсі фольклорних танців у Севастополі, де колективу та його керівникові вручено диплом лауреата I ступеня.

Цього ж року артисти виступали на міжнародному фестивалі народного танцю «Зорі Владикавказ» (Північна Осетія, Росія) та на міжнародному фестивалі-конкурсі «Танці над Ельбрусом» (Кабардино-Балкарія, Нальчик, Росія). Колектив стає лауреатом II ступеня цього конкурсу, також нагороджуються званнями лауреатів керівник театру та семеро виконавців чоловічої групи. Восени театр «Заповіт» завойовує Гран-прі та звання лауреата на міжнародному фестивалі-конкурсі народного танцю в Гомелі (Білорусь).

1995 р. – участь у концерті кращих ансамблів танцю України на сцені Національної опери України імені Т. Шевченка в м. Київ з нагоди 100-ї річниці з дня народження видатного українського режисера та балетмейстера Василя Авраменка. Того року театр танцю здобуває звання лауреата за участь у міжнародному фестивалі танцю в м. Калінінград (Росія). Демонструють своє мистецтво артисти колективу й на сцені одного з кращих театрів світу – Львівського театру опери та балету імені Соломії Крушельницької. Концерт відбувався у рамках Днів культури Харківщини на Львівщині.

У 1996 р. у Харкові відбувся міжнародний фольклорний фестиваль «Покуть», де театр здобув звання лауреата. Весна та літо цього року були надзвичайно цікавими й насиченими творчими подіями. Передусім це участь «Заповіту» в міжнародному фестивалі-конкурсі фольклорного танцю в польському м. Познань.

Колектив і керівник здобули звання лауреатів I ступеня. Незабутніми подіями стали виступи артистів колективу на сценах Іспанії та Португалії під час проведення в цих країнах міжнародних фестивалів та конкурсів танцю: у м. Хаен (Іспанія, Андалузія) «Заповіт» нагороджується званням лауреата II ступеня та головний приз Іспанської Асоціації танцю «Лола Торес»; у Лісабоні, Аргончільхе, Каса да Гайя, Санта Марія де Фейра (Португалія) колектив нагороджено багатьма медалями та призами фестивалів, мерій і урядів провінцій.

Літо 1997 р. розпочалося для театру з творчої поїздки до м. Болеславець (Польща). Яскраві спогади залишала участь артистів колективу в концертах на честь Національного свята Франції «День взяття Бастилії» в Парижі. Наприкінці року колектив взяв участь у міжнародному фестивалі слов'янської культури «Хотмижська осінь - 97» у Росії.

1998 р. став визначним у творчій діяльності «Заповіту». Театр здобув звання лауреата II міжнародного фестивалю фольклору «Покуть» у Харкові. Артисти виступали з сольним концертом у Києві на сцені Палацу мистецтв «Український Дім» на запрошення Національної філармонії України, брали участь у благодійних концертах в Угорщині (Будапешт), Австрії (Відень), Німеччині (Баден-Баден, Льонбург), Франції (Париж), Іспанії (Мадрид), Португалії (Лісабон). Колектив театру брав участь у міжнародному фестивалі-конкурсі народного танцю в м. Барселона (Іспанія). Б. М. Колногузенкові вручено приз «Золотий клинок Іспанії» за кращу хореографію.

«Заповіт» брав участь у міжнародних фестивалях у Португалії. У м. Сернаше-ду-Бонжардин Б. М. Колногузенкові вручили золоту медаль за кращу хореографію. У м. Бара-Шея театр, керівник та кілька виконавців здобули звання лауреатів. На міжнародних фестивалях танцю в Іспанії (провінція Галісія) у м. Вівейро, Оренсе й Ля Корунья артистів «Заповіту» відзначено вищими нагородами.

У 1999 р. жодна значима мистецька подія в Харкові не відбувалася без участі театру «Заповіт». Але найголовнішим і найвідповідальнішим завданням колективу була підготовка та участь у творчому звіті провідних мистецьких колективів і виконавців Харківщини в столиці України на сцені Національного Палацу мистецтв «Україна».

Улітку цього ж року заповітчани брали участь у міжнародних фестивалях танцю в Болгарії. Зважаючи на значний внесок у розвиток фестивального руху й танцювального мистецтва Болгарії протягом багатьох років адміністрація м. Дулово присвоїла Б. М. Колногузенкові титул Почесного громадянина свого міста.

Восени 1999 р. в Україні тривав міжнародний мистецький фестиваль «Екофольк-99». Його лауреатом став колектив театру, керівник та провідні виконавці: П. Акулов, І. Косарева, Г. Онішко.

Навесні 2000 р. у м. Керч відбувся всеукраїнський фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Танцюючий бриз». Виступ артистів «Заповіту» був таким блискучим, що члени журі прийняли рішення про нагородження харків'ян спеціальним дипломом «Найвищого ступеня».

Великий успіх мали сольні концерти театру танцю в Херсоні та Полтаві.

У 2001 р. колектив брав участь у творчому звіті Харківщини «Симфонія землі Слобожанської» в м. Київ. Демонстрував українське танцювальне мистецтво на міжнародних фестивалях танцю: у Польщі — м. Вроцлав; Німеччині — м. Штутгарт; Франції — м. Ліон; Іспанії — м. Барселона, Жерона, Ля Плессі; Португалії — м. Порто, Віла-Нова-де-Гайя; Італії — м. Венеція. На міжнародному фестивалі танцю в м. Вілла-Нова-де-Гайя відбувався конкурс на кращу балетмейстерську роботу. Гран-прі цього конкурсу за свої хореографічні твори здобув керівник «Заповіту» Б. М. Колногузенко.

Вересень цього року приніс заповітчанам незабутні враження та зустрічі на міжнародному фестивалі слов'янської культури в м. Хотмижськ (Росія).

У 2002 р. колектив театру народного танцю «Заповіт» продемонстрував глядачам Харкова та інших міст України нову концертну програму «Ми — діти твої, Україно».

Значною подією для колективу ХДАК та артистів театру «Заповіт» була участь у зустрічі Президента України Л. Д. Кучми, котрий високо оцінив майстерність колективу.

Завершення 2002 р. студентський театр відзначив перемогою в першому турі всеукраїнського конкурсу народної хореографії, присвяченого 100-річчю з дня народження Павла Вірського.

У квітні 2003 р. в Києві колектив театру танцю став переможцем у міжнародному конкурсі танцю народів світу «Веселкова Терпсихора». У вересні колектив «Заповіту» представляв народне мистецтво рідної держави на міжнародному фестивалі слов'янської культури «Хотмижська осінь» у Росії.

Значним досягненням творчого колективу театру народного танцю «Заповіт», його керівника — автора хореографічних творів Б. М. Колногузенка, хореографічної школи ХДАК був виступ на I всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені П. Вірського. Колектив театру посів перші місця у двох номінаціях: «ансамблі», «малі форми».

Цікавим є факт, що «Заповіт» брав участь не лише в гала-концерті кращих аматорських колективів, але і в програмі професійних ансамблів.

У квітні 2006 р. «Заповіт» знову брав участь у міжнародному конкурсі танцю народів світу «Веселкова Терпсіхора» (Україна, м. Київ) та отримав Гран-прі. У номінації «Малі форми» дует солістів театру Ірина Косарева та Володимир Василенко посів перше місце.

У 2007 р. театр народного танцю «Заповіт» досяг багатьох творчих перемог. У вересні — артисти театру з успіхом виступають на традиційному фестивалі слов'янської культури «Хотмижская осень — 2007» (Росія, м. Хотмижськ), а вже у листопаді взяли участь у міжнародному конкурсі професійних виконавців народного танцю «Лидер года» (Росія, м. Москва). Солісти «Заповіту» Олена Лісовська та Володимир Василенко посідають 3 місце в номінації «Парний танець», Марія Холодна — 2 місце в номінації «Жіночий сольний танець». Наприкінці листопаду на третьому фінальному турі II всеукраїнського конкурсу народної хореографії імені П. Вірського знову перемога у двох номінаціях — ансамблі та малі форми.

2008 р. розпочинається цікавою творчою подією — артисти театру танцю «Заповіт» представляють національне хореографічне мистецтво під час Днів культури України у Франції (м. Париж, Лілль).

У червні 2008 р. театр «Заповіт» брав участь в культурній програмі саміту європейських країн з питань розвитку туризму (Чехія, м. Прага, Брно).

У липні 2008 р. колектив театру та його керівник відзначені Почесною грамотою Харківської міської ради.

У серпні 2008 р. артисти театру в межах урядової програми Іспанії з розвитку фольклорного танцю виступили в 20 містах цієї країни та стали переможцями міжнародного фестивалю «Фольклорне літо Іспанії — 2008».

У листопаді 2008 р. т.н.т. «Заповіт» здобув перемогу на I всеукраїнському конкурсі народної хореографії імені Героя України Мирослава Вантуха, після чого йому запропонували взяти участь у програмі «Інтеграція культур європейських країн».

У червні 2009 р. — перемога на міжнародному фестивалі-конкурсі «Одеські перлинки» (м. Одеса), а в лютому 2009 р. заповітчани представили танцювальне мистецтво України в м. Перешові (Словаччина), Відні (Австрія), Венеція, Кассіно, Атіна (Італія).

У січні 2010 р. «Заповіт» брав участь у творчих поїздках до Польщі, Чехії, Німеччини, Нідерландів. У серпні 2010 р. представляв українське мистецтво на міжнародному фольклорному фестивалі «Пловдив — 2010» (Болгарія).

У квітні 2011 р. колектив здобув Гран-прі на III всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського (м. Київ).

У січні 2011 р. та березні 2012 р. «Заповіт» брав участь у програмі Днів української культури у Франції (Париж, Лілль).

У червні 2012 р. артисти театру були учасниками культурної програми чемпіонату з футболу «EURO — 2012».

У цьому ж місяці т.н.т. «Заповіт» знову здобув перемогу в міжнародному фестивалі-конкурсі «Одеські перлинки» (м. Одеса).

У березні 2013 р. відбувся сольний концерт театру народного танцю «Заповіт», присвячений 100-річчю Національної музичної академії України (м. Київ, 22 березня 2013 р.)

У квітні 2013 р. театр народного танцю «Заповіт» брав участь у святковому концерті, присвяченому десятиріччю факультету хореографічного мистецтва та в концерті, присвяченому відкриттю Днів білоруської культури в Харкові.

На початку березня 2014 р. значною подією в мистецькому житті Харкова став концерт, присвячений 200-річчю з Дня народження Т. Г. Шевченка, за участі театру народного танцю «Заповіт».

Восени 2014 р. театр народного танцю «Заповіт», як володар Гран-прі та почесний гість, брав участь у гала-концерті IV всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені П. П. Вірського. На цьому ж конкурсі в номінації «Малі форми» солістка театру Ірина Пісклова здобула перемогу.

Наприкінці квітня 2017 р. артисти театру представили своє мистецтво в міжнародному фестивалі танцю в Македонії, м. Охрид.

У жовтні 2017 р. «Заповіт» демонстрував своє мистецтво на I всеукраїнському фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Осінній танець у Львові» та IV благодійному мистецькому проєкті «Молодь за єдину Україну», м. Івано-Франківськ.

У листопаді 2017 р. солісти театру здобули перемогу у XIV всеукраїнському відкритому фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Танцююча осінь» у м. Кривий Ріг (2 дипломи лауреатів I ступеня в номінації «Сольний танець»: Ігор Руденко, Марина Виноградова).

У листопаді цього ж року театр народного танцю «Заповіт» знову став лауреатом I ступеня на V всеукраїнському конкурсі народної хореографії імені П. П. Вірського.

Весна 2018 р. розпочинається для «Заповіту» перемогою в XVII всеукраїнському відкритому фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Білий лелека» (диплом лауреата I ступеня в номінації «Народна хореографія», березень 2018 р., м. Дніпро).

Наприкінці травня – початку червня 2018 р. група артистів т.н.т. «Заповіт» з успіхом виступала на міжнародному фестивалі танцювального та вокального мистецтва «Ханіюті» (Греція).

У вересні 2018 р. солісти театру народного танцю «Заповіт» Ганна Матвєєва та Руслана Голубцова здобула Гран-прі міжнародного фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва «Золотое руно» в Грузії.

Протягом багатьох років театр народного танцю «Заповіт» постійно бере участь у наступних творчих заходах: фестиваль мистецтв «Свято української вишиванки», День Незалежності України, День захисника України, День м. Харкова, «Вища школа Харківщини. Кращі імена», «День факультету хореографічного мистецтва», «Студентська весна», концерти для ветеранів Другої світової війни, концерти для учасників наукових конференцій ХДАК.

53 артисти театру народного танцю «Заповіт», студенти кафедри народної хореографії ХДАК стали лауреатами міжнародних конкурсів і фестивалів, 14 – дипломантами. Серед них – такі яскраві творчі особистості: заслужений працівник культури України, доцент Карина Островська; заслужена артистка Автономної Республіки Крим Ольга Бухтіярова; лауреат міжнародного конкурсу танцю в Росії Олександра Ткаченко; лауреат міжнародного фестивалю-конкурсу «Танцы над Эльбрусом» в Кабардино-Балкарії (Росія) Вадим Єсауленко; лауреат міжнародного фестивалю танцю в Португалії Павло Задоя; лауреат всеукраїнських конкурсів балетмейстерів Олександр Цомає; лауреат міжнародного конкурсу танців народів світу «Веселкова Терпсіхора» Ірина Косарева; лауреат міжнародного конкурсу «Веселкова Терпсіхора» та міжнародного конкурсу професійних виконавців народного танцю «Лідер года» В. Василенко; лауреат міжнародного конкурсу професійних виконавців народного танцю «Лідер года» О. Лисовська, М. Холодна; лауреата міжнародних конкурсів Анастасія Іванова (Кравчук); лауреат міжнародного та всеукраїнських конкурсів Артем Мороховець; лауреати міжнародного конкурсу хореографічного мистецтва імені Гамер Амасзаде Олена Польова та Владислав Андрієнко; лауреат багатьох усеукраїнських конкурсів Ігор Руденко.

Творчі здобутки колективу театру та його окремих виконавців повною мірою залежать від повсякденної, наполегливої праці талановитого керівника та хореографа театру Б. М. Колногузенка, балетмейстера К. В. Островської та музичного керівника «Заповіту» В. П. Лісневського.

Участь у творчій роботі театру танцю «Заповіт» надає студентам певного досвіду, який вони, після завершення навчання, втілюють у своїй професійній діяльності. Майже всі випускники кафедри народної хореографії працюють за фахом.

Більшість студентів досягають значних успіхів під час опанування всіх навчальних дисциплін. За минулі 30 років більше 30 студентів кафедри отримували спеціальні стипендії: Президента України, Верховної Ради України, Харківської облдержадміністрації, Харківської міської ради.

Молоді спеціалісти, котрі набувають в академії кваліфікації балетмейстера, педагога, артиста, працюють у дитячих, юнацьких та дорослих хореографічних колективах. Створені ними колективи демонструють своє мистецтво на сценах Харкова, України та за її межами. Випускники кафедри народної хореографії викладають фахові дисципліни в Харківському державному інституті мистецтв імені І. П. Котляревського, у Харківському державному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, у Миколаївській філії Київського національного університету культури і мистецтв, а також мистецьких коледжах різних міст України. Майже весь педагогічний склад кафедри народної хореографії ХДАК – це її кращі випускники. Деякі випускники працюють артистами в театрах опери та балету, музичних театрах України, державних ансамблях танцю, відомих балетних трупах Росії, Іспанії, Франції, Китаю, Португалії. Танцювальна група Великого академічного Слобожанського ансамблю пісні й танцю повністю укомплектована випускниками кафедри.

Як випускова, кафедра народної хореографії готує балетмейстерів, артистів, викладачів за освітньою програмою «Народна хореографія» (денна форма навчання) та освітньою програмою «Хореографія» (денна та заочна форми навчання). Нормативний термін навчання бакалаврів – 4 роки, магістрів – 1,5 роки.

У процесі підготовки студенти здобувають знання з гуманітарних і соціально-економічних дисциплін: історії України, філософії, основ економічної теорії, політології, соціології, основ екології, іноземної мови, історії вітчизняної та світової літератури, психології, педагогіки, релігієзнавства та інших.

Студенти також вивчають цикл фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін — основи етнографії й етнографії України, історія вітчизняної та світової художньої культури, основи теорії музики й аналіз музичних творів, основи теорії культури, історія хореографії, історія музики, історія костюма, біомеханіки рухів, анатомія та фізіологія людини та інші.

Надзвичайно важливу роль має вивчення фахових хореографічних дисциплін: «Мистецтво балетмейстера», «Класичний танець та методика його викладання», «Народно-сценічний танець і методика його викладання», «Український танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець і методика його викладання», «Методика роботи з хореографічним колективом», «Хореографічний ансамбль», «Гімнастика».

Кафедра народної хореографії стала основою для створення факультету хореографічного мистецтва, її випускники стали провідними викладачами на кафедрах сучасної та бальної хореографії.

Кафедра сучасної та бальної хореографії

Історія кафедри сучасної та бальної хореографії почалася з експерименту. У 1997 р. при кафедрі народної хореографії ХДАК було здійснено перший набір на заочну форму навчання за спеціалізаціями «Сучасна хореографія» та «Бальна хореографія», а з 1998 р. за цими спеціалізаціями відбувся набір студентів на денну форму навчання.

З вересня 2003 р. в ХДАК відкрито факультет хореографічного мистецтва, на якому вже були сформовані випускові кафедри сучасної та бальної хореографії.

Очолити кафедру сучасної хореографії керівництво Академії доручило заслуженому артисту України Л. В. Маркову. З 2011 р. кафедру очолив народний артист України, професор, академік Б. М. Колногузенко, а з 2016 р. — кандидат мистецтвознавства, доцент О. М. Шабаліна.

На початку діяльності кафедрою бальної хореографії керував заслужений працівник культури України, лауреат міжнародних конкурсів О. І. Літвінов, пізніше кафедру очолив доктор мистецтвознавства, професор О. І. Чепалов, з 2014 р. — кандидат мистецтвознавства, доцент К. В. Бортник.

Розробку навчальних планів та програм і перші набори студентів за спеціалізаціями «Сучасна хореографія» та «Бальна хореографія» було здійснено під керівництвом та за участі декана факультету хореографічного мистецтва Б. М. Колногузенка.

У 2018 р. кафедри сучасної хореографії та бальної хореографії було об'єднано в спільну кафедру, яку зараз очолює кандидат мистецтвознавства, доцент О. М. Шабаліна, науково-дослідницькі інтереси якої складають два наукових напрями: історичний аналіз формування модерн-танцю та контемпорарі хореографами Заходу ХХ та початку ХХІ ст.; розвиток сучасного українського танцю. Її творчий процес формується на засадах перформативного мистецтва та експерименту за принципами імерсивного театру. О. М. Шабаліна є випускницею КНУКіМ 2002 р., випускницею аспірантури ХДАК 2010 р., має 60 навчально-методичних, публіцистичних та наукових праць, є автором монографії «Пластичність. Мова. Тіло», виданої у 2017 р. У 2000–2012 рр. була засновником та координатором Міжнародного конкурсу сучасного танцю «Золото осені» м. Луганськ. З 2015 по 2019 роки — автор та керівник експериментального проекту

перформативного мистецтва «АртПроцес». Викладає дисципліни: «Мистецтво балетмейстера», «Імпровізація», «Сучасний танець та методика його викладання».

На відділенні сучасної хореографії активну педагогічну позицію мають випускники кафедри народної хореографії: старший викладач Н. М. Семенова (викладає «Класичний танець та методика його викладання»), старший викладач, кандидат педагогічних наук О. Ю. Хендрик (викладає «Сучасний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера»), викладач І. І. Макарова (викладає «Сучасний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера»), викладач Є. Ю. Сластина (викладає «Класичний танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець»).

Яскраво проявила себе в роботі одна з перших випускників кафедри сучасної хореографії: старший викладач, кандидат мистецтвознавства Є. В. Янина-Ледовська (викладає «Мистецтво балетмейстера», «Хореографічний ансамбль», «Зразки сучасної хореографії»).

Провідними викладачами кафедри з багаторічним досвідом роботи в академічному театрі стали заслужений артист України Л. В. Марков (стаж роботи в театрі 20 років), який викладає дисципліни «Мистецтво балетмейстера», «Хореографічна імпровізація», та екс-ведуча балерина ХНАТОБ (стаж роботи в театрі – 30 років) Г. Ж. Рибалко, яка наповнює студентів любов'ю до предмету «Класичний танець та методика його викладання».

Ю. В. Даніленко – носій сучасних практик руху, викладає «Сучасний танець та методика його викладання».

Є. С. Самойлова та Д. С. Паукштелло – викладачі предмету «Сучасний танець та методика його викладання», а також вони є балетмейстерами-репетиторами ансамблю сучасного танцю «ЕСТЕТ» та асистентами в постановчій та організаційно-творчій роботі керівника колективу Є. В. Янини-Ледовської.

Надихає студентів до підвищення професійної кваліфікації досвідчений викладач відділення бальної хореографії О. М. Широковська – фіналіст та призер фестивалів-конкурсів бального танцю, зокрема міжнародних, суддя вищої категорії Федерації танцювального спорту України, суддя World Dance Council, суддя і тренер міжнародної категорії International Dance Sport Association. Викладає дисципліни: «Хореографічний ансамбль», «Європейський бальний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера».

З успіхом працює на кафедрі викладач З. В. Носова – п'ятиразова чемпіонка України, віце-чемпіонка України з професіоналів, півфіналістка чемпіонату світу з професіоналів 2005 (Маямі, США), суддя міжнародної категорії World Dance Council, суддя вищої категорії Спілки громадських організацій спортивного танцю України. Викладає дисципліни: «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера», «Хореографічний ансамбль».

В. І. Меліхов – суддя вищої категорії Федерації танцювального спорту України, суддя, тренер зі спортивних танців міжнародної танцювальної спілки, викладає: «Європейський бальний танець та методика його викладання», «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Хореографічний ансамбль».

Д. І. Федорченко – срібний призер чемпіонату України серед професіоналів з європейської програми 2018 р., бронзовий призер відкритого чемпіонату України серед професіоналів 2018 р., суддя першої категорії Федерації танцювального спорту України. Викладає «Європейський бальний танець та методика його викладання», «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Хореографічний ансамбль».

Д. С. Возний – чемпіон України з європейських бальних танців, викладає «Європейський бальний танець та методика його викладання».

Роботу концертмейстерів кафедри сучасної та бальної хореографії характеризує високий професіоналізм, творчий підхід до поставлених завдань з кожного предмета. Це провідні концертмейстери Т. М. Бородіна, В. В. Шинкаренко та концертмейстер Л. Г. Терентьєва.

Наукова робота кафедри відбувається за такими напрямками:

Теоретичні та методологічні питання хореографічної освіти: шляхи реалізації та перспективи розвитку; Особливості розвитку сучасної хореографії в Україні та світі: історія та сучасні проблеми хореографічного мистецтва;

Специфіка розвитку бальної хореографії в Україні та світі: історія та сучасні проблеми хореографічного мистецтва.

Викладачі та студенти щорічно беруть активну участь у конференціях ХДАК: Всеукраїнській конференції молодих науковців «Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття» та Міжнародній науковій

конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», на якій представляють результати науково-дослідницької роботи.

Науково-педагогічні працівники кафедри сучасної та бальної хореографії обмінюються досвідом з колегами хореографічних кафедр з інших вищих навчальних закладів України (Київський національний університет культури і мистецтв, Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, Полтавський державний педагогічний університет ім. В. Г. Короленка, Уманський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Тичини, Бердянський державний педагогічний університет), беруть участь у науково-практичних конференціях, семінарах, майстер-класах; відвідують відкриті заняття та академічні покази. Крім того, викладачі кафедри надають методичні консультації колегам із загальноосвітніх навчальних закладів хореографічного спрямування та спеціалізованих навчальних закладів I-III ступенів акредитації (Харківський та Лозівський вищий коледж мистецтв).

На кафедрі здійснюється підготовка фахівців з сучасної та бальної хореографії. Велике значення приділяється вивченню фахових хореографічних дисциплін, таких як: «Мистецтво балетмейстера», «Сучасний танець та методика його викладання», «Класичний танець та методика його викладання», «Зразки сучасної хореографії», «Народно-сценічний танець», «Європейський бальний танець та методика його викладання», «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець», «Методика роботи з хореографічним колективом», «Імпровізація», «Гімнастика» та ін.

Після завершення терміну навчання випускники здобувають кваліфікацію «Бакалавр з хореографії», що надає їм можливість працювати керівником хореографічного колективу, артистом ансамблю сучасного або бального танцю, педагогом фахових дисциплін, асистентом балетмейстера або балетмейстером-репетитором.

Велике значення для підготовки майбутніх фахівців має застосування теоретичних знань та розвиток практичних навичок у роботі в творчих колективах кафедри — ансамблі сучасного танцю «ЕСТЕТ» та ансамблі бального танцю «Креатив». Завдяки участі у творчій роботі колективів студенти набувають досвіду організації та проведенні репетиційної роботи, підготовки концертних виступів, організації конкурсів та фестивалів, підвищують свою виконавську та акторську майстерність. Досвід перформативного руху студенти набувають у проекті «АртПроцес», де навчаються імпровізації, роботі у відкритих та закритих структурах. Перформанси відбуваються на території художніх галерей, арт-просторах, центрах сучасного мистецтва, цікавих локаціях міста.

Ансамбль сучасного танцю «ЕСТЕТ» створено у 2000 р. Б. М. Колногузенком. Абревіатура назви означає «Експериментальний студентський театр естрадного танцю». І знову експеримент став плідним й відкрив шлях розвитку денс-шоу. Його керівниками були Я. Павленко, В. Павленко, Л. Марков, В. Резник. З 2010 р. художнім керівником і головним балетмейстером ансамблю сучасного танцю «ЕСТЕТ» є лауреат міжнародних конкурсів Є. Янина-Ледовська. Поряд з нею з колективом працюють лауреат міжнародних конкурсів Е. Самойлова, Д. Паукштелло, О. Дробиш. Завдяки їхній наполегливій праці ансамбль має своє «лице» і є одним з кращих творчих колективів ХДАК, Харкова та України. Репертуар ансамблю складають хореографічні композиції, окремі танцювальні номери та міні-спектаклі різні за змістом та стилями і напрямами сучасного хореографічного мистецтва.

За 15 років творчого життя «ЕСТЕТ» став лауреатом та володарем Гран-прі всеукраїнських конкурсів сучасного естрадного танцю «Танець не знає меж» (2001 р, м. Дніпропетровськ), «Ритми часу» (2002 р., м. Львів).

У 2010 р. на VI Міжнародному конкурсі сучасного танцю «Золото осені-2010» (м. Луганськ) у боротьбі з творчими колективами професійних навчальних закладів хореографічного спрямування колектив виборов Гран-прі, а у 2012 р. отримав два перших ступені в номінації «Стилізація народного танцю» категорії «Мала група» за номер «Німий крик» та в категорії «Формейшн» за номер «Лісова пісня».

У 2011 р. на IV Міжнародному фестивалі танцю «ART-ВОМВ» (м. Харків) колектив став золотим призером у номінації «Стилізація народного танцю»; на I Міжнародному фестивалі сюжетно-образного танцю (м. Харків) ансамбль «ЕСТЕТ» з хореографічною композицією «Два береги» став срібним призером.

У 2012 р. артисти а.с.т. «ЕСТЕТ» брали участь у творчих програмах та урочистих заходах Харкова з нагоди Чемпіонату UEFA «EURO-2012» та у фінальному змаганні телевізійного танцювального шоу «МАЙДАН'S».

У 2013 р. на Всеукраїнському відкритому фестивалі хореографічного мистецтва «Білий лелека» (м. Дніпропетровськ) ансамбль отримав два перших місця в категорії «Професіонали» в номінаціях «Ансамбль» та «Малі форми».

У 2014 р. на IV Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії ім. Павла Вірського ансамбль «ЕСТЕТ» виборов III місце в номінації «Стилізація народного танцю».

У 2016 р. на V Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії ім. Павла Вірського ансамбль «ЕСТЕТ» завоював II місце в номінації «Стилізація народного танцю» з композиціями «Навіки мій» та «Крик душі». Отримав Гран-прі IV Міжнародного конкурсу сучасного хореографічного мистецтва «Superdance – 2016», м. Львів.

У 2017 р. ансамбль посів I місце на фестивалі-конкурсі «Студентська весна» з композицією «Крик душі» і «Афро-джаз», м. Харків.

Диплом III ступеня II інтернаціонального конкурсу ім. Г. Алмазадеха отримали у 2018 р., м. Баку, Азербайджан. Взяли Гран-прі на Міжнародному конкурсі «Золоте руно», 2018, Грузія, м. Баку та Гран-прі на Міжнародному фестивалі-конкурсі «Golden Fleece» 2018, м. Харків. Ще одна перемога ансамблю підтверджена дипломом I ступеня XVII Всеукраїнського відкритого фестивалю хореографічного мистецтва «Білий лелека» в номінації «Сучасна хореографія» 2018, м. Дніпропетровськ.

Щорічно колектив бере активну участь у творчих подіях Харкова, які проводяться під егідою департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації. Тричі ансамбль брав участь у звіті майстрів мистецтв та творчих колективів Слобожанщини в Києві на сцені Національного палацу «Україна» (2001, 2005, 2009 рр.). Плідно співпрацює з такими відомими виконавцями сучасної української пісні, як народні артисти України П. Зібров, Т. Повалій, О. Дзюба, Н. Шестакова та заслужена артистка України Є. Костенко. Колектив ансамблю гідно представляв мистецтво ХДАК та України під час творчих виступів на сценах Італії, Словаччини, Чехії, Грузії, Азербайджану.

У 2002 р. рішенням Харківської обласної державної адміністрації ансамбль був визнаний «кращим творчим колективом 2002 року» і його артисти здобули спеціальний приз губернатора Харківщини. У 2011 р. «ЕСТЕТ» отримав Почесну грамоту Харківської обласної державної адміністрації. Є. В. Янина-Ледовська як керівник творчого колективу має визнання серед фахівців та відзнаки Міністерства культури України, Харківської обласної державної адміністрації, Харківської міської ради, Національної хореографічної спілки України.

Завдяки участі у творчій роботі ансамблю сучасної хореографії, студенти, вивчаючи та виконуючи репертуарні номери ансамблю, детальніше ознайомлюються з течіями і напрямками в розмаїтті сучасної хореографії.

Ансамбль бального танцю «Креатив» створено у 2012 р. Художнім керівником і головним балетмейстером є неодноразова чемпіонка України, суддя вищої категорії ФТСУ, суддя міжнародної категорії WDC З. В. Носова. Репертуар ансамблю складають хореографічні композиції, окремі танцювальні номери європейської та латиноамериканської програм.

Ансамбль «Креатив» бере активну участь у святкових концертах академії та провідних творчих заходах, змаганнях та фестивалях з бального танцю Харкова, а саме: Всеукраїнські змагання зі спортивних танців «Перша столиця», Міжнародний фестиваль танцю «Дзеркальний струмінь», Міжнародний фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Територія Па», міський фестиваль студентської художньої самодіяльності «Студентська весна», «Кубок віденського вальсу», Спортивний ярмарок «Харків – спортивна столиця».

У 2013 р. на змаганнях під егідою Укрзалізниці ансамбль «Креатив» посів I місце в номінації «Колективи».

У листопаді 2014 р. колектив брав участь в обласних змаганнях зі спортивних бальних танців та здобув перемогу у фестивалі, присвяченому дню незалежності м. Київ.

У 2015 р. ансамбль брав участь у встановленні рекорду України «Наймасовіше виконання віденського вальсу на одній локації», у 2017 р. – «Найбільша кількість учасників танцювального фестивалю» в межах VIII Міжнародного фестивалю танцю «Дзеркальний струмінь».

У 2017 р. колектив став прикрасою фестивалю малих форм хореографії.

У 2018 р. – переміг у конкурсі «Студентська весна» м. Харків, взяв участь у фестивалі «IV Харківський вальс» та першому фестивалі танців народів світу.

Випускники спеціалізації «Бальна хореографія» гідно демонструють себе та свої танцювальні пари на території України та за її межами. Такі як Елла Іванова – дворазова чемпіонка Європи серед професіоналів, триразова чемпіонка України, дворазова фіналістка Кубка світу в Кремлі, півфіналістка чемпіонату світу, півфіналістка відкритого чемпіонату Англії, головний тренер танцювального клубу «Топ-Денс». Денис Река – тренер зі спортивних бальних танців, його учні гідно представляли нашу державу на чемпіонаті Червії (Італія), де стали переможцями, вони – дворазові чемпіони Блекпула з ювеналів, призери

Барселони (Іспанія), дворазові чемпіони Австрії, чемпіони Голландії, чемпіони Штутгарта (Німеччина), чемпіони «Тропикани» (Польща), півфіналісти Кубка Європи серед любителів. Кирило Шкуреев – чемпіон Португалії, фіналіст Чемпіонату України, фіналіст чемпіонату світу. Артем Плахотний – фіналіст чемпіонату України, лауреат всеукраїнських фестивалів та конкурсів, срібний призер чемпіонату світу, веде тренерську роботу в США. Дмитро Бондаренко – чемпіон Блекпула (Англія), віце-чемпіон світу серед юніорів, півфіналіст Чемпіонату світу. Ганна Пелипенко – чемпіонка України, учасниця та переможниця телевізійного проекту «Танці з зірками».

Перформанс-проект «АртПроцес» став ще одним експериментом факультету, упровадженим деканом Б. М. Колногузенком та кандидатом мистецтвознавства О. М. Шабаліною. Проект має на меті опробування нових принципів роботи у сфері культури та освіти. Студенти як денного, так і заочного відділень можуть виконувати дослідження з принципів утворення руху, альтернативних принципів роботи гуманної педагогіки та тьюторства, брати участь у розробці майстер-класів, знаходити нові локації та комунікації. Тому за 4 роки існування природними були перформанси «Перекотиполе» та «Тіло руху» в роботі I та II Всеукраїнських науково-практичних конференцій «Тьюторство як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті» 2016, 2018 рр. (м. Київ). У межах Всеукраїнського освітнього експерименту 2017 р. втілено проект «Освітній перформанс» на базі Бердянського державного педагогічного університету й кафедри теорії та методики музосвіти та хореографії Мелітопольського державного педагогічного університету: перформанс «Сходи або рух не можна зупинити» на центральних сходах БДПУ, перформанс «Перекотиполе» в Художньому музеї ім. І. Бродського, (м. Бердянськ), «Гранат» на сцені БДПУ. У межах IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Художні практики та мистецька освіта у кроскультурному просторі сучасності» 2017 р. на базі Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка студенти демонстрували набутий досвід у перформансі з використанням технік масового популярного та перформативного мистецтва «Продовження руху».

Колектив взяв участь у благодійному аукціоні, присвяченому Дню Єрусалиму (зібрано 15 тис. грн. для хворих дітей). Пластичне рішення вистави «MEDEA material» відбулося на сцені Харківського ТЮЗ, відкриття виставок «Вибух найновішої» 2017 р. з художником І. Хоменко, який використовує сучасні технології, пройшов з перформансом «Народження нової» (галерея «Палладіум», м. Харків).

У рамках Всеукраїнського проекту «Платформа відкритої освіти», студенти К. Кулеба та А. Севостьянова ініціювали проведення хореографічної акції «Екологія людини. Екологія простору». Викликом став «Перформанс о точке возврата» для студентів-екологів у Центрі сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр» (м. Харків) та Інституту водних проблем і меліорації Національної академії аграрних наук України (м. Київ), де відбулися перформанс і дискусія між ученими та студентами про зміну парадигми мислення людини XXI ст.

Кафедра сучасної та бальної хореографії має перспективи співпраці з іноземними студентами, націлена на впровадження нових технологій освіти при збереженні та зміцненні надбаного досвіду.

Кафедра фізичної культури та здоров'я

Фізичне виховання як обов'язкова навчальна дисципліна запроваджена у вищих навчальних закладах колишнього СРСР з 1929 р. У перші роки існування Українського бібліотечного інституту (1929–1930) фізичне виховання студентів здійснювали фахівці фізичного виховання в складі військової кафедри, до відкриття в 1937 р. кафедри фізичного виховання.

У Харківському державному бібліотечному інституті (ХДБІ) працювали кваліфіковані викладачі фізичного виховання, під керівництвом котрих виховувалися гімнасти, легкоатлети, акробати тощо. Вони були гідними суперниками провідних спортсменів інших ЗВО м. Харків. До спортивної історії інституту ввійшов 1938 р., коли студентка Віра Мандрикiна (після війни – викладач кафедри дитячої літератури В. М. Островська) стала чемпіонкою України серед студентів зі спортивної гімнастики. У довоєнні та перші післявоєнні роки кафедру фізичного виховання очолювали: Г. А. Луцький (1937–1941), Г. Е. Курінний (1947), А. Ф. Ветчинкін (1948–1951), І. І. Стрижаков (1952–1972). Спортивний авторитет інституту почав зростати в 50–60 рр., коли кафедру очолював І. І. Стрижаков – учасник Другої світової війни. У ці часи студенти ХДБІ неодноразово посідали призові місця на спартакіадах ЗВО Харкова з різних видів спорту.

У той час звання майстрів спорту здобули: Г. Вайсброд, В. Герасімова, В. Акімова, А. Єрмакова. Разом із ними спортивну честь ХДІК гідно представляли здібні студенти-спортсмени легкоатлети – Е. Першина, В. Трофімов, Н. Колсяк, П. Валявко; волейболісти – А. Петренко, Н. Юнаков; лижники – П. Борецький, М. Борисова, Л. Тернова, Г. Голобородько; баскетболісти – П. Введенський, А. Бевз; акробатка – Н. Лавріненко; плавчиня – Н. Феофілова та багато інших.

Вони згодом стали організаторами культурно-освітньої роботи. У той період великий внесок у спортивні успіхи студентів здійснив педагогічний колектив кафедри фізичного виховання в складі Г. К. Жолтікова, Г. Д. Кулакової, О. Ф. Лозової, Л. М. Пояркової. Саме при них студенти Харківського державного інституту культури (ХДІК) багаторазово перемагали в найпрестижнішій комбінованій міській естафеті за участі бігунів, велосипедистів, плавців та гребців з усіх спорттовариств Харкова.

Педагог, тренер, спортивний журналіст В. М. Резницький підготував найсильнішу серед ЗВО Харкова жіночу команду волейболісток. Його вихованці – студентки Л. Острельцова, І. Долгова, М. Горелік, Н. Коробова, Г. Терентьєва неодноразово виборювали перше місце в змаганнях ЗВО культури України з волейболу.

У 1949 р. в ХДІК почав працювати А. О. Коробейніков, котрий з 1973 р. очолив кафедру фізичного виховання. Він науково збагатив методику навчання з фізичного виховання, першим серед викладачів кафедри захистив кандидатську дисертацію, був ініціатором проведення таких популярних змагань (потім вони стали традиційними), як масовий легкоатлетичний крос на приз Героя Радянського Союзу Г. Балицького (випускника ХДІК), травневі спортивні свята, змагання зі спортивної гімнастики на кубок В. М. Островської тощо.

Сам різносторонній атлет, суддя всесоюзної категорії А. О. Коробейніков готував талановитих легкоатлетів: М. Васильченка, С. Полякову, І Сидоренко, Л. Серова, В. Тихомирова, В. Шейка та багато інших, котрі примножували спортивну славу ХДІК. Тільки за 1975–1978 рр. спортсмени ХДІК посіли 14 перших місць у студентських іграх спортклубів ЗВО Мінкультури УРСР, а жіноча волейбольна команда 15 разів завоювала чемпіонський титул. Високо цінувала спортивна громадськість Харкова та України плідну роботу А. О. Коробейнікова як головного судді обласних і республіканських змагань з легкої атлетики.

У 70–80 рр. активно працював зі студентами викладач І. Г. Бондалетов – колишній учень А. О. Коробейнікова. Його вихованці становили основу команди легкоатлетів ХДІК – неодноразового призера серед ЗВО III групи м. Харків. У ті часи значний внесок у спортивні перемоги Харкова зокрема й України загалом здійснили студенти ХДІК – майстри спорту міжнародного класу – гімнастка О. Долгополова, легкоатлетка М. Котенева, здібна бігунка Т. Дзюба, майстер зі стрільби з лука В. Резнікова (усі вихованці бібліотечного факультету).

1992 р. кафедру очолив доцент І. Г. Бондалетов – здібний педагог і фахівець у галузі фізичної культури. Він розробив концепцію розвитку кафедри фізичного виховання, працює над методикою впровадження фізичних вправ у професійні знання, вміння та навички майбутніх фахівців різних галузей інформаційної й художньої культур. Крім того, І. Г. Бондалетов – активний профспілковий діяч.

У 1994 р. підрозділ дістав назву – кафедра фізичної культури та здоров'я. Основний напрям діяльності – формування фізичної культури особистості, сучасного світогляду та світосприйняття у студентів засобами наукових досягнень кафедральних дисциплін, гуманізація педагогічного процесу, згідно з якою здоров'я розуміється нині в тривимірному аспекті: фізичне, психічне та духовне.

Знаковою подією 2000 р. в спортивному житті ХДАК стало завоювання її командою II призового місця на чемпіонаті України зі спортивної аеробіки й фітнесу (Н. Цигановська, А. Ковалевські, П. Коломієць, Н. Мільман, О. Єр'оміна).

Важливою подією в діяльності кафедри став вихід друком навчальних посібників І. Г. Бондалетова «Основи валеології», Н. В. Цигановської «Гімнастика» та ін., які популярні серед фахівців, викладачів і студентів різних міст України. У цих посібниках аспект здоров'я людини розглядається як об'єкт дослідження науки про її здоров'я. Ці підходи використовували ветерани кафедри, спортивні фахівці – майстри спорту Г. П. Аристова та Т. В. Брагіна, викладачі Л. Є. Зубатюк, Г. І. Мірошник. Їхні традиції продовжують молоді колеги – майстри спорту Н. В. Цигановська (багаторазовий призер чемпіонатів України та світу), Н. А. Веретельникова, В. П. Красов (багаторазовий призер чемпіонатів України, Європи та світу), В. В. Гончар.

2008 р. кафедру очолив кандидат технічних наук, старший науковий співробітник В. Х. Закіров, здібний науковець, досвідчений педагог.

З 2003 р. складовою фізичного виховання студентів стала Спартакіада ХДАК, про що свідчить здобуття популярності заявлених у ній видів спорту як засобів фізичного вдосконалення, спортивно-командних взаємовідносин, захисту честі факультетів. Мають вони і виховний ефект, тому потребують усесторонньої підтримки деканатів, профспілкового комітету, органів студентської ради.

14 років поспіль викладачі кафедри фізичної культури та здоров'я організовують Спартакіаду ХДАК як засіб перевірки фізичної підготовки студентів та спонукання їх до рухової активності та зміцнення здоров'я. За ці роки в змаганнях з 12 видів спорту взяли участь тисячі студентів академії.

З 2009 р. за спортивно-масову роботу кафедри відповідає старший викладач В. В. Гончар – капітан збірної команди викладачів ХДАК, яка неодноразово була переможцем та призером галузевих і міжгалузевих обласних спартакіад серед профспілок.

Не тільки викладачі захищають честь академії. Студентська команда ХДАК з міні-футболу у 2009 р. посіла III місце серед ЗВО Харкова. Баскетбольна команда у 2009–2011 рр. виступала на міжвузівських змаганнях та в чоловічій баскетбольній лізі.

Студенти, не байдужі до спорту, організували фанклуб і постійно супроводжують улюблену команду на змаганнях. Спортсмени ХДАК беруть участь у багатьох заходах міста та області. Неодноразово студенти ставали призерами чемпіонатів України з армспорту, баскетболу, волейболу, кульової стрільби, легкої атлетики, настільного тенісу, шахів і шашок, міні-футболу, спортивної аеробіки й фітнесу.

Упродовж усього періоду існування кафедри фізичної культури та здоров'я працюють спортивні секції (КСВ) з різних видів спорту. У 2019 р. в академії працюють такі секції: «Ритмічна гімнастика», «Шахи та шашки», «Настільний теніс», «Акробатика». Заняття проводять викладачі кафедри – кваліфіковані фахівці з цих видів спорту.

2011 р. кафедру очолив кандидат біологічних наук, доцент Ігор Олегович Кушнар'єв. Склад кафедри поповнили нові викладачі фізичного виховання: Дмитро Станіславович Батулін, котрий має чорний пояс, I дан з таеквондо, Алла Вікторівна Архипова – майстер спорту України зі спортивної акробатики. З появою нових навчальних дисциплін на кафедрі з 2016 р. працює кандидат технічних наук, доцент О. Є. Казаков, котрий проводить науково-дослідну та навчальну роботу, має понад 100 наукових праць, є автором кількох монографій. За профілем діяльності викладає нормативні дисципліни «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» та «Цивільний захист» на всіх факультетах академії.

2016 р. кафедру очолив майстер спорту зі спортивної гімнастики, призер чемпіонатів України, суддя вищої категорії, тренер збірної ХГФСТ, міжнародний сертифікований інструктор з фітнес-програм Наталія Василівна Цигановська.

Особливу увагу співробітники кафедри приділяють науково-дослідній діяльності, яка здійснюється за колективною темою науково-дослідної роботи «Динаміка працездатності студентів за роки навчання в ХДАК». Результати роботи відображаються в публікаціях наукових видань академії та інших збірниках.

Таким чином, на кафедрі фізичної культури та здоров'я наявне поєднання досвіду й молодості, викладачів з багаторічним стажем та викладачів-початківців.

Але, розглядаючи попередню, майже 80-річну історію нелегкого становлення фізичного виховання та спорту у ХДАК, слід відзначити, що в неї, як у ЗВО України, була наявна й неприпустима нині система примусу у формі обов'язкових заліків до виконання нормативів, що зазначено в резолюції Національного конгресу Спортивної студентської спілки України (травень, 2018).

Сьогодні мета роботи викладацького складу кафедри ФКіЗ – спрямувати фізичне виховання студентів ХДАК за допомогою модернізації змісту та форм цього процесу, працювати так, щоб враховувалися інтереси студентства, щоб вони отримували задоволення від занять зі зміцнення здоров'я та мали високу працездатність.

Центр міжнародної освіти і співробітництва

Інтеграція Харківської державної академії культури у світовий освітній простір зумовила кілька актуальних питань, пов'язаних із забезпеченням якісної професійної підготовки іноземних громадян, посиленням значення міжнародних зв'язків, визначенням стратегії інтернаціоналізації як одного із пріоритетних напрямів освітньої діяльності. Вирішенням цих питань займаються працівники Центру міжнародної освіти і співробітництва.

Підготовку фахівців для зарубіжних країн ХДАК здійснює з 1971 р. З того часу вищу освіту здобули представники понад 40 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. У 1971–1972 навчальному році розпочали своє навчання перші 6 іноземних студентів – громадяни республіки В'єтнам. Наступного навчального року контингент іноземних студентів уже становив 17 осіб, з них було 16 представників республіки В'єтнам та одна студентка з Монгольської Народної Республіки.

Показником рівня фахової підготовки іноземних громадян в академії є те, що її випускники обіймають високі адміністративні посади в установах своїх країн: очолюють національні бібліотеки, відділи, працюють у галузевих міністерствах, центрах наукових досліджень, науково-дослідних інститутах, університетах, музеях, коледжах, профспілкових школах, управліннях державних адміністрацій. Так, громадяни Ефіопії Теволде Стефанос – начальник відділу документів Національної університетської бібліотеки (м. Аддіс-Абеба, Ефіопія), Вельде Безабез Фелікс – начальник відділу бібліотек Міністерства культури Ефіопії та викладач університету; громадяни Конго – Еленге Шан П'єр – керівник культурного центру в м. Браззавіль (Конго), Дьєдене Майонго – директор Національної бібліотеки (Конго), громадяни В'єтнаму Ву Кім Лон – директор бібліотеки в Інституті мистецтв, Нгуєн Тхі Донг – директор наукової бібліотеки ЦСУ (В'єтнам), Чан Хуанг Бао – директор бібліотеки м. Ханой, громадянка Йорданії Аль Кусус Інаїр – директор бібліотеки університету в м. Карак (Йорданія).

У 70–80 рр. іноземні громадяни навчалися лише на бібліотечному факультеті, де існувала посада заступника декана з роботи з іноземними студентами. Першим заступником декана була Валентина Пахомівна Нікітіна. У 1976 р. на цю посаду призначено Зайду Гімальдінову. Вона була наставником студентів-іноземців, надавала їм повну допомогу в навчанні й організації відпочинку.

Набутий досвід роботи з іноземними студентами, збільшення їх контингенту сприяли створенню відповідної навчальної структури – факультету з роботи з іноземними студентами. Перший декан – Світлана Євгенівна Шматова – доклала чимало зусиль для становлення факультету, вдосконалення навчального процесу. Утрачені за роки стагнації зв'язки з деякими країнами відновилися, контингент іноземних студентів почав збільшуватися. Так, у 1992 р. після тривалої перерви розпочинає навчання перша група китайських студентів.

З 1998 по 2003 рр. факультет очолювала Наталя Іванівна Мельник – випускниця Горлівського державного інституту іноземних мов, яка намагалася вирішувати проблеми виховання та навчання іноземних студентів. У 2003 р. деканом призначено Олену Миколаївну Білик, кандидата педагогічних наук, доцента, фахівця з методики викладання російської й української мов. Перебуваючи на цій посаді, вона впроваджувала нові напрями діяльності факультету, сприяла та брала участь у розробленні нових сучасних аудіовізуальних навчально-методичних матеріалів з російської мови як іноземної.

2010 р. факультет реорганізовано в Центр міжнародної освіти і співробітництва, де під керівництвом Олени Миколаївни Білик продовжилися розвиток і вдосконалення роботи з іноземними студентами. У листопаді 2013 р. завідувачем Центру призначено Ольгу Борисівну Піскунову. З 2016 р. завідувачем Центру знову призначено О. М. Білик, котра закінчила докторантуру ХДАК та у 2018 р. захистила докторську дисертацію з теми «Теорія та методика соціалізації іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу» за спеціальністю 13.00.05 «Соціальна педагогіка».

На Центр міжнародної освіти і співробітництва покладається вирішення питань, пов'язаних з навчанням, вихованням та проживанням іноземних громадян, котрі навчаються в ХДАК: *організаційних* (здійснення аналітично-прогностичної діяльності щодо заохочення іноземців до навчання у ХДАК; організація підготовки рекламних й інформаційних матеріалів; взаємодія з посольствами, консульствами та представництвами зарубіжних країн з питань навчання й набору іноземних громадян до ХДАК; оформлення запрошень на навчання; здійснення набору іноземних громадян для навчання у ХДАК; контроль за перевіркою документів, які надають іноземні громадяни під час вступу та зарахування до ХДАК згідно з чинним законодавством; доведення до відома іноземних громадян чинних нормативних документів, які регламентують їх навчання в Україні; організація й вирішення разом з адміністрацією питань побуту іноземних громадян, котрі навчаються у ХДАК; сприяння в наданні освітніх та інформаційних послуг іноземним студентам; поселення в гуртожиток, реєстрація і продовження терміну перебування в Україні; контроль за оформленням особових справ іноземних студентів, контрактів з іноземними студентами, документів, які супроводжують навчання іноземних громадян; забезпечення іноземцям організаційної та правової підтримки в процесі нострифікації зарубіжних документів про освіту, які подаються ними під час вступу до ХДАК; контроль за академічною, фінансовою та побутовою дисципліною іноземних громадян у відносинах з академією; здійснення контактів з питань, пов'язаних з навчанням іноземних громадян у ХДАК, з дипломатичними відомствами й консульськими установами іноземних держав в Україні, з посольствами та консульствами України за кордоном, з правоохоронними органами, органами прикордонних, митних та інших служб, Служби безпеки тощо; співробітництво з різними установами щодо питань перебування й навчання іноземних громадян у ХДАК; підтримання зв'язків з іноземними громадянами — випускниками академії); *навчальних* (забезпечення всіх умов для здобуття іноземними студентами знань, що відповідають міжнародним вимогам та стандартам; сприяння у створенні необхідних умов для навчання й самостійної роботи іноземних громадян, котрі навчаються у ХДАК; формування та ведення бази даних іноземних студентів; оформлення випускних документів державного зразка про закінчення підготовчого відділення, а також про здобуття освітніх рівнів «Бакалавр» і «Магістр»; моніторинг освітнього процесу для іноземних громадян на факультетах ХДАК); *соціально-виховних* (надання допомоги в адаптації іноземних громадян до системи навчання у ХДАК; проведення виховної роботи серед іноземних громадян; формування єдиного демократичного інтернаціонального студентського середовища).

Одним із провідних напрямів діяльності Центру є мовна підготовка іноземців до подальшого здобуття вищої освіти. Ці функції здійснює підготовче відділення для іноземних громадян, яке належить до складу Центру. За роки існування на підготовчому відділенні для іноземних громадян Харківської державної академії культури навчалися понад 500 іноземців з 20 країн світу.

Особлива увага приділяється підготовці тих слухачів, котрі продовжать навчатися за спеціальностями галузі знань «Культура і мистецтво». Для цієї категорії іноземних слухачів підготовчого відділення розроблені спецкурси з фахових дисциплін відповідних спеціальностей: «Сольфеджіо», «Теорія музики», «Основи хореографії», «Основи аудіовізуального мистецтва», «Історія української і світової культури». За період роботи набуто значного досвіду навчання іноземців як української, так і російської мов, викладачами академії та провідними фахівцями підготовчих факультетів харківських закладів вищої освіти розроблено авторські програми. Викладачі відділення разом зі студентами академії підготували цикл навчальних відеокурсів з української мови, який відповідає сучасним вимогам методики мовної освіти.

Для роботи з іноземними студентами ХДАК друкує спеціальну навчальну та навчально-методичну літературу, підручники й навчальні посібники. Використовуючи досвід роботи, кафедри вдосконалюють навчальні плани, методичну документацію. Своє бажання навчатися виявляють іноземні громадяни з таких країн, як: Королівство Марокко, Туреччина, Китайська Народна Республіка, Туніс, Зімбабве, Казахстан, Туркменістан, Грузія, Азербайджан тощо. Така зацікавленість гуманітарною освітою гарантує стабільний потік абітурієнтів. Про це свідчать і результати співробітництва академії в межах Асоціації навчальних закладів, діяльність якої спрямована на розвиток міжнародних контактів закладів вищої освіти м. Харків.

Нині у ХДАК на основних факультетах, в аспірантурі та на підготовчому відділенні навчаються понад 80 іноземних громадян з 10 країн.

Найталановитіші випускники-іноземці продовжують у стінах академії свої наукові шукання. Протягом останніх років кандидатами наук стали: громадяни Йорданії Тавалбех Алі Халід Алі (2001 р.), Аль Тавалбех Серхан Ахмед (2002 р.), Хасан М. Х. Бані Мустафа (2002 р.); громадяни Китайської Народної Республіки Чен Шзещинь (2003 р.), Чжао Лін (2008 р.), Чу Фенлей (2010 р.), І Цзя (2016 р.), громадянин Канади Віктор Мішалов (2009 р.). Нині в аспірантурі ХДАК навчаються громадяни Китайської Народної Республіки та Сирійської Арабської Республіки, які досліджують актуальні проблеми музичного мистецтва, теорії та історії культури, соціальних комунікацій.

Налагодженість міжнародних зв'язків, їх стабільність дозволяють планувати цю роботу на перспективу. Дедалі частіше в академії виходять друком збірники наукових статей за участі іноземних студентів і аспірантів, котрі здійснюють дослідницьку роботу під керівництвом провідних науковців.

Одним із найважливіших елементів міжнародного розвитку ХДАК є співробітництво з партнерами з різних країн світу, що передбачає розроблення різноманітних спільних програм, зокрема безпосередній обмін науковою інформацією та досвідом наукової й викладацької роботи, спільні дослідження, академічний обмін студентами та викладачами.

Нині робота Центру спрямована на забезпечення реалізації стратегії інтернаціоналізації в освітньому процесі Харківської державної академії культури, на аналіз та впровадження інноваційних технологій у навчання іноземних громадян, зокрема на створення й долучення до освітнього процесу аудіовізуальних засобів навчання, розвиток медіаосвіти, вивчення започаткованих у Європі процесів щодо створення єдиного освітнього простору, на забезпечення якості вищої освіти, яку здобувають іноземні громадяни у ХДАК.

Центр безперервної освіти

У 1990 р. створено факультет довузівської підготовки та післядипломної освіти, діяльність якого зосереджувалася на підготовці абітурієнтів до вступу в академію. З 2002 р. ХДАК співпрацює з Харківським обласним центром зайнятості. У 2002–2004 рр. були організовані курси, які дозволили підвищити кваліфікацію за спеціальностями «Документознавство та інформаційна діяльність» і «Менеджмент організацій» майже 75 безробітним слухачам. Крім того, у 2004 р. факультет ДППО здійснив перший випуск фахівців, котрі здобули другу вищу освіту за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність».

З 1 грудня 2010 р. факультет довузівської підготовки та післядипломної освіти реорганізовано в Центр безперервної освіти. Нині Центр безперервної освіти керує діяльністю підготовчих курсів для абітурієнтів, що функціонують на госпрозрахункових засадах. За період роботи накопичено значний досвід навчання абітурієнтів фахових дисциплін різних спеціальностей та освітніх програм ХДАК.

Розроблені й успішно апробовані програми курсів підвищення кваліфікації для бібліотечних фахівців та програма курсів з особливостей впровадження УДК у бібліотеках України.

У період з 2015 р. по 2017 р. курси з підвищення кваліфікації в професійній сфері пройшли співробітники різних бібліотек Харкова, а саме: співробітники бібліотек закладів вищої освіти (Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Харківського національного технічного університету сільського господарства

імені П. Василенка, Харківського національного медичного університету, Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського та ін.), співробітники Центральної бібліотеки Московського району, Обласного комунального закладу «Харківська обласна бібліотека для юнацтва».

Співробітники Центру проводять значну роботу з організації стажування викладачів ХДАК, Харкова й інших міст України, профорієнтаційну роботу та підготовку рекламних матеріалів за всіма спеціальностями й освітніми програмами ХДАК.

Центр очолює Оксана Олександрівна Астанчикова. У Центрі працює старший інспектор Ольга Сергіївна Звонарьова.

Бібліотека Харківської державної академії культури

Бібліотека академії через стрімкі зміни, зумовлені як модернізацією вищої освіти в Україні, так і розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, поступово змінює звичний формат своєї діяльності. Майже всі традиційні бібліотечні процеси оновлені, але з появою суттєво нових напрямів роботи, зокрема наукометричного моніторингу, представлення у відкритому доступі наукового доробку академії, сприяння визнанню академічних наукових збірників міжнародною науковою спільнотою, бібліотека перебуває в постійному пошуку новітніх форм і методів роботи, які б забезпечували її життєздатність як необхідного закладу вищої освіти підрозділу в контексті створення відкритого суспільства знань.

До свого 90-річчя бібліотека разом з академією пододала непростий, але дивовижно цікавий і незабутній шлях. Активний пошук архівних документів про діяльність бібліотеки з 1929 р. (рік її заснування) й до травня 1947 р., коли, згідно з постановою ЦК КП(б)У і Ради Міністрів УРСР від 26 травня 1947 р., була відновлена діяльність Харківського державного бібліотечного інституту, результату не надав. Є кілька статей у фаховому виданні «Бібліотека у соціальному будівництві», поодинокі світлини читальної зали 1930 рр. та читачів того періоду, дивлячись на які, можна відчутти атмосферу повнокровного життя бібліотеки довоєнного часу. Бібліотека післявоєнного періоду була організована 12 вересня 1947 р. У тісному приміщенні площею 152,2 кв. м розміщувалися фонди читальної зали та абонементу, робоче місце бібліографа, завідувача бібліотеки й художника. Але, незважаючи на всі перешкоди (відсутність повноцінного комплектування, приміщень, штатних одиниць), бібліотека академії розвивалася, її фонд збільшувався, до роботи долучалися справжні ентузіасти, бібліотекарі, котрі відданою працею сформували та закріпили непохитний авторитет бібліотеки в освітньому середовищі закладу.

Оскільки факти з історії бібліотеки детально викладені в багатьох публікаціях на сторінках періодичних видань та ювілейних монографій, присвячених діяльності академії в різні часи, надалі акцентуватимемо на сучасному періоді діяльності бібліотеки.

Кількісні показники. Фонд бібліотеки станом на 01.01.2019 р. становить 305825 прим. (зокрема навчальних видань – 188193 прим., наукових – 53489 прим.), фонд рідкісних та цінних документів – 2221 прим. За останні п'ять років за передплатою бібліотека отримала 110 назв журналів та 21 комплект газет. Середньорічний показник зареєстрованих у бібліотеці читачів за період 2014–2018 рр. становить 2841

особу. Усі підрозділи бібліотеки обслуговували 9275 читачів, котрим видано 409713 прим., з них — 12906 на електронних носіях. Середньорічний показник відвідувань за 2014–2018 рр. становить 155899.

Останнім часом спостерігається зниження показників щодо обслуговування читачів. До цього призвели об'єктивні чинники, а саме: зменшення державного замовлення з набору студентів, оптимізація кількості викладачів і співробітників академії. На жаль, більшість викладачів не знають можливостей бібліотеки та складу бібліотечного фонду, пасивно використовують його в науково-освітній діяльності, тому й не рекомендують видання з фонду бібліотеки студентам.

Значна кількість студентів молодших курсів як в освітній діяльності, так і в дозвіллі активно використовують інтернет-ресурси вільного доступу. Є сподівання, що з поширенням ідеї академічної доброчесності, ініційованої МОН України, ситуація зміниться на краще і студенти відповідально ставитимуться до навчання.

У бібліотеці з 1997 р. ведеться електронний каталог, який надає широкі можливості для швидкого й результативного пошуку документів, які зберігаються у фонді. На 01.01.2019 р. загальний обсяг головного електронного ресурсу бібліотеки на основі ліцензійного програмного забезпечення «УФД/Бібліотека» разом з непроконвертованими з технічних причин записами з ППП CDS/ISIS налічує 312044 записи. Щоб відповідати викликам часу, під час каталогізації видань наводяться анотація та ключові слова трьома мовами. З 2012 р. електронний каталог розміщений на сайті бібліотеки. З'явилась можливість переглянути у віддаленому доступі перелік підручників і навчальних посібників з кожної навчальної дисципліни, які є у фонді бібліотеки.

Комплектування бібліотечного фонду. Процес стабільного й ефективного розвитку бібліотеки ХДАК, як, напевно, й інших бібліотек, протягом останніх п'яти років уповільнюється. Бібліотечні колекції майже не оновлюються, передплата періодичних видань здійснюється в обмеженій кількості, що зумовлює проблему подальшого формування фонду відповідно до напрямів підготовки фахівців у закладі вищої освіти. Успішними для бібліотеки в плані комплектування фонду були 2011–2012 рр. Бібліотека мала можливість придбати якісні підручники та навчальні посібники таких профільних видавництв, як «Профессия», «Пашков дом», «Либерея-Бибинформ», Російського інституту театрального мистецтва (ГИТИС). В Україні більша частина навчальних видань культурно-мистецького спрямування видається на базі вищих навчальних закладів і спрямована на задоволення внутрішніх потреб, а не для широкого розповсюдження. Завдяки тривалим налагодженим зв'язкам з бібліотекою Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, НБ імені Максимовича, КНУ імені Т. Шевченка, НТБ НУ «Львівська політехніка», бібліотекою СумДУ, НБ Львівського національного університету імені І. Франка та ін. бібліотечний фонд поповнюється академічними виданнями, хоча й в обмеженій кількості.

У ці роки спостерігається тенденція до зростання кількості подарованих видань приватними особами, різними організаціями та благодійними фондами. Особлива подяка за подаровані наукові, навчальні та інші видання авторам-викладачам ХДАК: М. М. Каністратенку, Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник, Л. Я. Філіповій, А. О. Дегтярю, В. М. Шейку, В. Ю. Степанову, О. І. Чепалову, І. В. Зборовцю та іншим користувачам і небайдужим друзям бібліотеки. Якщо проаналізувати дарунки за цільовим призначенням за вказані 5 років, то навчальні видання від їх загальної кількості становлять 18,7 % (підручників і навчальних посібників — 8,2 %), наукові — близько 40 %. Спостерігається негативна тенденція, що уповільнює якісне інформаційне забезпечення освітнього процесу. За відсутності своєчасного та повноцінного фінансування на придбання навчальної літератури, непомірно високої вартості профільних видань (середня ціна одного примірника українського видання — від 250 грн та вище, російського — від 800 грн) забезпечити навчальні дисципліни сучасними підручниками відповідно до Ліцензійних умов проведення освітньої діяльності закладів освіти (постанова КМУ від 30.12.2015 р. № 1187) стає дедалі складніше. Результати аналізу книгозабезпеченості навчальних дисциплін за останні п'ять років свідчать, що фонд навчальної літератури бібліотеки переважно є застарілим і не відповідає сучасним вимогам освітнього процесу в академії.

Нині користувачі надають пріоритет повнотекстовим документам, тому бібліотека формує електронну колекцію власних та віддалених е-ресурсів (е-книги, е-журнали). Під час комплектування електронної бібліотеки звертаємо увагу на зміст, профілізацію та наукову цінність е-видань. Більшу частину ЕБ становлять навчально-методичні матеріали, підручники та навчальні посібники, наукові збірники й матеріали конференцій, довідники, ноти. Допомогає в інформаційному забезпеченні навчальних дисциплін повнотекстова БД «Культура України», створена Національною бібліотекою України імені Ярослава Мудрого. Користувачі бібліотеки ХДАК мають можливість безплатного доступу до надбань української культури й мистецтва за допомогою Інтернет-мережі; можуть працювати з електронними копіями друкованих видань гуманітарного спрямування, які зберігаються у фондах бібліотек та інших закладів культури.

Перспективним напрямом для ХДАК є участь у цьому проекті для представлення власних навчальних і наукових видань у БД національного значення відповідно до профілю.

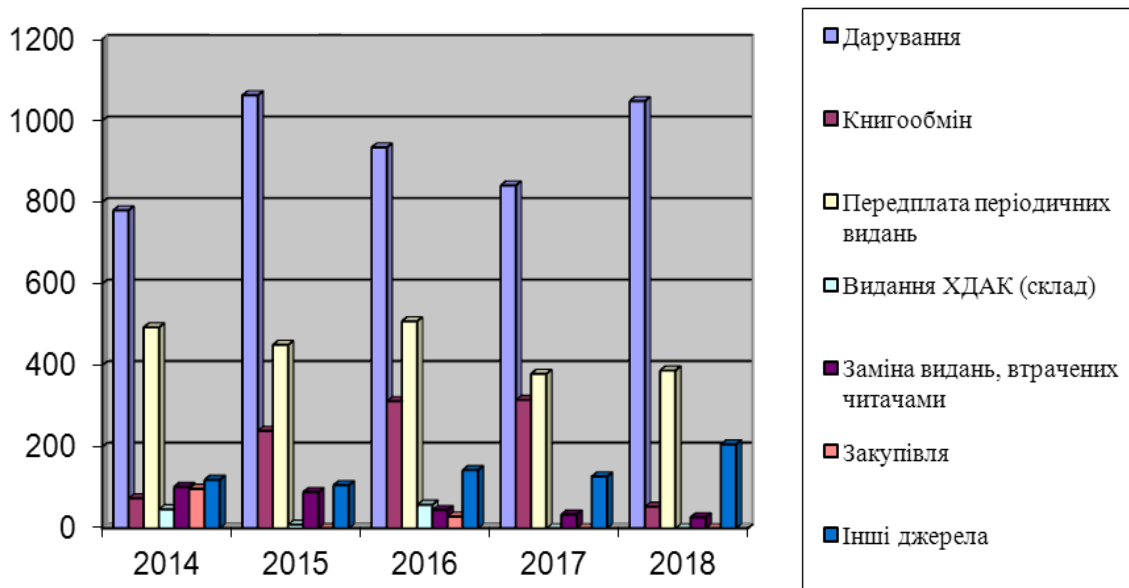

Рис. 1. Надходження за джерелами комплектування за період 2014–2018 рр.

Бібліометрична та наукометрична діяльність. Більшість стратегічних завдань академії стосуються певною мірою й діяльності бібліотеки. Бібліотека активно долучилася до нових напрямів роботи, зокрема наукометричного моніторингу (здійснення наукометричного й бібліометричного аналізу наукового потенціалу професорсько-викладацького складу академії), представлення у відкритому доступі праць викладачів, сприяння визнанню академічних наукових збірників міжнародною науковою спільнотою тощо.

У цьому напрямі активно надаємо консультативно-практичну допомогу викладачам щодо створення та наповнення індивідуальних бібліометричних профілів у Google Академії. За 2018 р. надано 69 консультацій, але процес створення нових бібліометричних профілів викладачів відбувається надзвичайно повільно. Спостерігається певне нерозуміння викладачами важливості представлення наукового доробку у світовому науковому просторі. З нашої сторони потрібно посилити роз'яснювальну роботу серед викладачів щодо підтримки академією відкритого доступу до наукового надбання ХДАК для її престижу та позитивного іміджу. На сьогодні створено 59 профілів учених академії, що становить 22 % від усього науково-педагогічного складу закладу вищої освіти. Дані про всі створені профілі передано до Національної бібліотеки України імені Вернадського для участі в системі «Бібліометрика української науки». Кількість викладачів ХДАК, котрі мають індекс Гірша ≥ 10 , – 7 осіб. Для академії це гарний результат і старт, тому що для гуманітарних наук вказаний індекс Гірша є високим.

Індивідуальний номер науковця ORCID отримали 90 викладачів. Усі номери занесені до службової реєстраційної картотеки, яку веде інформаційно-бібліографічний відділ.

Відповідно до законодавчих документів, що регулюють науково-освітню діяльність в Україні, здійснюємо постійний моніторинг ресурсів Інтернету з метою виявлення українських наукових журналів, які індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Допомагаємо науковцям академії формувати навички оформлення цитувань і посилань у наукових працях за міжнародними стилями. Адже, щоб статтю прийняли до публікації в міжнародному виданні, вона має бути оформлена відповідним чином, із використанням стилю цитування конкретного видання. Так, до статей у збірниках наукових праць – «Віснику Харківської державної академії культури» та «Культурі України» – прийнято рішення застосовувати міжнародний стиль APA.

Є певні зрушення щодо визнання фахових збірок академії світовою науковою спільнотою: участь у загальнодержавному проекті «Наукова періодика України», організаторами й координаторами якого є ТОВ «Видавнича служба УРАН» на чолі з генеральним директором Денисом Володимировичем Солов'яненком. У травні 2018 р. відбулося підписання договору між академією і ТОВ «Видавнича служба УРАН» про супровід веб-сайтів наукових видань на відкритій платформі OJS. У межах цього договору передбачено інтеграцію веб-сайтів наукових видань із системою CrossRef з метою надання кожній науковій статті DOI (цифрового ідентифікатора об'єкта). Редакційно-видавничий відділ ХДАК отримав від CrossRef префікс DOI 10.31516, який є загальним для всієї видавничої продукції академії. Для академії

участь у цьому проекті є надзвичайно важливою, тому що DOI на наукові видання надає можливість потрапити в рейтингові репозитарії й бібліотеки світу. На важливості присвоєння статтям унікального ідентифікатора наголошується й у вимогах МОН до наукових фахових видань, де DOI є одним із головних критеріїв «фаховості» видання.

Одним із джерел популяризації праць учених академії є база даних «Праці викладачів ХДАК», яка містить бібліографічні описи всіх опублікованих праць викладачів і співробітників академії за весь період існування закладу вищої освіти. Формування бази відбувається за допомогою відстеження публікацій у фахових виданнях, матеріалах конференцій, роботи зі звітами науково-педагогічних працівників про наукову діяльність. Нині ресурс містить 23146 бібліографічних записів. БД потребує постійної роботи з нею, оскільки створюються нові кафедри, змінюються назви факультетів, склад кафедр, аспіранти стають викладачами, звільняються викладачі й інформація про них переноситься в архів тощо. Збір таких відомостей став можливим завдяки співпраці з відділом кадрів академії.

Інституційний репозитарій. Актуальним є питання організації відкритого доступу до результатів наукових досліджень викладачів академії в останні п'ять років. Вивчивши та усунувши всі організаційні та техніко-технологічні проблеми, які уповільнювали функціонування електронного архіву, з 2019 р. розпочинаємо створення інституційного репозитарію з метою надійної та доступної системи обліку, накопичення, систематизації, тривалого зберігання в електронному вигляді повних текстів публікацій учених академії, забезпечення вільного та безплатного доступу до них через мережу Інтернет. До речі, у 2018 р. МОН України видало наказ про Національний репозитарій академічних текстів, яким передбачено активну участь у ньому локальних репозитаріїв закладів вищої освіти України.

У локальній мережі бібліотеки представлено макет інституційного репозитарію, до якого ввійшли наукові статті викладачів, підручники та конспекти лекцій, монографії, автореферати дисертацій, дисертації, навчально-методичні матеріали, видання бібліотеки, історія академії в пресі. Станом на 01.01.2019 рік ресурс містить 1350 документів.

Видавнича діяльність бібліотеки. Одним із важливих напрямів роботи бібліотеки є створення власної інформаційної продукції, якою є бібліографічні, біобібліографічні покажчики та дайджести. Видання бібліотеки високо оцінюються не тільки читачами бібліотеки, але й професійною бібліотечною спільнотою, про що свідчать рецензії в професійній пресі та численні грамоти переможців конкурсу «Бібліотекар року», який вже 10 років проводить ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна. Біобібліографічний покажчик «Шейко Василь Миколайович: (до 75-річчя від дня народження)» (уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко; наук. ред. — Н. М. Кушнарєнко), який вийшов друком у 2017 р., увійшов до переліку видань всеукраїнського бібліотечного «Біографічного рейтингу — 2017». «Біографічний рейтинг» був започаткований з нагоди 100-літнього ювілею НБУ імені В. І. Вернадського та 25-ліття Інституту біографічних досліджень з метою виявлення та популяризації доробку в галузі біографістики та біографіки вчених, краєзнавців і бібліологів України.

У серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури», заснованої у 2002 р. рішенням ученої ради ХДАК, видано 17 біобібліографічних покажчиків. У покажчиках різноаспектно розкрито наукову, науково-педагогічну, творчу діяльність видатних науковців академії, відомих не тільки в Україні, а й за її межами. Серед провідних педагогів-науковців: ректор, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, академік Національної академії мистецтв України В. М. Шейко; проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор Н. М. Кушнарєнко; декан соціальних комунікацій, доктор педагогічних наук, професор А. А. Соляник, викладачі, кандидати та доктори наук Н. Ф. Колосова, А. З. Житницький, І. І. Гулеско, С. І. Гордєєв, Г. Й. Чернявський, Г. Г. Асєєв, М. В. Дяченко, О. І. Чепалов, Н. Я. Фрідьєва, С. В. Потрашков. Усі видання містять допоміжні покажчики, які збагачують видання та розкривають тему за змістом, формальними ознаками, фотоматеріали з особистих архівів науковців.

У цій серії у 2019 р. готуються до випуску біобібліографічні покажчики, присвячені діяльності доктора із соціальних комунікацій, професора Ганни Василівни Шемаєвої та народного артиста України, декана хореографічного факультету, професора Бориса Миколайовича Колногузенка.

До ювілею академії готуються до випуску бібліографічний покажчик «Праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2014–2018)», восьмий випуск дайджесту «Віват, Академіє! (2017–2018)», анотований бібліографічний покажчик «Дисертації, захищені у спеціалізованих учених радах ХДАК».

Участь у корпоративних проектах. Бібліотека є учасницею регіональних корпоративних проектів:

«Єдина картка читача бібліотек ЗВО Харкова: проект Харківського університетського консорціуму» (з лютого 2016 р.);

«Електронний зведений каталог періодичних видань, які надійшли до провідних бібліотек м. Харків» (щорічно) (організатор — ХДНБ імені В. Г. Короленка);

«Соціальні комунікації: зведений каталог нових надходжень до провідних бібліотек м. Харків» (щоквартально) (організатор — ХДНБ імені В. Г. Короленка);

«Бібліотечна енциклопедія Харківщини» (організатор — ХДНБ імені В. Г. Короленка). Подана стаття про історію бібліотеки. Цьому передувало вивчення архівних матеріалів з перших днів заснування бібліотеки до її сьогодення;

«Електронний зведений каталог бібліотек закладів вищої освіти м. Харків (8 бібліотек-учасників), що працюють у програмному середовищі «УФД/Бібліотека»» (з 15 лютого 2017 р.). Каталог доступний за посиланням <http://ush.com.ua/khportal>.

Соціокультурна діяльність. Складовою виховної роботи бібліотеки є розуміння того, що нинішні студенти — це освічені, усесторонньо розвинені люди із сучасним світоглядом. Тому бібліотека намагається створити такі умови для своїх користувачів, щоб її відвідування для них було приємним, корисним і невимушеним.

Бібліотека використовує весь арсенал засобів виховної роботи (огляди, конкурси, виставки тощо), купність методів, форм, прийомів усного, наочного, віртуального просування традиційного документа.

До Дня української писемності та мови й з нагоди святкування Дня студента в листопаді в читальній залі бібліотеки традиційно проводять літературно-поетичні вечори з тем, цікавих творчій молоді. 15 листопада 2018 р. у читальній залі проходив літературно-поетичний конкурс «Усьому початком є Любов...», організований бібліотекою разом з викладачем кафедри мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства О. Б. Піскуною. Тут зібралася талановита, творча й ерудована спільнота нашої академії для того, щоб виявити, хто є найактивнішим читачем року, дізнатися про підсумки конкурсу й послухати студентську поезію. Окрім віршів, глядачам було запропоновано інтерактивну гру «Вони теж були студентами...». Присутнім за світлинами викладачів, зробленими в їхні студентські роки, потрібно було вгадати, хто на них зображений. Захопливою була відеопрезентація «Зі студентської лави до слави!», де завідувач відділу обслуговування В. Г. Тополевська представила життєтворчий шлях випускників академії, котрі своїм талантом та здібностями досягли професійних злетів і стали відомими далеко за межами України. Презентації до заходів були виконані співробітниками бібліотеки О. М. Левченко та В. О. Гончаровою.

Співробітники бібліотеки брали участь у радіодиктанті єдності, де одне з перших місць серед знавців української мови в ХДАК посіла провідний бібліограф С. В. Євсеєнко.

Кадри. За штатним розкладом бібліотека має 25 ставок, осіб, які працюють, — 22 (у відпустці для догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку перебуває 1 особа). Більше 30–40 років у бібліотеці академії працюють завідувач відділу обслуговування В. Г. Тополевська, провідний бібліограф С. В. Євсеєнко. Очолює бібліотеку Т. О. Шикаленко. Тривалий час плідно працюють завідувач відділу комплектування та наукової обробки документів І. В. Семенова, бібліотекарі відділу О. Л. Григор'єва, Н. І. Боровська, Д. В. Ніколаєв; завідувач інформаційно-бібліографічного відділу О. С. Хижна, бібліографи О. М. Левченко, К. Д. Богданова; провідний бібліотекар відділу обслуговування Т. І. Белан, бібліотекарі відділу В. О. Гончарова, Л. М. Луханіна, Н. М. Чегурко, Л. О. Карпенко, О. А. Лобойко; завідувач відділу зберігання фонду О. А. Садова, бібліотекарі відділу І. В. Бережна, Є. А. Сакара; завідувач сектора автоматизації Т. В. Семенова та бібліотекар В. І. Полковник.

Нині співробітники бібліотеки — це колектив однодумців-професіоналів. Усі вони є випускниками Харківської державної академії культури, шанують традиції попередників, фахово опанували свою справу й успішно просуваються в роботі, сумлінно виконують свої безпосередні обов'язки, мислять креативно, глибинно, стратегічно. Але за сьогоднішніх умов бібліотека гостро потребує фахівців із підтримки інформаційних технологій, адже ефективна реалізація всіх майбутніх задумів щодо інноваційного розвитку бібліотеки без професійної кваліфікованої організації подальшого впровадження інформаційно-комунікативних технологій неможлива.

Наостанок зазначимо, що оновлення бібліотечного сервісу залежить не тільки від бажання й бачення самих працівників бібліотеки, а й від можливостей закладу вищої освіти. Дотепер соціально-економічні умови в Україні невизначені і незадовільні, що суттєво уповільнює впровадження інноваційних проектів бібліотеки в освітнє та наукове середовище академії. Спостерігаючи за стрімкими змінами в освітанській та науковій галузях, бібліотека академії намагається пристосовувати знання й умови до вирішення всіх запитів і гідно виконувати свою місію. Втішним є той факт, що і сьогодні бібліотека затребувана серед користувачів, існує попит на бібліотечні продукти й послуги, тому всі співробітники працюють над створенням сучасних форм надання інформації та комфортних умов для відвідувачів.

ВІДДІЛИ ХДАК

Навчальний відділ

Навчальний відділ є структурним підрозділом ХДАК. Головним вектором його діяльності є досягнення високої якості освіти, її результативності та конкурентоспроможності. У навчальному відділі відбувається планування, організація та управління навчальною діяльністю академії, здійснюється моніторинг якості та ефективності навчального процесу, виконуються облік та звітність із питань навчальної роботи, науково-методичне забезпечення освітньої діяльності ЗВО. Відділ подає необхідну документацію та інформацію для отримання ліцензій, сертифікатів про акредитацію, контролює виконання та дотримання вимог ліцензійних умов.

Невід'ємною складовою діяльності навчального відділу є участь у розробці перспективних планів розвитку академії завдяки модернізації навчальних планів, програм, запровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вдосконалення навчального процесу. Здійснюється робота з перевірки ефективності нововведень, які зумовлені динамікою розвитку змін в освітній сфері. Навчальний відділ забезпечує скоординовану діяльність усіх навчальних підрозділів академії.

Відтоді як почав діяти Інститут політичної освіти (1929 р.), у ньому було три факультети; навчальна частина розробила навчальний план, який складався з трьох циклів: соціально-економічного, спеціального й іноземних мов. У 1932 р. у закладі, який перейменували у Всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУІКО), діяло вісім факультетів, відповідно до цього розроблялися та вдосконалювалися навчальні плани. Після реорганізації ВУІКО в Український бібліотечний інститут (1935 р.) – з 1939 р. – Харківський державний бібліотечний інститут (ХДБІ), розроблено Статут, у якому визначалися головні завдання закладу. Серед них – організація навчального процесу, який забезпечував би підготовку висококваліфікованих фахівців.

Під час Другої світової війни Інститут тимчасово припинив свою діяльність. Після поновлення роботи (1947 р.) навчальну частину очолив зам. директора О. А. Майборода.

Після реорганізації ХДБІ в Харківський державний інститут культури (1964 р.), розроблено нові навчальні плани з усіх спеціальностей, передбачено посилення викладання фундаментальних дисциплін, розширення самостійної роботи студентів, поліпшення організації навчальної і виробничої практики. Проведення виробничої практики вможливило поєднання теоретичних та практичних складових. У різні часи керівниками практики були: М. Г. Беліченко, Н. А. Майстренко, Ж. А. Прокопенко, Г. Ю. Хлисту, Н. С. Русавська.

З 1957 по 1975 рр. завідувачем навчальної частини працювала І. П. Колесникова, з 1975 р. по 1993 р. – А. Ф. Гуненко, з 1993 р. по 2004 р. – Л. І. Колесник, з 2004 р. по 2011 р. – В. М. Кутепова, з 2011 р. – О. В. Лук'янчикова.

В умовах глобалізації, створення єдиного інформаційного простору, організація освітнього процесу в Харківській державній академії культури зазнала концептуальних змін. Координація діяльності

навчальних підрозділів здійснюється за допомогою сучасних автоматизованих комп'ютерних програм. Підготовка фахівців здійснюється за освітніми програмами рівнів «Бакалавр» та «Магістр» (13 спеціальностей на денній та заочній формах навчання). Навчальні плани забезпечують ступеневу систему освіти, її безперервність та послідовність з урахуванням попереднього освітнього (фахового) рівня студентів.

Наразі у навчальному відділі працюють: керівник виробничої практики Н. О. Лиман, інженер із застосування комп'ютерів С. В. Золотухіна, методисти – І. В. Проненко та М. О. Чумаченко, диспетчери – О. О. Червінська та Н. А. Котелевець. Очолює навчальний відділ О. В. Лук'янчикова. Відділ забезпечує організаційний та методичний супровід освітнього процесу в академії. Пріоритетними напрямками діяльності відділу є: організація планування, облік показників та контроль освітнього процесу за всіма рівнями вищої освіти та формами навчання, за якими здійснюється підготовка фахівців в академії; узагальнення досвіду організації навчальної та науково-методичної роботи провідних закладів вищої освіти; розробка проектів наказів та розпоряджень з питань організації освітнього процесу; організація розрахунків навчального навантаження науково-педагогічних працівників; аналіз виконання кафедрами запланованих обсягів навчального навантаження; організація підготовки матеріалів оперативної та статистичної звітності з питань навчальної та навчально-методичної діяльності академії; організація розробки графіків освітнього процесу; поточний контроль за організацією та проведенням освітнього процесу; аналіз та облік результатів підсумкового контролю знань студентів; контроль організації та проведення навчальних і виробничих практик студентів, акредитація та ліцензування освітніх програм, замовлення та виготовлення документів про освіту.

Відділ аспірантури

Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів у Харківській державній академії культури здійснюється через докторантуру, аспірантуру, систему прикріплення здобувачів наукових ступенів, котрі працюють над кандидатськими дисертаціями поза аспірантурою.

У Харківській державній академії культури функціонують аспірантура (з 1994 р.) і докторантура (з 1996 р.). За роки існування аспірантури підвищили свою кваліфікацію понад 400 осіб, зокрема з 10 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Більшість колишніх аспірантів академії захистили кандидатські дисертації та здобули наукові ступені кандидатів наук. Підготовку через докторантуру здійснили понад 60 осіб з різних регіонів України, більшість з яких захистили дисертації та здобули наукові ступені докторів наук. Нині в аспірантурі Харківської державної академії культури навчається близько 50 осіб, у докторантурі – 1 особа. Суттєві здобутки цього наукового підрозділу досягнуто завдяки креативному керівництву. У різні роки обов'язки завідувача аспірантури Харківської державної академії культури виконували: Л. І. Курило (1994–2004 рр.), Н. І. Карсаєвська (2005–2009 рр.), Ю. В. Бондаренко (2010–2018 рр.), Ю. М. Заклінська (з червня 2018 р.).

Нині в ХДАК наукові кадри готують за одинадцятьма науковими спеціальностями. Набір в аспірантуру здійснюється на третьому науковому рівні з чотирьох наукових спеціальностей: 025 «Музичне мистецтво», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 034 «Культурологія», 231 «Соціальна робота».

Навчання в аспірантурі здійснюється за денною та заочною формами. Термін навчання – 4 роки. В аспірантуру приймаються громадяни України, котрі мають вищу освіту та кваліфікацію спеціаліста, магістра. Громадяни інших держав можуть бути прийняті в аспірантуру на підставі договорів, що укладаються з Харківською державною академією культури.

У докторантуру приймаються кандидати наук, котрі мають наукові здобутки в певній галузі, виявили себе перспективними науково-педагогічними працівниками, здатними на високому теоретико-методологічному рівні проводити фундаментальні дослідження та вирішувати наукові проблеми важливого соціально-культурного значення. Термін підготовки в докторантурі – 2 роки.

Наукове консультування докторантів і наукове керівництво аспірантами здійснюють провідні вчені – доктори наук, професори, а також доценти, кандидати наук, які мають значний досвід наукової роботи. Серед найавторитетніших наукових наставників докторантів і аспірантів слід відзначити доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії мистецтв України В. М. Шейка, доктора філософських наук, професора М. В. Дяченка, доктора педагогічних наук, професора Н. М. Кушнарєнко, доктора педагогічних наук, професора

Л. Я. Філіпову, доктора педагогічних наук, професора А. А. Соляник, доктора мистецтвознавства, професора Ю. І. Лошкова, доктора мистецтвознавства, професора І. І. Польську, доктора мистецтвознавства, професора О. Г. Рощенко, доктора педагогічних наук, професора А. О. Рижанову, доктора наук із соціальних комунікацій, професора І. О. Давидову, доктора наук із соціальних комунікацій, професора В. А. Маркову, доктора наук із соціальних комунікацій, професора Г. В. Шемаєву, доктора культурології, професора А. А. Кікоть, доктора філософських наук, професора Г. Д. Панкова, доктора культурології, професора О. В. Кравченка та ін.

У 1998–1999 рр. в Харківській державній академії культури створено перші спеціалізовані вчені ради з теорії та історії культури і книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук. За умови існування спецрад у Харківській державній академії культури фахівці багатьох регіонів України мали можливість підвищувати свій науковий рівень. У 2000–2001 рр. Вища Атестаційна Комісія (ВАК) України, надавши спеціалізованим ученим радам Харківської державної академії культури найвищого статусу, дозволила здійснювати захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. Спецради кваліфіковано й вимогливо здійснювали захисти докторських і кандидатських дисертацій. У 2012 р., після закінчення строку повноважень, рішенням ВАК України діяльність спецрад було поновлено. У різний час головами спеціалізованих учених рад були: В. М. Шейко, Г. Г. Асєєв, М. В. Дяченко, І. В. Зборовець, Н. М. Кушнарєнко, А. А. Соляник.

Нині за профілем підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в академії діють дві спеціалізовані вчені ради з правом прийняття до захисту на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук дисертацій:

Д 64.807.01 за двома науковими спеціальностями: 26.00.01 «Теорія та історія культури (у галузі культурології та мистецтвознавства)», 26.00.04 «Українська культура (у галузі культурології та мистецтвознавства)» (затверджено Наказом ДАК МОН України від 22.12.2016 р. №1604). Голова спецради — М. В. Дяченко, заступники голови — А. Т. Щедрін, З. І. Алфьорова, учений секретар — Ю. І. Лошков;

Д 64.807.02 за спеціальністю 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (у галузі соціальних комунікацій)» (затверджено Наказом ДАК МОН України від 24.11.2017 р. №1413). Голова спецради — Г. В. Шемаєва, заступники голови — А. А. Соляник, І. О. Давидова, учений секретар — В. А. Маркова.

За п'ять останніх років викладачі академії захистили 14 докторських і 17 кандидатських дисертацій.

Редакційно-видавничий відділ

Редакційно-видавничий відділ як окремий підрозділ академії створено в лютому 2000 р. з метою налагодження видавничої діяльності ЗВО. Проте видавнича діяльність академії розпочалася набагато раніше,

коли ХДАК називалася Харківським державним бібліотечним інститутом (з 1939 р.). Саме в цей час здійснювалися спроби книговидання на старому друкарському обладнанні. Так, відомо, що в 1940 рр. вийшов друком перший випуск «Учених записок ХДБІ», на сторінках якого порушувалися актуальні проблеми галузі. Під час війни видавнича діяльність ЗВО, як і будь-яка інша, була призупинена і відновлена лише в 1956 р., коли знову почали друкувати «Учені записки ХДБІ». На їх сторінках публікувалися провідні науковці закладу: М. О. Габель, І. Я. Каганов, Г. А. Кравець, А. П. Виноградов, Ф. О. Єщенко, А. М. Томашевський, І. Н. Гальперін, І. Ш. Рікман, Н. Я. Фрідьєва.

Шістдесяті роки позначилися роботою над укладанням та опублікуванням бібліографічного покажчика «Друковані праці викладачів і співробітників Харківського державного інституту культури». Значною подією в цей період стало опублікування в 1964 р. республіканського міжвідомчого науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія», відповідальними редакторами якого були М. С. Демченко, а потім Є. П. Тамм. Упродовж тривалого часу це був єдиний в Україні фаховий збірник, на сторінках якого друкували статті з актуальних проблем бібліотекознавства, бібліографознавства, бібліотечної освіти. Збірник публікувався до 1992 р.

З 1993 р. ХДАК публікує збірник наукових праць «Культура України». На той час у ЗВО підготовку видань до друку здійснювали редактори С. В. Натаньян, з 1992 р. — Л. Ф. Торбовська, набір видань — співробітники машбюро (А. Баршак, В. Сиротенко, А. В. Шамрай, О. В. Лебедева), котрі підпорядковувалися проректорові з наукової роботи М. В. Дяченку.

З 1999 р. почав виходити друком «Вісник ХДАК» — логічне продовження науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія».

Загалом наприкінці ХХ ст. збільшився обсяг опублікованих видань та видань, що готувалися до друку академією. У зв'язку з цим у ХДАК постала необхідність утворення окремого підрозділу, який створено за наказом ректора в лютому 2000 р.

Головне завдання редакційно-видавничого відділу ХДАК — організація та виконання редакційно-видавничої діяльності ЗВО, видання навчальної, навчально-методичної літератури, котра відповідає вимогам державного освітнього стандарту, опублікування наукової, довідкової та ін. літератури з метою забезпечення освітнього процесу та навчально-дослідницької роботи.

Відділ очолила О. П. Щербініна, котра керувала ним з 2000 по 2003 рр. У 2003 р. керівником відділу була О. А. Якушина. З 2004 по січень 2019 рр. відділ очолювала Л. Ф. Торбовська — талановитий редактор, досвідчений фахівець і організатор.

Нині відділ підпорядковується проректорові з наукової роботи, доктору педагогічних наук, професору Н. М. Кушнарєнко. Структурно відділ складається з 3 підрозділів:

- редакційний;
- видавничий;
- копіювальний центр.

Редакційний сектор здійснює редакційну підготовку рукописів, відповідно до нормативних документів у галузі видавничої справи; консультування авторів з питань оформлення різних видів видань; аналіз публікацій працівників ЗВО (А. А. Троян, І. К. Без'язична).

Співробітники видавничого сектора здійснюють: верстку, художнє оформлення видань (І. Г. Колесник); контроль за термінами виготовлення друкованої продукції, підготовку статистичних звітів про видавничу діяльність ЗВО (А. А. Троян); контроль за розсиланням контрольних екземплярів; продаж матеріалів, опублікованих у ХДАК (О. В. Лебедева).

Копіювальний центр забезпечує ксерокопіювання видавничої продукції (І. Г. Скабіцький, І. М. Маркова).

Відділ публікує два наукові збірники: «Культура України» та «Вісник ХДАК». Перші видання виходять друком під двома серіями «Культурологія» та «Мистецтвознавство», де основна тематика першої — методологічні, філософські, історичні, теоретичні й організаційні проблеми культурологічної діяльності, сучасні проблеми культурології, другої — музична творчість, музичне виконавство, фольклористика, кіно-, телемистецтво. З 9.02.2000 р. це видання затверджене постановою ВАК України №2-02/2 як наукове фахове видання з мистецтвознавства; 16.09.2004 р. №3-05/8 — як наукове фахове видання з філософських наук; 9.05.2008 р. № 1-05/4. — як наукове фахове видання з культурології.

Збірники подані на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України», у реферативних базах «Україніка наукова» та «Джерело». Індексується в аналітичних сервісах «Google Scholar», наукометричних базах «РІНЦ» та «ICI Journal Master List». ХДАК є представленим учасником РІЛА.

Структурно видання «Культура України. Серія: Культурологія» складається з таких основних розділів:

- «Теорія та історія культури»;
- «Українська культура»;
- «Рецензії».

Структурно видання «Культура України. Серія: Мистецтвознавство» складається з таких основних розділів:

- «Музичне мистецтво»;
- «Театральне, кіно-, телемистецтво, хореографія»;
- «Теорія та історія мистецтв»;
- «Рецензії».

«Вісник ХДАК» має одну серію — соціальні комунікації. Основна тематика — методологічні, теоретичні, історичні, методичні й організаційні проблеми культурологічної, інформаційної, бібліотечної діяльності, сучасні тенденції розвитку культурології, педагогіки, інформатики, книгознавства, документології, бібліотекознавства, інших наук документально-комунікаційного циклу.

Збірник затверджений Постановою ВАК України 08.09.1999 р. як фахове видання з історичних наук (Перелік №2); 09.02.2000 р. — як фахове видання з педагогічних наук (Перелік №4); 21.05.2008 — як фахове видання із соціальних комунікацій (1-05/5).

За структурою кожен випуск збірника має чотири основні розділи:

- «Наукова комунікація»;
- «Теоретико-методологічні засади книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства»;
- «Документознавство та інформаційна діяльність»;
- «Журналістика та засоби масової інформації»;
- «Прикладні соціокомунікаційні технології»;
- «Рецензії».

Збірники публікуються шість разів на рік, «Культура України» обох серій — щоквартально (чотири збірники на рік, два — серії «Культурологія», два — «Мистецтвознавство»), «Вісник» — квітень, жовтень. Умови опублікування зазначаються на сайті редакційно-видавничого відділу ХДАК.

Крім цих видань, відділ готує до друку та публікує навчальні посібники, навчально-методичні матеріали, монографії, автореферати дисертацій, тематичні збірники наукових праць, збірники тез і матеріалів конференцій, що проводяться в ХДАК, словники, дайджести, альманахи та ін. На сьогодні вийшло друком 64 випуски збірника наукових праць «Культура України» та 54 випуски збірника наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури».

Відділ кадрів

Відділ кадрів як самостійний підрозділ створено в 1976 р. Його очолив досвідчений, компетентний, принциповий, наполегливий, порядний і завжди доброзичливий до співробітників Степан Леонтійович Галатюк. У 1984 р. на посаду начальника відділу кадрів була призначена Людмила Григорівна Кузнецова, котра успішно продовжує його справу.

У відділі кадрів працюють чотири висококваліфіковані спеціалісти: Алла Борисівна Терехова, Тетяна Миколаївна Жукова, фахівець I категорії Юлія Ігорівна Арендт, архіваріус Тетяна Миколаївна Корнева.

Основна функція відділу кадрів — забезпечення підрозділів академії згідно зі штатним розписом необхідною кількістю працівників відповідної кваліфікації, підбір персоналу та постійна робота з колективом. Нині кадрова робота становить загалом комплекс організаційних заходів, спрямованих на максимальне використання професійних здібностей персоналу.

Завдання відділу кадрів полягає в забезпеченні академії працівниками потрібних професій, спеціальностей і кваліфікацій; своєчасному оформленні прийняття на роботу, переведенні, наданні відпусток і звільненні працівників згідно з трудовим законодавством України, підготовці документів для призначення пенсій, веденні особових справ співробітників і студентів; різноманітної звітності тощо.

Знання й дотримання трудового законодавства, професійність і працездатність, порядність та доброзичливість співробітників характеризують відділ як високопрофесійний структурний підрозділ академії.

Бухгалтерська служба

Бухгалтерська служба була створена в червні 2018 р. у результаті об'єднання бухгалтерії та планово-фінансового відділу.

Бухгалтерська служба здійснює бухгалтерський облік, планування фінансової роботи академії, складає звіти, у яких відображаються підсумкові показники господарської діяльності, майновий та фінансовий стан установи, здійснює контроль за дотриманням фінансової та кошторисної дисципліни, зокрема забезпечує щорічне складання кошторисів на поточний рік окремо по загальному (бюджетне фінансування) та спеціальному (власні надходження) фондах із розрахунками та обґрунтуванням за кодами економічної класифікації. Також співробітники бухгалтерської служби ведуть облік студентів, аспірантів та докторантів, що навчаються в академії як за рахунок державного замовлення, так і за власні кошти на підставі укладених контрактів, складають штатний розпис, який постійно корегується у зв'язку зі змінами посадових окладів та чисельності персоналу.

Очолює бухгалтерську службу Суконько Людмила Василівна — головний бухгалтер з великим досвідом роботи. Заступник головного бухгалтера Бахуревич Олена Дмитрівна, заступник головного бухгалтера з економічних питань Мельникова Ольга Василівна. Також у колективі працюють провідні бухгалтери та бухгалтери I та II категорій — Устінова Світлана Михайлівна, Базаренко Алла Петрівна, Оріщенко Олена Володимирівна, Тельна Олена В'ячеславівна, Тарасюк Олена Володимирівна, Хмелева Оксана Сергіївна та Полуніна Тамара Семенівна, за якими закріплені окремі дільниці обліку, такі як нарахування заробітної плати працівникам, нарахування стипендій, облік розрахунків за навчання та проживання студентів у гуртожитку, облік бюджетних та власних надходжень та видатків тощо. Планово-фінансову діяльність у відділі забезпечують провідні економісти — Верхова Людмила Сергіївна та Живаєва Наталія Степанівна.

Навчальна лабораторія інформаційного обслуговування

Цей підрозділ академії створено в 1997 р. за підтримки міжнародного фонду «Відродження» Дж. Сореса. До 2007 р. підрозділ мав статус комп'ютерного центру.

За своїм призначенням аудиторії лабораторії орієнтовані на проведення практичних занять зі студентами, аспірантами, на обслуговування співробітників, викладачів, студентів, аспірантів академії, котрим у професійній діяльності необхідна комп'ютерна техніка й Інтернет. Також лабораторія виконує інформаційну підтримку адміністрації академії; технічну підтримку інтернет-ресурсу академії, комп'ютерної техніки підрозділів академії та навчальних аудиторій, локальної мережі й каналу зв'язку з Інтернетом, друкування інформації користувачів.

З 2008 р. співробітники лабораторії працюють із приймальною комісією, забезпечують взаємодію академії з єдиною державною електронною базою з питань освіти (ЄДЕБО), оновлюють у ній інформацію.

У лабораторії працюють: В. Р. Воронцов – завідувач, системний адміністратор, відповідальний адміністратор ЄДЕБО; О. В. Дегтярьова та О. М. Гончаров – інженери із застосування комп'ютерної техніки 1-ї категорії, адміністратори/оператори ЄДЕБО; С. В. Бондар – інженер-програміст 1-ї категорії та системний адміністратор; І. О. Побіженко – інженер-програміст 1-ї категорії.

Значну допомогу лабораторії надають: В. В. Черевик (НТУ «ХПІ») – інженер-програміст 1-ї категорії та системний адміністратор; В. В. Шапошник (ТОВ «Стальконструкція») – інженер-програміст.

Господарський відділ

Господарська частина існує із часу заснування Харківського бібліотечного інституту та є важливим підрозділом сучасної академії.

Створює нормативні санітарно-гігієнічні умови праці для професорсько-викладацького складу та студентів академії в навчальних корпусах, забезпечує матеріально-технічну базу для проведення навчального процесу, побут мешканців гуртожитків, утримання навчальних корпусів академії, які є пам'яткою архітектури XVIII ст., у належному стані.

До складу господарської частини входять господарський відділ, господарські підрозділи навчальних корпусів і гуртожитків академії.

Очолює й координує роботу господарської частини проректор з господарської роботи Марина Віталіївна Скрицька.

Господарський відділ складається з кваліфікованих спеціалістів з вищою освітою та досвідом роботи, котрі оперативно вирішують технічні питання: з експлуатації будівель і споруд академії — головний інженер Юрій Олексійович Петруня; теплоенергодопостачання — інженери Валентина Павлівна Морозова та Григорій Ілліч Пінчук; матеріально-технічне постачання — товарознавець Ірина Іванівна Субачева, комірник — Тамара Семенівна Ямна.

Проведення робіт в академії та навчального процесу, проживання студентів у гуртожитках здійснюється з урахуванням питань охорони праці та пожежної безпеки, відповідальним за які є інженер з охорони праці Галина Андріївна Кононова.

Керівництво роботою господарчих підрозділів навчальних корпусів і гуртожитків академії здійснюють коменданти навчальних корпусів № 1, 2, 5 — Стелла Юріївна Федорова, навчального корпусу № 3 — Вікторія Яковлівна Жерьобкіна, навчального корпусу № 4 — Алла Федорівна Лозова, гуртожитку № 1 — Ірина Юріївна Мельникова, гуртожитку № 2 — Ірина Миколаївна Бурдун. Від роботи комендантів залежить чистота та порядок у приміщеннях навчальних корпусів і гуртожитків академії, вирішення господарських питань.

Відділ діловодства та архіву

Канцелярія академії існує з моменту заснування Харківського бібліотечного інституту. У травні 2018 р. було змінено назву канцелярії на відділ діловодства та архіву.

З 2009 р. відділ очолює досвідчений фахівець Валентина Миколаївна Лоріна. У відділі працює також діловод Ірина Федорівна Собакар.

Основна функція відділу, яку успішно виконують її працівники, — здійснення попереднього розгляду документів, передання їх на розгляд ректорові академії, ведення обліку отриманої й відправленої кореспонденції та зберігання документів поточного архіву. Здійснення контролю за строками проходження й виконання, повнотою та відповідністю форм виконання документів чинним вимогам і резолюціям керівництва академії, підготовка довідок, доповідних записок, звітів, інформацій, оглядів з питань роботи з документами, періодичне інформування керівництва академії з цих питань.

ОСНОВНІ НАУКОВІ ПРАЦІ ВИКЛАДАЧІВ ХДАК (2015–2019 РР.)

Монографії

1. Асеев Г. Г. Электролиты. Межчастичные взаимодействия неравновесных явлений (электропроводимость, вязкость, диффузия) в концентрированных растворах : [монография] / Г. Г. Асеев. — Харьков : Лидер, 2017. — 173 с.
2. Білик О. М. Соціалізація іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу України : монографія / О. М. Білик ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Майдан, 2016. — 334 с.
3. Божко Л. Д. Туризм як соціокультурний феномен: історія і сучасність (середина XIX — початок XXI ст.) : монографія / Л. Д. Божко. — Харків : Лідер, 2017. — 344 с.
4. Булах Т. Д. Рекламна комунікація в книжковій галузі : монографія / Т. Д. Булах ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2017. — 231 с.
5. Воскобойнікова Ю. В. Регентська діяльність у сучасній православній культурі : [монографія] / Ю. В. Воскобойнікова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2016. — 303 с.
6. Державне регулювання фінансових ринків : [монографія] / Дегтяр А. О., Дегтяр О. А., Калюга О. О., Непомнящий О. М., Соболев Р. Г. — Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2017. — 291 с.
7. Державне та регіональне управління в соціальній сфері : монографія / [авт. кол.: А. О. Дегтяр, В. Ю. Степанов, О. А. Дегтяр, В. Г. Ковальчук, Л. Г. Гетьман, О. О. Губарев, М. М. Зайцева, Ю. І. Ларіонов, Н. В. Лисенкова, З. М. Остропольська] ; за заг. ред. А. О. Дегтяра. — Харків : С.А.М., 2015. — 551 с.
8. Дьяченко Н. В. Просто жить : (философские очерки, эссе) / Н. В. Дьяченко. — Харьков : Изд. Александр Савчук, 2017. — 243 с.
9. Дьяченко Н. Римские стоики: Сенека, Эпиктет, Марк Аврелий : опыт прочтения : монография / Николай Дьяченко. — Beau Bassin : LAP LAMBERT Academic Publishing RU, 2018. — 154 с.
10. Зборовец І. В. Александра Монтвид в Харьковском институте благородных девиц : монография / І. В. Зборовец. — Харьков : Форт, 2015. — 138 с.
11. Зборовец І. В. Киномелодрама XX века как явление мировой культуры : монография / Ипполит Зборовец. — Харьков : Лидер, 2016. — 312 с.
12. Зборовец І. В. Одиночество Мирона Степняка : монография / Ипполит Зборовец. — Харьков : Форт, 2015. — 121 с.
13. Зборовец І. В. Збірка статей з нагоди ювілею / І. В. Зборовець. — Харків : Лідер, 2018. — 222 с.
14. Іванова І. Б. Історія української реклами: мовностилістичний аспект : монографія / І. Б. Іванова ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — Харків : Юрайт, 2016. — 371 с.
15. Кислюк К. В. Українська культура 1 чверті XXI ст.: повороти модернізаційних перетворень : монографія / К. В. Кислюк. — 2-ге вид. — Київ : Кондор, 2018. — 195 с.
16. Коновалова І. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури XX століття: модуси теоретичного осягнення : монографія / І. Коновалова. — Харків : Планета-Принт, 2018. — 480 с.
17. Максимовська Н. О. Соціально-педагогічна діяльність зі студентською молоддю у сфері дозвілля: анімаційний підхід : монографія / Максимовська Н. О. ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Тім Пабліш Груп, 2015. — 366 с.
18. Шемаєва Ганна Василівна : (до 65-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків : ХДАК, 2019. — 92 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
19. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2017. — 326 с.
20. Маслійчук В. Л. Здобутки та ілюзії. Освітні ініціативи на Лівобережній та Слобідській Україні другої половини XVIII — початку XIX ст. / Володимир Маслійчук ; [наук. ред. В. Шейко] ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Харків. приват. музей міськ. садиби, 2018. — 539 с.

21. Миславский В. Государственное управление украинской киноотраслью в 20-е годы: становление ВУФКУ, 1922–1930: [монография] / Владимир Миславский. — Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. — 256 с.
22. Миславский В. Жанры и тематика украинского кино 20-х годов: [монография] / Владимир Миславский. — Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. — 235 с.
23. Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 3. Ч. 1: монография / В. Н. Миславский; Нац. центр А. Довженко. — Харьков: Дім реклами, 2017. — 675 с.
24. Миславский В. Н. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 3. Ч. 2: монография / В. Н. Миславский; Нац. центр А. Довженко. — Харьков: Дім реклами, 2017. — 679 с.
25. Миславский В. Формирование кинофикации и кинопроката в Украине 1922–1930: [монография] / Владимир Миславский. — Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. — 235 с.
26. Миславский В. Формирование условий украинского кинопроизводства в 20-е годы: [монография] / Владимир Миславский. — Saarbrücken : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2015. — 116 с.
27. Миславський В. Н. Історія українського кіно, 1896–1930: факти і документи. Т. 1: монографія / В. Н. Миславський. — Харків: Дім реклами, 2018. — 679 с.
28. Миславський В. Н. Історія українського кіно, 1896–1930: факти і документи. Т. 2: монографія / В. Н. Миславський. — Харків: Дім реклами, 2018. — 527 с.
29. Миславський В. Н. Становлення кіногалузі в Україні 1922–1930 років: протиріччя часу і розмаїтість тенденцій: монографія / В. Н. Миславський; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків: Мадрид, 2016. — 341 с.
30. Міжкультурна комунікація в університетському освітньому просторі: колект. моногр. / [авт. кол.: Волков С., Білик О., Домнич С. та ін.; за ред. Н. І. Ушакової]. — Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2019. — 232 с.
31. Рябуха Н. О. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ — початку ХХІ ст.: монографія / Н. О. Рябуха; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків: Бровін О. В., 2016. — 334 с.
32. Степанов В. Ю. Інформаційний простір: державно-управлінський аспект: монографія / В. Ю. Степанов. — Харків: С.А.М., 2015. — 567 с.
33. Тортика (Лобанова) М. В. Между молотом европейской модернизации и наковальней евразийских империй: миражи центризма в социал-демократической практике Болгарии и России (конец XIX — начало XX ст.): монография / М. В. Тортика (Лобанова); Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков: ХГАК, 2015. — 793 с.
34. Трансформація картини світу у процесі психологічного супроводу міжкультурної адаптації студентів-іноземців у країні навчання: монографія / [авт. кол.: А. О. Борисова, А. М. Большакова, О. М. Білик, А. О. Колесник, В. О. Архипова, О. О. Мануєнкова, О. М. Муравйова, Л. А. Подворна; за заг. ред. А. О. Борисової]. — Харків: Лідер, 2017. — 178 с.
35. Удосконалення фінансового менеджменту підприємства: монографія / [авт. кол.: Г. М. Азаренкова, Ю. І. Лернер, К. В. Орехова, К. О. Хвічія, О. Г. Головка, М. Г. Горобинська, О. О. Губарев та ін.]; за заг. ред. Г. М. Азаренкової. — Харків: ФОП Здоровий Я. А., 2016. — 254 с.
36. Українська історична наука в сучасному освітньому та інформаційному просторі: [колект. моногр.] / [І. О. Шандра, Р. Р. Куцик, В. В. Мартиненко та ін.; наук. ред. О. О. Салата]; Київ ун-т ім. Бориса Грінченка. — Вінниця: Твори, 2018. — 356 с.
37. Університетська бібліотека: нова сфера інформаційної взаємодії: монографія / [авт. кол.: Грабар Н. Г., Ільганаєва В. О., Кислюк Л. В., Кобелєв О. М., Колесникова Т. О., Лесюк О. В., Мямліна А. В., Нефедова О. Н., Побіженко В. В., Ржевцева Н. Л., Шелестова А. М.]; Дніпропетр. нац. ун-т заліз. транспорту ім. акад. В. Лазаряна; за заг. ред. В. О. Ільганаєвої, Т. О. Колесникової. — Дніпропетровськ: [Б.в.], 2016. — 203 с.
38. Феномен туризму: розмаїття сенсів: монографія / [авт. кол.: О. О. Артеменко, Н. О. Бондар, І. О. Давидова І. О. та ін.; за ред. О. О. Красноручького, Н. І. Моїсєєвої]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. — Харків, 2019. — 252 с.
39. Харківська державна академія культури: до 85-річчя з дня заснування: монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко та ін.]; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків: ХДАК, 2015. — 199 с.
40. Чекштуріна В. М. Мультиmodalність рунічного знака: монографія / В. М. Чекштуріна; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків: Індустрія, 2015. — 314 с.

41. Чепалов А. И. Театральная бессонница в летнюю ночь : [монографія] / Александр Чепалов. — Харьков : Золотые страницы, 2015. — 407 с.
42. Шабаліна О. М. Пластичність. Мова. Тіло : монографія / Олена Шабаліна ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2018. — 192 с.
44. Шандра І. О. Представницькі організації буржуазії українських губерній (1861–1919 рр.) : монографія / І. О. Шандра ; М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т (м. Вінниця). — Харків : Майдан, 2016. — 315 с.
44. Шумакова С. Н. Генезис и эволюция Харьковской школы циркового искусства : монографія / С. Н. Шумакова. — Харьков : Міськдрук, 2018. — 357 с.
45. Щепакін В. М. Музична культура Сходу и Півдня України другої половини XIX — початку XX століть: європейські виміри : монографія / В. М. Щепакін ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Панов А. М., 2017. — 479 с.
46. Щербань А. Л. Трансформації орнаментування кераміки в традиційній культурі Лівобережної України (кінець VII тис. н.е. — XIX століття) : монографія / А. Л. Щербань ; [відп. за вип. В. М. Шейко]. — Харків : Олександр Савчук, 2017. — 327 с.
47. Щербань О. В. Глиняний посуд в народній культурі харчування українців Наддніпрянщини (друга половина XIX — початок XXI століття) : монографія / О. В. Щербань ; НАН України, Ін-т народознавства НАН України. — Харків : Олександр Савчук, 2017. — 270 с.
48. Aseyev G. G. Electrolytes: Supramolecular Interactions and Non-Equilibrium Phenomena in Concentrated Solutions : [monograph] / Georgii Georgievich Aseyev. — [Boca Raton] : CRC Press, 2015. — 345 p.
49. The Potential of Modern Science. Vol. 1 : collect. monogr. / Korniev A., Rybalko S., Pavlova T. [et al.] ; ed. Board Alfiorova Z. I. [et al.]. — London : SCIENCE Publishing London, 2019. — 198 p.

Підручники, навчальні посібники

1. Алфьорова З. І. Історія кінематографа і телебачення : підручник / Зоя Алфьорова, Ганна Старкова ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2016. — 270 с.
2. Анатомія та фізіологія людини [Електронний ресурс] : конспект лекцій з курсу для студентів ф-ту хореогр. мистецтва / Харків. держ. акад. культури ; [розроб. І. О. Кушнар'єв]. — Харків : ХДАК, 2015. — 83 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
3. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] : конспект лекцій нормат. навч. дисципліни: напрям підгот. 02 «Культура і мистецтво», всі спец., ф-т Хореогр. мистецтво / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. фіз. культури і здоров'я ; [уклад. О. Є. Казаков]. — Харків : ХДАК, 2018. — 79 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
4. Бібліотечна журналістика : метод. матеріали до курсу / М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Харків. обл. від-ня (філія) ВГО «Укр. бібл. асоц.» ; [уклад.: Л. В. Глазунова, С. М. Миценко]. — Харків : ХДНБ, 2015. — 286 с.
5. Булах Т. Д. Психологія продажу в книжковій галузі : навч. посіб. / Т. Д. Булах ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Лідер, 2015. — 215 с.
6. Вайно М. Е. Сценарна майстерність. Кн. 2 : навч. посібник / М. Е. Вайно, А. З. Житницький. — Івано-Франківськ : Місто НВ, 2015. — 143 с.
7. Давидова І. О. Інформаційний менеджмент : навч. посібник / І. О. Давидова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Друкарня Мадрид, 2015. — 326 с.
8. Дегтяр А. О. Статистика [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. О. Дегтяр, Н. В. Лисенкова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування. — Харків : ХДАК, 2016. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
9. Дегтяр А. О. Статистичні методи в державному управлінні : навч. посіб. / А. О. Дегтяр, М. В. Гончаренко ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. — 3-тє вид., випр. і доп. — Харків : Магістр, 2015. — 175 с.
10. Дегтяр А. О. Теорія економічного аналізу [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. О. Дегтяр, Н. В. Лисенкова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування. — Харків : ХДАК, 2017. — 131 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
11. Дегтяр А. О. Управління проектами [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. О. Дегтяр, В. І. Сотніков ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту

- і адміністрування. — Харків : ХДАК, 2017. — 172 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
12. Дегтяр А. О. Управління трудовими ресурсами [Електронний ресурс] : навч. посіб. / А. О. Дегтяр, М. П. Бублій, Г. В. Пшинка ; Харків. держ. акад. культури, Ф-т упр. та бізнесу, Каф. менеджменту і адміністрування. — Харків : ХДАК, 2017. — 242 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
 13. Кислюк К. В. Культурологія : хрестоматія : навч. посіб. для самот. роботи та семінар. занять / К. В. Кислюк, Г. Д. Панков. — Київ : Кондор, 2017. — 184 с.
 14. Кислюк К. В. Логіка : конспект лекцій / К. В. Кислюк. — Київ : Кондор, 2016. — 91 с.
 15. Кислюк К. В. Філософія : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. усіх спец. / К. В. Кислюк. — 3-є вид., випр. — Київ : Кондор, 2016. — 229 с.
 16. Колногузенко Б. М. Сучасний танець та методика його викладання : конспект лекцій для студентів хореогр. від-нь мистец. та пед. вищ. навч. закл. II-IV рівня акредитації / Б. М. Колногузенко, І. І. Макарова ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. осередок Нац. хореогр. спілки України. — Харків : Слово, 2015. — 136 с.
 17. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція : [метод. посіб. з курсу «Мистецтво балетмейстера»] / Б. М. Колногузенко ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. осередок Нац. хореогр. спілки України. — Харків : ХДАК, 2018. — 207 с.
 18. Конспект лекцій з дисципліни «Біомеханіка хореографічних рухів» для студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Бакалавр» напрямом 6.020202 «Хореографія» [Електронний ресурс] / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад. О. М. Курдупова]. — Харків : ХДАК, 2015. — 56 с.
 19. Корпоративне управління [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів магістратури спец. 073 «Менеджмент» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування ; [уклад.: Дегтяр А. О., Колесник Л. І.]. — Харків : ХДАК, 2019. — 240 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
 20. Коханова І. О. Зберігання та реставрація документів : конспект лекцій з курсу напряму підготовки 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство та бібліографознавство» / Коханова Ірина Олександрівна ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. документознавства та книгознавства. — Харків : ХДАК, 2015. — 67 с.
 21. Креативний менеджмент [Електронний ресурс] : конспект лекцій (наук. ступінь магістр) напрям підготовки: 1801 Специф. категорії, спец.: 8.18010012 «Упр. інновац. діяльністю» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т упр. та бізнесу, Каф. менеджменту і адміністрування ; [розроб. Калюга О. О.]. — Харків : ХДАК, 2016. — 50 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
 22. Лиман С. І. Історія туризму : навч. посіб. (для студентів спец. «Туризм») / С. І. Лиман, А. Ю. Парфіненко, І. С. Посохов ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. — Суми : Унів. кн., 2018. — 371 с.
 23. Матвеев Б. Н. Информационные системы менеджмента [Електронний ресурс] : Системы бухгалтерского учета. 1С: Предприятие 8.0 конфигурация «Бухгалтерия для Украины» : учеб. пособие / Б. Н. Матвеев, В. А. Ярута ; М-во культуры Украины, Харьк. гос. акад. культуры. — Харьков : ХГАК, 2016. — 165 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
 24. Мистецтвознавство ХХ століття : хрестоматія-довідник / [авт. кол.: Ю. Лошков та ін.]. — Херсон : Олді-Плюс, 2017. — 423 с.
 25. Основи охорони праці [Електронний ресурс] : опорний конспект лекцій нормат. навч. дисципліни напрям підготовки 0201 «Культура», всі спец., ф-т Хореогр. мистецтво / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. фіз. культури і здоров'я ; [уклад. О. Є. Казаков]. — Харків : ХДАК, 2017. — 64 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
 26. Основы логистики : учебник / М. А. Хажмурадов, Р. А. Кутуев, Ю. И. Ларионов, А. А-Г. Хажмурадов ; Чечен. гос. ун-т. — Грозный : [Б.и.], 2016. — 208 с.
 27. Основы научно-исследовательской работы : конспект лекцій для иностр. студентов спец. «Книговедение, библиотековедение, библиографоведение» / М-во культуры Украины, Харьк. гос. акад. культуры, Каф. библиотековедения и соц. коммуникаций ; [сост. В. П. Жукова]. — Харьков : ХДАК, 2015. — 116 с.

28. Откидач В. М. Методика роботи з оркестром : навч.-метод. посіб. / В. Откидач ; [Харків. держ. акад. культури]. — Харків : ХДАК, 2019. — 127 с.
29. Рибалко С. Б. Історія образотворчого мистецтва : конспект лекцій / С. Б. Рибалко ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства. — Харків : ХДАК, 2015. — 96 с.
30. Сошніков А. О. Історія філософії : навч. посіб. для студентів усіх спец. / А. О. Сошніков ; М-во внутр. справ ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. — Харків : Майдан, 2016. — 162 с.
31. Сучасна культурологія : навч. посіб. / [авт. кол.: К. В. Кислюк, В. А. Суковата, З. І. Алфьорова, О. В. Титар, Г. П. Ковальова] ; за заг. ред. К. В. Кислюка. — Київ : Кондор, 2016. — 341 с.
32. Цивільний захист : опорний конспект лекцій нормат. навч. дисципліни напрям підготовки 0201 «Культура», ф-т Хореогр. мистецтво / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. фіз. культури і здоров'я ; [уклад.: В. М. Решетнік, О. Є. Казаков]. — Харків : ХДАК, 2016. — 63 с.
33. Частник О. С. Англомовні елементи наукової праці: назва, анотація, резюме [Електронний ресурс] = A Practical Guide to Writing Research Paper Titles, Abstracts, Summaries : [навч. посіб.] / О. С. Частник, С. В. Частник. — Харків : ХДАК, 2016. — 76 с. — Режим доступу: <http://lib-hdak.in.ua/electronic-catalog.html>. — Назва з екрана.
34. Частник С. В. Німецька мова як друга іноземна [Електронний ресурс] = Wir Lernen Deutsch : навч. посіб. для студ. спец. «Туризм» / С. В. Частник, О. С. Частник. — Харків : ХДАК, 2017. — 65 с.
35. Шейко В. М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посібник / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н. М. Кушнарєнко ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2016. — 329 с.

Енциклопедії, довідники

1. Миславський В. Н. Одесса... Немое кино, 1897–1930 : фільмо-биограф. справ. / Владимир Миславский. — Харьков : Торсинг плюс, 2015. — 374 с.
2. Миславський В. Н. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 2 : Фильмографический справочник / В. Н. Миславский ; Харьк. нац. ун-т искусств им. И. П. Котляревского. — Изд. 2-е, испр. и доп. — Харьков : Дім Реклами, 2016. — 495 с.
3. Миславський В. Н. Фактографическая история кино в Украине, 1896–1930. Т. 1 : Биографический справочник / В. Н. Миславский ; Харьк. нац. ун-т искусств им. И. П. Котляревского. — Изд. 2-е, испр. и доп. — Харьков : Дім Реклами, 2016. — 463 с.
4. Популярна музика : енциклопед. слов. / [авт.-уклад. В. М. Откидач]. — Харків : Лідер, 2018. — 893 с.
5. Потрашков С. В. Награды Второй мировой войны 1939–1945 : [энциклопедия] / С. В. Потрашков, И. И. Лившиц. — Москва : Эксмо, 2015. — 240 с.

ІСТОРІЯ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ КУЛЬТУРИ В ПУБЛІКАЦІЯХ

1. Анучина Л. В. Бібліотечний факультет ХДІК на новому етапі свого розвитку / Л. В. Анучина, М. П. Васильченко, В. К. Удалова // Бібліотекознавство і бібліогр. : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1989. — Вип. 29. — С. 75–82.
2. Воловик А. Ф. ХДІК: концепція розвитку і діяльності / А. Ф. Воловик, В. М. Шейко // Культура України : зб. ст. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1994. — Вип. 2. — С. 3–5.
3. Євсєєв О. І. Підготовка культосвітніх працівників в Харківському бібліотечному інституті / О. І. Євсєєв, А. П. Виноградов, О. А. Майборода // Учені записки / Харків. держ. бібл. ін-т. — Харків, 1957. — Вип. 3. — С. 3–51.
4. З історії Харківського державного інституту культури (1957–1967 рр.) / А. П. Виноградов, В. Т. Витяжков, О. І. Євсєєв, К. М. Лойко, Г. Й. Чернявський // Бібліотекознавство та бібліогр. : міжвід. респ. зб. — Харків, 1967. — [Вип.] 5. — С. 41–63.
5. Кафедра майстерності актора — 10 років / Харків. держ. акад. культури, Ф-т театр. мистецтва ; [уклад.: М. О. Чежина та ін.]. — Харків : ХДАК, 2014. — 42 с.
6. Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури [Електронний ресурс] : затв. ректором академії 28 верес. 2018 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — 15 с. — Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pokazniki/pokazniki/kodeks.pdf (дата звернення: 10.06.2018).
7. Колногузенко Б. М. Кафедра народної хореографії ХДАК: 20 років / Б. Колногузенко, К. Островська, О. Курдупова ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2009. — 32 с.
8. Концепція розвитку Харківської державної академії культури як освітньо-наукового центру (зі змінами та доповненнями) / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 19 с.
9. Курисько В. І. З історії факультету народного музичного мистецтва / В. І. Курисько, В. М. Откидач // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 1999. — Вип. 5. — С. 184–190.
10. Кушнарєнко Н. Біобібліографічні показники як засіб формування позитивного іміджу освітньо-наукового закладу / Наталя Кушнарєнко, Світлана Євсєєнко // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 9. — С. 48–52.
11. Кушнарєнко Н. З історії бібліотечної періодики: фахові видання Харківської державної академії культури / Наталя Кушнарєнко // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 11. — С. 38–41.
12. Кушнарєнко Н. М. Лідер вищої книгознавчої та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні : [Харків. держ. акад. культури] / Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2004. — Вип. 14. — С. 82–96.
13. Кушнарєнко Н. М. Фундатор бібліотечної освіти в Україні : [Харків. держ. акад. культури] / Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2000. — Вип. 2. — С. 110–123.
14. Кушнарєнко Н. М. Харківський державний інститут культури в контексті європейської бібліотечно-інформаційної освіти / Н. М. Кушнарєнко, С. В. Частник // Проблеми оновлення вищої бібліотечної освіти : зб. ст. міжнар. конф., 15–18 трав. 1995 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1996. — С. 15–22.
15. Кушнарєнко Н. Фундатор бібліотечно-інформаційної та культурологічної освіти в Україні : до 75-річчя Харків. держ. акад. культури / Наталя Кушнарєнко, Микола Каністратенко // Вісн. Кн. палати. — 2004. — № 8. — С. 57–59.
16. Майборода А. А. Харьковский библиотечный институт / А. А. Майборода // Библиотекарь. — 1956. — № 4. — С. 32–34.
17. Майборода А. А. Харьковский государственный библиотечный институт / А. Майборода // Красный библиотекарь. — 1941. — № 6. — С. 34–37.
18. Новікова Г. Ю. Біля джерел вищої мистецької освіти в ХДАК : [факультет культурно-освітньої роботи] / Г. Ю. Новікова // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2013 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2013. — С. 41–42.

19. Новікова Г. Ю. Наукова діяльність ХДАК у період з 1964 по 1991 рр. / Г. Ю. Новікова // *Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 19–20 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури [та ін.]*. — Харків, 2012. — С. 35–36.
20. Новікова Г. Ю. Репрезентація наукових здобутків викладачів ХДІК / Г. Ю. Новікова // *Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22–23 квіт. 2015 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури [та ін.]*. — Харків, 2015. — С. 26.
21. Новікова Г. Ю. ХДБІ в перші повоєнні роки (1947–1950 рр.) / Г. Ю. Новікова // *Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2012 р.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури [та ін.]*. — Харків, 2012. — С. 119–120.
22. Оприщенко А. Л. Піввіковий рубіж — наші здобутки і завдання / А. Л. Оприщенко, Г. А. Кравець // *Бібліотекознавство і бібліогр. : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харків. держ. ін-т культури*. — Харків, 1979. — Вип. 19. — С. 12–20.
23. Положення про наукові школи Харківської державної академії культури [Електронний ресурс] : затв. вченою радою ХДАК від 21 лют. 2019 р. — Харків, 2019. — 5 с. — Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ns.pdf (дата звернення: 10.06.2019).
24. Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] : затв. вченою радою ХДАК від 1 берез. 2019 р. — Харків : ХДАК, 2019. — 21 с. — Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_oop_1.pdf (дата звернення: 10.06.2019).
25. Понікарова Л. М. Харківська академічна школа народно-інструментального виконавства: з досвіду діяльності кафедри народних інструментів ХДАК (1959–2004 роки) / Л. М. Понікарова ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Інжек, 2005. — 75 с.
26. Про нагородження колективу Харківської державної академії культури Почесною грамотою Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 верес. 1999 р. № 1745 // *Вісн. Кн. палати*. — 1999. — № 9. — С. 39.
27. Про присвоєння почесних звань України працівникам Харківської державної академії культури : Указ Президента України від 23 верес. 1999 р. № 1208 // *Вісн. Кн. палати*. — 1999. — № 9. — С. 38.
28. Про реорганізацію ВУІКО на Український бібліотечний інститут : наказ заст. Наркома освіти УСРР тов. Хаїта від 1 лип. 1935 р. № 727 // *Бібліотека у соціалістичному будівництві*. — 1935. — № 7. — С. 64.
29. Про створення Харківської державної академії культури : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 черв. 1998 р. № 818 // *Вісн. Кн. палати*. — 1998. — № 6. — С. 1.
30. Самійленко Т. П. Бібліотечний факультет ХДІК : [хроніка, 1925–1987 рр.] / Т. П. Самійленко // *Бібліотекознавство і бібліогр. : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харків. держ. ін-т культури*. — Харків, 1989. — Вип. 29. — С. 126–130.
31. Статут інституту / Харків. держ. ін-т культури ; відп. за вип. А. Ф. Воловик. — Харків : ХДІК, 1991. — 26 с.
32. Статут Харківської державної академії культури : створеної Постановою Кабінету Міністрів України від 8 черв. 1998 р. № 818 / М-во культури і мистецтв України. — Харків : ХДАК, 1998. — 20 с.
33. Статут Харківської державної академії культури [Електронний ресурс] : нова редакція : погоджено конференцією трудового колективу ХДАК 28 жовт. 2016 р. : затв. Наказом М-ва культури України від 21 листоп. 2016 р. № 1067. — Харків, 2003. — 27 с. — Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/statut/statut/statut2016_2.pdf (дата звернення: 05.06.2019).
34. Студентський естрадний театр «Академія»: до 10-річчя з дня заснування / [Г. Курінна, В. Данилов, О. Апчел, А. Гриценко та ін.] ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2010. — 32 с.
35. Харківська державна академія культури : 80 років вітаємо // *Ювіляри України: події та особистості ХХІ століття / Ін-т біогр. дослідж., Укр. конфедерація журналістів ; авт.-упоряд. Вадим Болгов*. — Київ, 2009. — Вип. 3. — С. 264–267.
36. Харківська державна академія культури : [проспект]. — Харків : ХДАК, 1999. — 28 с.
37. Харківська державна академія культури : до 70-річчя з дня заснування : [монографія] / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. В. Дяченко, Н. М. Кушнарєнко та ін.] ; М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2000. — 224 с.
38. Харківська державна академія культури, 1929–2004 [Образотворчі матеріали] : [буклет] / [худож. Валентин Грицаненко]. — [Харків] : [Б.в.], [2004]. — 14 с.

39. Харківська державна академія культури: до 75-річчя з дня заснування / авт. кол.: В. М. Шейко, М. В. Дяченко, Н. М. Кушнарченко, М. М. Каністратенко. — Харків : ХДАК, 2004. — 296 с.
40. Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко та ін.] ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2009. — 195 с.
41. Харківська державна академія культури: до 85-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2015. — 199 с.
42. Харківський державний інститут культури = Kharkiv Institute of Culture : заснований у 1929 р. / [уклад.: А. Ф. Воловик, М. М. Каністратенко, С. В. Частник, В. М. Шейко ; ред.: В. П. Тищенко, Л. Ф. Торбовська]. — [Харків : ХДІК, 1995]. — 57 с.
43. Харківській державній академії культури — 70 років // Вісн. Кн. палати. — 1999. — № 9. — С. 37.
44. Харьковский государственный институт культуры, 1929–1979 : [монография] / [авт.: А. Л. Оприщенко, В. З. Фрадкин, Г. И. Чернявский, В. Н. Шейко ; под ред. А. Л. Оприщенко]. — Харьков : Вища шк. Изд-во при Харьк. ун-те, 1979. — 72 с.
45. Чернявський Г. Й. Підготовка культосвітніх працівників вищої кваліфікації на Україні в 1925–1929 роках / Г. Й. Чернявський, В. М. Шейко, В. З. Фрадкін // Культ.-освіт. робота : респ. міжвід. зб. / Київ. держ. ін-т культури ім. А. Є. Корнійчука. — Київ, 1983. — № 8. — С. 91–103.
46. Шейко В. Ідентифікація наукових шкіл культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілю: постановка проблеми / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталя Кушнарченко // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 8. — С. 41–43 ; № 9. — С. 43–47.
47. Шейко В. М. Вісімдесят років служіння українській культурі та мистецтву: [Харків. держ. акад. культури] / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 5–13.
48. Шейко В. М. Концепти науково-освітньої й управлінської діяльності закладів вищої освіти культури і мистецтв / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 53. — С. 16–28.
49. Шейко В. М. Концептуальні основи розвитку Харківської державної академії культури / В. М. Шейко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і мистецтв, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2004. — Вип. 14 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 4–11.
50. Шейко В. М. Наукові школи культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілів: ознаки ідентифікації / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 34. — С. 4–18.
51. Шейко В. М. Освітньо-наукова діяльність Харківської державної академії культури в контексті Закону України «Про вищу освіту» / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 54. — С. 7–22.
52. Шейко В. М. Репродуктивний підхід до підготовки науково-педагогічних кадрів у Харківській державній академії культури / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 39. — С. 162–172.
53. Шейко В. М. Рефлексія розвитку Харківської державної академії культури: 2007–2011 рр. / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 67–76.
54. Шейко В. М. Стратегічні напрями інноваційної діяльності Харківської державної академії культури / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарченко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 4–16.
55. Шейко В. М. Тенденції розвитку Харківської державної академії культури напередодні 80-річчя свого функціонування / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 25. — С. 4–17.
56. Шейко В. М. Харківська державна академія культури / Шейко Василь Миколайович // Нова ділова Україна : [всеукр. зб.] / Акад. пед. наук України [та ін.] ; [редкол.: Бокань В. А. та ін.]. — Київ, 2009. — С. 34–35.
57. Шейко В. М. Харківська державна академія культури на шляху реформування: стан та перспективи (2009/2010–2010/2011 навч. рр.) / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 32. — С. 4–24.

58. Шейко В. М. Харківська державна академія культури напередодні ювілею : [до 85-ти річчя ХДАК] / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 45. — С. 57–68.
59. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: досягнення та перспективи / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 28–46.
60. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: етапи трансформації / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2017. — Вип. 50. — С. 8–23.
61. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: модерні здобутки та перспективи / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 75–86.
62. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: науково-періодична конотація / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — Вип. 49. — С. 8–25.
63. Шейко В. М. Харківський державний інститут культури: досягнення та перспективи / В. М. Шейко // Культура України : зб. ст. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1997. — Вип. 4. — С. 3–13.
64. Шейко В. М. ХДАК — науково-освітній центр культурно-мистецького профілю: стратегії розвитку / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнарєнко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 185–196.
65. Шейко В. М. ХДІК на порозі ХХІ століття / В. М. Шейко // Вісн. Кн. палати.— 1997. — № 2. — С. 12–13.
66. Шейко В. Провідний центр вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталя Кушнарєнко // Вісн. Кн. палати. — 2009. — № 8. — С. 22–26.
67. Шейко В. Харківська вища школа бібліотечно-інформаційної та книгознавчої освіти в контексті історії та сьогодення : до 75-річчя Харків. держ. акад. культури / Василь Шейко, Наталя Кушнарєнко // Вісн. Кн. палати. — 2004. — № 7. — С. 29–33.

Бібліографічні видання

1. Библиография трудов преподавателей Харьковского государственного института культуры / Харьк. гос. ин-т культуры ; сост.: Т. И. Думская, Т. И. Колесниченко, С. В. Рудим ; под ред.: Л. М. Борискиной, В. К. Удаловой, Т. И. Колесниченко. — Харьков : ХГИК, 1994. — 131 с.
2. Бібліографічний покажчик друкованих праць викладачів та співробітників Харківського державного інституту культури (1947–1970) / уклад.: Т. С. Раскіна, О. П. Насонова // Бібліотекознавство та бібліогр. : міжвід. респ. зб. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1971–1974. — 1971. — Вип. 10. — С. 122–124 ; 1971. — Вип. 11. — С. 178–185 ; 1972. — Вип. 12. — С. 150–153 ; 1972. — Вип. 13. — С. 141–149 ; 1974. — Вип. 14. — С. 151–155.
3. Віват, Академіє! [Вип. 1]. 1995–1998 : дайджест / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: І. В. Пивовар, П. А. Семененко, Л. П. Семененко ; ред.: С. В. Євсеєнко]. — Харків : ХДАК, 1999. — 213 с.
4. Віват, Академіє! Вип. 2. У 2 ч. Ч. 1 : (1999–2000) : дайджест / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: Л. П. Семененко, С. В. Євсеєнко]. — Харків : ХДАК, 2004. — 185 с.
5. Віват, Академіє! Вип. 2. У 2 ч. Ч. 2 : (2001–2003) : дайджест / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: Л. П. Семененко, С. В. Євсеєнко]. — Харків : ХДАК, 2004. — 168 с.
6. Віват, Академіє! Вип. 3 : (2004–2005) : дайджест / Харків. держ. акад. культури ; [уклад. : С. В. Євсеєнко, Л. П. Семененко]. — Харків : ХДАК, 2006. — 228 с.
7. Віват, Академіє! Вип. 4 : (2006–2008) : дайджест : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; наук. ред. С. В. Євсеєнко ; передм. В. М. Шейка]. — Харків : ХДАК, 2009. — 198 с.
8. Віват, Академіє! Вип. 5 : (2009–2010) : дайджест / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; під ред. С. В. Євсеєнко ; передм. В. М. Шейка]. — Харків : ХДАК, 2011. — 284 с.
9. Віват, Академіє! Вип. 6 : (2011–2013) : до 85-річчя Харків. держ. акад. культури : дайджест / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; під ред. С. В. Євсеєнко]. — Харків : ХДАК, 2015. — 186 с.

10. Віват, Академіє! Вип. 7 : (2014–2016) : дайджест / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; під ред. С. В. Євсеєнко]. – Харків : ХДАК, 2017. – 154 с.
11. Віват, Академіє! Вип. 8 : (2017–2018) : дайджест / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; під ред. С. В. Євсеєнко]. – Харків : ХДАК, 2019. – 120 с.
12. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947–1998). У 2 ч. Ч. 1 : бібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури ; уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Онуфрієва, Т. С. Раскіна, С. В. Рудім, Т. О. Шикаленко ; за ред. І. О. Вовченко [та ін.]. – Харків : ХДАК, 2000. – 398 с.
13. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947–1998). У 2 ч. Ч. 2 : бібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури ; уклад.: С. В. Євсеєнко, Г. М. Лях, О. М. Онуфрієва, Т. С. Раскіна ; за ред. В. К. Удалової, І. М. Фоменка. – Харків : ХДАК, 2004. – 110 с.
14. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1999–2003) : бібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Г. М. Лях, О. М. Онуфрієва, Т. О. Шикаленко ; за ред. Л. П. Семененко]. – Харків : ХДАК, 2004. – 190 с.
15. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2004–2008) : бібліогр. покажч. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, К. О. Литвин, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко]. – Харків : ХДАК, 2009. – 270 с.
16. Праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2009–2013) : до 85-річчя Харків. держ. акад. культури. : бібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. С. В. Євсеєнко]. – Харків : ХДАК, 2015. – 347 с.
17. ХДІК: що написано пером : дайджест / [уклад.: А. Ф. Воловик, В. М. Шейко, Т. І. Колісніченко, Т. Л. Думська]. – Харків : ХДАК, 1995. – 97 с.

Біобібліографічні покажчики серії

«Видатні педагоги Харківської державної академії культури»

1. Анатолій Зіновійович Житницький : біобібліогр. покажч. : (до 70-річчя від дня народж.) / Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Л. П. Семененко, Т. О. Шикаленко]. – Харків : ХДАК, 2005. – 91 с. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
2. Асеев Георгій Георгійович : (до 70-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. – Харків : ХДАК, 2013. – 121 с. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
3. Василь Миколайович Шейко : біобібліогр. покажч. : (до 60-річчя від дня народж.) / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: О. М. Онуфрієва, Т. С. Раскіна ; відп. ред. Л. П. Семененко]. – Харків : ХДАК, 2002. – 96 с. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
4. Георгій Йосифович Чернявський : биобиблиогр. указ. / М-во культури України, Харьк. гос. акад. культури, Центр болгаристики и балкан. исслед. им. М. Дринова ; [сост.: Н. Н. Канистратенко, М. Г. Станчев, С. В. Евсеєнко ; науч. ред. В. Н. Шейко]. – Харьков : ХГАК, 2011. – 93 с. – (Выдающиеся педагоги Харьковской государственной академии культуры).
5. Гордєєв Сергій Іванович : біобібліогр. покажч. : (до 70-річчя від дня народж., 50-річчя творчої та 40-річчя пед. діяльності) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко]. – Харків : ХДАК, 2018. – 148 с. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
6. Дяченко Микола Васильович : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. – Харків : ХДАК, 2013. – 114 с. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
7. Інєсса Іванівна Гулеско : біобібліогр. покажч. : (до 40-річчя наук.-пед. і творчої діяльності) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Т. О. Шикаленко]. – Харків : ХДАК, 2007. – 47 с. : іл. – (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).

8. Наталія Феоктистівна Колосова : біобібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури ; [уклад. Г. М. Лях ; відп. ред. Л. П. Семененко]. — Харків : ХДАК, 2002. — 48 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
9. Наталя Миколаївна Кушнарєнко : біобібліогр. покажч. : (до 60-річчя від дня народж.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, К. О. Литвин, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко]. — Харків : ХДАК, 2010. — 164 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
10. Наталя Миколаївна Кушнарєнко : біобібліогр. покажч. : (до 55-річчя від дня народж.) / Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Л. П. Семененко]. — Харків : ХДАК, 2005. — 103 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
11. Потрашков Сергій Васильович : (до 60-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко]. — Харків : ХДАК, 2016. — 103 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
12. Сергій Іванович Гордєєв : біобібліогр. покажч. : (до 60-річчя від дня народж., 40-річчя творчої та 30-річчя пед. діяльн.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад. С. В. Євсеєнко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко ; вступ. ст. Ю. О. Станішевського]. — Харків : ХДАК, 2008. — 112 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
13. Соляник Алла Анатоліївна : (до 50-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків : ХДАК, 2014. — 124 с. : фот. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
14. Фрідєєва Надія Яківна : (до 120-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека, Міжнар. акад. інформатизації при ООН, Від-ня «Бібліотекознавство» ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Н. М. Березюк ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків : ХДАК, 2015. — 74 с. : іл. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури) (К биобібліографії діячів бібліотекознавства).
15. Чепалов Олександр Іванович : (до 70-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Т. О. Шикаленко]. — Харків : ХДАК, 2015. — 351 с. : фот. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
16. Шейко Василь Миколайович : (до 70-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків : ХДАК, 2012. — 212 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
17. Шейко Василь Миколайович : (до 75-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Н. М. Кушнарєнко]. — Харків : ХДАК, 2017. — 239 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).

ЗМІСТ

90 років системних та інноваційних перетворень	3
Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929–2019).	4
Основні етапи становлення та розвитку Харківської державної академії культури	14
Ректорат академії.	23
Професорський склад академії	25
Зоя Іванівна Алфьорова	25
Андрій Павлович Артеменко	26
Георгій Георгійович Асєєв	27
Олена Миколаївна Білик	29
Любов Дмитрівна Божко	30
Анастасія Миколаївна Большакова	31
Тетяна В'ячеславівна Большакова	33
Тетяна Дмитрівна Булах	35
Юлія Василівна Воскобойнікова	36
Сергій Іванович Гордєєв.	37
Інесса Іванівна Гулеско	40
Ірина Олександрівна Давидова	42
Андрій Олегович Дегтяр	43
Микола Васильович Дяченко.	45
Іполит Васильович Зборовець	46
Ірина Борисівна Іванова	46
В'ячеслав Володимирович Калініченко	47
Костянтин Володимирович Кислюк	48
Антоніна Андріївна Кікоть	49
Олексій Миколайович Кобелєв.	51
Борис Миколайович Колногузенко	52
Олександр Васильович Кравченко	55
Наталія Миколаївна Кушнарєнко	57
Сергій Іванович Лиман.	60
Владлена Віталіївна Лисєнкова	62
Юрій Іванович Лошков.	63
Наталія Олександрівна Максимовська.	64
Олена Юріївна Мар'їна	65
Вікторія Анатоліївна Маркова	66
Володимир Наумович Миславський	67
Віра Миколаївна Осадча	68
Володимир Миколайович Откидач	70
Георгій Дмитрович Панков	71
Ірина Іллівна Польська.	72
Сергій Васильович Потрашков	75
Світлана Борисівна Рибалко.	76
Алла Олександрівна Рижанова	78
Олександр Іванович Романюк	79
Олена Георгіївна Рошенко.	81
Наталія Олександрівна Рябуха	82
Олександр Давидович Складаров	84
Алла Анатоліївна Соляник	86
Андрій Олександрович Сошніков.	87
Інна Олегівна Сташєвська	88
Андрій Якович Сташєвський	89
Віктор Юрійович Степанов	91
Марія Валеріївна Тортіка.	92
Людмила Яківна Філіпова	93
Ірина Олександрівна Шандра.	96

Костянтин Григорович Шаша	97
Василь Миколайович Шейко	98
Ганна Василівна Шемаєва	103
Анатолій Трофимович Щедрін	104
Василь Михайлович Щепакін	105
Анатолій Леонідович Щербань	107
Олена Василівна Щербань	109
Факультети	111
Факультет культурології	111
Кафедра культурології	113
Кафедра журналістики	117
Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій	118
Факультет соціальних комунікацій	120
Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи	125
Кафедра інформаційних технологій	129
Кафедра психології	133
Кафедра історії, музеєзнавства та пам'яткознавства	135
Кафедра соціальної педагогіки	139
Факультет управління та бізнесу	143
Кафедра менеджменту й адміністрування	144
Кафедра туристичного бізнесу	148
Кафедра філософії та політології	151
Факультет музичного мистецтва	154
Кафедра хорознавства та хорового диригування	160
Кафедра народних інструментів	163
Кафедра естрадного та народного співу	168
Кафедра інструментів духового та естрадного оркестрів	171
Кафедра фортепіано	174
Кафедра теорії та історії музики	181
Факультет кіно-, телемистецтва	186
Кафедра телебачення	189
Кафедра телерепортерської майстерності	190
Кафедра мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства	192
Факультет театрального мистецтва	195
Кафедра режисури	196
Кафедра майстерності актора	206
Кафедра іноземних мов	209
Факультет хореографічного мистецтва	210
Кафедра народної хореографії	211
Кафедра сучасної та бальної хореографії	218
Кафедра фізичної культури та здоров'я	222
Центр міжнародної освіти і співробітництва	225
Центр безперервної освіти	227
Бібліотека Харківської державної академії культури	228
Відділи ХДАК	233
Навчальний відділ	233
Відділ аспірантури	234
Редакційно-видавничий відділ	235
Відділ кадрів	237
Бухгалтерська служба	238
Навчальна лабораторія інформаційного обслуговування	239
Господарський відділ	239
Відділ діловодства та архіву	240
Основні наукові праці викладачів ХДАК (2015–2019 рр.)	241
Історія Харківської державної академії культури в публікаціях	246

Харківська державна академія культури

До 90-річчя з дня заснування

Монографія

Комп'ютерна верстка

С. В. Яшин

Редактори:

А. А. Троян

Г. С. Положій

План 2019

Підписано до друку 27.06.2019. Формат 60x84/8.

Гарнітура «Times». Ум. друк. арк. 29,53. Обл.-вид. арк. 27,13.

Наклад 300 пр. Зам. № 2606

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
Друкарня ТОВ «ТІМ ПАБЛІШ ГРУП»
Україна, 61124, м. Харків, пр. Гагаріна, 129